

یادداشت ماه

مولوی پژوهی در سال آینده پربار و بارتر شود.

□

چند سال است که یادروز حافظ در بیستم مهرماه به همت مرکز حافظ‌شناسی و سایر نهادهای استان فارس در شیراز برگزار می‌شود. چهارمین یادروز حافظ نیز امسال در شیراز برگزار شد و داشته‌ها و بایسته‌های حافظ پژوهی مورد بحث و بررسی قرار گرفت. دیوان حافظ هنوز هم از پرشمارگان‌ترین کتابهایی است که در ایران چاپ و منتشر می‌شود. بر اساس کارنامه نشر، هرماه بین ۵۰ تا ۶۰ هزار نسخه از دیوان حافظ با تصحیح‌های مختلف چاپ و منتشر می‌شود و در سال ۱۳۷۸ جمعاً ۱۳۲ عنوان کتاب در ۶۷۶۱۰۰ شمارگان درباره حافظ در ایران منتشر شده است.

□

در ماه گذشته، خبر درگذشت دکتر ماهیار نوابی، غلامرضا سمیعی و احمدکمال خراسانی را شنیدیم که هر سه خدمات علمی و ادبی فراوانی داشته‌اند. درگذشت این عزیزان را به اهل قلم و فرهنگ و خانواده‌های ایشان تسلیت می‌گوئیم.

مساعدت نمایند. درباره روند کمی و کیفی مجله در طول سه سال گذشته در شماره‌های آتی نیز مطالبی را با شما در میان خواهیم گذاشت و مراسم سومین سالگرد انتشار مجله در دهم آبان ماه همزمان با میلاد مسعود حضرت امام حسین علیه‌السلام با حضور صاحب‌نظران برگزار می‌شود و از نظرات منتقدان و اهل قلم در این مراسم بهره‌مند خواهیم شد.

□

مهرماه همزمان با شروع سال تحصیلی، بازار نشر کشور نیز تحولی می‌یابد و مناسبت‌های مختلف فرهنگی فرصتی برای ارزیابی فراهم می‌کند. هشتم مهرماه یادروز مولوی است که همایش مولوی پژوهان ایران به همت کتاب ماه ادبیات و فلسفه در خانه کتاب برگزار شد و بیش از ۳۰ مولوی‌پژوه درباره جایگاه مولوی در ادبیات عرفانی، عشق و موسیقی از نظر مولانا، مولوی و فلسفه، شارحان مولوی در غرب، عرفان عاشقانه مولوی، ناگفته‌های مولوی در مثنوی و... بحث و گفتگو کردند و کارنامه مولوی پژوهی معاصر مورد نقد و بررسی قرار گرفت. در شش ماهه نخست سال جاری ۲۱ عنوان کتاب از مولوی و کتاب‌هایی که درباره وی نوشته شده در شمارگان ۸۰ هزار نسخه انتشار یافته است و باید تلاش‌های بیشتری در این عرصه انجام شود و کارنامه

با درود به شما خوانندگان فرهنگدوست و نیز اساتید، پژوهشگران و اهل قلم که با بزرگواری، هیچگاه تنه‌ایمان نگذاشتید و ما همواره وامدار الطاف شماستیم. سی و شش شماره کتاب ماه ادبیات و فلسفه را بی‌وقفه در گذرای سه سال منتشر کرده‌ایم و اکنون چهارمین سال را در حالی آغاز می‌کنیم که همچنان چشم به راه دریافت نظرات، انتقادات و پیشنهادهای شما عزیزان هستیم، با این آرزو که خدمتگزاری هرچند کوچک در جهت اعتلای فرهنگ مکتوب ایران اسلامی باشیم. با امید اینکه در این سال برنامه‌های نوینی را در جهت نقد و معرفی کتاب و ترویج کتابخوانی و بحث و گفتگو درباره آثار برگزیده در روند اهداف اساسی مجله آغاز کنیم. در طول این سه سال همواره از راهنمایی‌ها، انتقادات و پیشنهادهای شما بهره برده‌ایم و رشد کمی و کیفی مجله نشانگر این مطلب است. همین جا از همه دست‌اندرکاران، صاحب‌نظران، مترجمان، منتقدان و نویسندگانی که با این نشریه همدلی و قرابتی احساس می‌کنند و در رشد و باروری آن خود را سهیم و مسؤول می‌دانند صادقانه و فروتنانه درخواست یاری و همکاری می‌نمائیم تا با تذکرات، پیشنهادهای، ترجمه‌ها و نوشته‌های خود ما را در ارائه نشریه‌ای که خود را خدمتگزار جریان فرهنگ مکتوب کشور می‌داند یاری و

ترجمه آثار بنیادین به فارسی، موضوعی است که استاد فریدون بدره‌ای عمر پربار خویش را مصروف آن داشته‌اند و در این رهگذر به ترجمه دهها اثر ارزشمند پرداخته‌اند و کارنامه پربار و باری دارند. بدره‌ای کار نویسندگی را به طور جدی با نوشتن دو مجموعه داستان کوتاه به نامهای ناشناخته و دختری که مُرد آغاز کرد که دو داستان از این دو مجموعه به زبان روسی هم ترجمه شده پس از آن به تحقیق و ترجمه روی آورد. با فریدون بدره‌ای گفتگویی کرده‌ایم که می‌خوانید.

الان درست به خاطرم نیست. شبی پنج شاهی یا ده‌شاهی. بیشتر این کتابها داستان بودند. داستانهایی از میشل زواکو، پاردایانها، و قصه‌های آرسن لوپن، و یک کارآگاه ترک به اسم جینگوزراجایی، عنکبوت سبز و از این قبیل. من بیشتر آنها را کرایه می‌کردم و می‌خواندم. بعداً کتابهای دیگر هم که جزء آثار ادبی محسوب می‌شدند، و برخی هنوز هم بدون تردید هستند، مثل یکی بود یکی نبود، قلشن دیوان، صحرای محشر، بینوایان، مردی که می‌خندید، نغمه‌های شاعرانه لامارتین، کتابی از شاتوبریان، آثار جواد فاضل که در آن زمان میان جوانها شهرتی داشت و بعضی از کتابهای حجازی و چند کتابی از صادق هدایت خواندم. در این میان کتابی در چهار جلد خواندم که روی من خیلی اثر گذاشت. متأسفانه نام نویسنده‌اش به یادم نیست، اما نام خودکتاب زندگانی بود.

با این توشه بار از کتاب و کتابخوانی بود که عشق به نوشتن در من پیدا شد. ابتدا در روزنامه‌های محلی شروع به نوشتن مقاله‌هایی کردم که جنبه اجتماعی و انتقادی داشت. سپس به داستان نویسی پرداختم، این داستانها را برای خودم می‌نوشتیم. چیزی که از خاطرم بخور نمی‌کرد، چاپ کردن آنها بود. این در دانشگاه بود که برحسب تصادفی نیک گزیده‌ای از آنها به چاپ رسید.

اما در مورد آموزگاران و دبیرانم: از دوره دبستان

همین دلیل با آنکه خودش سواد نداشت ما را گذاشت درس بخوانیم و از ما نخواست کار او را دنبال کنیم، و تا آنجا که مقدورش بود، در راه تحصیل ما از چیزی دریغ نکرد. من تازه فارغ‌التحصیل شده و ازدواج کرده بودم که درگذشت. از آن زمان سی و شش سال می‌گذرد، ولی من هرگز قیافه آرام و معصوم او را از یاد نبرده‌ام. من شخصاً برایش احترام زیادی قائل بودم و به یاد ندارم که وقتی می‌نشستیم در حضور او پایم را دراز کرده باشم.

مرا می‌بخشید که دستخوش احساسات شدم، و از مردی که دست کم وجود جسمانییم مدیون اوست، چنین یاد کردم. باری من تحصیلات دبستانی و دبیرستانی خود را در کرمانشاه گذراندم. تحصیلات دبیرستانی را در رشته ادبی به پایان رساندم. همانطور که گفتم پدر و مادرم سواد نداشتند، از این رو در خانه ما کتابی غیر از کتابهای درسیمان یافت نمی‌شد. حالا چطور این همه عشق به کتاب و کتابخوانی در من پیدا شد خودم هم نمی‌دانم. شاید به خاطر همان نبودن‌ها و کمبودها بود. زیرا انسان وقتی چیزی را ندارد برای داشتنش تلاش می‌کند، برایش قدر و قیمت پیدا می‌کند.

در آن زمان، بخصوص در شهرستانها، کتاب به فراوانی امروز در دسترس نبود. آنها هم که بود چندان برای جیب ماگران بود که نمی‌توانستیم بخریم. دکه کوچکی نزدیک سبزه میدان کرمانشاه بود؛ مشتی کتاب، شاید حدود صد جلد کتاب داشت. آنها را اجاره می‌داد.

■ محمدخانی: آقای دکتر بدره‌ای از اینکه به کتاب ماه تشریف آورده‌اید خیلی سپاسگزاریم. از آقایان دکتر سید جعفر سجادی، کامران فانی، یوسف فانی و سیدعرب هم تشکر می‌کنم. ما در این جلسه بحث و گفتگویی درباره زندگی و آثار شما داریم. من در ابتدا می‌خواستم شما مقداری درباره زندگی و تحصیلات خود و مختصری درباره استادانتان برای ما بگویند.

■ دکتر بدره‌ای: خیلی متشکرم و از اینکه از من خواسته‌اید در این گفتگو شرکت کنم از شما سپاسگزارم. من زندگی خیلی ساده و سراسری داشتم. در سال ۱۳۱۵ در یک خانواده متوسط در کرمانشاه به دنیا آمدم. پدر و مادرم هیچ یک سواد نداشتند. بنابراین، برخلاف خیلی‌ها من تبار از بزرگان و دانشمندان نداشتم. پدرم فرش فروش بود و متخصص در این کار، یعنی در فرش‌شناسی، آن موقع نمی‌گفتند متخصص می‌گفتند خبره این کار است. مردی بود با ایمان و امین، به همین دلیل هر یک از بزرگان و سرشناسان شهر می‌خواست قالی و قالیچه بخرد به دنبال او می‌فرستاد و نظر او را می‌خواست. بسیار سلیم النفس، بی‌آزار، و با آزر بود. فکر نمی‌کنم در تمام عمرش کسی را از خود رنجانیده باشد. خیلی کم می‌خندید و خیلی هم دیر عصبانی می‌شد. به یاد ندارم که هرگز دست به روی من، برادرم یا خواهرم بلند کرده باشد. ضرورت زمان را درک می‌کرد، به

گفت و گو با دکتر فریدون بدره‌ای

از داستان نویسی تا ترجمه

چیزی به یادمانده است که قابل گفتن باشد. در دوره دبیرستان چند دبیر داشتیم که هر یک به جهتی بر اخلاق و رفتار و کار من اثر گذاشتند. در دوره دوم دبیرستان در کلاس دهم و یازدهم از دو تن از این استادان عزیز مطالب فراوان آموختم، یادشان به خیر باد. دبیر ریاضیم، که اسم خانوادهاش معیری بود، متأسفم که اسم کوچکش را به یاد نمی‌آورم، کرمانشاهی نبود اصلاً همدانی بود و به کرمانشاه منتقل شده بود. در کار تدریس استاد بود، و روشی در تعلیم داشت که اعجاز‌آمیز بود. من تا قبل از آن علاقه‌ای به ریاضیات نداشتم. از این رو اغلب در درس ریاضی تجدید می‌شدم. اما آقای معیری معجزه می‌کرد، بعد از دو سه ماه که دبیر ما شد من بهترین ریاضیدان کلاس شدم، و بهترین ریاضیدان کلاس ماندم. و چنان به ریاضیات عشق و علاقه پیدا کردم که وقتی بعد از دانشکده ادبیات در رشته زبان و ادبیات فارسی فارغ‌التحصیل شدم و برای دبیری، به همدان رفتم، به دبیرستانی اعزام شدم که برحسب تصادف رئیس آن همان آقای معیری بود. به محض دیدن من پرسید «لیسانس ریاضیات شدی؟» گفتم «نه» و او برجایش خشکش زد. اما عشق به ریاضیات، به خاطر زحمات و تعلیم درست این دبیرگرامی در عمق جان من ماند، و من بعدها در تحقیقات و مطالعات زبان‌شناسی از آن سود فراوان بردم. در این دوره از دبیردیگر، درس اخلاق و تواضع و فروتنی آموختم، و اینکه چطور از راه دوستی می‌توان سرکش‌ترین شاگردان را رام کرد. نام این دبیرگرامی که اگر زنده است خدا بر طول عمرش بیفزاید و اگر در گذشته است خداوند او را بیا مرزد علی بیاناتی بود.

او دبیر زبان انگلیسی ما بود. و ما واقعاً از او، در حد کلاسمان، خیلی خوب انگلیسی آموختیم. قبل از آن، بیشتر دبیرهای زبان ما، رشته اصلیشان چیز دیگری

بود، و تدریس زبان را یدک می‌کشیدند. اما آقای بیاناتی چنین نبود. لیسانس زبان انگلیسی بود و برای آموختن زبان روش داشت، ولی آنچه من خواستم درباره او بگویم اصلاً به درسش ارتباط نداشت. به علت کمبود دبیر، در سر کلاس انگلیسی، شاگردان سه رشته ادبی، ریاضی و طبیعی را با هم مخلوط کرده بودند. ما شاگردان رشته ادبی به این امر اعتراض کردیم. و سر کلاس ترفتم. زیرا تعداد ما اندک بود شاید ده نفر، و می‌گفتیم با عده کم و کلاس اختصاصی، بیشتر می‌توانیم از معلم استفاده کنیم. روزی هنگامی که با همکلاسیها در خیابان قدم می‌زدیم ناگاه همین آقای بیاناتی از پشت سر به ما رسید و سلام کرد و گفت: «آقایان اجازه می‌دهید من هم با شما قدم بزنم؟» آن یادمان نیست که چه حرفهایی بین ما گذشت، ولی حاصلش این بود که فردا همه ما سر کلاس حاضر شدیم. یک نکته دیگر، او تنها دبیری بود که وقتی پا به درون کلاس می‌گذاشت اگر صبح بود صبح‌بخیر و اگر عصر بود عصربخیر می‌گفت. آن زمان رسم نبود که معلم به شاگرد سلام کند. مردی مهربان بود و هیچگاه لبخند از لبانش سترده نمی‌شد. با ما چنان دوست شد که گاهی به خانه‌اش می‌رفتیم، و از ما به مهربانی پذیرایی می‌کرد، کاش زودتر دبیر ما می‌شد تا ما بیشتر از او آدمیت و اخلاق خوب می‌آموختیم.

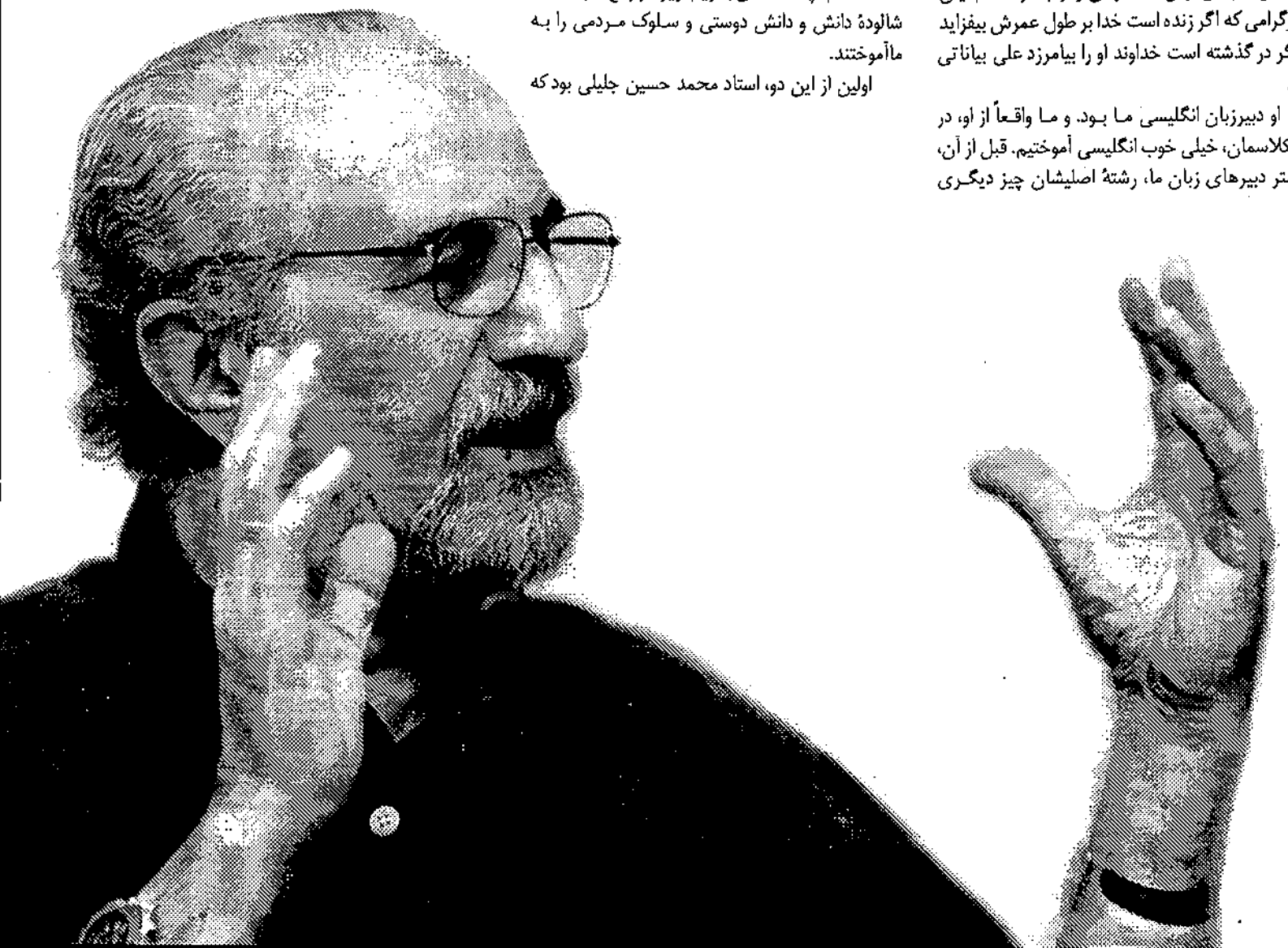
حال که سخن از اخلاق و رفتار و فضیلت معلم شد، اجازه بدهید از دو تن دیگر از معلمان عزیز و دانشمندی که داشته‌ام، چند کلمه‌ای بگویم. زیرا در واقع اینها سنگ شالوده دانش و دانش دوستی و سلوک مردمی را به ما آموختند.

اولین از این دو، استاد محمد حسین جلیلی بود که

به طور افتخاری به ما ادبیات درس می‌داد. چون به علت کمبود دبیر، دبیر ادبیات نداشتیم. آقای جلیلی دانشمند، ادیب، و شاعر و از یکی از خانواده‌های فاضل و عالم کرمانشاه بود.

شنیده‌ام که اکنون به رحمت‌ایزدی رفته است. روانش شاد باد. مردی متین و جامع‌الاطراف بود و پر خوانده. او مرا به خواندن نوشته‌های سنگین‌تر و جدی‌تر درباره ادبیات تشویق کرد. خود با گشاده دستی دوره‌های مجله‌های یادگار شرق را به من امانت داد. مثنوی مولوی را که در تاریخ ادبیات درباره‌اش خوانده بودم و شعرهایی از آن را در کتب درسیمان دیده بودم، اما خود کتاب را ندیده بودم، آن شادروان کتاب را در اختیارم گذاشت. و بالاخره آخرین معلمی که باید از او یاد کنم، البته آخرین در نوبت ولی اولین در رتبت جناب آقای دکتر سید جعفر سجادی است که در آن زمان معلم فلسفه و منطق ما بود. مردی صوفی منش، بی‌ریا، بی‌پیرایه با دانش و معلوماتی عظیم که آن روزگار ما از درکش عاجز بودیم.

آقای سجادی در همان چند ساعت اول درس با همه شاگردان کلاس ششم دوست شد، شاگردی و استادی از میان برخاست و مریدی و مرادی جای آن را گرفت. آقای سجادی واقعاً می‌خواست ما درس یاد بگیریم. به تقریر کردن و جزوه گفتن قناعت نکرد. در همان کرمانشاه و در همان ایامی که برای تدریس به آنجا آمده بود کتابی مقدماتی در منطق برای دبیرستانها

نوشت و چاپ کرد. شاگردان ایشان در آن کلاس امروز همه صدر نشینند، و من کوچکترین آنها هستم. من واقعاً باید در اینجا به جای خودم و همه آن دوستان از ایشان تشکر کنم.

اکنون خوب است که یادی هم از استادانم در دوره لیسانس، فوق لیسانس و دکتری بکنم. ممکن است خیلی از آن عزیزان اکنون رخ در نقاب خاک کشیده باشند، و عده‌ای هم هنوز الحمدلله زنده‌اند و مشغول فیض رسانی، انشاءالله که فیضشان بردوام باد. دانشکده ادبیات در آن زمان در ساختمان دانشسرای عالی، بالاتر از سه راه زاله بود. من افتخار این را داشته‌ام که از محضر استادانی چون شادروانان دکتر ذبیح الله صفا، بدیع الزمان فروزانفر، استاد جلال همائی، استاد مدرس رضوی، دکتر محمد معین، دکتر یحیی مهدوی، استاد ابراهیم پورداود، استاد عصار، دکتر لطفعلی صورتگر، دکتر محمد باقر هوشیار، و استاد دکتر حسین خطیبی که در سال پیش هم زیارتشان کردم ولی الان نمی‌دانم در کجا و در چه حالند و دکتر صادق کیا حاضر و بهره‌مند شوم. برخی از این بزرگان چنان در خاطر من مانده‌اند که هرگاه چشم بر می‌بندم همه با وقار و هیمنه‌ای که داشتند در نظرم مجسم می‌شوند. شادروان ابراهیم پورداود، اوستا و فرهنگ ایران باستان درس می‌داد. با ابهت و موقر و آهنگین سخن می‌گفت، شعر فردوسی را با ضرباهنگ خاصی می‌خواند، تجسم والای عشق به ایران و فرهنگ ایرانی بود.

یا استاد همایی را بگویم، آن مرد سالک و عابد، که استاد معانی و بیان ما بود، همیشه کیفی در دست و کلاهی بر سر داشت و به ندرت حتی در سر کلاس کلاهش را از سر بر می‌داشت. در همه علوم اسلامی صاحب نظر و بی‌مانند بود.

دکتر یحیی مهدوی سیستم‌های فلسفی تدریس می‌کرد. بسیار شیک پوش بود، و اغلب هم در سفر اروپا، می‌شنیدیم که افتخاراً تدریس می‌کرد، یا حقوقش را به دانشگاه می‌بخشید. دکتر محمد معین استاد دستور زبان فارسی و متون بود، و در همان زمان هم لغتنامه دهخدا را سرپرستی می‌کرد و هم یک فرهنگ فارسی می‌نوشت که بعداً به اسم فرهنگ فارسی معین چاپ شد.

استاد عصار به ما فلسفه درس داد، و دکتر خطیبی سبک‌شناسی. دکتر خطیبی حافظه شگرفی داشت گاهی چند غزل از شاعران مختلف پی در پی برای مقایسه می‌خواند؛ از کتب نثر نیز مقداری از حفظ بود. کتاب فن شعر در ادب فارسی او کتاب جلیل‌القدری است. چون من می‌خواستم دبیرشوم چند درس هم بناچار در زمینه روانشناسی و تعلیم و تربیت از دانشسرای عالی برداشته بودم. دکتر محمد باقر هوشیار استاد روانشناسی و ورزش دبیری من بود. مرد عجیبی بود گاه مدتها در صحن دانشکده با دانشجویان

خوش و بش می‌کرد و به گفتگو می‌ایستاد — آن زمان این چیزها معمولاً بیشتر استادان نبود — در آن ایام بود که کتاب اراده معطوف به قدرت نیچه را ترجمه کرده بود. چون سخن نیچه به میان آمد اجازه بدهید از یک ترجمه قدیمی (چنین گفت زرتشت) یاد کنم. این ترجمه که ترجمه نسبتاً خوبی هم هست به وسیله مترجمی به نام حمید نیرنوری صورت گرفته و در سلسله انتشارات کتابفروشی سقراط در سال ۱۳۲۷ یعنی درست ۵۲ سال پیش به چاپ رسیده است. چه خوبست که ما مترجمان از پیش کسوتان خود با ذکر نامی یاد کنیم. و بالاخره، باید از استادی یاد کنم که هم مقدمات زبان فارسی باستان را در یک ترم تابستانی از او آموختم و هم شیوه درست تدریس این گونه زبانها را، این استاد گرانقدر که هم اکنون نیز به تحقیق و تتبع مشغولند، استاد دکتر احسان یارشاطر بود که آن سال برای مدتی به تهران آمده بود و به ما فارسی باستان درس می‌داد.

ایشان فارسی باستان را چنانکه گویی زبانی زنده را تدریس می‌کنند می‌آموخت. پس از تعلیم مقداری از دستور زبان و خواندن مقداری متن، جملاًتی برای ترجمه از فارسی امروز به فارسی باستان، و یا از فارسی باستان به فارسی امروز می‌دادند.

من از آن ترم تابستانی که در محضر ایشان گذراندم چنان اعتماد به نفسی در فراگیری زبانهای باستانی پیدا کردم که فکر می‌کردم با مراجعه به لغت و دستور هر متنی را می‌توانم بخوانم و ترجمه کنم. یادش بخیر و عمرش دراز باد.

□ محمدخانی: اولین کتاب شما که منتشر شد مجموعه داستان بود. در چه تاریخی این اثر چاپ شده است؟

■ در همین دوره تحصیل در دانشکده ادبیات بود که اولین و دومین مجموعه داستانهای کوتاه خود را چاپ کردم. همانطور که قبلاً گفتم من از سالهای آخر دبیرستان نوشتن را آغاز کرده بودم، اما داستانهایی که نوشته بودم، در حکم تمرین بود و برای خود می‌نوشتم و هرگز فکر نمی‌کردم که روزی چاپ شود یا اصلاً قابل چاپ باشد. فکر می‌کنم در سال دوم دانشکده بودم، و دوست عزیزی داشتم که اغلب، بویژه در وقت امتحانات با هم درس‌ها را مرور می‌کردیم. این دوست که بعدها دکتر موسیقی‌شناسی شد، امیر هوشنگ آریان‌پور نام داشت، و برادر دکتر امیرحسین آریان‌پور بود. روزی با او درباره داستانهایی که نوشته بودم سخن می‌گفتم. گفت آنها را به من بده تا به برادرم بدهم تا مطالعه کند و نظرش را درباره آنها بگوید. یادم می‌آید روی هم پانزده داستان کوتاه بود. بعد از سه — چهار هفته سراغ آنها را گرفتم. آقای دکتر آریان‌پور گفتند که ۹ تا از داستانها را انتخاب کرده و داده‌اند آقای رضائی مدیر انتشارات ابن‌سینا چاپ کنند، این واقعاً برای من عجیب بود.

آری، به لطف ایشان نخستین مجموعه داستانهای کوتاه من به اسم ناشناخته چاپ شد، و این در سال

۱۳۳۲ بود. سال بعد دو داستان دیگر من به نام دختری که مُرد منتشر شد، که در سال ۱۳۳۵، یعنی یکسال بعد از انتشار، ناشری به نام انوشه آن را مجدداً به چاپ رسانید. من از این چاپ اخیر اطلاع نداشتم تا اینکه در فهرست کتابهای خان بابا مُشار دیدم که دوبار چاپ شده است. و نیز از دوستی که روسی می‌دانست شنیدم که این کتاب دومی به زبان روسی هم ترجمه شده است. □ محمدخانی: قبل از اینکه داستانهای شما به صورت کتاب در آید، آیا به صورت انفرادی در مجلات چاپ شده بود؟ ■ نه، همه آنها چنانکه گفتم به صورت کتاب چاپ شد. متأسفانه من بعداً این شوق و ذوق داستان نویسی را از دست دادم. شاید علتش هم آن بود که به توصیه یکی از راهنمایانم برای آنکه کارهای عمیق و بینش وسیع‌تری پیدا کند به خواندن کتب تاریخ، فلسفه، و علوم اجتماعی پرداختم، و دیگر نتوانستم داستان بنویسم.

□ محمدخانی: هنوز در دانشگاه بودید؟

■ بله، در همان دوران دانشجویی، در دوران میان نوشتن و ننوشتن، هنگامی که در تهران بودم چند داستان دیگر نوشتم که هیچ کدام هنوز چاپ نشده‌اند. من بعد از اینکه لیسانس خود را از دانشکده ادبیات گرفتم، برای ادامه تحصیل در دوره دکتری در همان دانشکده اسم نوشتم.

در آن موقع هنوز دوره فوق لیسانس وجود نداشت. برای ورود به دوره دکتری حیاتی از استادان می‌بایست صلاحیت شما را برای گذراندن آن دوره تصویب کنند. صلاحیت من تصویب شد. در آن زمان هر دانشجویی می‌بایست ده شهادتنامه در موضوعات مختلف می‌گذراند و سپس رساله دکتری می‌نوشت. من هم نام نویسی کردم و چند شهادتنامه انتخاب کردم. چند ماهی سر کلاسها حاضر شدم. در آن موقع جوان و پر شور بودم. با ایندک مایه‌ای که از زبان انگلیسی داشتم تحقیقات خارجیان را درباره ادبیات و شعر و نقد و امثال اینها می‌خواندم و می‌دیدم در سر کلاسها از این موضوعها خبری نیست. تنها درس جالب در آن دوره درسهای شادروان دکتر محمد مقدم بود که تاریخ و فرهنگ درس می‌داد. او حرفهای تازه می‌زد، آراء مستشرقان را درباب مسائل ایران نقد و بررسی می‌کرد، و از همه مهمتر اینکه اصراری نداشت که رأی او را بپذیریم؛ می‌گفت اینها را می‌گویم که ذهن شما با آنها آشنا بشود و حرف هیچ کس را بی‌منطق و بدون رجوع به عقلتان نپذیرید. به هر حال، من درس خواندن در دوره دکتری را رها کردم دبیر شدم و به شهرستانها رفتم.

نخست به گرگان و سپس به همدان رفتم و تا سال ۱۳۴۰ در همدان ماندم. در همدان علاوه بر زبان و ادبیات فارسی چند ساعتی هم انگلیسی درس می‌دادم. از طرف وزارت آموزش و پرورش به عنوان آموزش ضمن خدمت سمیناری در اصفهان برای دبیران زبان

انگلیسی تشکیل شد که از همدان، من و همسر من که او نیز انگلیسی درس می داد اعزام شدیم. سمینار را عده‌ای انگلیسی که از انگلستان آمده بودند اداره می کردند. در آنجا من با یک جوان انگلیسی که معلم مکالمه ما بود آشنا شدم که روایت آن خالی از لطف نیست.

این جوان که قدی بسیار بلند شاید حدود دو متر داشت و خیلی هم لاغر اندام بود نامش رادنی الگار بود. چندین زبان می دانست، از جمله فارسی را خیلی خوب حرف می زد، در ترینیتی کالج درس خوانده بود، و در حقیقت برای این یا هیأت اعزامی آمده بود که فارسی محاوره‌ای خود را تکمیل کند.

از این رو به جای اینکه وقتش را با یاران انگلیسی خود بگذراند، بیشتر وقت خود را با ما می گذراند. پس از اتمام سمینار او به انگلستان رفت و من هم به همدان بازگشتم. گاهگاهی با هم مکاتبه می کردیم، من برای او کتاب فارسی می فرستادم، و او برای من اگر کتابی به انگلیسی لازم داشتم می فرستاد. به یاد دارم دو کتاب از آثار اتویسپرسن محقق و زبان‌شناس دانمارکی را که در آن موقع شهرتی داشت یکی به نام زبان و دیگری به نام فلسفه دستور برایم فرستاد. ارتباط ما تا وقتی که من به تهران آمدم و در تهران هم ادامه داشت. یکبار در تهران به منزل ما آمد و ناهار را با ما خورد و گفت: برای تحقیق درباره مشروطیت به ایران آمده است. بعد از آن، دیگر او را ندیدم، مکاتبه ما هم قطع شد. بعدها فهمیدم که مسلمان شده و نامش را تغییر داده و به امریکا رفته است. این جوان انگلیسی تبار همان است که امروز به نام حامدالگار معروف است. استاد دانشگاه برکلی است، و آن تحقیقی که برای نوشتن آن به ایران آمده بود، کتاب نقش روحانیت در انقلاب مشروطیت است که به فارسی هم ترجمه شده است. به هر حال من ذکر آقای الگار را در اینجا به میان آوردم، زیرا بعدها همین

آشنایی سبب شد که من در برکلی یک سال و اندی تدریس کنم.

□ کامران فانی: آقای پدره‌ای ظاهراً وقتی در همدان بودید کتاب کورش کبیر در قرآن مجید و عهد عتیق را نوشتید.

■ بله. همین طور است. در آن ایام من کتاب ابوالکلام آزاد را که آقای باستانی پاریزی ترجمه کرده بودند درباره ذوالقرنین بودن کورش خوانده بودم. ولی چون استدلالهای مولانا را در این باره کافی ندیدم، بر آن شدم که مسئله را از نو بررسی کنم.

برای چنین بررسی البته به منابع و مأخذ زیادی از جمله تفاسیر قرآن و تفاسیر کتب عهد عتیق و تواریک و سیر و از همه مهمتر تحقیقات خاورشناسان درباره دین زرتشتی و سلسله هخامنشی نیاز بود. منابع تفسیری و سیر و تواریک را دوست عزیزم که بر من واجب است در اینجا از او یاد کنم در اختیار من گذاشتند. این دوست که نامش آقای قاسم برنا بود، نمی دانم که امروز در قید حیات هست یا نیست، حق بزرگی به گردن من و دو تا از کتابهای من دارد، یکی همین کتاب کورش کبیر در قرآن مجید و یکی فرقه اسماعیلیه هاجسن. آقای برنا از اهل بازار اما کتابدوست و دانش دوست بود. کتابخانه بسیار خوبی داشت، و بسیار گشاده دست بود واز وام دادن کتابهایش به دیگران پروا نمی کرد.

وقتی فهمید به چنین تحقیقی مشغول هستم درهای کتابخانه خود را با سخاوت تمام برویم گشود. خداوند به او پاداش نیک دهد.

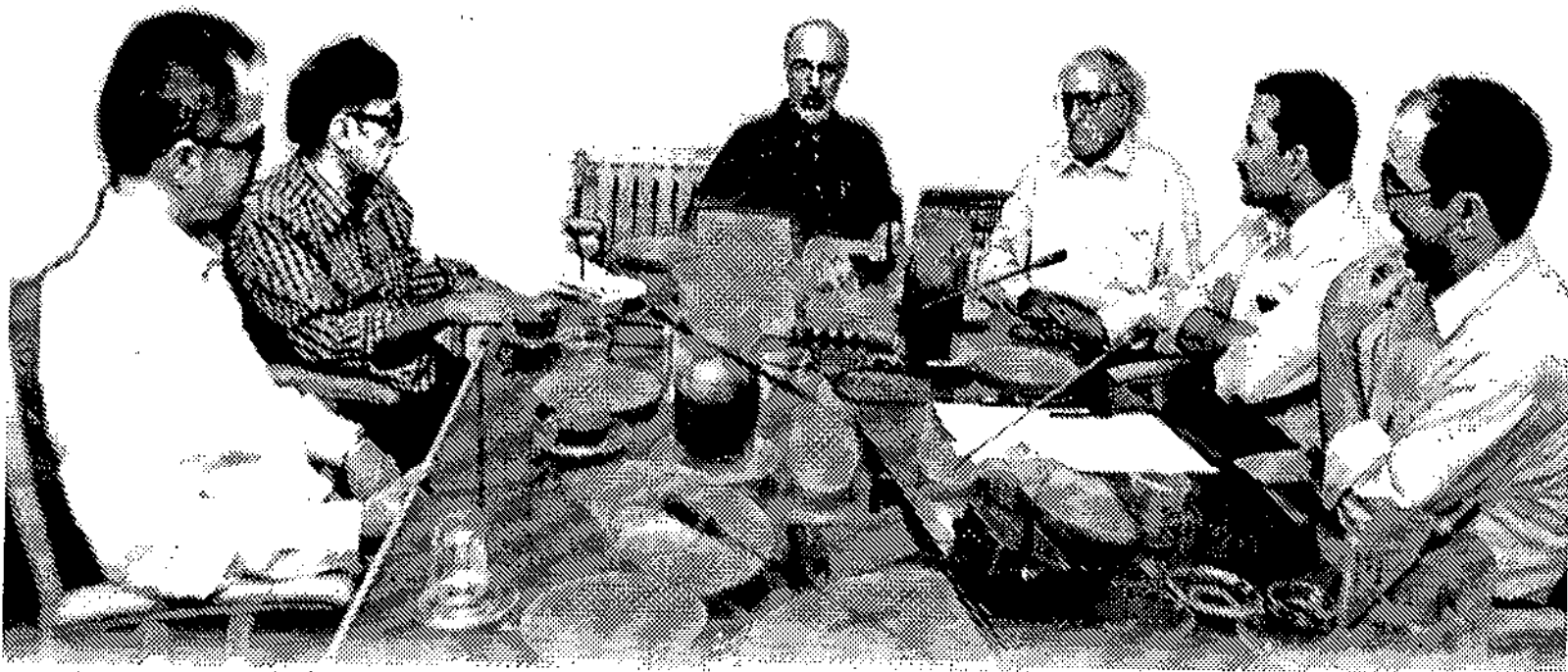
درباره دین زرتشتی وهخامنشیان از کتابخانه آرامگاه ابن سینا استفاده کردم. پاریسیان زرتشتی هند هنگامی که برای شرکت در جشن هزاره ابن سینا به همدان آمده بودند، مجموعه نفیسی از کتابهای مربوط به ایران باستان و دین زرتشتی را به کتابخانه اهداء

کرده بودند. در آنجا نیز یاری همکار و دوست ارجمندی که علاوه بر کار تدریس مدیریت کتابخانه را هم بر عهده داشت، مدد رسان شد. با استفاده از این منابع کتاب را به پایان رسانیدم. مدیرکل فرهنگ همدان که مردی فرهیخته و ادب دوست بود کمک کرد و کتاب در یکی از چاپخانه‌های همدان به چاپ رسید. این نخستین کار تحقیقی من بود.

هنوز در همدان بودم که کار ترجمه و همکاری با مؤسسه فرانکلین را آغاز کردم. ابتدا، سه کتاب از مجموعه گردونه تاریخ را که سلسله انتشاراتی برای نوجوانان بود، ترجمه کردم، سپس دو مقاله «زبان‌شناسی» و «باستان‌شناسی» از کتاب مرزهای دانش را که مترجمان و نویسندگانی چون احمدآرام، پرویز داریوش، دکتر امیر حسین آریان‌پور، دکتر ناصرالدین صاحب زمانی، دکتر محمود بهزاد، سید عبدالله انوار و عده‌ای دیگر فصول مختلف آن را ترجمه کرده بودند، ترجمه کردم و به این ترتیب قدم در راه ترجمه کارهای علمی و جدی گذاشتم. ترجمه کتاب فرقه اسماعیلیه اثر مارشال هاجسن را هم در همدان شروع و به پایان رسانیدم. و این آخرین کار من در همدان بود که البته چند سال بعد در تبریز به چاپ رسید.

پس از این تجربیات و پنج سال تدریس در شهرستانها (یکسال در گرگان و چهارسال در همدان) متوجه شدم که «نان بی‌مایه فطیراست» و در مملکتی مانند مملکت ما بدون مدرک تحصیلی راهی برای پیشرفت نیست، این بود که تصمیم گرفتم به تهران بیایم و به تحصیل ادامه دهم. خوشبختانه مدیر کل فرهنگ همدان که مردی مدبر و بسیار فهمیده بود نه تنها با انتقال من موافقت کرد بلکه به وسیله یکی از دوستانش که رئیس بخش دو آموزش و پرورش تهران

از راست علی اصغر محمد خانی، حسن سیدعرب، سیدجعفر سجادی، فریدون پدره‌ای، کامران فانی، سید محمود یوسف ثانی

بود، انتقال مرا به آن بخش فراهم آورد، و من دبیر دبیرستان کاظم زاده ایرانشهر در یوسف آباد تهران شدم.

□ محمدخان: این بار دوم بود که به تهران می آمدید؟
■ بله. یک بار از کرمانشاه به تهران برای تحصیل در دوره لیسانس، و یک بار از همدان به تهران برای ادامه تحصیل آمدم.

□ کامران فانی: آقای دکتر بدردی که چه سالی به تهران برگشتید؟
■ در شهریور ۱۳۴۰.

□ کامران فانی: آقای حسین معصومی می گفتند وقتی آقای بدردی به عنوان دبیر به همدان آمدند من ده یا یازده سال داشتم. تاثیر زیادی روی جوانها و نوجوانهای همدان گذاشتند.

اولاً خیلی شیک پوش بودند. آمدنشان به همدان خیلی واقعه مهمی بود. صاحب چند کتاب بودند. تاثیر ایشان روی جوانهای همدان و علاقه مند کردنشان به کتاب، بخصوص به مسائل جدید خیلی زیاد بود. یعنی، من تاثیر ایشان را همان موقع، با آنکه خیلی جوان بودم، در همدان می دیدم. کمتر دبیری در همدان دیده شده که این همه تاثیر روی جوانها و نوجوانهای شهر بگذارد. شما یادتان هست که آقای معصومی شاگردتان باشد؟

■ درست یادم نمی آید. ولی آقای اذکایی را به یاد می آورم. آنهم شاید به خاطر آن باشد که ایشان را بعداً در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران دیدم. آقای حسین معصومی همدانی الآن خود یکی از دانشمندان و محققان این کشورند. وقتی در سال ۱۳۶۰ ترجمه من از ساختار مفاهیم اخلاقی - دینی در قرآن تالیف شادروان ایزوتسو چاپ شد، ایشان نقدی جانانه بر آن نوشتند که کمتر کسی می توانست چنان نقدی بنویسد. آن نقد در توضیح نظریات ایزوتسو بقدری جامع و جالب بود که در ویرایش جدید کتاب که در ۱۳۷۸ چاپ شد، من ترجیح دادم آن نقد را به عنوان مقدمه در اول کتاب بیاورم، و اینجا چون ذکر خیر ایشان شد، جا دارد که باز هم از وی تشکر کنم. امیدوارم روزی ایشان را ملاقات کنم و حضوراً از خودشان سپاسگزاری کنم.

□ کامران فانی: آقای معصومی در موقعی که شما در همدان بودید ۱۰ - ۱۱ ساله بوده اند.

■ امروز بعد از این همه سال که از آن موقع گذشته است، یعنی حدوداً ۳۷ سال، نمی توانم بگویم به چه دلیل آن همه تاثیر روی جوانان و نوجوان همدان گذاشته ام. اینکه این را اکنون از زبان یکی از همان نوجوانان می شنوم مایه خشنودی و افتخار من است. زیرا احساس می کنم که زحماتم به هدر نرفته است. شاید این تاثیر یکی از آن جهت بوده که من روش تازهای در تدریس زبان و ادبیات فارسی آوردم. من درس زبان و ادبیات فارسی را هم سنگ ریاضیات، فیزیک، شیمی و درسهای مهم دیگر (مهم از نظر شاگردان) کردم. شاگردان ابتداء که با این روش آشنا نبودند گله مند شدند، که ما باید از فیزیک و شیمی و ریاضی وقت بزدیم و روی درس فارسی بگذاریم. اما بعداً که خو گرفتند دیدند راحت تر و آسان تر یاد می گیرند و نمره های دقیق می گیرند. این بود که خرسند شدند.

یک مورد دیگر را هم بگویم و آن اینکه من یک گروه نمایش درست کردم: این گروه از چند جوان واقعاً هنرمند تشکیل شده بود یکی از آنها واقعاً نقاش زیردستی بود. نمایشنامه ای که ما روی صحنه آوردیم از نوع نمایش های سبک فکاهی و رو حوضی نبود. ما موناوانا اثر موریس مترلینگ را روی صحنه بردیم. موفقیتی بزرگ بود. از قضا چند تن از دانشمندان ترکیه در شب نمایش بودند. یکی از آنها به رئیس دبیرستان گفته بود، هرگز نمایشی به این زیبایی ندیده است. به هر حال، اینها چیزهایی است که از فعالیتهايم در همدان به خاطر دارم. شاید به خاطر همین چیزها، یادخوشی از من در آنجا باقی مانده است.

□ محمدخان: شما وقتی به تهران برگشتید، چه کار کردید؟

■ همانطور که گفتم من برای ادامه تحصیل برگشتم از این رو یک راست رفتم دانشگاه تهران، دانشکده ادبیات و علوم انسانی. حالا دیگر دانشکده ادبیات به دانشگاه تهران آمده بود. وضع مراحل تحصیل نیز فرق کرده بود. میان دوره دکتری و لیسانس، دوره فوق لیسانس حائل شده بود. ضمناً یک رشته جدید در دانشکده ادبیات تشکیل شده بود، و آن رشته زبان شناسی عمومی و زبانهای باستانی بود. خوب، پس از اندکی تفکر و تأمل تصمیم گرفتم به رشته فوق لیسانس زبان شناسی بروم. این رشته دوره دکتری هم داشت. خواندن همان چند کتاب کذایی که آقای الگار برایم فرستاده بود و ترجمه مقاله جان لئز درباره «زبان شناسی» برای کتاب مرزهای دانش مرا به سمت این رشته جدید می راند. رئیس گروه زبان شناسی در آن موقع شادروان دکتر محمد مقدم بود که هم معاون دانشگاه تهران بود، هم رئیس گروه زبان شناسی همگانی و زبانهای باستانی. دکتر مقدم خودش با همه داوطلبان ورود به دوره فوق لیسانس زبان شناسی مصاحبه می کرد. من دکتر مقدم را از قبل می شناختم، زیرا همانطور که گفتم در دوره دکتری ادبیات فارسی یکی از درسها با ایشان بود. دکتر مقدم مردی دوست داشتی بود. در زمینه تاریخ، زبان و فرهنگ ایران معلوماتی فوق العاده و تیزبینی عجیبی داشت. در بحث و مجادله بالا دست نداشت، و همه کس را مجاب می کرد. از همه مهمتر بی ریا و رک و راست بود، و دشمن هرچه کرده بودم و کتابهایم، و مطالعاتم در زبان شناسی برایش گفتم، فرمودند تو به حد کافی از بعضی مقدمات زبان شناسی آگاهی داری، بنابراین فکر نمی کنم بعضی از دروس پایه را لازم باشد بگیری. برای این یکی - دو درس رساله کوچکی بنویس، من می گویم استادان به عوض حضور در کلاس از تو بپذیرند. به این ترتیب و با محبت او وارد دوره فوق لیسانس زبان شناسی شدم و آن دوره را یک ساله تمام کردم. جالب است که تر دوره فوق لیسانس درباره زبان و زبان شناسی نبود، درباره قبه الارض - یک موضوع نجومی و جغرافیای ریاضی - بود، موضوعی که سخت مورد علاقه دکتر مقدم بود. در سالهای اخیر دیدم که آقای پرویز اذکایی، تحقیقی مبسوط در این باره کرده است.

پس از گرفتن فوق لیسانس زبان شناسی همزمان دروس دوره دکتری را شروع کردم، چند ساعتی هم با اجازه آقای دکتر مقدم و موافقت استادان دیگر به تدریس زبان شناسی پرداختم.

یکی از محاسن گروه زبان شناسی آن بود که بیشتر استادان آن، بخصوص آنها که در رشته زبان شناسی همگانی تدریس می کردند، همه جوان بودند، و همه تحصیل کرده انگلیس یا فرانسه یا امریکا. یاد همه آنها گرامی باد. آقایان دکتر محمدرضا باطنی، دکتر هرمز میلانیان و شادروان دکتر مهرداد بهار، همه هم استادان بودند و هم دوست من. آقای دکتر منصور اختیار تحصیل کرده امریکا بود، خیلی شیک پوش بود و آلامد. بیشتر پایبون می زد. گویش شناسی و معنی شناسی درس می داد. در رشته زبانهای باستانی استادان مسن تر از ما بودند. آقای دکتر ماهیار نوایی، دکتر صادق کیا، دکتر جمال رضایی، دکتر مقدم و از جوان ترها خانم دکتر ژاله آموزگار و بدری قریب، مرحوم احمد تفضلی، دکتر حقان و مرحوم بهار در قسمت زبانهای باستانی و میانه تدریس می کردند. آقای دکتر داریوش شایگان سانسکریت درس می داد، و من از شاگردان ایشان بودم و اگر چیزی از آن زبان به خاطر من مانده است، حاصل زحمات ایشان است. همه این استادان به گردن من حق دارند، هریک به نحوی؛
من اگر جمع اگر پریشانم

هرچه هستم از آن ایشانم
زیرا جوهره آنچه می دانم مرهون آموزشهای آنهاست، و اگر در نام بردن از آن بزرگواران نام کسی را فراموش کرده ام بر من ببخشایند که برف پیزی بر سر نشسته است و حافظه دیگر آن تند و تیزی را ندارد. اما در خاطره هر شاگردی برخی از استادان جای خاصی دارند، و در خاطره من آن جای خاص را شادروان دکتر محمد مقدم دارد. او به من آموخت که بدون مطالعه و تحقیق هیچ عقیده ای را نپذیرم، حتی اگر از سوی

مژده های

تذکره الاولیاء

شیخ فریدالدین عطار نیشابوری

گرامی آورده

آرتور جان آری

ترجمه

دکتر فریدون بدره ای

۲۰ طبعات اصلی و توضیح لغات و اصطلاحات و فهرست آهت
و تصحیح و کتبهای بزرگ و زندگینامه بزرگان

بزرگترین دانشمندان و محققان ابراز شده باشد. بی‌پیرایه بود، و این بی‌پیرایی و پاکدلی او هرکس را فریفته او می‌ساخت. از معدود استادانی بود که با شاگردانش رابطهٔ دوستانه داشت. با آنها رفت و آمد می‌کرد. رفیق و دوست و یاور آنها بود. جای تأسف است که از آن بزرگوار آثار زیادی به چاپ نرسیده است. غیر از ترجمهٔ تاریخ هخامنشیان اومستد که متن انگلیسی آن هنوز چاپ می‌شود و از بهترین کتاب‌ها در این زمینه است، و ترجمه دریانوردی عرب در دریای هند از آلبرت حورانی، تحقیقات و تألیفات او شامل ترجمهٔ داستان جم از اوستایی با توضیح و ریشه‌شناسی لغات، نمونه‌ای از نوشته‌های هخامنشی، راهنمای ریشه فعل‌های ایرانی، و کتاب بسیار نفیسی دربارهٔ مهر و ناهید و مقداری مقالات در همین زمینه‌ها است. در شماره‌ای از مجلهٔ دانشکده ادبیات و علوم انسانی که به جشن نامه استاد محمد مقدم اختصاص داده شده است، فهرست نوشته‌های او از کتاب و مقاله از یک صفحه و نیم تجاوز نمی‌کند. اما او به من گفته بود که دارد کتابی به زبان انگلیسی دربارهٔ فرهنگ ایران می‌نویسد، و می‌دانم که یادداشت‌های فراوانی همراه با عکس یادمان‌های تاریخی مهر گردآورده بود که در تجدید چاپ کتاب مهر و ناهید خود بیفزاید، و شادروان هرمز وحید که از دوستان نزدیک او بود آن همه را چنانکه دلخواه او بود صفحه‌آرایی کرده بود، نمی‌دانم چه بر سر آن آمد. یزدان به مهر خویش بر او ببخشاید که مردی بود برآستی مردانه، دریغ که چنانکه باید قدر او را در زندگیش نشناختند. در مشورت امین بود. به خاطر نفع شخصی یا سازمانی که در آن خدمت می‌کرد به مشورت‌کننده دروغ نمی‌گفت. یادم هست وقتی درجهٔ دکتری گرفتم با او که در آن وقت معاون وزارت علوم بود مشورت کردم که آیا به مؤسسه تحقیقات که وابسته به وزارت علوم بود بروم، یا به دانشگاه تهران گروه زبان‌شناسی، یا به فرهنگستان زبان ایران که تازه تأسیس شده بود و خود وی از اعضای پیوستهٔ آن بود. به من گفت که جای تو در دانشگاه است: مؤسسه تحقیقات و فرهنگستان به درد تو نمی‌خورد. اما من به سخن آن پیر فرزانه گوش نکردم، و تحت تأثیر وسوسه‌انگیزی دیگران به فرهنگستان رفتم، و متأسفم که بگویم هیچ وقت از این انتخاب خشنود نبودم، و همیشه از اینکه به نصیحت او گوش ندادم دریغ می‌خورم.

□ محمدخانی: شما چه سالی به فرهنگستان تشریف بردید؟

■ در سال ۱۳۵۰. یعنی پنج سال بعد از گرفتن فوق‌لیسانس، و همان سالی که دکتری گرفتم. علت این همه فاصله افتادن میان اتمام دورهٔ فوق‌لیسانس و گرفتن دکتری آن بود که یک بار مجبور شدم موضوع رسالهٔ خود را تغییر دهم. من در ابتدا موضوع رساله خود را مسئله معنا در زبان‌شناسی انتخاب کرده بودم، مدتی بر سر آن وقتم تلف شد و چون مآخذ و منابع لازم را به دست نیاوردم، آن را تغییر دادم و موضوع دیگری برای رساله خود انتخاب کردم که ملموس‌تر و مأنوس‌تر بود، و آن تحقیق در واژگان نوشتاری کودکان دبستانی ایران بود. علت انتخاب این موضوع آن بود که من مدت یک

سال در مرکز تهیهٔ مواد خواندنی برای نوسوادان کار می‌کردم، اگر اشتباه نکنم از سال ۱۳۴۴ تا ۱۳۴۵، و از ویراستاران و نویسندگان مجله‌های پیک نوآموز و پیک دانش‌آموز بودم. ما در آن مرکز سعی می‌کردیم که مواد خواندنی و کمک درسی بیشتری به زبان ساده، به زبانی که درخور فهم دانشپایه‌های مختلف باشد فراهم آوریم. مجله‌های پیک نوآموز و دانش‌آموز در سراسر کشور، حتی دورترین روستاها پخش می‌شد و کودکان از سراسر ایران برای مرکز نامه، شعر، داستان و نقاشی می‌فرستادند، و می‌نوشتند در کدام دانشپایه، در کدام مدرسه، و کدام شهر یا روستا هستند. این نوشته‌ها چیزهایی بود که می‌توانستند روی کاغذ بیاورند و منعکس‌کنندهٔ مقدار سواد و معلومات آنها از زبان فارسی بود. مرکز، آرشویی از این نوشته‌ها داشت که بیش از صد هزار نوشته و نامه و داستان که کودکان نوشته بودند در آن بود. وقتی موضوع رسالهٔ خود را تحقیق در واژگان نوشتاری کودکان دبستانی برگزیدم، در حقیقت در ذهن خود به این نامه‌ها و نوشته‌ها به عنوان منبع کار فکر می‌کردم.

این را توضیح بدهم که همانطور که هر قوم و گروه و دسته‌ای و حتی هر حرفه و فن و علمی، واژگان خاص و معین خود را دارد، هر فرد هم واژگان خاص خود را دارد، یعنی مجموعهٔ لغاتی که می‌داند با فرد دیگر متفاوت است. مجموعه واژه‌هایی که یک فرد می‌داند همه از یک نوع نیستند و کاربرد یکسانی ندارند. از این رو، زبان‌شناسان، واژگان هر فرد را برحسب کاربرد آن در بافت‌های گفتاری مختلف به واژگان خوانداری (که در خواندن به کار می‌رود) نوشتاری (که در نوشتن به کار می‌رود)، شنیداری (که هنگام استماع سخن دیگری از آن استفاده می‌شود) تقسیم کرده‌اند. به عقیدهٔ دانشمندان واژگان نوشتاری جالفاخته‌ترین مجموعهٔ واژه‌هایی است که هرکس می‌داند، و بسیار به واژگان پایه نزدیک است. بر این اساس، بر آن شدم که واژگان نوشتاری کودکان دبستانی را از روی نوشته‌های خودشان جمع‌آوری کنم. همین کار را هم کردم، و از میان نامه‌ها و نوشته‌هایی که عرض کردم نخست ده هزار نوشته، و سپس با گذراندن آنها از غربال‌های نقد و بررسی متعدد، ۱۰۸۵ نوشته را که مجموع واژگان آنها به حدود ۱۰۰/۰۰۰ صورت کاربردی می‌رسید برگزیدم. براساس این صد هزار واژه و پیر مبنای پراکندگی جغرافیایی و دانشپایه‌ای آنها واژگان نوشتاری کودکان دبستانی ایران از دانشپایه دوم تا ششم تنظیم شد. البته کار محاسبات آماری این تحقیق به این آسانی که می‌گویم صورت نگرفت، و چون در این باره بحث مفصلی در آغاز این تحقیق که خوشبختانه در سال ۱۳۵۲ به چاپ رسیده، آمده است در این جا بیش از این تفصیل نمی‌دهم.

□ سیدعرب: آیا مورد استفاده قرار گرفت؟

■ بله، بله. موضوع چگونگی استفاده از آن در دومین مجمع بحث دربارهٔ خانواده و فرهنگ که با همکاری دانشگاه تهران و وزارت فرهنگ و هنر آن زمان در آبان ماه ۱۳۵۳ تشکیل شد، مطرح گردید و من در کتابچه‌ای که مفاد آن در آن مجمع خوانده شد، چگونگی بررسی و

مبنای علمی آن را بیان کردم. پس از کنفرانس، مرکز انتشارات آموزشی وزارت آموزش و پرورش در کارگاه ساده‌نویسی برای کودکان و نوجوانان که با همکاری انتشارات سروش آن وقت، با استفاده از کتابچهٔ خوانده شده در مجمع بحث دربارهٔ خانواده و مقاله‌ای که به دنبال انتشار کتاب، خود من دربارهٔ واژگان پایه نوشته بودم، کتابچه‌ای با عنوان واژگان پایه البته با نام من چاپ کرد.

□ محمدخانی: جناب دکتر شما در مدتی که در فرهنگستان تشریف داشتید در چه گروهی بودید، یا چه کسانی فعالیت داشتید و بیشتر دربارهٔ چه تحقیق می‌کردید؟

■ من به عنوان پژوهشگر وارد فرهنگستان شدم. وقتی من به فرهنگستان زبان رفتم تقریباً پژوهشگر دیگری در آنجا نبود. خود رییس فرهنگستان بود و یک منشی و یک رییس دفتر. سازمان اداری فرهنگستان اگر هم روی کاغذ آمده بود هنوز پیاده نشده بود. بعدها که فرهنگستان اندکی نضج گرفت عده‌ای از لیسانسیه‌ها و فوق لیسانسیه‌های ادبیات و لیسانس و فوق لیسانس‌های زبان‌شناسی به عنوان پژوهشگر به استخدام فرهنگستان درآمدند. فرهنگستان چند پژوهشگاه داشت مانند پژوهشگاه واژه‌گزینی، پژوهشگاه واژه‌های فارسی، پژوهشگاه زبان‌های باستانی و میانه و گویش‌های ایرانی، پژوهشگاه دستور زبان فارسی. در هر پژوهشگاه عده‌ای پژوهشگر بسته به رشته تحصیلی و تخصص‌شان کار می‌کردند. پژوهشگاه واژه‌گزینی که کارش ساختن برابر فارسی برای اصطلاحات علمی و فنی بود سیزده گروه واژه‌گزینی داشت. که هر گروه از عده‌ای از استادان و صاحبان فن که هفته‌ای یکی دو بار به فرهنگستان می‌آمدند و تشکیل جلسه می‌دادند، تشکیل می‌شد. ریاست آن با رییس فرهنگستان بود. من اول پژوهشگر پژوهشگاه واژه‌های فارسی بودم، بعداً سرپرست آن شدم. از کارهای مهم این پژوهشگاه تهیه واژه‌های بسامدی برای متون مهم علمی و ادبی زبان فارسی بود. غرض از این کار آن بود که در نهایت فهرستی از همه واژه‌هایی که در طول قرون در نوشته‌های فارسی از نظم و نثر به کار رفته است فراهم آید تا هم امکان نوشتن یک واژه‌نامه تاریخی را فراهم آورد و هم گنجینه لغات فنی و علمی را در اختیار پژوهندگان برای برابرگزینی اصطلاحات خارجی قرار دهد. برای آن که در نوشتن واژه‌نامه‌های بسامدی یکنواختی وجود داشته باشد من یک جزوهٔ راهنما تهیه کردم که از سوی فرهنگستان چاپ و در اختیار پژوهشگران گذاشته شد. یکی از مشکلات اساسی در تهیهٔ واژه‌نامه‌های بسامدی این بود که بسیار وقت گیر بود و کار به کندی پیش می‌رفت، و در هنگام ضبط شمارهٔ سطرها و صفحه‌ها بسامد اشتباه زیاد بود. از این رو پژوهشگاه به فکر استفاده از رایانه در این کار افتاد. خوشبختانه سازمان برنامه و بودجه موافقت کرد که برای یک تحقیق آزمایشی بودجه‌ای در اختیار فرهنگستان بگذارد. مشکل اساسی در این راه آن بود که بتوان یک متن فارسی را چنان تجزیه و تحلیل کرد، و سپس برای تمیز صورت‌های صرفی، اسم، صفت، فعل و صورت‌های هم‌آوا کدهایی

به کار برد که رایانه قادر به تشخیص و تفکیک آنها باشد و ضمناً بتوان این تجزیه و تحلیل را به زبان برنامه‌نویسی کامپیوتر نوشت. با همکاری فنی مهندسين مشاور توسعه و عمران این مشکل نیز حل شد و من خود نخستین متن را که داستان رستم و سهراب ویراسته مرحوم مجتبی مینوی بود تجزیه و تحلیل و کدگذاری کردم و برای برنامه‌نویسی به مهندسين مشاور دادم. نتیجه کار موفقیت‌آمیز بود در نتیجه سال بعد، که گمان می‌کنم سال ۱۳۵۴ بود همکاران من در پژوهشگاه واژه‌های فارسی متون بیشتری را تجزیه و تحلیل و کدگذاری کردند. ما حدس زده بودیم اگر حدود ۵۰/۰۰۰ سطر از متون را تجزیه و تحلیل کنیم تمام مشکلاتی که ممکن است پیش آید در پروسس داده‌ها ظاهر شود و برطرف گردد. متن‌هایی که تجزیه و تحلیل و کدگذاری شد عبارت بودند: اگر اشتباه نکنم، چون الان حدود سی سال از آن زمان گذشته است - دیوان ناصر خسرو، التفهیم ابوریحان بیرونی، الابنیه عن الحقایق الادویه، ویس و رامین، دیوان منوچهری، گرشاسب نامه اسدی طوسی، و داستان فرود از شاهنامه فردوسی. البته این موضوع به زبان آسان می‌آید، ولی اگر کسی بخواهد به راستی از دشواری‌های این کار آگاه شود لازم است که به مقدمه یکی از واژه‌نامه‌های بسامدی که بصورت تجلید شده فکر می‌کنم الان در پژوهشگاه علوم انسانی است مراجعه کند. نام پژوهشگرانی که واژه نامه بسامدی هر کتاب را فراهم آورده‌اند، بر روی جلد هریک نوشته شده است و تکرار آن در اینجا، از ترس اینکه مبدا نامی را فراموش کنم و حق از کسی ضایع شود، ضرورتی ندارد. من خود دو کتاب را تجزیه و تحلیل کرده‌ام که یکی جنبه آزمایشی داشت و آن رستم و سهراب بود و دیگری داستان فرود. پژوهشگاه‌های دیگر نیز هریک فعالیت خود را داشتند که چون من دقیقاً از آنها خبر نداشتم نمی‌توانم چیزی عرض کنم.

□ محمدخانی: آیا آقای دکتر روحانی هم در آن موقع در آنجا تشریف داشتند؟

□ آقای دکتر روحانی از اول نبودند. در این اواخر آمدند. چون من بعداً از فرهنگستان رفتم، نمی‌دانم ایشان تا کی در فرهنگستان باقی ماندند. از آقای باقرزاده، مدیر انتشارات توس شنیدم که به رحمت ایزدی پیوسته‌اند. روانش شاد باد. مردی رنج دیده و زحمت کشیده بود. زبان عربی را خوب می‌دانست. دست به کارهای بزرگی زد که بعضی از آنها نیمه تمام ماند مثل ترجمه الکامل ابن اثیر و تاریخ عرب پیش از اسلام که فقط یک مجلد آن چاپ شد. کتابی هم درباره تفسیر کلامی قرآن نوشت. زحمت مقابله آیات قرآنی و تصحیح و ویرایش نخست واژه‌های دخیل در قرآن معیج را او کشید، و مقدمه‌ای هم در غیاب من برای کتاب نوشته بود که چون خود من به ایران آمدم آن مقدمه چاپ نشد و ایشان آن را در مجله آینه پژوهش چاپ کردند. خدایش رحمت کند.

□ کامران فانی: آقای دکتر بدره‌ای شما در چه سالی ازدواج کردید؟

■ من خیلی زود ازدواج کردم، یعنی در سال ۱۳۳۶ و

الان سه فرزند دارم، دو پسر و یک دختر و صاحب ۵ نوه هستم که همگی پسرند. حالا که این را پرسیدید جا دارد که به عنوان سپاسگزاری از همسرم بگویم که من بیشتر موفقیت‌های خود را مدیون همسرم هستم که هم دوشادوش من کار می‌کرد و هنوز هم می‌کند و هم وسایل آسایش و راحتی مرا برای تحقیق و نوشتن فراهم می‌ساخت.

□ محمدخانی: آقای دکتر بدره‌ای، قبل از آنکه وارد بحث آثار شما شویم می‌خواستم پرسیم وقتی خدمت شما در ۱۳۶۰ در فرهنگستان تمام شد، ظاهراً به خارج از کشور رفتید، ممکن است در این باره اندکی توضیح دهید؟

■ من تا سال ۱۳۶۰ در فرهنگستان نبودم. البته برطبق قاعده می‌بایست تا سال ۱۳۶۰ جزء خدمت من در فرهنگستان محسوب می‌شد ولی برخلاف مرسوم نشد. به خاطر اینکه در سال ۱۳۵۶ قرار شد که من به عنوان رایزن فرهنگی ایران به پاکستان بروم. مرسوم این بود که رایزن‌های فرهنگی را از دانشگاه‌ها و موسسات عالی آموزشی و فرهنگی بر می‌گزیدند، و با موافقت آن سازمان‌ها با حفظ سمت به مأموریت می‌فرستادند. اما در مورد من چنین نشد و با آنکه من پژوهشیار فرهنگستان بودم و فرهنگستان جزء وزارت فرهنگ و هنر بود، و رئیس فرهنگستان معاون وزارت فرهنگ و هنر نیز بود، با اعزام من با حفظ سمت فرهنگستانم موافقت نشد، و رئیس فرهنگستان با یک شرط موافقت کرد من به این مأموریت بروم که از فرهنگستان استعفا دهم. و من همین کار را کردم و کارمند عادی وزارت فرهنگ و هنر شدم. زیرا به نظر شما در برابر این همه احسان و بزرگواری و قدرشناسی از سازمانی که از ۱۳۵۰ تا ۱۳۵۷ برای آن زحمت کشیده بودم، کاری جز این می‌توانستم بکنم؟

من نزدیک به دو سال رایزن فرهنگی ایران در پاکستان بودم. تا اینکه انقلاب شد. پس از انقلاب به تهران فراخوانده شدم و من هم به تهران آمدم. وقتی خود را معرفی کردم وزیر وقت پرسید چرا آمدید، چرا خانه‌های فرهنگ را رها کردید؟ گفتم به من تلگراف زدید. خشکش زد. معلوم شد جوانمردی برای خودشیرینی این کار را کرده است، و وزیر خبر نداشته است. به هر حال، من به تهران آمده بودم و دیگر چه فرق می‌کرد چه کسی از قول وزیر تلگراف زده و چرا زده است؟ از آنجا که من فوق لیسانس کتابداری و سابقه کار در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران داشتم و حتی یکی دو سال معاون آن کتابخانه بودم، وزیر مرا به مدیریت کتابخانه ملی که در همان اوقات مدیریتش بازنشسته شده بود منصوب کرد، و من تا وقتی که در ۱۹۶۰ بازنشسته شدم در کتابخانه ملی بودم. پس از بازنشستگی چند سالی در ایران به سر بردم. و چون همسر و فرزندانم به خارج از کشور رفته بودند، من هم برای دیدارشان به خارج رفتم. فرزندانم در شهر هیوستن در تگزاس آمریکا درس می‌خواندند، و من در آنجا به آنها ملحق شدم. به بعضی از استادان پیشین خود که اکنون در آمریکا بودند و تدریس می‌کردند تلفن کردم و گفتم در کجا هستم و نشانی خود را دادم. یک روز نشسته بودم که تلفن زنگ زد، گویی را برداشتم یکی از

آن سو پس از سلام و احوالپرسی گفت، مرا نمی‌شناسی؟ گفتم: نه. گفت: «من الگار هستم، از یکی از استادانتان شنیدم شما اینجا هستید.»

گفتم: شما در انگلستان بودید، اینجا چه کار می‌کنید؟ گفت: «الان چهارده سال است که به آمریکا آمده‌ام و در دانشگاه برکلی در گروه آموزشی خاور نزدیک تدریس می‌کنم.» بعد توضیح داد که مسلمان شده است و نامش را از رادنی به حامد تغییر داده است. پس از آن گفت می‌خواهد یک سال برود مرخصی مطالعاتی، و از من خواست که به برکلی بروم و به جای او تدریس کنم. قرار ملاقاتی گذاشتیم و من به برکلی رفتم، و پس از تدارک مقدمات، به تدریس پرداختم. درس‌های من یک درس عمومی بود که دانشجویان گروه‌های آموزشی دیگر هم می‌توانستند در آن شرکت کنند و عنوانی داشت که می‌شد آن را به اسلام در ایران ترجمه کرد. چند درس اختصاصی هم داشتم مثل تدریس متون پایه از نظم و نثر و تدریس متون تاریخی فارسی.

من یک سال تمام و یک تابستان در برکلی بودم، چون نتوانستم یک پست خالی دائمی به دست آورم به هیوستن بازگشتم. زیرا بعد از سی سال کار کردن که حدود ۲۷ سال آن کار آموزشی و نزدیک به ده - دوازده سال تدریس و تحقیق در دانشگاه و موسسات عالی آموزشی و تحقیقاتی بود، نمی‌توانستم به عنوان مدرس حق التدریسی به کار بپردازم. پس از آن با آنکه دوستان و استادان عزیزی که داشتم به من اطلاع می‌دادند که فلان یا بهمان دانشگاه پست خالی مناسب شما دارد، رغبتی به کار پیدا نکردم. این بود که نشستم و به کارهای مورد علاقه خود، یعنی ترجمه و تحقیق پرداختم. ارتباطم را با ناشران داخلی برقرار کردم. اکنون سالهاست که هر سال چند ماه به ایران می‌آیم، کارهایی را که کرده‌ام عرضه می‌کنم، آنها را برای چاپ به ناشری می‌سپارم و می‌روم تا روی کتابی دیگر کار کنم. خدا را شکر که از آنچه می‌کنم خرسندم.

□ کامران فانی: آقای دکتر بدره‌ای ما با آثار شما آشنا بودیم ولی با زندگی شما آشنایی نداشتم. خیلی خوشحال هستیم که با زندگی پر فراز و نشیب شما هم آشنا شدیم. اگر اجازه بدهید وارد زندگی کاری بشویم. عرض شود که آقای دکتر بدره‌ای بی‌تردید یکی از مترجمان برجسته ایران هستند. بیش از چهل سال کار و بیش از پنجاه کتاب، کارنامه پربرای علمی ایشان است. من می‌خواستم دو سؤال از ایشان بپرسم. اول اینکه چطور شد که ایشان داستان‌نویسی را - که کارشان را با آن آغاز کردند و ظاهراً هم موفق بودند، زیرا کتاب دختری که مرد ایشان ظرف یک سال تجدید چاپ شد - کنار گذاشتند، و چرا در زمینه تحقیقات که کارشان را با کورش کبیر شروع کردند ادامه ندادند و به جای تألیف بیشتر به ترجمه پرداختند. چون ایشان هنوز هم می‌توانند کارهای تحقیقاتی خوب بکنند، و به نظر من مقدمه‌ای که بر کتاب بررسی انتقادی رباعیات خیام ارتور کریستین سن نوشته‌اند، یک تحقیق درجه اول است.

■ البته من کار داستان‌نویسی را یکباره کنار نگذاشتم. چند داستان دیگر هم نوشتم که به چاپ آن نپرداختم، و همانطور که گفتم پس از آنکه به توضیح آن دوست عمل کردم و شروع کردم به خواندن فلسفه و

تاریخ و کتاب‌های تحقیقی دیگر، قلم به نوشتن داستان رغبتی نشان نمی‌داد. اما من تا چندسالی، کار در زمینه داستان را با ترجمه چند کتاب ادامه دادم، مانند زمین خوب پیرل باک، خداحافظ بالزاک، رودن تورگنیف، باغ چتر ماریان و یکی - دو تای دیگر. حتی اسب طلایی آپولوس را تا نیمه ترجمه کردم ولی به علت زبان گستاخ و بی‌پروای آن در بیان حالات عشق، با وجود روایت بسیار زیبایش از اسطوره کوئید و پسیشه یونانی، آن را کنار گذاشتم. این را نیز بگویم که در آن زمان از تفسیرهای یونگ و شاگردانش بر این کتاب آگاهی نداشتم. اما در مورد کار تحقیقاتی - اولاً از اظهار لطف شما نسبت به مقدمه بررسی انتقادی رباعیات خیام متشکرم، ثانیاً باید عرض کنم که من آن کار را نیز کنار نگذاشته‌ام، و گاه گاهی در مقدمه ترجمه‌ها اگر حالی باشد، چالشی می‌کنم. مقدمه رباعیات خیام که شما نام بردید یکی از آنهاست، نمونه دیگرش مقدمه کتاب ریختن‌سای قصه پریان و ریشه‌های تاریخی قصه‌های پریان ولادیمیر پراپ فولکلورشناس ساختگرای روسی است. نمونه دیگرش مقدمه واژه‌نامه سامدی رستم و سهراب و فرود، و دیگر واژه‌نامه‌های سامدی فرهنگستان زبان ایران است، و نمونه دیگرش واژگان نوشتاری کودکان دبستانی ایران، واژگان پایه، و مقدمه کتاب فرقه اسماعیلیه است. اما یک نکته را بی‌پیرایه عرض کنم، وقتی انسان تحقیقات فرنگیان را می‌بیند و به کتاب‌شناسی و فهرست مآخذ و منابع آنها می‌نگرد، در کار خود تردید و دودلی پیدا می‌کند، و می‌کوشد که کار چنان کند که کاردانان می‌کنند. من اکنون سال‌هاست که درباره بررسی تطبیقی قصه‌های ایرانی کار می‌کنم، کلی یادداشت دارم، ولی هنوز این یادداشت‌ها و منابعی را که دیده‌ام برای نوشتن کافی نمی‌بینم. یک نکته دیگر هم هست که بازار نشر ترجمه گرم‌تر از بازار نشر تألیف و تحقیق است، گویی ناشران به آن کار رغبت بیشتری دارند.

□ دکتر سیدجعفر سجادی: آقای دکتر بدره‌ای در سن ۱۸ سالگی، جزو پنج شش نفر از کسانی بودند که علاقه‌مند به درس و بحث بودند و ایشان از همه آنها بهتر بود و از همان ۱۸ سالگی که فلسفه و منطق ششم ادبی را در مدرسه شاهپور کرمانشاه با من گذراندند بسیار کوشا و محقق بودند و هر مطلبی را با دقت سؤال و پی‌گیری می‌کردند. و چون در کلاس جزو برجسته‌ترین شاگردان کرمانشاه بودند (البته چند نفر بودند و یکی از آنها به نام ضیاءالدین ابوالمعالی مستشار دیوان شد و دو نفر قاضی شدند) من از همان اول خیال می‌کردم که آقای بدره‌ای فیلسوف خواهد شد چون به دقت مسایل فلسفی و روانشناسی را دنبال می‌کردند و در جلسات خودشان مرا دعوت می‌کردند. ایشان همیشه مشغول مطالعه و کارهای تحقیقاتی بودند و داستان‌ها و کارهایشان را به من نشان می‌دادند.

□ سید عرب: آقای دکتر بدره‌ای جنابعالی با آن که بیشتر کارهای شما در حوزه علوم انسانی است اما گویا شما به تحقیق و ترجمه آثار اسماعیلی علاقه بیشتری دارید. من می‌خواستم بپرسم که چطور شد شما به ترجمه منابعی که درباره اسماعیلیه است پرداختید، و اساساً چگونه به این زمینه توجه پیدا کردید؟

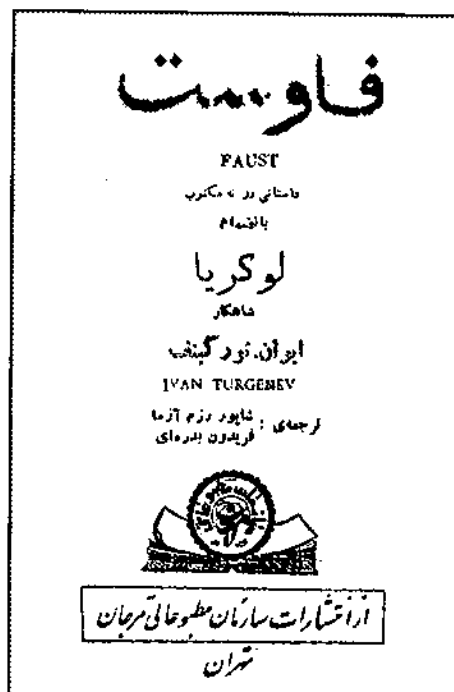
■ در آغاز علاقه خاصی به این موضوع نداشتم. بعد از نوشتن کتاب کورش کبیر در قرآن مجید و عهد عتیق به علت مراجعه به کتب تواریخ و تفسیر و کتاب‌های تحقیقاتی دیگر درباره اسلام و قرآن، با تاریخ اسلام و روی کار آمدن دولت‌های اسلامی و پیدا شدن جنبش‌های مذهبی آشنایی بیشتری یافتم. همین آشنایی سبب شد که وقتی مؤسسه فرانکلین ترجمه کتاب فرقه اسماعیلیه هاجسن را به من پیشنهاد کرد من بی‌محاجا پذیرفتم. البته بعداً فهمیدم که چه سنگ بزرگی برداشته‌ام. عنوان کتاب به انگلیسی Order of Assassins بود یعنی در واقع فرقه خشاشین یا آدمکشان، شاید ترجمه درستر فرقه فداییان نزاری می‌بود. کتاب

را محقق به نام مارشال گودوین سیمز هاجسن نوشته بود که بعدها فهمیدم یکی از برجسته‌ترین نظریه پردازان مکتب شیکاگو است. هاجسن بعداً کتابی در تاریخ اسلام و جوامع اسلامی به نام سرگذشت یا ماجرای اسلام در سه مجلد نوشت که به نظر محققین یکی از بهترین کتاب‌هایی است که درباره اسلام نوشته شده است. کتاب فرقه اسماعیلیه کتاب دشواری بود. اما من جوان بودم و با پشتکار. با کمک دوست گرامیم آقای قاسم برنا که قبلاً از او یاد کردم و همکاری مؤسسه فرانکلین مقداری از منابع و مآخذ اصلی مورد مراجعه مؤلف را به دست آوردم و خواندم، حتی برخی از آثار ولادیمیر ایوانف، محقق اسماعیلی‌شناس روس، سلسله مقالات آقای دکتر محقق در مجله یغما، مقدمه تقی زاده بر دیوان ناصر خسرو، بیشتر آثار خود ناصر خسرو، غزالی نامه شادروان جلال همایی را مطالعه کردم، وقتی کاملاً از چم و خم جنبش اسماعیلیه و عقاید و آراء این فرقه آگاه شدم شروع کردم به ترجمه کتاب. ترجمه قریب به یک سال طول کشید.

□ سیدعرب: در چه سالی بود، سال ۴۱ یا ۴۲؟

■ نه، گمان می‌کنم زودتر بود. زیرا من هنوز در همدان بودم. من در شهریور ۱۳۳۰ به تهران منتقل شدم. البته کتاب در سال ۱۳۳۳ به وسیله کتابفروشی تهران در تبریز چاپ شد. فکر می‌کنم اواخر سال ۱۳۳۶ بود که ترجمه کتاب به پایان رسید. پس از آن که کتاب را به مؤسسه تحویل دادم، مؤسسه آن را برای مطالعه و بازبینی نزد استاد بدیع‌الزمان فروزانفر فرستاد. ایشان حدود دو سوم از کتاب را از نظر گذرانیدند و یادداشت‌هایی در حاشیه ترجمه مرقوم داشتند که به نام خودشان در پانوش صفحات متن چاپی آمده است. استاد دکتر عبدالحسین زرین‌کوب هم به خواهش مؤسسه تمام کتاب را با اصل مقابله کردند. در این موقع من به تهران منتقل شده بودم و شخصاً برای رفع اشکالات خدمت استاد زرین‌کوب می‌رسیدم. به هر حال، کتاب به همت و یاری این بزرگواران تقریباً کتابی منقح و مطلوب در آمد. بعداً هاجسن خودش به من نامه نوشت و از زحمات من تقدیر کرد، و گفت اگر می‌دانستم مشغول این کار هستی یا تو همکاری می‌کردم تا کتاب بهتر در آید و از من خواست که اگر به امریکا سفر کردم حتماً به دیدارش بروم. خدایش بیامزد، عمرش وفا نکرد و در چهل و شش سالگی به مرضی لاعلاج درگذشت. خُب، اگر شما به مقدمه‌ای که خود من بر کتاب هاجسن نوشته‌ام و به مآخذ و منابع آن مقدمه و حواشی کتاب بنگرید می‌بینید که من تا حدی خود یک اسماعیلی‌شناس شده بودم. این بود که به ترجمه کتاب‌های دیگری در این زمینه پرداختم، و هنوز هم هر کتاب تازه خوبی در این باره به دست می‌آورم آن را ترجمه می‌کنم. درواقع فرقه اسماعیلیه زمینه تخصصی کار من شده است.

□ یوسف ثانی: من سؤالی دارم که بیشتر درباره خود ترجمه است. شما به عنوان یک مترجم برجسته، چه سبک و روشی در ترجمه دارید، یعنی بیشتر مقید به حفظ متن هستید، که سبک بعضی از مترجم‌هاست، یا اینکه بیشتر به مفاهیم و موضوعات توجه دارید و در قید حفظ ساختار متن

نیستید؟

■ من به هر دو توجه دارم، هم به لفظ و هم به معنی. اگر شما ترجمه‌های مرا با متن مقایسه کنید به آسانی می‌توانید بگویید کدام جمله در مقابل کدام جمله یا کدام بند در مقابل کدام بند آمده است، معذراً می‌بینید که من هیچ معنی و مفهومی را فرو نگذاشته‌ام. به نظر من این روش در ترجمه متون تحقیقاتی تاریخی و علمی روش خوب و درستی است، اما در ترجمه داستان و شعر چنین روشی را توصیه نمی‌کنم، زیرا در داستان و شعر غیر از لفظ و معنا یک چیز دیگر هم هست و آن روح شعر و داستان است، شما باید بتوانید آن خلجانان، آن عواطف و حالاتی را که در داستان و شعر هست منعکس کنید، و برای این کار باید زبان و بیانی آن چنان داشته باشید. من متأسفانه حالا دیگر چنین زبان و بیانی ندارم و به همین دلیل هم داستان و شعر ترجمه نمی‌کنم.

این نکته را هم عرض کنم که من با آن که به عنوان کسی که زبان‌شناسی خوانده است با اصول نظری و عملی ترجمه آشنا هستم، حتی خودم یکی دو ترم اصول و روش ترجمه را در گروه زبان‌شناسی تدریس کرده‌ام و کتاب یوجین ناید را به همین نام درس می‌دادم و بارها دو کتاب دیگر او به نام به سوی علم ترجمه و تحلیل سازه‌ای معنا را زیر و رو کرده‌ام، اما به نظرم این تئوری‌ها فقط به عنوان درس‌های آکادمیک ارزشمند هستند و در عمل کمکی به مترجم نمی‌کنند. زیرا ترجمه علاوه بر اینکه یک فن است و مانند هر فنی برای اجرا به مقدماتی نیاز دارد (مثلاً دانستن زبان مادری و زبانی که از آن ترجمه می‌کنیم) ولی یک هنر هم هست، و رسیدن به این هنر عمر نوح و صبر ایوب می‌خواهد و پشتکار زیاد. من بی‌شائبه می‌گویم هنوز در تلاش رسیدن به مقصود هستم. خیلی نقص‌ها و عیب‌ها و کمبودها در کارم هست که خود بهتر از هر کس از آنها آگاه هستم و می‌گویم بر آنها فائق آیم. باور کنید برای من هر کتاب تازه یک تجربه تازه است. به همین دلیل خیلی کند کار می‌کنم، حداکثر روزی پنج یا شش صفحه، بعضی روزها خیلی کمتر از این. من معمولاً یک بار متن را تا آخر می‌خوانم. زیر لغات و عبارات دشوار را که در فهم آنها اشکال دارم خط می‌کشم و آنها را بیرون‌نویس می‌کنم. گاهی هم که برای کلمه یا عبارتی واژه و جمله مناسبی همان موقع به ذهنم خطور می‌کند همانجا در حاشیه می‌نویسم. اگر دریافت موضوع و مطلبی یا یک رویداد تاریخی برایم مبهم باشد به منابع و مراجعی که در دسترس است مراجعه می‌کنم. پس از این مقدمات به ترجمه می‌پردازم. تا آنجا که ممکن است سعی می‌کنم با حفظ معنا و مقصود، ساختار زبان اصلی را تا آن حد که با فارسی معارض نباشد، نگهدارم. این کار سبب می‌شود که سبک نویسنده تا حدی در ترجمه منعکس شود. بعد از اینکه ترجمه به پایان رسید آن را به کنار می‌گذارم و برای چند هفته یا حتی یک ماه آن را به فراموشی می‌سپارم. پس از گذشت این مدت دوباره به سراغ آن می‌روم، و این بار با صدای بلند آن را برای خود می‌خوانم. به نظر من نثر هر کس ریتم و ضرباهنگ خاص خود را دارد، با بلند خواندن این ریتم و آهنگ تبلور پیدا می‌کند. هر جا سخته دست دهد یا

سکندری بخورید اشکالی در میان است. سعی می‌کنم آن را برطرف سازم. گاهی هنگام خواندن متوجه می‌شوم که تعارضی در معنا و مفهوم وجود دارد، مطالب یا هم نمی‌خواند، اینجا به متن اصلی مراجعه می‌کنم تا ببینم اشکال در چیست. این روش کار من است، ممکن است دیگران آن را نپسندند، اما برای من در حد معقول کارآمد بوده است.

□ یوسف ثانی: در بین مترجمان فارسی از چه کسانی به عنوان مترجم نمونه نام می‌برید؟

■ پاسخ دادن به این پرسش برای من بسیار دشوار است، زیرا من بسیاری از ترجمه‌های سال‌های اخیر را نخونده‌ام و بسیاری از مترجمان جدید را هم به خوبی نمی‌شناسم. خیلی از ترجمه‌هایی را که می‌خوانم خوب و روان هستند اما من دیگر آن همت گذشته را ندارم که آنها را با متن اصلی مقایسه کنم تا دریابم ترجمه درست است یا نیست. من ایرادهای ملائقظی را گرچه برای جلوگیری از تکرارشان در چاپ‌های بعدی کتاب خوب است، نقد ترجمه نمی‌خوانم. باری، اجازه بدهید من از کسی به عنوان مترجم خوب یا مترجم بد یا مترجم نمونه نام نبرم. انشاءالله همه خوبند و سعی می‌کنند که خوب باشند. یادم می‌آید وقتی در سال ۱۳۳۰ کتاب دکتر فاستوس اثر کریستوفر مارلو درام‌نویس معروف انگلیسی به ترجمه شادروان دکتر لطفعلی صورتگر منتشر شد من نقدی بر آن نوشتم.

□ محمدخانی: این نقد در در کجا چاپ شد؟

■ حقیقت این است که چند تا از مجله‌های معتبر آن زمان چون سخن و یغما از چاپ آن سر باز زدند، و گفتند آقا، دوستی چندین و چندساله ما را با ایشان به هم نزنید. حق هم داشتند. هنوز کسی مرا درست نمی‌شناخت. من در آن موقع یک جوان ۲۵ ساله بودم و ناشناس و دکتر صورتگر استاد زبان انگلیسی و سخن‌سنجی دانشگاه، آن را به راهنمای کتاب نزد آقای ایرج افشار که بعدها از مشوقان و یاری‌دهندگان

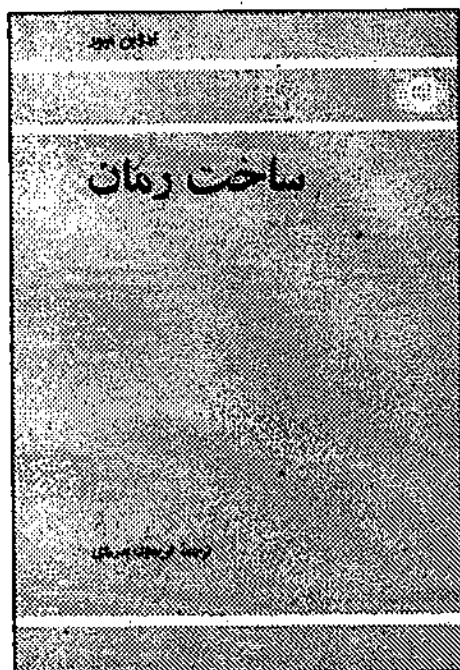
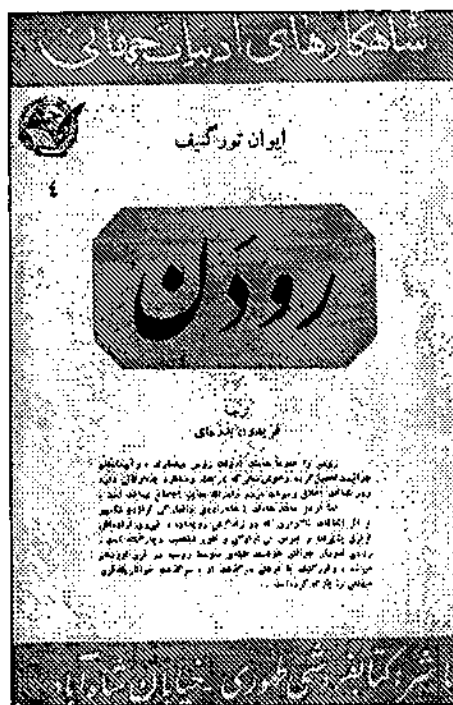
من در بسیاری از کارها شد، و من همیشه خود را مرهون محبت‌های ایشان می‌دانم، بردم. ایشان گرفت و چاپ کرد. یادم نمی‌رود که وقتی آن نقد چاپ شد و مجله درآمد، شادروان مجتبی مینوی به من تلفن کرد و گفت: «آقا دست مریزاد!»

□ محمدخانی: مشکلی با دکتر صورتگر نداشت؟

■ من در این باره، و سابقه و رابطه میان آن دو خبر ندارم. البته مرحوم دکتر صورتگر از آن نقد بسیار ناراحت شده بود. این بود که یک روز مرحوم احمد آرام مرا دید و گفت: پسر مگر بیکاری که برای خود دشمن تراشی می‌کنی. البته ایشان عبارت دیگری به کار برد که معنایش تقریباً همین بود. حالا اجازه بدهید به پاس احترام به این اندرز استاد آرام، من برای خود دشمن تراشی نکنم و از پاسخ به سؤال شما درباره مترجم نمونه تفره بروم.

□ کامران فانی: من می‌خواستم که باز به حوزه ادبیات که عشق اول شما بوده است برگردم. درست است که شما داستان‌نویسی و ترجمه داستان را سال‌ها کنار گذاشتید، ولی در حوزه نقد ادبی و مسائل مربوط به نظریه ادبیات چند کتاب مهم ترجمه کردید. اولین سؤال من درباره دو کتابی است که از پرآب ترجمه کرده‌اید. من می‌خواهم بپرسم چه نکاتی در این کتاب‌ها بود که به ترجمه آن‌ها دست زدید؟

من دو کتاب از پرآب به نام‌های ریختنایی قصه‌های پریان و ریشه‌های تاریخی قصه‌های پریان ترجمه کرده‌ام. اولاً این را بگویم که امروز نقد ادبی بیشتر از آنکه به ادبیات مربوط باشد به زبان‌شناسی و معناشناسی مربوط است. یکی از زمینه‌هایی که سخت تحت تأثیر زبان‌شناسی به‌ویژه زبان‌شناسی ساختاری قرار گرفته مردم‌شناسی و به تبع آن فولکلورشناسی است. مردم‌شناسان و زبان‌شناسان در این زمینه تحقیقات جالبی کرده‌اند و بخصوص درباره اسطوره و قصه‌های عامیانه نظریات تازه‌ای مطرح کرده‌اند. بنابراین، از نظر اصولی تحقیق درباره فولکلور و ساختار

قصه‌های عامیانه چیزی خارج از حیطه کار من به عنوان کسی که زبان‌شناسی خوانده است، نیست. ما در ایران در زمینه فولکلور بخصوص در زمینه گردآوری قصه‌های عامیانه خیلی کار کرده‌ایم، از مرحوم صبحی مهنتی گرفته تا شادروان انجوی شیرازی و ده‌ها پژوهشگر دیگر که بالبداهه نام همه آنها را نمی‌توانم به یاد آورم در این میدان زحمت کشیده‌اند. اما ما هنوز همه قصه‌های ایرانی را به روش علمی رده‌بندی نکرده‌ایم. مهمترین کاری که در این زمینه انجام گرفته تا آنجا که من می‌دانم کتاب مستطاب طبقه‌بندی قصه‌های ایرانی تألیف اولریش مارزلف است که آقای کیکاوس جهان‌اندازی ترجمه کرده‌اند. ما هنوز کتاب جامعی درباره موتیف‌های قصه و افسانه‌های ایرانی نداریم، و این موتیف‌ها را شماره‌گذاری نکرده‌ایم. مرحوم ارتور کریستین سن در سال ۱۹۲۵ میلادی کتاب کوچکی که حدود پنجاه صفحه داشت در این زمینه چاپ کرد. اما از زمان کریستین سن تا کنون وضع فولکلورشناسی به کلی تغییر کرده است. نگاهی به کتاب چند هزار صفحه‌ای استیت تامپسن درباره موتیف‌های ادبیات شفاهی جهان بیندازید تا دریابید چه گام‌های بلندی در این راه برداشته شده است. خوب من هنگامی که در فرنگ بودم با این مباحث آشنا شدم، به وسیله آقای محمود امید سالار که در آن موقع جوان پرشوری بود و در این زمینه‌ها کار می‌کرد و الآن گویا در دانشگاه کالیفرنیا تدریس می‌کند، با آلن داندس یکی از فولکلورشناسان سرشناس آمریکا چندین بار ملاقات کردم و از محضر او استفاده نمودم. کتاب ریختن‌شناسی قصه‌های پریان پراب، و تحقیق همین آقای داندس را در پیاده نمودن آن بر روی قصه‌های سرخپوستان آمریکای شمالی خواندم. از این رو، دریغ آمد که کاری در این زمینه انجام ندهم. خاصه درباره کتاب پراب. این کتاب پس از آنکه از پشت پرده آهنگین بیرون افتاد و به زبان‌های اروپایی ترجمه شد، اثر عمیقی در تحقیقات مربوط به قصه‌های عامیانه برجای گذاشت، زیرا طبقه‌بندی‌ای منطقی‌تر از کتاب طبقه‌بندی آرن ارائه می‌کرد. پراب برپایه نقش و خویشکاری قهرمانان قصه، قصه‌ها را تجزیه و تحلیل و دسته‌بندی کرد که هم آسان‌تر بود و هم منطقی‌تر. از این رو، من آن را به فارسی برگرداندم به امید آنکه فولکلورشناسان ما از آن در کار خود بهره گیرند. کتاب دوم پراب را هم بیشتر به خاطر مقاله کلودلوی - استراوس در نقد کتاب و نظریات پراب و پاسخ پراب به او ترجمه کردم.

■ کامران فانی: به دنبال ترجمه دو کتاب پراب شما دست به کاری عظیم در این حوزه زدید و آن ترجمه کتاب سترگ رشد ادبیات بود که به قلم خانم و آقای چادویک نوشته شده بود و بدون تردید یکی از مهمترین کتاب‌هایی است که در این زمینه چاپ شده است. می‌خواستم اولاً نظر تان را راجع به کتاب بفرمایید و مهمترین اینکه از این کتاب فقط جلد اول آن به فارسی ترجمه و چاپ شده است، و حال آن‌که کتاب تا آنجا که من می‌دانم چهار جلد است. آیا در برنامه کار تان هست که بقیه این کتاب مفضل و ارزنده را به فارسی برگردانید؟

■ بله، اول در برنامه کارم بود ولی حالا تردید دارم

که باشد. دلیلش را هم عرض می‌کنم. زمانی که در زمینه فولکلورشناسی کار می‌کردم متوجه شدم یکی از موضوع‌های جالب در این زمینه داستان‌های پهلوانی شفاهی است. (حوزه‌ای که ما تحقیق مستند علمی درباره آن نداریم) از آن مهم‌تر اینکه چگونه این ادبیات شفاهی یا حماسه‌های شفاهی به صورت حماسه‌های کتبی درآمده است. مثلاً آیا اشعار حماسی هومر مانند ایلیاد و اودیسه، از روایاتی شفاهی که قرن‌ها سینه به سینه می‌گشته و جسته و گریخته هم به کتابت درآمده، پدید آمده است؟ دو محقق که شهرت جهانی دارند، در این زمینه اولین پژوهش‌ها را کرده‌اند. از این دو، یکی میلن پاری نام دارد و دیگری آلبرت بیتس لرد. میلن پاری از راه مطالعه زبان هومر متوجه شد که این زبان یک سبک شفاهی را منعکس می‌سازد، و چنین زبانی تنها می‌تواند از یک سنت طولانی در شعر شفاهی پدید آمده باشد. اما این فقط یک استنتاج منطقی بود که از خواندن منظومه‌های هومری حاصل شده بود. از این رو پاری برای آنکه این نتیجه‌گیری را بتواند بر کرسی قبول بنشانند در جستجوی آن برآمد که ببیند در کجای دنیا هنوز این سنت «شفاهی سرایی» زنده است، و آگاهی یافت که هنوز در یوگسلاوی شاعران خنیاگر یا به اصطلاح قدیم پارتی خود ما «گوسانهایی» هستند که چنین می‌کنند. از این رو به یوگسلاوی رفت و حدود سیزده هزار متن شفاهی را روی فونوگراف ضبط کرد، و با تجزیه و تحلیل آنها نتیجه گرفت که آنچه منطقاً استنتاج کرده بود عملاً هم درست است. پس از پاری، آلبرت لرد دنباله کار او را گرفت، و با گردآوری مواد بیشتر و تحلیل آنها نتیجه را در کتاب معتبری به نام سراینده سروده‌ها به چاپ رسانید. پس از تحقیقات این دو عده‌ای دیگر از پژوهندگان به بررسی آثار حماسی و منظومه‌های پهلوانی کهن پرداختند و نظریات پاری و لرد را درباره آنها آزمودند. تا آنجا که من اطلاع دارم (و می‌دانم این اطلاع زیاد امروزی نیست) چنین تحقیقی درباره منظومه بیوولف که به شعر کهن انگلیسی است، و درباره کاله والا حماسه ملی فنلاند و حتی درباره بعضی از اشعار جاهلی عرب مانند معلقه امرءالقیس صورت گرفته است. نیز شنیده‌ام که خانم الگا دیویدسن کتابی درباره شاهنامه نوشته است که شاعر و پهلوان در شاهنامه نام دارد و به فارسی هم ترجمه شده است (من این ترجمه را ندیده‌ام) و در آن موضوع شفاهی بودن اصل روایات شاهنامه را مطرح ساخته است. غرض از این مقدمات آن است که کتاب رشد ادبیات، شاید اولین تحقیقی است که اهمیت روایات شفاهی را در رشد ادبیات و پیدایش منظومه‌های پهلوانی و حکمی بررسی کرده است. رشد ادبیات طرحی بسیار جاه‌طلبانه و بسیار گسترده دارد، و چون در زمان شروع این تحقیق هنوز همه آثار شفاهی مورد بررسی قرار نگرفته بود، نویسندگان نمی‌دانسته‌اند که کار به کجا خواهد کشید، و بنابراین، طرح را چنان گسترده گرفته‌اند که هر اثر جدید را بتوانند دربر گیرند. به همین دلیل هر چه کتاب پیشتر می‌رود طرح و سازمان‌بندی آن تباور بیشتری پیدا می‌کند. یکی از محاسن کتاب آن است که در عین حال یک بررسی

تطبیقی در ادبیات شفاهی نیز هست، و از این رو واقعاً ارزنده است. کتاب رشد ادبیات در اصل سه مجلد بسیار بزرگ است (مجموعاً حدود سه هزار صفحه) که بعداً جلد چهارمی هم که تحقیق یک پژوهنده روسی به نام ویکتور ژیرمونسکی را درباره منظومه‌های حماسی آسیای مرکزی در بر دارد، بر آن افزوده شده است. جلد اول کتاب که ترجمه شده، درباره یونان و ادبیات باستانی اروپاست، و چون نویسندگان عقیده داشته‌اند که ادبیات باستانی اروپا متأثر از ادبیات یونانی است آنها را از هم جدا نکرده‌اند. جلد دوم ادبیات شفاهی روسی، یوگسلاوی، هند باستان و عبرانی باستان را دربر دارد، و جلد سوم که از همه مجلدات بزرگتر است شامل ادبیات شفاهی تاتارها، پولی‌زیایی‌ها، و برخی اقوام آفریقایی می‌شود. متأسفانه کتاب بخش یا مبحثی درباره ایران ندارد، و این شاید به خاطر آن است که هیچ‌گونه تحقیقی در زمینه منظومه‌ها یا روایات پهلوانی شفاهی در ایران در آن زمان به عمل نیامده است. من خبر ندارم که اکنون چنین تحقیقاتی صورت گرفته است یا نه.

اما اینکه پرسیدید که ترجمه بقیه مجلدات در برنامه کارم هست یا نیست، و پاسخ دادم اول بود و حالا تردید دارم که باشد، به این مناسبت است که چاپ اول کتاب پس از تحویل ترجمه حدوداً پنج سال طول کشید نا به انجام رسید، آن هم بدون فهرست اعلام و نمایه و مقدمه که اگر قرار بود اینها هم افزوده شود شاید به شش سال می‌رسید. با یک محاسبه کوتاه اگر کتاب قرار بود بر این روال چاپ شود بیست سال طول می‌کشید تا هر چهار جلد منتشر شود؛ بیست سال یک عمر کوچک است، و از عمر من اینقدر باقی نیست که به انتظار بنشینم. این بود که با آنکه بیشتر از نیمی از جلد دوم هم ترجمه شده بود، از ادامه کار فعلاً منصرف شدم تا در آینده چه پیش آید.

■ محمدخانی: جناب دکتر، من چندی پیش جلد اول رشد ادبیات را مطالعه می‌کردم و هم من بادم و تو آتش خانم شیمل را که شما ترجمه کرده‌اید و امسال درآمده است، و مقداری حسرت خوردم که چرا رشد ادبیات ادامه پیدا نکرد. می‌خواهم بگویم که کتاب‌هایی مثل رشد ادبیات برای ما کتاب پایه و اساسی است، اما کتاب من بادم و تو آتش چیز زیادی بر معلومات مولوی‌شناسی ما اضافه نمی‌کند. چه کار باید کرد که ترجمه رشد ادبیات ادامه پیدا کند. آیا خود شما اگر مؤسسه و سازمانی در این زمینه حمایت کند مایلید به ترجمه ادامه دهید؟ حیف است که این کتاب ناتمام بماند. شما خودتان چه پیشنهادی دارید؟

■ من بی‌میل نیستم که این کار را ادامه دهم، اول شما سازمان و مؤسسه‌اش را پیدا کنید که بخواهد در این زمینه سرمایه‌گذاری کند. من شرط و شروط خاصی برای ادامه ترجمه ندارم جز اینکه نمی‌توانم ۱۵ سال صبر کنم تا کتاب چاپ شود و حق ترجمه آن را با قسط حلوا مغزی بگیرم. بعضی وقت‌ها آقایان ناشران فکر می‌کنند ما روی گنج قارون نشسته‌ایم و تا ابدالآباد می‌توانیم از جیب بخوریم، چنین نیست، و من با کمال شرمندگی باید بگویم از این راه ارتزاق می‌کنم.

■ یوسف ثانی: شما کدامیک از ترجمه‌های خود را بیشتر

دوست دارید؟

■ پرسش دشواری می‌فرمایید. زیرا این‌ها همه مثل فرزندان من هستند، و من همه را دوست دارم. ولی از نظر اهمیت و تأثیری که در جامعه داشته‌اند می‌توانم از واژه‌های دخیل در قرآن مجید، از فرقه اسماعیلیه هاجسن، از اسماعیلیان: تاریخ و معتقدات آنان که جایزه کتاب سال را برای من به ارمغان آورد، از ساختار مفاهیم اخلاقی-دینی در قرآن مجید که ویرایش جدید آن سال قبل منتشر شد، و از کتاب بسیار خوبی که متأسفانه به دلایلی ناشناخته ماند، یعنی آیین شهریار در شرق اثر ساموئل ادی نام ببرم. کتاب آخر تحقیق بی‌نظیری است درباره مقاومت و ایستادگی فرهنگی ایرانیان و دیگر ملل خاورمیانه در مقابل سیاست هلینگری اسکندر و جانشینان او. نویسنده نشان می‌دهد که چگونه موج مقاومت و مخالفتی که از ایران علیه سلطه فرهنگ یونانی برخاست، تمام اقوامی را که در این منطقه بودند بر ضد یونانیان شوراند، و در نتیجه این قیام، برخلاف آنچه اسکندر و جانشینان او اندیشیده بودند، مشرق زمین یونانی مآب نشد.

□ دکتر سید جعفر سجادی: نکته‌ای در تأیید فرمایش دکتر بدرای بگویم. من در حکمت اشراق زیاد فکر کرده‌ام و درباره آثار و افکار سهروردی کار کرده و بدنبال مآخذ سهروردی رفته‌ام. بعضی می‌گویند مانوی بوده، بعضی گفته‌اند صابنی بوده است. سهروردی وقتی که از شاهان قدیم یا حکمای گذشته ایران یاد می‌کند همه مربوط به قبل از اسکندر است. از دوره اسکندر و جانشینان اسکندر تا آخر ساسانیان فقط به یک نفر معتقد است و آن بوذرجمهر است.

□ سیدعرب: آقای دکتر، صرف نظر از اینکه شما ابتدا ترجمه را شروع کردید بعد زبان‌شناسی آموختید، به لحاظ معنوی زبان‌شناسی مقدم بر کار ترجمه شما است. به گمان بنده شما زبان‌شناسی هستید که به ترجمه برخی از منابع می‌پردازید. یعنی زبان‌شناسی به صورت انگیزه‌ای در انتخاب کتاب و منبعی که برای ترجمه برمی‌گزینید دخالت می‌کند. بنده برای این سخن خود استناد می‌کنم به کاری که شما درباره قرآن ترجمه کرده‌اید یعنی کتاب واژه‌های دخیل در قرآن مجید و مفاهیم اخلاقی-دینی در قرآن (ایزوئسو). حالا سؤال را این طور شروع می‌کنم آیا براستی علائق زبان‌شناسانه شما باعث شده است که جنابعالی به ترجمه این کتاب‌ها بپردازید، یا در کنار کارهایتان به قرآن‌پژوهی هم علاقه‌مند هستید؟

■ اجازه بدهید پیش از هر چیز بگویم من نه قرآن‌پژوه نه قرآن‌شناس. اگر بعضی از دوستان و سروران عزیز من در مقالاتشان از من این‌گونه یاد کرده‌اند، به من لطف داشته‌اند. قرآن‌شناسی و قرآن‌پژوهی کار همه کس نیست. من شخصاً کوچکتر از آنم که چنین القابی را به خود بریندم. من به قول مرحوم تقی‌زاده در این زمینه‌ها «متذوق» هستم. خوب، من بطور کلی به مسائل دینی علاقه‌مندم و در این باره مطالعه می‌کنم. همانطور که گفتیم خیلی جوان بودم که درباره مطابقت کورش با ذوالقرنین مندرج در قرآن تحقیق کردم. رساله دوره لیسانس را هم درباره داستان یوسف و زلیخا و ریشه‌های آن در قرآن و عهد عتیق و بررسی تطبیقی آن نوشتم. می‌خواهم بگویم در عمق

وجودم گرایش برای این نوع بررسیها وجود دارد. حال اگر این نوع بررسیها جنبه زبان‌شناسی و معناشناسی هم پیدا کند، کشش من بدان بیشتر می‌شود. عکس این هم، چنانکه شما گفتید درست است و ممکن است جنبه زبان‌شناسی کار ساقی برای راندن من به آن سوی باشد. هر دو کتابی که من درباره قرآن ترجمه کرده‌ام این هر دو وجه را داشته‌اند، یعنی هم مطالب تازه‌ای را درباره برخی از وجوه قرآن ارائه می‌کرده‌اند، و هم از لحاظ زبان‌شناسی کارهای باارزشی بوده‌اند. مثلاً واژه‌های دخیل را در نظر بگیرید. بحث واژه‌های دخیل یک بحث هزار و چند صدساله است. علمای خود ما به اینکه بگویند این واژه از عبری یا آرامی یا فارسی یا قبطی است کفایت کرده و ریشه‌شناسی و تحولات صرفی و معنایی آن را نداده‌اند. اما جفری این کار را به غلط یا درست کرده است. پس کار او یک قدم به جلوس است. ارزش آن را دارد که ترجمه شود و سرمشق قرار گیرد. کار ایزوئسو هم همین طور است. او آمده است و یک نظریه معناشناسی را بر روی برخی از مفاهیم قرآن، یعنی مفاهیم اخلاقی-دینی پیاده کرده و نشان داده است که این مفاهیم متغیر از یکدیگر نیستند، بلکه یک نظام، یک سیستم یا یک شبکه را تشکیل می‌دهند که اجزاء این شبکه ارتباط تنگاتنگی با یکدیگر دارند، و شما نمی‌توانید یک مفهوم را بدون در نظر گرفتن مفهوم دیگر به طور تام و تمام دریابید. این دید جدیدی است و ارزش آن را دارد که ماهم از آن آگاه شویم، از این رو من آن را ترجمه کردم. در واقع این کتابها هم علاقه مرا به زبان‌شناسی و هم علاقه مرا به قرآن ارضا می‌کردند.

□ سید عرب: آقای دکتر بدرای مرحوم مینوی هم مشوق شما در ترجمه کتاب جفری بوده‌اند؟ زیرا شما در مقدمه کتاب واژگان دخیل یاد می‌کنم از ایشان کرده‌اید؟

■ من چنین چیزی به یاد ندارم.

□ سید عرب: ولی من یادم هست که بیان می‌کنم. شما فرمودید روزی در کتابخانه‌شان بودید و مرحوم مینوی در حضور جمعی که در آنجا بودند گفت که یک کسی باید این کتاب را ترجمه کند و کتاب را به شما داد.

■ اینجا یک خلط مبحثی شده است. اینها را که شما می‌گویید آقای باقرزاده ناشر کتاب در مقدمه خود بر کتاب نوشته است. این سخنان که شما می‌فرمایید عیناً گفته ایشان است. ایشان نوشته‌اند که روزی در محضر استاد مینوی بودند، و ایشان گفته‌اند که کاش کسی پیدا می‌شد و این کتاب را، یعنی کتاب جفری را ترجمه می‌کرد. ممکن است در ذهن شما گفته آقای باقرزاده گفته من تلقی شده باشد، و این شاید از آنجا ناشی شده که فکر کرده‌اید آن مقدمه یک صفحه‌ای را هم من نوشته‌ام.

□ محمدخانی: آقای دکتر شما اشاره‌ای کردید به نقدی که بر کتاب دکتر فاستوس ترجمه دکتر صورتگر نوشته بودید. آیا تأثیری داشت؟ و با توجه به اینکه نقد کتاب کار اصلی ما است و اهمیتی که نقد کتاب دارد، پرسش من این است که چرا نقدنویسی را دنبال نکردید؟ و ما در زمینه نقد چه کار باید انجام دهیم که خوب به آن پرداخته شود و تعالی داشته باشد؟

■ من نمی‌دانم که آن نقد چه تأثیری داشت، اما این را می‌دانم که دکتر را عصبانی کرده بود. شاید هم آن عصبانیت سبب شده باشد که بعدها دقت و احتیاط بیشتری به خرج دهد، و یا دیگران از آن نقد عبرتی گرفته باشند. اما در مورد قسمت دوم سؤال شما، من مجموعاً سه یا چهار نقد نوشتم: یکی نقد بر ترجمه دکتر فاستوس، یک نقد بر ترجمه تراژدی مکبث شکسپیر که خانم فرنگیس شادمان ترجمه کرده بود، و چون در همان زمان آقای دکتر احمدی هم مکبث را از روی ترجمه موریس مترلینگ از فرانسه ترجمه کرده بود، من در نقد خود مقایسه‌ای هم میان آن دو کردم. سومین نقد من درباره عصر اوستا بود که در سخن چاپ شد، و چهارمی درباره کتاب راهنمای ادبیات اسماعیلی تألیف ایوانف. اما علت آنکه دیگر نقدی بر کتابی ننوشتم اندرز آقای آرام بود که قبلاً از آن سخن گفتم. به لحاظ نقدنویسی در کشور ما کار عبثی است، نه نویسنده و مترجم و نه ناشر بدان توجهی ندارند. گمان می‌کنم بعد از نقد من بر دو کتاب دکتر فاستوس و مکبث آن دو هنوز هم با همان ناراستی‌ها و نادرستی‌ها چاپ می‌شوند. وقتی نقد اثر ندارد نوشتنش چه فایده‌ای دارد! نظر کلی من این است که نقدنویسی کار هر کس نیست. معلومات، شم خاص و تیزبینی خاص می‌خواهد. این نیست که اگر من نویسنده خوبی هستم یا در فلان علم تبحر دارم یا فلان فن را می‌دانم می‌توانم کتاب‌هایی که در این زمینه‌ها نوشته می‌شود نقادی کنم. نقدنویسی درایت و ظرافت و بینشی می‌خواهد که اگر به من نختندید می‌گویم خداداد است. به هر حال، فکر می‌کنم که نقادان ما دارند به سر راه می‌افتند. الآن پیشرفت زیادی در این زمینه حاصل شده است. من نقدهایی را که اخیراً نوشته شده است می‌خوانم و می‌بینم که خیلی از آنها پخته و خالی از حب و بغض است. نویسندگان صاحب‌نظر هستند و نکته‌گیریهایشان دقیق است. به نظر می‌رسد که ما به تدریج داریم یک نظام سخن‌سنجی و نقادی محترمانه، آموزنده و کارآمد پیدا می‌کنیم. این روش باید ادامه یابد و نقد و نقادی روش‌شناسی و زبان خاص خود را پیدا کند. فراموش نکنیم که نظریه پردازان جدید ادبیات، نقد را مجزا از ادبیات نمی‌دانند، پس باید زبان و بیان آن به زبان و بیان ادبی نزدیک شود تا هم بر صحت رهنمون گردد و هم بر بلاغت بیفزاید.

□ محمدخانی: چه کتابهایی در دست ترجمه دارید؟

■ کتابی ترجمه کرده‌ام که در انتظار چاپ است. مجموعه مقالاتی است درباره سنت‌های عقلانی در اسلام. نام کتاب هم همین است. یازده مقاله است از یازده محقق سرشناس و اسلام‌شناس. عده‌ای از آنها خود مسلمانند. این کتاب را آقای فرهاد دفتری گردآوری کرده‌اند و مثل همه کارهای دیگرشان خوب است.

□ محمدخانی: همه نویسندگان این کتاب خارجی هستند؟

■ جز آقای دکتر دفتری که ایرانی هستند و مقاله «زندگی عقلانی در میان اسماعیلیان» را نوشته‌اند بقیه خارجی هستند. از آن‌ها چهار تن انگلیسی، یک تن آمریکایی و بقیه مسلمان شرقی هستند. گفتیم ترجمه

این کتاب تمام شده است و در انتظار چاپ و نشر است. اما دو کتاب در دست ترجمه دارم: یکی سلسله‌های جدید اسلامی اثر کلیفورد ادموند بوسورث که خود من قبلاً کتاب سلسله‌های اسلامی او را برای بنیاد فرهنگ ترجمه کرده بودم. این کتاب ویراسته جدید همان کتاب است با ملحقات و اضافات و تغییرات بسیار، و به جای ۸۲ سلسله ۱۸۲ سلسله را شامل می‌شود. کتاب دیگری هم در دست دارم که نیمی از آن را ترجمه کرده‌ام. این کتاب را جورج صباغ و ریچارد هوانسیان ویراسته‌اند و درباره نقش ایرانیان در جهان اسلامی است.

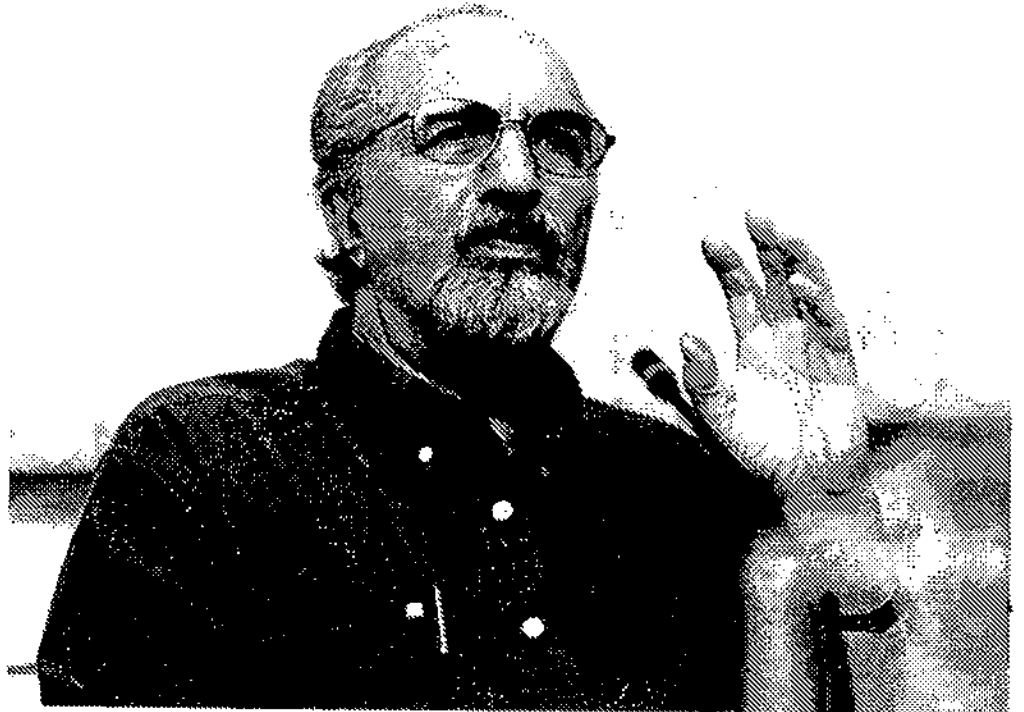
□ محمدخانی: خیلی ممنون آقای دکتر بدره‌ای! از شما و همه آقایان که برای این گفتگو به اینجا تشریف آورده‌اند تشکر می‌کنم. انشاءالله بتوانیم شاهد آثار جدید شما باشیم. با توجه به اینکه شما در سال جاری چندین کتاب داشته‌اید مثلاً من بادم و تو آتش را وارد بازار نشر کرده‌اید، فرقه اسماعیلیه چاپ چهارمش درآمده است، و در اندیشه غربی و گفتگوی تمدن‌ها که مجموعه‌ای از مقالات و سخنرانی‌هاست، ترجمه مقاله ایزوتسو را داشته‌اید و در سال ۷۸ هم خلاصه تاریخ اسماعیلیه را درآورده‌اید، امیدواریم که در این سال و سال بعد نیز شاهد آثار دیگری از شما باشیم.

■ من هم از شما و همه آقایان تشکر می‌کنم.

کارنامه دکتر فریدون بدره‌ای

- ۱- ناشناخته: مجموعه ۹ داستان، ۱۳۳۳.
- ۲- دختری که مُرد، ۲ داستان، ۱۳۳۴.
- ۳- خداحافظ، بالزاک، بی‌تا.
- ۴- فاوست و لوکریا، تورگنیف، با شاپور رزم‌آما.
- ۵- رودن، تورگنیف، انتشارات طهوری.
- ۶- باغ چتر، ماریا، انتشارات طهوری.
- ۷- کورش کبیر در قرآن مجید و عهد عتیق، همدان، ۱۳۳۸.

- ۸- کایتان کوک، آرمسترانگ اسپری، چاپ اول، ۱۳۳۹.
- ۹- آدمیان نخستین، آن تری وایت، چاپ اول، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۳۹.
- ۱۰- مارتین لوتر: اصلاحگر کلیسا، هری امرسون فاسدیک، از مجموعه گردونه تاریخ، چاپ اول، ۱۳۳۹.
- ۱۱- از کهکشان تا انسان، جان ففر، نشر اندیشه، ۱۳۴۲.
- ۱۲- فرقه اسماعیلیه، مارشال گ.س. هاجسن، تبریز، کتابفروشی تهران، ۱۳۴۲.
- ۱۳- زمین خوب، پیرل.س. باک، انتشارات مرجان، ۱۳۴۶.
- ۱۴- آیین شهربازی در شرق، سامیوئل ادی، ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۴۷.
- ۱۵- سیری در زبان‌شناسی، جان تی. واترمن، کتاب‌های جیبی، ۱۳۴۷.
- ۱۶- بزرگان فلسفه، هنری توماس، ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۴۸.
- ۱۷- سلسله‌های اسلامی، کلیفورد ادموند بوسورث، بنیاد فرهنگ ایران، چاپ اول، ۱۳۴۹.
- ۱۸- جامعه‌شناسی روستایی، ا.ک. کنستاندر، امیرکبیر، ۱۳۵۱.
- ۱۹- سفرنامه جکسن، ابراهام و. ویلیامز جکسن، ایران در گذشته و حال، خوارزمی، ۱۳۵۲.
- ۲۰- اصلاح دین، ویل دورانت، کتاب اول، چاپ اول، اقبال، انتشارات علمی و فرهنگی.
- ۲۱- تقویم‌های اسلامی و مسیحی و جدول‌های تبدیل آنها به یکدیگر، فریمن گرنویل، انتشارات قلم، ۱۳۵۹.
- ۲۲- ساختمان مفاهیم اخلاقی-دینی در قرآن مجید، توشیهیکو ایزوتسو، انتشارات قلم، ۱۳۶۰.
- ۲۳- ریخت‌شناسی قصه‌های پریان، ولادیمیر پراپ، انتشارات توس، ۱۳۶۷.

- ۲۴- ریشه‌های تاریخی قصه‌های پریان، ولادیمیر پراپ، انتشارات توس، ۱۳۷۱.
- ۲۵- فدائیان اسماعیلی، برنارد لوئیس، بنیاد فرهنگ ایران، چاپ اول، ۱۳۳۹.
- ۲۶- واژه‌های دخیل در قرآن مجید، ارتور جفری، انتشارات توس، ۱۳۷۲.
- ۲۷- جامعه‌شناسی ذوق ادبی، لوئین ل. شوکینگ، انتشارات توس، ۱۳۷۳.
- ۲۸- ساخت رمان، ادوین میور، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۳.
- ۲۹- بررسی انتقادی رباعیات خیام، ارتور کریستین سن، انتشارات توس، ۱۳۷۴.
- ۳۰- رشد ادبیات، ه. اچ مونرو چادویک و ن. کرشادچادویک، جلد اول، ادبیات باستانی اروپا، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۶.
- ۳۱- اسماعیلیان: تاریخ و معتقدات آنها، فرهاد دفتری، انتشارات فرزانه روز، ۱۳۷۶.
- ۳۲- افسانه‌های حشاشین، فرهاد دفتری، انتشارات فرزانه روز، ۱۳۷۶.
- ۳۳- تکنولوژی در تمدن جهان، آرنولد پیسی، انتشارات فرزانه روز، ۱۳۷۶.
- ۳۴- گریده تذکرة الاولیای عطار، ج. آربری، انتشارات توس، ۱۳۷۷.
- ۳۵- تعالیم مغان، آر.سی. زنر، انتشارات توس، ۱۳۷۷.
- ۳۶- فاطمیان و سنت‌های تعلیمی و علمی آنها، هاینس هالم، انتشارات فرزانه روز، ۱۳۷۷.
- ۳۷- ابویعقوب سجستانی، متفکر و داعی اسماعیلی، پاول واکر، انتشارات فرزانه روز، ۱۳۷۷.
- ۳۸- سرآغازهای علم در غرب، دیوید سی. لیندبرگ، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۷.
- ۳۹- حمیدالدین کرمانی، پاول واکر، انتشارات فرزانه روز، ۱۳۷۹.
- ۴۰- من بادم و تو آتش، آنماری شیمل، انتشارات توس، ۱۳۷۹.
- ۴۱- واژگان پایه کودکان دبستانی ایران، مرکز سوادآموزی، ۱۳۵۳.
- ۴۲- روش نوشتن کتاب‌شناسی و پانوشته نوشته‌های تحقیقی، امیرکبیر.
- ۴۳- مشخصه‌های تمایزدهنده در خط فارسی.
- ۴۴- واژه‌نامه بسامدی داستان رستم و سهراب از شاهنامه فردوسی، فریدون بدره‌ای.
- ۴۵- واژه‌نامه بسامدی داستان فرود از شاهنامه فردوسی، فریدون بدره‌ای.
- ۴۶- تاریخ اسماعیلیان، برنارد لوئیس، انتشارات توس.
- ۴۷- اندیشه غربی و گفت‌وگوی تمدن‌ها.
- ۴۸- واژگان نوشتاری کودکان دبستانی ایران، ۱۳۵۲.
- ۴۹- گزارش‌های درباره فرهنگستان ایران، فرهنگستان زبان ایران، ۱۳۵۳.
- ۵۰- مختصری در تاریخ اسماعیلیه: سنت‌های یک جماعت مسلمان، فرهاد دفتری، فرزانه روز، ۱۳۷۸.

دانشمند بزرگوار معاصر استاد ایرج افشار در بهمن ماه سال ۱۳۵۵ شمسی، نسخه خطی منحصر به فردی را، موسوم به «المختارات من الرسائل من انشاء الصدور و الافاضل» به گونه عکسی به طبع رسانیدند. این نسخه خطی که متعلق به قرن هفتم - تاریخ کتابت آن ۶۹۳ هـ. ق - و به شیوه نثر فنی و مصنوع، یعنی سبک رایج آن زمان بود، مشتمل بر دو رساله متفاوت و چهارصد و هفتاد و نه فرمان و احکام دیوانی و منشآت مختلف از «صدور» و «افاضل» عصر کاتب ناشناس آن است. آن دو رساله این مجموعه هم چنانکه در ذیل به آن‌ها خواهیم پرداخت، یکی به نام «فراق‌نامه» و دیگری موسوم به «داستان پیل و چکاو» است. این مجموعه یا این کتاب، با آن که متضمن فواید تاریخی و ادبی و اجتماعی فراوان بود به جهت ویژگی چاپ عکسی، کمتر مورد توجه اهل پژوهش قرار می‌گرفت تا آن که در بهار سال ۱۳۷۹ به همت و تصحیح ارجمند آقایان ایرج افشار و غلامرضا طاهر، از جانب «بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار» به صورت پست‌بدیده منظم، منتشر شد. آقای افشار درباره این چاپ متذکر می‌نویسند: «چون در بایست می‌بود که چاپ آسان خوانی از آن [المختارات] به صورت چاپ عکسی [در دسترس پژوهندگان باشد پس به چاپ دیگری از آن به طریقه حروفی پرداخته شد... ولی چون کتاب مشحون از کلمات مهجور و عبارات و اشعار عربی (و چندین نامه سراپا عربی) است ناگزیر از آن بود که از دوست فاضل عربی‌دان متبحری برای پیراسته و آراسته شدن متن یاری بخواهد... پس با فاضل ارجمند صمیم و دوست مشفق قدیم آقای غلامرضا طاهر (مقیم قمشه = شهرضا) که پژوهش‌های ادبی و لغوی و سوابق تحقیق او در متون بر اهل پژوهش روشن است موضوع را در میان گذاردم... با

این که فرستادن چند باره و بازگرداندن اوراق و مکالمات تلفنی گاه و بی‌گاه دشواری‌ها می‌داشت، بردباری ایشان و دنبال کردن‌های من موجب شد که طبع کتاب در مدتی نزدیک به سه سال به پایان رسید. آقای طاهر از آغاز برین اعتقاد بودند که بخش‌های عربی می‌باید به طور مشکول به چاپ رسانیده شود تا مخصوصاً دانشجویان بهتر و آسانتر بتوانند چنان بخش‌هایی را بخوانند و از آن‌ها فایده ببرند. با اینکه چاپ کردن نوشته‌های اعراب‌دار دشواری‌های بسیار دارد و همواره بیم بازماندن نادرستی اعراب در آنها هست و غلط‌گیری حروف مشکول سخت و جانگزا است ایشان به ممارست و پای افشاری و سه بار خواندن اوراق مطبوعی توفیق یافتند اغلب بخش‌های عربی متن را با اعراب به چاپ برسانند. رنجی که ایشان در این باره بر خود هموار کردند بیش بوده است از دیگر رنج‌ها... آقای طاهر زحمت خاص دیگری را هم برعهده گرفتند و آن استتساخ مقداری از متن اسناد و «داستان پیل و چکاو» است که تا ناپدید ماندن بود و از نسخه خطی می‌بایست به کتابت درآید.» (ص ۳ مقدمه)

این بنده حقیر، وقتی این سطور حاکی از قدرشناسی و بزرگواری استاد ایرج افشار را در حق دوستان یاور خود به ویژه درباره آقای «طاهر» یعنی یک شهرستانی خاموش و دردمند، می‌خواند، از سویدی دل هزاران درود و دعا به وجود نادره‌المثال و شریف آقای افشار ابراز داشت، چه خلاف بسیاری از نام‌آوران روزگار ما، نه فقط سپاس‌دار زحمات همکار خویش است، بلکه از تلاش دانشجویان خود که به عنوان تکلیف آشنایی با نسخه‌های خطی، بوده و در این تصحیح مفید واقع شده به خوبی قدردانی و یاد می‌کنند.

قسمت اول کتاب، تحت عنوان «منشآت و ترشلات» آمده است و شامل «فراق‌نامه» - از ص ۱۹ تا ۴۶ - به گفته استاد ایرج افشار: «... این نوشته از نویسنده فاضلی است - که اگر به قصد قصه‌پردازی و انشاسازی نباشد - سفرهایی به جانب خراسان و عراق و مصر و یمن و روم کرده و چون به شروان رسیده بیماری

ویرا، موجب مرگ همدمش و باعث بر نگارش «فراق‌نامه» شده است.» نویسنده در این رساله، مقداری اشعار لطیف به مناسبت موضوع نقل کرده بدون آن که به نام سراینده‌اش اشاره کرده باشد. نثر فراق‌نامه در مقایسه با دو قسمت دیگر المختارات ساده‌تر است، چنانکه تنها یک بیت عربی در این قسمت آمده است. نمونه‌ای نقل می‌شود:

«... یار موافقم بود، بار فرقت او سقیمم کرد. رفیق مشقم بود، رحلت او در منزل محنت مقیمم کرد. وفا کشم بود، وفاتش جفا کشم کرد. وقتم بدو خوش بود، نادیدن او ناخوشم کرد. چشمی که بدو روشن بود، این چشم زخم فراق را چشم نداشت. جانی که از جهان بدو خرسند بود، این گزند هجران هرگز نپنداشت...» (ص ۳۴)

بخش دوم المختارات که بیشترین حجم کتاب را به خود اختصاص داده (از ص ۴۷ تا ص ۴۶۹) زیرعنوان «نامه‌های تاریخی و ترشلات» آمده است. این قسمت، همان‌گونه که قبلاً ذکر شد، مشتمل بر چهارصد و هفتاد و نه نوشته غالباً کوتاه و مجزا و به انشاء سی و چند تن است که از همه مشهورتر می‌توان به نام‌های حمیدالدین بلخی، صاحب کتاب مشهور مقامات حمیدی و رشیدالدین و طواط، شاعر و نویسنده معروف قرن ششم و صاحب کتاب ارزشمند حقائق السحر و رفیع‌الدین لیبانی اصفهانی که او هم از شاعران معروف قرن ششم بوده است (تاریخ ادبیات در ایران دکتر صفا ص ۸۴۶، ج ۲) اشاره کرد و از مشهورترین صدور معاصر کاتب المختارات، به نام‌های صدرالدین عبداللطیف خجندی و جمال‌الدین مسعود خجندی، که هر دو از ممدوحان جمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی بوده‌اند اشاره می‌رود و همچنین از نامبردارترین منشیان قرن ششم که از شمار فصیحان زمان خود بودند به نام ظهیرالدین کرچی که ذکر فضایلش در کتاب راحة الصدور راوندی آمده و در این مجموعه دارای چندین نامه نسبتاً متکلفانه هست، اختصار می‌کنیم. چون قصد گردآورنده این اسناد بر این بوده که

مسعود تاکلی

نگاهی به

المختارات من الرسائل

نمونه‌هایی از طرز نگارش انواع اسناد به دست دهد و از طرفی اکثر نامه‌ها، به ویژه اخوانیات به آیات و احادیث و اشعار عربی و فارسی و صنایع لفظی و معنوی آراسته است، گذشته از فواید ادبی آن‌ها، بسیاری از آن‌ها از گیرایی خاصی برخوردارند، مثلاً اگر در دواوین شاعران معروف قرن ششم چون «جمال الدین عبدالرزاق اصفهانی» و «مسعود سعد سلمان» و حتی «سنایی» و «انوری» و نیز در آثار منثور آن عصر چون جهانگشای جوینی و نفثه‌المصدور و کلیله و دمنه سخن از «متروک بودن علم» و «مطلوب بودن جهل» رفته است، در یکی از نامه‌های تاریخی المختارات می‌خوانیم: «در این عصر که به تقدیر قادر حق — جلّت قدرته و تعالت کلمته — با اصحاب دولت و ارباب صولت بازار فضل بس کاسد شده است بل که نهاد بازاری خود نماندست و آثار علم بس مندرس شدست بل که روزگار جهانّ آعجاز نخل خاویه برخواندست تا لاجرم فضل مهجور شد و متمیز درین زاویه ادبار متروک گشت و غلّم جهل بر فلک رسید و اعلام دانش پوشیده ماند.

اگر در اقلیمی سیه گلیمی هست که پنج کلمه به لفظ عرب که پیش ازین افتخار خداوندان و تاج سر ارباب نسبت بودند بتوانند نوشتن خود استیلای عصر جهال او را پایمال کند که آن دانش برو وبال کند تا به هیچ مشهد و محفل عرض فضل خود نتواند کردن. (ص ۲۶۵، از نامه شماره ۱۶۱) و یا دیگری از نامنی زمانه چنین خبر می دهد:

المختارات من الرسائل

تهران: بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار یزدی

سپر دفع کند؟ وگر کسی نمذکی خرید و چون تحصیل آن در ذهن منقوش کرد کوهی از غم بر دلش نشست تا عین آن منقوش گردانید. چون ترکان از آن نمذ زین سازند این بیچاره حزین بر زمین برهنه بماند... ای خواجه زمانه ای معدن ایمان و امانت، جاه را بذل کن و خود را هدف ملامت و عدل کن، و پادشاه را بگو از مقام انتقام نزول فرمای، والی قهر را از عمل معزول گردان. منته بر کار این بیچارگان پای

چه خواهی کرد، مستی زیر دستند اگرچه از «دردداشتند» (=از مناطق اصفهان) از حلقه کوفته تر گشتند. شکرانه این ظفر اغاثت بود نه اغارت. سپاس این فتح اعادت اعانت باشد نه ابادت و ابارت. پای بند ملک اضافت صلت و افادت معدلت باشد نه ایصال اذیت و استیصال رعیت. چون خدای عز و جل به پادشاه آن داد که پادشاه دوست داشت و هوالفتح پادشاه را باید که آن کند که خدای دوست دارد و هوالعفو. (ص ۱۵۹ از نامه شماره ۶۰). سومین بخش کتاب المختارات یعنی داستان پیل و چکاو (از ص ۴۷۳ تا ص ۵۰۳) را شامل شده است. آقای افشار می نویسد: «... داستان پیل و چکاو و مقدمه علی بن شاه [بر آن] که در بعضی از نسخه های متأخر کلیله و دمنه هست ولی در نسخه های قدیم نیست، از جمله در چاپ مصحح مرحوم عبدالعظیم قریب هست ولی چاپ مصحح مرحوم مینوی که مبتنی بر نسخه های قدیم است، از آن عاری است».

آقای طاهر، داستان پیل و چکاو را به خط خود از نسخه نقل فرموده و در حاشیه صفحه اول آن نگاشته اند: «این باب را با باب پیل و چکاو کلیله و دمنه مصحح مرحوم استاد عبدالعظیم قریب مطابقه کردیم و موارد اختلاف را در حواشی ذکر نمودیم و بالمآل معلوم شد این نسخه بر نسخه ای که آن استاد در اختیار داشته است برتری دارد».

اما آنچه بر نفاست کتاب المختارات افزوده، وجود بیست (۲۰) فهرست است که در آخر کتاب آورده اند. از این بیست فهرست، زحمت تهیه سه فهرست بر عهده سرکار خانم مریم میرشمسی بوده و پنج فهرست از جمله تهیه لغت نامه ای برای معانی دشوار و کم بسامد که هرچند مختصر است بسیار لازم می بود، که آقای طاهر به عهده داشته اند و استخراج کرده اند و بقیه فهرست ها را آقای افشار استخراج فرموده اند. بدیهی است وجود این فهرست ها کمک شایانی است به اهل تحقیق و آسان یابی و درک مطالب کتاب، و جای سپاس فراوان است از زحمات مصححان ارجمند و گرانمایه.

نکته شیرین و شایسته ای که جناب آقای ایرج افشار در مقدمه یادآور شده اند این است که وقتی کتاب المختارات تقریباً به مراحل نهایی چاپ نزدیک می شد با خبر می شوند که دانشجوی فاضلی در مقطع کارشناسی ارشد رشته ادبیات فارسی دانشگاه تهران زیر نظر استاد دانشمند آقای دکتر شفیعی کدکنی به تصحیح المختارات همت گماشته و فهرست های متعددی بر آن تهیه فرموده است. آقای افشار پس از رؤیت پایان نامه سرکار خانم میرشمسی و تحسین کار ایشان برای سپاسگزاری از زحمات و استفاده از فضل آن خانم دانشجوی، از ایشان می خواهند که اجازه دهند سه فهرست از مجموعه فهارس ایشان در کتاب المختارات آورده شود و نام ایشان را بر جلد کتاب نیز نقل می فرمایند.

برومند باد آن همایون درخت که در سایه وی توان برد رخت در موقع مطالعه بخش هایی از کتاب، به چند غلط مطبعی برخوردیم که ذیلاً به آن ها اشاره می کنم. ۱- در ص ۱۹، صفحه اول بخش ۱ س ۲ «محتاج تمکین گمان نگرده» آمده، که صحیح آن «محتاج تمکین کمان نگرده» است.

۲- ص ۱۳۳، سطر ۹، لغت «مترخف»، «مترخف» آمده و در حاشیه صفحه هم به غلط بودن «مترخف» اشاره شده، هرچند که در متن تصحیح نشده است. در قسمت فهرست مندرجات (آخرین فهرست بی شماره آخر کتاب) چند سهو پیش آمده است: الف: شماره های ۱۱ و ۱۲، پایین صفحه ۶۵۹ گویای متن عربی است، که صحیح آن (فارسی) است: ب: شماره ۱۳، ص ۶۶۰ کتاب کتب الامام رفیع... در صفحه ۵۸ کتاب المختارات آمده نه ۵۷. ج: ص ۶۶۰، وسط صفحه، مورخ رجب ۵۸ آمده که صحیح آن رجب ۵۵۸ است.

د: ص ۶۶۷، پایین صفحه، شماره ۲۲۱ در متن (ص ۳۱۱) عنوان «جواب» دارد که شماره خورده ولی در فهرست از قلم افتاده و «مؤیدالدین» دارای شماره ۲۲۲ که در فهرست نادرست است.

ه: ص ۶۶۸، از شماره ۲۲۲ تا شماره ۲۲۳، با متن یک شماره تفاوت دارد اما چون در همین صفحه ۶۶۸ شماره ۲۲۳ از قلم افتاده، از شماره ۲۲۴ به قرار اصل و صحت برگشته است.

و: در ص ۶۷۸، شماره ۱۹ از قلم افتاده است و همچنین شماره ۲۰ باید عنوان «فهرست مندرجات» و با شماره صفحه ۶۷۷ باشد.

چند کلمه درباره استاد غلامرضا طاهر از آن جایی که با تأسف و درد، استاد طاهر در تاریخ ۲۹ شهریور ۱۳۷۷ دچار عارضه سکته مغزی شدند و از آن زمان تا حال، زبانشان از تکلم افتاده و دست راست و پای چپشان کمتر توان حرکت و فرمانبری دارد و این زمان، در بستر بیماری، جز چند لحظه مقطع در روز، به جز مطالعه قرآن کریم، حوصله مطالعه کتاب و نشریه دیگری را ندارند. هرچند که در شناخت افراد و شنیدن سخن - الحمدلله تعالی - هوش و حواسشان به جاست

و گاهی یک حرف و یا دو حرف کج و ناخوانا بر کاغذ می‌نگارند و تصحیح کتاب المختارات ممکن است آخرین اثر علمی استاد باشد، اجازه می‌خواهم چند کلمه درباره زندگی این دانشی مرد آزاده و افتاده، ولو به گونه مختصر بنویسم.

استادم، غلامرضا طاهر در سال ۱۳۰۷ شمسی در قمشه (شهرضای کنونی) متولد شدند و در سال ۱۳۳۷ در رشته معقول و منقول از دانشگاه تهران با مدرک لیسانس فارغ‌التحصیل شدند. مدت ۳۰ سال دبیر دبیرستان شهرضا بودند و چون اهل مطالعه مستمر و تحقیق بودند با نوشتن نقدهای دقیق و مقالات عالمانه خویش در مجلات ادبی آن زمان چون یغما و راهنمای کتاب و یادنامه‌های بزرگان و پس از انقلاب اسلامی در مجلات آینده و پژوهشنامه آستان قدس رضوی، در جامعه دانشگاهیان به عنوان محقق دقیق، شهرت یافتند. چنانکه زمانی مرحوم دکتر خانلری، شرایط انتقال ایشان را از آموزش و پرورش به «بنیاد فرهنگ ایران» فراهم و میسر کردند و این مرد، تنها دوروز در آن بنیاد به سر برد ولی چون روحیه خویش را با حال و هوای تهران مساعد ندید یکسر از بنیاد فرهنگ بیرون آمدند و به زادگاه خود برگشتند و همیشه از این که بدون خداحافظی و اطلاع با آقای دکتر خانلری، آن جا را ترک کرده بودند، خود را سرزنش می‌کردند. و البته اگر به دیده انصاف بنگریم از عوامل مهم توفیق آقای طاهر در عرصه تحقیق و تصحیح متون، همت بلند و یاری بی‌دریغ بزرگ مردی چون آقای ایرج افشار بوده و هست، چه تهیه اکثر نسخ خطی مصححات استاد طاهر و آسان کردن مراحل چاپ آن‌ها به همت و پایمردی ایشان میسر شده است و جای سپاس و دعاست.

جَزَيْتَ جَزَاءَ الْمُحْسِنِينَ عَنِ الْهُدَى
و تَمَّتْ لَكَ التَّعْمَى وَ طَالَ لَكَ الْعُمُرُ

معرفی آثار استاد طاهر

۱- تصحیح قانون ادب لغت عربی به فارسی، تألیف حبیب تقیسی - از دانشمندان قرن ششم - در سه جلد: چاپ بنیاد فرهنگ ایران در سال‌های ۱۳۵۰ و ۱۳۵۱ شمسی.

۲- تصحیح لطایف الحقایق تألیف خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی در دو جلد، چاپ کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران در سال ۱۳۵۵ شمسی.

۳- تألیف فرهنگ لغات طبی یونانی در کتاب‌های فارسی چاپ مرکز نشر دانشگاهی، تهران در سال ۱۳۷۴.

۴- ترجمه رمان اللقاء به قلم میخائیل نعیمه به فارسی، آماده چاپ.

۵- ترجمه رمان الیوم الاخر به قلم میخائیل نعیمه، آماده چاپ.

۶- آقای طاهر، پنج داستان کوتاه هم از عربی به فارسی ترجمه کرده‌اند که در مجله یغما از سال ۲۲ آن تا سال ۳۱ انتشار این مجله مندرج است.

۷- این آثار جز چهل (حدوداً) مقاله و نقد وزینی است که در نشریات مختلف ادبی و یادنامه‌ها از ایشان به چاپ رسیده است. از سال ۱۳۵۳ دانشگاه اصفهان از استاد طاهر دعوت به همکاری کرد که تا عهد انقلاب اسلامی (۱۳۵۷) این همکاری ادامه یافت. پس از تأسیس دانشگاه‌های آزاد اسلامی، ایشان در دانشگاه‌های واحد دهقان، نجف‌آباد، شهرضا و نیز دانشگاه پیام نور شهرضا به افاضه مشغول بوده‌اند.

نظر بعضی از معارف و بزرگان ادب درباره استاد غلامرضا طاهر

۱- علامه فرزانه: پس از درج نقدهایی درباره ترجمه قرآن پاینده، در مجله راهنمای کتاب، علامه سیدمحمد فرزانه، خطاب به آقای ایرج افشار نوشت: «آقای مدیر، خواهشمندم آقای غلامرضا طاهر و امثال

انگشت شمار ایشان را که از جوانان فرهنگی مایه‌دار و محقق‌اند و وجودشان بسیار بسیار مقتدم است به نحو مؤثر و مقتضی تشویق و تکریم فرمایند.»

(مقالات فرزانه، ص ۴۱۴، سال ۱۳۴۰)
۲- مؤلفان لغت‌نامه دهخدا: «آقای طاهر (غلامرضا) دبیر فاضل دبیرستان سپهر شهرضا، ضمن چندین نامه و همکاری مستمر با مؤسسه لغت‌نامه، شواهدی برای کلمات و لغات فراهم آورده و ارسال داشته‌اند و همچنین در پاره‌ای از موارد اشتباهات و خطاهای چاپی مجلدات را توضیح داده‌اند.»

(قسمت مقدمه لغت‌نامه ص ۵۲۷)

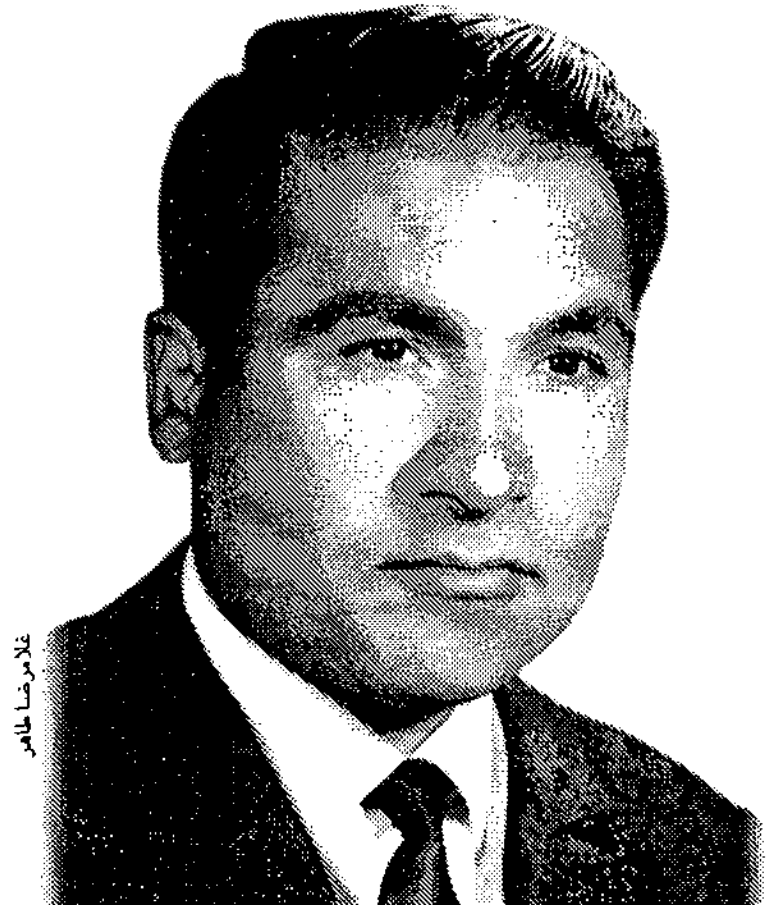
۳- استاد ایرج افشار (رئیس کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران): در مقدمه‌ای که بر کتاب لطایف الحقایق تصحیح آقای طاهر، می‌نویسند: «... زحمات آقای طاهر که از دانشمندان منبع‌الطبع و بزرگوار این عصرست در استتساخ و تصحیح انتقادی لطائف الحقایق مورد تشکر وافر است.» (ص ۶ کتاب)
۴- استاد حبیب یغمایی (مدیر مجله ادبی یغما):

«غلامرضا طاهر را آنان که تألیفاتش و مقالاتش را خوانده‌اند و یا محضر او را درک کرده‌اند باید بشناسند، اغراق نیست اگر دعوی شود امروز در ادب و زبان عربی و فارسی بی‌نظیر است. مطالعات و تحقیقات دقیق او را در تفسیر قرآن مجید و احادیث و لغت‌شناسی و نقد باید مقتدم شمرد، چون دیگر استادی نمی‌توان یافت که همانند مرحوم استاد فرزانه - رحمه‌الله علیه - به رایگان اوقات را صرف کند و به اهل ادب بهره رساند.»

(مجله یغما، سال ۳۱، ۱۳۵۶، ص ۶۶۶)

۵- آقای دکتر دبیر سیاقی پس از دیدن کتاب لغات طبی یونانی در... نامه‌ای به جناب آقای طاهر نوشت که تصویر آن عیناً تقدیم می‌شود.

از خداوند متعال آرزوی سلامت و بهبود این استاد عزیز را خواهیم. والسلام

غلامرضا طاهر

بازتاب باورهای دینی و دغدغه‌های دینداران در طول تاریخ افکار بشری در حوزه مباحث فلسفی بوضوح قابل رویت است. این تأثیر را در اعتقادات یونانیان باستان و هند قدیم می‌بینیم.

اعتقاد به خدا یا خدایان و موجودات مقدس نقش مهمی در بررسی‌های فلسفی برای درک حیات بشر و نیز جهان هستی بازی کرده است. در تاریخ اندیشه‌ها تأثیر متقابل میان بازتاب‌های فلسفی و دینی پیرامون طبیعت، اهمیت مقوله‌هایی از قبیل تولد، حیات و مرگ بسیار اساسی بوده است. بارها فلسفه و دین با یکدیگر تنشی عمیق پیدا کرده‌اند، ولی در مواردی از پشتیبانی متقابل و تبادلی ثمر بخش برخوردار بوده‌اند. از جمله زمینه‌هایی که آن تنش و این پشتیبانی را به وضوح می‌توان دید مباحث فلسفه دین است.

فلسفه دین یکی از حوزه‌های علمی ارزشمند و مهم است که امروزه مباحث آن اهمیت و گستردگی قابل توجهی را در میان فیلسوفان پیدا کرده است. اگر چه از اندیشمندان مسلمان با این عنوان کمتر اثر و تألیفی مشاهده می‌شود ولی مباحث و فصولی که در این زمینه مورد توجه قرار می‌گیرد از دیرباز به نوعی در آثار و اندیشه‌های متفکران و نویسندگان بزرگ مسلمان مطرح گردیده است. البته نقطه نظرات فیلسوفان دین در مباحثی که ارائه می‌کنند ناظر به دین خاصی نیست ولی به نظر می‌رسد مواضع دین‌گرایانه بسیاری از فیلسوفان متأثر از آموزه‌های دینی ادیان بزرگی چون اسلام و مسیحیت و یهودیت است. طبیعی است که در میان غربیان نقش آیین مسیحیت بیش از سایر ادیان باشد.

همانطور که از نام این رشته بر می‌آید، بحث‌های

صورت گرفته در آن با روشی فلسفی به بررسی و مطالعه پیرامون دین و مفاهیم و نظریات دینی می‌پردازد. به همین دلیل است که در طول تاریخ این علم، شاهد رویکردهای هستی‌شناختی و نیز معرفت‌شناختی نسبت به عناوین مطروحه ذیل آن می‌باشیم.^۱

ماهیت فلسفه و روش تحقیق فلسفی مقتضی آن است که فیلسوف در پذیرش یا رد هر نظریه تنها بر ملاکها و قواعد عقلی تکیه کند، نه اعتقادات و گرایشهای غیر عقلی. به همین دلیل است که امروزه در مباحث فلسفه دین شاهد دو جریان عمده می‌باشیم. در یکی از این دو، نظریات دینی موجه یا معقول نشان داده می‌شود، و در دیگری نسبت به افکار و آراء دینی تشکیک یا انکار صورت می‌گیرد. آشنایی با نظریات کسانی که در جریان اول قرار می‌گیرند برای متدینان و کسانی که با استدلالهای قوی اعتقادات دینی خود را از پشتوانه‌ای عظیم برخوردار می‌بینند بسیار وجد آفرین است. متأسفانه کسانی که در سالهای اخیر به نقل و طرح مباحث در این زمینه علمی پرداخته‌اند کمتر به معرفی منابع مربوط به این جریان همت گمارده‌اند و به همین دلیل با توجه به اقبال چشمگیری که در جامعه ما نسبت به مباحث این علم وجود دارد لازم است نویسندگان و مترجمان و لاهل تحقیق در ایجاد آشنایی نسبت به تفکرات ارزشمندی که در این زمینه، بخصوص در جریان اول مورد اشاره وجود دارد نقش بایسته خویش را ایفا نمایند. از جمله منابع مهم و معروفی که در این حوزه وجود دارد کتاب در آمدی بر فلسفه دین^۲ اثر برایان دیویس^۳ می‌باشد. دیویس از اساتید گروه فلسفه دانشگاه «فردهام»^۴ نیویورک است. این دانشگاه از سال ۱۹۶۹ با هدف خدمت به نیازهای پژوهشی در زمینه تعلیم و تربیت دینی تاسیس گردیده است.

او در دانشگاههای معتبری همچون آکسفورد نیز تدریس می‌کند و عضو انجمن راهبان (Black friars)

دومینیک می‌باشد. دیویس آثار متعددی در حوزه فلسفه و بخصوص فلسفه دین دارد.^۵ با کوشش او مجموعه‌های مختلفی حاوی مقالات در مباحث فلسفه دین منتشر شده است.^۶ در میان آثار متعددی که دیویس تدوین کرده کتاب در آمدی بر فلسفه دین از جهات مختلفی اهمیت دارد. اولاً زبان این کتاب بسیار ساده است به نوعی که غیر از دانشجویان و اساتید رشته فلسفه حتی مردم عادی علاقمند نیز می‌توانند به راحتی از آن استفاده نمایند. ثانیاً مهمترین عناوین مطرح در فلسفه دین را به شکل خلاصه و در عین حال با وضوح هر چه تمامتر بیان کرده است. ثالثاً موضع او در این کتاب موضع فردی دیندار است که در برابر شبهات و اشکالاتی که دیگران نسبت به دیدگاههای دینی القاء کرده‌اند با روشی مبتنی بر استدلال و تعقل می‌ایستد. رابعاً نظریه‌ها و دیدگاههای معروفترین فلاسفه و متفکران از جمله آنسلم، آکویناس، دکارت، لایب نیتز، هیوم، کانت، کارل بارث، ویتگنشتاین و... را با روشی نقادی مطرح می‌سازد. خامساً خواننده را در داوری نهایی آزاد می‌گذارد و ذهن وی را درگیر مسائل مطروحه می‌سازد.

مباحث کتاب در عین اختصار از عمق فراوانی برخوردار است و این خصوصیت تا حدی است که به نظر می‌رسد مسؤولان برنامه‌ریزی درسی برای رشته‌ها و درسهای دانشگاهی مرتبط، لازم است آنرا به عنوان کاندیدای منابع اصلی یا فرعی مورد دقت قرار دهند. از این کتاب چاپهای مختلفی منتشر شده که آخرین آن به همراه اصلاحات و اضافات در سال ۱۹۹۳ میلادی توسط انتشارات دانشگاه آکسفورد چاپ شده است.

مباحث این کتاب در دوازده فصل و یک مقدمه سازماندهی شده است. نویسنده در مقدمه بر این نکته تأکید می‌ورزد که روش کتاب، طرح و بررسی نظریات مزبور به دین است و در این مباحث به دین خاصی

رضا محمدزاده

در آمدی به فلسفه دین

توجه نشده است.

فصل اول کتاب به مسأله «تحقیق پذیری و ابطال پذیری» اختصاص یافته و اهمیت این بحث به عنوان مبنایی در جهت ارزیابی ادله و براهین در مباحث مختلف از دید خوانندگان دقیق کتاب پنهان نمی ماند. در این فصل ضمن بیان تاریخچه‌ای از دو اصل مذکور، ارتباط آنها با معناداری بحث شده و پس از طرح نظریات دائر بر وابستگی معنا به تحقیق پذیری یا ابطال پذیری، این نظریات مورد نقد و بررسی واقع می شود. نتیجه‌ای که نویسنده در این فصل بدان تأکید می ورزد آن است که معنا و تحقیق و استدلال بر یکدیگر متوقف نیستند.^۷

در فصل دوم ضمن اشاره به دیدگاه‌های اهل تنزیه و تشبیه به عنوان نظریه‌ای که معنادار بودن سخن در باب خداوند را مبنا قرار می دهد، نقطه نظرات مخالف آنها مطرح شده و در نهایت نویسنده به این نتیجه می رسد که اگرچه عقیده به تنزیه از توجیه منطقی برخوردار است ولی با مبنا قرار دادن آن نمی توان به شناخت خداوند نائل شد. وی نظریه تشبیه را در این زمینه امیدوارکننده تر و نیز برخوردار از دلایل بیشتری می داند و این نظریه را خالی از قول به اشتراک لفظی و حتی معنوی الفاظ درباره خداوند و غیر او به حساب می آورد و در این بحث به نظریه ویتگنشتاین استناد می کند. نویسنده حتی فهم روشن از یک واقعیت را مبتنی بر فهم معنای واژه مربوط به آن نمی داند و بدین ترتیب به امکان بیان احکام و خصوصیات برای امری قائل است که قابل تعریف نیست و طبعاً خداوند بنابر نظر بسیاری از متفکران از چنین خصیصه‌ای برخوردار است.

فصل سوم کتاب بر مبنای بحثهایی که در فصل اول و دوم مطرح شده به مسأله غامض «شر»^۸ و ناسازگاری حاصل از اعتقاد به وجود شر و اعتقاد دینداران به خیریت و قدرت مطلق خداوند اختصاص یافته است. در

طول تاریخ، کسان بسیاری اقدام به تلاش جهت رفع این تناقض کرده اند که در این فصل به برخی از این نظریات از جمله نظریه سوین برن و جان هیک مبنی بر مقدمه بودن شرور برای خیرات و نیز ضروری بودن شر برای قول به اختیار انسانها در اعمال خویش و سازگاری وجود خدا با شر اخلاقی و نیز نظریه دزفیلیپس که معتقد است نتایج همواره توجیه گر اعمال نیست، اشاره شده است. نویسنده خود معتقد است که هیچ راهی وجود ندارد تا نشان دهد کدامیک از این نظریات صحیح و کدامیک نادرست است. البته او سخن فیلیپس را به این دلیل که توجیه گر بدی خداوند است قابل قبول نمی داند و نیز مختار بودن انسان را - به این معنا که انسان بدون آنکه خدا علت عمل او شود کاری را انجام دهد - با موازین خداپرستی متعارف که اعمال انسانها را نهایتاً معلول فعالیت الهی می داند، ناسازگار دانسته و از باب تأیید این موضع به سخنان اون و آکویناس اشاره می کند. او این سؤال را مطرح می کند که آیا کسی که به خداپرستی متعارف اعتقاد دارد خدا را فاعل اخلاقی نمی داند؟ و اگر اینطور است آیا چنین کسی قدرت دفاع در برابر شبهه شر و ناسازگاری آن با اعتقاد به وجود خدا را دارد؟ بعضی در پاسخ این پرسش معتقدند که نفی فاعل اخلاقی بودن خداوند موجب رفع مسأله شر می گردد و خداپرستی متعارف را نافی فاعلیت اخلاقی خدا می دانند. نویسنده دلایل متعددی ارائه می کند که خداپرستی متعارف به تصور خدا به عنوان فاعل اخلاقی ملتزم نیست. در هر حال او تلاش برای پاسخ به مسأله شرور را در واقع تلاش برای معقول بودن اعتقاد به خداوند می داند.

فصلهای چهارم و پنجم و ششم به طرح برخی براهین اثبات وجود خدا می پردازد.^۹ در فصل چهارم اشکال مختلف براهان وجودی^{۱۰} مطرح شده است^{۱۱} «برهان وجودی» عنوانی گویا است برای اشاره به گروهی از براهین مرتبط با یکدیگر. مشهورترین شکل

این براهان به قدیس آنسلم منسوب است. اما صور دیگری از این براهان توسط افرادی چون دکارت، نورمن ملکم و پلاتینجا تبیین شده است.

وجه مشترک همه این براهین عبارت است از ایجاد اتصال میان مفهوم و مصداق در اثبات وجود خدا. آنسلم با تعریف خدا به موجودی که بزرگتر از آن قابل تصور نیست، نبود خدا در خارج را منافی این مفهوم می داند. دکارت تصور خدای فاقد وجود را حاوی تناقض می داند. ملکم با اشاره به برخی سخنان آنسلم و با استناد به وجوب و ضرورت وجود - همچون این سینا - وجود خدا را نتیجه می گیرد. پلاتینجا به کمک مفهوم «جهانهای ممکن» که توسط منطق دانان در مباحث موجّهات مطرح شده و نیز طرح مفهوم «کمال حداکثر» (که با عظمت مطلق مرتبط است) اثبات می کند که در هر جهان ممکن (از آن جمله جهان ما) موجودی هست که تفوق مطلق دارد و این بدان معناست که واقعاً خدایی هست که وجود او ناشی از ذات اوست.

نویسنده سپس به نقل انتقاداتی که متوجه هر یک از صور براهان وجودی است پرداخته نهایتاً این براهین را به دلیل عدم تلازم میان تصور شی و قول به وجود خارجی آن ناموفق می داند و چون مهمترین براهان اثبات خدا براهان وجودی قلمداد شده بلافاصله متذکر می شود که این اشکال بر براهین وجودی به معنای نامعقول بودن اعتقاد به خداوند نیست،^{۱۲} زیرا براهین دیگری در جهت اثبات مطلوب در این زمینه قابل توجه می باشد.

در فصل پنجم براهان جهان شناختی^{۱۳} مورد بحث واقع شده است. این عنوان به مجموعه‌ای از براهین اطلاق می گردد که در آنها از طریق خصوصیات آثار و مخلوقات، نسبت به اثبات مؤثر و خالق آنها استدلال می شود. نویسنده به وجوه مختلف این براهان که توسط فلاسفه‌ای چون آکویناس، لایب نیتز، دکارت و ساموئل کلارک بیان شده اشاره می کند و در جمع بندی آنها سه

درآمدی به

فلسفه دین

براین دیویس

براین دیویس

ملیحه صابری

مرکز نشر دانشگاهی

چاپ اول ۱۳۷۸

ترجمه ملیحه صابری

برهان از مهمترین براهین در این حوزه را مطرح می‌کند. استدلال اول در واقع همان برهان معروف ارسطو موسوم به برهان حرکت است. برهان دوم تقریری خاص از برهان معروف به وسط و طرف است که در آثار فلسفی فیلسوفان مسلمان نیز سابقه دارد. برهان سوم از طریق نیازمندی معلول به علت و نیز محال بودن تسلسل در زنجیره علی و معلولی وجود خداوند را اثبات می‌کند. این سه برهان در واقع سه استدلال از پنج استدلال تبیین شده توسط آکویناس در کتاب الهیات اوست^{۱۴} و نیز بازگشت برهان جهان شناختی لایب نیتز که مبتنی بر بحث علیت و محال بودن ترجیح بلامرجح به یکی از آنها است. نویسنده برهانهای جهان شناختی را در اثبات اصل وجود خدا موثر ولی در اثبات خدا با تمام صفاتی که بصورت مطلق به او نسبت داده می‌شود ناتوان می‌داند. لازم به ذکر است که فیلسوفان مسلمان از جمله ابن سینا و ملاصدرا به این سخن قائل نبوده و معتقدند اگر علیت به معنای دقیق کلمه تفسیر گردد نه تنها از طریق آن می‌توان وجود خداوند را اثبات نمود بلکه از طریق آن تمامی صفات کمالی به نحو اطلاق در مورد خداوند قابل اثبات می‌باشد.

در فصل ششم روایتهای مختلف از برهان موسوم به «برهان نظم» یا «برهان غایت شناختی»^{۱۵} از فیلسوفانی چون ریچارد سوین برن^{۱۶} و ویلیام پیلی^{۱۷} نقل شده است. در این برهان، نظمی که در طبیعت وجود دارد و به مراتب پیچیده تر، ظریفتر و دقیقتر از نظم موجود در مصنوعات و نیز هنرهای بشری است مورد استناد قرار گرفته و بر مبنای آن، وجود طرحی هدفمند و تدبیری ماورایی برای جهان اثبات گردیده است. در این برهان خداوند صاحب هوش و تدبیری است که نظم موجود در جهان از آن حکایت می‌کند.

نویسنده سپس به اشکالاتی که توسط اندیشمندانی چون کانت و هیوم به برهان نظم وارد شده اشاره می‌کند. کانت نظم را ساخته و پرداخته ذهن بشر و امری می‌داند که ناشی از تحمیل قوه فاعله است. هیوم نیز با ایراد چند اشکال به نقادی برهان نظم می‌پردازد^{۱۸}. او استناد به نظم را در اثبات اینکه ناظم جهان صرفاً خداوند است کافی نمی‌داند. او همچنین مقایسه جهان با اشیایی چون ساعت و کشتی که بخاطر برخورداری از نظم و ترتیب در ساختمان وجودی، در مورد آنها حکم به وجود ناظمی با شعور و آگاه می‌کنیم و مبنا قرار دادن این مقایسه را برای اثبات ناظم برای جهان هستی که از نظمی شگرف و فراتر برخوردار است نوعی مغالطه و انحراف ذهنی می‌داند که در آن حکم جزء به کل تسری داده شده است. از این گذشته هیوم اثبات ناظم را با چنین نوع استدلالی منجر به تسلسلی بی پایان می‌بیند. زیرا طبق این برهان جهان طبیعت وابسته به جهانی ماورایی است که برهان نظم در مورد

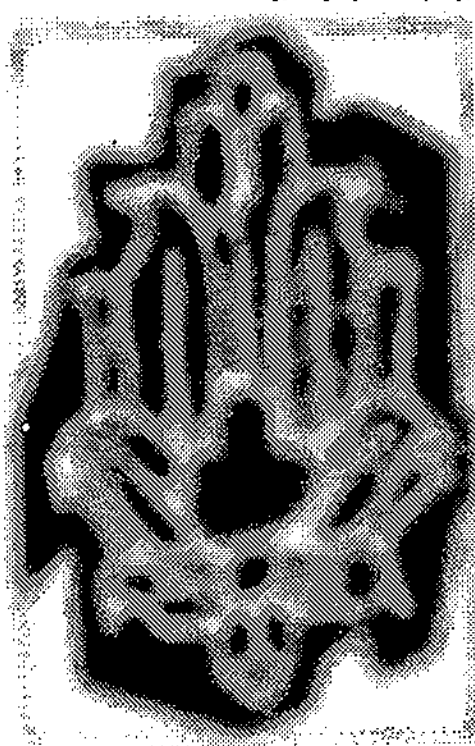
آن جهان نیز قابل طرح است. اشکال دیگری که هیوم مطرح می‌کند آن است که کارایی این برهان تا حدی است که ناظمی انسان وار (جسمانی و مادی) برای جهان اثبات می‌کند. او همچنین احتمال تعدد خدایان را به عنوان کسانی که در ابداع عالم و ساخت جهان با هم اشتراک مساعی دارند نفی نمی‌کند. جدا از همه اشکالات ذکر شده، در جهان، موارد متعددی از بی نظمی مشاهده می‌شود که از نظر هیوم صفرای برهان نظم را خدشه دار می‌سازد. نویسنده کتاب در بررسی دیدگاه کانت به نقدی ریشه‌ای پرداخته و دیدگاه فلسفی کانت در مورد تفسیر جهان و تجربه بشری را منطقی نمی‌داند. او همچنین وجه مشترک تمام تقریرهای برهان نظم را دو چیز می‌داند: یکی وجود مرتبه بالایی از نظم در کل جهان و دیگری استناد نظم به علتی خارجی و هوشمند. وی از این دو امر اولی را صحیح دانسته و دلیل آنرا دستیابی به قوانین علمی و امکان پیش بینی پدیده‌ها آنهم در حوزه‌های بسیار گسترده می‌داند. اما در مورد مطلب دوم اگر چه آنرا برخوردار از ضرورتی منطقی نمی‌داند، ولی حکم به وجود واقعیتی آگاه در ورای نظم موجود در یک مجموعه که آشفتنگی و تشتت در مورد آن محتمل است را معقول می‌بیند. او همچون سوین برن بر این نکته تأکید می‌ورزد که هوش و آگاهی که از برهان نظم در مورد کل جهان نتیجه می‌شود فراجهانی است.

در باب برهان نظم یکی از سؤالات جدی که مطرح است آن است که آیا این برهان به تنهایی می‌تواند وجود خداوند ادیان توحیدی را به عنوان یگانه علت وجودی اشیاء اثبات نماید؟ به عبارت دیگر آیا از این برهان به غیر از اثبات وجود واقعیتی هوشمند ورای جهان طبیعت می‌توان خصوصیات و ویژگیهای مربوط به منشأ نظم جهان از قبیل خدا بودن، علت وجود و هستی جهان بودن، یگانه و واحد بودن و... را استفاده کرد؟ پاسخ نویسنده به این سؤال منفی است. به این ترتیب موضع فکری وی در این بحث قرابت فراوانی با نقطه نظرات فیلسوفان بزرگ مسلمان در باب کارایی برهان نظم دارد. بسیاری از اندیشمندان مسلمان برهان نظم را به عنوان برهانی مستقل برای اثبات وجود صفات خداوند قلمداد نمی‌کنند.

در فصل هفتم تجربه دینی و نظریه مبتنی بر اعتقاد به خداوند براساس تجربه مطرح شده است.^{۱۹} نویسنده تجربه حضور خداوند را ارتباطی مستقیم با خدا و فارغ از واسطه‌هایی همچون برهان، مفاهیم و... می‌داند. اشکالات متعددی در مورد این نظریه مطرح شده که نویسنده کتاب برخی را مورد بحث و پاسخ قرار می‌دهد. به مناسبت طرح این اشکالات، سخن از آزمون پذیری تجربیات مربوط به خداوند (تجربه الوهی) نیز به میان می‌آید.

فصل هشتم و نهم کتاب پیرامون صفات خداوند بحث می‌کند^{۲۰} و نویسنده در این فصل دو صفت از صفات خداوند یعنی سرمدیت و علم مطلق را مورد بررسی قرار می‌دهد. در بحث از سرمدیت خداوند، دو نظریه مورد اشاره قرار گرفته است. در نظریه اول سرمدیت به معنای بی‌زمانی خداوند تلقی شده، بر این مبنا که خدا دارای امتداد زمانی نیست و قبل و بعدی برای او تصور نمی‌شود. بنابر نظریه دوم، سرمدیت خداوند به معنای استمرار و تداوم وجود او و خالی نبودن زمان از هستی اوست. اگرچه نظریه اول، دیدگاه مورد اعتقاد متفکرانی چون بوئتیوس، آنسلم، آگوستین، آکویناس، جان کالوین و شلایر ماخر می‌باشد ولی از نظر نویسنده نظریه‌ای است که حداقل می‌توان آنرا دشوار قلمداد نمود. به این نظریه ایرادهای متعددی صورت گرفته که نویسنده برخی از آنها را خاطر نشان می‌سازد. یکی از سؤالات مهم در مورد این نظریه آن است که واقعیت بدون زمان معقول نیست و فعال بودن خداوند و منشأ اثر بودن وی یا بی‌زمانی او سازگار نیست. اما نویسنده تصور یک موجود بی‌زمان را تصوری سازگار و منطقی می‌داند و دلیل او براین سخن، علت بودن خداوند برای تمامی موجودات است.

از صفت علم مطلق خداوند در فصل نهم سخن به میان آمده است. نویسنده توافق اندیشمندان را در مورد تفسیر «علم مطلق» در مورد خداوند به «دانای کل» و یا «همه دان» و نیز برخورداری خداوند از این صفت را در مورد آنچه صادق است و آنچه صادق نیست مطرح می‌سازد و بیان می‌کند که در بحث از صفت علم دو مکتب فکری متمایز وجود دارد. مکتب اول بر مبنای بی‌زمان دانستن خداوند بر آن است که خداوند به همه آنچه صادق بوده و هست و خواهد بود آگاهی دارد. در مکتب دوم با این مبنا که خدا بی‌زمان نیست این اعتقاد وجود دارد که خداوند در حال حاضر به همه آنچه صادق بوده و هست و خواهد بود آگاه است.

Helm, New York, 1988

2- An Introduction to the Philosophy of Religion

3- Brian Davies

4- Fordham

ه. به عنوان مثال می‌توان از آثار زیر یاد کرد:

Philosophy of Religion: A Guide to the subject

An Introduction to Philosophy of Religion

Does God Exist?

God and Evil

Translation of: *Anselm of Canterbury*, the major works

۶- به عنوان مثال:

Language, Meaning and God: Essays in Honour of Herbert Mc Cabe

۷- برای مطالعه بیشتر درباره مباحث این فصل غیر از منابع مذکور در کتاب

نک:

ر. و. آشی، اصل تحقیق‌پذیری (ضمن مجموعه علم‌شناسی فلسفی)، ترجمه عبدالکریم سروش، صص ۲۹۳-۳۲۰، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، تهران، ۱۳۷۲ ش؛ پوپر، کارل ریموند، منطق اکتشافات علمی، ترجمه سید حسین کمالی، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، تهران، ۱۳۷۰ ش؛ همو، حدس‌ها و ابطال‌ها، ترجمه احمد آرام، شرکت سهامی انتشار، تهران، ۱۳۶۸ ش؛ آلن ف. چالمرز، چستی علم، ترجمه سعید زیباکلام، انتشارات علمی و فرهنگی، تهران، ۱۳۷۴ ش، ص ۵۱ به بعد.

۸- یکی از پدیده‌هایی که در طول تاریخ، دین ستیزان و ملحدان با استناد به آن وجود خدا را انکار کرده‌اند مسأله شر است. این مسأله ناشی از پارادوکسی است که از قائل شدن به قدرت و خیریت مطلق خداوند از یک طرف و وجود شرور از طرف دیگر بوجود می‌آید. اگر خدا خیر محض است چگونه به وجود شرور راضی می‌شود؟ و اگر قادر محض است چرا جهانی بدون شر را خلق نمی‌کند؟ گفته می‌شود که اول بار اپیکور این اشکالات را مطرح ساخته است.

باید دانست که در اندیشه غربیان شرور دو دسته‌اند: شرور اخلاقی (Moral Evil) و شرور طبیعی (Natural Evil) یا شرور اصم (Surd Evil). شرور اخلاقی شامل همه رفتارهای بدی است که با مسؤولیت‌های انسانی بشر سازگار نیست. شرور طبیعی شامل فجایع و مصیبت‌هایی همچون توفان شدید، زلزله، آتشفشان، بیماری‌های طبیعی... که همه آنها موجب زجر و آزار انسانها و حیوانات است. البته برخی معتقدند که شرور اخلاقی سبب شرور طبیعی است.

مهمترین دفاع از خداپاوری در برابر مسأله شر در آثار اندیشمندانی چون سنت آگوستین (St. Augustine ۳۵۴-۴۳۰)، جان هیک (John Hick)، آلون پلاتینجا و ریچارد سوین برن انجام شده است. این دفاع بر مبنای قول به اختیار بشر صورت می‌گیرد و نشان می‌دهد که وجود شرور هیچ منافاتی با قدرت و خیریت خداوند ندارد. ایشان معتقدند بشر در انجام اعمال خیر و شر مختار است و این درست نقطه مقابل نظریه جبرگرایان (Determinists) است. هواداران نظریه اختیار مدعی هستند که تمام شرور اخلاقی از آزادی و اختیار موجودات سرچشمه می‌گیرد اما در مورد شرور طبیعی دو نظر وجود دارد. در نظریه اول که توسط پلاتینجا مطرح

تمایز انسان از بدن او (ثنویت) امکان‌پذیر است تا بتوان پذیرفت که بقای نفس بدون بدن جایز است؛ دوم آنکه آیا رستخیز و زندگی پس از مرگ امکان‌پذیر است؟ او پاسخ‌های به این دو سؤال را مطرح می‌سازد و با ذکر ادله متعددی قائل به تمایز نفس و بدن و امکان رستخیز می‌گردد و استمرار حیات جسمانی را لازمه هویت شخصی نمی‌داند.^{۲۲}

اما در عین حال وقوع روح بدون بدن را دشوار و بر خوردار از اشکالات می‌بیند. وی در پایان، از انزجار و گریز انسانها از نیستی و نیز امید انسانها به زندگی پس از مرگ سخن به میان آورده و آن را مؤیدی بر امکان رستخیز و نفی امتناع آن معرفی می‌کند.

مهمترین ایرادی که نسبت به کتاب در آمدی به فلسفه دین بنظر می‌رسد متوجه ترجمه و برگردان آن به زبان فارسی است. این کتاب در سال ۱۳۷۸ توسط ملیحه صابری ترجمه شده و مرکز نشر دانشگاهی آنرا به چاپ رسانیده است. مترجم کتاب هیچ تلاشی جهت معرفی کتاب و نویسنده به عمل نیاورده است. با وجود آنکه آخرین چاپ این کتاب در سال ۱۹۹۳ یعنی شش سال قبل از زمان چاپ ترجمه کتاب، همراه با اصلاحات و تجدید نظر انتشار یافته ولی در ترجمه کتاب از چاپ ۱۹۸۲ استفاده به عمل آمده است.

از ویژگی‌های متن اصلی کتاب که در خارج از کشور خاطر همین ویژگی بسیار مورد توجه قرار گرفته روانی و سادگی زبان آن است، بگونه‌ای که در نظرخواهی از خوانندگان این کتاب همین خصوصیت مورد تأکید فراوان قرار گرفته است. اما ترجمه مطالب کتاب در موارد متعددی حتی برای اهل فن نیز مبهم، دشوار و غیر قابل فهم است. نمونه اندکی از اشکالات مربوط به ترجمه توسط برخی ناقدان بصورت مستند نشان داده شده است.^{۲۳}

در ترجمه کتاب هیچ مقدمه تحقیقی، حاشیه و زیرنویس توضیحی توسط مترجم وجود ندارد، پاورقی‌های مشتمل بر اصل اصطلاحات لاتین و انگلیسی که در ترجمه کتابهای علمی ضرورت فراوانی دارد در آن به ندرت دیده می‌شود.

امید است مترجم کتاب که تلاش فراوانی برای ترجمه متحمل شده است، زیر نظر اساتید و متخصصان این رشته، ترجمه را مورد بازبینی و اصلاح مجدد قرار دهد. بخصوص آنکه امکان ارتباط مستقیم با نویسنده کتاب و کسب اطلاعات لازم درباره مباحث آن براحتی وجود دارد.

پی‌نوشت‌ها:

۱- برای اطلاع بیشتر در مورد تاریخ فلسفه دین بنگرید به: *The Philosophy of Religion*, Alan P.F. Sell, Croon

در این میان عده‌ای معتقدند که خدا اکنون فقط به آنچه صادق بوده و هست آگاه است، اما به اموری که در آینده وقوع می‌یابد در زمان معین آنها آگاه است.

نویسنده سپس به بیان ایرادهایی که به علم مطلق الهی گرفته شده می‌پردازد. بعضی علم مطلق خدا را مستلزم تناقض دانسته و برخی آنرا با اختیار انسان منافی می‌دانند. وی تلاش می‌کند تا به این شبهات پاسخ دهد و در نهایت با استناد به برهان نظم به این نتیجه می‌رسد که خداوند علت بی‌زمان عالم و بر خوردار از علمی مطلق است.

موضوع فصل دهم را اخلاق و دین تشکیل می‌دهد. در این فصل سه نظریه در مورد ارتباط اخلاق و دین مطرح می‌شود... در نظریه اول: اخلاق مؤید دین است. در نظریه دوم اخلاق مندرج در دین است. و در نظریه سوم اخلاق با دین در تعارض است. دلایل مربوط به هر نظریه جداگانه مطرح و مورد نقد و تحلیل قرار می‌گیرد. نویسنده معتقد است گرچه تعارض و اختلاف نظر میان اخلاق‌گرایان غیر دینی و الهیون وجود دارد ولی دین و اخلاق با یکدیگر تعارضی ندارند. او بر این نکته تأکید فراوان دارد که حقایق دینی مفاهیمی پیچیده‌اند و در نزدیک شدن به آنها باید احتیاط زیادی بخرج داد.

بحث از معجزه در فصل یازدهم آمده است. در ابتدا از ماهیت و چیستی معجزه سخن به میان آمده و بیان می‌شود که واژه معجزه به معانی مختلفی به کار رفته است. از جمله این معانی وقعه در نظم طبیعی جهان مادی، نقض قوانین طبیعی و تقارن غیر عادی طبیعت خیرخواه قابل ذکر است. نویسنده کتاب معنای دوم را تعبیری نسبتاً قوی‌تر از معجزه می‌داند. پرسش اساسی که نویسنده در این بحث تلاش فراوانی جهت ارائه پاسخ آن صورت می‌دهد آن است که آیا معجزات امکان وقوع دارند؟ در این میان برخی چون هیوم آن را ناممکن می‌دانند ولی نویسنده به امکان آن معتقد بوده و سعی می‌کند به اشکالات هیوم در این زمینه پاسخ دهد. او در پایان این بحث، معجزه را امری تصادفی نمی‌داند بلکه ناشی از تصرف خداوند و بر خوردار از علتی الهی معرفی می‌کند.

در آخرین فصل کتاب زندگی پس از مرگ مطرح می‌شود.^{۲۴} نویسنده با اشاره به اینکه زندگی پس از مرگ و تفاوت نفس انسان با بدن او ریشه در تاریخ تفکرات فلسفی دارد، بیان می‌کند که تمایز اشخاص از ابدان و اجسام ایشان منحصر به دیدگاههای فلسفی نیست. سپس دو نظریه متقابل در باب حیات پس از مرگ را مطرح می‌سازد. نظریه اول انسانها را به صورت ارواحی بدون ابدان باقی می‌داند. نظریه دوم بر آن است که رستخیز انسانها جسمانی است. نویسنده دو سؤال فلسفی راجع به این نظریات مطرح می‌کند. اول آنکه آیا

شده ضرور طبیعی به وجود ابلیس و تیرنگهای او بازمی‌گردد. در نظریه دوم که توسط سوین برن مطرح شده ضرور طبیعی بخشی از ماهیت و طبیعت اشیا و ناشی از همراهی قوانین فیزیکی لایتغیر برای تداوم رفتارها و مسئولیت بشر بر مبنای آزادی اراده اوست. در این میان برخی خداپاواران برای نفی شبهه شر بجای آنکه تلاش کنند تا نشان دهند وقوع ضرور منافاتی با قدرت و خیریت مطلق خدا ندارد، سعی می‌کنند اثبات کنند ضرور از توجیه عقلانی برخوردارند. این گروه را اصطلاحاً دادگرایان (Theodiscists) نامیده‌اند چرا که در واقع تلاش آنها برای اثبات دادگری حق است. آنها اثبات می‌کنند که خداوند اجازه داده تا ضرور موقتاً و به عنوان مقدمه برای تحقق خیرات، واقع شوند. در میان شخصیت‌های معروف این گروه می‌توان از لایب نیتز و جان هیک و ریچارد سوین برن یاد کرد. البته کسانی چون د. ز. فیلیپس (D.z.Philips) دلایل دادگرایان را ضعیف و بی‌ثمر می‌دانند و معتقدند وقوع ضرور ضرورتاً منجر به الحاد نمی‌شود. بلکه این ضرور باید اشخاصی را که از نظر اخلاقی حساس هستند مورد تنبیه قرار دهد، نه آنکه نقش یک معمای منطقی را بازی کند.

۹- استدلال‌هایی که برای اثبات وجود خدا اقامه شده است به دو گروه اصلی تقسیم می‌شود که آنها را اصطلاحاً استدلال‌های پیشینی (a priori) و استدلال‌های پسینی (a Posteriori) می‌نامند. استدلال‌های پسینی مبتنی بر مقدماتی است که از شناخت تجربی جهان بدست می‌آید. اما استدلال‌های پیشینی بر مقدماتی متکی است که هیچ تعلقی به شناخت تجربی جهان ندارند و شخص برای تصدیق نتیجه کافی است بدون استناد به معرفت تجربی، مفاهیم مورد نظر را درست تصور نماید. دو برهان جهان‌شناختی و غایت‌شناختی از جمله براهین پسینی، و برهان وجودی از زمره براهین پیشینی به حساب می‌آیند.

10- Ontological Argument

۱۱- در غرب مهمترین برهان الهیون برای اثبات وجود خداوند، برهان وجودی به حساب می‌آید. این برهان اول بار توسط آنسلم (Anselm ۱۱۰۹-۱۰۴۳ اسقف اعظم کانتربری) در اثر معروف او موسوم به *prologium* تبیین شده و از آن زمان محل بحثهای فراوان در میان فیلسوفان قرار گرفته است. برتراند راسل که از فیلسوفان آگنوستیک و لادریگر بشمار می‌آید در خاطرات خویش می‌گوید: من دقیقاً لحظه‌ای از یکی از روزهای سال ۱۸۹۴ را بخاطر می‌آورم که در دانشگاه کمبریج قدم می‌زدم و ناگهان برقی در ذهنم درخشید و توانستم متوجه اعتبار برهان وجودی شوم. من برای خرید یک قوطی تنباکو بیرون آمده بودم و هنگام بازگشتن آنرا به هوا پرتاب کرده و فریاد کشیدم: خدای من، برهان وجودی برهانی معتبر است! (Autobiography of Bertrand Russell, Newyork, Little, Brown & Co., 1967)

اهمیت این برهان در آنستکه از گروه برهانهای پیشینی بحساب می‌آید و تنها برهانی است که در مباحث سنتی فلسفی غیر از اثبات اصل وجود خدا به اثبات صفات او از قبیل علم مطلق (Omni science)، قدرت مطلق (Omni potence)، خیریت مطلق (Omni benevolence) و دیگر کمالات مطلق خداوند می‌پردازد. این برهان از زمان خود آنسلم تا به حال محل توجه و نقد متفکران واقع شده. شاید اولین کسی که آنرا مورد نقد قرار داده راهبی به نام گونیلو (Gaunilo) است که معاصر آنسلم بوده است. از جمله ناقدین این برهان ایمانوئل کانت می‌باشد. و از کسانی که

سعی کرده‌اند تا نقدهای کانت بر این برهان را بر تفسیر سخن آنسلم پاسخ دهند آلون پلانتنینجا (Alvin Plantinga) در کتاب *God, Freedom and Evil* است. او پروفیسور فلسفه در دانشگاه نوتردام و یکی از فیلسوفان دین برجسته این عصر بشمار می‌آید. وی در تحکیم برهان وجودی تلاش می‌کند تا از مباحث موجهات و مفهوم جهانهای ممکن مدد گیرد. نظریه پلانتنینجا توسط کسانی چون ویلیام راو (William Row) مورد بررسی و نقد واقع شده است. راو پروفیسور فلسفه در دانشگاه پوردو (Purdue) است و نقد خویش را در مقاله *Modal Versions of the Ontological Argument* آورده است (این مقاله در مجموعه‌ای تحت عنوان: *Philosophy of Religion* به کوشش P. Pojman منتشر شده است).

در این میان برخی معتقدند اگر برهان وجودی صحیح باشد همانطور که وجود خدا از طریق آن قابل اثبات است وجود شر مطلق نیز از طریق آن قابل اثبات است. در این باره نک: David and Marjorie Haight, *An Ontological Argument for the Devil, the Monist*, vol.54 (1970), pp. 218-220

۱۲- شاید داغدغه اصلی نویسنده رد نظریه کسانی است که معتقدند ادله و براهین در باب اثبات وجود خدا بی‌فایده‌اند. از جمله کسانی که به این نظریه معتقدند کاهن (Steven. M. Cahn) است. او در یکی از مقالات خویش تحت عنوان *The Irrelevance to Religion of Philosophic Proofs for the Existence of God* معتقد است که معتقدان به خدا برای اعتقاد خویش به خدا نیازی به ادله و براهین ندارند و منکران نیز به واسطه این ادله و براهین قانع نمی‌شوند. حتی اگر بعضی از منکران با این ادله اقناع شوند نمی‌توان ادعا کرد که در آنها اعتقاد و ایمان حاصل شده است. مقاله مورد اشاره در شماره ششم *Quarterly* سال ۱۹۶۹ منتشر شده. از جمله کسانی که نظریه کاهن را پذیرفته‌اند می‌توان از استیون. تی. دیویس (Steven T. Davis) پروفیسور فلسفه در دانشکده کارل مونت مکتب نام برد. نک: مقاله *What Goods Are Theistic Proofs?* در مجموعه: *Philosophy of Religion*, Ed by L.P.Pojman, Wadsworth, USA, 1987, pp. 80-88

13- Cosmological Argument

۱۴- توماس آکویناس در غرب از فیلسوفان و دین‌شناسان بزرگ قرن سیزدهم میلادی شناخته می‌شود. پنج برهان او در باب اثبات وجود خدا از طریق ۱- حرکت و تحول ۲- علیت و بطلان تسلسل ۳- امکان و وجوب ۴- کمال و نقص ۵- نظم و انسجام عالم معروف است.

15- Teleological Argument

۱۶- Richard Swinburne پروفیسور فلسفه دین در دانشگاه آکسفورد، او صاحب چندین مقاله پیرامون براهین سنتی وجود خداوند است. از منتقدان جدی آراء هیوم نیز به حساب می‌آید: او دلایل قیاسی وجود خدا را منتفی دانسته و برای رسیدن به نتیجه مطلوب معتقد به بهره‌برداری از روش‌های استقرایی است. به همین جهت باید او را مدافع براهینی چون برهان غایت‌شناختی و برهان زیبایی‌شناختی بحساب آورد.

۱۷- William Paley معاون اسقف اعظم کارلیزل و از جمله مدافعان کلیسای انجیلی (۱۸۰۵-۱۷۴۴)، مهمترین اثر او الهیات

طبیعی (*Natural Theology*) مشتمل بر دلایل وجود و صفات خداوند است. این دلایل مأخوذ از آیات و نشانه‌های موجود در عالم طبیعت است.

۱۸- David Hume از فیلسوفان تجربی و در عین حال شکاک اسکاتلندی (۱۷۷۴-۱۷۱۱) بشمار می‌آید. او یکی از مشهورترین فیلسوفان غرب است. در کتاب *گفتگو (Dialogue)* که پس از مرگش در سال ۱۷۷۹ چاپ شد، نقد اساسی برهان نظم صورت گرفته است.

۱۹- برای آنکه خوانندگان مقصود از تجربه دینی یا تجربه الهی و مسأله مطرح در آن را آسانتر درک کنند می‌توان از این تمثیل استفاده نمود. اگر من و شما در اتاقی باشیم و من ادعا کنم که آهنگی دلنشین می‌شنوم و شما نیز گوش داده و سپس سخن مرا تأیید کنید در اینجا مشکلی وجود ندارد. اما اگر شما بعد از سخن من به دقت گوش کنید و صدایی نشنوید ممکن است از ادعای من تعجب کنید که آیا واقعاً صدایی را می‌شنوم یا دچار توهم شده‌ام. فرض کنید برای روشن شدن مسأله از عده دیگری کمک بخواهیم. اگر آنها در این مسأله مرا تأیید کنند مسأله برطرف می‌شود. اما اگر آنها نیز وجود هر گونه صدایی را نفی کنند مسأله به جای خود باقی می‌ماند. البته ممکن است برای بررسی ادعای من از تجهیزات دقیقی چون شنود سنج استفاده شود. اگر این دستگاه وجود صدا را تأیید کند این نشانه قوت نیروی شنوایی من است، در غیر اینصورت این نظر که من دچار توهم شده‌ام تأیید می‌شود. یعنی شما ممکن است در این حالت معتقد شوید من بجای آنکه بگویم: «صدایی را می‌شنوم» باید این عبارت را بکار برم: «خیال می‌کنم صدایی می‌شنوم»

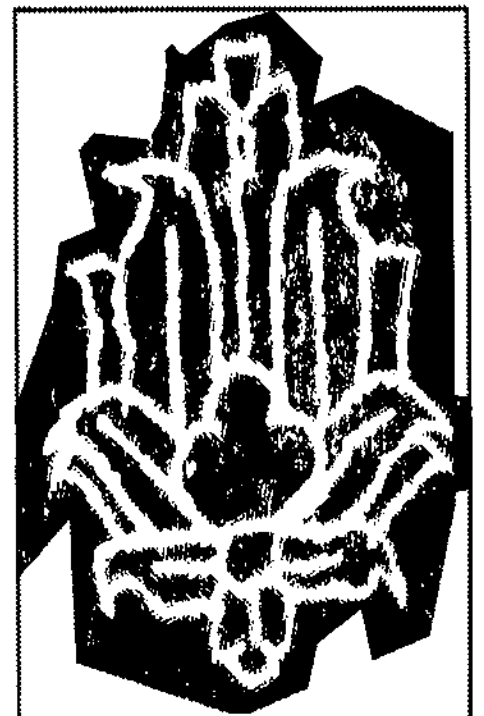
با توجه به مثال فوق، تعداد زیادی از افراد، از اشخاص معمولی گرفته تا عارفان مشهور و بزرگ مدعی شده‌اند دارای تجربه دینی بوده‌اند. این نکته را باید خاطرنشان کرد که این تجربه، امری شخصی است. به عنوان مثال در شرایطی احساس می‌کنید که خداوند شما را مورد آموزش قرار داده و یا فرشته‌ای با شما سخن می‌گوید. اما فرد دیگری که همراه شماست چنین احساسی را ندارد. یا مثلاً در هنگام نماز و دعا ناگهان با حالتی پر از شرف در خود مواجه می‌شوید و حقیقت مطلق را احساس می‌کنید. اما فرد دیگری که در کنار شماست با دیدن حالت شما، گمان می‌کند دچار بیماری شده‌اید.

در اینجا دو مسأله اساسی وجود دارد: اول آنکه تجربه درونی (یا همان نمود ذهنی) چطور و تا چه میزان می‌تواند مبنای تصدیق نسبت به حقیقتی وجودی و عینی باشد. دوم آنکه آیا می‌توان تجربه دینی را در اعتقاد به خداوند و حقیقت متعالی معتبر دانست؟ این نکته مهم را باید خاطرنشان ساخت که از قدیم، تجربه دینی نه به عنوان برهانی بر وجود خداوند بلکه به عنوان مؤیدی بر براهین عقلی و منطقی اثبات خدا تلقی شده است.

بسیاری چون ویلیام جیمز (William James, ۱۸۹۰-۱۸۹۲) فیلسوف و روانشناس معروف آمریکایی. او در دانشگاه هاروارد تدریس می‌کرد و یکی از بنیانگذاران مکتب پراگماتیسم به حساب می‌آید. او مباحث خود را در مورد تجربه دینی در *Varieties of Religious Experience* در سال ۱۹۰۲ منتشر ساخته است (بر این باورند که حتی بدون برهان و دلیل، تجربه‌های دینی برای کسانی که از آنها برخوردارند قابل اعتماد است. اما این نظریه مخالفینی چون والس ماتسون (Wallace Matson) پروفیسور

فلسفه در دانشگاه کالیفرنیا در کتاب خویش: *(the Existence of God)* دارد. ایشان تجربیات شخصی و درونی را برای اعتقاد به حقایق عینی کافی نمی‌دانند و سخن جیمز را حاوی نوعی مغالطه می‌دانند. فیلسوفانی چون گری گاتینگ (Gary Gutting) پروفیسور فلسفه در دانشگاه سیراکوز در مقاله: *(Religious Experience and Religious Belief)* این ادعا را مورد بحث قرار داده‌اند. گاتینگ معتقد است که شباهت زیاد تجربه‌های دینی دلیل اعتبار آنهاست و نشان می‌دهد که منشأ همه آنها موجودی قادر و خیر است. لوئیس پویمین این سخن گاتینگ را در مقاله: *(A Critique of Guttings Argument from Religious Experience)* مورد نقد قرار داده است. از جمله کسانی که معتقدند می‌توان از تجربه دینی، وجود خدا را نتیجه گرفت سی. دی. براد (C. D. Broad) می‌باشد. او در مقاله *(the Argument from Religious Experience)* معتقد است حس دینی همچون حس شنوایی است. همانطور که افرادی از نظر حس شنوایی کر، ضعیف و عده‌ای قوی‌اند، می‌توان گفت برخی مردم از جهت روحی کر و عده‌ای از قوت فراوان برخوردارند که بنیانگذاران یک دین هستند و عده‌ای نیز افراد معمولی یعنی پیروان آن دین هستند. در این میان تفاسیر روانشناختی فراوانی از تجربه‌های دینی صورت گرفته است. یکی از مشهورترین آنها مربوط به فروید در *(the future of An Illusion)* است. وی مدعی بود که تجربه دینی نتیجه برون‌فکنی تصور «پدر» برای شخص است. یک کودک پدر خویش را قهرمانی قدرتمند و توانا برای هر چیز تصور می‌کند. اما وقتی بزرگ می‌شود متوجه می‌گردد که در واقع پدرش موجود محدود و ضعیف است. در واقع احساس نیاز به پدری قدرتمند و توانا در وجود او هست. در این حالت او به صورت ناخودآگاه این نیاز درونی خویش را با اختراع مفهوم ذهنی به نام خدا پدیدار می‌سازد. تفسیر دیگری از تجربه دینی مربوط به طبیعت‌گرایان (Naturalism) می‌باشد. بر مبنای این نظریه هر واقعیتی را می‌توان با فرآیندهای طبیعی تبیین نمود و بنابراین هیچ نیازی به قائل شدن به موجودات اسرارآمیز و غیر مادی نیست. در این جریان، هر گونه واقعیت مجرد مثل روح که از طریق تجربه قابل اثبات نیستند انکار می‌گردد. در بحث تجربه دینی والاس ماتسون پیرو این نظریه بوده و تجربیات غیر عادی را قابل اعتماد نمی‌داند. او معتقد است که شاید عارفان انسان‌های عاقلی باشند اما تجربیات عرفانی آنها برای ما هیچ ارزش و اعتباری ندارد. از نظر او اعتبار چنین تجربیاتی ناشی از تشابه آنها با معرفت‌های رمزگونه و غامض است.

۲۰- در سنت یهودی- مسیحی خداوند از صفاتی برخوردار است که

او را به عنوان یک موجود متعالی از سایر موجودات متمایز می‌سازد. برخی از این صفات که از دیرباز در مورد خداوند بحث شده عبارت‌اند از: خیریت محض (Omni benevolence)، بی‌زمانی و ازلیت (Eternity)، تحول‌ناپذیری (Immutability)، قدرت مطلق (Omni potence)، و علم مطلق (Omni science). در تاریخ بحث‌های مربوط به خدا، چالش‌های فراوانی در مورد هر یک از این صفات وجود داشته است و برخی دین‌شناسان و فیلسوفان مسائلی را در مورد تمامی این صفات مطرح کرده‌اند. به عنوان مثال مسأله شر تردیدی را در مورد خیریت محض و قدرت مطلق خداوند ایجاد کرد. مفهوم ابدیت و ازلیت سوالاتی را در مورد تحول‌پذیری خدا بوجود آورد. مفهوم تحول‌ناپذیری نیز با تعبیراتی از قبیل عشق، آموزش و مبدایت اثر که در کتب مقدس به خداوند نسبت داده شده ناسازگار بنظر رسید. مفهوم قدرت مطلق باعث طرح شبهاتی شد، از جمله آنکه آیا خدا می‌تواند سنگی را خلق کند که نتواند آنرا جابجا کند؟ یا اینکه آیا خدا می‌تواند مرتکب گناه شود؟ مفهوم علم مطلق باعث بروز شبهه نفی اختیار انسان‌ها شد.

طرفداران الهیات پویشی در دهه‌های اخیر تمام صفات خدا جز خیریت محض را نفی کرده‌اند و معتقدند سایر صفات خداوند همگی از رسوبات فلسفه یونان باستان است و به هیچ عنوان در کتب مقدس سخن از آنها وجود ندارد. از نظر ایشان برای آنکه خداوند، خالق جهان و نجات‌بخش انسانها باشد لازم نیست از صفاتی چون قدرت مطلق یا علم مطلق برخوردار باشد و چون بصیرت و اندیشه خداوند همچون دیگر اشخاص در حال رشد و استكمال است او باید تغییرپذیر و نیز موجودی زمانی باشد. در مقابل این گروه، اندیشمندان دیگری مدافع این صفات بوده و بر آنها استدلال می‌کنند.

۲۱- از مباحث مهم فلسفه دین مبحث مرگ (Death) و فناپذیری (Immortality) است. سؤال اصلی در این بحث آن است که آیا پس از مرگ برای بشر حیاتی وجود دارد؟ آیا دلیلی بر امید نسبت به زندگی پس از مرگ در جایگاهی که مملو از عشق، عدالت و آرامش است وجود دارد؟ یا به عبارتی آیا ما انسانها قانی هستیم یا فناپذیر؟ مطالعات انسانشناسی نشان می‌دهد که اعتقاد به حیات جاودان برای انسان از عهد باستان در میان انسان‌ها وجود داشته است. بیشتر فرهنگ‌ها و ادیان به رستاخیز انسان‌ها معتقد بوده و هستند.

در این بحث باید توجه نمود که فناپذیری به معانی مختلفی تفسیر شده که نویسنده به آنها اشاره دارد. مهمترین معنا که این مبحث را در معرض چالشهای فیلسوفان قرار داده است عبارت است از حیاتی آگاهانه پس از مرگ بگونه‌ای که فرد انسان در واقع در آن نشسته به هستی خویش ادامه می‌دهد. در اندیشه‌های سنتی غرب سه دیدگاه در این بحث غالب است. دیدگاه اول اساساً منکر حیات پس از مرگ است. اما دو دیدگاه دیگر قائل ببدان است. دیدگاه اول به فیلسوفان اتمیست یونان باستان یعنی فیلسوفانی چون دموکریتوس و لوکیپوس باز می‌گردد و بر آن است که حقیقت انسان را همان بدن او تشکیل می‌دهد و با مرگ بدن، انسان نیز می‌میرد. گاهی این دیدگاه را وحدت‌گرایی مادی (Materialist Monism) نامیده‌اند زیرا در این نظریه عقیده به ترکیب واقعیت انسانی از روح و بدن وجود ندارد. از فیلسوفان متأخر کسانی چون برتراند راسل پیرو این نظریه هستند. مباحثات او با آنتونی فلو

(Antony Flow) در این مبحث اهمیت زیادی دارد. اما در دیدگاهی که قائل به حیات پس از مرگ است دو نظریه وجود دارد. در نظریه اول که آنرا نظریه دوگانه انکاری یا تئویت (Dualism) خوانده‌اند روح و نفس از بدن متمایز دانسته می‌شود و این اعتقاد وجود دارد که روح یا نفس انسان پس از مرگ به حیات خویش ادامه می‌دهد. این نظریه از آن پروتاگوراس و افلاطون می‌باشد. در فلسفه دید این نظریه مربوط به رنه دکارت است. و لذا گاهی این نظریه را نظریه فناپذیری افلاطونی ذکر می‌کنند (the Platonic Cartesian view of immortality). اثبات می‌کنند که حقیقت انسانها حقیقتی روحی یا ذهنی است و بدن آنها یا غیر واقعی است و یا جزء ذاتی حقیقت آنها را تشکیل نمی‌دهد. مرگ چیزی جز جدایی ارواح از ابدان یا رهایی روح نیست. البته افلاطون براهین زیادی بر این نظریه دارد که یکی از مهمترین آنها در فیدئو (Phaedon) آمده. بنابراین برهان توجه بدن و ساختمان مادی انسان همواره به امور ناپایدار، موقت و متحول است. اما نفس همواره به امور فناپذیر، محض و ابدی توجه دارد. همین نشان می‌دهد که خاصیت نفس، فناپذیری است.

دیدگاه دوم که قائل به حیات پس از مرگ است در سنت مسیحی یعنی عبارت سنت پاول آمده است. ذکر این نکته لازم است که در عهد عتیق تنها یک اشاره‌ای به حیات پس از مرگ صورت گرفته ولی در عهد جدید در موارد متعددی به هستی و بقای روحانی اشاره شده و روح (Psyche) امری جدا از بدن (soma) بحساب نمی‌آید بلکه در شخص انسان بدن و روح از نوعی اتحاد برخوردارند. هنگام مرگ، روح از بدن جدا نمی‌شود بلکه بدنی برتر (Glorified body) که با بدن فعلی و پیش از مرگ مرتبط است بوجود می‌آید و روح با آن یکی می‌شود. بنابراین آنچه گفته شد، برخلاف تصور عامیانه، اعتقاد به اینکه نفس از بدن جدا می‌شود و به تنهایی به حیات خویش ادامه می‌دهد دیدگاهی مسیحی نیست، بلکه دیدگاهی افلاطونی است.

۲۲- آنتونی فلو (فیلسوف انگلیسی و از اساتید دانشگاه یورک) مباحث خویش را در این زمینه در کتاب *(God, Freedom and Immortality)* مطرح ساخته و جفری اولن (Jeffrey Olen) مدرس فلسفه در دانشگاه ویس کانسنین نقطه نظرات خویش را در *(An Introduction to Philosophy)* آورده در تحلیل خویش از فناپذیری بحث مهمی تحت عنوان هویت و تشخیص انسانی مطرح نموده و تلاش می‌کنند نشان دهند نظریات مبتنی بر حیات انسان پس از مرگ باورهایی خالی از تناقض هستند. در بحث از ملاک تشخیص (که توسط فیلسوفان مسلمان نیز به تفصیل مطرح شده) در متون فلسفی غرب دو معیار ذکر شده است. یک ملاک نفسانی و ذهنی و دیگری ملاک جسمانی. ملاک ذهنی یا نفسانی به دیدگاه جان لاک باز می‌گردد و مبتنی بر آن است که ملاک این‌همانی انسان در طول زمان (یعنی معیار این‌که انسانی به نام P در لحظه T2 همان انسان در لحظه پیشین یعنی T1 می‌باشد) تداوم شخصیت او در خصوصیات روانی از قبیل تمایلات و خاطره‌ها است. ملاک جسمانی نیز مبنی بر آن است که ملاک تداوم جسم و بدن فرد است. در مورد هر یک از این نظریات اشکالات و نقض و ابراهای فراوانی صورت گرفته است.

۲۳- نک: پنهاند، هومن، «از بهر خدا مخوان»، نشریه کیان، شماره مسلسل ۵۰.

به یاد بیژن جلالی (۱۳۷۸ - ۱۳۰۶)
دوست، شاعر و انسان

الف: پیش سخن

در این مقاله، کارنامه شعر ۱۳۷۸ به تحلیل و بررسی گذاشته شده. کوشیده‌ایم تا دور از فضای رایج، و به انصاف بنگریم. از پرگویی و شاعرانه نویسی در این نوشته خبری نیست. هم چنان که از منفی بافی و ستایشگری. برای کسی تبلیغ ادبی نکرده‌ایم. اما بی‌هنری‌ها و روزگارزدگی‌ها را هم نستوده‌ایم.

در بخش نخست، تحلیل‌هایی عمومی و نکته‌هایی خاص را در بیان و صورت و شکل شعر و انتشار آن پیش کشیده‌ایم. از شاعران و شعرهایی چند نام برده‌ایم. نام همه نیست. چون چنین مجالی نیست. اما مجموعه‌ها و یادها و اشاره‌هایی را در متن و حاشیه شعر امروز ایران از نظر گذرانده‌ایم، سپس، در بخش بعد، به اعتبار نوع شعر (در درجه اول)، شاعر (در درجه بعد) و نیز گاه به اعتبار مقدمه‌ها، فهرستی برگزیده از دفترهای شعر سال ۱۳۷۸ به دست داده شده. در نگاه آغازین، شاید این فهرست، یک دست به نظر نیاید. یا اندکی دقت، درخواهیم یافت که جدا از ارزش نسبی برخی دفترها، تنوع و تفاوت بیان و زبان شعر هم در فهرست یاد شده به کار آمده. از این رو این دفترها را نمی‌توانیم بهترین دفترهای شعر سال ۱۳۷۸ برشماریم.

در بخش سوم، درباره برخی دفترها و مجموعه‌های شعر بررسی‌ها و اشاره‌هایی نوشته‌ایم: کوتاه و بلند. آن را از میان فهرست پیشین برگرفته‌ایم. این فهرست نیز، باز به الزام، بهترین دفترها و مجموعه‌های شعر ۱۳۷۸ نیست. گاه چنین است. اگر نیست، نمونه‌واری است از یک تلقی و دید در شعر امروز. یعنی در واقع، نمونه‌هایی برگزیده شده تا بررسی‌ها و اشاراتی را پیرامون آن تلقی

و دید در شعر معاصر باز گوئیم.

کار بررسی و تحلیل ادبی در میهن ما، به احتمالی نزدیک به یقین، به نوعی انتحار تدریجی بیش تر شبیه است. کسانی که شعرهایشان را به کنجکاوی می‌کاوی، در بهترین حالت از کلمات خرسند نیستند. آن گونه که خود، درباره سروده‌هایشان می‌اندیشند، می‌پسندند. اما دریغ که آن گونه نمی‌یابند! اگر نکته‌هایی هم از سر دقت و نقد گفته باشی، سزایش به کنار. درباره کسانی که آثارشان را به نکته‌هایی چند، مورد تردید قرار می‌دهی، چه باید گفت؟ وقتی برخی بزرگان فرهنگی روزگار، طاقت یک نقد را بر نظرهای ادبی خویش ندارند [انصرح باسمه الشریف]، تکلیف شاعران و نویسندگان جوان تر آشکار است. با این همه، به نظر می‌آید که در سال‌های اخیر، نقد و تحلیل و بررسی و پژوهش ادبی در ایران، یک - دو گام به پیش نهاده است. شاعران و نویسندگانی که نقد و بررسی را به جد می‌گیرند، تعدادشان رو به فزونی است. دست کم از صورت رایج دهه‌های ۱۳۴۰ - ۱۳۶۰ تا اندازه‌ای دور شده‌ایم. آیا همین نکته، خود، کورسویی از آرزو را روشن نمی‌دارد؟ آری، دوستان، بگذارید امیدوار باشیم.

ب: تحلیل‌ها و نکته‌ها

شعر از یک حس درونی برمی‌خیزد. لحظه‌هایی است از حساسیت‌های عذوقت بار. به دل تنگی‌ها، اندوه‌ها، شادخواری‌ها، عشق، طبیعت، انسان، عرفان، هستی، جامعه، خدا و مانند آن‌ها معطوف می‌شود. شعر از ذهن به زبان راهی دراز را می‌پیماید. اما وقتی به کلمه‌هایی در خور تبدیل خواهد شد که پرتوهای حسی شاعر، به گونه‌ای ظریف و ناپیدا با پستوانه‌های فکری و فرهنگی مورد نیاز در هم آمیزد. در چنین وجهی ذهن و ذوق را در خواهد نوردید. به تاریخ ادبی خواهد پیوست. بامروری اجمالی در سرگذشت ادب و فرهنگ جهان، به بداهت این تلقی خواهیم رسید. هر چند گاه برخی نکته‌های بس بدیهی، از شدت بداهت، بسیار پوشیده می‌ماند.

تعداد بسیار دفترهای شعر سال ۱۳۷۸، چون

سال‌های دیگر، از اقبال دیرین ایرانیان به شعر خبر می‌دهد. در این نکته تردیدی نیست: پیوندی دیرپا که از فراز سال‌ها و سده‌های پرشمار، پیش و پس از اسلام، بر ذهنیت ایران و ایرانی چیره است. کار به نوعی سنگینی هم رسیده. این نکته به جای خود محفوظ. زیرا هم شایان ستایش است، هم شایان تحلیل و بررسی. اما در نگاه‌هایی باریک تر، نمی‌توان از نگاه انتقادی بر بسیاری از این دفترها خودداری ورزید. چرا؟ به نظر می‌آید که تعداد در خور توجهی از گویندگان، کار شعر را بسیار آسان تر از آن چه باید باشد، می‌پندارند. دست مایه هر شاعری کلمه است. اما ذهن باید چیزی فراتر از کلمه در اختیار شاعر بگذارد. ناگزیریم تصدیق کنیم که دست کم، در نیمی از مواردی که به خواندن شعر معاصران می‌پردازیم، چنین نیست.

بسیاری از جوانان در دهه‌های دوم و سوم زندگی به نشر قطعه‌ها و کلمه‌هایشان رغبتی تمام دارند. گویا از آن هم چاره‌ای نیست. هر چند، شاید بتوان در جست‌وجوی انگیزه‌ها به برخی زمینه‌های روان‌شناسانه و جامعه‌شناسانه اشاره کرد: گاه نوعی ابراز شخصیت، گاه شکلی از فراق‌کنی نسبت به دشواری‌های انسانی و اجتماعی. البته از میان انبوه شعر و شاعران جوان، به مرور، نوعی انتخاب طبیعی صورت خواهد گرفت. اما تاسف درباره توان و هزینه انسانی و مادی نیز باید به طرح آید. شاید این نکته باز بسیار بدیهی (و از شدت بداهت، بسیار پنهان) بود که یک نویسنده ادبی و اجتماعی معاصر، محمدعلی اسلامی ندوشن را به چاره‌جویی واداشت. او در آغاز دهه ۱۳۷۰، به صراحت، این نکته را پیش کشید که خوب است بسیاری از جوانان، به جای شعر گفتن، به مطالعه و بررسی سرگذشت و تاریخ پرفراز و نشیب ایران (از گذشته تا دوره اخیر) بپردازند! شاید بتوانند در تجدید حیات فکری و معنوی و مادی میهن خود، گامی یا گام‌هایی بردارند. پیشنهادی که چندان به کار نیامد. یا اصولاً شنیده نشد.

شاعران جوان، در آغاز، اغلب به اقتباس یا تاثیر آشکار از سروده‌های گویندگان گذشته یا معاصر

کارنامه شعر ۱۳۷۸

می‌پردازند. اگر رغبتی به قالب‌های کلاسیک وجود داشته باشد، بیش‌تر حافظ را فراییش چشم خویش دارند. اگر در مثل، به غزل‌نو توجه دارند، از غزل‌های شاعران نوکلاسیک (از دهه ۱۳۴۰ تا پس از انقلاب) بهره می‌برند. اگر پیوند ذهنیت شعری با ادب منظوم کلاسیک یا کلاسیک جدید اندک باشد، در شعر نیماییوشیخ، م. امید، سهراب سپهری، فروغ فرخزاد یا نسل دوم و سوم شاعران نیمایی پناهی می‌یابند. اگر ذهن و زبان از وزن عروضی یا نیمایی کاملاً دور باشد، لاجرم در آغازکار، شعر سپید یا منثور (از ابامداد تا سید علی صالحی) جولانگه مناسبی خواهد بود. آشکار است که در دوره معاصر، شمار قابل توجهی از شاعران، از نگاه به سروده‌های شاعران پیشین غفلت نورزیده‌اند. اما آنان که بعدها وزن و اعتباری یافته‌اند، بی‌تردید از همان آغاز، بارقه‌هایی از استقلال و توانایی ذوق خویش را در سروده‌هایشان بروز داده‌اند. در سال ۱۳۷۸، دفتر نخست کم‌تر شاعری را در خور توجه، لااقل توجه عمده، می‌یابیم. یعنی نمی‌توانیم با مرور و نگرستن در آن‌ها به این داوری برسیم که گوینده این دفتر، ممکن است بعدها شاعر خوب یا نسبتاً خوبی از آب در آید. در مقابل، این نکته که شاعر باید جهان‌های کشف‌ناشده را از ذهن و زبان خود بگذراند، نکته‌ای

است مطبوع و مورد پذیرش همه. به تقریب، جملگی شاعرانی که سروده‌هایشان را دوست می‌داریم و می‌خوانیم ولذت می‌بریم، چنین وجهی را در کلمه‌های خود بازتاب داده‌اند. هر چند، از چند سده پیش، دوره سبک هندی، و به ویژه دوره معاصر، جست و جوی ذهن و زبان نو، گاه به رویاهای مضحک و طنزآمیزی پایان پذیرفته است. شاید دقیق‌تر آن است که بگوییم بیراهگی و پافشاری بر آن، گاه، رویاهای مضحک و طنزآمیزی را پدید آورده. ممکن است این رویاها در همان حد ذهنیت نیم شاعرانه یا ناشاعرانه باقی بماند. اما گاه نیز به غوغاهایی غریب می‌پیوندد.^۲ در این وجه، اغلب از خویش می‌پرسیم که آیا کسانی با چاره راه‌ها و گام‌های جدید، دامنه حس و زیبایی و روشنائی «شعر» را فرونگذاشته‌اند؟ یا در واقع از «شعر» نگریخته‌اند تا خود را به دامان «ناشعر» بیندازند: حکایت «شب پره و وصل آفتاب»؟ به نظر می‌رسد که برخی آزمایش‌های سپری شده، دست کم از دهه ۱۳۴۰ تاکنون به عنوان واقعیت‌هایی انکارناپذیر نادیده گرفته می‌شود. نمونه‌هایی می‌آورم.

گمان ندارم تجربه‌های یدالله رویایی و چند تن از دوستان و هم‌اندیشان در «شعر حجم» از دید اهل شعر و نظر پوشیده باشد.^۳ در نگاه به گفتارها و

گفت‌وگوهای رویایی از خویش می‌پرسیم که حاصل همه آن نظرها و ادعاها چه بود: هم در شعر، هم در نقد و پژوهش ادبی؟ اکنون به دقت و درستی می‌توانیم بگوییم که در نقد و پژوهش ادبی، شاید برخی با نوشته‌ها و اشاره‌های وی، اندکی بیش‌تر به طنین و روابط و عناصر زبانی شعر توجه کردند. یعنی می‌توان معلوماتی از آن‌ها به دست آورد. هر چند برای رسیدن به همان اندک شناسایی‌ها و آگاهی‌ها، می‌بایست پوسته‌ها و حاشیه‌های بسیاری را به کنار زد. اما در شعر؟ چند سروده را با اما و اگرهایی می‌توان استثناء کرد. این استثناء از آن روست که به انصاف، نباید رویایی را از ذهنیت شاعرانه تهی دانست. به ویژه در آغاز، هر چند، او ترجیح داد که این ذهنیت شاعرانه را به جای پشتوانه فکری و فرهنگی در خور بخشیدن، غرق در رویاهای زبانی بی‌حد و مرز و اغلب بی‌نتیجه خود کند.

اگر رویایی این جسارت را داشت که در اوج ایدئولوژی زدگی‌های رایج دهه ۱۳۴۰، از ایمان بیمارگون خود به زبان سخن بگوید، در مقابل، درباره سروده‌ها و نوشته‌های رضا براهنی چه می‌توان گفت. قلمزنی که حتی به اندازه رویایی از توان و ذوق شعری تهی است. با ذهنیت م. امید، شعر نوی اجتماعی (جنگل و شهر، ۱۳۴۴)، با ذهنیت چریک‌های چپ‌گرای مخالف رژیم شاهنشاهی، شعر سیاسی (ظل الله، ۱۳۵۴)، با ذهنیت اسماعیل شاهرودی، شعر روان پریشانه شیروفرنیک (اسماعیل، ۱۳۶۶)، با ذهنیت فریدون مشیری، شعر عاشقانه سطحی (بیاکنار پنجره، ۱۳۶۷) و سرانجام با بازگشت به ذهنیت رویایی دهه ۱۳۴۰ + ذهنیت شاهرودی، شعر زبان ورزانه معشوش (خطاب به پروانه‌ها، ۱۳۷۴) نوشته است. او در نقد و بررسی ادبی هم نمونه‌ای است بس قابل اعتنا. یکی از نمونه‌های بس قابل اعتنای کسانی که پس از ادوار مختلف نقد اجتماعی، نقد روان شناختی نو، و سرانجام نقد پست مدرنیستی زبان‌گرا (سه دوره قابل تمایز در آثارش ۱۳۷۰ - ۱۳۴۰) هنوز نتوانسته انبوه خواننده‌های پراکنده خود را در حوزه ادبیات غرب به زبان وادب فارسی معطوف و بازسجی کند.^۴ او فرصت‌های

کامیار عابدی

متعددی را از دست داده زیرا نوشته‌هایش از آغاز تاکنون همواره نوعی روزنامه نگاری به هیجان آمده به شمار رفته: با اندیشه‌ای که به تخریب زبان می‌انجامد. با کلمه‌هایی که هرگز روشنی تعادل و «ادبیت» را در نمی‌یابد. هنگامی که به نوشته‌هایش در دهه ۱۳۷۰ می‌نگریم، دیگر بعید می‌دانیم که حتی اندک امیدی هم باقی مانده باشد.

تأسف این جاست که چند اصطلاح و تعبیر ترجمه شده در نوشته‌های منتقد اخیر، برخی از جویندگان جوان را یک باره به برساختن ذهنیت‌های وسیع و الگودرازی‌های خیال پرورانه نسبت به تلقی خاصی از «شعر» کشانیده است. به نظر می‌رسد که این گونه ذهنیت‌ها و الگودرازی‌های پیش از شعر، با نوعی هیجان کودکانه، بس کودکانه همراه است. آن را به هیچ‌روی با نواهایی‌های آمیخته با فرزنگی و دور اندیشی نسل جوان ادبیات هم آهنگ نمی‌یابیم. با این حال، به رغم برخی گسیختگی‌ها و پندارگرایی‌های فرهنگی و ادبی در دهه ۱۳۷۰، نباید امیدها را از کف داد. باید به پیش سخن این مقاله وفادار ماند. پس می‌نویسیم که حضور برخی شعرها (و دفترهای شعر)، از شاعران نسل گذشته تا یکی - دو دهه اخیر، جوی زلال شعر معاصر را هم چنان زلال نگه خواهد داشت. فارغ از همه‌همه‌های خیال پردازان به حرکت خویش ادامه خواهد داد. این تداوم زیبا در شعر کهن فارسی، همواره زنده نگه داشته شده، زنده نگه داشته خواهد شد.

سخن را کوتاه کنیم: غفلت شاعران از پیوند ذهنیت شاعرانه با زندگی، انسان و هستی، خدشه‌هایی جدی و عمیق را به کلمه‌هایشان راه خواهد داد. در واقع، پیوند ذهنیت شاعرانه با طیف‌های گونه‌گون حیات، به «شعر» خواهد انجامید. وگرنه، حتی «زبان» شاعرانه هم برای رسیدن به «شعر» کافی نیست. تا چه رسد به دلدادگی صرف نسبت به زبان، که سرانجامش «زبان» ناشاعرانه و در بهترین حالت بیمارگونه‌ای بیش نیست. با حوالتی به ناکجاهای ذهن یا زبان. تهی از جلوه‌های معنایی، و حتی نه قابل تأویل.

اکنون برخی نکته‌های در خور نگرش را در کارنامه شعر ۱۳۷۸ بر می‌شماریم. تعدادی از این نکته‌ها به

متن شعر معاصر مربوط است. برخی دیگر متعلق به حواشی آن.

۱. هنوز تعداد دفترها و مجموعه‌های شعر کلاسیک از شعر نیمایی و سپید و منثور بیش تر است. بخشی از دفترها و مجموعه‌های کلاسیک را تراویده‌های ادبی سنتی تشکیل می‌دهد. بخشی دیگر را رئالیته‌های دینی.

۲. نام دفترها و مجموعه‌های شعر، به لحاظ جذابیت‌ها و حساسیت‌های معنایی و زبانی، اغلب رغبتی در ذهن خواننده بر نمی‌انگیزد [فهرست برگزیده].

۳. بیش تر دفترها و مجموعه‌های شعر، از هر نوعی، به هزینه خود گویندگان نشر می‌یابد. هر چند، نام و نشان ناشری در صفحه شناسنامه کتاب آمده باشد. تعدادی از شاعران مشهور یا مواردی خاص را باید استثناء کرد.

۴. مجموعه‌ها و ویرایش‌های متعددی از سروده‌های برخی شاعران معاصر، هم چنان مورد استقبال و توجه خوانندگان قرار گرفت: ملک الشعراء بهار، پروین اعتصامی، سیدمحمد حسین شهریار، محمدحسین رهی معیری، نیما یوشیج، احمدشاملو، مهدی اخوان ثالث، ه. ا. سایه، فریدون مشیری، سهراب سپهری، فروغ فرخزاد، محمدرضا شفیعی کدکنی، حمید مصدق.

۵. چند مجموعه و دفتر شعر در سال ۱۳۷۸ تجدید چاپ شد. از جمله آن‌ها می‌توان اشاره کرد به: دردآشنا (عبدالمعلی ادیب برومند، ج ۳، دانش)، اندوه زن بودن (خاطره حجازی، ج ۳، اثر)، مردی از خاکستان (طه حجازی، ج ۲، نگارش)، دنیای نگران (عبدالرحمان ذکایی، ج ۲، تهران صدا).

۶. درباره شعر و شاعران معاصر بررسی‌ها و جست و جوهایی چند انتشار یافت: پلنگ دره دیزاشکن (فرخ تمیمی، درباره منوچهر آتشی، ثالث)، برکران بی‌کران (داریوش صبور، درباره شعر معاصر، سخن)، حجم وهم (هیوامسیح، درباره فروغ فرخزاد و سهراب سپهری، قصیده)، نام همه شعرهای تو (ع. پاشایی، درباره احمد شاملو، ج ۲، ثالث)، به نرمی

باران (به کوشش علی دهباشی، مجموعه مقاله‌ها درباره فریدون مشیری، سخن و شهاب ثاقب)، زن شعر اندیشه (غزل تاج بخش، درباره شعر زنان، روشنگران)، از زبان صبح (مهدی برهانی، درباره محمدرضا شفیعی کدکنی، پازنگ)، حرفی از جنس زمان (علی اکبر میرجعفری، درباره شعر انقلاب، شیراز: قو)، سفرنامه باران (به کوشش حبیب الله عباسی، مجموعه مقاله‌ها درباره محمدرضا شفیعی کدکنی، روزگار).

۷. مجموعه‌ای منتخب از سروده‌های یک شاعر پیش آهنگ نوگرا (مجدالدین میرفرخزایی، گلچین گیلانی، باران، سخن) در سال ۱۳۷۸ نشر یافت.

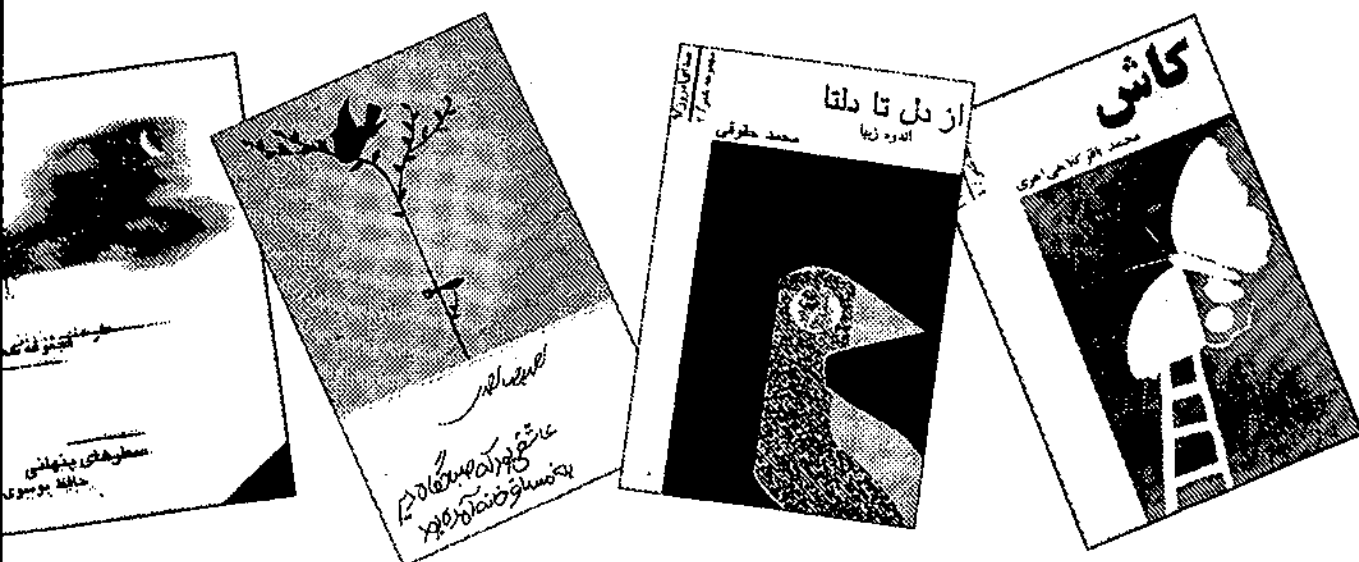
۸. چند دفتر و مجموعه از سروده‌های عامه‌پسندانه مریم حیدرزاده در سال ۱۳۷۸ چاپ یا تجدید چاپ شد. به نظر می‌رسد که او جانشین مناسبی برای مهدی سهیلی شده است.

۹. به احتمال کم‌ترین تعداد نشر یافته از دفترهای شعر، در سال مورد بحث، دو مجموعه از کاظم سادات اشکوری (تصویرهای بامدادی | هوای مستتر، ناشر: مولف، هر کدام در ۳۰۰ نسخه) است. به شیوه چاپ آسان (ریسوگرافی) چاپ شده. به نظر می‌رسد که این ابداع، می‌تواند الگویی مناسب باشد. از جمله برای شاعران جوان تر تا از رویای چند هزار نسخه برهند. دفترها و مجموعه‌هایی که اغلب، تعداد قابل توجهی از آن‌ها به گوشه انبار خانه یا کتابخانه شاعران بر می‌گردد.

۱۰. چند برگزیده مفصل از اشعار معاصران نیز منتشر شد: شکفتن‌ها و رستن‌ها (فریدون مشیری، ج ۲، سخن)، هزار و یک شعر (محمد علی سپانلو)، هفتاد سال عاشقانه (محمد مختاری، تیراژه).

۱۱. بخشی از تاریخ ایران از سقوط ساسانیان تا برآمدن سامانیان در کتاب شاهکار (رحیم معینی کرمانشاهی، سنایی) منظوم شده است. معینی کرمانشاهی، اغلب به عنوان یک ترانه سرا شناخته می‌شود. روح ایران دوستی این اثر قابل ستایش است. اما به نظر می‌آید که درباره «تندرست» بودن ابیات و فضای حماسی منظومه یاد شده باید باریک تر شد.

۱۲. شمار قابل توجهی از منتخب اشعار شاعران انقلاب اسلامی، در مجموعه‌هایی با نام «گزیده ادبیات

معاصر» منتشر شد. تعداد آن‌ها در سال ۱۳۷۸ به حدود چهل عنوان رسید. هر مجموعه حدود صد صفحه است. ظاهراً هیچ گونه انتخاب و گزینشی میان این شاعران صورت نگرفته.

۱۳. نشر ترجمه ترانه - سروده‌های گروه‌های موسیقی آزاد اروپا و آمریکا هم چنان ادامه یافت. این کار با انتشار ترانه‌های پینک فلوید (ترجمه کاوه باسمنجی، روزنه کار، ۱۳۷۷) آغاز شد. در مدتی کوتاه، مجموعه‌های متعددی از پی آن سرریز شد. دامنه فعالیت ناشران به مشابه‌سازی هم کشیده شد.

۱۴. برگردان‌هایی از شاعران معاصر جهان هم به فارسی نشر یافت: تی. اس. الیوت (صخره، فریده حسن‌زاده، بهجت)، اودیسنوس الی تیس (پنجره‌هایی رویه فصل پنجم سال، فؤاد نظیری، ثالث)، ادونیس (ترانه‌های مهیار دمشقی، کاظم برگ نیسی، کارنامه).

۱۵. از پس ترجمه‌های آ. ج. آربری، کریم امامی، مسعود فرزاد، احمدکریمی حکاک و دیگران از شعر معاصر فارسی به انگلیسی در دهه‌های گذشته، و نیز سعید نبوی (دنیای سخن)، و ابوتراب سهراب (کلک) در دهه‌های ۱۳۷۰ - ۱۳۶۰، و مجموعه محمود کیانوش در سال‌های اخیر (لندن، ۱۹۹۶)، برگزیده‌ای از ترجمه شعر معاصر ایران در ایران منتشر شد: صدای امروز (سعید سعیدپور، همراه). کاری است در خور اهمیت. هر چند درباره انتخاب شعر و شاعران می‌توان به نکته سنجی و دقت، تاملاتی داشت. در مقدمه کتاب، معیارگزینش به دست داده نشده است.

۱۶. علاوه بر انتشار شعر، نقدها و بررسی‌هایی در زمینه شعر (نظرها و نظریه پردازی‌ها: غالباً ترجمه و اقتباس) و شعر معاصر در روزنامه‌های اجتماعی و سیاسی سال ۱۳۷۸ به چاپ رسید. مجله‌ها و نشریه‌های فرهنگی و ادبی نیز شعرها و مقاله‌ها و تحلیل‌هایی منتشر کردند: دنیای سخن، کلک، بخارا، معیار، عصر پنجشنبه‌ها، کیهان فرهنگی، کارنامه، چیستا، فرهنگ توسعه، جهان کتاب، شعر، نگاه نو و کتاب ماه (ادبیات و فلسفه).

۱۷. یک دفتر شعر سال ۱۳۷۷ در بررسی «کتاب سال ۱۳۷۸» مورد تشویق قرار گرفت: بصیرت سایه‌ها

(رضا صفریان، توسعه). نیم بیش تر کتاب به «تاملاتی در مساله هنر» ویژه شده. منظومه آغازین و شعرهای کوتاه این دفتر، تجربه‌هایی معنوی و متفاوت را به نمود می‌نهد. ارزش‌هایی چند را می‌توان در سطرهای آن جست. هر چند، درباره زبان شعرها، نکته‌ها و دشواری‌هایی نه اندک را نباید ناگفته گذاشت.

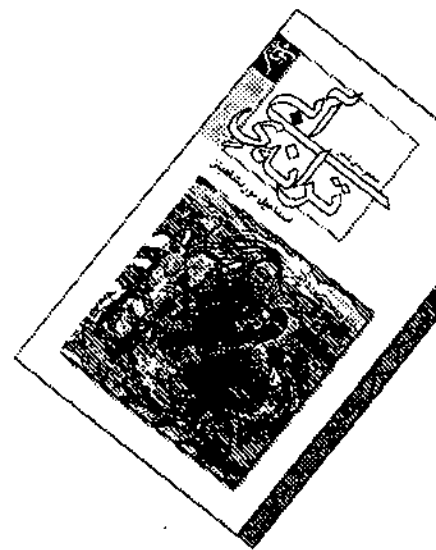
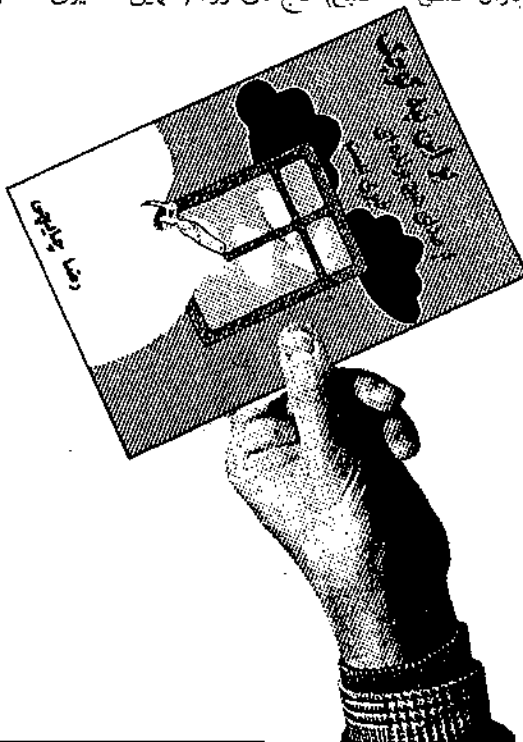
۱۸. دو پژوهنده برجسته شعر و ادب و فرهنگ فارسی در بهار و تابستان ۱۳۷۸ زندگی را بدرود گفتند: ذبیح الله صفا (متولد ۱۲۹۰)، عبدالحسین زرین کوب (متولد ۱۳۰۱). مانند بسیاری از ایرانیان فرهیخته، هردوی آنان، گه گاه شعر نیز می‌گفتند. استاد صفا در بررسی‌ها و نوشته‌هایش تا شعر نوکلاسیک معاصر (بهار، پروین) پیش تر نمی‌آمد. اما استاد زرین کوب، شعر نو را هم از نظر می‌گذراند. شعر بی دروغ شعر بی نقاب / ۱۳۴۶ نمونه‌ای است از آن.^۵

۱۹. چند شاعر نیز در سال ۱۳۷۸ به جهان خاموشان پیوستند. غلامعلی رعدی آذرخشی (متولد ۱۲۸۸) و بیژن جلالی (متولد ۱۳۰۶) در تهران، اورنگ خضری (متولد ۱۳۲۱) در اصفهان، شاپور بنیاد (متولد ۱۳۲۲) در شیراز، و نادر نادرپور (متولد ۱۳۰۸) در آمریکا. خاطره پیوندهای ذهنی و زبانی ایشان را با جهان کلمه‌ها گرامی می‌داریم.^۶

پ. فهرست برگزیده

آبی‌های سوگوار (جواد شجاعی فرد، رود)، آتشکده خاموش (غلام رضوی، آرویج)، آخرین عاشقانه‌های ری را (سیدعلی صالحی، تهران)، آما: اندام آسمانی عشق (کسرا حاج سیدجواد، میرکسرا)، آوازهای خاکستر: حماسه حلاج (محمدرضا طاهریان، اشاره)، آوازهایی برای آفتاب (فرهاد صابر، ثالث)، آه... بانو (سیروس رومی، شیراز: نوید)، از تو برای تو (شیون فومنی، خجسته)، از خون سیاوش (سیاوش کسرای، منتخب اشعار، سخن)، از دل تا دلنا (محمد حقوقی، همراه)، افسانه عشق (ابوالحسن ورزی، برگزیده غزل‌ها، با مقدمه مهدی ماحوزی)، با تکه‌های ماه (اسدالله اسدی، سپهر و نیک خواه)، با تهاجم باد (سیروس نیرو، منتخب اشعار، مؤلف)، باد باران عشق

(عبدالرحمان ذکایی، تهران صدا)، باران تمام این سال‌ها (م. روان شید، نارنج)، بر این تپه کوچک از صدای هیچ پرنده‌ای خبری نیست (رضا چایچی، هژبر)، بر بال آسمان (سوسن وکیلی جزایری، مهراندیش)، برای بنفشه باید صبر کنی (مسعود احمدی، همراه)، پرنیان (عشرت قهرمان، پاند)، ترانه‌های آبی (اسماعیل یوردشاهیان، یوشیج)، تصویرهای بامدادی (کاظم سادات اشکوری، مؤلف)، چند پرنده مانده به مرگ (بهزاد خواجهات، نارنج)، چه بیماری قشنگی است جغد (حسن مؤذن‌زاده، مشهد: محقق)، چه تلخ است این سیب (منوچهر آتشی، آگاه)، خیاگر دوره گردی است باد (عبدالرضا محقق، سپیده سحر)، در مسیر تماشا (مرتضی نوربخش، حوزه هنری)، در ناتمامی خود (مهرنوش قربانعلی، توکا)، دارم دوباره کلاغ می‌شوم (مهردادفلاح، آرویج)، دل‌خوشی‌های پراکنده (ناهید کبیری، شیراز: نوید)، دیوان واجد شیرازی (به کوشش جواد واجد، با مقدمه جعفر مؤید شیرازی، ما)، سبدها (محمد حقوقی، منتخب اشعار، علم)، سپیدخوانی روز (یدالله مفتون امینی، ثالث)، رگ ارغوان (احمد فریدمند، چی‌چی‌کا)، رگ برگ دویده شرم (جلیل شاه چشمه، قصیده)، رودخانه در بهار (شیون فومنی، خجسته)، روی مثل یایانی (پگاه احمدی، نگاه سبز)، زخم زیبای عشق (بهمن صالحی، حوزه هنری)، زنگ‌های زنگ زده (مسعود جزایی، با مقدمه حسین منزوی، قصیده)، سوخته‌زاران (محمد خلیلی، نگاه سبز)، سحابی خاکستری (محمد مختاری، توس)، سطرهای پنهانی (حافظ موسوی، سالی)، شعر بی‌هوازی (بهار رها دوست، سالی)، شاهکار (رحیم معینی کرمانشاهی، تاریخ مظلوم ایران، سنایی)، صدای بال پرستوها (هوروش نوایی، فرادید)، عاشقی بود که صبحگاه دیر به مسافرخانه آمده بود (احمدرضا احمدی، سالی)، عقربه‌ها در غروب ایستاده‌اند (مهدی رضازاده، پونه)، فراز مسند خورشید (عباس مشفق کاشانی، منتخب غزل‌ها، به کوشش سعید نیاز کرمانی، پاژنگ)، فریب شعر (کریم امیری فیروز کوهی، منتخب اشعار، سفیر صبح)، کاج‌های زرد (مهین خدیوی، سالی)، کاش

(محمد باقر کلاهی اهری، همراه)، کسی میان علف‌ها دو فصل منتظر است (رضا مقصدی، ثالث)، کلیات اشعار خلیل‌الله خلیلی (شاعر افغانستانی، به کوشش عبدالجی خراسانی، بلخ)، گرگ‌ها رستوران نمی‌روند (علی شهسواری، آرست)، گزینۀ اشعار (قیصر امین‌پور، مروارید)، گل باغ آشنایی (م. آزاد، علم)، دیگر دلی به دریا نمی‌زند (محمدحسین عابدی، معیار)، من اما هیچ کس (علی اکبر گودرزی طائمه، نشانه)، من فقط چشم جن و پری دارم (پژگ صفری، با مقدمه منوچهر آتشی، داریوش)، نخل و عاشقی: فصلی با رییس علی دلواری (محمد هاشمی فرد، یک منظومه، قم: همسایه)، موج خواهش (ویدا فروودی، با ترجمۀ انگلیسی م. الکساندریان، واژه‌آرا)، مهرتاب (پروین دولت‌آبادی، توس)، نامه‌ها: متن کامل رسالات ری را (سیدعلی صالحی، علم)، واژه‌های لال (مهدی الماسی، توکا)، وزن دنیا (محمد مختاری، توس)، همراه با باد (عباس کیارستمی، هنر ایران)، هوای منتشر (کاظم سادات اشکوری، مؤلف).

ت. بررسی‌ها و اشاره‌ها

۱. مهرتاب (پروین دولت‌آبادی، متولد ۱۳۰۳) گام‌ها و لحظه‌هایی است گسترده در شعر کلاسیک و نوکلاسیک. گاه این است و گاه آن. نام شاعر، حدود نیم قرن است که در شعر معاصر شنیده می‌شود. تسلط وسیع وی بر زبان شعر کلاسیک قابل‌ناپذیر گرفته نیست. اغلب سروده‌ها به نوعی حسب حال نزدیک است. گاه به تکرار سنت‌های ادبی در شعر می‌رسد. با استقبال‌ها یا تأثیرها. شاید از همین روست که رگه‌هایی از فکر عرفانی را در لابه‌لای غزل‌ها می‌توان ردیابی کرد. اما در مجموع، شاعر در تلاقی سنت و تجدد به راهی میانه دل بسته است. هرچند، این راه هرگز وضوح چندانی نیافته. پوشش روی جلد کتاب، زیباست و پسندیدنی. اما شکل و ترتیب بی‌انقطاع سروده‌ها ملال‌آور است. از هیچ نظمی بهره نمی‌برد. آراستگی و جذابیت عرضه فراموش شده. دفترهای دیگر شاعر را برمی‌شماریم: شور آب (۱۳۴۹)، آتش و آب (۱۳۵۲)، بر قایق ابرها (شعر برای کودکان و نوجوانان، ۱۳۷۳).
۲. سپیدخوانی روز (مفتون امینی، متولد ۱۳۰۵)

شعرهای نیمایی مفتون امینی از دهه ۱۳۴۰ هنوز در خاطره‌هاست. او از «خوشه‌های دست‌چین در باغ» می‌گفت. و از «ارگ بلند شهر تیریز» که «افراخته قامت رسایش را». تا دهه ۱۳۶۰ هنوز در آن فضا بود. «بالا بلندی» به نام «مازندران» به کلمه‌هایش راه می‌یافت. اندک اندک به شعر سپید گرایید. سروده‌های جدیدش. آسان خوانده می‌شود. راهی به یادبودها، اشیاء و مرورهای روزانه در آن‌ها آشکار است. اغلب تأمل‌ها در امتداد هم جلوه می‌کند. نمودی مستقر از یک ذهن شاعرانه بر آن‌ها چیده است. گویی شاعر، هر بار، بخشی از آن ذهنیت را نوشته. البته نوعی تکرار هم به آن‌ها راه یافته. نکته دیگر، پیوند تلقی رومانستیک از زندگی، و معطوف کردن آن به بینش کلاسیک و اخلاق گرایانه از شعر است. با این همه نمی‌توان سطرها و تعبیرهای زیبا را در این سروده‌ها نادیده انگاشت. دفترهای دیگر مفتون امینی چنین است: دریاچه (۱۳۳۶)، کولاک (۱۳۴۴)، انارستان (۱۳۴۶)، موج یا نهنگ (۱۳۵۷)، فصل پنهان (۱۳۶۹)، یک تاکستان احتمال (۱۳۷۶).

۳. چه تلخ است این سبب (منوچهر آتشی، متولد ۱۳۱۲)

دفتری است مربوط به اواخر دهه ۱۳۶۰ و آغاز دهه ۱۳۷۰. به نسبت مجموعه‌های دیگری که در دهه ششم و هفتم عمر از شاعر خوانده‌ایم، یک دست‌تر و به قاعده‌تر به نظر می‌آید. سر ریز تخیل رهای شاعرانه. اما با چارچوبی معطوف به ادبیت. طبیعت و زندگی و عشق به هم در می‌پیوندند. دل‌تنگی‌ها و یادها، اغلب از حد روزم‌زگی‌ها فراتر رفته‌اند. جهان و انسان به شعر و عشق تقلیل می‌یابند. شور شاعرانه در چشم‌اندازی از حیرت دیدگان انسانی، خواننده را به طنین خوش‌آهنگ و پُر انعطاف واژه‌ها جلب می‌کند. موسیقی شعرها از نوع مترنم است. توانایی‌های ذاتی شاعر در شکل و صورت شعر، البته بسیار آشکار است. آیا تنها بدقابلی منوچهر آتشی بسیار شاعر آن است که همواره با سروده‌های آغازینش به مقایسه گذاشته می‌شود؟ نمی‌دانیم. از او این دفترها نشر یافته: آهنگ دیگر (۱۳۳۸)، آواز خاک (۱۳۴۶)، دیدار در فلق (۱۳۴۸)، بر انتهای آغاز (۱۳۵۰)، وصف گل سوری (۱۳۷۰)، گندم و گیلان (۱۳۷۲)، زیباتر از شکل قدیم جهان^۲ (۱۳۷۶).

۴. گل باغ آشنایی (م. آزاد، متولد ۱۳۱۲)

محمود مشرف آزادتهرانی، بیش‌تر با نام شاعرانه م. آزاد شناخته می‌شود. سروده‌هایش از دهه ۱۳۳۰ به مجموعه شعر معاصر راه یافت. دیار شب (۱۳۳۴)، قصیده بلند باد (۱۳۳۵)، آینه‌ها تهی است (۱۳۳۶)، با من طلوع کن (۱۳۵۲) و سروده‌های جدیدتر که در مجموعه اخیر به دفترهای پیشین پیوسته شده‌اند. شعر آزاد، جست و جویی است برای رسیدن به نگاهی انسانی‌تر. در واقع، طبیعت و عشق در متن تکاپوهایی انسانی قرار می‌گیرند. هرچند، حتی در شادمانه‌ترین لحظه‌ها، آفتاب و درخت و دریا و نیلوفرهای او، کمی دم به تیرگی و سردی می‌زند. وسعت ذهنی و زبانی شاعر به هنجار شکنی‌های به قاعده در بافت‌های کلام پایان می‌پذیرد. رفت و آمدی میان شعر توصیفی کمال‌گرا و تمایل به ایجاز. تکرار در این سروده‌ها، پرتوهای برای بازگشت به سطرهای آغازین هر شعر و اندیشه محوری شعرها به وجود می‌آورد. اوج‌های زیبایی که شاعر در میانه نگرانی‌های انسانی خود به آن‌ها رسیده، در تاریخ شعر معاصر جایی دارد و مقامی. نکته این جاست که این نگرانی‌ها و تأمل‌ها، هرگز به مرحله تجویز و بیانیه و پیام نرسید. شاید از آن رو که ارزش‌های غایی کلام و کلمه، هرگز از یاد برده نشد. دلیل دیگر می‌تواند به بارقه‌های عشق و زندگی و هستی در شعرهای شاعر مربوط شود. یعنی جنبه‌هایی که همواره، گوشه‌هایی از ذهنیت شاعرانه م. آزاد را از خویش متأثر کرده است. در قطعه‌های تازه‌تر، این جنبه‌ها، هم‌چنان حفظ شده‌اند. هرچند، گاه توجه‌هایی به شکل‌های نوکلاسیک نیز به دید می‌آید.

مجموعه «گل باغ آشنایی» بخش اعظم کارنامه شاعری محمود مشرف آزاد ته‌رانی را شامل می‌شود. فرصتی مغتنم است در مرور تأمل‌های انسان گرایانه یک شاعر گرامی، که وسواس‌ها و لحظه‌هایش در شعر معاصر مثال‌زدنی است.

۵. سوخته زاران (محمد خلیلی، متولد ۱۳۱۵)

جریان ذهنیت شاعرانه در «سوخته زاران»، در نگاه نخست، پاکیزه و آرام جلوه می‌کند. سروده‌ها، اغلب به تصویر و تخیل گسترده‌ای معطوف می‌شوند. از روی برخی کلمه‌های ناشاعرانه، به راحتی غبار برگرفته

می‌شود. تأکیدهایی بر دوباره دیدن و چندباره دیدن به میان می‌آید. دیگرگونه دیدن زبانی هم، جای خود دارد. اصرار بر زندگی، امید به زیستن هم از حس‌های شخصی مایه می‌گیرد، هم از دغدغه‌های انسانی و اجتماعی. البته این دغدغه‌ها، نوعی دریغ و تأسف را نیز نسبت به دیروز بازتاب می‌دهد. انعطافی که در صورت شعر به جریان است، قابل چشم‌پوشی نیست. هرچند، درنگ‌هایی وسیع‌تر، شاید حیات ذهنی هر شعر را در معرض تغییرها و تلاطم‌هایی قرار می‌دهد. از نیمه دوم دهه ۱۳۵۰ تاکنون چند دفتر شعر از این گوینده نشر یافته: ارغوانی (۱۳۵۷)، تا آزادی (۱۳۵۷)، آواز رنگها، آفتاب گردان و هم چون نارنجی شعله‌ور.

با کلمه‌های محمد حقوقی، به منظومه‌های «ریاب» و «خروس هزار بال»^۸ می‌اندیشیم.

بخش‌هایی از زندگی شخصی او، و حیات فرهنگی معاصر در این دو منظومه نمود یافته. اما حقوقی، تأمل‌های شاعرانه دیگری هم دارد. «از دل تا دلتا» نمونه‌ای است از آن، و آن، مرور روزانگی‌هاست در ذهن. اندیشیدن به اشیاء تا بازتاب طبیعت. اشاره‌ها و تلمیح‌ها اغلب از کناره‌های هر شعر می‌گذرند. پرتوهای عاطفی به نوعی است که ضرب‌آهنگ سروده‌ها را آرام، بسیار آرام و مخصوص گوینده جلوه می‌دهد. این دفترها از حقوقی منتشر شده: زوایا و مدارات (۱۳۴۸)، فصل‌های زمستانی (۱۳۴۸)، شرقی‌ها (۱۳۵۱)، گریزهای ناگزیر (۱۳۵۷)، با شب با زخم با گرگ (۱۳۵۷)، خروس هزار بال (۱۳۶۸)، شب مانا شب (۱۳۷۰)، دالان‌های بلند عصر (۱۳۷۳)، از بامداد نقره و خاکستر (۱۳۷۶).

۷. تصویرهای بامدادی، هوای منتشر (کازم سادات اشکوری، متولد ۱۳۱۷)

حیرت‌زدگی شاعر در مقابل طبیعت، او را از زندگی شهر و شهری دور کرده است. پس آمد صبح، درخت، سبزه، کوه، سپیده، جنگل، خورشید، نسیم و مانند آن‌ها بسیار است. سفرهایی از ذهن به طبیعت. تا مرز هم‌ذات‌پنداری با عناصر طبیعت پیش نمی‌رود. نوعی معنویت حضور در شعرها به دید می‌آید. اما حیاتی فراسوتر از طبیعت جسته نمی‌شود. تکیه بر تلقی

کلاسیک، ذهن و زبان را به قلمرویی منظم هدایت می‌کند. اجزاء و سطرهای کلام در شعرهای کوتاه‌تر، تشکل مهم‌تری می‌یابند تا در سروده‌های بلند. پیراستگی‌های شعر اشکوری درخور است. هرچند چرخش‌ها و غافل‌گیری‌های زبانی به آن‌ها کم‌تر راه می‌یابد. دایره کلمه‌های شاعر تشخیص و وضوح دارد. البته، گاه اندیشیدن با کلمه‌ها بر حس شاعرانه آغازین پیشی می‌گیرد. شاید از آن رو که تغزل، کم‌تر به سروده‌های شاعر راه می‌یابد. به هر روی، مرور طبیعت‌گرایی‌های شعرش، «وقت خوشی» است در شعر معاصر. دفترهای پیشین کازم سادات اشکوری از این قرار است: آن سوی چشم‌انداز (۱۳۵۰)، از دم صبح (۱۳۵۵)، با ماسه‌های ساحل (۱۳۵۶)، چهار فصل (۱۳۶۸)، از برکه‌ها به آینه (۱۳۶۹)، در کنار جاده پاییز (۱۳۷۲).

۸. عاشقی بود که صبحگاه دیر به مسافرخانه آمده بود (احمد رضا احمدی، متولد ۱۳۱۹)

احمد رضا احمدی شاعر و گسترده‌ی خیال‌های شاعرانه او. موج‌های مدور تداعی ذهن در تأمل‌های اخیر وی نیز به خوبی آشکار است: عاشقی در صبحگاه دیر که چشمانش «گواه به گذشته دارد نه اکنون». نسیم پنجره «برآرزوها و نیست‌هایش می‌وزد». کلمه‌های شاعر هرگز صیقل ادبیت را به خود نپذیرفت: شاعری که هرگز بر ادبیات خضوع نکرد. با این حال، حس غریب وی، دامنه یافته تا سوررئالیسم، اغلب، تصور معمول و معهود را از شعر پشت سر می‌نهد. به رغم دور شدن از تقطیع طبیعت کلام (به مانند بیژن جلالی)، دنبال کردن سروده‌هایش، به هیچ روی دشوار نیست. بازنگری غمگانه نسبت به گام‌ها و امیدهای پیشین، از بیش‌تر شعرهای این دفتر می‌گذرد. از احمدی این دفترها نشر یافته: طرح (۱۳۴۱)، روزنامه شیشه‌ای (۱۳۴۳)، وقت خوب مصائب (۱۳۴۷)، من فقط سیدی اسب را گریستم (۱۳۵۰)، ما روی زمین هستیم (۱۳۵۲)، هزار پله به دریا مانده است (۱۳۶۴)، قافیه در باد گم می‌شود (۱۳۷۰)، لکه‌ای از عمر بر دیوار بود (۱۳۷۲)، همه آن سال‌ها (۱۳۷۱) از نگاه تو در زیر آسمان لاجوردی (۱۳۷۶).

۹. سحابی خاکستری، وزن دنیا (محمد مختاری،

۱۳۷۷-۱۳۲۱)

تأمل‌هایی با تعلیق به انسان و هستی. حضوری در غربت‌های جهان سده بیستم. با به هم پیوستن شبکه‌هایی تو در تو از تصویرها، موسیقی مترنم بر این تعلیق‌ها و تصویرها صحنه می‌گذارد. کلمه‌ها اغلب در فراچنگ شاعر است. اما ایده‌های شاعرانه، در گذر ذهن به زبان، در گریز جلوه می‌کند. در کلیت، با تسلطی ادیبانه، به سرانجامی از کلام پایان می‌پذیرد. شاید از این جهت است که بیش‌تر کلمه‌های او، بی‌فاصله در امتداد هم جلوه می‌کند: در وهم سند باد (۱۳۵۵)، قصیده‌های هاویه + بر شانه فلوات (۱۳۵۷)، شعر ۵۷ (۱۳۵۸)، منظومه ایرانی (۱۳۶۸) مهم‌ترین شعر محمد مختاری، رفتن غریبش بود. او «بعد از ظهر روز پنج‌شنبه دوازدهم آذر ۱۳۷۷ توسط مأموران وزارت اطلاعات ربوده شد و به قتل رسید. در پانزدهم دی ۱۳۷۷ وزارت اطلاعات با صدور اعلامیه‌ای دخالت عناصر آن وزارتخانه را در قتل مختاری تأیید کرد» [سحابی خاکستری، ص ۱۷].

۱۰. امیا: اندام آسمانی عشق (کسرا حاج سیدجوادی، متولد ۱۳۲۳)

عشق و خاطره مهم‌ترین دست‌مایه‌های گوینده است. هرچند، گاه برخی تلقی‌های اجتماعی یا ملی نیز امکان نمود می‌یابند. آن را می‌توانیم در کنار توجه شاعر به اسطوره‌های ایرانی قرار دهیم. تقلیل شعر به تصویرهای کوتاه در نوع تقطیع سطرها هم تأثیر گذاشته. عنوان دفتر بر گرفته از واژه‌ای کردی است به معنای دوست و یار و همراه.

۱۱. از تو برای تو، رودخانه در بهار (شیون فومنی، ۱۳۷۷-۱۳۲۵)

دفتر نخست، غزل‌هایی است به شیوه نو. که گاه پیوندهایی نزدیک با شیوه هندی هم به میان می‌آید. اغلب با بُن‌مایه‌های عاشقانه، پیدا کردن ابیاتی دل‌انگیز در میان غزل‌های متعدد شاعر دشوار نیست. توانایی گوینده بر کلام شاعرانه بسیار است. شور عاشقانه نسبت به هستی را نیز باید به این توانایی افزود. در دفتر دیگر، قطعه‌های نو و سپید گردآورده شده. دل‌تنگی‌ها و عاشقانه‌ها به زبان نثر درآمده. تأثیر زبان شاعر ا. بامداد (۱۳۷۹-۱۳۰۴) و نیز ترجمه‌های کوه‌های

ژاپنی در این قطعه‌ها اندک نیست. به هر روی، هرگز ترنم و شور و زیبایی غزل‌های شاعر در آن‌ها به دید نمی‌آید. می‌دانیم که شهرت اصلی شیون فومنی در میان مردم گیلان، به سبب سروده‌ها و ترانه‌های محلی گیلکی است. شاعر با صدای خویش و در نوارهای کاست متعدد به دکلمه آن‌ها پرداخت: گیله اوخان ۱-۶. دو دفتر پیش پای برگ (۱۳۷۳) و یک آسمان پرواز (۱۳۷۳) نیز از او نشر یافته. به دلیل بیماری کلیوی در شهریور ۱۳۷۷ درگذشت.

۱۲. کاش (محمدباقر کلاهی اهری، متولد ۱۳۲۹)

جست و جوهای است در زندگی، اما گویی هنگامی که شاعر به نمود ذهنی این زندگی می‌پردازد، حرکت را از آن‌ها می‌گیرد. یک دلیل به نگاه و زبان شاعر مربوط است. دلیل دیگر به میدان تخیل گوینده بر می‌گردد: تصویرهایی جغرافیایی و گاه جغرافیای تاریخی، از شرق به غرب، حتی اندکی سینمایی هم می‌شود. بی‌تردید، آن جا که تصویرها و تلقی‌ها بومی است، پذیرفتنی‌تر جلوه می‌کند. شیوه گوینده، بازتابان شعر کلاسیک است در آیین سوررئالیسم شعر منثور. دفترهای دیگرش از این قرار است: بر فراز چار عناصر (۱۳۵۵)، باغی در مقدار بلبل (۱۳۷۰)، از نو تازه شویم (۱۳۷۳).

۱۳. سطرهای پنهانی (حافظ موسوی، متولد ۱۳۳۳)

در این دفتر، زبان گفت و گو به قلمروی خیال شاعرانه معطوف می‌شود. با جلوه‌هایی از تداوم ذهن شاعرانه به همه سطرها، گاه نزدیکی‌هایی با زبان داستان‌های شاعرانه هم می‌تواند به طرح آید. این نکته‌ها، ویژگی برخی شاعران دیگر معاصر در دهه ۱۳۷۰ نیز است. وجه دیگر از سروده‌های «سطرهای پنهانی»، پیوند یافتن با شکلی از رومانتیسیسم نو است. تا مرز تلقی سرائیک از زندگی می‌آید. کنار گذاشتن هنجارهای رایج شعری، در مجموع، به ظرافت و اعتدالی صورت پذیرفته. فرازاها و فرودهای شعرهای دفتر مورد گفت و گو اندک نیست. اما خواننده به راحتی می‌تواند رد شعرها را بگیرد. از گوینده این دفتر، دستی به شیشه‌های مه گرفته دنیا (۱۳۷۳) نیز نشر یافته.

۱۴. عقربه‌ها در غروب ایستاده‌اند (سهدی رضانزاده،

متولد ۱۳۳۴)

تصویرهای این دفتر ملموس است. تغزل‌هایش هم لطیف، چهره شعرها اغلب غم‌انگیز است. ایجاز کلمه‌ها در کنار تجربه‌ها و نگاه‌های حسی قرار می‌گیرد. شاعر، اغلب، حد سخن خود را می‌شناسد. آن چنان که لحظه شاعرانه به کناری می‌رود، سپیدی کاغذ آشکار می‌شود. دفتر دیگری از این گوینده ندیده‌ام.

۱۵. نامه‌ها: متن کامل نامه‌های ری را (سیدعلی صالحی،

متولد ۱۳۳۴)

در تأمل‌های سیدعلی صالحی، نوعی راز و نیاز با گذشته برجسته می‌شود: گزارش‌هایی از گذشته، همراه با شکل‌هایی از خاطره‌نویسی، آمیخته با قداست. رها شدن در رومانتیسیسم جدید. امتداد یافته با ایمان و اعتقادی پنهان به تقدیر. گاه، حتی سطرها یا جمله‌هایی از دفترهای پیشین، الهام و گذرهای می‌شود برای رسیدن به تأملی تازه‌تر. از این رو، سروده‌های شاعر، اغلب، مثل رمانی بلند و به هم پیوسته جلوه می‌کند. به رغم فرازاها و فرودهایی چند. پیوندی میان داستان‌نویسی و شعر که گاه تا دامنه‌های صراحت امتداد می‌یابد. آیا این لحظه‌ها و تأمل‌ها، شاعر را از ادبیت دور نمی‌کند؟ پاسخ نمی‌تواند منفی نباشد. اما به نظر می‌رسد که گوینده بیمی از این نکته ندارد. به مانند احمد رضا احمدی. از این جهت تکیه و تأکید گسترده بر لحن گفت‌وگو نیز به میان می‌آید. بهره‌ای که پیش‌تر شعرهای منثور صالحی را شامل می‌شود. این تأکید و تکیه در آثار او با جسارت‌های کلامی غریبی آغاز شد. و حالتی از پیش‌آهنگ بودن را به همراه داشت. بر گویندگان دیگر تأثیرهای بسیاری بر جای نهاد: منظومه‌ها (۱۳۶۰)، لیالی لا (۱۳۶۲)، پیش‌گو و پیاده شطرنج (۱۳۶۶)، از نخستین نامه‌ها (۱۳۶۶)، مثلثات و اشراق‌ها (۱۳۶۷)، عاشق شدن در دی‌ماه مردن به وقت شهریور (۱۳۶۸)، نامه‌های بی‌نشان دیگر (۱۳۶۹)، دیرآمدی ری را (۱۳۷۰)، نامه‌ها (۱۳۷۱)، سفرخیز مسافر غمگین پاییز پنجاه و هشت (۱۳۷۴)، آسمانی‌ها (۱۳۷۵)، رویاهای قاصدک غمگینی که از جنوب آمده بود (۱۳۷۵)، ساده بودم تو نبودی باران بود (۱۳۷۶)، آخرین عاشقانه‌های ری را (۱۳۷۷).

۱۶. من اما هیچ کس (علی‌اکبر مودری طانمه، متولد

۱۳۳۴)

گذرهای از زندگی در دفتر «من اما هیچ‌کس» به بیان می‌آید. از غبار خاطره‌ها و دغدغه‌های انسانی تا دل‌تنگی‌هایی که تغزل را وسیع‌ترین گستره برای کلام منظور می‌کند: با سهمی از عشق، با بهره‌ای از انسان. ذهن گوینده به فراز و فرودی تن نمی‌نهد. به طنین معنایی سطرها دل می‌سپارد. حس‌هایی از زندگی، در زبان روان قطعه‌های منثور یا سپید تداوم می‌یابند.

۱۷. گزینۀ اشعار (قیصر امین‌پور، متولد ۱۳۳۸)

در بررسی سروده‌های قیصر امین‌پور، سه دوره را می‌توانیم به دید آوریم: دهه‌های ۱۳۷۰ - ۱۳۶۰. دوره اول دوره حماسه و جنگ و خون است. شعرهایی در متن جنگ عراق علیه ایران (۱۳۶۷) - ۱۳۵۹. با حسی پر از آرمان به جنگ می‌نگرد. رزم‌آوری‌ها و پاکبازی‌های سربازان و رزمندگان را مورد توجه قرار می‌دهد. این آرمان‌ها شاعر را به خوب دیدن و پاک دیدن می‌کشاند. از آن سوی، بدایت و طبیعت در پیش چشم وی برجستگی خاصی یافته است. از رده از صنعت و ماشین. راهی را می‌جوید. این راه از کنار دهکده‌های شاعر می‌گذرد. آرمان‌جویی‌ها و طبیعت‌گرایی‌های دوره نخست، گاه «شعر» است. و گاه با اندکی توسع «شعر» است. اما پوسته سخن‌ها و تأمل‌های سیاسی و اجتماعی هم به میان است. دوره دوم دوره‌ای است نه چندان بلند. اما پر از تردید و تناقض و حیرت. و مهم‌تر از همه: پرسش. شاعر به راهی می‌اندیشد. از آرزوهای دیروزین چندان دور نیست. اما تکاپوهای ذهنی شاعر هم دیده می‌شود. تجربه‌های دردآگین پیشگامان از نظر گذرانده می‌شود. و فاصله‌هایش با زندگی ملموس اندک‌تر جلوه می‌کند. در دوره سوم، شاعر را در حوالی نزدیک‌تری از زندگی می‌یابیم. امیدها و آرمان‌ها به کنار رفته‌اند. اندوه‌ها و دردها و دردواره‌ها فزونی یافته‌اند. دیگر حماسه‌ای و جنگی نیست. آنچه پررنگ است اندیشیدن به خاکسترها و خاکستری‌هاست. در کنار دل‌تنگی‌های پروسعت از زندگی هر روزینه: بی‌شور، بی‌حماسه، بی‌رنگ، پرتکرار، پرمالال. واقعیت‌ها شعرها را از خود متأثر کرده.

شاعر برای گریز، گاه به کودکی می‌گریزد، گاه به انتظار فردا و موعود دل می‌بندد. امین‌پور شاعر

تلقى‌های ظریف است. لحظه‌هایی فروتنانه، زیستن‌هایی به اعتدال در سروده‌هایش نمود می‌یابند. شکر شاعرانه‌ای که از کناره‌های صحو ادیبانه گذر می‌کند، اما نه به اندازهای که سروده‌ها به واهمه بیفتند و رنگ پریده شوند. عرفان معترضانه ملایمی است نسبت به زندگی و همه دیروزها و امروزها. در شعرهای وی نوعی انتظار را آشکار می‌یابیم. در این انتظار، اندکی تناقض به دید می‌آید. اما چابکی جست‌وجو و ظرافت شعر آن‌ها را به کناری می‌زند. از جوشش و توقف‌های دورشان می‌کند. آزمون‌ها و تردیدها را تا حد پذیرش ذهنی پایین می‌آورد. جز این، موسیقی کلام در سروده‌های امین‌پور جای عمده‌ای دارد: تکرارها، تأکیدها، بازی‌ها و آغازهای شاعرانه تا طنزهای پنهان و نیمه‌پنهان. ذهن و زبانش در مجموعه سادگی‌های رمانتیسیسم، نو، گاه از تجربه‌ها و گام‌های شاعر در ادبیات کودک و نوجوان به شعر ممتد می‌شود. به غزل‌های او نیز می‌رسد. گاه نیز از لحظه‌ها و سطرهای شاعران دیگر: نادر نادرپور، ه.ا. سایه، سهراب سپهری، م. سرشک، و سرانجام فروغ، همان فروغ فرخزادی که در شعرهای بلند گوینده، ردپای دوردستی بر جای نهاده است. چنین است نام دفترهای شعر قیصر امین‌پور: در کوچه آفتاب (۱۳۶۳)، تنفس صبح (۱۳۶۳)، آینه‌های ناگهان (۱۳۷۲).

۱۸. دارم دوباره کلاغ می‌شوم (مهرداد فلاح، متولد ۱۳۳۹)

در این دفتر، بهره‌های وسیع از اشکال گفت‌وگو جلب نظر می‌کند. آمیخته با طنزهای گاه و بیگاه. آشکار است که در درجه نخست، هنجارزدایی از فضای رایج شعر مورد توجه قرار گرفته. اما ورای این هنجارزدایی، با انگیزه‌های حسی درخوری رو به رو نمی‌شویم. آن‌چه به دید می‌آید تنها بیان و ابراز «من» شاعرانه است. در واقع طنزهایی آمیخته به تمسخر نسبت به انسان و موقعیت‌های انسانی، از هر نوعش، در تأمل‌های «دارم دوباره کلاغ می‌شوم» برجستگی می‌یابد. بی‌تردید، بخش‌ها و لحظه‌هایی از این گونه شگردهای کلامی می‌تواند به کار شاعران بیاید و در شعر معاصر جذب شود. اما افراط‌ها و دل‌سپردگی‌های گسترده به آن‌ها، اغلب، در غلتیدن به حوزه کلمه‌های روزنامه‌نگارانه

است تا رسیدن به کلام شاعرانه. از این گوینده نشر یافته: تعلیق (۱۳۶۳)، در بهترین انتظار (۱۳۷۱)، چهار دهان و یک نگاه (۱۳۷۶).

۱۹. بر این تپه کوچک از صدای هیچ پرنده‌ای خبری نیست (رضا چایچی، متولد ۱۳۴۱)

این دفتر را می‌توان در مجموعه شعر غنایی مورد توجه قرار داد. دل‌تنگی‌های عاطفی، بخش قابل توجهی از شعرها را شکل می‌دهند. شاید بتوانیم آن‌ها را حاصل برخوردی نو رمانتیک با جهان واژه‌ها دانست. منظر شعرها اغلب ثابت است و ساکن. نیز بیش‌تر این تأمل‌ها، به نظر می‌رسد که مجموعه‌ای است حاصل یک دوره از نگاه به «شعر». هم از آن جهت که جهات حسی آن‌ها به یک محور است. هم چنین از این رو که اعتقاد به کاربرد کامل زبان، در این دفتر، به گونه‌ای صریح چشم‌گیر است. در سروده‌های بلندتر، این نکته تا حدی دست‌وپا گیر است. اما چون بیش‌تر شعرها کوتاه است، کار کم‌تر به توضیح و اطناب می‌رسد. بی‌آن‌که میلی به کهن‌گرایی به میان بیاید، چیرگی ادبیت را در ذهن شاعر نمی‌توان نادیده گرفت. از او دو دفتر بی‌چتر بی‌چراغ، و روزی به خواب می‌رویم نیز منتشر شده.

۲۰. گزیده ادبیات معاصر (محمدحسین جعفریان، متولد ۱۳۴۶)

شکل‌هایی از اعتقاد دینی در این دفتر به دید می‌آید. اندیشه رستگاری و ایمان به موعود در این اعتقاد جای ویژه‌ای می‌یابد. اما دامنه اغلب سروده‌ها تا متن و حاشیه کژتابی‌ها و از هم‌گسیختگی‌های سیاسی و اجتماعی جهان معاصر کشیده می‌شود. از این رو، خواننده ناخواه تلقی دینی شاعر، صورتی ایدئولوژیک را بر خود می‌پذیرند. هر چند تأمل‌های عاطفی نیز میدانی برای بروز پیدا می‌کنند. از تجربه جنگ عراق با ایران (دهه ۱۳۶۰) در شعرهای اغلب بلند برگزیده مورد گفت‌وگو نشانه‌هایی وسیع می‌توان یافت. نه تنها در بازتاب حماسی از جنگ. بلکه در سرخوردگی‌های اجتماعی پس از آن. اما دغدغه‌های فرهیختگان نسبت به پیرامون در تأمل‌های شاعر، جای زیادی ندارد: تمایل به گزارش‌های شاعرانه، به فقدان صیغه روشنفکرانه می‌رسد. تأثیر زبان فروغ فرخزاد و

بیانیه‌های اجتماعی و سیاسی نزار قبانی، شاعر معاصر عرب را می‌توان در این مجموعه مورد بررسی و مطالعه قرار داد.

۲۱. روی شل پایانی (بگاه احمدی، متولد ۱۳۵۳)

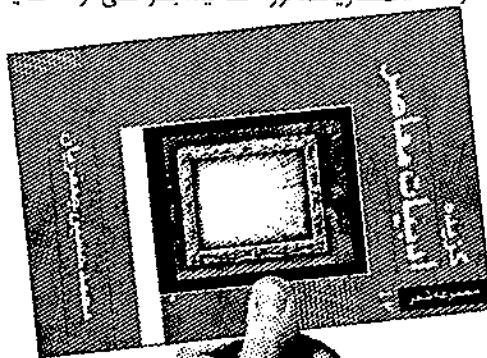
به هم‌پیوستن تصویرهای گونه‌گون از طریق تداعی آزاد کلمه‌ها در یکدیگر. آن را باید در مجموعه‌ای وسیع از توجه به آشنایی‌زدایی به دید آوریم. آشنایی‌زدایی برای آشنایی‌زدایی یا آشنایزدایی برای رسیدن به ایده‌هایی نوتر؟ به احتمالی نزدیک به یقین، غالب پاسخ‌ها، آن یک خواهد بود. از دیگر سو، نوعی گریز از آموزه‌ها یا مفاهیم انسانی به تأمل‌های این مجموعه رنگ می‌دهد. شاید به جهت رها شدن از مطلق‌نگری‌ها یا مطلق‌گری‌ها. و رسیدن به باوری نسبی از زندگی، اما دشواری این جاست که خود این رهایی و گریز هم مطلق می‌شود! کارش از نسبت‌گرایی درمی‌گذرد. اجازه دهید که بیش از این چیزی نگوئیم و همراه مورخان ادبی در انتظار بمانیم.

۲۲. کاج‌های زرد (مهین خدیوی)

اندوه‌هایی وسیع بر سروده‌های این دفتر چیره است. هر چند، در تأمل‌هایی چند روشنائی‌هایی به شعر باز می‌شود. اما انتظاری اگر هست، انتظار پاییز است. اغلب شعرها به بیان نوعی غفلت و دل‌آزردگی و بیگانگی نسبت به خود و انسان و پیرامون دامنه می‌یابد. کلمه‌ها و فضای آن‌ها کوتاه است و گویا. خیال‌ها و گفت‌وگوها وضوح دارند. در پشت غافلگیری‌های زبانی و ذهنی پنهان نمی‌شوند. اما به نظر می‌آید که تردیدهایی میان تصویر و گفتار و چیرگی ادبیت در ذهنیت شاعر وجود دارد. سکوت جنگل زخمی در صبحگاه بیداری (۱۳۵۶) پیش‌تر از این گوینده منتشر شده.

۲۳. شعر بی‌هوازی (بهار رها دوست)

صورت‌هایی از حکایت نویسی و نکته‌سنجی است. آمیخته شده با تلقی طنزآمیز نسبت به شعر، عشق، انسان، طبیعت، روابط اجتماعی و مانند آن‌ها. بخش‌هایی از این گونه تلقی، در دهه‌های پیشین، در قطعه‌های گاه خواندنی پرویز شاپور (۱۳۷۸ - ۱۳۰۳) نمود یافت. احمد شاملو این قطعه‌ها را به طنز «کاریکلماتور» نامید. برخی از حکایت‌ها و

نکته سنجی های این مجموعه را می توان خواند و لذت برد. اما گمان نمی رود که بتوان بر آن عنوان «شعر» نهاد. مگر این که دامنه نسبت گرای ادبی را آن قدر گسترده بگیریم که هر نوع ذوق ورزی و نکته پردازی را «شعر» بدانیم. می دانیم که درباره شاپور کسی چنین نگفت. به هر روی شاید بتوانیم مجموعه «شعر بی هوای» را از جمله تأمل هایی بدانیم که در نیمه دوم دهه ۱۳۷۰ پلاکارد برداشته اند و به آگهی نویسی پرداخته اند. ستیز و گریز نسبت به ایدئولوژی زندگی های رایج و تأکید بر نسبییت اندیشی، آن قدر به افراط گراییده که با دوری از «شعر»، از نوعی ایدئولوژی دهان کجانه بیان نشده سردرآورده است. نام تأمل های دیگر گوینده از این قرار است: چهار اندوه، پنج پرده از چهار فصل عشق و شش لحظه تا محال.

۲۴. کسی میان علفها دو فصل منتظر است (رضا مقصدی)

در واقع، دو دفتر «با آینه دوباره مدارا کن، و «کسی میان علفها دو فصل منتظر است»، زیر عنوان اخیر به هم پیوسته شده اند. زلالی طبیعت را در بیشتر سروده های این دو دفتر می توان به جریان یافت، تغزل های وسیع انسانی یا طبیعت، در نسبتی بس امیدبخش با تسلط شاعرانه بر کلام قرار می گیرد. در همان نگاه و مرور نخست در شعرها، دامنه معنویت کلمه ها و پیوستگی به تغزل هایی لطیف نمود می یابند. هم آوایی و هم ذات پنداری با عناصر طبیعت، به این تغزل ها برجستگی می بخشد. این نکته، به ویژه در دفتر دوم، زیبایی ها و لطافت هایی غریب را به آینه شعر نیمایی باز می تاباند. قطعه های طبیعت گرایانه و تغزل های انسانی رضا مقصدی، یک باور رایج نادرست را به کناری می زند: و آن این که وزن در شعر جدید، بیش از آن که سودمند باشد، دست و پاگیر است. در حالی که بی تردید این خود شاعر است که به انگیزگی حسی خود، به صورتی ناخودآگاه جهت زبانی و کلامی می بخشد. از میان این جهات زبانی و کلامی، موسیقی و وزن نقش عمده ای در شکل گسترده بخشیدن به چارچوب شعر بازی می کند. نفس نازک نیلوفر و خطابه سبز دفترهای دیگر گوینده مورد گفت و گو است.^۱

۲۵. ترانه آبی (اسماعیل یوردشاهیان)

در چند شعر، تأمل ها و بازتاب هایی اجتماعی را می توان جست. اما بیش تر سروده ها در مجموعه تغزل جای می گیرند: حس هایی شخصی تا بیان یادهای سپری شده امتداد می یابند. با جست و جو و تکاپو در رازهای طبیعت ادامه پیدا می کند. به صورت هایی از راز و نیاز هم می رسد. نمونه مهم آن چند شعری است که زیر نام «ترانه آبی» آمده. عنوانی که به دفتر شعر هم بخشیده شده. شاید از این روست که جنبه خطایی را در اغلب قطعه ها می توان آشکار دید. از گوینده دفتر «ترانه آبی» نشر یافته: نیار (۱۳۴۹)، کوزه (۱۳۵۰)، مرثیه های کولی (۱۳۵۳)، غربت پاییز (۱۳۵۵)، شب هفتم (۱۳۵۷)، خیمه در پاییز (۱۳۶۹)، آبی در آشوب (۱۳۷۰).

ث. نمونه ها

سر نهادم عشق بی بنیاد را
پنجه افکندم گذار باد را
ابر بی باران غم جانم گرفت
خشکنای آه دمانم گرفت
دل نهان سوزی ز عشق آگاه شد
شعله جانم چراغ راه شد

[مهرتاب، پروین دولت آبادی، ص ۱۳۰]
شادی طفلانه نوروز
پوشش اندوه جانها نیست
خنده های مهر بر لبها
پرده زخم زبانها نیست
سینه ها را اگر می موهوم امیدی نیافرود
چشم ها را سوزن مهر نگه بر هم نمی دوزد
[مهرتاب، پروین دولت آبادی، ص ۲۴۳]
عاطفه جان!

وقتی که دوست پیر به من می گفت
اگر نیامدی بی خبرم نگذار
می فهمیدم
که هوای سینه اش برای من آفتابی ست
ولی آن وقت که می گفت
اگر آمدی خبرم کن

می دیدم
که نفس سردش از پس ابرها در می آید
[سپید خوانی روز، مفتون امینی، ص ۱۳]

برابر آن دهان هراسان
که واژه را به ابتدای جهان می آراند
برابر آن کلام شتابان
که از دهان هراسان بر می آید
که واژه را به ابتدای علف می نشاند
که از زبان سنگ کلام سرخ می آغازد
...

برابر دهان هراسانت به انتها می رسد زمان و به
ابتدا بر می گردد جهان

و من
سراسیمه سنگ ها می شوم
که نامی دوباره بیام مناسب اندوهم
و آویشن کمرآمیز و نرگس کوهی و سوت تیهو را
گره بزنم به طره آزردهای
که بی قراری می کند

بر پیشانی نمناک
و نامی یگانه می طلبد
برای تمامی تشویش های جهان
[چه تلخ است این سیب، منوچهر آتشی، صص ۲۶-۲۷]

چه نیل گونه شبی بود، باغ می بارید
گریز روشن برگ
سکوت گرم نسیم
و باغبانی آب
بهار باران بود
هزار سکه زر
به چشمه سار نشست
هزار خنده نیلی
به باغ خفته شکفت

[گل باغ آشنایی، م. آزاد، صص ۵۴۷-۵۴۸]
سپیده سر زد و مرغ سحر خواند
گل آتش میان باغ تندید
رها شد لاله از خورشید خونین
جهانی سبز بر تاراج خندید
نهال تازه با رود جوان گفت
بیاور زاله ای سیراب خورشید
گل فرزانه در خم خانه مهر

نگاه ماه را دید و درخشید

تنها به این امید که رگبارهای فصل
ره گم کنند و

دامنه را پشت سر نهند
تا این که بی خیال بماند، در این خیال
که دشت های دور و چمن ها به نام اوست
و خاک بارور برای همیشه به کام اوست
[هوای منتشر، کاظم سادات اشکوری، ص ۵۸]
گفتم: نه مرا طاقت مرگ شاعر است
نه مرا طاقت له شدن انگورها
نه مرا طاقت بردن گلدان های یاس
شما دیگر از کوه بالا ترفیتید
من شما را به یاد دارم
که دیگر خاموشی بود
زمزمه های گنگ و مرده
کنار سید میوه هایی
که فقط تا غروب عمر داشتند

[عاشقی بود، احمد رضا احمدی، صص ۸۱-۸۲]

واژه ها بر می گیرند
چشم بند از چشم
خانه ها کارام آرام فرو می رفتند در گلوی برف
دست موزون بخاری ها را از دودکش های بیرون آورده اند
و شتابی ست گوارا در مویرگ هایم
می نویسم
خاک کم کم رد پای برف را پاک می کند
[سحابی خاکستری، محمد مختاری، صص ۵۰-۵۱]
چیزی به صبح نمانده است
و آخرین فرصت با نامت در گلویم می تابد
ماه شکسته صفحه مهتاب را ناموزون می گرداند
و تاب می خورد حلقه طناب بر چوبه بلند
که صبحگاه شاید باز رخسار روز را در آن قاب
بگیرند

[وزن دنیا، محمد مختاری، ص ۵۶]

کودکی که مرگ را
حتی
با دو سهم برابر
به هدیه گرفت،
در ساخت خدا
به نیش خنده ای نیز نیاز زده بود

چه می گویی که من راز درونم
به راز زندگی اندیشه ور باش
گل پژمرده گل خانه هرگز
زمستان را بهاری شعله ور باش
[گل باغ آشنایی، م. آزاد، صص ۵۰۹-۵۱۰]

دو - سه وقتی دیگر
پر پروازت
ترانه خوان شد
تا خواستی

بنویسی
آبی های کوچک را
و بیارایی
سرخوشی های ت را
با باد های شبانه رفتی

[سوخته زاران، محمد خلیلی، صص ۳۴-۳۵]
برگ های مرده و

شاعر پژمرده
در خواب گرد جاده خزان

که رو به زمستان می رود
شب ها و

ماه هاله دار
روزها و

مه دنباله دار
و بدرقه ناتمام کاغذ پاره ها

[از دل تا دلتا، محمد حقوقی، ص ۱۲۴]
با روی ابر راه دامنه سبز پوش را می بندد
تا باد شرمگین پگاهی بتواند
با ساقه های جوان
گفت و گو کند

و جویبار کوچک

مغرور از میان علف ها

جاری شود

[تصویرهای بامدادی، کاظم سادات اشکوری، ص

۱۵]

در شیب تند دامنه، سنگی نشسته است
بی اتکا به خاک

بمب افکن دشمن را

در خور بوشه های تشر بود

[آمیا، کسرا حاج سید جواد، صص ۲۹-۳۰]

هنوز در سفر گم شدن، دیاری هست

برای گوشه گرفتن کنار یاری هست

چو موج خسته اگر پای از رکاب کشی

به قدر یک - دو سه پهلوزدن کناری هست

همه هوایی کوه مرا چه می بندی

سزای صحبت دیوانگان دیاری هست

[از تو برای تو، شیون فومنی، ص ۶۵]

سنگ های ساکت

گذشتن گاهی را

به یاد نمی آورد

از خود نگذاشته اند

کیوتران چاهی

صخره به صخره

روزگار جویباری مان

سخت می گذرد

در سایه آفتاب

با دهن هایی لاله گون

به قدر سکوتی

صبور بوده ایم

[رودخانه در بهار، شیون فومنی، ص ۱۲۱]

گندم کاران هیمة ها را فراز آوردند در شب

مثل زنگوله هایی زرین

در بیابان به نوا در آوردند زنگوله های شعله را

و آهنگ باد را با خاکستر

و استخوان سفید پدران را

از جانبی که باد های کبود می وزد از جانب منجیل

و روح گرسنه از شمارش این اجسام سماوی

باز می ماند

در این شب شمالی

با خزه هایی خاکستری بر لبه سنگ های سبز

در اشکور

[کاش، محمد باقر کلاهی اهری، ص ۸۸]

تابستان از راه پله بالا می آید

و شمعدانی آن قدر سرخ است

که من گرم می شود

دست‌هایم را در برف فرو می‌کنم
(حالایم فهمم که موهایش چه قدر سفید بوده است)
و ماه - تیغه ماه -

مثل کلیدی کج
روی شاخه گردو آویزان است
[اسطرهای پنهانی، حافظ موسوی، صص ۲۵-۲۶]

از پشت درختان
هجوم ناگهانی کلاغان است
که منظومه را سیاه می‌کنند

و با منقار مرغی
بر صفحه روز
سرنوشتی دیگر رقم می‌زنند

کسی آسمان گم شده‌ام را ندیده است
صدایم در حفرة‌های زمین
دفن می‌شود

و جهان
در سایه برگ
به خواب رفته است

[عقریه‌ها در غروب، مهدی رضازاده، ص ۱۵۸]
ما سه نفر بودیم
دست‌ها مان بی‌سایه

سایه‌ها مان بر دیوار
و چشم‌ها مان رو به رد پای پرندگان
که در اوقات رؤیا رفته بودند

بعد هم اندکی باران آمد
ما دلمان برای خواندن یک ترانه معمولی تنگ
شده بود

اما صدای شکستن چیزی شبیه صدای آدمی آمد
سال‌ها بعد از مادران مویه‌نشین شنیدیم
هیچ بهاری آن همه رگبار نابه‌هنگام نباریده بود

می‌گویند سال... سال کیوتر بود
[نامه‌ها، سیدعلی صالحی، ص ۲۵۷]

سهم از بهار تو بودی
که با غروب قریه‌ای خواب می‌رفت
بین دریا و این فراموشی

هزاران بار مرده‌ام
بین دریا و این روزهای بی‌نام
با مهتاب گریسته‌ام

برای رؤیایی کوچک که نیم روز گم کردم و شب آمد
بین دریا و این فراموشی
زمستان می‌آید

و کسی دیگر در شب کوچه نمی‌خواند
[من اما هیچ‌کس، علی اکبر گودرزی طائمه، ص ۱۷۰]
تکیه داده‌ام

به باد
با عصای استوایی‌ام
روی ریسمان آسمان

ایستاده‌ام
بر لب دو پرتگاه، ناگهان
ناگهانی از صدا

ناگهانی از سکوت
زیر پای من
دهان دره سقوط

باز مانده است
ناگزیر
با صدایی از سکوت

تا همیشه
روی برزخ دو پرتگاه
راه می‌روم

سرنوشت من سرودن است
[گزیده اشعار، قیصر امین‌پور، ص ۳۹]
صداها که بلند می‌شوند

از صدای‌ها که سنگین
به هم می‌خورند توی بشقاب‌هایی که کارد
بی‌خیال دست‌هایی که پر

می‌بُزد
پوست می‌کند
پوست می‌کند

می‌بُزد
یک نفر
حتی یک نفر هم

پشت میزی که خیلی...
اصلاً این دوربین از کجا سبز شد؟ بشکنیدش!
[دارج دوباره، مهرداد فلاح، صص ۴۰-۴۱]

باید بیش‌تر از این‌ها قناعت می‌کردم

اگر روزنی باز شود
در دل آسمان ابرآلود
اگر پاره آفتابی

بر کف دست‌های عریانم بیفتد
از گوشه این راه طولانی و تاریک و برف‌آلود
بلند می‌شدم

و دره دره آفتاب را
تا پایان راه
به دندان می‌کشیدم

[بر این تپه کوچک، رضا چایچی، ص ۱۱۴]
نعت بر آن‌ها که عاشقی را از جوهرم دزدیدند
آن‌ها که شلمچه را تبعید کردند

تا مردی بی‌سرنوشت در خیابان‌های بی‌پایان رها
شود
گل امید!

چه بادهای مسمومی وزد
چه خورشید سردی
و این همه جنگل که دیگر نمی‌خواهند سبز باشند

دریایی که می‌خواهد خاکستری باشد
و این کوهستان که پیر و خمیده شده است
[گزیده ادبیات معاصر، محمدحسین جعفریان،

صص ۶۰-۶۱]
اگر آسمانم را پس بدهی عشق
دست را در دست ستاره بعدی خواهم گذاشت

اگر آسمانم را
اگر آستین ناتمام مرا...
تمام شد!

کالسکه از عکس سیاه و سفید گذشت
مردی با حروف درشت
از شغل آفتابی‌اش افتاد

زن گیوه‌های عاشقی‌اش را کند
از تاقچه تا ماه...
[دوی سُل پایانی، پگاه احمدی، ص ۳۲]

در فروپاشی دولت‌ها
شایعه می‌سازند
در فروپاشی انسان‌ها

افسانه
در فروپاشی عشق

تنها، پرنده‌ها غمگین می‌شوند
پروانه آواز می‌خواند
شب‌پره بال بال می‌زند
و پاییز بیگانه می‌شود

[کاج‌های زرد، مهین خدیوی، ص ۲۷]
وان‌گوگ وارد موزه شد
از پله‌ها بالا رفت

در برابر آفتابگردان ایستاد و گفت:
دل‌م برایت تنگ شده بود
گل پاسخ داد:

به جای این حرف مرا از این جا ببر به آفتاب برسان!
[شعر بی‌هوازی، بهار رها دوست، ص ۷۲]

برای شورش توفان
به جان یک شبنم
برای سایه پدید
کنار صحبت چشمه
و کفش تازه ریحان
به پای بعد از ظهر

به خاطر پاییز
و جشنواره زین اختران زمین
برای سنجاقک

به روی ساقه خوابیده غروب علف
و هم‌صدایی شیرین بادبادک و باد
در میان دو مشق

[کسی میان علف‌ها رضامقصدی، صص ۱۰۶-۱۰۷]
وز سایش بهار و موج

هزار مرغ عاشق برمی‌ایند
هزار پرنده سفید
می‌چرخند
می‌گردند
موج، موج

بال افشان
در دایره‌های مکرر

درهم می‌پیچند
شور گرفته در انعکاس آوازی یک دست
بوسه و آغوش است
در گردش عشق

که بر آب می‌گسترند
[ترانه آبی، اسماعیل پوردشاهیان، ص ۸۰]

یادداشت‌ها و مراجع:

۱- گفته‌ها و ناگفته‌ها (مجموعه گفت و شنودها)، محمدعلی اسلامی ندوشن، یزدان، ۱۳۷۵، صص ۳۷-۳۹. گفت و گوی یاد شده، نخستین بار در مجله دریاچه (شهریور - آبان ۱۳۷۰) نشر یافت.

۲- نمونه‌هایی از این رویاها و غوغاها در مقاله‌ای از صاحب این قلم، مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته: نوطنازی‌ها در شعر معاصر (جهان کتاب، س ۴، ش ۵-۶، اردیبهشت ۱۳۷۸، صص ۱۲-۱۳).

۳- ن. ک. هلاک عقل به وقت اندیشیدن (یدالله رویایی، مروارید، ۱۳۵۷)، از سکوی سرخ (یدالله رویایی، مروارید، ۱۳۵۷). به نظر می‌رسد که رویایی هرگز نتوانست از رویاهای ادبی خود در شعر فاصله بگیرد. نوشته‌ها و گفت و گوهای او، فرسنگ‌ها دور از

واقع‌نگری، تکرار همان تأمل‌های پیشین است [به کارنامه، دوره اول، ش ۱۱، خرداد ۱۳۷۹، صص ۹-۲۴].

۴- ن. ک. طلا در مس (رضا براهنی، زمان، ۱۳۴۷)، کیمیا و خاک (رضا براهنی، مرغ آمین، ۱۳۶۴)، خطاب به پروانه‌ها و چرا من دیگر شاعر نیامی نیستم (رضا براهنی، مرکز، ۱۳۷۴).

۵- در سنجش آثار ذبیح‌الله صفا و عبدالحسین زرین‌کوب مقاله‌هایی نوشته‌ام [جهان کتاب، س ۴، ش ۹-۱۰، تیر ۱۳۷۸، صص ۲۶-۲۷ / جهان کتاب س ۴، ش ۱۷-۱۸، آبان ۱۳۷۸، صص ۳۰-۳۲].

۶- در بررسی آثار چهار تن از شاعران یاد شده تحلیل‌هایی نوشته‌ام: درباره غلامعلی رعدی آذرخی (جهان کتاب، س ۴، ش ۱۷-۱۸، آبان ۱۳۷۸، ص ۳۳)، درباره بیژن جلالی (جهان کتاب، س ۵، ش ۱-۲، اسفند ۱۳۷۸، صص ۵۲-۵۴)، درباره قصیده‌آهوا: شاپور بنیاد (جهان کتاب، س ۳، ش ۱۷-۱۸، مهر ۱۳۷۷، صص ۳-۴)، درباره نادر نادرپور (جهان کتاب، س ۵، ش ۳-۴، اردیبهشت ۱۳۷۹، صص ۴۴-۴۵).

۷- با اشاره به دفترهای پیشین منوچهر آتش، درباره «زیباتر از شکل قدیم جهان» مقاله‌ای نوشته‌ام (جهان کتاب، س ۳، ش ۱۳-۱۴، مرداد ۱۳۷۷، صص ۸-۹). فرخ تمیمی، شاعر معاصر و از جمله دوستان بسیار قدیم آتش، با استفاده از یادها و شناخت وسیع از زندگی شخصی و ادبی گوینده «آهنگ دیگر» کتابی درباره او نوشته است [به پلنگ درّه دیراشکن، ثالث، ۱۳۷۸]. در تحلیل و بررسی اشعار آتش، حتماً باید مورد توجه قرار گیرد.

۸- منظومه «خروس هزاربال» سروده‌ای است درخور توجه، تحلیلی درباره آن نوشته‌ام [گلچرخ، ش ۷، شهریور ۱۳۷۲، صص ۵۰-۵۱].

۹- درباره «نفس نازک نیلوفر» مقاله‌ای نوشته‌ام [به آدینه، ش ۱۲۴، شهریور ۱۳۷۶، ص ۲۷].

□ اشاره ۱ / درباره چند مجموعه و دفتر دیگر از سال ۱۳۷۸ مقاله‌ها و تحلیل‌هایی نوشته‌ام: از خون سیاوش: منتخب اشعار سیاوش کسری (جهان کتاب، س ۴، ش ۱۵-۱۶، مهر ۱۳۷۸، صص ۱۰-۱۲)، برای بنفشه باید صبر کنی: مسعود احمدی (فرهنگ توسعه، س ۸، ش ۴۲-۴۳، اسفند ۱۳۷۸، صص ۱۵۴-۱۵۵)، نیز: در ناتمامی خود: مهنوش قریانعلی / باران تمام این سال‌ها، م. روان‌شید / دیگر دلی به دریا نمی‌زند: محمدحسین عابدی (جهان کتاب، س ۴، ش ۲۰-۱۹، آذر - دی ۱۳۷۸، صص ۱۰-۱۲).

□ شماره ۲ / نام دفترهای شعر در «فهرست برگزیده» بر اساس الفباست. ترتیب نام دفترهای شعر در «بررسی‌ها و اشاره‌ها» و «نمونه‌ها» به حسب سال تولد شاعران است. درباره سال تولد چند شاعر، آگاهی دقیقی در دست نبود. از این رو نام دفترهای این گویندگان، بر طبق الفبا در پایان بخش‌های یاد شده جای گرفت.

جدید و زبانی نسبتاً فشرده‌تر و نوچو.

یکی دو قصیده سایر شاعران!

۲- کاخی شعر کیارستمی را «به دور از آرکانیسم ایاستان‌گرایی» بیانی... و تصنع می‌داند. درست است. کیارستمی تقریباً شبیه بیژن جلالی هیچ از وزن و قافیه و امثال اینها بهره نگرفته است اما از عنصر تکرار که تا حدودی ایجاد وزن و قافیه و ردیف می‌کند (که در سطرهای پیشین هم، نمونه‌اش بود) استفاده کرده است. حتی همان شعری که نمونه‌وار در پشت جلد کتاب آمده خالی از اینگونه تکرار نیست:

بنفشه‌های زرد/ بنفشه‌های بنفش / با هم / و جدا از هم

و یا نمونه‌ای که آقای کاخی آن را در مقدمه به عنوان نمونه‌ای درخشان و همچون آذرخشی میان تیرگی ذکر می‌کند و نمی‌دانم که خواننده کشور شعر از آن چه پیام و نگاه تازه‌ای در می‌یابد:

به دنبال سراب / به آب رسیدم / بی احساس تشنگی.

۳- شعرها پر است از نام میوه‌ها و حشره‌ها و پرنده‌ها و موجودات و مظاهر طبیعی دیگر همچون ابر، باران، باد، مهتاب، کلاغ، سنگ پشت، زن زائو، مارمولک، گاو، زنبور و شبدر که اغلب تکرار شده‌اند. چهار فصل سال نیز بویژه پاییز و بهار مکرر آورده شده، اما بیشترین تکرار مربوط است به سگ (۹ - ۸ بار)، مترسک (۸ بار)، عنکبوت (۸ بار) و شکوفه و درخت و میوه گیلان (حداقل ۱۶ بار) و برف (دست کم ۱۲ بار). راستی آیا کیارستمی در سرزمینی پر برف زندگی کرده یا می‌کند؟

از همه عجیب‌تر تکرار فراوان (حدود ۱۲ - ۱۱ بار) کلمه راهبه و دوسه بار کلمه کلیساست که لایند نشانه

۱- کل کتاب حاوی ۲۲۰ شعر کوتاه چند کلمه‌ای است، تقریباً از ۶ تا ۱۶ کلمه که به هریک صفحه‌ای کامل اختصاص یافته است و اغلب به عکس و اسلاید یا فیلم‌های مستند بسیار کوتاه (چند ثانیه‌ای) شبیه است و گویی سطری از یکی از فیلمنامه‌های اوست، به گونه‌ای که می‌توان آنها را اتودهای نوع جدیدی از شعر به نام «سینماشعر» دانست، همانطور که برخی از اشعار سپهری را «نقاشی شعر» نامیده‌اند. به این ۳ نمونه توجه فرمایید:

● برف می‌بارد/ برف می‌بارد/ برف می‌بارد/ روز به پایان می‌رسد / برف می‌بارد/ شب

● بزرگ شد و بزرگتر / کامل شد/ کوچک شد و کوچکتر / امشب / شبی بی ماه

● سگ ولگرد/ دم می‌جنباند/ برای عابری کور
اینها مناظری است که بخودی خود و با دیدی کاملاً خاکی (و زمینی از نظر آقای کاخی)، هیچ تازگی ندارد و همه، آنها را مکرر دیده‌اند و می‌توانند بیان کنند و می‌کنند. مثلاً شاید در داستان معروف صادق هدایت (سگ ولگرد) چندین تصویر زیباتر از سگ ولگرد بالا باشد و در بسیاری از داستانها و فیلم‌های دیگر نیز از این قبیل بسیار آمده است. مگر آنکه برخلاف تاکید آقای کاخی بخواهیم به آنها صبغه‌ای درونی‌تر، نمادین و بالاخره آسمانی ببخشیم، از نوع عرفان طبیعی سپهری. ضمناً قابل ذکر است که مقدمه چهار صفحه‌ای آقای کاخی با همه کوتاهی بیش از ۸۰۰ کلمه است و کل اشعار ۲۲۰ صفحه‌ای، حدود ۲۰۰۰ و اندی کلمه (در حد

چندی پیش مجموعه‌ای از سروده‌های بسیار کوتاه سینماگر پرآوازه، کیارستمی به بازار آمد با عنوان همراه با باد، در قطع کاشی (مربعی)، با جلد و کاغذ اعلاء در حجم ۲۳۱ صفحه و طبعاً تا حدودی گران (۱۵۰۰ تومان) با عکسی از تکدرختی بر زمین و زمینه‌ای خالی و خاکی، بر روی جلد سبز و خاکستری رنگ.

همچنین مقدمه‌ای در چهار صفحه و بسیار ستایشگرانه با عنوان «پروازی در هوای شعر کیارستمی»، از نویسنده شعر آشنا، مرتضی کاخی بر صدر کتاب نشسته است. کاخی در مقدمه خود، شعر کیارستمی را دنباله طبیعی و تکاملی سینمای او و هنرش را در دو عرصه «دیدن» و «نشان دادن» می‌داند. نیز کاخی کوشیده است که ویژگی‌ها و مزایای بسیار دیگری را برای شعر کیارستمی برشمارد که با نظر تفصیلی در اشعار، بیشتر تجلیل می‌نماید تا معرفی و تحلیل، و حتی آنقدر مبالغه‌آمیز است که متأسفانه به نوعی تملق یا نان قرص دادن شبیه تر است.

در این مقال می‌خواهیم ضمن معرفی و نقد و بررسی شعرها، مقدمه را هم نقد کنیم و ببینیم که چگونه مقدمه کاخی بر شعر خاکی یا به قول او زمینی کیارستمی، زیادی ستایش‌آمیز است و نیز باید نشان دهیم که شعر کیارستمی برخلاف سینمای او و برخلاف نظر مقدمه نویس چندان اوجی ندارد و حداکثر می‌تواند آغاز و تمرینی باشد برای کشف آفاق شعری نسبتاً

حسین علیزاده (حامد)

همراه با شعر کیارستمی

بومی بودن اینگونه نوشته‌هاست! و یا تکرار نام میوه لوکس و اشرافی گیلان هم لابد نشانه مردمی بودن و هر چه زمینی تر بودن است؟! و دیگر اینکه آیا راهبه‌ها هم از نظر آقایی کاخی کاملاً زمینی‌اند و هیچ اشاره‌ای به آسمان ندارند؟ ابر و ماه و باد و باران و بهار چطور؟ آیا آقای کیارستمی این شعرها را هم مانند برخی فیلم‌ها برای صدور به کشورهای دیگر (و بیشتر غربی) سروده است؟

۴- فیلم‌های کیارستمی اغلب از مقوله «سهل ممتنع» است و همین، فیلم او را هنرمندانه و شایسته تجلیل و جهانی شدن کرده است، اما شعرها اغلب اینگونه نیست، سهل است نه ممتنع. و نه به قول آقای کاخی تکامل سینمای کیارستمی.

نمونه‌ها کم نیست، از آن جمله است:
صدها گردوی تازه / در اطراف کودکی خرد/ با دستانی کوچک و سیاه

و لابد اگر در فیلم بود همراه می‌شد با تصویر سینمایی تر آب دهان و بینی کودک بازنگوش!
و این نمونه: پنج زن آبستن / در سکوت اتاق انتظار / عصر پنج‌شنبه

و یا شاعرانه‌تر! مانند این: مترسک / آبیاری می‌شود / در میان جالیز

پس این شعرگونه‌ها اغلب سطح نازل فیلم‌ها باید تلقی شوند و نه بیشتر. راستی اگر اینها را شاهکارهای شعری بخوانیم پس چه باید گفت درباره خروارها کتب نثر و داستانی ما و حتی زبان مردم عادی که گاه سرشار از شعر است؟

می‌گوییدنه؟ پس لااقل به کوچه‌ها یا لااقل کتاب کوچه شاملو بنگرید!

۵- به مصداق و رعایت «عیب می‌جمله بگفتی هنرش نیز بگوی» باید بیفزاییم که با توجه به زبان ساده و فشردگی و اختصار بسیار و رعایت عنصر تضاد و دید سینمایی و تصویری (و به تعبیر اینجانب آیه‌نگر به معنای قرآنی آن) گاه لحظه‌های ناب و زیبا در میان اشعار هست که البته بسیار نیست و پس از چند بار گشتن مشکل به تعداد انگشت‌های دست می‌رسد ولی می‌تواند نقطه آغاز خوبی باشد برای پدید آمدن نمونه‌های بیشتر و برتر مانند همان «آبیاری شدن مترسک» در بند پیشین و نیز این نمونه‌ها:

برف می‌بارد / از ابری سیاه / به سپیدی برف
با باد بعدی / نوبت کدام برگ است / که فرو افتد؟
عنکبوت / پیوند می‌زند / این بار / شاخه‌های توت و گیلان را

۶- نکته پایانی اینکه در کشوری با پشتوانه غنی شعری که هنر اصلی آن شعر است و مردمش یک در میان شاعر و شعردانند و شاعران جهانی و جاویدی همچون حافظ و سعدی و فردوسی و مولانا و خیام و... دارد و حتی در زمان ما بهار، شهریار، اخوان ثالث (که آقای کاخی هم با او خوب آشنا بوده) و سهراب سپهری و شاملو و... دارد اینگونه شعر گفتن، چندان هنر بزرگی نیست و گام تازه و بلندی شمرده نمی‌شود مگر اینکه در ادامه و کمال خود بعدها به نمونه‌های ناب و زیبا برسد. چند سال پیش مجموعه شعری از همین قبیل که حاوی اشعار چند تن از شاعران بود منتشر شد با عنوان زیبایی: «سبب / اتفاقی است / که می‌افتد». شاعر و پژوهشگر معاصر سیدحسن حسینی نیز تعدادی شعر سرود که دو نمونه آن اینست: شاعری وام گرفت /

شعرش آرام گرفت. - شاعری خم می‌شد / منشی قبله عالم می‌شد.

شعر کوتاه معروف استاد شفیعی کدکنی را اغلب خوانده‌ایم و می‌دانیم که:

آخرین برگ سفرنامه باران / اینست / که زمین چرکین است.

وبسیاری دیگر از شاعران بویژه معاصران، با وزن و بی وزن اشعار کوتاه زیبایی از اینگونه پرداخته‌اند.

اینک خواننده ارجمند و اهل تأمل همین چند نمونه ۶- ۵ کلمه‌ای را با اشعار یاد شده آقای کیارستمی بسنجد تا ببیند که آیا آقای کاخی درست گمان کرده است که این نوشته‌ها را کاملاً ابتکاری و نه حتی تقلیدی از هائیکوهای ژاپنی مشابه آنها که قطعاً کیارستمی با آن آشناست، می‌داند و می‌پندارد که این فرم و این سبک نوآورده ایشان است و سپس درباره مزایا و شگفتی‌های آن قلم می‌فرساید و راه مبالغه می‌پیماید. راستی آیا اگر این اشعار از شخصی گمنام بود باز هم کسانی همچون آقای کاخی حاضر بودند این اندازه آن را بستايند؟ چون گاهی می‌بینیم که اشعاری بهتر از این از افراد بی‌شهرت، روی دستشان می‌ماند و میدانی برای چاپ آن نیز نمی‌یابند و جای تأسف است!

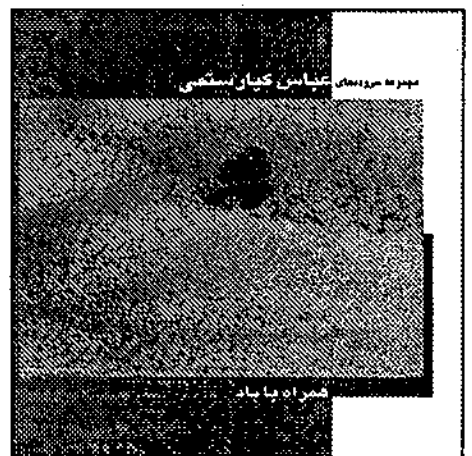
وسرانجام امیدواریم که شاهد مجموعه‌های بعدی و گام‌های بلندتری در شعر کیارستمی باشیم همچنانکه این راه را در سینما پیمود و الحق به قله‌های جهانی راه یافت. و همینجا بد نیست پیشنهاد کنیم که اینگونه آثار در کنار چاپ لوکس و اشرافی و کاسبکارانه آن خوبست لااقل یک چاپ فقیرانه و دانشجویی نیز داشته باشد.

همراه با باد

عباس کیارستمی

نشر هنر ایران

چاپ اول، ۱۳۷۸

تاریخ زبان و فرهنگ عربی نام کتابی است که توسط استاد گرانمایه جناب آقای دکتر اذرنوش تألیف شده و از سوی سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) انتشار یافته است و به عنوان منبع درس تاریخ زبان و فرهنگ عربی در رشته الهیات در نظر گرفته شده است.

بی تردید آثاری که در محافل و مجامع دانشگاهی تهیه و مورد استفاده قرار می گیرد باید ویژگیهایی داشته باشد و انتظارات خاصی را برآورده سازد. نخستین گام در این زمینه، شیوه تحقیق و تألیف است که باید براساس روشهای علمی مورد قبول انجام پذیرد. در این مورد خاص، سوابق علمی مؤلف و توانمندی که در ایشان سراغ داریم و آثار گوناگون اعم از تحقیق و ترجمه که به قلم ایشان منتشر شده ضرورت امر را دوچندان می کند. در نگاه نخست از ظواهر کتاب نیز چنین برمی آید که در آن روشها و قوانین پذیرفته شده و تحقیق و نگارش مراعات شده باشد. به ویژه قوانینی که در زمینه چگونگی استفاده از منابع و مأخذ و استنادات و ارجاعات در محافل علمی بر آن تأکید می ورزند.

مؤلف محترم در آخر کتاب در بخش منابع و مأخذ بیش از بیست عنوان را برشمرده که نشان می دهد این کتاب با تکیه بر منابع مذکور تألیف یافته؛ همچنین در حاشیه صفحات متن ارجاعات و زیرنویسهایی مشاهده می شود؛ که البته در بخشهای نخستین کتاب بیشتر

است و بتدریج رو به کاهش می نهد. این ارجاعات نیز نشان از آن دارد که بنای مؤلف بر استناد مطالب و ارجاع آنها بر منابع و مأخذ معتبر است. بنابراین همه امارات دال بر این است که خواننده تألیفی را پیش رو دارد که اصول و مقررات مربوط به نگارش بویژه اصول مربوط به استفاده از مأخذ و ارجاع مطالب به منابع اصلی در آن رعایت شده است. حداقل مشخصات ظاهری کتاب چنین تصویری را به خواننده القا می کند، ولی با مطالعه ای حتی سطحی و اندک تأمل، ابهامات و سوالاتی به ذهن می آید که بنای تصور نخستین را درهم می ریزد و تصور دیگری را در ذهن می آفریند. از جمله اینکه:

۱- مؤلف محترم اثر دیگری به نام تاریخ فرهنگ عربی به زبان فارسی برای دانشگاه پیام نور تألیف کرده اند. از آن جا که این دو اثر با دو عنوان متفاوت منتشر شده علی القاعده باید دو اثر مستقل باشد. ولی مقایسه نشان می دهد که چنین نیست و مطالب مشابهی در دو کتاب به چاپ رسیده است. البته در کتاب منتشر شده از سوی دانشگاه پیام نور در آغاز هر فصل چند سطر به اهداف آن فصل اختصاص یافته و بعد از هر فصل نیز خلاصه فصل و سؤال هایی برای خودآزمایی دانشجویان مطرح گردیده است که روی هم رفته نوعی ابتکار و از مزایای کتاب تلقی می گردد. غیر از این اضافات سایر مطالب در دو کتاب تکراری و یکسان است، با این تفاوت که کتاب موضوع این نقد، یعنی تاریخ زبان و فرهنگ عربی از انتشارات سمت را باید نسخه اصلاح شده کتاب پیام نور بدانیم زیرا در بسیاری از موارد ویراستاریهای معنایی و لفظی در آن صورت پذیرفته است. این اصلاحات گاهی بر کیفیت کار افزوده ولی گاهی نیز به صحت شیوه تحقیق و نگارش لطمه زده است. چنانکه حذف عباراتی که دارای ایراد

محتوایی است یا اصلاح آنها امری مفید و مثبت ارزیابی می شود؛ ولی حذف برخی ارجاعات و مستندسازیها خلاف رسم امانت داری در تحقیق تلقی می گردد.

جالب اینکه اصلاحات اعمال شده در کتاب انتشارات سمت مربوط به سال ۱۳۷۷ است در حالی که نسخه اصلی که مربوط به پیام نور است و چاپ نخست آن سال ۱۳۷۴ بوده در سال ۱۳۷۸ بار دیگر با همان صورت قبلی به چاپ رسیده است.

۲- صرف نظر از مشکل یاد شده خواننده ای که مطالعه بیشتری داشته باشد یا به توصیه مؤلف برای رجوع به منابع و مأخذ عمل کند؛ دچار تناقض و ابهام دیگری می گردد. آری خواننده ای که کتاب تاریخ ادبیات عرب؛ ج. م. عبدالجلیل را، که چند سال پیش توسط خود مؤلف ترجمه و منتشر شده، خوانده است به هنگام خواندن این کتاب درمی یابد که مطالب تکراری است و گویا در جای دیگر آنها را خوانده است و بلافاصله با مراجعه به کتاب تاریخ ادبیات عرب عبدالجلیل متوجه می شود که بسیاری از مطالب کتاب تاریخ زبان و فرهنگ گزیده ای از مطالب کتاب تاریخ ادبیات عرب است. البته مشابهت میان مطالب دو اثر از دو نویسنده امری غیرممکن نیست و بسیار پیش می آید که نویسندگان مطالب مشابهی را با نتایج همسان مطرح می سازند و بنابر اصل «نظر رد» حتی ممکن است یک یا چند عبارت یکسان به ذهن دو نفر برسد. لذا مایلیم که مشابهت های یاد شده نیز به این صورت قابل توجیه باشد ولی مسأله به اینجا ختم نمی شود زیرا مشابهت تنها در محتوی و مضمون نیست بلکه در الفاظ و عبارات است و به یک یا چند عبارت و حتی چند صفحه خلاصه نمی شود، بلکه با مقایسه ای دقیق معلوم می شود که الفاظ و عبارات کتاب با منابع آن مشابهت تام و تمام دارد، البته نه همه منابع بلکه تنها سه منبع. این سه منبع

انتظار آن بود...

حجت رسولی

عبارت‌اند از:

۱- راههای نفوذ فارسی در فرهنگ و زبان عرب جاهلی؛ نوشته خود مؤلف.

۲- مقاله «تفکر اعراب در دوران جاهلی»؛ نوشته شیخ عنایت الله از کتاب تاریخ فلسفه در اسلام از م. م. شریف.

۳- تاریخ ادبیات عرب؛ نوشته ج. م. عبدالجلیل و ترجمه خود مؤلف.

اگر از منبع نخست یعنی راههای نفوذ فارسی در فرهنگ و زبان عرب جاهلی که توسط مؤلف محترم تألیف شده صرف نظر کنیم و مقاله شیخ عنایت‌الله را نیز که مؤلف در حاشیه به منبع آن اشاره کرده نادیده بگیریم، از منبع سوم یعنی تاریخ ادبیات عرب هرگز نمی‌توان چشم پوشید.

۳- مشابهت میان مطالب کتاب تاریخ ادبیات عرب از عبدالجلیل با کتاب مورد نظر ما، مشابهتی تام و تمام است. در واقع بخشهایی از کتاب تاریخ ادبیات عرب انتخاب شده و عیناً و بی‌کم‌وکاست در کتاب تاریخ زبان و فرهنگ عربی به چاپ رسیده است. در این صورت قرار دادن کتاب تاریخ ادبیات عرب عبدالجلیل در ردیف دیگر منابع و مآخذ آخر کتاب چندان درست نمی‌نماید، زیرا فرق زیادی هست میان آثاری که تنها یک یا چند جمله متن از آنها گرفته شده با کتابی که قریب صد صفحه آن عیناً در این متن به چاپ رسیده است، به طوری که خواننده گاهی ترجیح می‌دهد مطالب را از روی نسخه اصل یعنی کتاب تاریخ ادبیات عرب عبدالجلیل بخواند تا در فهم مطالب دچار ابهام و سردرگمی نگردد. ابهاماتی که بر اثر برخی تغییرات یا جافتادگی برخی مطالب از کتاب اصل پیش آمده است. چنانکه در صفحه ۱۲۳ در بحث تصوف می‌خوانیم:

«... نخستین استادان متصوفه در بصره عبارت

بودند از: حسن بصری، ابن دینار، فضل الرقاشی، ریاحین عمروالقیسی، صالح المری و عبدالواحد بن زید و معروفترین استادان کوفه عبارت بودند از ربیع بن هیثم، ملائی، جریر بن حیان، کلیب الصیدوی، منصور بن عمار، ابوالعتاهیه و عبدک؛ سه صوفی اخیر، پایان عمر را در پایتخت خلافت، یعنی بغداد گذراندند که از بحث زاهدانه و حلقات ذکر گشایش یافت و در کنار آن نخستین درسهای همگانی تصوف در مساجد آغاز شد.»

پیداست که عبارت «سه صوفی اخیر پایان عمر خود را در پایتخت خلافت یعنی بغداد گذراندند که از بحث زاهدانه و حلقات ذکر گشایش یافت»، عبارتی است مبهم که نمی‌توان مفهوم درستی را از آن برداشت کرد و البته کلید حل این معما در کتاب تاریخ ادبیات عرب عبدالجلیل است که در صفحه ۱۷۹ آن آمده است: «... نخستین استادان متصوفه در بصره عبارت بودند از: الحسن البصری (متوفی ۱۱۰ هجری)، ابن دینار، فضل الرقاشی، ریاح بن عمروالقیسی، صالح المری و عبدالواحد بن زید (متوفی در ۱۷۷ هجری). معروفترین استادان کوفه عبارت بودند از ربیع بن هیثم (متوفی در ۶۷ هجری)، الملائی (متوفی در ۱۴۰ هجری)، جریر بن حیان، کلیب الصیدوی، منصور بن عمار، ابوالعتاهیه، عبدک. «این سه صوفی اخیر پایان عمر خود را در پایتخت خلافت یعنی بغداد گذراندند که از سال ۲۵۰ هجری مرکز جنبش تصوف اسلامی شده بود. در این روزگار، نخستین مجالس بحث زاهدانه و حلقات ذکر گشایش یافت، و در کنار آن نخستین درسهای همگانی تصوف در مساجد آغاز شد...»

پیداست که در اخذ مطالب عبارتی از اصل کتاب افتاده و آن را مبهم ساخته است. باید یادآور شویم که اصلاً عبارت فوق از «ماسینیون» است و در کتاب تاریخ ادبیات عرب در پراوتر قرار گرفته و در حاشیه به منبع

آن اشاره شده ولی در کتاب تاریخ زبان و فرهنگ عربی نمی‌دانیم چرا مؤلف محترم ترجیح داده‌اند بدون ذکر نام ماسینیون آن را در ضمن مطالب کتاب بیاورند.

در این بررسی از مقایسه مطالب دو کتاب که در الفاظ و عبارات با همدیگر مشابهت دارند خودداری می‌کنیم زیرا برای این کار ناچار باید حدود صدصفحه از هر دو کتاب را بنویسیم و با هم مقایسه کنیم. لذا خوانندگان محترم را به کتاب تاریخ ادبیات عرب عبدالجلیل صفحه ۲۵ تا ۲۲۵ ارجاع می‌دهیم.

توضیح اینکه: - فصل اول و دوم از بخش نخست کتاب با عنوان «عصر پیش از اسلام» یعنی از صفحه ۷ تا صفحه ۵۰ همان مطالبی است که در کتاب راههای نفوذ فارسی در فرهنگ و زبان عرب جاهلی، نوشته آ. آذرنوش از صفحه ۱ تا ۱۱۰ آمده است.

- فصل سوم از صفحه ۵۱ با عنوان «تفکر اعراب در دوران جاهلیت» چنان که مؤلف نیز در حاشیه اشاره کرده‌اند برگرفته از مقاله شیخ عنایت‌الله است.

- از صفحه ۵۷ تا آخر کتاب که بخش عمده مطالب کتاب را تشکیل می‌دهد همان مطالبی است که در کتاب تاریخ ادبیات عرب عبدالجلیل از صفحه ۲۵ تا ۲۲۵ یافت می‌شود.

۴- مؤلف محترم در نقل مطالب از کتاب تاریخ ادبیات عرب عبدالجلیل حذفهایی را انجام داده‌اند که در برخی موارد نه تنها ضرورتی ندارد بلکه از ارزش علمی کتاب ایشان نیز کاسته است. در جای‌جای کتاب عبدالجلیل که توسط جناب آقای آذرنوش ترجمه شده، مطالبی از نویسندگان و صاحب‌نظران بویژه اروپاییان آمده و در گیومه قرار گرفته و همانجا یا در حاشیه به مآخذ آن استناد داده شده است. جای تعجب است که مؤلف محترم در کتاب تاریخ زبان و فرهنگ عربی همان مطالب را بدون اینکه در گیومه قرار دهند و با

تاریخ زبان و فرهنگ عربی

دکتر آذرنوش آذرنوش

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)

چاپ اول، ۱۳۷۷

دکتر آذرنوش آذرنوش

حذف مأخذ و استنادات در ضمن دیگر مطالب آورده‌اند. این در حالی است که مؤلف محترم بنای نگارش کتاب خود را بر ذکر مأخذ گذاشته‌اند و حتی در برخی موارد مطالب را در حاشیه به منابع آن ارجاع داده‌اند ولی در ادامه کتاب نقل قول‌های متعددی از محققان صاحب‌نام و خاورشناسان بدون اشاره به اینکه این مطالب از کجا گرفته شده آمده است که تنها با مراجعه به کتاب تاریخ ادبیات عرب، عبدالجلیل یا منابع اصلی آن می‌توان پی برد که عبارات یاد شده از کدام نویسنده است. این موارد بسیار متعدد است زیرا عبدالجلیل در واقع کتاب خود را براساس دیدگاه‌های محققان اروپایی نگاشته و بسیاری از مطالب آنها را نقل کرده و با امانت‌داری کامل به منابع آن استناد داده است ولی مؤلف محترم کتاب تاریخ زبان و فرهنگ، معلوم نیست از چه روی ترجیح داده‌اند که با حذف همه آن علامتها و نشانه‌ها و ارجاعات کتاب را یکدست سازند! در این باره از ذکر موارد متعدد خودداری کرده و تنها توجه خوانندگان را به مطالعه صفحات: ۷۱، ۷۹، ۸۱، ۸۵، ۹۵، ۱۰۶، ۱۰۹، ۱۲۳ و ۱۲۸ از کتاب تاریخ زبان و فرهنگ و مقایسه آن با صفحات: ۹۴، ۱۰۶، ۱۱۲، ۱۲۵، ۹۹، ۱۰۰، ۱۶۲، ۱۶۶؛ ۱۷۹ و ۱۸۷ (به ترتیب) از کتاب تاریخ ادبیات عرب عبدالجلیل جلب می‌کنیم.

ناگفته پیداست که نقل مطالب دیگران بدون ذکر نام آنان و استناد به منابع، اصل امانت‌داری را در نگارش خدشه‌دار می‌سازد و تردیدی نداریم که مؤلف محترم خود از محققان آشنای با اصول و شیوه‌های تحقیق و نگارش هستند. آیا بهتر نبود همانطور که عبدالجلیل به منابع و مراجع خود تصریح کرده است؛ جناب آقای آذرنوش نیز به این امر به دیده عنایت می‌نگریستند. ه عبدالجلیل از نویسندگانی است که به شدت تحت تأثیر خاورشناسان است و کتاب تاریخ ادبیات

وی، سرتاسر بازتاب افکار و اندیشه‌های آنهاست. وی خود در مقدمه کتابش با تصریح بر این نکته می‌گوید: «شاید به آن نیاز نباشد که بگویم در این کتاب چه‌سان مدیون خاورشناسانیم من به دین عظیم خود نسبت به آنان اعتراف دارم... همه جا از آثار ایشان بهره گرفته‌ام و غالباً قطعات مفصلی از نوشته‌هایشان را نقل کرده‌ام و به نظر من این خود بهترین راه است که به عنوان مردی عرب از ایشان تمجید کنم و به عنوان شاگرد ارجشان نهم» وی سپس در حاشیه از استادانش از جمله ماسینیون نام برده و قدردانی می‌کند. این عبارات و مطالبی نظیر آن نشان‌دهنده میزان تأثیرپذیری عبدالجلیل از خاورشناسان است. بالتبع کتاب تاریخ زبان و فرهنگ عربی نیز که عمده مطالب آن از کتاب عبدالجلیل گرفته شد، چنین ویژگی را داراست و روح کلی حاکم بر آن یادآور دیدگاه‌ها و نظرات خاورشناسان است. اگر چه مؤلف محترم کوشیده است با حذف یا تغییر برخی عبارات در آن دست به اصلاحاتی بزند ولی این کار در تغییر نگرش کلی کتاب تأثیری نداشته است.

اکنون بدون اینکه بخواهیم از ارزش تحقیقات برخی خاورشناسان بکاهیم و با اذعان به اینکه خاورشناسان تأثیر فراوانی در فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی ما داشته‌اند و با اعتقاد و تکیه بر آزاداندیشی و کنار نهادن تعصب نابجا و درک ضرورت تضارب افکار و اندیشه‌ها برای شناخت حقایق؛ یادآور می‌شویم که: اولاً؛ طرح یک جانیبه نظرات خاورشناسان و عدم مقایسه آن با دیدگاه‌های دیگر محققان آن هم در کتاب درسی دانشگاهی، با روح آزاداندیشی و برخورد آزاد افکار و اندیشه‌ها منافات دارد.

ثانیاً؛ آوردن دیدگاه‌های خاورشناسان بدون ذکر نام آنها موجب القای پنهان افکار آنان به دانشجویان می‌گردد، مؤلف محترم بهتر بود مطالب خاورشناسان را

به خود آنان ارجاع می‌دادند تا دانشجویان با آگاهی از صاحبان این دیدگاه‌ها به مطالعه بپردازند.

ثالثاً؛ آیا زبینه است که بر کتابی که با عنوان تاریخ زبان و فرهنگ عربی برای دانشجویان رشته الهیات تهیه شده و بخش عمده آن به تاریخ اسلام و تمدن اسلامی اختصاص یافته؛ دیدگاه‌های خاورشناسان سایه افکنده باشد؟ به نظر می‌رسد که حداقل در این زمینه تحقیقات بسیار ارزنده‌ای در داخل و خارج کشور از سوی محققان مورد اطمینان اعم از ایرانی یا غیرایرانی انجام گرفته است که ما را از وام گرفتن افکار خاورشناسان بی‌نیاز می‌سازد. از سویی نگارش کتابی ۱۵۰ صفحه‌ای در این موضوع از سوی محققان و اندیشمندان چندان ناممکن نیست چنانکه از استاد محترم، جناب آقای آذرنوش نیز انتظار آن بود که با استفاده از تجربیات تحقیقاتی و اندوخته‌های علمی خویش و با تکیه بر انبوهی از منابع معتبر و ارزشمند، اثری مستقل و مناسب حال دانشجویان الهیات تألیف نمایند. امید آنکه در آینده جامعه دانشگاهی از آثار ارزشمند ایشان بهره‌مند گردد.

منابع و مأخذ:

- ۱- تاریخ زبان و فرهنگ عربی؛ آذرتاش آذرنوش؛ انتشارات سمت؛ ۱۳۷۷.
- ۲- تاریخ فرهنگ عربی به زبان فارسی؛ آذرتاش آذرنوش؛ انتشارات دانشگاه پیام نور؛ چاپ سوم؛ ۱۳۷۸.
- ۳- تاریخ ادبیات عرب؛ ج. م. عبدالجلیل؛ ترجمه، آ. آذرنوش؛ انتشارات امیرکبیر؛ ۱۳۶۳.
- ۴- راههای نفوذ فارسی در فرهنگ و زبان عرب جاهلی؛ انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۵۴.
- ۵- تاریخ فلسفه در اسلام؛ به اهتمام، م. م. شریف؛ نشر دانشگاهی؛ ۱۳۶۲.

فرهنگ عربی

برایش تدارک می‌بینند، بایسته بود نگارنده فاضل منطق‌الطیر نیز از این شیوه در آغاز هر یک از فصلها بهره می‌بردند.

موضوع دیگری که در این کتاب جلب توجه می‌کند بخش طرح خودآزمایی‌هاست که به دو علت دارای اهمیت است: اول آن که پرسش‌ها کلیشه‌ای و بسته طرح نشده و بسیار متنوع‌اند و دیگر آن که در طرح پرسشها، تستهای چهارگزینه‌ای دیده نمی‌شود. هر چند آگاهی که بخش عظیمی از سؤالات امتحانی دانشجویان پیام نور را همین تستهای چهارگزینه‌ای به خود اختصاص داده‌اند ولی به لحاظ این که طرح چنین پرسشهایی نمی‌تواند فراگیران را به سمت آموزشی عمیق و پویا سوق دهد چندان دارای اهمیت نیست و تنها به تقویت حافظه فراگیران کمک می‌کند.

اما بد نیست که به این نکته نیز اشاره داشته باشیم که امروزه با توجه به علم روش‌های سنجش و اندازه‌گیری آموزشی بهتر است پرسشها را بر اساس حیطه‌های شناختی طرح کنیم. در بررسی پرسشها برایم معلوم شد که بیشتر آنها در حد حیطه دانش هستند و طرح پرسشها در حد دانش، فقط باعث حفظ کردن نکات اصلی درس می‌شود و فراگیر را در همین حد نگه می‌دارد و مانع ورود او به مرحله درک و فهم می‌گردد و وقتی دانشجوی نکات مهم درس را درک نکند به تبع آن از خواندنش نیز لذت نخواهد برد.

از نکات سودمندی که در طرح خودآزمایی‌ها به آن توجه شده است آوردن پرسش‌هایی درباره مسائل مختلف ادبی است که دانشجوی در طول دوره تحصیل خود، آنها را آموخته است. اشاره به مباحث ادبی و پرسش از آنها در جای جای کتاب، این امکان را فراهم می‌آورد که فراگیر پیوسته این مباحث را در ذهن خود تداعی کند تا بتدریج پایا گردد. مؤلف محترم در قسمت

پیشگفتار می‌نویسند: «اما دانشجویان باید در همه موارد از عهده بحث و فحوص در مسائل لغوی، بدیعی، بیانی و... و به طور کلی مسائل ادبی که تاکنون خوانده‌اند برآیند و همکاران گرامی در تدریس این گونه مسائل را مطرح کنند، لذا در خودآزمایی‌ها پرسش‌هایی را مثلاً در مورد ریشه لغات یا بدیع یا عروض مطرح کرده‌ام که در متن همه آنها را توضیح نداده‌ام»^۳

نکته دیگری که استاد در فراهم آوردن این گزیده به آن نظر داشتند تدوین آن بر اساس منطق‌الطیر دکتر سیدصادق گوهرین بود. تاکنون بهترین تصحیحی که از این اثر انتشار یافته همین نسخه است، اما توجه به این امر ایشان را از استناد به سایر نسخ بازداشت و بنا به فرموده خودشان «گاهی به نسخ بدل متوسل شدند و در یکی دو مورد نیز ناچار به تصحیح قیاسی گردیدند»^۴ که به صرف جنبه آموزشی آن، کاری درخور تحسین است و باعث بهبود و تسهیل امر آموزش می‌گردد و روح تفحص و تحقیق را در فراگیر بیدار می‌کند و شیوه کار را در متون به وی می‌آموزد.

اما چه شایسته بود که مؤلف دانشمند در چند بیت دیگر نیز از نسخه بدلها یاری می‌جستند تا شاید به گونه‌ای مشکل معنایی و قافیتی این ابیات نیز برطرف می‌شد و دانشجوی از سردرگمی و سرگردانی رهایی می‌یافت از جمله این ابیات، بیت ۳۰ صفحه ۴۸ کتاب است که:

گفت چون می‌دیدمت ای بی‌هنر

بر تو می‌خندیدم آن ای بی‌خبر

ضبط نسخه بدل «بس بی‌هنر» است که به دلیل فصاحت کلام و روانی معنی مناسب‌تر به نظر می‌رسد.^۵

یا در صفحه ۷۷ بیت ۲۶ آمده است:

منطق‌الطیر فریدالدین عطار نیشابوری از فهرست کتابهای خودآموز دانشگاه پیام نور گزیده‌ای است که به همت استاد فرزانه جناب آقای سیروس شمیسا برای رشته ادبیات فارسی تدوین شده است. بنده خود سالهاست که این کتاب را در دانشگاه تدریس می‌کنم و در فراز و فرود این دوران گاه به زعم خود به نکاتی برخورددم؛ بنا به امر خود استاد که در دو سطر پایانی بخش پیشگفتار مرقوم فرموده‌اند: «امیدوارم همکاران گرامی، دانشجویان علاقه‌مند در ضمن مطالعه مرا از نظریات اصلاحی خود برای چاپ آینده آگاه سازند»^۱ بر آن شدم تا نکاتی را که در طول این چند سال بر حاشیه کتاب یادداشت کرده‌ام، گردآوری و تنظیم نمایم و برای اصلاح و تجدیدنظر در چاپهای بعدی به پیشگاه استاد تقدیم کنم. گرچه به خوبی می‌دانم حسن کارشان در این کتاب و آثاری که تألیف کرده‌اند چندان است که در مقام مقایسه با نکاتی که بنده فهرست می‌کنم درست حکم این بیت سراینده عالی‌همت منطق‌الطیر را دارد که می‌فرماید:^۲

چند گردی گرد صورت عیب جوی

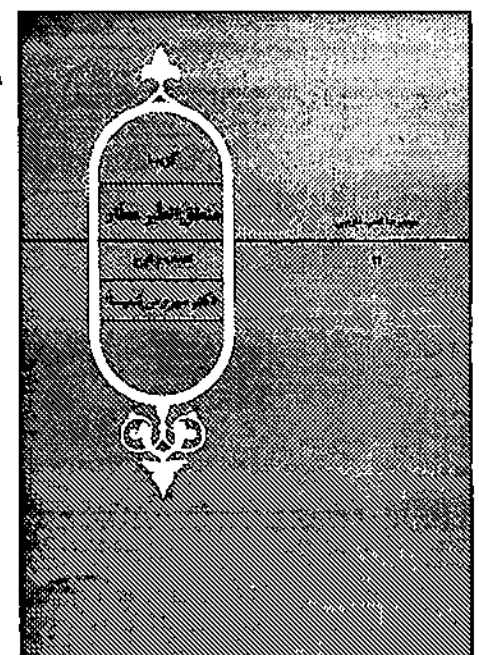
حسن در غیب است حسن از غیب جوی طبق روال پسنیدیده و مفید کتابهای خودآموز پیام‌نور که در آغاز هر فصل یا درسی، هدفهای رفتاری درس را معین می‌کنند و بدین ترتیب حد و مرز دانش فصلها و زوایای شناختی و یادگیری بخشهای کتاب را در چهارچوبی منظم مشخص می‌نمایند و انتظاری را که از فراگیر است بدین طریق به وی متذکر می‌شوند و با مهیا کردن عرصه تفکر و اندیشه، زمینه ورود مناسبی

گذری بر منطق الطیر عطار

منطق الطیر عطار

سیروس شمیسا

مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه پیام نور

می بیاید رفت سوی روم زود

تا شود تدبیر این معلوم زود
در نسخه بدل دکتر گوهرین و متن دکتر مشکور به
جای تدبیر، «تعبیر» آمده است که با خواب هم مناسبت
دارد.^۶

یا در صفحه ۹۰ بیت ۱۲ می خوانیم:

بایزید آمد شبی بیرون ز شهر

از خروش خلق خالی دید شهر
در نسخه بدل آقای گوهرین و نسخه آقای مشکور،
در مصرع دوم «دهر» به جای «شهر» ضبط شده که
صحیح تر است و جای بحثی هم برای مشکل قافیتی
آن باقی نمی ماند.^۷

و در صفحه ۹۹ بیت ۲۰ می خوانیم:

زانک ترسیدم که چون شد سیم جفت

راهزن گردد فرو نتوان گرفت
در نسخه بدل دکتر گوهرین مصرع دوم به این
صورت آمده است:

«شب ز بیم راهزن نتوان بخت» که با استناد به آن
مشکل قافیه نیز حل می شود.^۸

همچنین در ص ۱۰۲ بیت ۱۸ آمده است:

زود در مالید آن خورشید و ماه

دست بریده به روی همچو ماه
ضبط نسخه بدل دکتر گوهرین و متن دکتر مشکور،
«خورشید راه» است که صحیح تر به نظر می رسد و با
انتخاب آن مشکل قافیه نیز نخواهیم داشت.^۹

یا در ص ۱۰۸ ب ۱۵ آمده است:

چون شدم در زیر محنت پست تو

کی مرا تلخی کند از دست تو
در نسخه بدل به جای محنت، «نعمت» آمده^{۱۰} که
با توجه به ارتباط عمودی و افقی ابیات حکایت
درست تر است در غیر این صورت ارائه توضیحی روان و
مطلوب برای بیت دشوار است. و در صفحه ۱۴۶ بیت ۳۶
چنین می خوانیم:

گفت ما را هر دو دریا نار و نور

می بیاید رفت راه دور دور
در نسخه مشکور به جای دو دریا، «هفت دریا» ذکر
شده که با توجه به بیت بعد نیز مناسب تر است.^{۱۱}
از دیگر مواردی که اصلاح آن بر بعد آموزشی کتاب
می افزاید و به آن غنای بیشتری می بخشد بازنگری

مجدد به وضع توزیع و معنای لغات و اشارتی است که در
بخش توضیحات آمده است. اگر بخواهیم همه لغات
کتاب را در بخش پایانی آن با عنوان «واژه نامه»
فهرست کنیم به یقین می توان گفت حدود نیمی از آن
زاید است زیرا بیشتر لغات معنی شده به دلیل کثرت
کاربرد برای فارسی زبانان آشنا و مانوس است و درج
همه آنها جز افزایش حجم کتاب فایده دیگری دربر
ندارد. همچنین آوردن معانی واژه هایی مانند سرکشی
(ص ۶۶)، بدیع (ص ۷۲)، تدبیر (ص ۸۳)، فسرده
(ص ۹۴)، زود (ص ۹۶)، گردون (ص ۱۰۶)، گردیدن (ص
۱۰۷)، بازداد (ص ۱۰۸)، بیم (ص ۱۱۶)، آرایش (ص ۱۶۶)
بتدریجی (ص ۱۶۷) و... آن هم در سطح دانشگاه
مشکلی را حل نمی کند زیرا دانشجوی ناآشنا به ادبیات
هم می تواند مفهوم این واژه ها را براحتی از فرهنگها
بیابد. گذشته از آن، این ساده نگری در نهایت جز
آشفته گی ذهن خواننده و عادت دادن وی به پخته خواری
حاصلی ندارد. همچنین به هنگام مطالعه کتاب متوجه
شدم که معنی پاره ای از لغات بیش از سه بار تکرار
شده اند در حالی که با ارجاع به آن می توانستند از تکرار
بپرهیزند، از جمله آن لغات عبارت اند از:

بوک: صص ۵۱، ۱۱۰، ۱۳۰، ۱۳۲. تیغ: صص ۲۵،
۲۷، ۵۷.

کلی و کل: صص ۸۴، ۱۲۹، ۱۴۷ و ۱۴۸. مصحف:
صص ۷۴ و ۸۴.

زود: صص ۹۶ و ۱۵۸ سودا و سودایی. صص ۴۶،
۵۸ و ۱۰۸.

کشف و جهان کشف صص ۸۳، ۸۵، ۱۱۳. سرهنگ
و سرهنگی صص ۲۵، ۵۷ و ۱۲۱.

بر فروز و بر فروختن: صص ۴۱، ۱۲۲ و ۱۵۷. تن زدن:
صص ۴۹، ۶۱، ۸۴ و ۱۶۱.

استغنا: صص ۱۲۶، ۱۳۷، ۱۵۳، ۱۵۵ و...
در حالی که برخی تعبیرات و اصطلاحات در کتاب

دیده می شود که نیاز به توضیح دارند ولی متأسفانه
بی هیچ اشاره ای در کتاب باقی مانده اند از جمله:

دیده برفا کردن (ص ۷۶ بیت ۵)

چشم بر بستن (ص ۶۲ بیت ۳)

مذهب تجلی (ص ۷۲ ذیل توضیح ش ۱۲)

مذاهب غنوسی (ص ۱۰۴ س ۴)

به سرگشتن (ص ۱۵۶ بیت ۲۵)

دل پر خون کردن (ص ۶۳ بیت ۳)

صحو بعد از محو (ص ۸۶ ذیل توضیح ش ۹۵)

مهتاب پیمودن (ص ۱۳۵ ب ۲۰) و...

بحث درباره ابیات نیز اهمیت خاصی دارد و از
جهاتی درخور تأمل است. در بخش توضیح ابیات گاه به
مواردی برخوردیم که به عنوان شرح بیت نه تنها کافی
نیست بلکه در مواردی هم جای بحث دارد. در اینجا به
عنوان مثال به چند نمونه اشاره می شود:

۱- پاره پاره خاک را در خون گرفت

تا عقیق و لعل ازو بیرون گرفت
(ص ۲۴ ب ۱۷)

به حقیقت در پاره ای موارد جستن و ارائه یک معنی
و مفهوم برای ابیات کاری بی فایده است زیرا در حوزه
هنر و ادبیات که شعر نیز جزوی از آن است استدلال بر
پایه منطق ریاضی استوار نیست، به همین سبب است
که می گویند ادبیات منشوری را می ماند که دارای
جلوه های گوناگون است، پس شایسته بود که مؤلف
محترم در توضیح و تبیین ابیات، با توجه به خودآموز
بودن کتاب معیارهایی را در اختیار خواننده قرار می دادند
تا آنان به مدد همین ملاکها بتوانند به ساحت های
مختلف هنری یک شعر یا نثر راه یابند و طعم گوارای
معانی و مفاهیم متنوع آن را بچشند.

مؤلف در ذیل توضیح بیت مذکور، عقیق و لعل را
استعاره از گل دانسته اند که درست و بجاست، اما به روی
دیگر سخن اشاره نکرده اند که عقیق و لعل همان
سنگهای قیمتی هستند که سرخ اند و مشهورترین
عقیق ها، عقیق یمانی است.

۲- خه خه ای طاووس باغ هشت در

سوختی از زخم مار هفت سر
(ص ۳۸ ب ۱۶)

طاووس باغ هشت در می تواند روح و جان باشد که
نماد هشت باب بهشت است.

۳- آب بنمایم ز وهم خویشتن

رازها دایم بسی زین بیش من
(ص ۴۲ ب ۸)

در توضیحات می خوانیم: «... در سوره النمل آمده
است که هدهد آب را در زیر زمین تشخیص می داد»
بنده در سوره النمل آیه ای نیافتم که به آب شناسی بودن
هدهد اشاره ای داشته باشد. به یقین نویسنده فاضل

یادداشت‌های روان‌شاد استاد حسن قاضی طباطبائی را در بخش تعلیقات منطق‌الطیر دکتر مشکور ملاحظه فرموده‌اند؛ ای کاش ایشان آن یادداشت را در توضیح بیت می‌آوردند و یا خواننده را به تفاسیر ارجاع می‌دادند.^{۱۲}

۴- پادشاه خویش را دانسته‌ام

چون روم تنها چو نتوانسته‌ام
(ص ۴۲ ب ۱۳)
در توضیح بیت فوق می‌نویسند: «... به آغاز مصرع دوم به لحاظ معنا باید «اما» افزود: اما چگونه تنها بروم که نمی‌توان» به نظر می‌رسد نیازی به افزودن «اما» نباشد زیرا می‌توان گفت: «چگونه تنها بروم وقتی که نمی‌توانم» تازه در صورت افزودن «اما» اشکال نگارشی نیز بر این عبارت وارد می‌شود. در دستور زبان فارسی امروز حروف پیوند را به دو دسته تقسیم می‌کنند: حروف پیوند وابسته‌ساز و حروف پیوند هم پایه‌ساز. از حروف پیوند وابسته‌ساز، جمله مرکب ساخته می‌شود و از جهت نگارشی درست نیست در جمله‌های مرکبی که با

وابسته‌سازها ساخته می‌شود حرف هم پایه‌ساز «اما» را به کار برد.^{۱۳}

۵- مرد می‌باید تمام این راه را

جان فشاندن باید این درگاه را
(ص ۴۲ ب ۲۲)
در توضیحات آمده است: «... تمام صفت مرد است» سپس در ادامه می‌افزایند: «هرگاه بین مضاف و مضاف‌الیه فاصله می‌انداختند «را»ی علامت فک اضافه می‌آوردند: تا سلسله ایوان بگسیست مداین را یعنی سلسله ایوان مداین.» گویا ایشان «را»ی مصرع اول را فک اضافه تصور کرده‌اند، در صورتی که در مصرع مذکور «را» در معنی «برای» حرف اضافه است.
۶- در سخن گفتن شکر ریز آمده

در شکر خوردن پگه‌خیز آمده
(ص ۵۰ ب ۲)
در توضیحات می‌نویسند: «پگه‌خیز اشاره به نماز صبحگاهی» گفتنی است اگرچه ترکیب پگه‌خیز، نماز صبح را به خاطر می‌آورد اما ارتباطی با مفهوم بیت ندارد، بنابراین گمان می‌کنم در مصرع دوم سبقت و برتری طوطی در شیرین سخنی منظور است.

۷- بعد از آن طاووس آمد زرنگار

نقش پرش صد چه؟ بلکه صد هزار
(ص ۵۱ ب ۱)
در توضیح بیت آورده‌اند: «بین که و چه سجع متوازی است».

سؤال اینجاست که چه ضرورتی دارد به سجع میان «که و چه» اشاره کنیم آن هم به صورتی که پس از نشان کردن چه و بلکه، «بل» را از اول «بلکه» انداخته و با ایجاد تناسبی نه چندان لازم میان کلمات، آن را سجع متوازی قلمداد نماییم؟

۸- چون بود در تیغ گوهر بر دوام

زان گوهر در تیغ می‌جویم مدام
(ص ۵۶ ب ۱۱)
در توضیح بیت آمده: «تیغ: دسته شمشیر پادشاهان، مرصع (جواهرنشان) بود. تیغ: کوه به مجاز جزء و کل. بین دو تیغ جناس تام است».

تصور می‌کنم که به دلیل رسایی و روانی بیت نیازی نیست که بنویسیم بین دو تیغ جناس تام هست؛ چرا که شاعران عارف پیشه‌ای چون سنایی و از پی او عطار و

مولوی در زمره گویندگانی هستند که به قصد تعلیم شعر سروده‌اند نه به صرف هنر شاعری. از طرف دیگر موضوع این بخش گزیده، عذر کبک است، این پرنده در کوه‌های سنگی و خاکی مسکن دارد و نمونه مردم جواهر دوست است که همه عمر خود را صرف جمع‌آوری انواع جواهرات کریمه و اشیای قیمتی و عتیق می‌نمایند،^{۱۴} و مانند باز آن پرنده شکاری معروف نیست که بتوان پیوند و ارتباطی میان آن پرنده با شاهان جست. بنابراین پیشنهاد می‌شود که معنای بیت بدین صورت اصلاح گردد: چون دایم بر کوه گوهر یافت می‌شود، به آن سبب همیشه در کوه به دنبال گوهر می‌گردم.

۹- گوهری خورشید فش در موی داشت

برقی شعر سیه بر روی داشت
(ص ۷۸ ب ۳۲)
علاوه بر توضیحات بیت که در صفحه ۸۳ کتاب مندرج است می‌توان مصرع اول را به صورتی دیگر نیز معنی کرد: آن دختر ترسا گوهر زینتی درخشانی به موی خود بسته بود.

از دیگر نکات درخور توجه، حذف و انتخاب ابیات بر اساس نسخه دکتر صادق گوهرین است. مؤلف محترم کوشیده‌اند منطق‌الطیر را به صورت گزیده‌ای مفید و مختصر درآورند و در این کار نیز تا حد بسیار موفق بوده‌اند، اما گاه گسیختگی و فاصله میان ابیات به صورتی است که بیت را نامفهوم می‌کند، به حدی که برای حفظ ارتباط منطقی ابیات و درک درست منظور شاعر، لازم است از نسخه اصلی ابیاتی را به قبل یا بعد برخی قسمت‌ها افزود تا معنی ابیاتی که به دلیل جدا افتادن از پاره‌های اصلی خود ظاهراً دشوار به نظر می‌رسد، به روشنی فهمیده شود. البته تأکید می‌کنم که در افزودن این ابیات جنبه خودآموز بودن کتاب و طرف مخاطب (فراگیر) مورد نظر است و گرنه ابیات بسیار متناسب و به اندام گلچین شده‌اند.

۱- چون بلند و پست با هم یار شد

آدمی اعجوبه اسرار شد
(ص ۲۴ ب ۳۱)
برای درک مفهوم بیت مذکور بهتر است بیت پیشین از نسخه اصلی ذکر گردد:^{۱۵}

جان بلندی داشت تن پستی خاک

مجتمع شد خاک پست و جان پاک

(ص ۱۲ ب ۲۰۷)

۲- در میان سنگ و آتش مانده‌ام

هم معطل هم مشوش مانده‌ام

(ص ۵۶ ب ۷)

با درج دو بیت بعد مفهوم کلمات سنگ و آتش به

روشنی معلوم می‌شود:

سنگ ریزه می‌خورم در تفت و تاب

دل پر آتش می‌کنم بر سنگ خواب

چشم بگشایید ای اصحاب من

بنگرید آخر به خورد و خواب من

(ص ۵۰ ب ۸۸۲-۸۸۱)

۳- مرد گفت اکنون ازین خجلت چه سود

کار چون افتاد برخیزیم زود

(ص ۷۹ ب ۷۸)

برای حفظ ارتباط منطقی مطلوب است بیت زیر از

نسخه اصلی افزوده شود:

لازم درگاه حق باشیم ما

در تظالم خاک می‌پاشیم ما

(ص ۸۳ ب ۱۴۹۰)

۴- در حکایت رابعه عدویه دو بیت از آخر آن حذف

شده که با توجه به پاسخ هدهد، این حکایت بدون این

دو بیت کامل نیست، بنابراین در ص ۹۳ بعد از بیت ۱۱

باید دو بیت زیر را اضافه کرد:

یا مرا در خانه من ده قرار

یا نه اندر خانه خویشم گذار

تا نباشد عاشقی چون رابعه

کی شناسد قدر صاحب واقعه

(ص ۱۰۰ بیت ۱۸۰۹-۱۸۰۸)

۵- صورتی از خلط و خون آراسته

کرده نام او مه ناکاسته

(ص ۱۰۲ ب ۱۴)

برای رسایی کلام و درک نتیجه جواب هدهد

پیشنهاد می‌شود دو بیت زیر از نسخه اصلی افزوده شود:

گر شود آن خلط و آن خون کم ازو

زشت تر نبود درین عالم ازو

(ص ۱۲۵ ب ۲۲۳۸)

چند گردی گرد صورت عیب جوی

حسن در غیب است حسن از غیب جوی

(ص ۱۲۵ ب ۲۲۴۰)

۶- قطره‌ای آب از قدم تا فرق درد

کی تواند کرد با دریا نبرد

(ص ۱۰۵ ب ۶)

قبل از بیت مذکور باید بیت زیر را از نسخه اصلی

اضافه کنیم تا معنای «قطره آب» برای دانشجو روشن

شود:

تو اگر آلوده گر پاک آمدی

قطره‌یی آبی که با خاک آمدی

(ص ۱۲۹ ب ۲۳۱۸)

۷- آه اگر از جای خاص آید پدید

مرد را حالی خلاص آید پدید

(ص ۱۲۰ ب ۲)

با افزودن بیت زیر از نسخه اصلی معنی «جای

خاص» معلوم می‌شود و دیگر بیت نیازی به توضیح

ندارد. جایگاه خاص مغز جان تست

قشر جانت نفس نافرمان تست

(ص ۱۷۷ ب ۳۱۶۸)

۸- رفت معشوقش به بالینش فراز

دید او را خفته و ز خود رفته باز

(ص ۱۳۵ ب ۱۸)

برای حفظ ارتباط مضمون ابیات لازم است دو بیت

بعد از آن درج گردد:

رقعه‌ای بنوشت چست و لایق او

بست آن بر آستین عاشق او

عاشقش از خواب چون بیدار شد

رقعه برخواند و برو خون بار شد

(ص ۱۹۶ ب ۳۵۲۲-۳۵۲۳)

۹- ذره‌یی از حیرت عقبی مرا

بیش از صد کوه در دریا مرا

(ص ۱۴۴ ب ۱۶)

بیت مذکور در نسخه اصلی مربوط است به حکایت

«نومریدی که پیر خویش را در خواب دید»^{۱۶} به سبب

این که بین بیت یاد شده با ابیات قبل از آن ارتباطی

دیده نمی‌شود، بهتر است حذف شود.

۱۰- هر چه ایشان کرده بودند آن همه

بود کرده نقش تا پایان همه

جان یوسف را به خواری سوخته

و آن گه او را بر سری بفرخته

(ص ۱۵۵ ب ۲ و ۳)

فهم ابیات فوق بدون دانستن حکایت «فروختن

حضرت یوسف به مالک دعر و خط سندن مالک از

برادران به هنگام خرید یوسف (ع) و...» قدری مشکل

است و لازم است حکایت ذکر شده از نسخه اصلی به

صورت گلچین آورده شود^{۱۷} و اگر آوردن حکایت باعث

حجیم شدن کتاب می‌شود می‌توان در بخش توضیحات

به اختصار به آن اشاره کرد.

دیگر سخن آن که برخی از ابیات گزیده ویژگی

اشعار «سهل و ممتنع» را دارند اما نه به گونه شعر فرخی

و سعدی. سهل اند بدان سبب که به نظر استاد به قدری

ساده بودند که ایشان نیازی به توضیح ندیدند، اما

همین ابیات برای فراگیران مشکل می‌نماید. انتظار

داریم مؤلف گرامی در صورت صوابدید در چاپهای بعدی

کتاب درباره پاره‌ای از ابیات شرح مختصری مرقوم

فرمایند. جهت پرهیز از اطالة کلام به ذکر دو بیت بسنده

می‌شود:

هیچکس را در جهان این اوفتاد

کو پس از مردن بزاید نابزاد

(ص ۱۰۶ ب ۲۸)

چون برون آیی ز پندار وجود

بر تو گردد دور پرگار وجود

(ص ۱۸۸ ب ۱۸)

به حق باید گفت این کتاب در مقایسه با سایر

کتابهای دانشگاه پیام‌نور غلط‌های چاپی و نگارشی

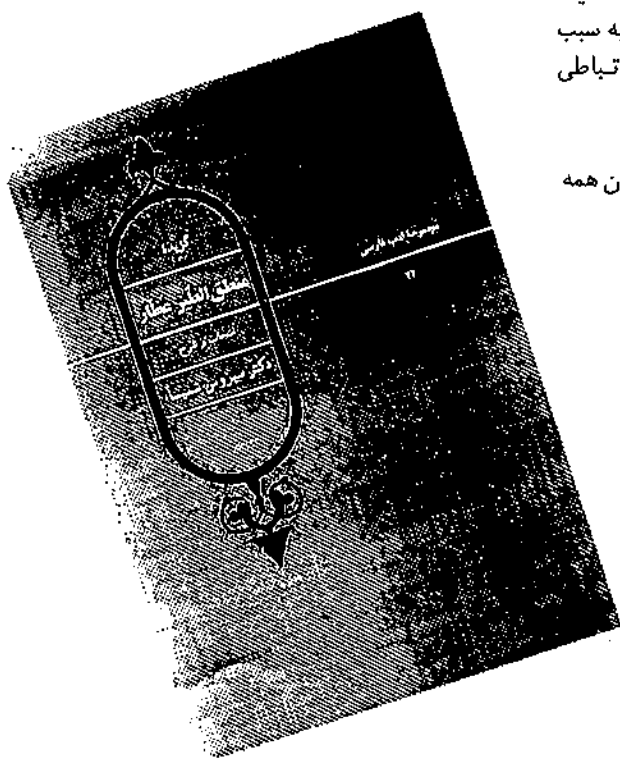
کمتری دارد و این امر نشانگر دقت نظری است که مؤلف

محترم در تدوین کتاب ملحوظ داشته‌اند. نگارنده به

هنگام مطالعه به مواردی چند برخورده است که به قرار

زیر فهرست می‌شود:

در صفحه ۱۶ سطر دوم به جای «مشبه» دوم باید

«مشبه به» درج شود و جمله بدین صورت اصلاح گردد:
 «... مشبه معقول و مشبه به محسوس یا مادی است.»
 در ص ۱۸ سطر ۱۶ گویا به جای «حکایات» به اشتباه «حکایت» آمده است.
 در ص ۲۶ ذیل توضیح شماره ۱۰ آمده است: «نوح هفتصد و پنجاه سال قوم خود را ارشاد کرد...» در قرآن کریم سورة عنکبوت آیه ۱۴ می‌خوانیم: «و لقد ارسلنا نوحاً الی قومه فلیث فیهم الف سنة الا خمسین عاماً...» بنابراین هفتصد و پنجاه سال نادرست است و به جای آن باید «نهصد و پنجاه سال» قید گردد.
 در ص ۳۸ بیت ۱۶ با توجه به نسخه چاپی دکتر گوهرین به جای «سوختی» به غلط «سوختم» درج شده است.
 ص ۹۶ در اشاره به حدیث نبوی، به جای «ساء لئی»، باید «سائلئی» درج شود.
 در ص ۱۰۷ بیت آخر مصرع اول «داد شه را میوه و شه چون چشید» درست است، که به اشتباه «داد شد را...» چاپ شده است.
 در ص ۱۰۹ بیت ۹ بر اساس چاپ دکتر گوهرین بهتر است «یا»ی کلمه «مشغولی» به ضرورت وزن شعر مُشَدَّد گردد تا بیت روان و بی‌سکته خوانده شود. درست نظیر بیت ۹ ص ۱۱۶ که مُشَدَّد بودن «یا»ی کلمه «گستاخی» کار قرائت بیت را آسان ساخته است.
 گر به راه آید و شاق اعجمی هست «گستاخی» او از خرمی از آنجا که مُشَدَّد ساختن برخی کلمات به درست‌خوانی بیت‌ها کمک زیادی می‌کند پیشنهاد می‌شود در دیگر موارد نیز یک‌دست و یکنواخت عمل شود. به عنوان مثال کلمات «دوستداری» و «دوستی» در بیت زیر مُشَدَّد نیستند:
 دوستداری تو آزاری بود دوستی او تو را کاری بود (ص ۱۱۷ ب ۷)
 و یا کلمه‌ی زندگی در بیت:
 در دو عالم شادی مردان بدوست زندگی گنبد گردان بدوست (ص ۱۱۹ ب ۴)
 در ص ۱۳۱ بیت ۱۲ در مصرع اول بر اساس نسخه اصلی به جای «عاشق» باید «عشق» قید شود.

در ص ۱۳۴ مصرع دوم بیت اول را باید بر اساس نسخه اصلی به صورت «معرفت را وادی بی بی پا و سر» اصلاح کرد.
 در ص ۱۴۶ در مصرع دوم بیت ۲۶ «براقی» نادرست است و به جای آن باید «براقی» درج شود.
 در ص ۱۶۷ عنوان ابیات که به صورت «شعر گفتن حجت حاصلی است» نادرست می‌نماید و باید به صورت «شعر گفتن حجت بی‌حاصلی است» اصلاح گردد. شایان ذکر است که همین مصرع در صفحه ۱۶۸ بیت هشتم درست چاپ شده است.
 کوتاه سخن این که استاد ترجمه یک‌دستی از آیات و احادیث به دست نداده‌اند. در پاره‌ای موارد معنی تحت‌اللفظی آیه و حدیث را نوشته‌اند و در مواردی هم به ترجمه روان مطابق با فارسی معیار پرداخته‌اند. ۱۸ و گاه حتی فراتر از این عمل کرده‌اند و در یک جا ترجمه تحت‌اللفظی و در جای دیگر ترجمه روان را نوشته‌اند. ۱۹ گاه نیز عین حدیث و ترجمه آن را در چند جا بی‌کم و کاست یادداشت نموده‌اند که برای پرهیز از تکرار بهتر بود برای بار اول حدیث و ترجمه آن را می‌آوردند و در دفعات بعدی به آن ارجاع می‌دادند. ۲۰

پانویست‌ها:
 ۱- منطق الطیر، عطار، سیروس شمیسا، ص ۸
 ۲- منطق الطیر، عطار، صادق گوهرین، ص ۱۲۵ ب ۲۲۴۰
 ۳- منطق الطیر، عطار، سیروس شمیسا، ص ۸
 ۴- همان مأخذ، ص ۷
 ۵- منطق الطیر، دکتر صادق گوهرین، ص ۴۴ ب ۷۹۹
 ۶- همان مأخذ، ص ۶۸ ب ۱۲۰۴ و منطق الطیر، دکتر محمدجواد مشکور، ص ۷۸ ب ۹
 ۷- منطق الطیر، گوهرین، ص ۹۰ ب ۱۶۲۰ و منطق الطیر مشکور، ص ۱۰۴ ب ۱۰
 ۸- منطق الطیر، گوهرین، ص ۱۱۸ ب ۲۱۲۶
 ۹- منطق الطیر، گوهرین، ص ۱۲۷ ب ۲۲۹۰ و منطق الطیر، مشکور، ص ۱۵۰ ب ۱۶
 ۱۰- منطق الطیر، گوهرین، ص ۱۳۵ ب ۲۴۲۶
 ۱۱- دقت‌الطیر، محمدجواد مشکور، ص ۲۶۸ ب ۱۵
 ۱۲- همان مأخذ، صص ۳۰۵-۳۰۶
 ۱۳- زبان فارسی ۳ و ۴ از سری کتابهای درسی نظام جدید آموزش متوسطه سال دوم، شرکت چاپ و نشر کتاب، چاپ دوم، ۱۳۷۸، صص ۱۸۳، ۱۸۴ و یا رک. دستور کاربردی زبان

فارسی، مهرانگیز نوبهار، تهران، انتشارات رهنما، چاپ اول، ۱۳۷۲، صص ۲۱۴-۲۱۷.
 ۱۴- منطق الطیر، گوهرین، ص ۳۱۷.
 ۱۵- شماره صفحات و ابیات حذف شده از نسخه دکتر صادق گوهرین است.
 ۱۶- رک. منطق الطیر، گوهرین، ص ۲۱۹ ب ۳۹۲۵ به بعد.
 ۱۷- همان مأخذ، صص ۲۳۲-۲۳۴.
 ۱۸- رک. منطق الطیر، عطار، سیروس شمیسا، ص ۲۷.
 ذیل توضیح ش ۱۶ و نیز ص ۴۴ ذیل توضیح ش ۲۳.
 ۱۹- رک. همان مأخذ، ص ۲۶، ذیل توضیح ش ۱۲ و ص ۴۴، ذیل توضیح ش ۱۷.
 ۲۰- رک. همان مأخذ، ص ۹۴، ذیل توضیح ش ۶ و ص ۱۱۱، ذیل توضیح ش ۱۸.
کتابنامه:
 ۱- قرآن کریم، ترجمه عبدالمحمد آیتی، انتشارات سروش، چاپ دوم، ۱۳۶۸.
 ۲- به سوی سیمرغ، نعمت‌الله قاضی (شکیب) تهران، انتشارات پیروز، چاپ سوم، ۱۳۵۶.
 ۳- دستور کاربردی زبان فارسی، مهرانگیز نوبهار، تهران، انتشارات رهنما، چاپ اول، ۱۳۷۲.
 ۴- زبان فارسی (۳ و ۴) از سری کتابهای درسی نظام جدید آموزش متوسطه، سال دوم، شرکت چاپ و نشر کتاب، چاپ دوم، ۱۳۷۸.
 ۵- شرح کامل منطق الطیر، اصغر برزی، انتشارات اعظم بنات، چاپ دوم، ۱۳۷۴.
 ۶- فرهنگ اساطیر و اشارات داستانی در ادبیات فارسی، محمدجعفر یاحقی، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۶۹.
 ۷- فرهنگ تلمیحات، سیروس شمیسا، تهران، انتشارات فردوس، چاپ اول، ۱۳۶۶.
 ۸- فرهنگ نامه شعری، دکتر رحیم عقیقی، تهران، انتشارات سروش، ۱۳۷۲.
 ۹- فرهنگ نوادر لغات و ترکیبات و تعبیّرات آثار عطار نیشابوری، دکتر رضا اشرف‌زاده، مشهد، انتشارات آستان قدس، ۱۳۶۷.
 ۱۰- گزیده منطق الطیر، عطار، به شرح سیروس شمیسا، تهران، نشر قطره چاپ دوم، ۱۳۷۴.
 ۱۱- منطق الطیر، عطار، به تصحیح دکتر سیدصادق گوهرین، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ چهارم، ۱۳۶۵.
 ۱۲- منطق الطیر، عطار، سیروس شمیسا، انتشارات دانشگاه پیام‌نور، چاپ دوم، خرداد ۱۳۷۳.
 ۱۳- منطق الطیر، عطار، به تصحیح دکتر محمدجواد مشکور، تبریز، انتشارات کتابفروشی تهران، ۱۳۴۱.

اهمیت آموزش زبان فارسی به عنوان ابزار تفهیم و تفاهم و آموزش میراث ادبی آن، آشنایی با زبان و ادب معاصر، آشنایی با زبان فارسی معیار، کسب مهارت‌های درست‌نویسی، ساده‌نویسی، آشنایی با آیین پژوهش، مرجع‌شناسی و... بخشی از اهداف مهارتی و شناختی فارسی عمومی دانشگاه‌ها است.

اهداف آموزشی و نگرشی برنامه از جمله پاسداری از زبان فارسی، انتقال و اشاعه‌ی زبان فارسی و ادب گران‌سنگ آن، تلطیف عواطف و احساسات، تربیت اخلاقی از طریق متون ادبی و... جایگاه خاص خود را دارد.

اکنون باید دید گزینه‌ی متون ادبی چاپ انتشارات سمت و گزیده‌های مشابه که جنبه‌ی غیر رسمی دارند، آیا توانسته‌اند این اهداف و اهداف مشابه آن را محقق سازند؟

البته که خیر! گرچه گزیده‌هایی که تاکنون بدین منظور تألیف و تدوین شده‌اند، مزایایی در خور دارند، اما باید اذعان داشت که از سهوها و نارسایی‌های ساختاری و محتوایی خالی نیست.

ساختار کلی جدی آن‌ها چنین است که از گوهرهای گران‌سنگ ادب فارسی قطعاتی به فراخور ذوق گردآورندگان آن جمع شده و بی‌هیچ نظم و انضباط یا ارتباط طولی و عرضی و هدف معین و معلوم در کنار هم جمع آمده‌اند، بی‌آن‌که این ارتباط و این چینش، هدف و

مقصودی را دنبال کند و به عبارتی معنادار باشد. خدایشان خیر دهد و دست جملگی مریزد.

بارها و بارها کتاب فارسی عمومی انتشارات سمت نقد شده است و بی‌گمان بازگفت ایرادات آن ملال‌آور است و صدالبته مرده را چوب زدن و از سوئی گوش برنامه‌ریزان گروه علوم انسانی وزارت محترم علوم، تحقیقات و فن‌آوری سخت‌انگنده است، حتی درصدد اصلاح اغلاط مکرر آن نیز بر نیامده‌اند، چه رسد به بازنگری اساسی در ساختار و محتوای آن. نگارنده با توجه به تجربه و سوابقی که در برنامه‌ریزی درسی آموزش زبان و ادبیات فارسی در وزارت آموزش و پرورش داشته و هم چنین به عنوان معلمی که سالیانی است فارسی عمومی را تدریس می‌کند، ویژگی‌های یک متن آموزشی که بتواند هدف‌های فارسی عمومی دانشگاهی را تأمین کند در چند بخش برشمرده و به دنبال هر ویژگی راه کارهای آن را می‌نماید:

۱- اصل انسجام

هر کتاب آموزشی باید از نظم و توالی منطقی و منظمی پیروی کند تا ضمن آموزش بهتر آن موضوع بتواند به فکر نیز انسجام بخشیده و تفکر منطقی را در مخاطبان خود ایجاد و تقویت نماید.

کتاب فارسی عمومی نیز باید براساس چنین بینش روش‌مند و برنامه‌ریزی شده‌ای پایه‌ریزی گردد، نه روش‌های کشکولی و بی‌هدف.

در روش کشکولی آمیزه‌ای ناهماهنگ و بی‌هدف مجموعه‌ای فراهم می‌آورد، بی‌هدف و ناهماهنگ. همان قطار شتری که به قول صاحب بن عباد اگر مهار بگسلد، هر شترش به کاروانی خواهد رفت!

به عبارتی دیگر باید بدانیم هر متن با متن قبل و

بعد خود چه ارتباطی دارد و چه هدفی را دنبال می‌کند و آیا این خرده هدف‌ها، هدف‌های کلی آموزش زبان و ادبیات را دنبال می‌کند یا خیر.

مقایسه و نتیجه‌گیری هدف‌دار از این طریق حاصل می‌گردد که پدیده‌های مشابه با وجوه اشتراک و پدیده‌های مغایر با وجوه افتراق در کنار هم قرار گیرند، ذهن بر سر آن نکته یا نکات متمرکز شود و محک سنجش در کاراید تا به نتیجه‌ی درست دست یابد.

پراکندگی، تمرکز و دقت می‌برد و آشفتگی و خستگی ذهنی می‌آورد. در عوض، انسجام متون آموزشی اساس سنجش و مقایسه و شیوه‌ی فعال‌سازی آموزش است، ذهن فعال و پویای دانشجو از روش‌های انفعالی می‌گریزد و روش‌های فعال را می‌پذیرد.

مهم‌ترین ویژگی تدوین کتاب براساس اصل انسجام، اصلاح روش‌های تدریس است. وقتی برنامه‌ای اصولی و منطقی و با برنامه و هدف طراحی شود، روش تدریس مناسب را نیز با خود می‌آورد، ایجاد علاقه می‌کند، مطالعات بعدی را سامان می‌بخشد، اهداف آموزش زبان و ادبیات را بهتر و بیشتر محقق می‌سازد و ده‌ها دستاورد دیگر را به دنبال خواهد آورد.

راهکارها:

۱- کتاب دارای دو بخش کلی باشد: الف: آموزش زبان فارسی ب: آموزش ادبیات فارسی

۲- آموزش زبان فارسی می‌تواند شامل آموزش مباحث دستوری، نگارشی، ویرایشی و زبان‌شناسی باشد و برای هر مقوله نیز می‌توان مباحثی را مطرح ساخت، از جمله در بخش آموزش نگارش مباحث مقاله‌نویسی، رساله‌نویسی، نامه‌نگاری، گزارش‌نویسی، یادداشت‌برداری را جای داد که انتخاب این درس‌ها باید

براساس نیاز دانشجو باشد.

۳- در آموزش ادبیات فارسی می توان متون آموزشی را ذیل فصل هایی گنجانند، از جمله ادبیات حماسی، غنایی، تعلیمی، نمایشی، عرفانی، داستانی، انتقادی، تمثیلی، توصیفی، عامیانه، ترجمه و...

۴- در هر فصل، متون به گونه ای انتخاب شوند که سیر و تاریخچه ی آن موضوع را نیز به دنبال داشته باشد. مثلاً متون غنایی با سیر تاریخی آغاز شده و تا امروز ادامه یابد تا زمینه های مقایسه بهتر فراهم شود.

۵- هر فصل شامل درآمدهای باشد که به اجمال مباحث کلی و نظری آن موضوع تعیین گردد.

۶- بر پیشانی هر درس و هر متن، توضیحی مختصر آورده شود تا ضمن آشنایی با متن مورد نظر، ما را از هدف آگاه سازد و در ضمن نقد و تحلیل کوتاهی نیز از اثر ارائه بدهد.

۷- برای رسیدن به انسجام و دریافت آن از طریق ارزشیابی، تعدادی سؤال در پایان هر فصل داده شود تا ضمن فراهم آوردن زمینه های مناسب ارزشیابی دانشجو با اهداف فصل نیز آشنایی بیشتر یابد.

۸- برای معنادار کردن ارتباط درس های یک فصل، در آغاز هر درس پیوند آن با درس قبل و بعد آورده شود و همچنین انتخاب ها به گونه ای باشد که نفس ارتباط بی هیچ کوشش ذهنی دریافت شود.

۹- جهت تقویت حس کنجکاوی و تفکر، فعالیت هایی نیز می توان برای هر متن در نظر گرفت تا بدین طریق ضمن حفظ انسجام، دانشجو خود در فعالیت های یاددهی و یادگیری حضور داشته باشد.

۲- اصل تداوم و توالی
این اصلی مسلم و طبیعی و ذاتی هر برنامه است

که باید ارتباطی عمودی با سطوح قبل و بعد خود داشته باشد. متأسفانه یکی از معایب بزرگ کتاب های فارسی عمومی موجود آن است که نیم نگاهی نیز به آموخته های دوره های قبل دانشجو نداشته اند. برای مثال باید گفت که حدوداً ۳۰ تا ۴۰ درصد متون انتخابی، مواد آموزشی نگارش و دستور عیناً در کتاب های زبان و ادبیات فارسی دوره های دبیرستانی و پیش دانشگاهی آمده است.

طبعاً کتاب فارسی عمومی ادامه ی طبیعی همان آموزش ها است و باید وحدت و گسترش آگاهی های داده شده در سال های پیشین را مدنظر خود قرار دهد.

راه کارها:

۱- مطالعه ی دقیق کتاب های زبان و ادبیات فارسی از سطح راهنمایی و دبیرستان تا پیش دانشگاهی. گفتنی است که از سال ۱۳۶۸ با تشکیل شورای برنامه ریزی و تألیف کتاب های راهنمایی، سه کتاب فارسی دوره ی راهنمایی در سال ۱۳۷۳ به ثمر نشست. متعاقب آن شورای برنامه ریزی و تألیف کتاب های دوره ی دبیرستان تشکیل شد و با حضور بیش از ۶۰ تن از اساتید و مدرسان و برنامه ریزان آموزشی و معلمان مجرب در مراحل مختلف برنامه در پایان سال ۱۳۷۷ مجموعاً ۱۴ کتاب تألیف و در مدارس تدریس شد و با نظرسنجی ها و نیازسنجی های مستمر و مقطعی و اجرای آزمایشی، نتایج بسیار مطلوب و موافقی را به دنبال داشت.

تغییرات به شیوه ی اساسی و بنیادین بود. با تفکیک دو مقوله ی زبان از ادبیات، سیر آموزشی در هر دو مقوله رعایت شد و با تمام اصول برنامه ریزی درسی مباحث علمی آنها سامان داده شد. همین تغییرات

اساسی ایجاد می نماید کتاب های دانشگاهی چه در سطح فارسی عمومی و چه در رشته ی تخصصی زبان و ادبیات فارسی، مکمل آموخته های دانش آموزان باشد. از ویژگی های اساسی برنامه ی دوره ی دبیرستان و پیش دانشگاهی می توان به موارد زیر اشاره کرد.

■ تفکیک دو مقوله ی زبان از ادبیات.

■ تلفیق و در هم تنیدگی مواد درسی.

■ توجه به رویکرد آموزشی زبان فارسی و تقویت مهارت های چهارگانه ی زبان آموزشی از طریق توجه به مهارت های چهارگانه ی زبانی.

■ رویکرد آمیختگی تدریس با ارزشیابی.

■ رویکرد آموزش مرحله ای و توجه همه جانبه به

مقولات ادبی و متون ادبی.

■ استفاده از روش لایه به لایه یا حلزونی در ارائه ی مفاهیم.

■ توجه به شیوه های نوین تدریس.

■ توجه ویژه به ادبیات معاصر، چنان که بیش از ۶۰ درصد از متون انتخابی متعلق به یکصد ساله ی اخیر است.

■ به روز بودن متون انتخابی.

■ توجه به علایق دانش آموز.

■ شادابی و نشاط.

■ ایجاد نگرش مثبت به زبان و ادبیات فارسی.

■ تنوع و پویایی متون.

■ توجه به ادبیات داستانی.

■ توجه به ادبیات جهان.

■ انتخاب متون برجسته و ممتاز.

■ آموزش ادبیات از طریق موضوعات و مقولات ادبی.

■ به کارگیری مواد کمک آموزشی و فن آوری آموزشی.

■ شکستن حصار جمود و تحجر، خشک مغزی،

دانشگاه ها و ...

یک‌سویه‌نگری و خودسانسوری.

۲- افزایش واحدهای فارسی عمومی از سه واحد به چهار واحد گذشته که از این تعداد ۲ واحد به زبان فارسی و ۲ واحد به ادبیات فارسی اختصاص یابد. این واحدها به طور متوالی طی ۲ سال ارائه گردد.

در وضع فعلی سه واحد درس فارسی عمومی عملاً به دلیل فشردگی ساعت‌ها، بی‌برنامگی، کسالت و خستگی، در نهایت ۲ ساعت عرضه و ارائه می‌شود.

۳- اصل تناسب

هر ماده‌ی درسی باید با سن، نیازها، علایق، رشته و به طور کلی شرایط ویژه‌ی فراگیران آن تناسب و سنخیت داشته باشد. به عبارتی نمی‌توان یک کتاب با محتوای واحد را برای تعداد بی‌شماری دانشجوی با رشته‌ها و گرایش‌های مختلف پیشنهاد داد.

راه‌کارها:

۱- از آن‌جا که مخاطبان فارسی عمومی تمامی رشته‌ها پنج گروه عمده‌ی فنی و مهندسی، پزشکی، هنر، علوم انسانی و علوم پایه هستند، می‌توان با توجه به نیازهای آینده‌ی این پنج گروه، حداقل پنج کتاب فارسی تهیه دید که وابستگی و همبستگی بیشتری با تمامی رشته‌های یک گروه داشته باشد.

۲- انتخاب متون با سن و نیاز و جوانی و سرزندگی دانشجویان تناسب داشته باشد.

۳- هنگام طرح انواع ادبی مقولات زنده و تازه و عام و لازم ارائه شود.

۴- به طرح مباحث سیاسی، اجتماعی و کاربردی توجه ویژه شود.

۴- اصل برنامه

در واقع تمامی مشکلات و نواقصی که برای کتب فارسی عمومی برشمرده‌اند و برشمرده‌ایم ناشی از یک

ضعف عمده و اساسی است و آن نداشتن برنامه‌ی مدون است.

راه‌کارها:

۱- تدوین برنامه‌ای که شامل اهداف، اصول، نیازها و ضرورت‌ها، ساختار و محتوا، شیوه‌های سازماندهی محتوا، روش‌های بازدهی و یادگیری، ارزشیابی و... باشد. در اینصورت هر کس و در هر کجا، طبق این روال معین دست به تألیف بزند، این اثر طبق اصول و ضوابط برنامه بوده و آثار پدید آمده اختلاف اصولی و اساسی با هم نخواهند داشت.

۲- لازمه‌ی تدوین چنین برنامه‌ی همه‌جانبه تشکیل شورایی متشکل از نمایندگان دانشگاه‌های مختلف کشور است.

۵- اصل مشارکت

در تدوین کتابی که قرار است مورد استفاده‌ی هزاران دانشجوی در هر ترم قرار گیرد، نباید تنها فرد یا افراد خاصی دخیل باشند و کتاب تنها در انحصار آنان بماند.

راه‌کارها:

۱- به منظور نیل به چنین هدفی می‌توان با ارائه‌ی برنامه‌ای جامع از مدرس خواست، خود محتوای موردنظرش را که تناسب و سنخیتی با فراگیران دارد تهیه کند و متن خاصی تجویز نشود.

۲- به کتاب‌های گوناگون فرصت داد تا هر یک که از قابلیت‌های آموزشی و ذوق و سلیقه و حسن ترکیب و تألیف بالایی برخوردار هستند مورد استفاده‌ی مدرس قرار گیرد. تجویز یک کتاب و بخشنامه کردن آن در صورتی می‌تواند موفق باشد که آن کتاب با مشارکت گروه زیادی از استادان و با توجه به برنامه‌ای معین تهیه و تدوین گردد.

۶- اصل تازگی و سرزندگی

نوگرایی در انتخاب مواد آموزشی و شیوه‌های

آموزشی و ارزشیابی باعث سرزندگی و طراوت و رفع هرگونه کسالت و ملال می‌گردد. اگر تازگی و نوگرایی و سرزندگی را از کتاب فارسی عمومی بگیریم، به یقین قادر نخواهیم بود نگرش مثبت و ماندگار از زبان فارسی در دانشجویان ایجاد کنیم و کاربرد درست آن را از وی انتظار داشته باشیم. چگونه می‌تواند کتابی که ۱۷ سال پیش نگاشته شده ولو با تجدیدنظر اندک، امروزه کارایی داشته باشد؟ حتی بهترین کتاب با تمام شرایط یاد شده نمی‌تواند بیش از ۵ سال عمر مفید داشته باشد. پس روزآمد بودن کتاب اصل مهمی است که ایستایی در هیچ زمینه مقبول نیست، علی‌الخصوص در این زمینه.

راه‌کارها:

۱- گشودن چشم‌اندازهای تازه در عرصه‌ی زبان و ادب فارسی.

همیشه به بهانه‌های واهی و غیرواقعی کوشش شده است بخش عظیمی از ادبیات دل‌انگیز و تأثیرگذار فارسی از دسترس دانشجویان دور بماند. ملاحظات اخلاقی خشک، یک‌سویه‌نگری‌های نامتعارف و غیرمعمول و نامعقول، خشک‌اندیشی‌های موهوم و بی‌اساس همواره مانع گزینش‌های نیکو و احسن شده است. کوشش شده است این پنهان‌کاری ناموجه با دلایل ناموجه‌تری موجه جلوه داده شود. گاه ما قال اسباب آن بوده و گاه من قال، غافل آن که هیچ یک در جنب عظمت زبان فارسی و محتوای آن، وزنی ندارد.

اگر شعر یا نوشته‌ای عالی و فاخر خلق شده ولو از هر کس، اگر مورد پسند مردم واقع شد، صاحب و وارث آن انبوه ملت‌اند، نه آن فرد، آیا ملتی با پیشینه و فرهنگی غنی، خود نمی‌داند خوب کدام است و ناخوب کدام، که عده‌ای باید قیم ذوق و سلیقه‌ی آنان باشند. پس چرا باید با تنگ‌اندیشی و کوتاه‌نگری دانشجویان امروزه را از بسیاری از متون دل‌انگیز و زیبا محروم ساخت؟

۲- یکی از مصادیق تازگی در برنامه‌ی فارسی عمومی توجه به افق‌های فراموش شده چون ادب معاصر است.

ادب معاصر بی‌تردید انکارناشدنی است و پا گذاشتن بر آن ناممکن. بخش عظیمی از پیکره‌ی ادبی ایران و بی‌تردید متعهدترین و شورانگیزترین آن در یکصدساله‌ی اخیر شکل گرفته است. زبان صیقل خورده و فکر به کمال رسیده و سخن، سخن روز است و از سر نیاز، نیازهای امروز بشر امروز. از طرفی اصل مهم در آموزش هر زبان حرکت از امروز به دیروز است، مگر آن که بخواهیم سیر تاریخی زبان آموزش دهیم که در آموزش‌های عمومی چنین قصدی در کار نیست. هدف توانا ساختن دانشجو در کاربرد زبان معیار است. این هدف جز با ارائه‌ی متون پاکیزه و سخته و سالم و ساده میسر نمی‌گردد. اگر قرار است محتوای متناسب و مناسب برای دانشجو تهیه شود، یک شیوه‌ی متناسب‌سازی متون توجه به علایق دانشجو است. دانشجوی امروز علاقه‌ی فراوانی به شعر و ادب و هنر امروزین خود دارد و این طبیعی است، زیرا که او فرزند زمان خود است.

۳- آموزش زبان شامل آموزش ساختارهای زبانی در قالب دستور باید بتواند بینشی را در فراگیرنده برانگیزد. پویایی و پرهیز از تجویز و دید اعتیادی موروثی اصل مهم آموزش زبان است. دستورهای سنتی علی‌رغم فواید آن، امروزه نمی‌تواند پاسخگوی نیازهای امروز زبان فارسی باشد. بهره‌گیری از دستاوردهای علم زبان‌شناسی در حوزه‌ی آموزش دستور زبان برخورد توصیفی با زبان و نه تجویزی، پرهیز از معناگرایی در تحلیل‌های دستوری همواره باید مدنظر برنامه‌ریزان و مؤلفان باشد. با توجه به تغییر دستورهای دوره‌ی دبیرستان و تدوین دستورهای توصیفی و نو ایجاد می‌کند که دستورهای منطبق و مطابق با آن

عرضه گردد. امروزه این عدم همخوانی میان آموزه‌های دستوری دبیرستانی و دانشگاهی دیده می‌شود که از عیوب و ضعف‌های برنامه‌ی دانشگاهی است.

۷- اصل انتخاب

یکی از ویژگی‌های لازم کتاب فارسی عمومی رعایت اصل انتخاب است. انتخاب کتاب آموزشی، نمونه‌های آموزشی و استاد مصداق‌های این اصل می‌تواند باشد. راه‌کارها:

۱- دانشجو و استاد بتوانند از میان متون پیشنهادی، بخشی را به اندازه‌ی تدریس در یک ترم انتخاب کنند. فرضاً برای یک فصل کتاب، مثلاً ادبیات غنایی ۴ برابر ظرفیت مورد تدریس، متن پیشنهاد شود. بخش انتخابی از سوی استاد و دانشجو اصلی و بقیه جنبه‌ی کمکی و فرعی داشته باشد.

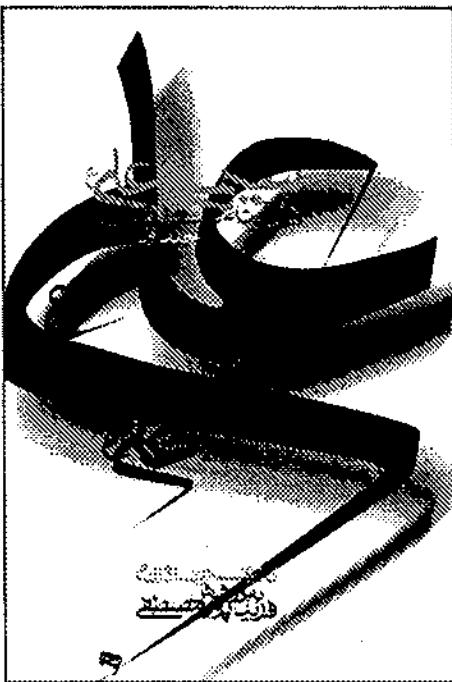
۲- دانشجو و استاد بتوانند یک کتاب از میان چندین کتاب آموزشی را که طبق برنامه نوشته شده باشد انتخاب کنند.

۳- انتخاب استاد نیز در این درس اساسی و پایه، بر عهده‌ی دانشجو باشد.

۴- مهم‌ترین نکته در تدوین کتاب فارسی عمومی که مقبول همگان باشد، دقت نظر در انتخاب متون آموزشی است. معلوم بودن ملاک انتخاب نیز شرط اساسی است. ملاک‌هایی چون پرهیز از یک‌سونگری، ذوق، توجه به مخاطبان، جامعیت و فراگیر بودن، پرهیز از خودسانسوری، سختگی و پختگی متون انتخابی، داشتن پیام‌های قوی و متعهد و امروزی، دارا بودن ارزش‌های ادبی بالا و ده‌ها ملاک دیگر همواره باید مدنظر مؤلفان این دست کتاب‌های آموزشی پرمخاطب باشد.

از هر زبان که شنوی نا مکرر است

در یک نگاه

سیمای علی در آینه شعر فارسی - جلد اول

رضا ثابتی

به کوشش و با مقدمه فرید پور مصطفی

سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و

ارشاد اسلامی

چاپ اول، ۱۳۷۹

کتاب ماه ادبیات و فلسفه / مهر ۱۳۷۹

کتاب سیمای علی (ع) در آینه شعر فارسی، همزمان با سال امام علی (ع) انتشار یافته و شامل مجموعه اشعاری از شاعران مختلف در مدح و ستایش مولای متقیان می‌باشد. این کتاب پیش از این با نام «تذکره علوی» در سال ۱۳۳۴ منتشر شده بوده و حالا به مناسبت سال امیرالمؤمنین (ع) به همت کوششگر تجدید چاپ شده است. کتاب شامل ۱۵۰ شعر از شاعران مختلف است که کوتاه‌ترین آنها تک‌بیتی و بلندترین آنها همچون اشعار صفی‌علیشاه، قباد و ظهیرالاسلام‌زاده دزقولی بیش از هفتاد بیت را شامل می‌شوند. گرچه مؤلف در مقدمه کتاب گفته که اشعار «عموماً متعلق به شاعرانی است که از عهد صفویه به بعد در ایران ظهور کرده‌اند» اما از اشعار متقدم همچون

ادامه در صفحه ۵۷

و یا فرا واقعی نامید، چرا که آمیزه‌ای از این دو است تا نشان‌دهنده بخشی از باورها و هویت فرهنگی مردم سرزمین مان باشد.

شخصیت اصلی رمان فردی به نام علی است که پدرش تاجر قند و شکر در دوران سلطه رضاخانی است و نیروهای دولتی او را برای ضبط پانزده کامیونش در قزوین به قتل می‌رسانند. پدر بزرگ علی، آقای فتاح از افراد سرشناس و خوش نام محل است که همه از پیر و جوان و فقیر و غنی به او احترام می‌گذارند. علی از همان نوجوانی به دختر کارگر پدرش به نام مهتاب دل می‌بازد و این عشق پاک و ناب در سراسر رمان حضور دارد، تا نشان‌دهنده آداب نرد عشق باختن در فرهنگ دیرپای ما باشد. عامل تپش نبض رمان همین عشق علی و مهتاب به یکدیگر است.

از دیگر شخصیت‌های این رمان باید از مریم خواهر علی نام برد که قربانی کشف حجاب می‌شود و ترجیح می‌دهد به جای کشف حجاب زوری، خانه نشین شود تا بعدها به اصرار پدر بزرگش برای ادامه تحصیل به پاریس برود و همسر ابوراصف الجزایری شود.

شخصیت اصلی بعدی کریم برادر مهتاب است که یار غار علی در دوران نوجوانی و جوانی اوست که قربانی کینه ناجوانمردان می‌شود و به قتل می‌رسد.

کل رمان ۲۳ بخش است که یازده بخش آن تحت عنوان یک من تا یازده من با روایت سوم شخص دانای کل (یعنی ذهن و زبان نویسنده کتاب) نقل می‌شود و یازده بخش بقیه (از یک او تا یازده او) با روایت اول شخص از ذهن و زبان علی نقل می‌شود و فصل‌نهایی که «من او» نام دارد و ادغام این دو نظرگاه در یکدیگر است، با روایت اول شخص خود نویسنده، در همان

از رمان‌های گیرا و درخور توجهی که سال ۱۳۷۸ به چاپ رسیده است، می‌بایست از رمان من او اثر رضا امیرخانی نام برد. این رمان خوش‌ساخت با نثری روان و سنجیده، گرچه به باورها و آداب و رسوم بیش از نیم قرن مردم تهران اشاره دارد و رمانی چند صدایی است، اما اهمیتش نه از منظری مردم‌شناختی، که از منظری داستانی و با تکیه بر عناصر بیرونی و درونی ساختار آن است.

این رمان سرگذشت خانواده‌ای از تاجران تهران قدیم را که در خانی‌آباد - نرسیده به میدان اعدام یا محمدیه کنونی - ساکن بوده‌اند، روایت می‌کند و بر بستری تاریخی به چگونگی هویت فردی و اجتماعی افراد آن خانواده می‌پردازد. این بستر تاریخی استبداد رضاخانی و واقعه کشف حجاب از یکسو و قیام مسلحانه نواب صفوی از سوی دیگر و مقطعی دیگر است.

رمان من او در عین حالی که از روش‌های جدید داستان‌نویسی بهره برده است و رمانی نو محسوب می‌شود، ریشه در فرهنگ دیرپای ایرانی - اسلامی سرزمین مان دارد و سرشار از عناصر فرهنگ بومی و ملی ماست.

این رمان را نمی‌توان به سادگی رمانی واقع‌گرایانه

نقش نویسندگی‌اش نقل می‌شود تا به کل ماجرا جنبه‌ای واقعی و مستندگونه ببخشد.

اما بخش‌های اول شخصی که از زبان علی روایت شده است مخاطب دارد و مخاطب آن خود نویسنده است و علی خطاب به او گاه بی‌گاه مطالبی را حتی درباره داستان‌نویسی و غیر آن متذکر می‌شود. نکته‌ای که توجه به آن ضروری است، این است که چون در بخش آخر نویسنده و علی با هم رودررو می‌شوند و به نظر می‌رسد که نویسنده با کمک گرفتن از خاطره‌گویی‌های علی، زندگی خانواده او را در قالبی داستانی بیان کرده است، دیگر نمی‌بایست یازده بخشی «او» همزمان با لحظه روایت نقل شود و علی در آن بخش‌ها وارد گفتگو و حتی جر و بحث با نویسنده، در زمان حال روایت شود. (مثل صفحه ۲۹۳) بلکه درست‌تر بود که علی در قالب زمان گذشته با وقایع داستان برخورد می‌کرد، اما علت این نشدن‌ها آنجاست که نویسنده می‌داند در انتهای داستان قرار است علی بمیرد، و او باید داستان را به گونه‌ای روایت کند که انگار علی فصل به فصل، در جریان روایت مکتوب نویسنده هست و در آن دخالت هم می‌کند، تا زمینه برای بخش ۲۳ و مرگ علی فراهم شود.

گفتیم که یکی از ویژگی‌های این رمان، حضور عناصر شگفت در کنار عناصر عادی داستان است. (البته در اینجا شگفت منظور خرق عادت بودن برخی وقایع، نسبت به منطق وقایع بیرونی انسان‌های خارج از متن است، وگرنه این شگفتی در دل داستان، امری معمول نشان داده شده است، به گونه‌ای که حتی مرگ هم در این رمان مرگی عادی نیست و مرزی میان زندگی و مرگ انسان‌ها وجود ندارد و هیچ شخصیتی از این که

محمد رضا گودرزی

یک واقعه و چند روایت

شاهد حضور فردی مرده در کنار خود است، متعجب نمی‌شود و آن را طبیعی می‌انگارد).

رضا امیرخانی به گونه‌ای این عناصر شگفت و رخداد‌های خلاف عادت را در رمانش، کنار وقایع عادی قرار داده است که در هم حل شده و باورپذیر به نظر می‌رسند. محمل او برای این کار بیشتر با تکیه بر خاستگاه‌های فرهنگی و اعتقادی مردم جهان داستانش است تا تطابق دادنشان با وقایع خارج از متن. به عبارت دیگر بخش‌های شگفت این رمان، مانند: بدل شدن کشیش پاریسی به درویش مصطفای ایرانی - ظهور درویش پس از مرگ جسمانی‌اش - آگاه بودن فتاح از زمان مرگ خودش - رویدادن انارهایی با دانه‌های سیاه - نان و نمک دادن به مار - دیده شدن پدر علی از سوی او و پیرمرد آهن فروش و مواردی دیگر که تنها در چهارچوب همین متن و چهارچوب باورها و فرهنگ مردم همین متن توجیه‌پذیر است و از این نظر کوچکترین خرده‌ای به لحاظ واقع‌نمایی و باورپذیری نمی‌توان بر آنها گرفت.

گفتیم که رمان من او رمانی نو است، حال دلایل این نو بودن را بررسی می‌کنیم:

الف) حضور نویسنده در متن و به گفتگو پرداختن مستقیم با خواننده.

(البته در آثار کلاسیک واقع‌گرا هم برخی مواقع نویسنده‌ها در متن حضور داشتند، اما آن حضور ساختاری نبود و به راحتی می‌شد آن نویسنده پنددهنده را از رمان حذف کرد، بی‌آن که به رمان لطمه‌ای بخورد، اما در رمان من او اگر حضور نویسنده را در متن حذف کنیم، به ساختار رمان لطمه وارد آورده‌ایم).

سه بخش (دِه من)، (ئِه او) و (دِه او) نشان‌دهنده

خودآگاهی نویسنده نسبت به صنایع داستانی فرامردن امروزی است. نویسنده در بخش «دِه او» با بازی زبانی‌ای که انجام داده است، به کمک ترفند نشان دادن امکانات متعددی که دو انگشت در هشت انگشت انسان می‌توانند نسبت به هم داشته باشند، آشفتگی ذهنی و کشمکش درونی علی را به زیباترین شکل نشان داده است.

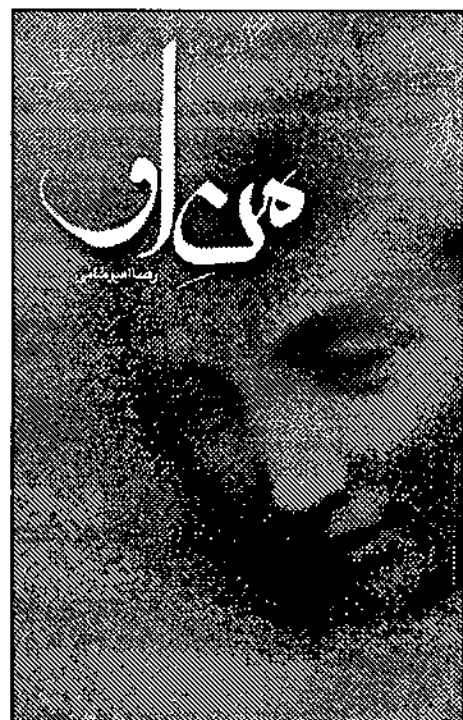
ب) حضور روایت‌های مختلف از یک واقعه واحد. این کار باعث شکسته شدن اقتدار روایت و کلام خود محور یگانه شده است تا راه برای امکانات متعدد تأویل باز باشد. به عنوان مثال در این رمان چگونگی مرگ پدر علی با شش روایت نقل می‌شود: روایت موسا ضعیف‌کش - روایت سید مجتبا - روایت پاسبان عزتی - روایت قاجار - روایت دریانی و روایت فتاح. این روایت‌ها در عین داشتن نقاط مشترک، وجوه افتراقی هم با هم دارند، به گونه‌ای که در انتها کاملاً آشکار نمی‌شود که کدام روایت درست‌تر است تا خواننده در ذهن خود، یک بار دیگر ماجرا را بازسازی کند و در خلاقیت متن شریک شود. همچنین در صفحه ۲۵۵ رمان نویسنده از قول علی درباره واقعه نان و نمک دادن به مار بیهوشی که در حیاط خانه فتاح ساکن است، به دو روایت متناقض اشاره می‌کند و همزمان هم نشان می‌دهد که این گونه بازی‌های زبانی کاملاً اندیشیده انجام شده است: «حالا، هم نوشته‌ای که [اسکندر] توی قضیه نان و نمک بوده (فصل پنج من) هم نوشته‌ای... نبوده (فصل پنج او) به هر حال هر دویش را نوشته‌ای. البته حالا که نوشته‌ای، خُب حکماً راست نوشته‌ای دیگر، گیرم متناقض باشند، خیالی هم نیست. فرهنگی‌ها می‌گویند: پارادوکسیکال، اتفاقاً جخ امروزی روز این جور

نوشتن بدجوری مد شده است.» (صفحه ۲۵۵ کتاب) (ج) شکستن زمان خطی روایت.

این امر باعث شده است که خواننده نه یک باره بلکه خرده خرده در جریان ماجراهای داستان قرار گیرد. مثلاً راجع به کشته شدن کریم دوست علی و چگونگی آن، از همان اوایل رمان (بخش یک او) گوشه‌هایی از این ماجرا گفته می‌شود تا در صفحه ۲۹۹ کلیتش آشکار شود. یا مثلاً ماجرای اشاره به قیام شهید نواب صفوی از صفحه ۱۷ کتاب ذره ذره گفته می‌شود تا در صفحه ۲۹۴ بالاخره آشکار می‌شود که نواب صفوی همان سیدمجتبا، دوست و همکلاس قدیمی علی و کریم است. این ذره ذره خواننده را در جریان وقایع گذاشتن، تا در انتها با مجموع شدن خرده واقعیت‌ها کلیت ماجرا برایش آشکار شود، به لذت زیباشناختی متن افزوده است و ذهن خواننده را درگیر ماجراهای آن کرده است.

در این رمان، نویسنده از نمادسازی هم برای هرچه بهتر نشان دادن فضای بومی و فرهنگی خاص داستان خود بهره گرفته است. مثلاً استفاده از عدد مقدس و نمادین هفت در این داستان برای اشاره به: هفت کور - هفت همسایه - هفت کاسه قورمه نذری و هفت ضربه چاقویی که باعث مرگ پاسبان عزتی می‌شود.

گفتیم که نویسنده باورها و آیین‌های مردمی و همچنین خصایص زبانی قشرهای متفاوت مردم را به خوبی در رمانش نشان داده است، اما اصرار بیش از حد او در این گونه موارد گاه باعث شده است که عملش شکلی تصنعی به خود بگیرد و آشکار شود که نویسنده قصدی مردم شناسانه هم از کار خود داشته و تنها به ساختن فضاهایی داستانی اکتفا نکرده است. مثلاً صفحه ۱۶ کتاب تنها درباره قورمه کردن گوشت،

من او

رضا امیرخانی

حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی

چاپ اول ۱۳۷۸

برای نگاهداری آن در گذشته است، یا در صفحه ۱۸ برای این که نویسنده اشاره‌ای به صنعت دستی «بند زدن» هم نکند، تمهیدی می‌چیند که مادر به مریم بگوید: مواظب باش کاسه‌ها بند زده نباشد، حال آن که دختر می‌داند آن‌ها بند زده نیستند و طبیعتاً مادر هم باید بداند و جمله زائد است. یا همچنین توضیحاتی که نویسنده درباره چربی نامیدن محله گود به این نام می‌دهد، ارزشی داستانی ندارد. این اصرار در به کاربردن اصطلاحات عامیانه و اشاره به باورهای عامه باعث شده است که نویسنده در متن اصلی رمان هم از کلماتی استفاده کند که قاعدتاً در گفتار از آنها استفاده می‌کنند. مثل: «شیرخانه فتاح را ردیف می‌کرد» (صفحه ۱۶۵ کتاب) به جای «تأمین می‌کرد» و یا استفاده از اصطلاح «یک کتی راه رفتن» در صفحه ۲۱۷ و «خود را به کوچه علی چپ زن» در صفحه ۳۲۷ که همگی در متن اصلی (تنه داستان) آمده‌اند.

در رمان من او نویسنده نشان داده است که به خوبی از نحوه تحریک احساسات و عواطف خواننده آگاه است. مثلاً او می‌داند که برای خوشایند اکثر خوانندگان چه گونه کریم را (که به تهی دستان جامعه وابسته است) وادار تا افرادی از قشر مرفه را آزار دهد، وگرنه ماجرای صفحه ۱۲۷ (گذر کریم رود) توجیه دیگری ندارد جز مرهم گذاشتن بر زخم خوانندگانی که هنوز هم از سلسله قاجار به خاطر اعمال ناپسندش دل آزرده هستند. در همین راستا صحنه برخورد مثلاً زیرکانه کریم با قاضی در شهر قزوین کاملاً باورناپذیر و سست است و انگار بیشتر برای خوشایند خواننده‌ها ترسیم شده است. این تکیه بر تحریک احساسات و عواطف خوانندگان، در صحنه مرگ پدر علی شدیدتر شده است. چگونه می‌توان پذیرفت که حاج فتاح، بزرگ خانواده، به

بقالی چون دریانی بگوید که خبر مرگ پسرش را تا غروب به دختر و همسر پسرش نگوید و نگذارد آنها از این موضوع باخبر شوند؟ مگر آن بقال قیاد است حرف‌ها و گفته‌های کل محل را کنترل کند؟ و یا کش‌دادن اعلام خبر مرگ پدر علی به او یا مادر و خواهرش چه توجیهی جز افزودن بر هیجان خوانندگان دارد؟ آیا بهتر نبود که حاج فتاح خودش با زبان خودش خبر را به نوه و عروسش بدهد؟ پاسخ این است که اگر این طور می‌شد، نویسنده نمی‌توانست ۳۶ صفحه با این خبر بازی کند و خواننده را در تعلیق نگاه دارد.

اما ضعیف‌ترین بخش رمان من او، بخش «نه من» است، که در آن نویسنده خواسته است نشان دهد عامل فاصله افتادن میان علی و مهتاب، به رغم آن عشق دیرپا چه بوده است. این بخش سست‌ترین بخش رمان است و با دیگر بخش‌های آن همخوانی ندارد، چرا که در آن، نه علی آن علی باهوشی است که ما از هشت نه سالگی شاهد اعمال و گفتار زیرکانه او بوده‌ایم، و نه مهتاب، آن مهتاب محجوبی است که در فصل‌های دیگر او را دیده‌ایم. در واقع می‌توان گفت این فصل به زور سرهم‌بندی شده است تا نویسنده بتواند عشق آن‌دو را به رغم الزامات متن، در محاق نگاه دارد و مانع از شکل‌گیری بُعد جسمانی آن شود تا رمانش حال و هوایی عرفانی بیابد و آن عشق، فرازمینی و مجرد شود. در این بخش آشکار نیست که مهتاب از چه منبعی و چه گونه مطلع می‌شود که علی چه کلماتی را به ذال محمد گفته است؟ و این صحنه با آن حال و هوای احساساتی‌گری نهفته در آن، نمی‌تواند برخورد مهتاب و علی را در آپارتمانی در پاریس توجیه کند، چرا که همان مهتابی که به صورت علی سیلی زده است، پس از گذشت سالیان سعی دارد خود را به او نزدیک کند. (و

برخوردهای آن دو در کافه مسیو پرتر هم همین را نشان می‌دهد). اما یک باره علی به دستاویزی واهی، به عمل و برخوردی متوسل می‌شود که به قیمت آسیب دیدن رمان تمام می‌شود تا شاید اهداف نویسنده را در کتابش پیاده کند. انگار ادبیات ما همواره محکوم است عشق جسمانی را در تعارض با عشق روحانی قرار دهد و به نفع یکی رأی دهد.

البته یک بار دیگر تکرار می‌کنیم که اگر می‌گوییم این بخش باورناپذیرترین بخش رمان است، به خاطر همخوان نبودن آن با منطق خودرمان است، وگرنه وقتی می‌پذیریم که آن همه عناصر و رخدادها شگفت‌آیند رمان، در چهارچوب جهان داستانی آن، منطقی و باورپذیرند، این بخش می‌توانسته باورپذیر شود.

از طرفی وقتی امیرخانی مهتاب و مریم و علی و کریم را می‌کشد، به یاد گفته تولستوی می‌افتیم که درباره آنا کارنینا گفته بود، روی دستم مانده بود و راحت‌ترین کار برای رهایی یافتن از او، کشتنش در داستان بود. (البته مرگ مریم و ابوراصف و پاسبان عزتی و کریم و پدر علی و علی تا حدودی موجه نشان داده شده است). اینک قبل از گفتار پایانی اعتراف کنیم که هدف نویسنده از نحوه نوشتن دو واژه ملاقه و بقچه را به صورت ملحقه و بقیعه درنیافتیم.

به هر رو در پایان یک بار دیگر تأکید می‌کنیم که رمان من او، از رمان‌های ماندگار دهه اخیر است و اگر نویسنده مانع از سیر و تطور خود به خودی شخصیت‌ها نمی‌شد و به زور آنها را در قالبی از پیش تعیین شده قرار نمی‌داد، این رمان هم از نظر شکلی و هم از نظر معنایی کاملاً ارزشمند می‌شد. هرچند در این صورت هم می‌بایست کوشش نویسنده را ارج نهاد و به انتظار خواندن آثار گیرا و جذاب دیگری از او نشست.

نزدیک تر است. محیطی که درباره آن شناخت کافی داشته و توانسته قدرت تخیل لجام گسیخته اش را در آن به جولان وادارد: «بیشتر رمان های کتابخانه حافظیه را بعضی عضوها پرده اند. یک زمانی «مندی پور» نامی، ساده لوح، برای این کتابخانه ها رمان خریده بود. ذبیح و ارغوان همان چند تایی باقی مانده را نقطه گذاشتند.» داستان دیگری که نشان دهنده این نزدیکی است، «کهن دژ» است، که البته در داستان اول نزدیکی با محیط نویسنده است، حال آن که در دیگری نزدیکی عمیق تری وجود دارد. در «کهن دژ» چند دوست دور هم جمع می شوند تا ماجرای دوست مشترکشان، «ماهان» را برای هم تعریف کنند. شبی را به یاد می آورند که وقتی دور آتش نشسته بودند. ماهان از آنها خواسته بود که هر یک، رو به آتش آرزویش را فریاد بزنند. همگی چون آرزویی معقول داشتند و از بلند بر زبان آوردنش ابایی نداشتند، این کار را کردند. اما ماهان نمی توانست آرزوی خودش را بر زبان آورد. بعد، ماهان که ظاهراً روزگاری از همه بهتر بوده، اندک اندک به بیراهه می رود، از بقیه کناره می گیرد، سرخورده می شود و به «کهن دژ» رفته و در همان جا می میرد. دوستان او که پس از مدت ها جویای احوالش می شوند به این نتیجه می رسند که: «بدبختی، خوشبختی تو وجود آدمه. جلو آینه هرکی به بدبختی اش نگاه کنه، بدبخت می شه، هرکی دائم به چشمای خوشبختی اش نگاه بکنه، خوشبخت می شه...» مثل جهنم و بهشت که تو وجود آدمه...» در واقع داستان تا صفحه ۲۰۴، آنجا که یکی از رفقا می گوید: «همین به اندازه نشستن و پریدن یک پرتنده...» تمام است و خواننده می تواند حدس بزند که علت انزوای مامان، طلب آرزویی محال بوده است. اما نویسنده احتمالاً از ترس اینکه مبادا داستانش گنگ از آب درآید، بیش از

دیدارهای مخفیانه آنها که البته از چشم تیزبین راوی مرموز و مجهول الهویه داستان مخفی نمی ماند، در کتابخانه آرامگاه حافظ صورت می گیرد. آنها با گذاشتن علائم رمز بر بعضی حروف کتاب های امانتی، به هم نامه می نویسند. راوی که در وهله اول به خیال خواننده، کتابدار می رسد، همه جا، همچون یک روح در پی آن دو است. این راوی چه کسی است؟ آنجا چه می کند؟ و چطور می تواند این همه مطلع و نافذ باشد؟ اینها چیزهایی است که مندی پور با مهارت از عهده اش برمی آید: راوی وجود دارد. پیگیر و دلسوز و خستگی ناپذیر است. مانند یاری آشنا قابل اعتماد است و همه اینها به دلیل نشانه هایی است که اینجا و آنجا از خود باقی می گذارد: «من به باور عشق دیگران محتاجم. غبار متفرق تنم را بازگردانده، مجموع می کند ارواح تنم را. اگر مهر نورزید، می میرم باز و پراکنده می شوم به کوزه ها در سردابه های مخفی شراب.» قلمرواش آرامگاه حافظ است. تنهاست: «وصال سمت ابد است و فراق سمت ازل. ولی برای من، در همه بسترهایی که خفته ام، گوهر یکدانه ای نبوده است. خاطرم نهیب می زند که با آن همه غوغای فراق، با آن همه زمزمه وصال، حجاب که افکنده می شد، هیچ کدام هوای من نبود.» حافظ تنهای سرگشته، شاید مثل این راوی در همه جا حاضر باشد. اگر نمی تواند جلوی مرگ دو جوان را بگیرد، به این دلیل است که دنیای زنده ها قانون خودش را دارد. جسارت و قوه تخیل مندی پور برای استفاده از نقش حافظ، شاعری که تنها یک شاعر نیست که همچون نظاره گری از عالم غیب، حتی در زندگی روزمره ما حضور دارد، ستودنی است. به گمانم موفقیت داستان او را بایستی تا حدی مدیون به محیط پیرامونش دانست. مندی پور در «شرق بنفشه» از همیشه به خودش

بسیاری از داستان نویسان این دوره، سبک و سیاق بخصوصی ندارند. یا تحت تأثیر همدیگرند یا تحت تأثیر محفل ها و تعداد اندکی هم متأثر از نویسندگانی خارجی، همچون فالکنر، دوراس و مارکز هستند. متأسفانه، هر سه نفر هم به گذشته ها تعلق دارند که البته این کهنگی به دلیل ترجمه و واردات ضعیف داستانی در فضای کنونی ادبی کشور است. شهریار مندی پور از معدود نویسندگانی است که در عین پیشرفت، همیشه یک روال را دنبال کرده است. مندی پور از سایه های غار تا پنجمین مجموعه اش شرق بنفشه، همان مندی پور دشوار و تکنیکی است. شرق بنفشه، شام سرو و آتش، آیلار، سالومه، ناربانو، مهمان، کهن دژ، هزارو یک شب و بازرو به رود، نه داستان مجموعه اخیر این نویسنده اند که تقریباً تمام آنها شرح شوریدگی ها و آرزوهای دور و دراز محالی هستند که هر یک از راوی ها یا آدم های کتاب با آن دست به گریبانند. زبان و فضای هر یک از داستان ها اگر چه تا حد زیادی به هم نزدیک است، اما نمی توان تفاوت موجود در فضا سازی هر داستان را نادیده انگاشت.

داستان «شرق بنفشه»، اولین و بهترین داستان مجموعه، از عشق دختر و پسر جوانی می گوید که چون به وصال هم نمی رسند، تصمیم می گیرند با هم بمیرند.

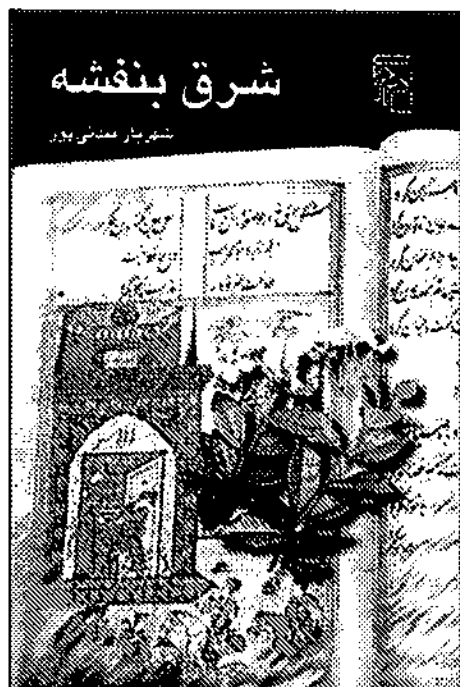
فرشته توانکر

دلهره های شرقی

شرق بنفشه

شهریار مندی پور

نشر مرکز چاپ دوم ۱۳۷۹

یک صفحه دیگر، در لابه لای حرف‌های دوستان ماهان می‌گنجانند که برای چندمین بار توضیح دهد: «بدبختی و خوشبختی که می‌گم تو وجود آدمه...»

«آیلار» زنی شوهر دار است که مردی به نام طالبها که از زن مرده‌اش پسری دارد، به او عشق می‌ورزد. شوهر آیلار چون زتنش از کارهایش سردآورده قصد دارد او را طلاق دهد. اما دلش هم نمی‌خواهد همسرش مورد علاقه مرد دیگری باشد. همین مانع بزرگی است برای رنج‌های عشقی طالبها. صادق هدایت که با طالبها حشر و نشر دارد و نویسنده بخشی از این داستان است، مدام می‌خواهد به طالبها بفهماند که شوریدگی‌اش بیهوده است و وقتش را بیهوده تلف می‌کند. طالبها که همه نوع رنج و شکنجه‌ای را از جانب شوهر سابق آیلار به جان می‌خورد، همچنان پای عشقش می‌ماند. صادق هدایت، قبل از مرگش طی یادداشتی می‌گوید که عشق او را باور نداشته، چون عشق روی زمین مرده است؛ اما بعدها که پسر طالبها، درست مثل پدرش که به آیلار دل بسته بود، به دختر او دل می‌بندد، درمی‌یابد که عشق پدرش به آیلار برخلاف آنچه صادق هدایت می‌پنداشت، عشقی ماندگار بود که دو صفحه آخر داستان هم از زبان همین پسر روایت می‌شود. داستان از صحنه‌هایی مانند صحنه‌هایی که در سینما می‌بینیم تشکیل شده است. بریده‌بریده و کاملاً تصویری که البته این موضوع فقط در مورد تکنیک آن صدق می‌کند و خود داستان، همچنان ادبی باقی می‌ماند. تصویرهایی کم‌وبیش خشن از رنج‌های طالبها و احیای صادق هدایت آنچنان که انتظار می‌رود، از نقاط قوت این داستانند. اما نقطه ضعف آن که می‌توان گفت بر کل داستان سایه انداخته، پیام‌دار بودن آن است.

در «سالومه» زنی غربی، ناخواسته به راهنمای

ایرانی‌اش دل می‌بازد. او هر سال به ایران می‌آید تا در سالروز مرگ پدرش، سر قبر او حاضر شود. سالومه که کشته شدن مرموز پدرش را باور ندارد، علت مرگ او را چیز دیگری می‌پندارد. او با نامزد انگلیسی‌اش بر سر گور پدرش که او هم پدر خود را در ایران از دست داده، قرار ملاقات دارد. اما در فرصت باقی مانده، با راهنمای ایرانی‌اش برای تحقیق درباره راز مرگ پدرش به جستجو می‌پردازد. عطا، راهنمای سالومه که همانند بسیاری از راوی‌ها یا آدم‌های فکور مدنی پور همواره می‌دانند و می‌دانند که می‌دانند، او هم می‌داند که علت مرگ پدر سالومه «کشته شدن» نبوده. ابتدا، نمی‌خواهد قضیه را به او بگوید اما بعد سر بسته به او چیزهایی می‌گوید. سالومه همچنان به گردشش با عطا ادامه می‌دهد. بعداً به وسیله او می‌فهمد که پدرش را چیزی به ایران پای بند کرده است. پدرش که مثل خود او یابستی به کشور خودش باز می‌گشته، چرا مراجعت نکرده است؟

«ستوان بارنابی برنارد، در کوچه پس کوچه‌ها فریاد می‌زده. تلوتلو خوران به دیوارها می‌خورده. التماس می‌کرده که آن چشم‌های سیاه یک بار دیگر به او نگاه کنند... او هم مثل تو باید باز می‌گشته سالومه...»

پدر سالومه زنی را در شیراز می‌بیند. عاشق زن می‌شود. می‌رود موهایش را سیاه رنگ می‌کند تا به شکل ایرانی‌ها درآید، با حرص فارسی یاد می‌گیرد اما هنوز نمی‌داند که چشم‌های سیاه زن به او چه می‌گویند. یک روز که زن برای خرید نان بیرون می‌رود، ستوان قلب او را با اسلحه نشانه می‌رود. بعد هم سر اسلحه را در دهان خود می‌گذارد.

عطا فکر می‌کرد: «بهش می‌گویم نرو سالومه. اگ بروی، همیشه خواب اینجا را می‌بینی... یکی اینج

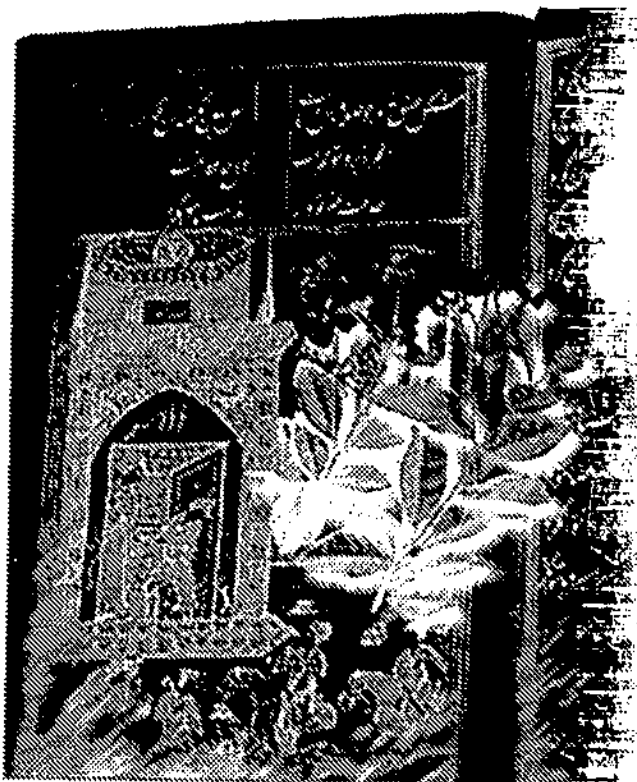
صدایت می‌زند.»

در جایی از گردششان، آنها وارد رودخانه‌ای می‌شوند که در شیراز به رودخانه خشک معروف است: «برویم تا برسیم به سرچشمه‌اش...»

سالومه، مدام دنبال سرچشمه است. سرچشمه هر چیزی که ناپیداست. شرق انباشته از راز است. هر چیزی ناپیدایش زیباست. «سالومه» ی‌گم و گیج و در عین حال جستجوگر، زمینی تر، صمیمی تر و قابل لمس تر از «آیلار» یا بانوی «شام سرو آتش» است. در جای دیگری از همین مقاله باز به این موضوع برمی‌گردم. در «مهمان»، امیر، برادر خودش، هاشم را برای اینکه به نامزدش نظر داشته با کارد می‌کشد، به زندان می‌افتد و بعد از هفده سال آزاد می‌شود.

هاشم، نامزد خواهر انسیه است. حالا امیر پس از سال‌ها به تلافی اینکه خواهر انسیه را بی‌شوهر گذاشته، می‌خواهد با او ازدواج کند. درست بعد از آزادی‌اش از زندان به خانه دوستش، هادی می‌رود، اما در آنجا می‌بیند که هادی دو بچه دارد: یک دختر به نام انسیه که به یاد انسیه او (که شانزده سال پیش خودکشی کرده) نامگذاری شده و قدرت شنوایی عجیبی دارد و پسری منگول که ناگهان بعد از ورود امیر، دستش را گاز می‌گیرد. از قرائن برمی‌آید که خواهر انسیه با هادی ازدواج کرده است و بچه‌ها، بچه‌های او هستند. هادی می‌خواهد در زیرزمین همان خانه برای امیر کارگاهی راه بیندازد اما امیر مخالفت می‌کند و می‌گوید که از یکجا نشستن و کار تکراری خسته شده است. در پایان، هادی لباس می‌پوشد و در حالی که در پشت سرش قفل می‌کند، او را با دو بچه‌ی عجیب‌الخلقه تنها می‌گذارد. در واقع یک بار دیگر امیر زندانی می‌شود.

فضای وهمناک و رعب‌آور داستان چنان خواننده را

می‌گیرد که بی‌اختیار او را در مورد آزادی امیر به شک می‌اندازد و او را اسیرتر از آن هفده‌سالگی می‌بیند که در زندان سپری کرده است.

این داستان، داستانی است که در پرداخت شخصیت‌ها، ایجاد فضای مؤثر و تصویرپردازی‌های سینمایی موفق است.

«هزار و یک‌شب» طنزآلودترین داستان مجموعه است و نشان از این دارد که علی‌رغم تمام جدیتش، مندنی‌پور اگر بخواهد، می‌تواند طنز را هم وارد نوشته‌هایش بکند که این مسلماً طراوت بیشتری به آنها می‌بخشد.

«هزار و یک‌شب» حکایت هزار و یک‌شب یا هزار و یک سال از تاریخ ملتی است که توسط گوینده‌ای مزدور که خیال می‌کند همه چیز تنها در کلمات خلاصه می‌شود، هر شب در اخبار ساعت هشت خوانده می‌شود. گوینده‌ای که زبان بلند دستگاه حاکمه است. زمان تقویمی داستان، آخرین ماه‌های قبل از بهمن پنجاه و هفت است.

شهریار مندنی‌پور، اصولاً نویسنده‌ای تصویرپرداز است و احتمالاً اولین جرعه داستان‌های او یک تصویر است. می‌توان تصور کرد که طرح اولیه داستان «شرق بنفشه» به صورت یک دختر و پسر جوان است که دارند از کتابخانه حافظیه کتاب امانت می‌گیرند یا در «شام سرو و آتش» به شکل مقبره قدیمی شاعری مرده و در «سالومه» چهره زنی غربی. اما مضمون داستان‌های «کهن دژ» و «هزار و یک‌شب» بیشتر از تصویرپردازی آنها جلب توجه می‌کند. گاهی نویسنده شیفته تصاویرش می‌شود، در آنها غرق می‌شود و آنها را چنان انتزاعی رنگ آمیزی می‌کند که باعث کسالت خواننده می‌شود. مانند تصویرهایی که از خلال تک‌گویی‌های

راوی داستان «ناربانو» ارائه می‌شود.

داستان‌های مندنی‌پور از ساختی پیچیده و تودرتو برخوردارند و گاهی مانند حل یک معما دشوار می‌شوند. او از مصیبت‌ها، از ماجراها و حوادث بزرگ می‌گوید و کاری به جزئیات زندگی روزمره ندارد. آدم‌های او آنهایی نیستند که در دنیای روزمره می‌بینیم و اصلاً داستان‌هایش برشی از زندگی عادی نیستند. برای او اهداف آدم‌هایش مهم‌تر از چیستی آنها یا روابطشان است. سؤال او این است: «تو چه می‌خواهی؟» نه اینکه «چه هستی؟» اما مانند بسیاری از نویسندگان مرد ایرانی دیگر، نقطه ضعفش در خلق زن به عنوان موجودی پیچیده و واقعی است. شخصیت‌های زن داستان‌های او، همچون مجسمه‌های مرمری یونانی، تنها مجازند که زیبا باشند. زیبایی و دور از دسترسی، تنها ویژگی قابل ستایش آنان است. آنها نه می‌توانند زشت باشند، نه پیش پا افتاده و نه حتی گاهی مثل یک زن خانه‌دار معمولی. اوج این بی‌توجهی در داستان «شام سرو و آتش» به خوبی نمایان است. زنان دو داستان «نارنج‌های شیر شیراز» در مجموعه «مومیا و غسل» و «سالومه» در مجموعه حاضر، زنانی باورکردنی‌تر و قابل قبول‌ترند.

اما مندنی‌پور در ساختن دنیای ویژه خودش موفق شده است. او به مرور توانسته است خوانندگان خاص خودش را پیدا کند و آنها را جذب فضاهای وهم‌آورد قصه‌هایش سازد؛ او توانسته است، غبار روزمره‌ای را که بر زندگی‌های پرده‌لرزه ما نشسته است، بزدايد. حالا او در راه باریک و پرخطری قدم نهاده؛ یا به سلامت از این راه می‌گذرد و به جلو می‌رود، یا به عقب برمی‌گردد و یا پنج مجموعه و یک رمان دو جلدی، راد آمده را درجا می‌زند.

■ ■ ■

از هر زبان که ...

ادامه صفحه ۵۱

سروده‌های سعدی، شاه‌نعمت الله ولی، فردوسی، مولوی، عطار، کسایی مروزی، سنایی و حافظ هم در مجموعه به چشم می‌خورد. در کل مؤلف از تعریف خاصی برای گردآوری این مجموعه پیروی نکرده و این گردآوری بیشتر ذوقی بوده است. برای همین از شاعران طراز اول و نام آشنا گرفته تا شاعران ناشناس و گمنام نمونه‌هایی گزیده شده است. از نظر قالب هم در بین اشعار مجموعه تنوع کاملی دیده می‌شود و از مثنوی و قصیده تا غزل و رباعی و دوبیتی و مسقط و ترجیع و ترکیب می‌توان یافت. اما اگرچه از شاعران متأخر و منسوب به قرن حاضر نیز اشعاری انتخاب شده، اما هیچ یک از شعرها در قالب نو یا نیمایی نیست. ترتیب آرایه اشعار نیز نامشخص است و از اسلوب خاصی پیروی نمی‌کند. نویسنده تقریباً کتاب در چاپ اول و فهرست شاعران منتخب حکایت از تعلق خاطر احتمالی گردآورنده به طریقت اویسیه دارد. کتاب با دو شعر از مؤلف به پایان می‌رسد.

شاید این تصور پیش آید که کتابی که پس از تنها چهل و پنج سال تجدید چاپ می‌شود نیاز به کوششگر ندارد اما کوششگر در مقدمه خود توضیح داده که قصد انتشار مجموعه‌ای چند جلدی شامل اشعار مربوط به مولی‌الموحدين را داشته و وقتی به مجموعه‌ای آماده از مولفی دیگر برخورد به خاطر حفظ حرمت و پاسداشت زحمات او از نقل اشعار این مجموعه در کتاب‌های خود، خودداری کرده و آن کتاب را عیناً تجدید چاپ کرده است، باین همه با توجه به اینکه چنین کتابی منحصر به فرد نیست و مجموعه‌های گردآوری شده با موضوع مدح مولا فراوانند (همچون کتاب مناقب علوی در شعر پارسی که به کوشش احمد احمدی بیرجندی ۱۳۶۶ توسط بنیاد پژوهش‌های اسلامی منتشر شد) و از قدمت و ارزش تاریخی خاصی هم برخوردار نیست، جاداشت کوششگر مداخله بیشتری در اصل کتاب کند و مطابق قواعد کتابشناختی روز به تصحیح و تکمیل متن اصلی بپردازد. فی‌المثل برخی شاعران ناشناخته‌تر را معرفی کند، و یا ترتیب اشعار را برحسب توالی تاریخی و یا براساس حروف الفبایی عنوان شعر یا نام شاعر نظامی ببخشد.

در هر حال کتاب حاضر به دلیل آرایه نمونه‌های متنوعی از جلوه‌های ارادت به امام‌المتقین علی (ع) در طول تاریخ ادبیات پارسی مجموعه‌ای نغز و خواندنی است و می‌تواند منبع قابل توجهی برای علاقه‌مندان به شعر فارسی و شعر مذهبی و همچنین پژوهشگران، مداحان، واعظان و... به شمار آید.

بیابید به جای این که مانند همیشه از تعاریف آغاز کنیم و بکوشیم از همان ابتدا فرمولی ساده یا گسترده برای انواع کم‌دی بسازیم و همه را در قالب آن بریزیم، روشی معکوس را پیش گیریم: روشنایی را از بالا به پایین هدایت کنیم و به جست و جوی فرآیندهای ساخت کمیک برویم. شاید بتوانیم از این رهگذر، عنصری کلی استخراج کنیم و به قاعده‌ای دست یابیم. چرا می‌خندیم؟ به چه می‌خندیم؟ چه پدیده‌هایی برای ما خنده دارند و چرا؟ کم‌دی، چگونه می‌تواند درون حرکتی ساده یا وضعیتی غیرشخصی یا جمله‌ای مستقل جای گیرد؟ به بیان دیگر: چه عاملی در کمیک بساعت خنده است؟ در عمق پدیده‌های خنده دار چیست؟ نقش شعور در این میان کدام است؟ بی‌شک پاسخ این پرسش‌ها ما را به مساله نزدیک‌تر می‌کند. می‌بینید به جای این که سنگ معدنی را به حالت فلز درآوریم، فلزی خاص را گرفته‌ایم و تلاش می‌کنیم آن را به حالت سنگ معدنی برگردانیم! بی‌شک (و تعجب آور) آن که، این تنها روشی است که وضوح و دقت علمی دارد. شاید با این برخورد پایدار و دقیق، چیزی انعطاف‌پذیرتر از تعریفی نظری به دست آوریم و شناختی نزدیک و عملی، از آن گونه که با دوستیهای درازمدت بدست می‌آید، کسب کنیم. کسی چه می‌داند، شاید هم دریابیم، بی‌آن که خواسته باشیم، شناخت سودمندی پیدا کرده‌ایم...

این همه، تلاشی است که «هانری لویی برگسون» فیلسوف نامدار فرانسوی در کتاب «خنده» انجام می‌دهد. از همان ابتدا، پیداست که برگسون، حرکتی

متفاوت را در عرصه بررسی کم‌دی آغاز کرده است که بیش از هر چیز، از جهت روش کار و نوع نگاه به موضوع، متفاوت است. کتاب «خنده»، از آن جا که با قضایای فلسفی به صورت معمول آن سروکار ندارد یک اثر فلسفی به معنای خاص آن نیست ولی پژوهشی است با نگاهی فیلسوفانه و عمیق و برخوردار از شیوه‌های علمی در بررسی و تفکر فلسفی در نگرش به موضوع، از این رو، پس از صد سال که از انتشار آن می‌گذرد، همچنان جایگاه ممتاز خود را میان تمام آثاری که به طنز و خنده پرداخته‌اند حفظ کرده است. برگسون، وقتی در سال ۱۹۲۸ برنده جایزه نوبل ادبیات شد، علت گزینش او را این گونه بیان کردند: «به پاس قدردانی از اندیشه‌های پرمایه و زندگی بخش و هنر درخشانی که این اندیشه‌ها به کمک آن بیان شده‌اند.»

بی‌شک کتاب «خنده»، نمود روشنی از این غنای اندیشه و هنر درخشان است.

این کتاب که مجموعه سه مقاله او درباره خنده است و پیش از آن در مجله "Revue de Paris" به چاپ رسیده‌اند، با طرح سؤالی آغاز می‌شود: «در عمق چیزهای خنده‌دار چیست؟» در تبیین پدیده‌های خنده‌دار، به سؤالی می‌رسد: «قصد جامعه از خنده چیست؟» و پیش می‌رود: چرا «ناهماهنگی» به عنوان ناهماهنگی موجب حرکت خاصی چون خندیدن در دیگران، اعم از عیب یا حسن، هیچ تأثیری بر عضلات چهره تماشاگر نمی‌گذارد؟ و به نتیجه‌ای می‌رسد: «باید در علیت کمیک، چیزی اندک زیان بخش برای زندگی اجتماعی وجود داشته باشد. زیرا جامعه با حرکتی پاسخ آن را می‌دهد که حالت و واکنشی دفاعی دارد و کلی ترساننده است؟» سپس گام به گام به پیش می‌رود. نویسنده در این راه دشوار، خواننده را نیز با خود همراه

می‌کند و او را در این کشف و شهود و جست و جو شریک می‌سازد. سپس جابه‌جا می‌ایستد، به اطراف می‌نگرد تا به رشته‌ای بیاویزد و به نقطه‌ای فراتر رود. او، کار را با مدد شیوه‌ای استقرایی دنبال می‌کند، از جزئیات آغاز می‌کند تا به نتیجه‌ای کلی برسد و در این مسیر، به کشف و شهود نظر دارد. اصولاً برگسون، شهود را برتر از خرد می‌داند و آن را سرچشمه هرگونه شناسایی می‌شمرد. این امر، ویژگی بارز طرز تفکر فلسفی اوست. برگسون، شهود را حوزه برحق و اصل ذهن می‌داند و در واقع، آن را تنها وسیله راهیابی به قلب و اصل پدیده‌ها می‌انگارد. این نگاه، از بعد هنری در آثار او، در انعطاف‌پذیری، زلالی، روانی و درخشندگی نوشته‌هایش متجلی است. اندیشه‌ها، چنان ماهرانه در هم تنیده شده‌اند و تجسم زنده یافته‌اند که خواننده آثارش برای ناآشنایان نیز سهل و ساده و آمیخته با هیجان می‌نماید. از این رو، او را شاعری میان فیلسوفان دانسته‌اند که پنندهای نوشته‌هایش در دیده خیال رنگارنگ می‌نماید، نمود روشن تجلی چنین هنری، رساله خنده است. برگسون، کم‌دی را یک بازی می‌داند: «بازی تقلید زندگی» و برای بررسی آن، گاه نمونه‌هایی از بازی‌های کودکان را شاهد می‌آورد، گاهی از آثار نمایشی کم‌دی و درام مدد می‌گیرد، و برخی از اوقات نیز برشهایی از زندگی روزمره را برمی‌گیرد و آن را از دید یافتن عمق مفهوم کم‌دی بررسی می‌کند. هر تحلیلی را با آوردن شواهدی متعدد و متفاوت، روشن و مشخص می‌گرداند و خواننده افسوس زده را با بیانی ساده، سهل و در عین حال ممتنع به کشف عمیق‌ترین و پیچیده‌ترین کارکردهای ذهن انسان (آفرینش اثر کمیک) می‌کشاند. اساس نگاه برگسون به خنده، برپایه رویکردی اجتماعی به آن شکل می‌گیرد: در نظر او، خنده باید به برخی از مقتضیات زندگی اجتماعی پاسخ دهد، باید

خنده

هانری لویی برگسون

عباس باقری

انتشارات شباوین

چاپ اول ۱۳۷۹

یک معنای اجتماعی داشته باشد. از این روست که او، کمدی را مرز میان هنر و زندگی می‌داند. چرا که مانند هنر، ناب و بی‌نظیر نیست. هنر، گسست از جامعه و بازگشت به سادگی طبیعت است - که در سایه درونگرایی ایجاد می‌شود و حالتی فردی دارد - ولی لازمه عمل خندان، پذیرش زندگی اجتماعی به منزله محیطی طبیعی است و هدفی عمومی را دنبال می‌کند. تاکید بر اجتماعی بودن طنز، مورد توجه بسیاری دیگر از اندیشمندان نیز بوده است. زیگموند فروید، طنز را اجتماعی‌ترین فعالیت روانی می‌داند. چرا که این گونه ادبی، نیازمند مخاطبی است که درکش کند، چون هیچکس آن را برای خودش به وجود نمی‌آورد. برگسون، از این نیز فراتر می‌رود: خنده را - از این رو که حرکتی اجتماعی است - منکوب‌کننده برخی از گیجیهای انسان یا نابجا بودن رخدادها می‌داند. براین اساس، هدف کمدی را اصلاح می‌داند و برای آن رسالتی اجتماعی و هدفمند قایل است که سود همگانی را در پی دارد: «خندیدن بیش از هر چیز، عمل تصحیح کردن است. چون هدف از آن تحقیر است، پس اثر رنج‌آوری روی طرف می‌گذارد. اگر در خنده نشانی از دل‌بستگی و نیک‌خواهی باشد، به هدف خود نخواهد رسید. نقش خنده، هراساندن از راه تحقیر است!... خنده با منکوب کردن مظاهر بعضی عیوب، به خیر و صلاح ما از ما می‌خواهد که آن عیبها را رفع و خود را از درون اصلاح کنیم».

نگاه برگسون در این تفسیر، ناظر بر تمامی انواع کمدیک است. او در رساله خنده، در پی یافتن رشته‌ای است که تمامی گونه‌های کمدی را به هم می‌پیوندد. برگسون، چندان که خود نیز می‌گوید، هیچ کمدیکی را خوار نمی‌شمارد. چرا که در اثر کمدیک، «بیش از هر چیز عنصر زنده‌ای می‌بیند و آن را، هر اندازه هم که خفیف

باشد، با کمال احترامی که برای زندگی قایل است، مورد بررسی قرار می‌دهد... در صدد دستیابی به جوهر کمدی و بررسی چرایی خنده ناشی از انواع کمدیک، اعم از شوخی، بذله، ریشخند و فکاهه است، هر چند به تفاوت میان آنها نیز نظر دارد. در بخش مربوط به ارزیابی سخن کمدیک، به تبیین و تشریح انواع کمدی و وجوه افتراق آنها می‌پردازد و به طور مستقل تعریفشان می‌کند. این تعاریف، دست کم با تعاریفی که ما تاکنون از این گونه شناخته‌ایم متفاوت و گاه حتی متضاد است و تصویر روشن و مشخصی را از انواع شوخ طبعی در دست نمی‌دهد. (برای نمونه، مراجعه کنید به صفحات ۷۷، ۸۸ و ۹۰ کتاب، که به بیان تفاوت‌های میان بذله‌گویی و کمدیک، هجو و کمدیک، بذله و ریشخند می‌پردازد.) البته به نظر می‌رسد، مساله ترجمه نیز در این الهام در تعاریف و تفاوت‌ها بی‌تاثیر نباشد. البته، مشکلی نیست، چرا که برگسون، در صدد یافتن رشته‌ای است که از لودگیهای یک دلفک تا بازیهای بسیار ظریف یک نمایش کمدی را دربرمی‌گیرد. نگاه او، کلی‌نگرتر از آن است که خدشه‌پذیری تعریف جزئیات، بر آن خدشه‌ای وارد سازد. برگسون در پی آن است که از رهگذر دستیابی به عمق کمدیک - از آنجا که این گونه ادبی بین هنر و زندگی نوسان می‌کند - بتواند رابطه‌ی کلی میان هنر و زندگی را بر ما آشکار سازد. می‌توان بر برخی نظرات او خرده گرفت، حتی تاکید بر هدفمندی کمدیک را - آن گونه که او بر آن پای می‌فشارد - غیر لازم شمرد و بیشتر بعد زیبایی‌شناسانه اثر کمدی را در نظر داشت، ولی در هر حال، نمی‌توان عمق و غنای اثر «خنده» را منکر شد و بر ظرافتهای نگاه بدیع و عمیق نویسنده بزرگ و پراوازه آن چشم بست. چرا که هنوز، پس از یک قرن، کتاب «خنده»، یکی از منابع قابل استناد در ارتباط با مباحث نظری طنز به شمار می‌آید.

رد پای زمان

در یک نگاه

رد پای زمان

پونه ندائی

نشر سرایش، چاپ اول، ۱۳۷۹

«رد پای زمان»، دفتر شعر است از پونه ندائی که اخیراً منتشر شده است، با یکصد و چهار قطعه شعر بی‌وزن، شعرها غالباً در سه سال اخیر سروده شده است، بخصوص سال ۷۸ و ۷۹. نه شعر مربوط به سال ۷۷، دو شعر مربوط به سال ۷۶، دو شعر مربوط به سال ۷۴ و یک شعر هم مربوط به سال ۱۳۷۱ است. بنابراین اولین شعر شاعر در این دفتر در هیجده سالگی او سروده شده است. اولین شعر او تصویر کوتاهی است که حاکی از نگاه غمگین و بدبینانه اوست. در این شعر شاعر نجات از درد و رسیدن به سعادت را انگار در پیوستن به مرگ می‌بیند:

مرغ شب آغشته به خون

غلتید سوی دامن روز

و جان داد

در آغوش او

ادامه در صفحه ۶۱

کمدی
بازی تقلید زندگی

رویا صدر

تک تک دوستداران فرهنگ و هنر ایران زمین. اکنون دکتر تورج رهنما که خود نیز یکی از شاعران و استادان برجسته آلمانی زبان است و سهم به سزایی در رساندن صدای ما به گوش جهانیان داشته، کتابی را در نکوداشت این بانوی فرهیخته تدارک دیده، کتابی که به گفته خودش هدیه‌ای ست به مناسبت هفتادمین سالروز تولد او. دکتر رهنما نیز علاوه بر چند مجموعه شعر و چند ترجمه و تالیف در معرفی ادبیات آلمانی به زبان فارسی بیش از ده اثر داستانی فارسی و تحقیقی به زبان آلمانی در آلمان منتشر کرده و کسی ست که مقاله‌ای مفصل در مورد ادبیات امروز ایران در دانشنامه بیست و یک جلدی کیندلر به زبان آلمانی نوشته است. بر ماست که از او نیز تجلیل کنیم، از خدمات سترگی که در سکوت و تنهایی به ادبیات و فرهنگ ایران زمین کرده است.

کتاب برگ سبز در ۱۴۸ صفحه به زبان فارسی و ۳۵۷ صفحه به زبان آلمانی، در بردارنده مقالات، پژوهش‌ها، ترجمه‌های شعر و داستان و... از چند نویسنده نام آشنا از جمله خود خانم دکتر قهرمان و دکتر رهنماست. مؤلفان بخش فارسی کتاب سوزان گویری، حمیده بهجت، یوهان کرسنت بورگل (کوروش صفوی)، حسن نکوروح، علی عبداللهی، محمود حدادی، تیموتی لیاری (کیکاس جهاننداری) و خسرو نافداند. نویسندگان و مترجمان بخش آلمانی کتاب: عیسی شهابی، علی رجایی، محمدتقی حیدریان، فرهاد احمدخان، سعید، سوزان گویری، توکارامین، نوش آفرین ارجمند، محمود علوی و...

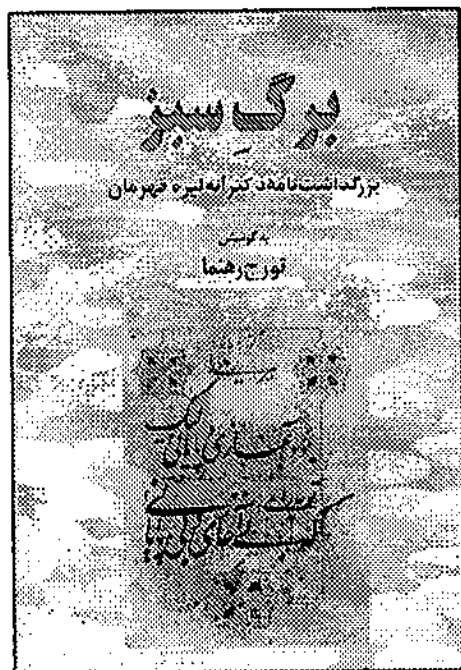
او علاوه بر دانش و پشتکار نمونه‌ای از یک استاد وارسته و منظم بود و با رفتار و کارش به دانشجوی درس زندگی می‌آموخت. این را نگارنده که چهار سال شاگرد او بوده و طی سه سال بعد از آن پایان نامه فوق لیسانسش در رشته زبان و ادبیات آلمانی را با او گذرانده از نزدیک تجربه کرده است. ^(۱) خانم قهرمان در تهران فقط سه کتاب ارزشمند آنهم به زبان آلمانی در دانشگاه شهید بهشتی منتشر کرد که سالهاست به عنوان کتاب درسی در دانشگاه‌های ایران تدریس می‌شود.

صرف و نحو زبان آلمانی در دو جلد قطور و چهار صد سال شعر آلمانی در یک جلد؛ بخش عمده آثار او به زبان آلمانی در آلمان منتشر شده‌اند.

ترجمهٔ سحفونی مردگان، شازده احتجاب، عزاداران یل، مردی با کراوات سرخ، زن زیادی و داستان‌هایی از محمود دولت آبادی، ابراهیم گلستان، عباس حکیم، جلال آل احمد، صادق هدایت، محمدعلی جمالزاده، امین فقیری، جمال میرصادقی و... کارنامهٔ پر بار اوست که در ایران کمتر کسی از آنها چیزی می‌داند. جالب است بدانید جایزهٔ اریش ماریا رمارک شهر اوسنا بروک بخاطر ترجمهٔ خوب او به نویسندهٔ فقید مرحوم هوشنگ گلشیری اهدا شد. این بانوی آلمانی بی‌هیچ ادعایی ادبیات معاصر ایران را به آلمانی‌زبانها شناساند و اکنون توران بازنشستگی را در میهن اش (آلمان) می‌گذراند. تجلیل از چنین شخصیتی که صدای انسان امروز ایرانی را به گوش جهانیان رساند، وظیفه‌ای است بر دوش شاگردان، همکاران و

آنکه خود و دیگری را می‌شناسد، در اینجا نیز خواهد شناخت شرق و غرب دیگر از هم جدانیست. خردمندان میان این دو کرانه پویدن چیزی ست که برای من پذیرفتنی ست: آری در میان این دو در حرکت بودن شایسته ترین کار است. یوهان و لنگانگ فون گوته ترجمهٔ کوروش صفوی - برگ سبز ص ۷۱ □

برگ سبز کتابی ست دو زبانه (آلمانی و فارسی) با عنوان فرعی بزرگداشت نامه دکتر آنه لیزه قهرمان که به کوشش دکتر تورج رهنما اخیراً به چاپ رسیده است. خانم دکتر آنه لیزه قهرمان را آلمانی‌دانه‌های ایرانی و علاقه‌مندان به زبان و ادبیات آلمانی به خوبی می‌شناسند. او سه دهه و اندی در دانشگاه شهید بهشتی و مؤسسه فرهنگی ایران و اتروش آلمانی تدریس می‌کرد.

برگ سبز، بزرگداشت نامه دکتر آنه لیزه قهرمان

به کوشش: دکتر تورج رهنما

نشر آتنا، چاپ اول: ۱۳۷۸

رد پای ...

ادامه صفحه ۵۹

اگرچه این شعر از نظر زبان فاقد ظرافت‌های زبانی شعر است و نگاه به طبیعت همانقدر ساده است که از دختری هیجده ساله انتظار می‌رود، اما بدبینی چه بسا ناآگاهانه آن در اکثر شعرهای کتاب سرایت کرده است... در کنار همین شعر، شعر کوتاهی از سال ۷۹ آمده است. شعری به همین اندازه کوتاه، اما با دیدی عمیق‌تر به پیرامون و تأمل در احوال خویش که نشانی از حساسیت عاطفی دارد که در عمل پنهان می‌ماند و ظاهر نمی‌شود. صحنه حتی از غروب ماه در سیده دم هر روز آشنا تر است اما ایجاز بیان خواننده را لحظه‌ای به فکر فرو می‌برد تا دربارهٔ حادثه‌ای معمولی و تکراری که بی‌خیال از کنار آن گذشته است تأمل کند:

... نه، من هم

التماس کودک را نشنیدم

که در پیلهٔ فکر

فلسفهٔ مهر می‌یافتم!

من هم آدامس نخردیم...

در این شعر نگاه با زندگی پیوند خورده از چشم‌اندازی عاطفی بیان شده است. شعر حتی توان برانگیختن سؤال در ذهن خواننده را دارد، اما خالی از تناسب‌های لفظی و معنوی زیبایی شناختی است. پوئه ندائی این نگاه را باید در هر حال حفظ کند اما غفلت از آن تناسب‌های لفظی و معنوی، از ارزش آن نگاه می‌کاهد بخصوص که شعرهایش فاقد جنبهٔ موسیقایی نیز هست.

«پیله» با «بافتن» تناسبی ندارد. اگر اضافه تشبیهی «پیلهٔ فکر» را شاعر به کار ببرد، و در سطرهای بعدی از امکانات بالقوهٔ هستی پیله، استفاده نکند، زبان شعر را تا حد زبان روزمره تقلیل داده است. کلمه در شعر خود شیئی است و باید با تمام هستی خود در شعر حضور پیدا کند، یا حداقل باید حضورش به علتی ناگزیر باشد. اگر چنین علتی وجود نداشته باشد، چه تفاوتی دارد. اگر به جای «پیله»، مثلاً کلماتی از قبیل: خانه، کارگاه، کارخانه، دار، دخمه، و... بگذاریم؟ اگر شعر موزون و یا موزون و مقفی بود، حداقل رعایت تناسب وزن یا قافیه می‌توانست علتی — هرچند سست — برای حضور «پیله» باشد اما حالا که نیست چه؟ بی‌تردید در همین مقدار شعر می‌توان رد پای زمان را در تحول نگاه و زبان ندائی دید. این دفتر آغاز بدی نیست. اشیاء را در تمامت قوت‌های پنهان و آشکارشان دیدن و زبان را با دقت و ظرافت بیشتر به کار گرفتن و یا امکانات بسیار وسیع آن آشنایی بیشتر یافتن کاری است که خانم ندائی باید برای وصول به آن کوشش کند. این مقصد برای او که جوان است و چنین آغاز کرده است دور از دسترس نیست.

شرح حال نویسندگان کتاب و خانم قهرمان نیز به زبان آلمانی در کتاب آمده است. هر کدام از مقاله‌ها ما را با گوشه‌ای از ادبیات فارسی و آلمانی آشنا می‌کند و خواندن هر کدام دری است به جهانی تازه. تنها چیزی که در این کتاب جای آن خالی ست مصاحبه‌ای مفصل از خود خانم دکتر قهرمان دربارهٔ کارها و زندگی‌اش یا گفتگوهایی با همکاران و شاگردانش در معرفی اوست. قدر مسلم این کتاب برای کسی که با خانم قهرمان آشناست بسیار مفید است اما خواننده‌ای که تازه با او آشنا می‌شود، نمی‌تواند با چهره‌ای کامل از او مواجه شود. یک کتابشناسی کامل از آثار او به دو زبان آلمانی و فارسی می‌توانست بر جامعیت کتاب بیافزاید. با این همه با توجه به مشکلات گردآورنده که در آستانهٔ پیری به سر می‌برد و یک تنه این کتاب حجیم را گردآورده است کاری ست مغتنم و ستودنی. در اینجا کلامم را با بریده‌ای از شعر پاول سلان از این کتاب به پایان می‌برم و برای دکتر رهنما و خانم دکتر قهرمان سلامتی و موفقیت آرزو می‌کنم.

تو نیز سخن بگو / به عنوان آخرین نفر / کلام نابت را بر زبان آر / سخن بگو / اما «آری» را از «نه» جدا کن / به سختی معنایده: / به آن سایه را ببخش... (پاول سلان، ص ۱۴۴ ترجمهٔ تورج رهنما)

پانوش:

1. Konkrete Poesie im Deutschunterricht

Ali Abdollahi, Tarbiat Modares Uni

Teheran, 1996

می‌باشند. در این کتاب علاوه بر معرفی نویسندگان و شاعران آلمانی ریلکه، گوته، هاینریش مان، هرمان هسه، فریدریش دورنمات، برتولد برشت، ولفگانگ وایراوخ و... آثاری از صادق هدایت، صادق چوبک، ابراهیم گلستان، جلال آل احمد، احمد محمود، جمال میرصادقی، غلامحسین ساعدی، بهرام صادقی، هوشنگ گلشیری، محمود دولت آبادی، امین فقیری، نیما یوشیج، احمدشاملو، فریدون مشیری، سهراب سپهری، مهدی اخوان ثالث، نادرپور، آتشی، رویایی، م. آزاد، فرخزاد شفیع کدکنی، حسن مقدم و... به زبان آلمانی ترجمه شده است. برخی از مقالات و آثار البته بیشتر در آلمان منتشر شده ولی خوانندهٔ فارسی زبان به آن دسترسی نداشته است. چند مقاله از آثار فارسی نیز بیشتر در جنگها منتشر شده که البته در اینجا نیز لطف خودش را دارد. کتاب زیبا و شکیل به چاپ رسیده و مطالب آن برای خوانندهٔ فارسی و آلمانی زبان بسیار جذاب است.

تدارک چنین بزرگداشت نامه‌هایی به دو زبان سهم به سزایی در معرفی فرهنگهای دو زبان و گفتگوی گویشوران آن دو زبان با هم دارد که کمتر در ایران انجام می‌گیرد و در واقع گامی ست در راه گفتگوی فرهنگها، و نزدیک کردن دلها به همدیگر. این کتاب از این جنبه بسیار راهگشاست و فرهنگ ما به آثاری از این دست نیازمند است تا بتوانیم حرفمان را به خود و جهانیان بزنیم. در مقدمهٔ کتاب دکتر رهنما به گونه‌ای مختصر خانم قهرمان را به خوانندگان فارسی زبان شناسانده،

علی عبداللہی

سبز، سبز یاد

رضا که پس از سالها از اسارت آزاد شده است به دنبال خواهرش زهرا است. یعنی تنها کسی که از خانواده شان زنده مانده است. جان مادرش را تیرکور ضدانقلاب گرفته است. و جان پدرش را دشمن بعثی. خود رضا هم قبل از اسارت در انفجاری چشم هایش را از دست داده است. همچنان که پی گیری های مجدانه اش رو به جلو می رود، قطار پرشتاب ذهنش به عقب باز می گردد. روزهای اول جنگ. خرمشهر.

فرض کنید وارد خانه ای شده اید که قبلاً هرگز پایتان را آنجا نگذاشته اید. آمدن شما به آنجا به خاطر کارت دعوتی است که قبلاً برایتان فرستاده شده است. پس، جز این که آیا حق دارید وارد خانه شوید یا نه، دغدغه ای ندارید. حال اگر در تمام مدتی که در خانه هستید، نفهمید میزبانان کدام یک از افراد خانه است، چه حسی به شما دست می دهد؟ طبیعی است که تا انتهای مهمانی تکلیف شما مشخص نیست. نمی دانید چگونه باید رفتار کنید. کدام عملتان درست و کدام نادرست است. تنها با شناخت میزبان و سنجش ارزشهای اوست که می توان در خانه اش، اعمال را به قضاوت نشست.

این فرض را برای آن بنا کردم که اهمیت شناخت میزبان و نوع قضاوت او را در طول یک بزم، برای مهمان روشن تر کرده باشم.

هر زمان با حضور خودش به قفسه کتاب فروشی ها یک مسئله را بلافاصله اعلام می کند. یعنی فرستادن کارت دعوت برای مهمانی و البته اصرار برای ورود به

خانه. در یک زمان میزبان کیست؟ یعنی همان کسی که می بایست قضاوتها یمان را با او همگام کنیم تا ضوابط مهمانی را کشف کنیم. در هر اثر داستانی، راوی در درجه اول و بی واسطه میزبان مراسم است. پس برای درک موقعیت و شناخت روابط گوناگون مراسم باید تا حد ممکن به میزبان نزدیک شد. زیرا قرار است ما وقایع را از پس پشت نگاه او نظاره کنیم.

در زمان جنگی که بود البته ما یک میزبان (راوی) نداریم. در فصول سیزده گانه زمان پنج راوی به چشم می خورد. رضا با بیش از ۵۰، زهرا با حدود ۳۶، پدر با حدود ۶، حبیب ۴ و سیما ۲ درصد روایت را بر دوش دارند.

جمع فوق به کمک هم مراسم را به پایان می رسانند اما واضح است که صاحبان اصلی مجلس رضا و زهرا هستند. و ما هم در این مطلب سروکارمان بیشتر با همین دو نفر است. اما رضا.

روایت رضا به لحاظ زمانی دو قسمت است. یکی نگاه جوانی که در دهه سوم زندگی اش است و دیگری از زاویه دید یک نوجوان سیزده ساله. در فصول اول و دوازدهم، رضا جوانی بیست و چند ساله است و نابینا. و این یعنی، در تمام فصولی که او برایمان روایت می کند، ما به عنوان مهمان محروم از حس نیرومند بینایی هستیم. من نمی دانم نابینایان چگونه با دنیای اطرافشان ارتباط برقرار می کنند و به تبع آن نمی دانم چگونه این ارتباط و درک از جهان را با دیگران در میان می گذارند.

اصطلاحی داریم که حتی در ادبیات عامیانه هم وارد شده است به نام «چشم درون» که روی هم رفته در ارتباط با دریافت های درونی و ذهنی است. به طور کلی این چشم درونی با ابزار ذهنی سر و کار دارد و سازوکارهای باطنی.

من البته نمی دانم نویسنده تا چه حد با عوالم

نابینایان آشنا بوده و از آن مهم تر آیا می دانسته وقتی روشندان می خواهند ماجراجویی را برای دیگران به خصوص بینایان تعریف کنند چگونه این کار را انجام می دهند؟ درک آنها از مفاهیمی مانند حرکت، حضور و بعد چگونه است؟ تازه دریافت آنها در درجه دوم اهمیت است. در درجه اول این مهم است که آنها این مفاهیم را چگونه به دیگران تفهیم می کنند.

باز گردیم به چشم درون. یعنی جهان ذهنیات. به تعبیری، جهانی که در آن مفاهیم حرکت و بعد فیزیکی معنایی ندارند یا معنایی دیگر گونه دارند. اگر بخواهم حسی را که به من^۲ از حضور در مجالس (بگیرید فصول) اول و دوازدهم دست داد در یک کلمه بیان کنم، حس «کم خونی» بود. انگار خطوط مرتبط لایه های متعدد زمان از ضعف ذاتی رنج می برند. جهانی به رویمان گشوده می شود که به طور مضاعف گنگ است. یکبار دیگر به طور دقیق ملاحظه کنید: نویسنده شخصی بینا است. شخصیت آفریده او نابینا. نویسنده (بینا) می خواهد توسط تجربیات یک شخصیت (نابینا) را نشان بدهد و بعد از طریق این شخصیت جهان درک شده او را به مخاطب (بینا) انتقال دهد. به همین خاطر است که در برخی اوقات انگار حوصله نویسنده هم سر می رود و بین خودش - شخصیت - مخاطب، قرار می گذارد که مثلاً شخصیت، ندیده هم می داند در جهان فیزیکی چه می گذرد.

ملاحظه کنید: «در خیالش می دید: آدم هایی که با دور تند تخمه می شکستند. بی آن که لحظه ای غفلت کنند. می دید: نه در خیال، که با نگاه آن روزها - پیش از انفجار خمپاره عراقی ها توی چشم هاش. می دیدشان. همه را؛ و پسر جوانی که چنگ در موهای بلندش زده بود، حالا خیره در سیاهی عینک او، شانه به موها می کشید. دست دیگر نزدیک دهنش بازش. با تخمه یی میان دو انگشت؛ چق چق چق... و پسته یی خندان...»^۳ با هر دیدگاهی که به قضیه نگاه کنیم نمی شود با

چشم درون از مفاهیم فیزیکی تعریف دقیقی به دست داد. مگر آن دسته از مفاهیم فیزیکی که در ارتباط مستقیم با حواس دیگر باشد.

یک بار دیگر خلاصه آن چه گفته شد در چند جمله آورده می‌شود. رضای جوان نابینا است. جهان پیرامونش را که در حرکت است تجربه می‌کند. قصد دارد این تجربیات را انتقال دهد. نتیجه حذف قسمت اعظم این خصیصه فیزیکی (حرکت) است. و نتیجه همه این‌ها دو فصل کم خون است. این نکته یعنی وصف مفاهیم فیزیکی حرکتی با ابزاری غیر مرتبط با آن را در نظر داشته باشید چون دوباره به آن بازمی‌خواهم گشت.

اما حالا نظری داشته باشیم به رضای سیزده ساله که پنج مجلس را در بر می‌گیرد. در این فصول می‌زبان ما (یعنی کسی که مخاطب، جهان پیرامون را از دیدگاه او می‌بیند) نوجوانی است تازه مادر از دست داده، زبر و زرتنگ و البته کمی رویایی. اولین باری که با او آشنایی شویم فصل دوم است. با توصیفات شرجی و دم کرده.

بگذارید در این جا قبل از ورود به بحث روایتی فصول نوجوانی رضا وارد مبحثی دیگر شوم که نویسنده رمان جنگی که بود درگیر آن شده است و یا بهتر بگویم فریفته آن شده است و آن مبحث ادبیات اقلیمی و در این جا جنوبی است. ادبیاتی که آبشخور تمامی ارزشها، (خیر و شر) فضا، محیط و اقلیمی است که قهرمانان در آن نفس می‌کشند. در این نوع ادبی، سنگ محک نویسنده ارزشهای ازلی ابدی اقلیم است و هر چیز با همین سنگ محک است که سنجیده می‌شود.

محیط که شامل فضای جوی، باورها، رسوم و اعتقادات است در تمامی منافذ جسم و روح اثر هنری و به طبع آن شخصیت‌ها نفوذ می‌کند و اصولاً این نوع، خیلی سریع حکم خوبی‌ها و بدی‌ها را روشن می‌کند. در نگاهی واقع بینانه‌تر قهرمان این نوع ادبیات، فضا و

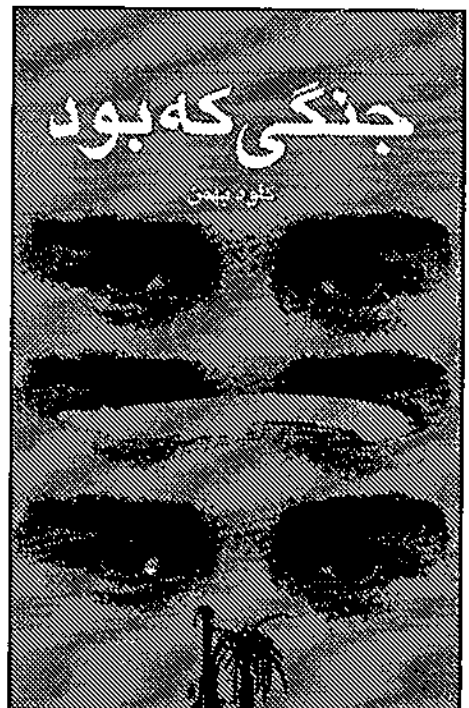
محیط هستند نه آدمها. انسانها بیشتر از آن که موجودی مستقل باشند جزوی از عناصر طبیعی اقلیم هستند. در تاریخ ادبیات داستانی ما بیشترین داستان نویسانی که در این نوع ادبی توفیق داشتند داستان نویسان جنوبی هستند که انصافاً پی‌گیرانه‌ترین جریان ادبی را به وجود آوردند. این دسته، چنان دم شرجی جنوب، نخل‌ها، عرق انسانی و پوست سبزه را پروراندند که اغواکننده است. اغواکننده است برای دیگر نویسندگان که با آن دست و پنجه نرم کنند. البته با فراموشی یک پیش فرض. و آن این که انسانهای این نوع، معمولاً موجودی مستقل نیستند بلکه جزئی هستند از عناصر طبیعی اقلیم. نمی‌شود در کنار امواج خلیج فارس، لنج‌های ماهیگیری و قاچاق حقیر و بوی نفت ناگهان انسانی با ذهنیت و پرورش مرکز نشین رشد یابد. یا هیچ چسبی این دو به هم نمی‌چسبند. این مجموع نامجانس گاه در معروفترین چهره‌های این نوع ادبی نیز دیده می‌شود. مثلاً مدومه «ابراهیم گلستان». ولی در آثار جنوبی «تقوایی» به تجانس اقلیم و انسان موجود در آن توجه بیشتری شده است.

بازگردیم به جنگی که بود. فصل دوم رمان که شروع می‌شود ما با تظاهرات بیرونی فضای جنوب روبرو می‌شویم. خورشید مماس با شط، شیار سفید موج‌های سرخ، هوای دم کرده، بازی قایق‌ها روی شط قهوه‌ای.... در ابتدا نویسنده در مورد فضای گرم جنوب و عناصری که تا به حال در ادبیات داستانی ما آمده اغوا شده است. اما کم کم در طول رمان، ذهنیت یک مرکز نشین که پیچیده‌تر و وامدار چیزهایی خارج از عناصر اصلی اقلیم است، بر روایت اثر غالب می‌شود. به خصوص با آمدن شخصیتی مانند زهرا که کاملاً ارزشهای بنیادی اقلیم را زیر پا می‌گذارد و تغزل و احساس‌گرایی یک ذهن پیچیده را به نمایش می‌گذارد. ذهنیتی که در هیچ کجا نمی‌توان آن را به ارزشهای پایه‌ای اقلیم منتسب کرد. مجبورم دوباره کمی حاشیه بروم. اگر نگاهی به تاریخ

داستان‌گویی بیندازیم، خواهیم دید که در ابتدا نیروهای خیر و شر کاملاً مرزبندی شده‌اند و قهرمان‌ها و مخاطبین هیچ مشکلی بابت تمایز آنها با هم ندارند. مثلاً در شاهنامه بی‌هیچ شکی ایرانیان پاک نهاد خوب هستند و زاده‌ها و مرزا و تورانیان بد و از اعقاب دیوان و ندان. تعارضات و جنگها کاملاً جنبه فیزیکی و عینی دارند. جلوتر که می‌آییم به تدریج تعارضات از بیرون به درون نقل مکان می‌کند. مثلاً در آدمی مثل «راسکول نیکف» مرزها کمی در هم می‌ریزد و عرصه واقعی کارزار درون او می‌شود. و جلوتر به «مرسو» شخصیت ییگانه «آلبرکامو» برمی‌خوریم که اصلاً توجه به تعاریف گذشته خیر و شر و اصولاً هر مرزبندی کاری بیهوده به نظر می‌رسد.

ادبیات اقلیمی همان طور که اشاره شد به انسانی نیازمند است که جزوی از محیط باشد نه یک اتفاق منحصر به فرد و زهرا یک اتفاق منحصر به فرد است. کسی که عرصه پیکارش بیشتر درون است تا بیرون. و اتفاقاً هر وقت به بیرون گام می‌گذارد رمان دچار مشکل می‌شود که در قسمت مربوط به زهرا به آن خواهیم پرداخت.

دوباره بازگردیم به رضا، رضای سیزده ساله. یعنی کسی که قرار است پنج فصل می‌زبان ما باشد و عینک ما به جهان رمان. در این قسمت‌ها هم نویسنده بی‌طاعت شده است. چون وقت و بی‌وقت ذهنیت خودش را دخالت می‌دهد و روایت رمان را مخدوش می‌کند. البته در فصل دوم که روایت فقط سوم شخص است کمتر این اتفاق می‌افتد. اما هر چه به جلوتر می‌رویم یعنی فصول انتهایی رضای سیزده ساله، (به خصوص فصل نهم) زاویه دید مداوماً از سوم شخص به اول شخص تبدیل می‌شود و بالعکس. البته این موضوع به خودی خود هیچ اشکالی ندارد. تازه استفاده از امکانات مدرن شیوه روایت است. اما به خصوص در فصول انتهایی رضای سیزده ساله، نویسنده فراموش می‌کند که رضای نوجوان

جنگی که بود

کاوه بهمن

نشر صریح ۱۳۷۶

دارد حرف می‌زند نه خودش. به این جملات دقت کنید: «حس میهمی از زنده بودنم دارم؛ نوزادی که دیر دنیا آمده باشد. خیلی دیر. و کور. کور مادرزاد. انگار خودم را زاییده‌ام، که همه درد فارغ شدن و تمام حیرت زاییده شدن را در جانم دارم. هم نوزادم و هم مادر نوزاد! و این همان احساس مبهم بی‌کسی است که از بی‌حافظه بودن دارم.»^۴

در ادامه خواهیم گفت از منظری دیگر این قصص بدون شک زیباترین و قوی‌ترین صفحات رمان است. اما در حال حاضر توجه‌تان را به این نکته جلب می‌کنم که جملات فوق مربوط به رضای سیزده ساله است؛ هر چند در جایی نویسنده از زبان راننده آمبولانس به رضا می‌گوید: «هیچ می‌دانی خیلی بیشتر و گنده‌تر از سن و سالت حرف می‌زنی؟»^۵

یک اشتباه محاسباتی کوچک باعث این مسئله شده است. با یک تمهید کوچک می‌شد مشکل این قسمت‌های اول شخص که اتفاقاً بجای ملامت هستند حل کرد. در این قسمت‌ها افعال همه مضارع هستند. یعنی خواننده در لحظه حال با واقعه روبرو می‌شود. پس ناگزیر مجبور است هم‌نشین رضای سیزده ساله شود. اما اگر همین قطعات با افعال ماضی می‌آمد و قضاوت رضای جوان را نسبت به گذشته داشتیم به راحتی با مسئله کنار می‌آمدیم.

حالا مروری می‌کنیم بر آنچه گفته شد. روایت در دو سن: مختلف به دوش رضا است. در رضای جوان که نایبنا است این مشکل را داریم که روایت، در انتقال تجربیات او که مبتنی بر حرکت است، ناکارآمد است. و همین طور رضای نوجوان در زاویه دید اول شخص ما را دچار کمی اعوجاج می‌کند. به همین سبب است که گفتم فصل نهم زیباست. (با کمی اغماض و تغییر افعال از مضارع به ماضی) در این فصل رضا را (که نایبناست) بلافاصله پس از فاجعه (زخمی شدن و کوری حافظه) می‌بینیم که روی کامیونی پر از جسد است و گویی به

گفته خودش دوباره زاده شده است. بی‌حافظه و بی‌چشم. ما همراه او در نقطه صفر تجربیاتش قرار می‌گیریم. یعنی این فصل تنها جایی است که سه طرف اصلی قضیه «نویسنده - شخصیت - مخاطب» در یک سطح قرار می‌گیرند و هر سه با هم و گام به گام جلو می‌روند. و چون رضا ساکن است و دارد ذره ذره شیرۀ واقعیت را در جانش می‌افشاند، احتیاج به چشم درون دارد.

می‌بینید زمانی که عناصر یک مجلس «میزبان - خانه - مهمان» در جای خویش قرار می‌گیرند، لذت به حداکثر می‌رسد. که این مهم در فصل نهم بی‌اغراق انجام گرفته است.

اما زهرا.

زهرا یک شخصیت مدرن است با پیچیدگی‌ها و عدم قضاوت سریع در این نوع شخصیت. او لایه‌های مختلف ذهنی دارد که با رویا، بازگشت مداوم به گذشته و سؤال در هر لحظه، شکل می‌گیرد. مشخص است که این شخصیت به دنیای ذهنی نویسنده نزدیک‌تر است. به همین خاطر است که کاملاًرها از اقلیم است. در هیچ کجای رمان مبنای ارزش‌گذاری‌هایش مربوط به اقلیم نیست. او ارزش‌هایش را از درون باز می‌گیرد. با ذهنی حساس (داستان نویسنده است گویا و علاقه‌مند به شعر) و نگاهی نقاد. مخلص کلام او آدمی است که با زوایای درون مانوس است تا بیرون. به همین دلیل است وقتی او را درگیر و دار جنگ (مهم‌ترین و شدیدترین تظاهرات بیرونی درون) می‌بینیم با فصولی قوام نیافته و لخت روبرو هستیم. انگار جوانب شخصیت زهرا هیچ طوری به جوانب جنگ چفت نمی‌شود. شاید به همین دلیل است که آدم فکر می‌کند نویسنده فصولی مانند سوم و سیزدهم را با حوصله بیشتری نوشته تا ششم و هشتم. حتی در همین فصول پر حادثه زهرا زمانی بهتر نفس می‌کشد که دلیلی برای گریز به دنیای درون داشته باشد. (روبرو شدن با پیرزن فرزندان دست داده کنار در

سردخانه.)

دوفصلی (شش و هشت) که زهرا در شهر جنگ زده ویلان است خام است. بیشتر شبیه خاطره گویی است. نویسنده شتاب دارد تا از سر بی‌حوصلگی وقایع بیرونی را توضیح دهد. به خصوص با آدمی مانند «سیمما» که انگار زهرا و خواننده را موجودی مزاحم می‌بیند که می‌خواهد همه چیز را زود و بی‌دردسر توضیح دهد. دقت کنید: «آها... آن وقت هرکسی که خیال جنگیدن داشت می‌آمد توی ورزشگاه یا جاهای دیگر؛ تفنگ می‌گرفت و می‌رفت دم مرز. اما حالا با همه‌ی مقاومتی که مردم کردند، دشمن توانسته خودش را برساند به دروازه‌ی خرمشهر. یعنی رسیده‌اند به ده کیلومتری جاده خرمشهر - اهواز و پشت انبارهای عمومی و سیل‌بند. حالا هم بچه‌ها برگشته‌اند توی شهر؛ ناچار شده‌اند مقاومت را از همین جا - توی شهر خودمان شروع کنند.»^۶

این توضیحات یعنی زیادی دقیق نشوید. قرار است در طول حرکت کنید نه در عمق. همین بی‌حوصلگی و سرعت وقایع که با هیچ فرضی به جان زهرا بند نمی‌شود نویسنده را مجبور به کار عجیب و غریبی کرده است. نویسنده از ابتدای رمان و با شروع هر فصل با ما قرار می‌گذارد که این فصل به خصوص را از دید فلان شخصیت نگاه کن. در هیچ جا هم زیر قولش نمی‌زند. حتی فصولی از دید «حبیب» و «پدر» داریم. که تازه لازم نبوده و به یکدستی اثر ضربه زده است. مگر حبیب و پدر چه چیزهایی اضافه‌تر از آنی که می‌بایست بفهمیم درباره میزبانهای اصلی (رضا و زهرا) به ما داده‌اند.

نویسنده که حتی فصولی دارد از دیدگاه پدر و حبیب که از ابتدا تا انتها از منظر آنان است، ناگهان در فصل هشتم (صفحه ۱۲۸) طی یک اقدام پیش‌بینی نشده زیر قولش می‌زند و حدود ۵ صفحه مجلس را می‌گذارد در اختیار سیمما. انگار خودش هم فهمیده که زهرای درون‌گرا صلاحیت تعریف کردن حوادث پرشتاب جنگ را ندارد و نیاز به سیمای برون‌گرا و قاطع است که بار را به

دوش بکشد

حال که صحبتی چند داشتیم درباره میزبانان اصلی، اجازه دهید بحثی کوتاه داشته باشیم به طور اعم درباره حوادث فرعی و به طور اخص حوادث فرعی این رمان.

یک گل رز زیبا و کاملاً شکفته را در نظر بگیرید. گل علاوه بر این که دارای چند گلبرگ اصلی و بزرگ است، شامل چندین گلبرگ کوچک در حاشیه و درون این گلبرگ‌های بزرگ است. یک بار امتحان کنید - و اگر دلتان می‌آید - گلبرگ‌های کوچک گل رزی را بکنید یا از نیمه ببرید. خواهید دید دیگر آن موجود کامل و گیرنده قبلی نیست. چیزی از ساختمان او ناقص است. حوادث فرعی در رمان حکم همان گلبرگ‌های کوچک است که حفرة‌های رمان را پر می‌کند. پس اگر نگوئیم بیشتر اما به اندازه آن گلبرگ‌های بزرگ در ساختمان اثر مهم هستند. اگر توجه بیشتر بکنید، خواهید دید این گلبرگ‌ها به لحاظ شکل ظاهری هم شبیه گلبرگ‌های بزرگ هستند. حوادث فرعی در رمان به لحاظ سخت‌افزاری شبیه حوادث اصلی هستند. با همان ساختار ابتدا - میانه - پایان.

اگر رضا و زهرا و جوانبشان را گلبرگ‌های بزرگ در نظر بگیریم، حوادث فرعی، گلبرگ‌های کوچک هستند که می‌بایست در مورد ساختار کلی آنها دقت لازم به عمل آید و گرنه شکل و ساخت گل (در این جا رمان) ناقص خواهد بود.

در رمان «جنگی که بود» چندین و چند حادثه فرعی است که بدون هیچ توضیحی رها می‌شوند و علاوه بر این که خود ناکامل هستند، رمان را به عنوان یک کل به هم پیوسته دچار نقصان می‌کنند.

چند مثال می‌زنم. در فصل سوم می‌فهمیم گویا رضا اهل خیابانی است. حتی بعدها می‌فهمیم مادرش را به عنوان یک موجود عینی می‌بیند و با او گپ می‌زند. اما ناگهان با شروع جنگ و شتاب گرفتن وقایع این

مسئله به کلی فراموش می‌شود و ما رضای تعریف شده به صورت قبل را نمی‌بینیم.

در مورد شخصیت‌ها هم می‌توان همین حرف را زد. «نادر» مثلاً نامزد زهرا، مثل بادی مزاحم و حقیر نیامده، می‌رود. زهرایی که در مورد کوچکترین مسائل (مثلاً قضیه برگ‌ها و حبس آنها) آن قدر موشکافانه و فاجعه‌آمیز برخورد می‌کند، چرا در مورد نامزدش این قدر بی‌حس و حال است؟ او را دوست نداشته؟ پس چرا یا او نامزد شده؟ به خصوص که می‌بینیم ظاهراً در خانواده آنها زور و اجباری در مورد مسائل نیست و از آزادی نسبی برخوردارند.

یا حتی خود شخصیت پدر. پدری که در ابتدا یک فصل کامل به او اختصاص می‌دهیم ناگهان غیبش می‌زند. نه می‌فهمیم کجاست، چگونه شهید می‌شود و چرا. او مثل آذر خشی سرگردان ناگهان در جایی خودش رانشان می‌دهد و بی‌هیچ اثری ناپدید می‌شود. این گلبرگ‌های کوچک از الگوی خود - گلبرگ‌های بزرگ - به هیچ عنوان پیروی نمی‌کنند. خوشبختانه برای آوردن شاهد مثال در مورد پرداخت خوب وقایع فرعی، خود رمان «جنگی که بود» یک نمونه بسیار خوب پرداخت شده در اختیارمان می‌گذارد «همسایه معتاد». بسیار حساب شده و گام به گام با او آشنا می‌شویم. ابتدا به وسیله بوی تریاک و اسپند، حضور گریه احتمالاً تریاکی، بعد قضاوت دیگران و این که در تصادفی جان عده‌ای را گرفته و بعد از آن قطعه زیبای ترانه قمر و حال بهم‌خوردگی، بوی مداوم جسد و دست آخر حضور رضا بالا سر جسد.

همه عناصر یک کل را در این جزء می‌بینیم. مقدمه - میانه - پایان. هیچ جزئی از همسایه در حد کارکرد او، از چشم پوشیده نمی‌ماند و با یک معرفی کامل نقشش به پایان می‌رسد.

در پایان دلم نیامد به قطعه‌ای درخشان از رمان اشاره‌ای نکنم. فصل دهم آن جایی که گروه‌های ساکت

عراقی رضای تازه ناپینا شده را میان سالن سرد و تاریک به دنبال خودش می‌کشاند رضای بی‌حافظه را. ضرب آهنگ پاهایشان روی کف سرد و سنگین، خاطره‌ای را در ذهن رضا دور و نزدیک می‌کند. و بعد سکندری می‌خورد و پیشانیش می‌نشیند روی کمر بند گروه‌بان و ولو می‌شود روی زمین. گروه‌بان او را به دنبال خودش می‌کشاند و دو سیلی سخت به صورتش می‌زند. دوباره صدای سمج سنجی انگار، می‌پیچید لابه لای تق تق قدم‌هایش. و به یکباره هجوم مصیبت. خاطره به ذهن رضا بر می‌گردد. خر مشهر. مدرسه. صدای تق تق پاهای او و ناظم. ناظم انگار چیزی می‌گوید و اشاراتی. «حالا لب‌های ناظم کنار صورت او بود می‌جنبید

فقط. بی‌آن که صدایی باشد. توی راهرو هم فقط تق تق پاهای بود. تق تق. و او شروع کرد به دویدن. تق تق. دوید. دوید. و راهرو انتها نداشت. ته نداشت. دوید. می‌دوید. یک روز، دو روز... یک ماه، دو ماه... یک سال، دو سال... چندین سال. چندین سال؛ ته راهرو که رسید، ایستاد. سال‌ها گذشته بود دیگر. و مادرش مرده بود دیگر. مادرش را کشته بودند.»

پانویست‌ها:

۱- قسمتی از رمان از زبان رضا: «انگار کم کم دارد از آمدن عراقی‌ها خوشم می‌آید. شاید جنگ بتواند به بزرگ‌ترها بفهماند که دنیا دست ماست. همه چیز مال ماست. حتی زندگی بزرگ‌ترها، حتی دار و ندارشان هم مال ماست.»

۲- به کار بردن ضمیر «من» در یک متن تحلیلی احتمالاً کمی نقض غرض باشد. اما چاره‌ای نبود. هر جا خواستم قضاوت حسی بکنم نتوانستم حسی که تنها به خودم دست داده است را به همه خوانندگان تعمیم دهم.

۳- «جنگی که بود» کاوه بهمن، نشر صریح، صفحه ۱۸.

۴- همان صفحه ۱۴۹.

۵- همان صفحه ۱۱۵.

۶- همان صفحه ۸۷.

۷- همان صفحه ۱۶۳.

نوشتن برای نجدی کابوس لطیفی است. اگر شهزاد با بیدار خوابی هایش جاودانگی یافت، نجدی در هزار و یک شبانه روز از کابوسی به کابوس دیگر در سفر بود تا روایتگر خوابگردی یک نسل باشد. نسلی که تمام رد پاهایش را فروخته و «از آن ترانه پیرارین مضمون مصرعی حتی به یاد ندارد». مؤمنان مغموم موعودی که دیگر حتی صدای گام‌های خویش را نیز به فراموشی سپرده است. شاید او تنها بازمانده نسلی بود که در باد گم شدند بی آنکه در روح بیابان حتی خاطره‌ای کوچک از آنها رسوب کرده باشد. مؤمنانه در مرز فراموشی و یاد ایستاد تا صبورانه روح سرگردان هم‌قطارانش را به شیشه بازآرد. با سحر نثر، صدای تنفس این پیکره‌های شن اندود را به گوش ما رساند و در خاموشی، تک تک دخیل‌های فراموش شده‌شان را از هم گشود.

و هم و تنهایی زنجیره روایت قصه‌های اوست. دختری تنها که با وهم آزادی پدر به خانه باز می‌گردد (سه‌شنبه خیس):

«در تمام آن سال‌ها، هر بار ملیحه فرصت پیدا می‌کرد، پیراهن را برمی‌داشت، به آن نفتالین می‌زد و دوباره آویزان می‌کرد، درست روی همان گیره

جارختی و کنار همان شال بلند که حالا سیاوش در سفیدی آن به او نزدیک می‌شد. آهسته گفت: سلام پدر. می‌دانست برای دست زدن به صورت پدرش باید از فاصله دور و دراز بین واقعیت تا رویا بگذرد.

اتوبوس رفته بود. دو سه نفر کمک کردند تا ملیحه پشت سر پدرش، سوار مینی‌بوس شود که راننده‌اش در آینه به چشم‌های ملیحه خیره شده بود و نمی‌توانست بفهمد که مسافرش می‌خواهد گریه کند، یا قبالا گریسته است. همین که استارت زد، تپه‌های اوین تکان خورد. برج نگهبانی با نورافکن خاموش، دور شد، همه درختها پابه پای مینی‌بوس راه افتادند. ردیفی از سیم خاردار روی دایره‌های چرخید و تیزی‌هایش در قطره‌های بارانی که نمی‌بارید و ملیحه خیال می‌کرد که می‌بارد، فرو رفت. راننده، مینی‌بوس را روی سرازیری انداخت. شیشه کنار صورت ملیحه از تپه‌ها و برج و سیم خاردار خالی شد.

عروسکی تک افتاده در تاریکی شهری جنگ‌زده (چشم‌های دکمه‌ای من):

«یک شب ساعتها باران بارید و زمین زیر من گل‌آلود شد. دانه‌های باران در صورتم فرو می‌رفت. زیر من آب راه افتاد. توی کله من خیس شد. افتاب هم که زد خیلی دیر خشک شدم. یک بار هم باد تندی آمد که یکی از دستهایم را تکان داد و یک تکه سایه را از این پیاده‌رو برد و روی آن پیاده‌رو ریخت. کم‌کم با تمام اشیاء دورتادورم آشنا شدم. اسفالت خودش را روی زمین می‌کشید و درازایش را روی میدان خم می‌کرد. پسر جوانی از وسط کاغذ چسبیده به دیوار، چشم از من بر نمی‌داشت. آنقدر پس کله من روی زمین مانده بود که

می‌توانستم صدای رودخانه زیر پل را بشنوم حتی صدای عبور آهن را بار اول از آب شنیدم. مدتها بعد دیدم که از ته خیابان، آهن پاره بزرگی جلو می‌آید.

پدری سرگشته در پهنه گذشته که بقایای پیکر پسرش او را به مرز ویرانی و جنون می‌رساند (تاریکی در پوتین):

«همان شب، رودخانه برای رفتن تا دریا آنقدر با سروصدا آب‌هایش را به تخته سنگ‌های این طرف و آن طرف زده بود که مردم دهکده از خواب پریده بودند. پدر تا ظهر روز بعد در رختخوابش غلت زد. ظهر کمی غذا خورد تا بتواند سیگار بکشد. به طرف پنجره نرفت پرده اتاق را کنار نزد و سعی کرد زیاد به قاب عکس پشت کرده‌ای که روی طاقچه بود نگاه نکند. چرا آن سقال را از ظاهر نگرفته بود؟ می‌توانست خزانه‌هایش را پاک کند و آن را کنار آینه بگذارد یا روی رف. و حتی گاهی طاهر را به اتاقش دعوت کند که با هم بنشینند و حرف بزنند. مگر آدم می‌تواند چشم‌هایش را ته رودخانه باز کند؟ آنجا تاریک نیست؟ گیاه ندارد؟ ماهی چگونه از آن زیر می‌شود آسمان را دید که حتماً دیگر آبی نیست. ته آب چگونه می‌شود فهمید که امروز چند شنبه است؟ نباید صداهای زیادی داشته باشد. آنجا گوش‌های آدم پر از مورچه نمی‌شود و کرم‌ها و مارمولک‌ها توی دهان آدم وول نمی‌خورند. زیر سقفی با گچ‌بریهای آب، در اتاق‌هایی با دیوارهای آب، هیچ‌کس نمی‌تواند بفهمد که دیگری دارد گریه می‌کند.

پرده در پرده شدن زندگی و اسطوره و عزیمت خاموش اساطیر در جاده‌های شب که به طوس منتهی می‌شد (شب سهراب‌کشان):

مردی که زنده زنده در میان اندوه‌هایش دفن شده است

امیرقنبری

«از پنجره قهوه‌خانه بوی قند سوخته می‌آمد، سرداران یک جسد زغال شده و چند تکه استخوان را بیرون آوردند و پرده‌ای را که نسوخته بود، صفر رفت و نردبان وسط حیاطش را آورد، یک نفر سوزنی آورد و روی نردبان پهن کرد و جسد سید را روی سوزنی گذاشتند و بردند.

مرتضی هم سوخته بود. زیرا دیگر بین مردم نبود و دیگر نمی‌توانست خوف بزند. شب روی باران آهسته‌ای خودش را به آذان می‌زد، سرداران روی برهنگی خیس پوستشان دوباره زره پوشیدند. پیرمرد پرده را روی گردن اسبش انداخت. آنها در راهی که تا طوس زیر اسب داشتند به پشت ننگریستند و گریستند.

آلبومی که تک تک اقوام رفته را از مرگ بازپس می‌گیرد تا غربت نهضت جنگل را به نمایش بگذارد (خاطرات پاره پاره دیروز):

«طاهر گفت که ماهرخ گفته بود: صدای تیمور از اتاق زیر ایوان می‌آمد. چادرم روی هر پله از سرم می‌افتاد و من آن را روی شانه‌ام می‌قاییدم و دوباره سرم می‌کردم. از پشت سرم صدای گریه گهواره می‌آمد. زمستان نه ارمی سرش می‌شد نه مسلمان. فردوس می‌گفت: «آقا رفته‌ن نماز». چند شاخه لخت درخت آلبالو و تکه‌ای از آسمان روی حوض یخ زده افتاده بود و هیچ کدام از ما نمی‌دانستیم که باید روی یکی از کوهها (اسمش چه بود؟ یادم نیست) صورت میرزا روی برف بیفتد و سرما باید از پوستین و جلیقه میرزا گذشته، به سینه‌اش برسد و از لای استخوان کتف او بیرون بیاید». با او به دنیای مطرودین سفر می‌کنیم. آنها هیچ جُتخه و جنایتی مرتکب نشده‌اند. لحظه‌ای در هزارتوی

بومی خرافه و غریزه دست و پا می‌زنند (گیاهی در قرنطینه):

«دمر، طاهر را دراز کردند. در ایوان، تاریکی حیاط تا چند قدمی چراغ زنبوری می‌آمد و دوباره به حیاط برمی‌گشت. قادری به دستهایش خاک منقل می‌مالید. در اتاق دیگر، باد، پرده را تا کنار گریه بی‌صدای مارجان می‌آورد. قادری خاک منقل را چنگ زد. بعد کف هر دو دستش را روی کتف طاهر گذاشت و آنقدر انگشتانش را روی پوست بالا و پایین برد تا اینکه صبح روی پنجره سفیدی زد. حالا می‌توانست پوست کتف طاهر را کمی بالا بیاورد تا با مفتول تیزی آن را سوراخ کند و به میراقا بگوید: آن قفل را بده.

میراقا قفل را داد و نگاه کرد به زبانه آن که از پوست طاهر می‌گذشت. قادری زبانه را فشار داد و قفل با صدای خشک، کنار دو سه قطره خون، بسته شد».

و زمانی دیگر در تارهای تنیده معصومیت خویش گرفتار می‌آیند (استخری پر از کابوس). در مسافرخانه ایران هیچ اتاقی پذیرای مرتضی نیست. با این همه او احساس حرام‌شدگی نمی‌کند و بیست سال حبس برایش حکم چله در سیاهچال را دارد. در وجودش عشق جای جدل را گرفته و جزمیت‌های فردی به جهنم حقیقت‌های مکشبی سقوط کرده است. داستان «استخری پر از کابوس» در مسیر بازگو نکردن حکایت پیش می‌رود و نجدی با ظرافت و با برج‌گذاری نشان‌ها از کنار مجرمیت و معصومیت مرتضی می‌گذرد. قو همزاد معصومیت مرتضی است که در مرکز پلشتی پر و بال می‌زند. مرتضی نیز پالوده و رها به سرزمینی پا می‌گذارد که همه درهایش را به روی آسمان و زمین

بسته و مشغول پاسداری از بهشت محقر خانوادگی است. هجوم نرده‌ها از دهکده برابر نهادی بزرگتر از سلول می‌سازد. زندان با چفت و بست‌هایش روی اجتماع آوار شده و مرتضی ناگزیر با قدم نهادن به بیرون بر پله‌های درون خویش گام می‌نهد تا به شیخ آزادی دلخوش سازد.

«سپرده به زمین» روایت روزمره‌گی تهی زوجی متروک است. طاهر و ملیحه با هم و با عادت‌هایشان پیر می‌شوند بی‌آنکه حتی لحظه‌ای به هم ابراز عشق کرده باشند. عشق ناگفته آنها مخلوطی از بی‌پناهی و تحکم است. حس فروخورده مادری، پیرانه‌سر، ملیحه را وا می‌دارد تا به بچه مرده‌ای دلخوش سازد و طاهر، تکیده و پیر چاره‌ای جز همراهی و همدلی با مالیخولیای مادرانه پیرزن نمی‌یابد. شاید او نیز از این طریق می‌خواهد به خاک نزدیکتر گردد تا از عذاب موهوم مرگ، کمی بکاهد.

در زندگی آنها هیچ آرزویی برآورده نمی‌شود حتی قطاری زنگ زده در خاطرشان نمی‌گذرد تا برای آن دو که در بالکن خانه‌شان نشسته‌اند سوت بزند. دهکده گسترده زیر بالکن خانه‌ها مشغول سنت و بازجویی است. حضور آدم‌ها، حضوری همگانی و محو است و زندگی بازگشتی بی‌وقفه به گذشته دارد.

بی‌گمان در متن طبیعت بیجان قصه‌نویسی معاصر، یوزپلنگانی که با من دویده‌اند یک اتفاق ساده نیست.

پی‌نوشت:

• اوکتاویو پاز.

یوزپلنگانی که با من دویده‌اند

بیژن نجدی

نشر مرکز

چاپ دوم، ۱۳۷۸

این گفت و شنود، در شرایط خاصی برگزار شده است. در پی دعوت اتحادیه نویسندگان عرب و اعزام هیأت ایرانی به دمشق، در صبحگاه سومین روز این نشست، فرصت محدودی فراهم شد تا من اندکی از بسیار سؤالات را با ایشان در میان گذارم. همچنان که خواننده این گفت و شنود درخواهد یافت، نوع سؤالات از طرح کلیات مربوط به ادب مقاومت آغاز شد و به خاطر شروع رسمی اجلاس - ناتمام - به آخر رسید. در این مختصر، اشتراکات کلی سمت و سوی ذهنی نویسندگان و محققان ایرانی با نگاه دقیق آقای دکتر علی عقلمهرسان به خوبی پیداست. می توان امیدوار بود که در آینده نه چندان دور، مسائل و موضوعات فراوانی درباره ادب مقاومت، مورد بازجست و بررسی نویسندگان ایرانی و سوری قرار گیرد تا زمینه های عملی همکاری علمی محقق شود.

علیرضا کمره ای

■ لطفاً بفرمائید این اتحادیه در سمینارهایی که برگزار کرده، تاکنون چند بار درباره ادبیات مقاومت بحث کرده است؟

□ ما موضوع بحث ادبیات مقاومت را از حدود ده سال پیش به صورتهای مختلف در سمینارها و کنفرانسهای قبلی داشتیم ولی به صورت رسمی این اولین سمینار اتحادیه نویسندگان عرب تحت عنوان ادبیات مقاومت است.

■ اگر بخواهیم در میان کشورها، کشوری را نام ببریم، کدام کشور بیشترین اهتمام را به ادبیات مقاومت داشته است؟

□ در لبنان ادبیات مقاومت - منظوم مقاومت در برابر صهیونیسم است - از اهمیت زیادی برخوردار است. ولی همه نویسندگان لبنان در این مسیر حرکت نمی کنند بلکه در حوزه های دیگری نیز کار می کنند که بر ضد مقاومت است یعنی نوعی مقاومت در برابر مقاومت. در فلسطین نیز توجه خاصی به ادبیات

مقاومت می شود، سوریه تقریباً در مرتبه بعد قرار دارد. در اردن نیز توجه به ادبیات مقاومت دیده می شود و بعد از آن مصر است، البته در سالهای گذشته یعنی زمان اجرای طرح کمپ دیوید ادبیات مقاومت بیشتر مورد توجه مصریها بود. ولی اکنون کمتر مورد توجه قرار می گیرد. عراق و دیگر کشورهای عربی نیز در مرتبه بعد قرار دارند.

■ اگر بخواهیم مسائل و موضوعات متعددی را در بین نویسندگان عرب بحث کنیم ادبیات مقاومت چه جایگاه و منزلتی دارد؟

□ این موضوع با توجه به نوع ادب و دوره های زمانی مختلف فرق می کند، مثلاً در دهه های هفتاد و هشتاد ادب مقاومت دارای اهمیت و توجه زیادی بود، در زمان انتفاضه ادب مقاومت یک نوع ادب سرکش در جهان عرب به شمار می آمد. حتی در زمانهایی که مقاومت فلسطینیها در اوج خودش بود ادبیات مقاومت همراه و پایه پای مقاومت فلسطینیها حرکت می کرد. بعد از پیروزی حزب الله لبنان سخن از ادبیات مقاومت در تمام جهان عرب گسترش یافت. و این درحقیقت به دوره های عمیق و ریشه دار در حیات ادبی و فرهنگی عرب و حیات مقاومت عرب مرتبط است.

■ بحث از ادبیات مقاومت برای نویسندگان اتحادیه و دیگر نویسندگان چقدر جدی است و چه برنامه هایی پیرامون این موضوع برای آینده دارید؟

□ طبیعی است که همه در یک موضوع و مسأله خاصی کار نمی کنند و همچون ایران، روشها و سبکهای گوناگونی در حیات فرهنگی عرب روی داده است و حتی جریانهای مختلفی در ادبیات - چه شعر، چه نثر - بوجود آمده است که نسبت به مسائل مقاومت و مبارزه هیچ گونه تعهدی نداشته است و حتی بعضی از این جریانها، تلاش می کنند تا هدف نهایی از این رویکرد را خدشه دار کنند و از آن یک چهره مخدوشی به نمایش بگذارند. در مقابل این جریانات، یک جریانی پدید آمد که ادب مقاومت را مورد توجه جدی قرار داد و دعوت به مقاومت و پافشاری بر این هدف را سرلوحه کار خود ساخت؛ جریان اتحادیه نویسندگان بطور کلی یک راهبرد مشخصی را در عدم به رسمیت شناختن دشمن

خود یعنی صهیونیسم در پیش گرفته و نیز عدم عادی سازی روابط و تداوم آزادسازی سرزمینهای عربی را هدف اصلی خود قرار داده است و جنگ اعراب و صهیونیستها را جنگ هویت و هستی اعراب می داند و بر این موضع اتحادیه، اکثریت جهان عرب توجه و اهمیت خاصی قائل است. ولی این مسأله به این معنی نیست که هر ادیب و نویسنده ای در این حوزه قلم بزند. حوزه های کاری این گروه از نویسندگان با هم فرق می کند، گروهی در حوزه ادبیات مقاومت کار می کنند و طبیعی است گروه های دیگر نیز در حوزه مسائل اجتماعی، ادبی و دیگر موضوعات کار کنند. ولی من فکر می کنم جریانهایی که بیشتر از دیگران در عملیات تخریبی شرکت داشتند، جریانهایی بودند که از وجهه خوبی برخوردار نبودند یا اینکه با دستگاههای امریکایی و غربی در ارتباط بودند و نیز جریانهایی نه چندان برجسته نیز هستند که بر ضد مقاومت اقداماتی انجام می دهند که اسرائیل را از ۴۸ سال پیش به رسمیت شناخته اند؛ این جریانهها تهدیدی برای گسترش جریان ادبیات مقاومت در جهان عرب هستند. علاوه بر این جریانهها، گروه های دیگری نیز وجود دارند که تلاش می کنند بر مسائلی تکیه داشته باشند که دین را مورد تهاجم قرار داده و نژادپرستی را در اولویت قرار دهند. این گروه ها در عملیات نژادپرستانه خود به دین حمله می کنند. علاوه بر این جریانهها، جریانه های دیگری که چندان ریشه دار و عمیق نیستند نیز وجود دارد.

■ به نظر شما اساسی ترین مسأله درباره ادبیات مقاومت در حال حاضر چیست که ادباء باید به آن بپردازند و افق آینده ادبیات مقاومت را چگونه می بینید؟

□ من بر این باورم که ما باید از شهادتها، دلاوریها و پیروزیهایی که حزب الله اخیراً در جنوب لبنان بدست آورده، الهام بگیریم و الگوبرداری کنیم و همچنین باید نسبت به تحمل سختی ها و مشقتها و خواسته های ملت فلسطین توجه خاصی داشته باشیم و راهبردهای عرفات را در عادی سازی روابط نپذیریم و در این مسیر به حماس و جهاد توجه و عنایت بیشتری داشته باشیم و از جناحهای سیاسی - فرهنگی ای حمایت کنیم که ارزشهای مقاومت را به شکل کامل پاس می دارند.

گفت و گوی علیرضا کمره ای
با علی عقلمهرسان

ترجمه علی علیمحمدی

ادب مقاومت در افق آینده

همچنین من اعتقاد دارم که در زمینه مقاومت باید به ارزشهای دینی، اخلاقی، اجتماعی و انسانی اهمیت خاصی قائل شویم. چراکه اگر انسان از این گونه ارزشها خالی باشد، ممکن است در راهی قدم بردارد که از ارزشهای والا و نیکو تهی باشد، در این صورت است که از عدم توجه به این ارزشها رنج خواهیم برد و زمانی که ادیب نسبت به ارزشها هیچ تعهدی نداشته باشد ممکن است به گرایشهای تخریبی روی آورد یا اینکه از راهبردها و سیاستهایی که مبتنی بر گرایشهای تخریبی است الگوبرداری کند. علاوه بر مسائلی که مطرح شد، توجه و تاکید بر حقانیت ملت فلسطین و قدس شریف با توجه به موقعیت تاریخی، دینی و معنوی آن یک موضوع بسیار مهم و جدی می باشد. از طرف دیگر جوانان را نیز نباید از یاد برد، توجه به جوانان نیز فقط بوسیله کتاب کافی نیست، بلکه باید به روز حرکت کنیم و به رسانه های جمعی پیشرفته همچون اینترنت و... در کنار کتاب و مطبوعات توجه کنیم.

■ در پژوهش، مسأله شناسی و طرح سؤال خیلی مهم است و حتی در بسیاری از مواقع طرح سؤال مهمتر از پاسخ آن است. آیا در حال حاضر سؤال از ادب مقاومت یا مسأله شناسی ادبیات مقاومت برای همه طبقات جامعه مطرح می شود؟

□ اینجا مشکلی است که ناچاریم با آن مواجه شویم. صهیونیستها از طریق سازمانهای بین المللی و یک کار منظم و از پیش طراحی شده فرهنگ صلح را مطرح می کنند و از این طریق بر حقانیت یهود برای سکونت و زندگی در منطقه بعنوان یک واقعیت قطعی

تاکید می کنند تا آنرا یک مسأله حقیقی جلوه دهند. ما با این مسأله باید واقع بینانه برخورد کنیم و همچنین از طریق عملیاتی درصددند به تربیت نسلی بپردازند که هیچگونه ذهنیت نسبت به اینکه این سرزمین مسلمانها بوده، نداشته باشند و درباره جنگ و تاریخ آن چیزی ندانند. در مقابل ما نیز در تلاشیم تا بر این نکته تاکید کنیم که ما حامی جنگ نیستیم و فرهنگی که ما درصدد اجرای آن هستیم، فرهنگ جنگ نیست، بلکه آن مبتنی بر عدالت، صلح و مقاومت در برابر طرح استعمار صهیونیسم است که از فلسطین شروع و به دیگر سرزمینهای عربی و اسلامی در حال گسترش است و این طرح تنها به مرزهایی که حکومت آن اسرائیل است محدود نخواهد شد؛ بلکه این طرحی است که آمریکا از آن پشتیبانی می کند و به طور کامل همه منطقه را فراخواهد گرفت و دارای ابعاد سیاسی، اقتصادی، امنیتی و فرهنگی است و منطقه را تهدید می کند.

بنابراین ما سعی می کنیم بر یادآوری گذشته و وجدان انسانی تاکید داشته باشیم و بگوییم که واقعیت کنونی در سرزمینهای عربی حادثه ای است که پیش آمده ولی تا پایان اینگونه باقی نخواهد ماند و نیز هرچند که آمریکا تنها ابرقدرت جهانی است ولی این یک مسأله ابدی نیست، اگرچه ممکن است طولانی باشد.

با توجه به مسائل فوق ما باید نسلهای خود را نسبت به جزئیات تاریخ و حوادث آن و به گرفتن حق عادلانه فلسطینیها آگاه کنیم و بگوییم که این کار نیاز به

مقاومت و بازبینی در تربیت و آموزش نسلها و دستیابی به قدرت در زمینه دانش، تکنولوژی و جنگ دارد تا بتوانیم در آینده دارای اراده و روحی آزاد باشیم و در نتیجه به آزادسازی سرزمینمان بپردازیم، اگرچه این کار صد یا دویست سال طول بکشد، مهم این است که این مسأله دائماً در ذهن نسلهای ما و ذهن ملت عرب باقی بماند. در مقابل این حرکت ما، تلاشهای بسیاری از سوی صهیونیستها صورت می گیرد تا با جایگزینی مسائل و موضوعات دیگری درگیریها و نزاعهای مذهبی، قومی و داخلی در جامعه ایجاد کنند و در نتیجه به اهداف خود در عملیات تخریبی برسند. این مسأله به طور جدی و پیوسته، در مراکز پژوهشی مشخص در کشورهای عربی در حال شکل گیری است و از نظر مالی از خارج تأمین می شوند و با وسایل ارتباط جمعی معینی در ارتباط دائم هستند که این ارتباطها به روشهای مختلفی صورت می گیرد. از ابعاد دیگر چون تبلیغات فرهنگی، تجاری و اقتصادی دارای نفوذ و قدرت زیادی هستند تا روحیه و دیدگاه دیگری در میان جامعه و مردم ایجاد کنند. خطرناکترین راهبرد اسرائیل در دو طرح خلاصه می شود که اکنون در پیش گرفته است؛ نخست تربیت افرادی برای حاکمیت از میان جوانان و کودکان برای آینده است تا آمریکا و اسرائیل را در طرح تحمیلی صلح یاری کنند و طرح دیگر، ایجاد سستی و گسست در خانواده عربی - اسلامی است بوسیله راهکاری که آنرا آزادی زن و توجه به آزادی اقتصادی زن نامیده اند و نیز با روشهایی که بتوانند زن را از اراده مرد و خانواده خارج کنند، یعنی از این طریق، زن دیگر قادر به نظارت و اشراف بر خانواده، فرزندان و حفظ ارزشهای خانواده نباشد. آنها فکر می کنند زن همچون گیاه هرزهای است که می توان در آن پوچی و سستی ایجاد کرد و در نتیجه خانواده عربی را دچار بی بند و باری کنند، چرا که اگر خانواده عربی متعهد به ارزشها باشد و نسلهای آینده را بر اساس ارزشهای دینی و معنوی تربیت کند، آینده از آن ما است ولی اگر خانواده از هم بپاشد و متعهد به ارزشها نباشد، کل جامعه از بین خواهد رفت و حتی مدرسه نیز نمی تواند مشکل را حل بکند چرا که اساس جامعه خانواده است و مدرسه در مراتب بعدی قرار دارد.

در مقابل این توطئه‌ها ما نیز تلاش می‌کنیم که بر ابعاد پرورشی، فرهنگی، روحی، یادآوری گذشته تاریخی و حقوق حقیقی تاکید کنیم و توجه ویژه‌ای داشته باشیم و به طور کلی از شکست و یأس دوری کنیم.

■ به نظر من به علت اینکه ادبیات مقاومت پدیده‌ای نیست که در یک مقطع تاریخی خاصی بوجود بیاید و بعد تمام بشود و منحصر به یک قلمرو باشد، بنابراین ادب مقاومت یک عرصه‌ای همیشگی و فراگیرتر دارد و دارای ویژگی‌های کاملاً انسانی است. منتهی در هر دوره‌ای به اقتضای اوضاع و احوال آن دوره، جلوه‌های متعددی پیدا می‌کند الان در جوامع سنتی که دچار تهاجم فرهنگی شده‌اند و وضعیتشان به شکل دیگری تغییر کرده نزاع سنت و تجدد بوجود می‌آید، اینجا ادبیات مقاومت نقش دارد و این نگاهداشت فرهنگ بومی و حتی ملی و همچنین نگاهداشت فرهنگ مشترک کشورهای اسلامی می‌تواند مبنای حرکتی در این زمینه باشد، آیا این حرف درستی است یا خیر. حتی در حفظ محیط زیست که تکنولوژی غرب سلامت آن را به خطر انداخته است، از منظر ادب مقاومت می‌توان به آن پرداخت، آیا این مسائل می‌تواند بحث جدیدی از ادب مقاومت جهانی را مطرح کند؟ نکته دیگر اینکه کم‌ترند کسانی که بتوانند میدان جنگ و هجوم فرهنگی را تشخیص دهند و به تشریح آن بپردازند. به گمان من این چشم ادیب و هنرمند هوشمند است که می‌تواند آنرا به دقت ببیند و تشریح کند و بیان کند آیا این طور نیست؟

□ در پاسخ به بخش اول سؤالتان، اگر مفهوم مقاومت را بخواهیم گسترش دهیم و به معنای اعم‌اش فرض کنیم آنرا از ابتدای حیات بشری به صورتهای مختلف مشاهده خواهیم کرد، چرا که انسان به صورتهای مختلف و به خاطر مسائل گوناگونی که آنرا حق خود می‌دید به مقاومت می‌پرداخته است و فرقی نمی‌کند از حق خود چه در دستیابی به آزادی یا رهایی از یوغ دشمن و یا چه در آزادی از ظلم اجتماعی که بر او می‌شده یا از فشارها و اختناکهای سیاسی که متحمل می‌شده، دائماً مقاومت مشروعی از خود داشته است. شما این مسائل را در همه جزئیات یک کار ادبی که با مسائل تاریخی و اجتماعی همراه است می‌توانید

ببینید، ولی با توجه به مفهوم سیاسی کنونی از مقاومت که در این دوره مورد توجه است و با آگاهی نسبت به شکل‌گیری سازمانهای بین‌المللی، قوانین، بیانیه‌ها و قانونگذاریهایی که تشریح شده است، درمی‌یابیم که مقاومت مفهومی به خود گرفته است که می‌توان آنرا مقاومت ضداستعماری و ضد توسعه‌طلبانه به صورتهای مختلف تلقی کرد و در قانون بین‌المللی حق مشروعی برای ملت‌هایی که در برابر استعمارگران مقاومت می‌کردند پیش‌بینی شده است، این موضوع در جنگ جهانی اول و دوم تا حدودی پدیدار شد و بعد در متون قوانین و گزارشها وارد شد و یک حالت قانونی و مشروع و بین‌المللی به خود گرفت که کاملاً شناخته شده است.

بنابراین ما می‌بینیم صهیونیسم و آمریکا همراه با بعضی از سازمانهای عربی و سیاستهایی که در پیش گرفته شده و نیز برخی از نویسندگان و روزنامه‌نگاران عرب تلاش می‌کنند تا چهره مقاومت را مخدوش کنند و مقاومت را نوعی تروریسم جلوه بدهند. در مقابل این توطئه مطرح شد که مقاومت یک حق قانونی است و به هیچ عنوان تروریسم نیست و هنگامی که ایران و سوریه در حمایت از مقاومت به پشتیبانی از تروریسم متهم شدند و کنشهای سیاسی، تبلیغاتی و فرهنگی گوناگونی صورت گرفت، که خواستار برگزاری کنفرانسی شدند که در آن تروریسم و مقاومت تعریف و مرزهای هر یک مشخص گردد ولی این کنفرانس برگزار نشد. اما در سال ۱۹۷۶ مشروعیت مقاومت و نفی صفت تروریسم از آن به اثبات رسید، زمانی که حزب‌الله توانست از راه مقاومت در برابر تهاجم صهیونیسم بعد از کشتار قانا گروهی را به کمیته تفاهم میسان که آمریکا، فرانسه، لبنان، سوریه و اسرائیل نیز در آن حضور داشتند، وارد همه مسائل و حوادث را در دفاع از خود در آن جا بیان کند. این اقدامات حزب‌الله بر ضد صهیونیسم باعث شد که آمریکا مقاومت را به رسمیت بشناسد و آنرا نوعی

دفاع قانونی و نه تروریسم بداند، و دولت لبنان نیز یکی از ناظران حاضر در آن کمیته شد. از همین راه بود که مقاومت مشروعیت خود را بدست آورد و این مشروعیت با عمل و تداوم آن به اثبات رسید.

احیاناً می‌بینیم حرکتی تجاوزکارانه صورت می‌گیرد ولی هنگامی که ادامه پیدا کرد و مرزهای آن مشخص شد یک حالت قانونی ظاهری بر آن غالب می‌شود مثل اینکه او صاحب حق و عدالت است. چنانکه رژیم صهیونیستی تروریسم و سازمانهای تروریستی و سرکوب را راه‌اندازی کرده، سپس دست به تجاوز زده و قدرت را بدست گرفته و مردم را مجبور به رسمیت شناختن قانونی خود می‌کند و مدعی می‌شود که دیگران متجاوز و تروریست هستند که بر ضدش عمل می‌کنند. بنابراین، این موضوع نیاز به عقلانیت، هوشیاری و معرفت نسبت به ارزشها، قوانین و آگاهی نسبت به تاریخ و سرگذشت تاریخی این سرزمین دارد تا مقاومت بعد حق طلبانه، آزادسازی و مفاهیم خود را حفظ کند و موجب مخدوش شدن مقاومت و آزادسازی نشود و تجاوز محق جلوه داده نشود و مقاومت مشروع در دایره اعمال تجاوزکارانه و غیرعادلانه وارد نشود، این حقیقتاً در درجه اول نیاز به فکر و نظر ادیبان، نویسندگان و متفکرین دارد.

در پاسخ به قسمت دوم سؤالتان باید بگویم که در حق شهدا و مجروحان ادیب و نویسنده کوتاهی فراوانی شده است که این کوتاهی متوجه مؤسسه‌های فرهنگی و از جمله خود ما است. و ما آنچنانکه شایسته است به این امر نپرداخته‌ایم و لازم است که در این زمینه اقدامات شایسته‌ای صورت بگیرد.

■ واقعه انقلاب اسلامی و دفاع مقدس و حوادث بعد از آن که ابعاد زیادی داشت باعث شد که هنرمندان مسلمان به میدان بیایند و از آن الهام بگیرند. و این در اینجا اصل واقعه

بود که جریان ادبی ایجاد کرد، جریان ادبی خود به خود روی نداد، این نکته مهمی است حال من می‌خواهم ببینم که در مقاومت عربی ادباء یا آثار فرهنگی آنها در میادین و در استقامت نقش فعالی دارند یا دارای نقشی منفعل و گیرنده هستند؟

□ من فکر می‌کنم هر انقلابی قبل از اینکه به پیروزی برسد، در پس آن اندیشه‌ای نهفته است که منجر به خلق فرایند انقلاب می‌شود، امام خمینی با سخنرانیها، راهنماییها و دعوتهای خود، اندیشه‌ای را ارائه کرد و تمام اقشار جامعه را به تحرک و نشاط در این زمینه سوق داد، این تفکر بعد ملی و سراسری به خود گرفت و بعد انقلاب رخ داد و به پیروزی رسید. پیروزی انقلاب مبتنی بر اصول مختلفی چون فرهنگی، اخلاقی، سیاسی، فکری و... در سطح گسترده‌ای بوده و تنها به یک قشر خاص خلاصه نمی‌شود بلکه بعد اجتماعی - سیاسی دارد که همه اقشار جامعه را دربرمی‌گیرد و دستاوردهای مختلفی - با توجه به واکنشهایی که در جامعه صورت می‌گیرد در تولیدات، عمران و نیز بازتابهای اجتماعی - فرهنگی، سیاسی و فکری که حالا یا له یا علیه آن بوجود می‌آید - در پی دارد. این فرایند باعث ایجاد یک رابطه جدلی مستمر و پابرجا می‌شود. در این میان اگر ما بخواهیم که روح عدالت و خیرخواهی که در پس هر عمل انقلابی نهفته است، ادامه داشته باشد، باید به اهداف، اصول و دیدگاه‌های مهمی دست یابیم و بعد به بررسی و تحلیل آنها بپردازیم که هدف انقلاب حالا انقلاب اسلامی یا هر انقلاب دیگری چیست؛ رفع ظلم، تحقق عدالت، تأمین آزادی، فراهم‌آوری آسایش مردم، استقلال کشور و تحقق هدفهای برجسته‌ای چون آزادی اندیشه و بیان. حال اگر انقلاب ایران یا هر انقلاب دیگری این اهداف را تأمین نکند، نیاز به یک انقلاب اصلاحی بر انقلاب خود دارد. اما اگر بتوانیم این اهداف ارزشمند و اساسی را برآورده سازیم پس یک فرایند خوبی در بعد اندیشه و تفکر ایجاد کرده‌ایم که می‌توان از این فرایند در توسعه و گسترش اندیشه استفاده کنیم.

من اعتقاد دارم که باید به تجدیدنظر در معیارها و اهداف خود بپردازیم تا نظریات و دیدگاه‌هایمان دچار

انحراف نشود و خود نیز به تبع آن در گمراهی نیفتیم و اهداف حقیقی خود را بشناسیم و توجه و تجدیدنظر درباره آنها را سرلوحه کار خود قرار دهیم. چرا که جوهر و افق آزادی و تجدیدنظر درباره آن در ارتباط دائم با بیداری اندیشه است و اگر ما معرفت و بیداری خود را افزایش دهیم، افق آزادی بیشتر نمایان خواهد شد و حقوق مردم و آزادیهای عمومی و... تحقق پیدا خواهد کرد. حالا با توجه به مسائلی که اشاره کردم، ما نیاز به معیارها و التزام به ارزشها و احترام به هموع خود داریم، اگر به هموع خود به عنوان غیرذیحق در کشور نگاه کنیم پس باید منتظر انقلاب علیه انقلاب باشیم، چرا که او احساس خطر خواهد کرد و در نتیجه دست به تحولاتی خواهد زد. اما اگر او را شریک و یار خود بدانیم او احساس آزادی، مسؤولیت و احترام خواهد کرد. پس لازم است مساوات، عدالت، آزادی، احترام به دیگران، احترام به اصول اساسی را مبنای کار خود قرار دهیم.

همچنین توجه به هویت به معنای عمیق آن که در عقاید دینی، زبان و... وجود دارد و سنتها و رفتارهای اجتماعی خاص که در جامعه وجود دارد ضروری است. ما باید در مفهوم کلی درصدد بسط و تقویت این هویت باشیم و آنرا از دست ندهیم و یک توده به هم پیوسته باشیم، حال اگر هویت ما امریکایی، فرانسوی، روسی، چینی و... باشد فرقی نمی‌کند و همه ما بشریم و دارای ابعاد مشترکی هستیم، مهم هویت است که باید اساس و پایه قرار گیرد.

■ در مورد ارتباط و روابط متقابل در سطح نویسندگان، شما چه پیشنهاد و نظری دارید؟

□ طبعاً ما از این پیشنهاد استقبال می‌کنیم و معتقد به پی‌ریزی و ایجاد قوانین و اصولی برای این پیشنهاد هستیم و روابط دوجانبه را برای ارتقاء کیفی آثار خود ضروری می‌دانیم و همچنین از نویسندگان ایرانی دعوت می‌کنیم به این روابط متقابل توجه ویژه‌ای داشته باشند.

■ ما هم در پایان از شما تشکر می‌کنیم و از اینکه از ایران نیز نویسندگانی به این سمینار دعوت کردید سپاسگزاریم. سوالات زیادی داشتیم ولی با توجه به ضیق وقت آنرا موکول به زمان دیگری می‌کنیم.

از اینجا تا بخارا لاله باشد

رحیم مسلمانیان قبادیانی

انتشارات بیستون، چاپ اول: ۱۳۷۹

در یک نگاه

از اینجا تا بخارا لاله باشد گزیده‌ای است از مجموعه دوبیتی‌های مردمی تاجیک که به کوشش پروفیسور رحیم مسلمانیان قبادیانی گرد آمده است. دفتر حاضر با مقدمه‌ای از پروفیسور قبادیانی با نثر و لحن تاجیکی همراه است که در آن تعریفی از دوبیتی و شعر فارسی تاجیکی و نیز ویژگی‌های اشعار مجموعه حاضر دیده می‌شود. گردآورنده را اعتقاد بر این است که دوبیتی در مجموع از ساده‌ترین انواع شعری به‌شمار می‌آید، به‌ویژه دوبیتی‌های مردمی به اندازه‌ای ساده‌اند که گاه حرف یا هجایی کاسته یا افزوده می‌شود. وی دوبیتی را همانند رباعی، گسترده‌ترین نوع شعری میان تاجیکان می‌داند و در برشمردن ویژگی‌های اشعار کتاب به این موارد اشاره می‌کند:

«جغرافیای دوبیتی‌های مردمی تاجیکی را می‌توان نقشه جغرافیای ایران زمین تاریخی دانست»؛ «اگر عموماً دوبیتی‌ها ساده‌اند، دوبیتی‌های عامیانه ساده‌ترند... و از کمال سادگی به خنده کودک می‌ماند و در گوارایی نسیم وطن است»؛ «میان دوبیتی‌های مردمی گاهی سروده‌های شاعران نیز احساس می‌شوند، اما در شکل‌های پیراسته با ذوق عامیانه و «دوبیتی‌هایی هستند که همانند یکدیگرند، با اندکی تفاوت» و چند ویژگی دیگر.

گفتنی است در نقل این دوبیتی‌ها ترتیب الفبایی رعایت شده و با خواندن آنها به پیوند و آمیختگی فرهنگ تاجیکی و فارسی بیشتر پی می‌بریم. این کتاب برای نخستین بار در تهران از سوی نشر بیستون به چاپ رسیده و شامل ۵۴۱ دوبیتی است که به نمونه‌ای از آنها اشاره می‌کنیم:

سر کوه بلن فریاد کردم!

امیرالمؤمنین را یاد کردم!

امیرالمؤمنین! یا شاه مردان!

بلا را از سر راهم بگردان!

دکتر پوران شجیعی استاد دانشگاه و نویسنده کتابهایی چون رساله‌ای در باب معانی حروف مفرد، سبک شعر فارسی، منظومه‌های درباری، گزیده نثرهای فلسفی و عرفانی، جهان‌بینی عطار و صور معانی در مکتب درونگرایی است. همچنین ترجمه‌هایی چون سرنوشت اثر ولتر، و نمایشنامه‌های کوتاهی از توفیق حکیم از او منتشر شده است.

وی از نخستین زنانی است که تحصیلات عالی دانشگاهی در زبان و ادبیات فارسی داشته و در زمینه کارهای مطالعاتی و تحقیقاتی فعال بوده و تألیفاتی داشته است.

□ خانم دکتر بفرمایید انگیزه شما درباره انتخاب موضوع این کتاب و کتاب جهان‌بینی عطار که در همایش عطار در سال ۷۴ چاپ گردید، چیست؟

■ این دو کتاب در حقیقت مکمل یکدیگرند. نمی‌توانم بگویم عطار را بین شعرای بزرگی چون فردوسی، سنایی، سعدی، حافظ، مولوی و غیره بیش از همه می‌پسندیدم، نه، همایش عطار مرا بر آن داشت که مثنوی‌های این شاعر بزرگ را (مصیبت نامه، الهی نامه، منطق الطیر و اسرارنامه) مرور کنم، تا از خلال اشعار وی آنچه گفتمی است به اختصار هرچه تمام‌تر فراهم آورم و به زبانی ساده به چاپ برسانم تا عامه مردم عطار را از طریق معتقدات و اندیشه‌هایش بشناسند. من از ابتدای کارهای پژوهشیم در دانشکده ادبیات

و علوم انسانی پیوسته به مصداق «انظر الی ما قال و لا تنظر الی من قال» متوجه ماقال بودم، من قال خسته‌ام می‌کرد، آنقدر تفحص می‌کردم که بدانم در کجا دنیا آمده، در چه خانواده و عصری زندگی کرده است. تحقیق درباره عطار را نیز به همین شیوه آغاز کردم. مسافر سرگشته در این کتاب سالکی است که به جستجوی حقیقت می‌رود، به سیر آفاق و انفس می‌پردازد، به آسمان می‌رود، به زمین باز می‌گردد، با عناصر اربعه، وحوش، جماد، نبات و غیره گفت و گو می‌کند، به انسان‌ها می‌رسد. از حضرت آدم تا حضرت محمد را ملاقات می‌کند، و پیامبر او را به وادی‌های حس و خیال و عقل و دل رهنمون می‌شود. می‌فرماید: راه تو نخست راه دل است. اگر جویای حق هستی، نخست از خویشتن درگذر و فانی شو. سپس از راه دل آغاز کن و آنگاه از حس و خیال و عقل و دل و جان بگذر تا به کمال دست یابی.

بدین طریق سالک از آیات آفاق به سوی آیات انفس می‌رود و پس از سیر و سیاحت‌های مختلف هر دو عالم را در درون خود می‌بیند و چون به سر جان خویش آگاهی می‌یابد زنده می‌گردد و خدا را بنده می‌شود به مصداق (من عرف نفسه فقد عرف ربه)

□ خانم دکتر شجیعی طبیعی است هر نویسنده و شاعری مضمون ویژه‌ای دارد که مرتبط با تجربی است که از محیط و مردم اجتماع و بالاخره از الهام‌هایی که نفس و ذهن وی از دنیای خارج می‌گیرد ساخته می‌شود. شما عطار را در این زمینه موضوعی چگونه یافتید؟

■ قبل از اینکه پاسخ پرسش شما را در مورد شیخ عطار عرض کنم لازم می‌بینم مقدمه کوتاهی راجع به عناصر اربعه شعر پارسی که در مقدمه کتاب (صور معانی در مکتب درون‌گرایی) نوشته‌ام عرض کنم.

ادبیات از جهت محتوا و معانی، عناصر مختلفی دارد:

۱- عنصر بیرونی: این عنصر کمی و مادی است، با ظاهر اشیاء و دنیا سروکار دارد و به امور عادی و معمولی زندگی می‌پردازد. موضوع شعر را از مسائل کوچک و بی‌اهمیت برمی‌گزیند. بیشتر به اموری می‌پردازد که مربوط به زمان حال است. کلماتی برمی‌گزیند که محسوس و ظاهری و گاه بسیار سطحی است. لذا هنر به هنرنمایی بدل می‌شود. و شاعر لذاتی را وصف می‌کند، که در کنار اوست: از مه رویان سیاه چشم، گل و سبزه، بهار و خزان، نغمه مرغان و قهقهه عشاق دم می‌زند. این توصیف‌های زیبا به روانی آب جویبارها در قالب قصاید سبک خراسانی می‌گنجد و از طبیعت سحرآمیز با زیباترین کلمات و ترکیب‌ها بهترین تابلوهای قشنگ و جذاب را بوجود می‌آورد. اینجا سخن از سر درون گوینده نیست، ناله نی فقط آهنگ دلنشین نی است که از میان دو لب نوازنده شنیده می‌شود. الهام بخش این شعرا عالم مجردات و محسوسات و ظواهر است.

تفصیل این عنصر را در کتاب (صور معانی در مکتب درون‌گرایی) می‌توانید مطالعه فرمائید.

۲- عنصر درونی: نقطه مقابل عنصر بیرونی است. شاعر به حیات درونی طبیعت، به احساسات و عواطف و اسرار زندگی علاقه‌مند است. با انفعالات ذهن کار می‌کند. این عنصر از آنچه عنصر بیرونی بدان توجه دارد می‌گریزد. شیفته آینده است بدان جهت که بر وی نامعلوم و در دنیای آرزوهای او وجود دارد. این عنصر به گذشته چون خوابی می‌نگرد. از جنبه عرفانی آنقدر از گذشته‌ها دور می‌شود که به اولین بامداد حیات و نخستین ولادت گیتی که در آن روزگار مرگ و بیماری و گناه در جهان بوجود نیامده بود می‌رسد. در نتیجه روح از

فاطمه وکیلی

گفت و گو با

دکتر پوران شجیعی به مناسبت چاپ مجدد

کتاب مسافر سرگشته

ماده جدا می‌گردد، خیر محض را اساس هستی و شر را اکتسابی می‌داند.

شالوده این عنصر عمق احساس است. که آدمی را آن قدر به حقیقت جهان می‌کشاند که در عالم دورانگیز روح گم می‌شود. و از توجه به ظواهر دنیا باز می‌ماند. اشعار عرفای بزرگ، مانند مولوی در درجه نخست و حافظ و خیام و عطار در این طبقه قرار دارند.

□ خانم دکتر شما چهار مثنوی را مورد مطالعه قرار دادید از میان آن چهار کدام یک در شما تاثیر عمیق‌تری داشته است؟

■ مثنویهای عطار از جهت شیوه نگارش تفاوت چندانی باهم ندارند. کثیری از باورهای شیخ در جای‌جای با اندک تفاوتی تکرار می‌شود در حالی که لطف بیان را از دست نمی‌دهد. در کتاب مصیبت نامه برای یافتن اسرار فقر و رسیدن بحق سالک را به پنج وادی: حس، عقل، خیال، دل و جان رهبری می‌کند و خود در این سیر انفسی و افاقی با مسافر خیال هم‌رکاب می‌شود و همه جا با بیان حکایت‌های کوتاه و بلند مطلب و معنی خاص عرفانی را بزبان شعر فصیح و ساده و زیبا به خواننده القا می‌نماید. در کتاب منطق الطیر که کثیری از مردم عطار را با این مثنوی می‌شناسند راه سلوک را همراه سی مرغ طی می‌کند و وادیهای هفت گانه را از زبان مرغان توصیف می‌کند و بشرح آنها می‌پردازد.

جالب این است که فصل «عشق» در تمامی مثنوی‌های وی گشوده می‌شود اما به بیانی دیگر و می‌گوید: جمله ذرات پیدا و نهان / نقطه عشق است در هر دو جهان

بحث در افسانه‌های عشق و عشق الهی و عرفانی کتاب مفصلی می‌طلبد. بحر در کوزه‌ای جای نمی‌گیرد و

نمی‌گنجد.

□ خانم دکتر آیا شما درباب مطالبی که در این کتاب فراهم آورده‌اید شخصاً اظهارنظری کرده‌اید؟

■ بلی عطار در تمامی مباحث بلند عرفانی وارد می‌شود و چون پیری جهان دیده و ریاضت کشیده از پستی و بلندیهای جهان اعداد و اعداد طالب یا سالک را می‌گذراند تا راه حق را به او بنمایاند ولی در پایان کتاب از روزگار شکوه می‌کند از اندوه حیات می‌نالد و می‌گوید نشاطی بی‌غم و هستی بی‌ترس از نیستی وجود ندارد، هرچه هست سراسر ناخوشی است، جوی را در یخت آزمایی می‌شکنی، اما مغز ندارد. این چنین نارضایتیها در گفتارش بسیار است. من در صفحه ۲۶۵ کتاب شرح کوتاهی برای جوانها نوشته‌ام بد نیست در اینجا به اختصار تکرار شود:

طبع حساس و آزردۀ عطار به اقتضای عهد پرشکنجه و آزار محیطی که حکومت ستیزه کار و یاغی‌گر مغول‌ها در ایران به ویژه ناحیه نیشابور و خراسان به وجود آورده بودند سخت متأثر و بسیار ناشاد و ملول از روزگار است.

اما من بر این باورم که در آن حالت که توانستی قهر و غضب و نقت و احسان را یکسان استقبال کنی، و پا از این حالت فراتر گذاری، به عالمی خواهی رسید که برون از این تصورات است، مرتبه ایست که به عقیده عرفا تن و جان یکی گردیده و تو دیگر طالب هیچ چیز نخواهی بود و چون از قید همه چیز آزاد گشتی، به بوده شاد و به نبوده غمگین نخواهی شد. و این حالت استغناء است که بدون یافتن و رسیدن به آن هرگز به ندیای عرفا نخواهی رسید و به مقام قرب حق دست نخواهی یافت. خواستنی‌های جهان بسیار است و آرزوهای آدمی بی‌انتها دامن طلب کوتاه کنید و آرزوها را محدود.

جوینده باشید، اما قانع و راضی

طبیانه های حافظ

دکتر احمد مدنی

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی شیراز

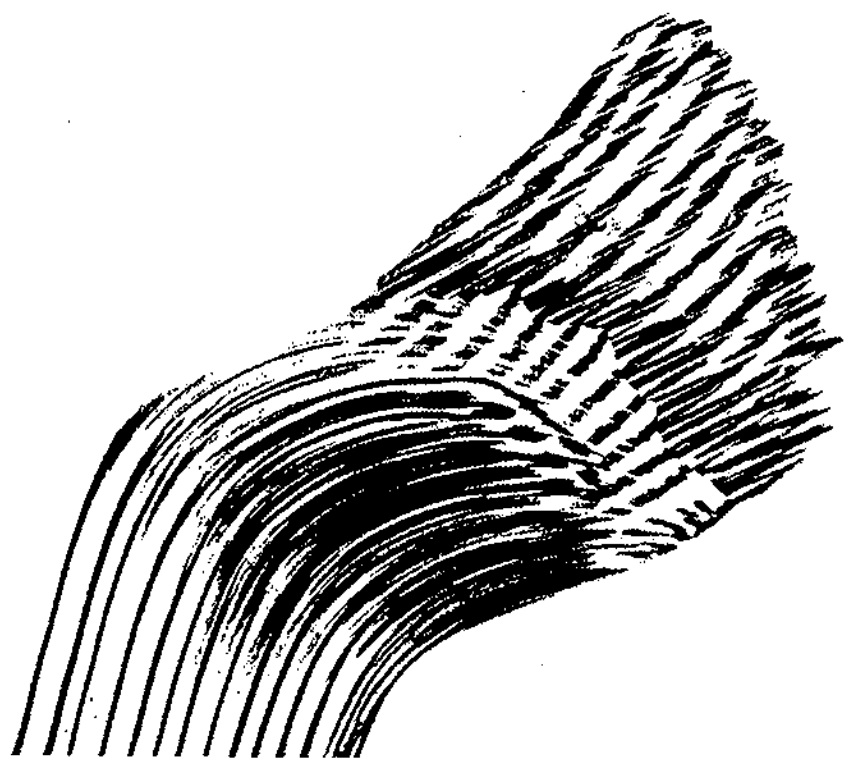
چاپ اول، ۱۳۷۹

توجه به اشعار حافظ و تبیین دیدگاهها و اندیشه‌های او همواره مورد توجه حافظ‌شناسان بوده و هست. کتاب حاضر نیز کوششی است بدیع در همین باب که به منظور یافتن ریشه و منشأ کلمات، اصطلاحات و مضامین و باورهای طبی در دیوان حافظ فراهم آمده است. مؤلف می‌گوید: «حافظ با آنکه تمامی قرآن را در سینه داشته، ماهیت تصوف زمان خود را به درستی می‌شناخته، به فلسفه و حکمت و موسیقی و ستاره‌شناسی روزگار خویش آشنا بوده؛ در اشعارش با استفاده از اصطلاحات صوفیانه، درواقع مقاصد عرفانی و روحانی خود را افاده کرده است. وی اگرچه طبیب دردهای جسمانی نیست و اشارات او به برخی از مفاهیم طبی و مقولات دارویی همواره ناظر به بیماریهای روحی بشر و وارستگی انسان با شفا بخش‌های الهی است، همانند تصوف و موسیقی و ستاره‌شناسی از اصطلاحات طبی نیز به عنوان وسیله‌ای بیانی برای ایفاء نظریات حکیمانه و رندانه خویش بهره برده است.» در این کتاب مؤلف بر آن است تا نشان دهد که اشارات حافظ به حالات طبیب و بیمار از کدامین باورها و دانسته‌ها و کتابهای پزشکی روزگار او سرچشمه می‌گرفته و در این تفحص نه بر مفاهیم عرفانی و حکمی که به جنبه‌های صوری و مصادیق عینی تکیه شده است.

این کتاب در ۸ بخش سامان یافته است و در اولین بخش تبیین رفتار و منش طبیبان و سلوک آنان با بیمار از دیدگاه حافظ ذیل سه مقاله با این عناوین بررسی می‌شود:

«یک غزل طبیانه»، «تاز طبیانه» و «طبیب راه‌نشین». در بخش‌های بعدی به ترتیب این موضوعات آمده است: «چشم، از دیده حافظ»؛ «حافظ ماه زده»؛ «حافظ و بیماریها»؛ «شفاخانه حافظ»؛ «حافظ و آرایه‌های دارویی»؛ «حافظ و عطریات دارویی»؛ «حافظ و شیوه‌های درمانی».

در پایان کتاب فهرست نامه و ابیات مندرج است.

تا عیارها عیان شود و ...

بروز ساخته شده است و هر کتابی جز کتاب الهی در معرض اشکال قرار دارد. چنانکه بخود صدرالمآلهین و گفتارش نیز اشکالاتی کرده‌اند. و امثال چنین کارهای بزرگی را توقع واوی پس و پیش نداشتن، از غایت سادگی است، چون: زبور عشق نوازی نه کار هر مرغی است.

در بخش دیگری که صفحه متن و ترجمه را مشخص نکرده‌اند گفته‌اند: مترجم ماهیات الغیرالبسیطة الی لها حد... را ماهیات بسیط دارای حد ترجمه کرده‌اند.

ایشان که محل را مشخص نکرده‌اند، ولی امکان آن هست که «الغیر» از چشم مترجم افتاده باشد و «لها»، «لا» و «ما» تافیه «ما» موصوله و «یا» افلاطون از قلم افتاده باشد. یا در اصل ترجمه و یا در چاپ مطبعه. این بازمی‌گردد به عدم ویراستار علمی داشتن و دست تنها بودن، این مطلب را کسانی که دست‌اندرکار چاپ‌اند می‌دانند و بقیه دستی از دور بر آتش دارند، در همین بخش عربی که ایشان نقل کرده‌اند. در مقابله. دیدم دو سه کلمه از چشم حروفچین افتاده و مصحح هم متوجه نشده است، این امر در مطبوعات مرسوم است و امری عادی، چنانکه برخی از روزنامجات مطلب شماره پیشین خود را در شماره بعدی تصحیح می‌نمایند؛ وانگهی «لها» را «لا» دیدن و «غیربسیط» را «بسیط» دیدن که قدح در دانش مترجمی نمی‌آورد، آقای یوسف ثانی باید نظری ثانوی بنمایند تا مشاهده کنند:

کمال سر محبت بین نه نقص گناه که (خدای ناکرده) هر که بی هنر افتد نظر به عیب کند و یا اینکه تردید را ایشان حمل به صورت قضیه منفصله کرده است؛ گویم: مترجم اجازه ندارد اصطلاحات را از جهت وجوه و نظایر و اشباه و یا مقاسد ترجمه کند، بلکه وظیفه‌اش ترجمه عین سخن بزبان دیگری می‌باشد، این بحث بین الاثنینی و گفتگوی استاد و شاگرد است، و مفهوم را با منطوق درآمیختن نه کار مترجم است.

در جای دیگری که باز متن و ترجمه را مشخص

اقدام گوناگون و منشآت جوراجور در آن بعینه نقل مطلب شده، بنابراین مقالات اینان، یعنی یک قسمت از کتاب ایشان که مصنف بعینه نقل کرده است و ظاهراً ابهام در اینجا - محلی ندارد.

در بخش ترجمه که اصل عربی و ترجمه اینجانب و ترجمه پیشنهادی خودشان را بیان داشته‌اند گویم:

در مقدمه ترجمه اسفار تذکر داده‌ام که: متن کتاب بسیار دشوار و معضل و بویژه در این سفر ده مرحله‌ای گفتگو و جدل با صاحب‌نظران پیشین است و در نتیجه یک نوع خشکی و جمودی اضطراری بر آن طاری شده که امکان دارد برای مطالعه کنندگان - نه مدرسه‌کنندگان - کمی خستگی آورد، ولی باید تحمل کنند؛ ما این کتاب را در محدوده متن ترجمه کرده‌ایم و پا از محدوده، فراخ‌تر نگذارده‌ایم، بنابراین ترجمه پیشنهادی ایشان با توضیحاتی که در بین دو قوس داده‌اند، ترجمه در چهارچوب اصل نبوده و بلکه شرح و تحشیه است، مضافاً آنکه ما ادعا نکردیم که این ترجمه منزل از سماء است، اصولاً این نوع کارهای یک تنه فقط در ایران صورت می‌گیرد و بس، در هیچ کجای جهان نیست، حتی در ممالک عرب زبان هم چنین امری معهود و مرسوم نیست، بلکه برای این کار عظیم لجنه‌ها و انستیتوها تشکیل می‌شود و همانند مؤسسات دائرةالمعارف نویسی، برای هر بخشی متخصصی خاص است، ولی در اینجا یک تن در مقابل این امر عظیم و جسیم، باید بایستد، و حتی تصحیح مطبعه‌ای و اعلام و اصطلاحات و سرصفحه‌ها را خود باید ترتیب دهد، لذا مطلب همان است که ایشان گفته‌اند: با اقدام بر ترجمه اسفار قدم در وادی خطیر و پرمخاطره‌ای گذارده‌اند و شاید بخطررات و صعوبات مقصد صعب‌المنال خویش کمتر عنایت نموده‌اند.

لذا درخواستم این است حال که بنیان این بنا و شالوده این خدمت - به عنایت الهی - گذارده شد، دیگران در تکمیل آن کوشش کنند، چون فلسفه و فرهنگ یک امت و یک ملت، برای تمام افراد آن امت و آن ملت است و جهان یک روز ساخته نشده و بلکه روز

نشریه کتاب ماه ادبیات و فلسفه

مقاله‌ای در تیرماه ۱۳۷۹ در آن مجله از نویسندگی بنام آقای محمود یوسف ثانی آمده که انتقاداتی بر ترجمه کتاب کبیر اسفار صدرالمآلهین از طرف اینجانب داشت، نخست تشکر دارم که بحمدالله ترجمه‌های فلسفی مورد توجه و ارزیابی و نقد قرار گرفته و هنوز شیفتگانی چند در این امر مهم هستند که به قلمفرسایی می‌پردازند، امید دارم این سنت حسنه - بدون ریا و مرا - راهش تداوم داشته باشد و تألیفات و تصنیفات و ترجمانات را تکامل بخشد.

راجع به فقره اول ایشان که نوشته‌اند: به گفته دانایان حکمت متعالیه فهم آثار این مکتب فکری موقوف و موکول به آشنایی کافی و وافیه با آثار و اندیشه‌های مهم نحله‌های مشائی و اشراقی و زیر و صحایف نوری ارباب عرفان و ذوق و شهود است... در باب ترجمه و برگردان این آثار نیز همین امر صادق است.

مقصود ایشان این است که مترجم اثر باید تمام شرایطی را که ایشان برشمرده‌اند دارا باشد؟ در آن صورت دیگر مترجم نیست، بل خود یک حکیم جامع و گاه مؤسس است.

در بخش دیگر از مقدمه اینجانب نقل قول کرده‌اند که: اگر خواننده گرامی در ترجمه برخی از مقالات [۱] (مقالات را علامت تعجب گذارده‌اند).

ما در مقدمه ترجمه اسفار گفته‌ایم اگر خواننده گرامی در ترجمه برخی از مقالات بویژه... در کتاب السنجد آمده: مقاله عبارت از یک قسمت از کتاب است، علامت تعجب را نفهمیدم، چون در مقدمه گفته‌ام: در این کتاب از هر نویسنده و دانشمند و هر فیلسوفی یا

پاسخ به «بر شاخه» سرو سایه فکن»

جومن بلبل (نام برد که تا پنج نسل شغل خانواده او حماسه خوانی بوده. پدر او (جومن) بخاطر شهرت زیاد در این فن لقب بلبل گرفته بود...)

آنگاه بنده به ایشان پاسخ دادم و گفتم: کسی از ما این گونه سخنان بی پایه و اساس را نمی پذیرد و اگر بخواهیم شاهنامه را بدین گونه معنی کنیم، مردم حق دارند که به ما بخندند و ما را خالی از عقل و منطق بدانند. اما ایشان از این کلام رنجیده شده بودند و نامه دیگری برایم نوشتند و بر اعتقاد خود در این باره مصر و پابر جا بودند که بهر طوری که شده حرفشان را بر کرسی بنشانند و همه مردم نیز آن را بی چون و چرا بپذیرند و همچنین چند نامه دیگر در تاریخ ۷۵/۹/۱۴ و ۷۶/۷/۲۶ برای من گسیل داشتند که پاسخ دادم اما آنچه که ایشان تحت عنوان «بر شاخه سرو سایه فکن» نوشته دنباله همان مطالبی است که در نامه های پیشین برایم فرستاده اند.

اما پاسخ ما:

نخست باید بگوییم: ایشان در نقدی که بر کتاب شاهنامه فلورانس (ج ۲) چاپ انتشارات تهران - به تصحیح و گزارش ابیات و واژگان دشوار، بقلم بنده - نوشته اند مربوط بکار اینجانب نمی شود، بلکه یک اعتقادی است ویژه ایشان و بس که در ضمن دیدم: ایشان نظرش را بگونه ای غیر محسوس، معتبر تر از پیش کسوتان ادب و فرهنگ صد ساله اخیر، مانند علی اکبر دهخدا، دکتر محمد معین و ملک الشعرای بهار، می داند.

مثلاً در این بیت مورد نقد ایشان (نسخه فلورانس، ج ۲ ص ۳۳۷ ب ۳۶۵). (شماره آیدنلو در مجله: ۲۰):

بپیش سراپرده آمد فرود

زمهراب دانش فراوان درود
گوید: واژه «سراپرده» که جوینی نوشته است مرکب از (سر + ا + پرده) و الف میانوند، نادرست می باشد، بلکه صحیح آن «سراپرده» آمیخته از دو جزء است (سرا = دیوار و پرده) و روی هم: دیوار پرده ای و «الف» میانوند

خوانندگان عزیز آگاهی دارند که آقای سجاد آیدنلو از شهرستان ارومیه نقدی بر شاهنامه موزه فلورانس - جلد دوم، از انتشارات دانشگاه تهران، با گزارش این بنده - نوشته اند که در مجله کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)، سال سوم شماره ۲۷، دی ۷۸ چاپ و منتشر گردیده است. البته من با ایشان یک گذشته مکاتبه ای داشته ام و نظریاتی بین ما رد و بدل شده است.

ایشان نخستین بار در شهریور سال ۷۵ نامه ای به گروه زبان و ادبیات فارسی دانشکده ادبیات دانشگاه تهران فرستاده و چند بیت از داستان رستم و سهراب را مطرح کرده بود و چون معمولاً کسی حوصله پاسخ گوئی به چنین چیزهایی را ندارد، لذا این بنده به ایشان احترام گذاشتم و نامه ایشان را خواندم. دیدم نوشته است: «من دانش آموز رشته ادبیات، سال سوم دبیرستان از شهرستان ارومیه هستم و از عاشقان جستار در شاهنامه...»

سپس سؤال هایی که مطرح کرده بود، آنچنان بزرگ بود که با سن ایشان سازگاری نداشت.

من هم بقدر استطاعت پاسخی به ایشان دادم و از این قضیه مدتی گذشت، تا اینکه در دیماه ۷۵ نامه ای دیگر نوشت و درباره نبرد اندیشه ها در حماسه رستم و اسفندیار مطالبی نوشته بود و از آنجمله در بیت آغاز داستان:

زبلبل شنیدم یکی داستان

که برخواند از گفته باستان
ایشان نوشته بودند: مراد از «بلبل» آن پرنده معروف نیست، بلکه «در آسیای میانه و شرق ایران بلبل لقبی بوده که به استادان فن حماسه خوانی می دادند. برای نمونه می توان از حماسه خوان ازبکی به نام (ارگاش

نکرده اند اشکال بر ترجمه کلمه «تلینا» در فقره: ان الامور التي تلينا، کرده اند و گفته اند: مترجم آنرا اموری که نقل می کنیم ترجمه کرده و ترجمه پیشنهادی ایشان: اموری که در اطراف ماست می باشد. گوییم: چه فرقی دارد؟ مراد فهم سخن مصنف است که از هر دو جمله برمی آید، و اگر باز هم در کتاب اسفار و غیر اسفار به کلمه «تلینا» برخورد کنیم آنرا مشتق از مصدر «تلاوت» و یا «تلو» - از پی آینده - می دانم نه مصدر «ولی»، چون در «المنجد» آمده: یلی ولیاً فلاناً: دنا منه و قرب (و هو قلیل الاستعمال).

و یا آنکه باز بدون تعیین متن و ترجمه گویند: «هی هی» را به معنای همانند ترجمه کرده اند که بسیار عجیب است.

گوییم: من حیث هی هی، یعنی ماهیت از آنروی که ماهیت است نه موجود است و نه معدوم، چه گفته اند: الماهیه من حیث هی لیست الا هی، یعنی باعتبار نفس ذات خودش و بدون لحاظ وجود خارجی و یا ذهنی و بدون عوارض و حالات آن مانند کثرت و وحدت و غیره، نه موجود است و نه معدوم. (۱)

اصولاً اصطلاحات اشراقی و عرفانی و بویژه صدرائی همانند اصطلاحات مشائی جای خاص خود را ندارند، عرفا و اشراقیان اصطلاحی را می گویند و در هر جا وجه خاصی را اراده می کنند، بنابراین در این کتب و کتب عرفانی دیگر چون مفتاح الغیب و مصباح الانس و اعجاز البیان و غیره توقع ترجمه دقیق اصطلاحاتی چون «هی هی» و «هو هو» و غیره بعید می نماید و حتماً باید به فرهنگ علوم عقلی مراجعه کرد - مانند عین و اعیان در فلسفه صدرائی و طلسم و غواسق در فلسفه اشراقی -.

در پایان با تشکر از مجله کتاب ماه - ادبیات و فلسفه - و از آقای یوسف ثانی امید دارم این نقدها ادامه داشته باشد تا عیارها عیان شود و جوهرها آیدیده تر، والسلام.

پانویس:

(۱) فرهنگ علوم عقلی، ص: ۵۱۴

محمد خواجهوی

نیست (پایان).

اما خوانندگان محترم لابد لغتنامه دهخدا و فرهنگ رهان قاطع بتصحیح دکتر معین را دیده‌اند که در آنها نوشته شده است: «سرپرده مرکب است از: (سر + واسطه) + پرده = پرده‌سرا». و باید از آقای آیدنلو نیز پرسید که در کدام فرهنگنامه، ایشان دیده‌اند که «سرا» بمعنی دیوار است، نه خانه؟ و چه کسی منکر میانوند در «سرپرده» شده است؟

با در این بیت (فلورانس، ج ۲ ص ۲۱۶ ب ۱۳۷۷)، (شماره آیدنلو در مجله: ۱۷):
با آواز گفتند گردنکشان

که مردم نبیند کسی زین نشان
ما نوشته بودیم: «فعل مفرد «نبیند» برای «مردم» آمده است». آقای آیدنلو می‌گوید: با بررسی که کرده است «کسی» در بیت، فاعل جمله است و مطابق قاعده می‌باشد نه «مردم» (که لابد بنظر ایشان بی‌قاعده است).

در پاسخ ایشان باید بگویم: وجهی که بنده نوشته‌ام بر طبق قاعده است. آیا ملک الشعراء بهار در سبکشناسی (ج ۲ ص ۶۱)، هنگامی که مختصات سبک سامانی را گزارش می‌کند، اشتباه کرده است که نوشته: «مردم را غالباً مفرد می‌شمرند»؟

باز در این بیت (فلورانس، ج ۲ ص ۳۵۸ ب ۴۹۳)، (شماره آیدنلو در مجله: ۲۱):

جو برزین و چون قارن رزم زن

چو خرداد و کشاور لشکر شکن
آقای آیدنلو نوشته: «برزین» بضم باء درست است، بدلیل این که از ریشه پهلوی (بالنده = Borzin) می‌باشد، به گونه (برزین) درست تر است (پایان).

و حال آنکه آقای دکترستگار فسانی در پاورقی، فرهنگ نامهای شاهنامه (ج اول ص ۱۶۸): آن را از کارنامه اردشیر بابکان آورده و ضبط آن را با (U) نوشته نه (O) و بعد گوید: ولف (دانشمند آلمانی) «برزین» را بفتح اول ضبط کرده، ولیکن در لغت نامه و برهان قاطع گفته شده: (هر دو وجه درست است).

یا در بیت (فلورانس ج ۲ ص ۳۶ ب ۲۱۸)، (شماره آیدنلو در مجله: ۶):

همه کابل و دثبر و مای و هند

ز دریای چین تا به دریای سند
ما پیش از این درباره چنین «واو» هائی مانند «مای» و «هند» بارها گفته‌ایم که علامت اضافه است و جز اینجانب کسی آن را استنباط نکرده و به شادروان دکتر احمد تفضلی هم پیشنهاد کردم آن را تأیید کرد. مقدمه شاهنامه فلورانس. آقای آیدنلو بگونه‌یی نوشته است که خوانندگان گمان می‌کنند که از کشفیات خود ایشان است و بس.

و در بیت: (فلورانس، ج ۲ ص ۲۲ ب ۱۲۵)، (شماره آیدنلو در مجله: ۱):

همی گفت کای برتر از جایگاه

ز روشن گمان و ز خورشید و ماه
مامعنی کرده بودیم: «ای آنکه از هر جایگاهی برتر و از هر روشن گمانی قرا تر و از خورشید و ماه درخشنده‌تری!» اما آقای آیدنلو گوید: «در مصراع دوم اشاره‌ای به روشنائی نیست بلکه برتری ایزد بی‌انبار را بر خورشید و ماه بیان می‌کند».

اما در پاسخ ایشان می‌گویم: اگر بگوییم خدا بالاتر از ماه است (که بقول قدما در آسمان اول می‌باشد) و نیز بالاتر از خورشید (در آسمان چهارم) دو اشکال پیدا می‌کند:

— یکی آنکه خدا وقتی از خورشید بالاتر باشد، پس از ماه هم بالاتر خواهد بود و آوردن ماه زاید است.
— دوم اینکه لازم می‌آید که شما بجسمیت خدا قائل شیده و جایگاهش را بالای ماه و خورشید دانسته‌اید و دارای مکان مانند کزامیه شده‌اید و این اشکال شرعی دارد. تعالی عَمَّا یَصِفُونَ.

و در بیت (فلورانس، ص ۲۴۳ ب ۱۵۲۷)، (شماره آیدنلو در مجله: ۱۸):

تومنکر که بینادل (موبد) افسون کند

به صندوق تا شیر بیرون کند
ایشان «شیر» را شیردرنده و اینتجانب شیر خوردنی برای معالجه زخم‌ها دانسته‌ام و بنظر ایشان صندوق استعاره از شکم رودابه است.

سؤال من این است که آیا دیده شده که مردم شیردرنده رادر صندوق حبس کنند، و یا کسی صندوق را استعاره از شکم آورده است؟ اصلاً چنین چیزی می‌شود و فردوسی برای رفع این معما نمی‌توانست واژه «قفس» را بیاورد و بگوید؟

تومنکر که بینادل افسون کند

که تازین قفس شیر بیرون کند
و حال این که شیرخوردنی دو سه بیت بعد باز تکرار می‌شود تا با گیاه ویژه و مشک کوبیده گردد و در سایه خشک شود.

و در بیت (ج ۲ ص ۲۱۲ ب ۱۳۵۶) (ش آیدنلو در مجله: ۱۵):

تو را بویه دخت مهرباب خاست

دلت را هُش سام و کابل کجاست
آقای آیدنلو نوشته است: براساس منابعی چون لغت فرس، گرشاسپ نامه، معجم شاهنامه، تتمه صوان الحکمة و... که صورت درست آورده‌اند باید به (بویه) تصحیح و در متن قرار داده شود.

در پاسخ، باید بگویم: ایشان در نامه ۷۵/۹/۶ خود را دانش آموز سال سوم معرفی کرده بودند و در نامه آخر که در تاریخ ۷۶/۷/۲۶ برایم فرستاده بودند خود را دانش‌آموز پیش دانشگاهی شمرده بودند و فرضاً اکنون اگر در کنکور سراسری قبول شده باشند تازه هنوز دانشجو می‌باشند، حال چگونه ایشان به تمام نسخ

لغت فرس اسدی در داخل و خارج تسلط پیدا کرده‌اند؟ و کاری که هنینگ در ریشه لغات این فرهنگنامه کرده و یا استاد مینوی و دیگران که انجام داده‌اند چه گونه بنظر ایشان رسیده است؟ این از شگفتی‌های روزگار ماست؟ و این بیت (ج ۲ ص ۲۱۴ ب ۱۳۶۸) و (شماره آیدنلو در مجله: ۱۶):

بزد برسه تا اسپر، گیل وار

گشاده بدیگر سو افگند خوار
ایشان «وار» را در «گیل وار» پسوند نسبت گرفته‌اند بعد که از شاهنامه مثال دیگری شاهد آورده‌اند «گیلی» ست یعنی اهل گیلان، نه «گیلوار».

آیا آقای آیدنلو در جایی دیده‌اند که «وار» پسوند مکان شده باشد و معنی نسبت بدهد؟ آیا صحیح است بگوئیم: اصفهان وار / اصفهانی و تهران وار / تهرانی و رشت وار / رشتی و مشهدوار / مشهدی؟
و در دو بیت فلورانس (ج ۲ ص ۷۵ ب ۴۷۸ و ۹)، (ش آیدنلو: ۸):

چنین گفت کز مادر اندر جهان

تزاید کسی در میان مهان

بدیدار سام و ببالای او

بپاکی دل و دانش و رای او
که ما معنی کرده‌ایم: «یعنی در چهره و قامت و نیز در پاکیزگی دل و در دانش و رای همانند سام هستی» که آقای آیدنلو نوشته: این دو بیت در ستایش از سام پدر زال است، نه خود وی. که البته نخستین بار آقای هادی اکبرزاده از سنخواست بجنورد، قسارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد از دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، بما گوش زد کردند و ما دیدیم که این غلط چاپی است و باید باشد: «... دانش و رای همانند سام نیست» که ان شاء الله اصلاح خواهیم کرد.

سخنی با خوانندگان:

شما اجازه بدهید که بهمین اندازه بسنده کنم و از این که وقت شما را گرفتم پوزش بخواهم. از اینکه آقای آیدنلو بخود زحمت داده‌اند که بلکه اشکالی وارد کنند، از ایشان نیز سپاسگزارم. دست کم کتاب را گرفته و خوانده‌اند و جای شکرگزاری است.

چون من استادانی دیده‌ام که در فرهنگ و ادب فارسی جزء مشاهیر شمرده می‌شوند پس از چند سال که این کتاب چاپ و منتشر شده، هنوز چیزی از این بابت بگوششان نخورده است و نمی‌دانند که ما چه کاری کرده‌ایم. هنوز آنان اگر بخواهند شاهی از شاهنامه در نوشته‌هایشان بیاورند از چاپ بروخیم استفاده می‌کنند و این یکی از نشانه‌های عقب ماندگی فرهنگ و ادب فارسی است و روی بقیه‌قرا نهادن دانش کشور ما است.

همزمان با ۸ مهر، روز بزرگداشت مولوی دومین همایش مولوی پژوهان

پژوهش‌های پراکنده‌ای که در حوزه علوم انسانی و فلسفه در کشور انجام می‌گیرد گفت: در حوزه مولوی پژوهی باید وضعیت موجود را مشخص کنیم تا نیازهایمان در این زمینه معلوم گردد تا به طور جدی به برنامه‌ریزی همه جانبه بپردازیم.

دکتر «توفیق سبحانی» هم به بحث ناگفته‌های مولوی در مثنوی اشاره کرد و خواستار انجام گرفتن بررسی‌های علمی و آکادمیک برای مشخص شدن ناگفته‌های مثنوی معنوی شد.

سپس دکتر «محمد خوانساری» اظهار داشت: کارهای علمی و آکادمیکی که درباره مولانا توسط فرزندان فر، همایی، زرین کوب، زمانی و... انجام گرفته برای اهل علم و متخصصان مفید است ولی ما هم باید نظیر کشورهای خارجی که مطالب سطح بالا را در سطح عموم هم تهیه و چاپ می‌کنند، کارهایی انجام دهیم تا عموم مردم و جوانان با مولانا و پیام وی آشنا شوند.

در ادامه این همایش تنی چند از مولوی پژوهان نظیر: منوچهر صدوقی سها، دکتر مصطفی پروجندی، دکتر محمود درگاهی، دکتر رحمان مشتاق مهر، دکتر رضا روحانی، دکتر رضا شجری، دکتر حسین حیدری، دکتر باقر صدری نیا، گزارشی از تحقیقات خود را درباره مولوی ارائه کردند.

در پایان این همایش، حاضران خواستار تاسیس بنیاد مولوی به منظور شناسایی و ساماندهی آثاری که درباره مولوی نوشته شد، انجام فعالیت‌های مستمر درباره مولوی و آثار وی و انتشار نشریه‌ای تخصصی درباره مولوی شدند.

ترجمه اشعار مولوی برای عامه مردم غرب پرداخته‌اند که کار این گونه مترجمان به هیچ وجه جنبه علمی ندارد و اشعار ترجمه شده توسط آن‌ها بیشتر هویت آمریکایی دارد و برای همین بین عامه مردم و جوانان با استقبال مواجه می‌شود و نوارهای کاست آن نیز با فروش خوبی روبرو شده است.

سپس دکتر «تقی پور نامداریان» در سخنانی به دلایل توجه عوام و خواص به اشعار مولوی اشاره کرد و گفت: شیوه بیان مولوی نظیر سایر شاعران دارای یک طرح سنجیده و از پیش طراحی شده نیست و مولوی در حقیقت واسطه‌ای است میان فرمان و فرد و در آثار وی شاهد نوعی من سوم هستیم که این باعث نوعی زیبایی می‌شود و ما در هنگام خواندن اشعار مولوی بدون آنکه دلیل آنرا بدانیم، از خواندن لذت می‌بریم.

وی افزود: در مجموع در دیوان شمس و غزلیات مولوی بانوعی ابهام چندگانه روبرو هستیم که نظیر آن از نظر شکستن متن و خصوصیات زمان کمتر مشاهده می‌شود و به این دلیل زبان مولوی هیچ‌گاه کهنه نمی‌شود.

استاد کریم زمانی هم در این نشست درباره عشق و موسیقی نزد مولانا سخن گفت و افزود عشق از مبانی بنیادین مکتب مولانا است و همین عشق، مولانا را به عالم شعر و شاعری سوق داد و وی سرودن شعر را از چهل سالگی آغاز کرد. از نظر مولوی عشق قابل تعریف نیست و به بیان و توصیف در نمی‌آید و موسیقی می‌تواند عشق را تا حدی بیان کند.

سپس دکتر «یحیی یثربی» با اشاره به

دومین «همایش مولوی پژوهان ایران به مناسبت هشتم مهرماه، روز بزرگداشت مولوی با حضور بیش از ۳۰ تن مولوی پژوهان ایران به همت مجله کتاب ماه ادبیات و فلسفه در مؤسسه «خانه کتاب» برگزار شد. به گزارش روابط عمومی خانه کتاب در ابتدای این نشست «علی اصغر محمدخانی» دبیر همایش به وضعیت مولوی پژوهی در شش ماهه نخست سال جاری پرداخت و افزود: در شش ماهه نخست سال جاری ۲۱ عنوان کتاب از مولوی و کتاب‌هایی که درباره وی نوشته شده در شمارگان ۸۰ هزار نسخه انتشار یافته است.

سپس دکتر «غلامحسین ابراهیمی دینانی» درباره مولوی و فلسفه سخن گفت و اظهار داشت: با وجود اینکه مولوی با فلسفه میانه‌ای ندارد اما اشعار عارفانه وی مملو از اندیشه‌های عمیق فلسفی است.

در ادامه دکتر «حسن لاهوتی» درباره شارحان امروز مولوی در غرب سخن گفت و به آثار «آن ماری شیمل»، «ویلیام جیتیک» و «فرانکلین دی لوئیس» که به طور علمی و با دید پژوهشی به معرفی مولانا و آثار وی در غرب پرداخته‌اند، اشاره کرد و افزود: علاوه بر این افراد، گروه دیگری شامل بلیکز، دکتر چوپرا، بلای و معین به

روز بزرگداشت مولوی

گزارشی از مقالات ارائه شده در اجلاس ادبیات مقاومت

می‌پردازد و به اشعاری از لئو تاسوس و ژاکینتو اشاره می‌کند و در پایان نیز با یادآوری دفاع مردم فرانسه از کشورشان، شعری از اراگون می‌آورد.

مقاله بعدی «تجلی مقاومت در شعر ملی لیبی» نوشته السنوسی حبیب از کشور لیبی می‌باشد. وی در بحث خود به مروری بر ادبیات مقاومت لیبی در دوران سلطه استعماری ایتالیا می‌پردازد و ضمن بیان حوادثی از کشتارها و پیروزیهای مردم لیبی و اشغالگریهای ایتالیا، اشعاری از شاعرانی چون محمد بن زیدان، رونیله المعدانی، مصطفی بن روحومه و... را که بازتاب این حوادث بوده، نقل می‌کند.

سعدنقو از لیبی نویسنده مقاله «تجلی مبارزات آزادیبخش در ادبیات معاصر عرب - نمونه‌ها و جلوه‌ها» به ادبیات مقاومت - شعر و نثر - این کشور از دهه ۳۰ تا ۷۰ می‌پردازد. وی بطور ملموس با نقل بعضی از حوادث، آثاری را که در قبال آنها به تحریر درآمده، بیان کرده است. نویسنده همچنین به بازتاب ادبیات مقاومت کشورش درباره فلسطین نیز اشاره می‌کند. «جلوه‌های شعر مقاومت در مغرب» از آغاز تاکنون» عنوان مقاله سوف عبید از کشور تونس است. در این نوشته، نویسنده به معرفی و بررسی نمونه‌هایی از اشعار سروده شده پیرامون اشغالگریهایی که کشور مغرب با آن مواجه بوده، می‌پردازد بخصوص در دوره‌هایی که روم باستان، اسپانیا و فرانسه به این کشور حمله کردند، و اشعاری از برخی شاعران: احمد بن ابی سفیان، عبدالرحمان بن زید، محمد بن هانی، ابوعبدالله محمدالمعروف، ابوعبدالله محمد بن عبدالمؤمن، محمد الهادی المندی و... آورده است. در پایان نویسنده طی ده بند به نتیجه‌گیری از دیدگاه‌های خود می‌پردازد.

مقاله «مقاومت در دیوان غزالی» بقلم محمدالسید عید از مصر می‌باشد. وی نخست با یادآوری نقش کاتب غزالی (محمد احمد غزالی) در مقاومت مصر در زمان

اشاره:

اتحادیه نویسندگان عرب از روز سوم مردادماه به مدت ۵ روز «اجلاس ادبیات مقاومت» را با حضور نمایندگان برخی کشورهای اسلامی در دمشق برگزار کرد. آنچه در پی می‌آید گزارشی است کوتاه از دیدگاه‌ها و مقالاتی که در این اجلاس مطرح شد. در این نوشته سعی شده به صورت کلی به این مقالات در سطوری کوتاه و بدور از هر گونه اظهار نظر پرداخته شود.

در آغاز این سمینار، آقای دکتر علی عقله غرسان، رئیس اتحادیه نویسندگان عرب و سوریه، با خوش‌آمدگویی و تشکر از حضور مدعوین، طی سخنانی گفت: ادبیات مقاومت، به آن اندازه که مسؤول عدالت‌گستری است، در قبال ملت نیز مسؤول است و آن قدر که مسؤول انسانیت و حقانیت است، مسؤول ملیت خود نیز می‌باشد.

اولین مقاله: «ادبیات مقاومت و آزادی انسان» بقلم عناد غزوان از عراق است. وی با اشاره به اینکه ادبیات یک پدیده اجتماعی - انسانی و مسؤولیت‌پذیر است که باید روح انسانیت در آن دمیده شود و اگر این روحیه در ادبیات وجود نداشته باشد ادیب تنها به سخن گفتن بیهوده می‌پردازد. نویسنده در ادامه بر مسؤولیت‌پذیری ادبیات در قبال هر نوع ظلم و ستمی تأکید کرده و ادبیات مقاومت را مظهر واقعی آزادیخواهی انسان و دفاع از وطن و سرزمین خود می‌داند. نویسنده با اشاره به نویسندگانی از سرتاسر جهان: ساموئل بکت، ژان پل سارتر، اراگون، دکارت و شاعران الجزایری، فلسطینی و... از ادبیات مقاومت بعنوان یک مسأله جهانی یاد می‌کند. سپس به ادبیات مقاومت آفریقا - جنوب صحرا -

اشغال سینا توسط اسرائیل، از او بعنوان یکی از برجسته‌ترین شخصیت‌ها در ادبیات مقاومت آن دوره یاد می‌کند. وی سپس، با ذکر نمونه‌هایی از اشعار او، به معرفی و بررسی آن می‌پردازد. در پایان نویسنده با بررسی دیوان غزالی، ابعاد نظامی، جنگی، سیاسی، ملی و... را دارای بیشترین اصطلاحات کاربردی در این دیوان می‌داند.

«بررسی داستانی از فلسطین (احمد محمود و دیگران)» نوشتاری از خالدعلی مصطفی از کشور عراق است. وی ابتدا با معرفی کوتاهی از نویسنده داستان، (زکی درویش قصه‌نویس فلسطینی) و سبک و اسلوب کارش، در سه بخش به بررسی و معرفی این اثر پرداخته است.

«مقاومت در برابر عادی‌سازی... چشم‌اندازهایی از عرصه داستان کوتاه مصر» عنوان مقاله احمد عبدالرزاق ابوالعلاز مصر می‌باشد. نویسنده مقاله در آغاز با سخنی کوتاه درباره عادی‌سازی روابط مصر و اسرائیل در معاهده کمپ دیوید در ۱۷ سپتامبر ۱۹۷۸، به تبعات و بازتاب‌های این مسأله در جامعه مصر اشاره می‌کند و آن‌گاه به بررسی و معرفی مختصری از داستانهایی کوتاهی که پیرامون مقاومت، نوشته شده، می‌پردازد.

«مقاومت در آثار داستانی علی حجازی» نوشته‌ای از دکتر وجیه فانوس از لبنان است. نویسنده مقاله در آغاز داستانهایی علی حجازی: القبضة، الارض، العیون الغاربة، النعاس و ملک المواصل، و فاء الزیتون را به طور کوتاه معرفی می‌کند، سپس انگیزه‌هایی که علی حجازی از تحریر این آثار در زمینه ادبیات مقاومت داشته، بیان کرده و به بررسی آنها می‌پردازد.

«تصویر جنگ و انقلاب در فن داستان‌نویسی الجزایر» عنوان مقاله مخلوف عامر از الجزایر است. در این مقاله بسیار کوتاه، نویسنده با ذکر نمونه‌هایی از آثار داستانی به بررسی و نقد کوتاه داستان‌نویسی الجزایر در

- دمشق

دو موضوع «مبارزه مسلحانه الجزایر» و «انقلاب دموکراتیک ملی» این کشور می‌پردازد.

«مقاومت در برابر اشغالگری و ظهور آن در شعر معاصر سوریه» مقاله‌ای از دکتر ولید مشوح از کشور سوریه است. وی در آغاز با گفتاری کوتاه از چگونگی رویارویی با فاجعه فلسطین و واکنش مردم در برابر این حادثه، به شعر مقاومت از حیث نوع و مفهوم، مفاهیم اجتماعی، اعتقادی و ادراکی و همچنین از بعد محتوا و سبک نگارش پرداخته و نمونه‌هایی از آثار مربوط به ادبیات مقاومت را آورده است. «تصویر مقاومت در داستانهای فلسطین - انتفاضه» نوشته‌ای از یوسف حطینی از فلسطین است. وی آثار داستانی فلسطین را که در موضوع مقاومت مردمی این کشور است به بحث گذاشته و به مسأله انتفاضه و شرح آن در آثار داستانی می‌پردازد. همچنین شخصیت‌هایی چون «رمزنده» (المناضل) و «مادر» (الام) را که از مهم‌ترین شخصیت‌های ادبیات مقاومت است با ذکر نمونه‌هایی از آثار شرح می‌دهد.

«مقاومت اعراب در برابر اشغالگری و جلوه‌های آن در شعر» عنوان مقاله حسن ناجی از اردن است. وی در این گفتار با اذعان به گستردگی شعر مقاومت در جهان عرب، تنها به گزیده‌ای از آثار شاعران اردنی و فلسطینی که در ادبیات مقاومت نقش داشته‌اند، در عناوین ذیل بسته کرده است: ۱- شاعران و وطن؛ ۲- انتفاضه، (انقلاب سنگ)؛ ۳- شهید و اسیر؛ ۴- گفتگو (مذاکرات)، آمریکا.

«عمل و نویسندگی» نوشتاری از مصطفی خضر از سوریه است. وی در این نوشتار در پی آن است به مقاومت (عمل) و مفهوم آن در ادبیات بپردازد. وی ادبیات مقاومت را از حیث مفاهیمی که دارد - آزادسازی، هویت و هستی - به بحث گذاشته و آثاری را در این زمینه مقاومت در ادبیات و مفهوم فرهنگ مقاومت بر یکدیگر

اشاره می‌کند. وی در پایان می‌نویسد ادبیات مقاومت از جلوه‌های مقاومت فرهنگی و فرهنگ مقاومت است.

«تعریف و تفسیر ادبیات مقاومت - جولان» مقاله‌ای از دکتر عبدالله ابوهیق از سوریه است. وی ابتدا با بیان کوتاهی از اشغال جولان و مقاومت این منطقه از کشور سوریه، با شرح مختصری از ادبیات مقاومت این منطقه به بررسی داستانهای علی‌المزعل؛ ندی الحصاد؛ ابی خارج الثبر؛ اسرار وجه پرداخته و موضوع مقاومت را به طور خاص و ارزشهای ملی و قومی را به طور عام در این آثار به بحث می‌گذارد.

«بررسی شعر رشید سلیم الخوری و شجاعت و دلاوری در آثار منظوم وی» نوشته‌ای از عبدالله علوان از یمن است. وی در این نوشتار به بررسی اشعار سلیم الخوری - معروف به شاعر قروی - پرداخته و به بازتاب تهاجم عثمانیان در شعر سلیم الخوری از ابعاد مختلف اشاره نموده و با مقایسه سروده‌های وی با دیگر شاعران، موضوع و مفهوم شجاعت و دلاوری (البطولة) و در کنار آن آزادی و مفهوم این واژه را در اشعارش بررسی می‌کند. نویسنده مقاله در پایان به انتقاد مسیحیان از وی در بعضی از اشعار سلیم الخوری پاسخ می‌دهد و به اسلامیت وی نیز در چند سطر اشاره می‌کند.

«داستان‌نویسی معاصر لبنان و جنبش مقاومت زنان - آزادیخواهی و میهن پرستی زنان» عنوان مقاله‌ای است از دکتر وجیه فانوس از لبنان. نویسنده در این مقاله ضمن ارزیابی فعالیت‌های اجتماعی و ادبی زنان در عرصه مقاومت، با آوردن نمونه‌هایی از آثار مربوط به این بعد از مقاومت (جنبش مقاومت زنان) و نیز بررسی وضعیت و شرایط حضور آنان در جامعه، دیدگاه‌های خود را در این زمینه بیان می‌کند. «مقاومت مغرب در برابر اشغال بیگانگان و تجلی آن در آثار معاصر مغرب (نثر) از ۱۹۵۶ - ۱۹۱۲» میحثی است از احمد زبیدی از کشور ارائه می‌کند. در ادامه نویسنده به بحث تأثیر مفهوم

مغرب. وی در آغاز با شرح کوتاهی از شرایط اجتماعی و فرهنگی و سیاسی آن زمان، به عوامل داخلی و خارجی که در بیداری سیاسی و ظهور جنبش ملی مقاومت مغرب نقش داشته‌اند اشاره کرده و بصورت موجز به شرح آن می‌پردازد. وی در ادامه با بررسی بعضی متون، فرآیند اصلاحات را در این کشور در سه بعد اجتماعی، آموزشی و ادبی - هنری بیان می‌کند. نویسنده سپس به نقش روزنامه‌نگاری و آثار مکتوب در جنبش‌های ملی و مقاومت و بازتاب آنها در آثار مکتوب می‌پردازد.

«جلوه‌های عملیات آزادسازی» عنوان مقاله محمد عزام از سوریه است. وی در آغاز به تعریف ادبیات مقاومت می‌پردازد و سپس اشعار سروده شده عرب درباره جنگ‌های عصر جاهلیت، غزوات پیامبر اکرم (ص)، فتوحات اسلامی در صدر اسلام و عصر خلفای راشدین، مبارزه در برابر روم، جنگ‌های صلیبی و مقاومت در برابر مغول را به اجمال بیان می‌کند.

«تجلی اشغالگری صهیونیسم در ادبیات معاصر عرب» نوشتاری است از جودت السعد از کشور اردن. وی با قائل شدن به دو جریان؛ جریان ملی و میهن پرستی که دشمن سرسخت صهیونیسم و استعمار است و آزادسازی فلسطین و سرزمینهای اشغالی عرب را سرلوحه کار خود قرار داده و جریان مارکسیست‌های فلسطین و عرب که مستقیم و غیرمستقیم، صهیونیسم را به رسمیت شناخته‌اند، به بررسی ادبیات مقاومت از این بعد می‌پردازد.

«مقاومت در ادبیات عرب، فلسطین و مقاومت فلسطین در ادب معاصر و قرائتی از وضعیت شعر معاصر درباره مقاومت فلسطین» عنوان بحث منذر عبدالحر از عراق است. وی در این مقال آثار منظوم تازه سروده شده درباره مقاومت فلسطین را به تفصیل بررسی کرده، و تلاش می‌کند تا با نگاهی دیگر به اشعار معاصر و ذکر نمونه‌هایی از شعرای معاصر سخن بگوید.

علی علی‌محمدی

● چهره های

شعر معاصر در نشر ثالث

سه کتاب دیگر از مجموعه چهره های شعر معاصر که پیش از این هشت عنوان از آن منتشر شده بود، آخرین چاپ را در نشر ثالث پشت سر گذاشت. محمدعلی جعفری مدیر مسؤول این انتشارات در این باره گفت: در جستجوی نیشابور، زندگی و شعر شفیع کدکنی نوشته مجتبی بشر دوست؛ با ترانه های باران، زندگی و شعر گلچین گیلانی نوشته کامیار عابدی؛ همونا با مرغ سحر، زندگی و شعر دهخدا، نوشته بلقیس سلیمانی؛ عناوین کتاب های جدید چهره های شعر معاصر هستند.

وی افزود: رمان صخره برای تون نوشته گراهام گرین با ترجمه مریم مشرف الملک و جلد چهارم هری پاتر با نام هری پاتر و جام آتش با ترجمه تویی یکتایی از دیگر کتابهای زیر چاپ انتشارات ثالث هستند.

● برگزاری دوره

دانش افزایی زبان فارسی

مراسم اختتامیه بیست و پنجمین دوره دانش افزایی زبان و ادبیات فارسی، ۲۸ شهریور ماه در محل سالن اجتماعات دانشکده هنر دانشگاه تربیت مدرس برگزار شد.

در این دوره، ۴۰ نفر از استادان و دانشجویان خارجی زبان فارسی از کشورهای آلمان، ارمنستان، بلغارستان، ترکیه، روسیه، رومانی، ژاپن، سودان،

نشر خواهد شد که علاوه بر این، کتاب های دیگری را نیز در دست چاپ دارد.

شناخت نامه ریلکه و شناخت نامه ادگار آلن پوکه داستان ها و مطالب مختلف از نویسنده ها و مترجمان در آن گرد آمده است از جمله کتابهای زیر چاپ هستند که اهمیت آن در مقاله هایی است که از «بودلر» و «خولیو کورتاسار» در این شناخت نامه آمده است.

اثر منثور و معروف ریلکه با نام دفترهای مالدۀ لاؤریس بریگه با ترجمه مهدی غبرایی و فرهنگ و تکامل نوشته لسلای وایت با ترجمه فریبرز مجیدی، ژان باروز از روزه مارتن دوگار با ترجمه منوچهر بدیعی و قصه و نشان از پرویز زاهدی، کتاب هایی هستند که آخرین مراحل چاپ خود را طی کرده اند و به زودی راهی بازار نشر خواهند شد.

آثار ترجمه شده ای از «نویل شوت» از دیگر کارهایی است که این انتشارات آنها را منتشر خواهد کرد.

● نقد من او در حوزه هنری

بیست و هفتمین جلسه نقد رمان حوزه هنری با حضور بیش از چهل تن از نویسندگان، منتقدان و علاقه مندان ادبیات داستانی هشتم شهر یورماه به نقد و بررسی رمان من او نوشته رضا امیرخانی پرداخت.

در اولین جلسه نقد این رمان احمد غلامی به شرح و بررسی اشکالات ساختاری، تفکیکی و محتوایی کتاب اشاره کرد.

دومین جلسه با حضور محسن مؤمنی چشمی، ابراهیم زاهدی مطلق، محمدعلی علومی، پرویز

گرجستان، لهستان، مجارستان و مصر شرکت داشتند. شرکت کنندگان در این دوره یک ماهه طی ۱۰۴ کلاس مکالمه و دستور زبان فارسی، آیین نگارش، تحلیل متون نظم و نثر، ادبیات معاصر، دستور تاریخی و روش تدریس زبان و ادبیات فارسی را زیر نظر استادان دانشگاه تهران آموزش دیدند.

در این مراسم آیت الله تسخیری، رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، در سخنانی، زبان را پل انتقال تمدن در طول تاریخ دانست و زبان فارسی را زبان دوم اسلام و زبان انقلاب اسلامی معرفی کرد. وی همچنین از شرکت کنندگان این دوره خواست تا با آموختن زبان فارسی، سفیران فرهنگی انقلاب اسلامی باشند.

در پایان مراسم به شرکت کنندگان در این دوره، گواهینامه پایان دوره اعطاء شد.

● ققنوس و ادبیات ایتالیا

انتشارات ققنوس به زودی کتاب هایی از مجموعه ادبیات جهان را منتشر می کند.

ارسلان فصیحی، مترجم و مدیر تحریریه این انتشارات در این باره گفت: از مجموعه ادبیات جهان که تاکنون ۱۴ عنوان از آن منتشر شده است، در حال حاضر پنج کتاب از ادبیات ایتالیا را در دست چاپ داریم.

وی افزود: رمان عذاب وجدان و مجموعه داستان تازه عروس از نویسنده معاصر ایتالیا، «آلیا دسس پدس» و رمان های راز مرد گوشه گیر، راه خطا، چشمهای سیمونه نوشته «گراتزیا دلدا»، تنها زن ایتالیایی، که برنده جایزه نوبل شده است، عناوین جدید زیر چاپ ققنوس هستند که مترجم نام آشنا بهمن فرزانه کار ترجمه آنها را انجام داده است.

ققنوس که چندی پیش نیز آثاری از مارگریت دوراس را با ترجمه شهدی راهی بازار نشر کرده بود، اکنون ساعت ده و نیم شب در تابستان را از همین نویسنده و مترجم زیر چاپ دارد.

همچنین از مجموعه داستان ایرانی که تاکنون رمان های دالان بهشت و هیس منتشر شده، مجموعه داستان های کوتاه با نام لالایی لیلی نوشته حسن بنی عامری نیز در دست چاپ است.

● ریشه ها در دشتستان

به زودی کتاب ریشه ها نوشته محمدرضا پورجعفری که به موضوع ریشه شناسی کلمات و واژه ها می پردازد، منتشر می شود.

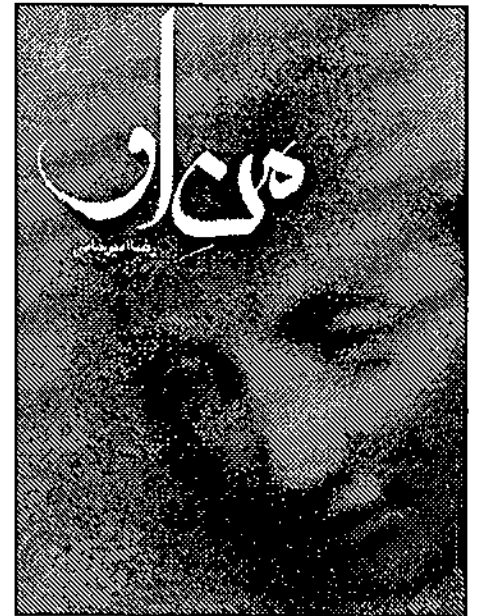
این کتاب به همت انتشارات دشتستان راهی بازار

عباسی داکانی، حسن بنی عامری، محمدعلی گودینی، سیدعلی کاشفی خوانساری و تعدادی از قصه نویسان جوان برگزار شد.

محسن مؤمنی مضمون اصلی این داستان را عشقی توصیف کرد که در معنای یک هدیه الهی به کار رفته است و افزود: من او یک داستان نمادین و رمزی است که نباید با معیارهای یک رمان رئالیستی موردنقد قرار گیرد.

محمد ابراهیم زاهدی این کتاب را یک رمان ایرانی دارای جهان بینی و اندیشه شخصی، پخته و منسجم عنوان کرد. وی درک رمزهای داستان را مستلزم شناخت و مطالعه قبلی خوانندگان دانست و گفت چون نویسنده به حس‌های تجربه شده خود پرداخته، توانسته است تا این حد تأثیرگذار باشد.

محمدعلی علومی به بحث درباره ریشه‌های رئالیسم و نابود شدن باورهای غیبی پرداخت و افزود: ادبیات پست مدرن امروز جهان، از چنین مصادیقی

فراوان دارد اما ما به دلیل قطعی پنداشتن تئوریهای از رونق افتاده غربی، از پرداختن به این مقوله وحشت داریم.

بنی عامری ضمن موفق دانستن نسبی کتاب با توجه به سن نویسنده، آرزو کرد کارهای بعدی او پخته‌تر، ایرانی‌تر و بالتبع جهانی‌تر باشد.

محمدعلی گودینی دیگر شرکت‌کننده این جلسه، تغییر نکردن شخصیت و گفتار اشخاص داستان در فاصله هفتاد سال را از ضعف‌های عمده داستان عنوان کرد و فضا سازی داستان را موفق دانست. به نظر گودینی، داستان تمثیلی از هفت شهر عشق است. سیدعلی کاشفی خوانساری آخرین منتقدی بود که

به بحث درباره کتاب پرداخت و گفت: نباید انگیزه‌ها و شرایط نویسنده را در قضاوت خود دخالت دهیم. ممکن است نویسنده تنها به شرح خاطرات خانوادگی خود پرداخته و خواسته باشد با خیالپردازی، تصویری مطلوب از گذشتگان خود ارایه دهد، اما این اصلاً مهم نیست، مهم حمیت و معنویت جاری در داستان است.

کاشفی، کتاب را یک اثر موفق نامید و به تشریح داستان‌های دین باور و تفاوت نگاه به هستی در یک نگاه الهی با نظام رایج و عقل مدرن پرداخت.

به گفته این منتقد، هر دو جریان اصلی ادبی کشور به مخالفت با این کتاب پرداخته‌اند؛ چه گروه روشنفکران که این کتاب را غیر تکنیکی و محتوای آن را شعاری نامیدند و چه گروهی که آن را آغشته به خرافات و صوفیگری و کم توجه به مقوله جنگ و شهادت عنوان کردند.

حضور رسول صبح در سه شهر

شب‌های شعری با عنوان «رسول صبح» با حضور شاعران برجسته معاصر در روزهای ۲۶، ۲۸ و ۲۹ شهریور در سه شهر تهران، خمین و اصفهان برگزار شد. این شب‌های شعر به همت واحد ادبیات مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی و به مناسبت بزرگداشت میلاد حضرت فاطمه زهرا (س) و تولد حضرت امام (ره) و باهدف ایجاد زمینه همدلی و همگرایی در بین گروه‌های روشنفکر دینی برپا شد.

شب شعر تهران، ۲۶ شهریور ماه در تالار وحدت با شعرخوانی مشفق کاشانی، محمدعلی بهمنی، فاطمه راکعی، علی معلم دامغانی، محمدرضا عبدالملکیان، نصرالله مردانی، سهیل محمودی و دیگر شاعران معاصر، آغازگر این برنامه سه روزه بود.

منشی زاده و شعر ریاضی

پکا، در ادامه نشست‌های فرهنگی خود، شب شعری با حضور کیومرث منشی زاده، شاعر دهه چهل و برنده جایزه فروغ برگزار کرد.

منشی زاده که در دانشگاه تهران فلسفه خوانده و سپس در دانشگاه‌های خارج از کشور در زمینه فیزیک و ریاضی فعالیت کرده و دکترای فیزیک اتمی اخذ کرده است با تخلص «حکیم» از غزل و سایر اشکال شعر قدیمی آغاز نموده و سپس به شعر نوری آورده است. او در شعر خود از قوانین فیزیک، اشکال هندسی و تعاریف ریاضی سود برده و بعد از این دوره به رنگ روی آورده و با استفاده از رنگ پذیری حالت‌ها و حالت پذیری رنگ‌ها، به وجود آوردن تصاویر رنگی در شعر پرداخته

است. برخی از اشعار او به زبان‌های آلمانی و فرانسه نیز ترجمه شده‌اند.

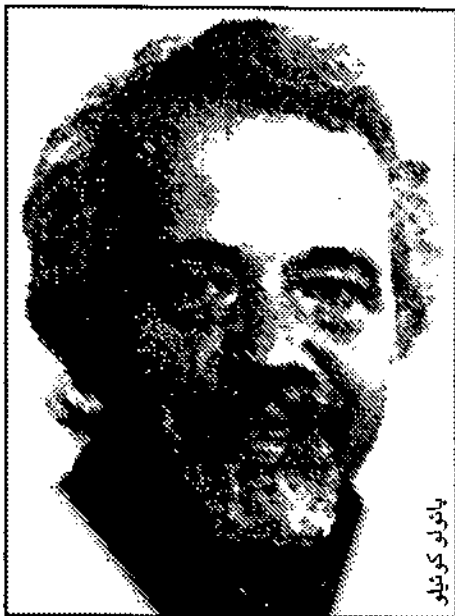
شعرهای منشی زاده طنزآمیز، اندوهبار و سرشار از کنایات، تلمیحات، افسانه‌ها و ریاضیات است. وی در این مراسم درباره شعر ریاضی صحبت کرد و گفت: همچنان که خلقت انسان و طبیعت براساس قوانین فیزیک و ریاضی است در شعر نیز می‌توان از این قوانین سود برد.

از این شاعر تاکنون کتاب‌هایی چون قرمزتر از سفید، سفرنامه مرد مایخولیایی رنگ پریده، گزیده اشعار و حافظ، حافظ هنتر شده است.

قهرمان و اعترافات یک سالک

اعترافات یک سالک نوشته پائولو کوئیلو با ترجمه دل‌آرا قهرمان به همت انتشارات بهجت منتشر می‌شود.

در مصاحبه‌ای که خوان آریاس با کوئیلو انجام داده، کوئیلو درباره زندگی خصوصی، زندگی سیاسی و بیمارستان روانی خود سخن می‌گوید و در این باره اعترافاتی می‌کند تا نشان دهد که یک انسان معمولی است و راهی را که رفته است، هر انسانی می‌تواند برود و از این رو نمی‌تواند یک مراد باشد.

گفتنی است این انتشارات در مجموعه پژوهش‌های ایران‌شناسی خود نیز عناوین جدیدی را زیر چاپ دارد. حکمت خسروانی، تاریخ آیین رازآمیز میتراپی، تاریخ مطالعات ایرانی از عناوین این کتابها هستند که هاشم رضی پژوهش و تألیف آنها را انجام داده است.

خانه کتاب ایران
کتاب ماه
ادبیات

فهرست کتابهای منتشر شده در شهر یورماه ۱۳۷۹

فلسفه و نظریه

۸۰۱

۱- تاریخ نقد جدید.

رنه ولک: مترجم: سعید آریاب شیرانی. - تهران: نیلوفر. - ۴۹۰ ص. - جلد دوم. - وزیری (کالینگور). - ۳۶۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۱۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

A history of modern criticism

شابک: ۹۶۴-۳۳۸-۰۰۱-۵

چاپ اول

۲- تاریخ نقد جدید: بخش دوم: نیمه دوم قرن نوزدهم.

رنه ولک: مترجم: سعید آریاب شیرانی. - تهران: نیلوفر. - ۴۲۲ ص. - جلد چهارم. - وزیری (کالینگور). - ۲۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

A history of modern criticism

شابک: ۹۶۴-۳۳۸-۰۰۴-X

چاپ اول

۳- تاریخچه نقد ادبی.

ورنن هال: مترجم: هادی آفاجانی، محمد فروزانی، فرید پروانه. - تهران: رهنما. - ۲۲۲ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

A short history of literary criticism

شابک: ۹۶۴-۶۹۵۱-۲۳-۱

نویسنده در این اثر تلاش نموده به شیوهای گویا نظریه‌های چالش برانگیز متفکران بزرگ حوزه ادبیات و نقد را از افلاطون تا ت.اس.الیوت و دیگر منتقدان قرن بیستم جمع‌آوری کرده در انتهای هر مقاله نظر انتقادی خود را نیز به دست دهد. این کتاب دارای سی و سه فصل است که براساس تقدم زمانی

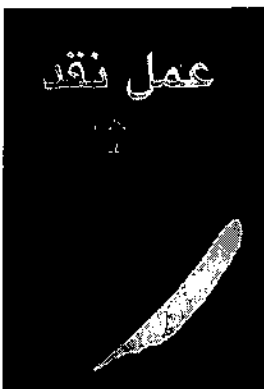
نظریه‌ها و آرای هر نویسنده تنظیم شده است. افلاطون، ارسطو، هوراس، دانته، منتقدین رنسانس، درایدن، بپو، ویکتور هوگو، گوته، مکتیو آرنولد، امیل زولا، مکتب داروین و ادبیات، کتو تولستوی، مارکسیسم و ادبیات، مکتب فروید و ادبیات، ت.اس.الیوت و نقد نوین از جمله موضوعات و اشخاصی هستند که در کتاب بحث و بررسی می‌شوند.

۴- عمل نقد.

کاترین یلزی: مترجم: عباس مخبر. - تهران: نشر قفسه. - ۲۰۸ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - ۳۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Critical practice

شابک: ۹۶۴-۵۷۷۶-۰۰۱-۵

کتاب حاضر ترجمه‌ای است از Critical Practice اثر کاترین یلزی که نویسنده در فصل نخست (نقد و شعور متعارف) نقد ادبی سنتی را توصیف و تحلیل می‌کند و طی آن اشارتی دارد به واقعگرایی و نمودی که متضمن پیامدهای ایدئولوژیک معینی است؛ همچنین معرفی نطریه‌های نقد جدید، بررسی دیدگاه‌های نورترتروپ فرای در عرصه نقد، نیز بیان مقوله قدرت خواننده که در آن نقش خواننده در ارتباط با متن ادبی ارزیابی شده است. بدین ترتیب، نویسنده نشان می‌دهد که برداشت مبتنی بر شعور متعارف هر چند بدیهی و بی چون و چرا به نظر می‌رسد، در واقع محصول یک سخن نظری ویژه است که در چارچوب زمانی و مکانی خاص قرار می‌گیرد، و نمی‌تواند مدعی اعتباری فراگیر یا کشف حقیقت باشد. فصل‌های بعدی کتاب تلاشی است به منظور طرح یک دیدگاه انتقادی تازه که با در نظر گرفتن کار پیشتر «موسوسور» در عرصه زبان، از پیشرفت‌های بعدی در حوزه معنائشناسی، نظریه مارکسیستی و روانکاوی بهره می‌گیرد، در این بخش، تلفیقی از دیدگاه‌های بارت، مازشی، لاکان و تردید عرضه شده است. مبحث پایانی کتاب حاوی نکته‌هایی

است درباره یک عمل انتقادی بارور که خود متضمن راه‌هایی است به منظور پیشرفت در عرصه نقد ادبی.

فن نگارش و بیان، و مجموعه-

های ادبی

۸۰۸

چاپ اول

۵- ترجمه کتاب جواهر البلاغه.

احمد هاشمی: مترجم: علی اوسطا براهیمی. - تهران: حقوق اسلامی. - ۳۳۶ ص. - جلد دوم. - وزیری (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۲۵۰-۰۰۴-۳

۶- سخن و سخنوری.

محمد تقی فلسفی. - تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی. - ۳۶۴ ص. - وزیری (کالینگور). - ۱۹۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۴۳۰-۶۹۷-X

چاپ اول

۷- ماجراهای اکبر و بیربال.

مونیشا موکوندان: مترجم: مجدمعلی دهقانی. - تهران: کاکتوس. - ۱۱۰ ص. - رقمی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Akbar and birbal: tales of humour

شابک: ۹۶۴-۵۹۴۲-۱۲-۸

بیربال از درباریان اکبر شاه - امپراتور هند - بود که در این کتاب، ماجراهایی از درایت و تیزبینی او در قالب حکایاتی چند بازگو می‌شود.

وزن، عروض، قافیه

۸- موسیقی شعر.

محمدرضا شفیعی کدکنی. - تهران: آگاه.

- ۶۸۶ ص. - رقمی (شمیز). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۱۶-۰۰۴-۵

بررسی و تمرین

۹- آموزش گام به گام ادبیات فارسی (۱) سال اول نظام جدید.

حسن لاجوردی. - تهران: آزمون. - ۲۴۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۶۱-۶۹۷-۸

۱۰- ادبیات فارسی: راهنمای دبیران، دانش‌آموزان دبیرستانها و داوطلبان کنکور عمومی و اختصاصی ...

علی سلطانی گدرفرامزی. - تهران: مبتکران. - ۵۲۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۳۰۰۰ ریال. - چاپ بیست و پنجم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۹۹۳-۲۷-X

چاپ اول

۱۱- سئوالات چهارگزینه‌ای ادبیات فارسی (۵) سال سوم نظری ...

سعیده کیاچوری، سهیلا عظیمی، مسعود فاتح‌پور. - تهران: سرمدی. - ۱۸۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۷۰۷-۱۲-۹

چاپ اول

۱۲- مجموعه طبقه‌بندی شده ادبیات فارسی اختصاصی علوم انسانی شامل: آرایه‌های ...

حسنلی محمدی. - تهران: کسانون فرهنگی آموزش. - ۱۴۸ ص. - رحلی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۶-۱۰۶-۹

مجموعه‌ها و جنگها

چاپ اول

۱۳- فارسی عمومی: برای دانشگاهها و موسسات آموزش عالی.

به‌اهتمام: ابراهیم قیصری، محمد

دهقانی. - تهران: جامی. - ۳۲۰ ص. -
وزیری (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ
اول / ۴۵۰۰ نسخه.

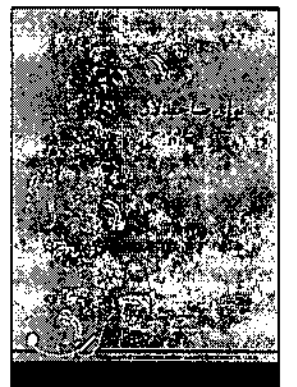
۱۴- گزیده قصاید سعدی.

بها تمام: جعفر شعار. - تهران: امیر کبیر.
- ۷۲ ص. - رقی (شمیز). - ۲۳۰۰ ریال.
- چاپ چهارم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۰۲۷-X

چاپ اول

۱۵- نوای صاحب‌الدین گلچینی از متون ادب فارسی.

عالیه مرادی. - زنجیان: زنگان. - ۱۲۸
ص. - وزیری (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. -
چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۰-۲۰۳-۶

در مجموعه حاضر، برخی اشعار و پاره‌ای
از نشرهای متون برجسته فارسی
گردآوری شده و در زیرنویس معانی
واژگان و اصطلاحات دشوار فراهم
گردیده است. نحوه گزینش و ترتیب
مطالب عمدتاً براساس تاریخ زندگی و
سبک ادبی آفریننده آن در دو بخش
نظم و نثر صورت گرفته است.

تاریخ، توصیف، نقد و بررسی

۱۶- ادبیات معاصر ایران.

اسماعیل حاکمی. - تهران: اساطیر. -
۲۲۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۶۰۰
ریال. - چاپ پنجم / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۶۰-۴۲-۸

۱۷- از صبا تا نیما (تاریخ ۱۵۰ سال ادب فارسی).

یحیی آریین‌پور. - تهران: زوار. - ۲۴۴
ص. - جلد اول. - وزیری (گالینگور). -
(دوره) ۶۰۰۰۰ ریال. - چاپ هفتم /
۳۳۰۰ نسخه.

۱۸- از صبا تا نیما (تاریخ ۱۵۰ سال ادب فارسی).

یحیی آریین‌پور. - تهران: زوار. - ۵۵۶

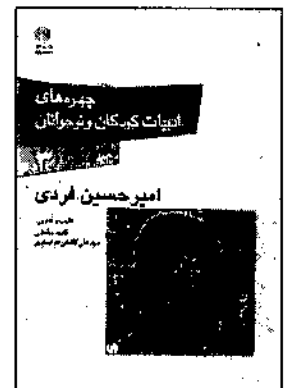
ص. - جلد دوم. - وزیری (گالینگور). -
(دوره) ۶۰۰۰۰ ریال. - چاپ هفتم /
۳۳۰۰ نسخه.

دوره‌های خاص ادبی

چاپ اول

۱۹- امیرحسین فردی.

علی کاشفی‌خوانساری، ناهید سلمانی. -
تهران: روزگار. - ۱۲۴ ص. - وزیری
(شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول /
۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۷۵-۹۳-X

در این شماره از 'چهره‌های ادبیات
کودکان و نوجوانان' ابتدا شرحی از
زندگی 'امیرحسین فردی' سپس
فهرست آثار او به طبع رسیده است.
مصاحبه با 'امیرحسین فردی' درباره
زندگی و فعالیت ادبی وی، نیز نمونه‌ای
از آثار 'فردی' در بخش دیگر کتاب
آمده است. بخش پایانی کتاب شامل
نقد و بررسی آثار امیرحسین فردی
است. تنوع آثار، تنوع قالب‌های نگارش،
استحکام و روانی نثر، و تکراری بودن
موضوعات از ویژگی‌های آثار امیرحسین
فردی ذکر گردیده است.

شعر فارسی

چاپ اول

۲۰- دیوان صفی علی‌شاه شامل: قصائد - غزلیات - ترجیعات - رباعیات همراه با مثنوی بحرالحقایق.

محمدحسن بن محمدباقر صفی‌علیشاه،
محمد ابراهیمی. - تهران: صفی‌علیشاه.
- ۴۱۸ ص. - وزیری (سلفون). - ۱۸۰۰۰
ریال. - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۲۶-۷۳-۹
دیوان صفی علی‌شاه (تولد: ۱۲۵۱ ه.ق.)
مشمول است بر قصاید، غزلیات،

ترجیعات و رباعیات که همراه با مثنوی
'بحرالحقایق' به چاپ رسیده است. در
ابتدای کتاب 'شرح حال صفی‌علیشاه' به
قلم خود و نوشتن‌های از 'دکتر تقی

تفضلی' در باب وی و ویژگی اشارش
فراهم آمده است.

مجموعه‌ها و جنگهای شعر فارسی

چاپ اول

۲۱- تجلی شخصیت علی (ع)، فاطمه (س)، حسین (ع) در شعر فارسی (از رودکی تا عصر حافظ).

احمد حسینی‌کازرونی. - تهران: ارمان. -
۲۵۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۱۰۰۰
ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۶۰-۴۵-۴

۲۲- زندگینامه شاعران ایران.

لیلا صوفی. - تهران: جاجرمی. - ۴۴۰
ص. - جیبی (سلفون). - ۱۲۰۰۰ ریال. -
چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۶۶-۱۴-۵

اشعار غنایی و تغزلی

چاپ اول

۲۳- دل‌شدگان (ترانه‌ها، سروده‌ها و تصنیف‌های ملی).

گردآورنده: سمیرا بهرامی. - تهران:
قطره. - ۵۶۰ ص. - وزیری (گالینگور). -
۲۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۴۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۴۱۰-۰۸۱-۱

'دل‌شدگان' مجموعه‌ای است از ترانه‌ها،
سروده‌ها و تصنیف‌های محلی که در
ابتدای هر یک، سراینده شعر، نام
آهنگساز و خواننده آن درج گردیده است.

ابتدای کتاب حاوی تاریخچه، سرود،
تصنیف و ترانه‌های اصیل ایرانی است
که در پی آن، ترانه‌های عاشقانه،
سرودهای ملی، ترانه‌های محلی، ترانه

های محلی دینی، ترانه‌های عامیانه،
پیش‌پرده‌ها (ترانه‌های فکاهی و
سیاسی)، لای‌های ایرانی به طبع می-
رسد. در بخش انتهایی کتاب شرحی از
زندگی و آثار هنرمندان موسیقی ایران
فراهم می‌آید؛ همچنین بخشی از نت
ترانه‌ها و تصنیف‌ها درج می‌گردد.

اشعار مذهبی، عرفانی، اخلاقی

۲۴- در رنای نور: مجموعه توحه- های سینه‌زنی.

شاعر: غلامعلی رجایی. - تهران: هاد. -
۳۶۰ ص. - رقی (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال.
- چاپ هشتم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۵۳۶-۱۰-۳

۲۵- سوگنامه عاشورا: همراه با مدیحه‌سرایی شیوای اهل بیت.

یوسفعلی یوسفی‌شاعر: منصور ارضی. -
قم: طلیعه نور. - ۴۰۰ ص. - وزیری
(شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ سوم /
۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۷۰۵۲-۰۰۰-۶

۲۶- راهیان کربلا شامل: واقعه کربلا اشعار مذهبی ادعیه و زیارت.

تهیه و تنظیم: مسعود مردانی، علی
سعیدی‌اسکویی، بهاء‌تمام: علی
عابدنیاوندی. - تهران: جلوه. - ۱۹۲ ص.
- جیبی (شمیز). - چاپ ششم / ۵۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۸۹۳-۰۰۱-۵

۲۷- قصه مشکل‌گشا: شامل دوازده امام خواجه نصیر و دعای توسل و ...

گردآورنده: محمود متدین. - تهران:

رجبی. - ۱۱۲ ص. - جیبی (شمیز). -
۱۵۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۵۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۷۵۴-۵-۳

۲۸- کوثریه (اشعار حضرت فاطمه زهرا (ع)).

شاعر: علی محمدنژاد. - تهران: سناه. -
۹۶ ص. - رقی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. -
چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۲۶-۱۲-X

۲۹- گل‌های احمدی: شامل دعای توسل با ترجمه منظوم به سبک نوحه‌خوانی.

محمداسماعیل ناطق‌خطاط: کیوان
مصباحی. - تهران: دنیای هنر. - ۶۲ ص.
- جیبی (شمیز). - ۱۵۰۰ ریال. - چاپ
هشتم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۰۵۷-۱-۴

۳۰- گل‌های احمدی: شامل دعای توسل با ترجمه منظوم به سبک نوحه‌خوانی.

محمداسماعیل ناطق‌خطاط: کیوان
مصباحی. - تهران: دنیای هنر. - ۶۰ ص.
- جیبی (شمیز). - ۱۵۰۰ ریال. - چاپ
نهم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۰۵۷-۱-۴

۳۱- گل‌های احمدی: شامل دعای توسل با ترجمه منظوم به سبک نوحه‌خوانی.

شاعر: محمداسماعیل ناطق. - تهران:
دنیای هنر. - ۶۲ ص. - جیبی (شمیز). -
۱۵۰۰ ریال. - چاپ یازدهم / ۵۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۰۵۷-۱-۴

۳۲- گل‌های احمدی: شامل دعای توسل با ترجمه منظوم به سبک نوحه‌خوانی.

شاعر: محمداسماعیل ناطق. - تهران:
دنیای هنر. - ۶۲ ص. - جیبی (شمیز). -
۱۵۰۰ ریال. - چاپ دهم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۰۵۷-۱-۴

۳۳- گل‌های حسینی: شامل زیارت عاشورا همراه با اشعار و نوحه‌های سینه‌زنی.

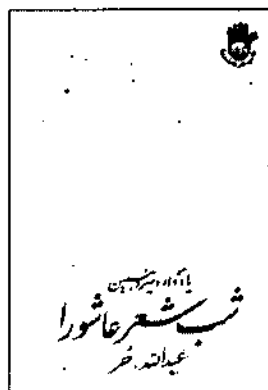
شاعر: محمداسماعیل ناطق. - تهران:
دنیای هنر. - ۶۴ ص. - جیبی (شمیز). -
۱۵۰۰ ریال. - چاپ هشتم / ۵۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۰۵۷-۰۰۰-۶

۳۴- گل‌های حسینی: شامل زیارت عاشورا همراه با اشعار و نوحه‌های سینه‌زنی.
شاعر: محمداسماعیل ناطق - تهران:
دنیای هنر - ۶۴ ص. - جیبی (شیمی) -
۱۵۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۵۰۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۰۵۷-۰۰۶

۳۵- نوحه سینه‌زنی و زنجیرزنی.
گردآورنده: عباس رجبی - تهران: رجبی.
۶۴ ص. - جیبی (کاغذی) - ۱۰۰۰
ریال - چاپ ششم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۱۰۰-۲-۵

چاپ اول

۳۶- یادواره سیزدهمین مراسم شب شعر عاشورا ویژه عبدالله بن زید و حر بن یزید ریاحی.
شیراز: امیدواران - ۱۲۸ ص. - رقمی
(شیمی) - ۴۰۰۰ ریال - چاپ اول /
۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۲۳-۱۲-۳

مجموعه حاضر از 'شب شعر عاشورا' متضمن اشعاری است در وصف 'عبدالله بن الحسن' و 'حر بن یزید ریاحی' که با دو نوشته توصیفی از 'محمدرضا سنگری' آغاز می‌شود و در پی آن اشعاری از سرایندگان مختلف به طبع می‌رسد. سروده نخست تحت عنوان 'آخرین لاله' از 'احمدرضا الیاسی' است: پاییز وزید و ریخت در ناله باغ / یکبارچه آتش است دنیاله باغ / هنگام غروب پای نخل بی‌سر / افتاد به خاک آخرین لاله باغ /

شعر فارسی قرن ۴

۳۷- رستم و سهراب از شاهنامه فردوسی.
ابوالقاسم فردوسی: به اهتمام: پرویز خالری - تهران: امیر کبیر - ۴۸ ص. -

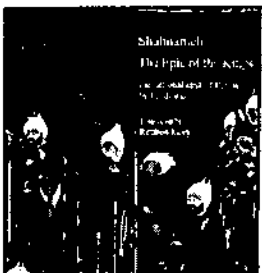
رقعی (شیمی) - ۲۰۰۰ ریال - چاپ
بیستم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۵۷۵-۴

۳۸- شاهنامه فردوسی: پراساس چاپ مسکو.
ابوالقاسم فردوسی: مصحح: آندرس-
یوگینویچ برتلس - تهران: برگ نگار -
۶۷۶ ص. - رحلی (کالینگور) - چاپ دوم
/ ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۰۸۶۲-۱-۸

۳۹- کسانای مروز و شعر و زندگی او.
نصرائه امامی - تهران: جامی - ۱۱۲
ص. - وزیری (شیمی) - ۶۰۰۰ ریال -
چاپ دوم / ۲۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۲۰-۵۷-۰

چاپ اول

40- Shahnameh: the epic of the kings the national epic of persia by ferdowsi.
مترجم: Reuben Levy ویراستار:
Amin Banani - تهران: فرهنگسرا
(پس‌اوبلی) - ۲۲۶ ص. - خشتی
(کالینگور) - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
شاهنامه فردوسی (انگلیسی)
شابک: ۹۶۴-۳۰۶-۲۰۸-۲

کتاب حاضر، ترجمه انگلیسی 'شاهنامه فردوسی' است که آن را 'روبن لوی' (Reuben Levy) فراهم آورده است. کتاب که با چند تصویر مینیاتوری از وقایع و صحنه‌های شاهنامه به چاپ رسیده با معرفی فردوسی و شاهنامه آغاز می‌شود. سپس ابیات شاهنامه متناسب با دوره‌های اسطوره‌ای، حماسی و تاریخی به زبان انگلیسی ترجمه می‌گردد.

شعر فارسی قرن ۵

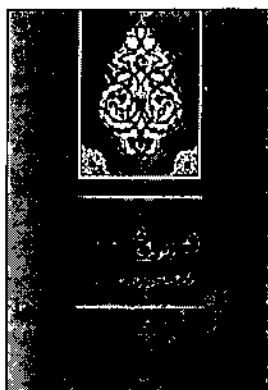
چاپ اول

۴۱- رباعیات حکیم عمر خیام نیشابوری.
به اهتمام: علی‌اکبر مبارکی: خطاط:

مصطفی میرسالاری - تهران: نور گیتی.
۹۶ ص. - جیبی (شیمی) - ۲۵۰۰
ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۷۰۹۴-۰۲-۷

چاپ اول

۴۲- فروغ گل: گزیده و شرح و تحلیل اشعار منوچهری دامغانی.
گردآورنده: نصرائه امامی - تهران:
جامی - ۱۶۰ ص. - وزیری (شیمی) -
۸۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۲۰-۲۳-۶

'فروغ گل' گزیده‌ای است از اشعار 'منوچهری طهمانی' که با شرحی از احوال او همچنین با عناوینی از این دست به چاپ رسیده است: نگاهی به بالندگی هنری و شعر منوچهری، 'منوچهری و سرایندگان دیگر'، 'منوچهری و شاعران عرب' و 'سبک شعری و واژگان شعری'. در پایان کتاب شرحی از واژگان، اصطلاحات و ابیات دشوار فراهم آمده است.

۴۳- گزیده دیوان ناصر خسرو.
به اهتمام: شهرام رجب‌زاده ویراستار:
سیروس صدوقی - تهران: قدانی -
۲۲۶ ص. - بالتویی (سلفون) - ۷۵۰۰
ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۱۷-۱۹۰-X

شعر فارسی قرن ۶

چاپ اول

۴۴- زندگی در زندگی: تحلیل موت اختیاری و نقد و تطبیق آن در مثنویهای عطار.
همدان: دانشجو - ۱۹۲ ص. - وزیری
(شیمی) - ۹۵۰۰ ریال - چاپ اول /
۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۵۰۲-۳۷-X

۴۵- گزیده اشعار خاقانی شروانی.
بدیل‌بن علی خاقانی: به اهتمام: ضیاءالدین سجادی - تهران: امیر کبیر، شرکت
سهامی کتابهای جیبی - ۴۸۴ ص. -
رقعی (شیمی) - ۱۳۰۰ ریال - چاپ
دهم / ۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Gozide-ye ash'ar-e
khaqani-ye ...
شابک: ۹۶۴-۳۰۳-۰۰۷-۵

۴۶- لیلی و مجنون حکیم نظامی گنجوی.
الیاس‌بن‌یوسف نظامی: مصحح: حسن
وحیدستگردی - تهران: سازمان
تبلیغات اسلامی، حوزه هنری - ۲۶۰
ص. - وزیری (کالینگور) - چاپ سوم /
۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۷۱-۳۴۴-۳

۴۷- مخزن الاسرار حکیم نظامی گنجه‌ای.
الیاس‌بن‌یوسف نظامی: مصحح: حسن
وحیدستگردی - تهران: سازمان
تبلیغات اسلامی، حوزه هنری - ۲۲۶
ص. - وزیری (کالینگور) - چاپ سوم /
۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۷۱-۳۴۵-۱

شعر فارسی قرن ۷

چاپ اول

۴۸- از خاک تا افلاک.
قدیمی سرامی - تهران: ترفند - ۲۰۰
ص. - وزیری (شیمی) - ۱۰۰۰۰ ریال -
چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۶۸۴-۱-۳

از خاک تا افلاک مقالاتی است در تبیین اندیشه‌های شگرف و احساسات شاعرانه مولانا که مولف با جست و جو

در اشعار مثنوی و دیوان شمس بدین همت گمارده است. نگارنده در مقاله از دو نقطه تا همه چیز بر آن بوده است نسل امروز و فردا را با شخصیت مولانا آشنا سازد و ویژگی او را در آینه اشعارش باز نماید. 'سخن سماع' - دومین مقاله - در باب شیوه شاعری مولاناست: شیوه‌های متفاوت با دیگر شاعران که طی آن، مولف وجوه تمایز و افتراق سبک و سیاق شعر مولانا را برشمارده است. در مقاله 'با دل بشمار، یک‌دو، سه، چهار'، مولف، توانایی مولانا را در سرودن ترانه شرح می‌دهد. در پی این مقاله، 'خاکستر یاد و آینه فریاد' به طبع رسیده که نوشتاری است مبتنی بر تفحص در اشعار مولانا به قصد یافتن رد پای ترانه‌های دیگر ترانه-سرایان، در اشعار وی. 'دکان فقر' آخرین مقاله، سیری است در مثنوی و دنیای رازآلود آن به قصد باز نمودن رمز و رازهای این منظومه. آغازگر هر مقاله نیز شعری است از مولانا و در پارهای موارد، ابیاتی از دیگر شاعران زینت بخش این مجموعه شده است.

۴۹- باغ سبز عشق: چند داستان معنوی.
شارح: کاظم ذوق‌لیان - تهران: طلایه -
۴۴۰ ص. - وزیری (کالینگور) - ۱۸۰۰۰
ریال - چاپ دوم -
شابک: ۹۶۴-۵۶۲۳-۰۷-۳۰

۵۰- در آرزوی خوبی و زیبایی (گزیده بوستان سعدی).
گردآورنده: غلامحسین یوسفی - تهران:
سخن - ۵۷۲ ص. - رقمی (شیمی) -
۲۹۰۰۰ ریال - چاپ ششم / ۲۲۰۰
نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۶۱-۴۹-۵

چاپ اول

۵۱- در مدرسه مولانا: سیری در مثنوی معنوی.
محمود حکیمی - تهران: قلم - ۹۶ ص.
- رقمی (شیمی) - ۹۲۵۰ ریال - چاپ
اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۱۶-۰۷۰-X

فصل نخست این کتاب، شرحی است از زندگی 'مولانا جلال‌الدین بلخی' - شاعر پر آوازه قرن هفتم - که طی آن به ظهور 'شمس تبریزی' و تأثیر شگرف او بر مولانا اشاره شده است. در فصل دوم کتاب درس‌هایی از زندگی و رفتار اجتماعی مولانا بازگو می‌شود. فصل سوم کتاب نیز متضمن آموزه‌های

اخلاقی، اجتماعی و عرفانی مولوی است که همچون فصل‌های پیشین با ذکر نمونه‌هایی از اشعار وی تدوین یافته است.

چاپ اول

۵۲- شرح مثنوی

جعفر شهیدی - تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی - ۶۲۲ ص. - جلد چهارم - وزیری (شمیز) - ۲۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۴۴۵-۲۱۸-۶

شرح دفتر چهارم از مثنوی مولوی به اهتمام دکتر سید جعفر شهیدی با این حکایت آغاز می‌شود: "تمامی حکایت آن عاشق که از عیس گریخت در باغی مجهول..." شرح مثنوی در واقع شرحی است از لغات و اصطلاحات مشکل و پیچیده که با مراجعه به نسخ مختلف فراهم آمده است. در این شرح به کرات از آیات، احادیث، اشعار و عبارات عربی استفاده شده که در انتها فهرست آنها به انضمام فهرست نام اشخاص، کتاب‌ها و منابع درج گردیده است.

چاپ اول

۵۳- فرهنگ موضوعی غزلیات سعدی

مهشید مشیری - بندرعباس: دانشگاه هرمزگان - ۳۱۴ ص. - رقی (شمیز) -

۱۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه - عنوان به لاتین:

Thematic dictionary of saadi lyrics

شابک: ۹۶۴-۶۴۲۶-۴۲-۳

گفتار حاضر بر پایه پژوهش زبان شناختی و واژگان شناختی سبک و سیاق سخن سعدی شیرازی و با هدف معرفی فرهنگ "سامدی" و "موضوعی" تدوین شده است. فرهنگ موضوعی غزل‌های سعدی شامل دو بخش است. در بخش نخست، مداخل‌های کلیدی با توجه به موضوعات گوناگون غزل‌های سعدی، به ترتیب الفبای فارسی تنظیم شده و ذیل آن اشعار مورد نظر گردآوری گردیده است. بخش دوم، فهرست "الفبایی" ارجاعی است که در آن واژه‌هایی که از نظر معنایی و قیاسی با مداخل کلیدی در یک حوزه قرار می‌گیرند با علامت پیکان به مداخل کلیدی ارجاع داده می‌شوند. در ابتدای کتاب توضیحی درباره ویژگی‌های زبانی و هنری غزل‌های سعدی فراهم آمده است.

۵۴- کلیات سعدی: گلستان، بوستان، غزلیات، قصائد، قطعات و رسائل

مصطفی بن عبدالله سعدی - تهران: ققنوس - ۱۰۵۲ ص. - رقی (کالینگور) - ۴۲۰۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۳۰۰۰ نسخه -

۵۵- گزیده شمس تبریزی

جلال‌الدین محمدبن محمد مولوی، مصحح: علی کوچکی - تهران: مکتب الزهراء - ۲۸۴ ص. - پالتویی (سلفون) - ۸۲۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۷۲۱۵-۰۱-۰

۵۶- گزیده غزلیات شمس (قرن هفتم هجری)

جلال‌الدین محمدبن محمد مولوی به - اهتمام: محمدرضا شفیعی کدکنی - تهران: امیر کبیر، کتابهای شکوفه -

۶۸۸ ص. - رقی (شمیز) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ سیزدهم / ۳۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۳۰۳-۰۱۱-۲

۵۷- گزیده مثنوی معنوی

جلال‌الدین محمدبن محمد مولوی، مصحح: علی کوچکی - تهران: مکتب الزهراء - ۲۱۶ ص. - پالتویی (سلفون) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۷۲۱۵-۰۳-۷

۵۸- مثنوی معنوی مطابق با نسخه تصحیح شده رینولد نیکلسون

جلال‌الدین محمدبن محمد مولوی، مصحح: رینولد نیکلسون، - تهران: پیمان - ۹۹۶ ص. - وزیری (کالینگور) - ۳۵۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۵۹۸۱-۴۵-X

شعر فارسی قرن ۸

۱/۳۲۱۸۸

۵۹- از کوچه رندان: درباره زندگی و اندیشه حافظ

عبدالحسین زرین کوب - تهران: سخن - ۳۰۰ ص. - وزیری (کالینگور) - ۲۲۰۰۰ ریال - چاپ سیزدهم / ۳۴۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۵۹۸۳-۱۹-۳

۶۰- حافظ شیراز

احمد شاملو - تهران: مروارید - ۶۵۲ ص. - رقی (کالینگور) - ۲۰۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۳۳۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۶۰۲۶-۷۵-۳

چاپ اول

۶۱- دیوان حافظ

شمس‌الدین محمد حافظ، مصحح: قاسم غنی، محمداکرم قزوینی، خطاط: امیر اصغری - تهران: مقدس - ۴۲۸ ص. - جیبی (سلفون) - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۹۱۲۹۷-۸-۲

چاپ اول

۶۲- دیوان حافظ

مصحح: محمد قزوینی، قاسم غنی، خطاط: امیر اصغری - تهران: مقدس - ۴۲۲ ص. - جیبی (سلفون) -

چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۹۱۲۹۷-۸-۲

۶۳- دیوان حافظ

مقدمه: عباس پورشیقی، مصحح: علی کوچکی - تهران: مکتب الزهراء - ۲۲۴ ص. - پالتویی (سلفون) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۷۲۱۵-۰۲-۹

۶۴- دیوان حافظ شیرازی

شمس‌الدین محمد حافظ، مصحح: محمد قزوینی، قاسم غنی، خطاط: غلامرضا محبی‌نژاد - تهران: برهان - ۳۸۸ ص. - جیبی (سلفون) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۸۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۶۰۷۲-۰۹-۷

۶۵- دیوان حافظ شیرازی

شمس‌الدین محمد حافظ، خطاط: غلامعلی محبی‌نژاد - تهران: فروغ - ۳۶۸ ص. - جیبی (سلفون) - ۵۵۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۹۰۶۵۸-۶-۵

۶۶- دیوان حافظ شیرازی: از نسخه محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی

شمس‌الدین محمد حافظ، خطاط: رواسانی، مقدمه: احمد محمدی - تهران: دل آگاه، گلریز - ۴۰۴ ص. - جیبی (کالینگور) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۶۰۷۲-۲۳-۰

چاپ اول

۶۷- دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ

خطاط: محمدتقی سرمست - تهران: تکثیر - ۳۳۴ ص. - جیبی (کالینگور) - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۹۱۲۹۴-۶-X

چاپ اول

۶۸- دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی با استفاده از نسخه تصحیح شده محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی

مقدمه: عزیزالله کاسب، خطاط: محسن خرازی - تهران: حدید - ۴۴۴ ص. - جیبی (کالینگور) - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه -

شابک: ۹۶۴-۶۳۱۲-۳۰-۶

۶۹- دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی با استفاده از نسخه تصحیح شده محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی

چاپ اول

مقدمه: عزیزالله کاسب، خطاط: محسن خرازی - تهران: حدید - ۴۴۸ ص. - وزیری (کالینگور) - ۱۸۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۶۳۱۲-۳۰-۹

۷۰- دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی با استفاده از نسخه تصحیح شده محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی

مقدمه: اسماعیل خدابنده، خطاط: عباس منظوری - تهران: گنجینه - ۴۵۰ ص. - جیبی (سلفون) - ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۶۱۵۲-۰۶-۶

۷۱- دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی: از روی نسخه محمد قزوینی و قاسم غنی

شمس‌الدین محمد حافظ، خطاط: داود رواسانی، مقدمه: احمد محمدی - تهران: دل آگاه، گلریز - ۴۰۴ ص. - جیبی (کالینگور) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه - عنوان به لاتین: The divan of hafez

شابک: ۹۶۴-۵۵۲۷-۳۰-۶

چاپ اول

۷۲- دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی با استفاده از نسخه تصحیح شده محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی

مقدمه: عزیزالله کاسب، خطاط: محسن خرازی - تهران: سیروس - ۳۷۴ ص. - جیبی (کالینگور) - ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه - شابک: ۹۶۴-۹۱۰۴۶-۴-X

۷۳- دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی با استفاده از نسخه تصحیح شده محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی

مقدمه: عزیزالله کاسب، خطاط: محسن خرازی - تهران: سیروس - ۳۷۴ ص. - وزیری (کالینگور) - ۱۸۰۰۰ ریال -

چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۱۰۴۶-۳-۱

چاپ اول

۷۴- دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی به همراه شرح لغات دشوار.

به اهتمام: محمد قزوینی، قاسم غنی - تهران: لوح محفوظ - ۴۲۶ ص. - جیبی (گالینگور). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۷۷-۲۲-۳

چاپ اول

۷۵- دیوان خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی با استفاده از نسخه تصحیح شده محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی.

شمس الدین محمد حافظ: خطاط: محسن خرازی: مقدمه: عزیزالله کاسب - تهران: حدید - ۴۴۴ ص. - جیبی (گالینگور). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۳۱۲-۲۴-۱

چاپ اول

۷۶- دیوان غزلیات مولانا شمس الدین محمد خواجه حافظ شیرازی.

شمس الدین محمد حافظ: به اهتمام: خلیل خطیب: رهبر - تهران: صفی عیاش - ۴۵۰ ص. - وزیری (گالینگور). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۵۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۶۲۶-۷۰-۶

چاپ اول

۷۷- دیوان کامل حافظ با تفال.

مقدمه: عباس عطاری کرمانی - تهران: آفرینش - ۷۴۰ ص. - وزیری (گالینگور). - ۴۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۲۸۷-۲۰-۴

چاپ اول

۷۸- رباعیات خیام.

شاعر: عمر بن ابراهیم خیام - تهران: فرهنگ کاوش - ۱۲۸ ص. - وزیری (گالینگور). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک:

۹۶۴-۶۵۳-۲۸-۱

۷۹- شیخ محمود شبستری فراسوی ایمان و کفر.

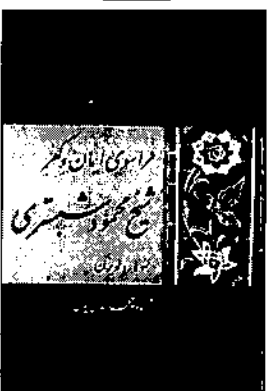
لئونارد لوئیز: مترجم: مجتهدین کیوانی. - تهران: نشر مرکز - ۲۶۴ ص. - رفقی (شمیز). - ۲۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Beyond faith and infidelity: the sufi poetry and...

شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۵۰۰-۰

چاپ اول

این کتاب ترجمه‌ای است از 'Faith and Infidelity' اثر لئونارد لوئیز (تولد: ۱۹۵۳ م) درباره احوال زندگی، آثار و افکار شیخ محمود شبستری از عرفای اندیشمند نیمه اول سده هشتم هجری. نویسنده پس از شرح حال اجمالی شیخ، به تفصیل اوضاع سیاسی، اجتماعی، ادبی و عرفانی عصر منول را تشریح می‌کند و از این رهگذر می‌کوشد عوامل سیاسی و فرهنگی‌ای که در پرورش و شکل‌گیری ساختار فکری شیخ محمود موثر بوده باز نماید. لوئیز در فصلی از کتاب به پاره‌ای از اهم رگه‌های اصلی تفکر محی الدین عربی نیز اشاره کرده معتقد است که وی در افکار و اندیشه‌های شیخ تأثیری بسزا داشته است. لوئیز در این کتاب، همچنین سمبولیسم و مختصات نمادین سرائی شیخ محمود، و جایگاه لفظ و معنی این متفکر را تشریح کرده و به استناد سروده‌های شیخ و نیز با توجه به توضیحات 'محمد لاهیجی' در شرح گلشن راز، تحلیل‌هایی از دیدگاه‌های شیخ در باب حقیقت معنا به دست داده است. نویسنده درباره 'شیخ محمود شبستری' اذعان می‌دارد: 'در جهان‌بینی وحدت وجودی شیخ، همه محدودیت‌ها و مرزهای اعتقادی و ایدئولوژیکی برداشته می‌شود و پیروان تمام ادیان حتی کافر، در یک صف قرار می‌گیرند، زیرا هر آنچه محبوب و معبود فرقه‌های

مختلف است همه مخلوق خدایند، هر آنچه هم که مخلوق حق تعالی باشد باطل و مردود نیست...'. احوال شخصیتی، 'محیط ادبی'، 'محیط سیاسی'، 'محیط عرفانی'، 'شبستری و ابن عربی'، 'زیبا شناسی و علم تائیل شبستری'، 'فکر دل' و 'فراسوی ایمان و کفر' عناوین هشت فصل کتاب هستند.

۸۰- منتخب غزلیات فالنامه خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی.

خطاط: داود رواسانی. - تهران: پیک علوم - ۲۲۲ ص. - جیبی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۰۳۱۷-۶-۶

شعر فارسی قرن ۱۰ و ۱۱

چاپ اول

۸۱- دیوان نظیری نیشابوری.

محمد حسین نظیری: تصحیح: محمد رضا طاهری. - تهران: رهام - ۶۷۶ ص. - وزیری (گالینگور). - ۳۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۶۹۶-۰۷-۰

دیوان 'نظیری نیشابوری' (شاعر قرن یازدهم ه.ق.) که با ذکر احوال و آثار نامبرده آغاز می‌شود، سپس شرحی از نسخه‌ها و چگونگی استفاده از آنها ذکر می‌گردد و سرانجام مجموعه‌ای از غزل‌ها، قصاید، ترکیب‌بندها، ترجیع‌بندها و رباعی‌های شاعر به طبع می‌رسد. اشعار کتاب بر حسب الفبای قافیه درج گردیده که اینک نمونه‌ای از غزل‌های آن در پی می‌آید: ای کرده خراب خانه‌ها را / برهم زده آشیانه‌ها را / صیاد و شان به دام زلفت / درباخته صید خانه‌ها را / کرده به بتان دل‌ریا شرط / برده به گرو نشانه‌ها را / وز بهر تو صد هزار صیاد / آراسته دام و نانه‌ها را... یادآور می‌شود دیوان حاضر براساس دو نسخه خطی کتابخانه ملی، تبریز و کتابخانه مجلس شورای اسلامی،

همچنین با مقابله دو نسخه چاپ تهران (تصحیح دکتر مظاهر مصفا) و چاپ لاهور (به اهتمام پروفیسور عنایت‌الله) فراهم آمده و در زیرنویس اشعار نیز نسخ یاد شده درج گردیده است. انتهای کتاب، توضیحی است درباره برخی از ابیات.

چاپ اول

۸۲- دیوان وحشی بافقی.

شمس الدین محمد وحشی بافقی. - تهران: کاوش - ۱۰۲۴ ص. - جلد اول. - وزیری (گالینگور). - (دوره) ۵۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۵۳-۲۵-۷

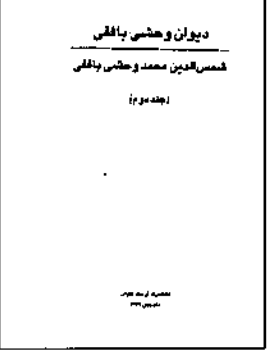
جلد نخست از دیوان 'وحشی بافقی' (وفات: ۹۹۱ ه.ق.) که بدون ذکر تصحیح و مشخصات آن به چاپ رسیده متضمن ۳۹۶ غزل و کلیه قصاید یا چکامه‌های شاعر است. نخستین غزل از این مجموعه با این ابیات آغاز می‌شود: کنسیده عشق در زنجیر جان ناشکیبا را / نهاده کار صعبی پیش صبر بند فرسا را / توام سر رشته‌داری، گر یرم سوی تو معذورم / که در دست اختیاری نیست مرغ بند بر پا را....

چاپ اول

۸۳- دیوان وحشی بافقی.

شمس الدین محمد وحشی بافقی. - تهران: کاوش - ۱۰۲۴ ص. - جلد دوم. - وزیری (گالینگور). - (دوره) ۵۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۵۳-۲۶-۵

در جلد دوم از دیوان وحشی بافقی اشعاری در قالب‌های ترکیب بند، ترجیع بند، قطعه، رباعی و مثنوی به چاپ رسیده است. در این جلد همچنین منظومه‌های 'خلد برین'، 'ناظر و منظور' و 'فرهاد و شیرین' جمع آمده است. یادآور می‌شود وحشی بافقی در عصر سلطنت شاه طهماسب صفوی، شاه اسماعیل دوم و سلطان محمد خدابنده می‌زیسته و کلیات او افزون بر نه هزار بیت است. زبان ساده و بی‌پیرایه همراه با عواطف رقیق، از ویژگی‌های شعر 'وحشی بافقی' است.

شعر فارسی قرن ۱۲ و ۱۳

چاپ اول

۸۴- گزیده اشعار بیدل.

شاعر: عبدالقادر بیدل دهلوی. - تهران: کاوش - ۲۲۲ ص. - وزیری (گالینگور). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۵۳-۲۷-۳

در ابتدای این برگزیده نوشته‌هایی از صاحب نظران درباره 'بیدل دهلوی' (۱۰۵۴ - ۱۱۳۳ ه.ق.) به چاپ رسیده که عبارت‌اند از: 'آزاد بلگرامی'، 'خلیل‌الله خلیلی'، 'علیرضا ذکاوتی فراگزلو'، 'محمد رضا شفیعی کدکنی'، 'ذبیح‌الله صفا' و 'منصور منتظر'. پیشگفتار کتاب نیز شامل مطالب متنوعی است در باب شعر سبک هندی و معرفی اجمالی شاعران مشهور این شیوه، همچنین ویژگی‌های سبک هندی که در پی آن احوال، آثار و مختصات شعری 'بیدل دهلوی' بازگو شده است. در بخش دوم کتاب شماری از غزل‌های بیدل دهلوی جمع آمده است.

۸۵- گزیده اشعار بیدل.

شاعر: عبدالقادر بن عبدالخالق بیدل - دهلوی. - تهران: کاوش - ۲۲۲ ص. - وزیری (گالینگور). - ۳۲۰۰۰ ریال. -

چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۵۳۰-۲۷-۳

چاپ اول

۸۶- گنجینه دیوان نشاط اصفهانی: مجموعه غزلها - قصیده‌ها - مثنویها ...

عبدلوهاب نشاط اصفهانی، مصحح:
حسین نخعی - تهران: گل آرا - ۲۳۰ ص.
- وزیر (کالینگور) - ۲۵۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۸۰۴-۳-۰

شعر فارسی قرن ۱۴

چاپ اول

۸۷- دیوان پروین اعتصامی.
مقدمه: محمدتقی بهار، ویراستار: محسن فراهانی - تهران: نهال نویدان - ۴۵۲ ص.
- جیبی (سلفون) - ۸۵۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۸۰-۰۴-۲

چاپ اول

۸۸- دیوان پروین اعتصامی.
مقدمه: محمدتقی بهار، ویراستار: محسن فراهانی - تهران: نهال نویدان - ۲۴۰ ص.
- جیبی (سلفون) - ۵۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۸۰-۰۵-۰۰

شعر فارسی (از سال ۱۳۲۰-)

چاپ اول

۸۹- آئینه عشق و صفا.
ابوالحسن طهرانی - تهران: طهرانی - ۱۴۲ ص.
- رقی (شمیز) - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۳۴۴-۵-۴

اشعار این مجموعه با خط نستعلیق به چاپ رسیده است. منظومه "شب یلدا" از مجموعه حاضر با این ابیات آغاز می شود: شب یلدا شب پایان پاییز / چنان گویم برایم بد غم انگیز / شب یلدا شب افسانه‌ها بود / شب افسانه‌ها و قصه‌ها بود...

چاپ اول

۹۰- آبی، نارنجی.
شاعر: مهتاب سپهداری - اراک: پیام دیگر - ۹۲ ص.
- رقی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۵۷۱-۱-X

سی و پنج سروده به سبک نو محتوای این دفتر را تشکیل می‌دهد که با اشعاری از این دست سامان یافته است: شعر نابالغ من / قبل از بلوغ خویش / دست به هر کاری زده است / و برای توبه / که گذاری به در قافیه خواهد کوبید / و باوغ خود را / پشت میله‌های افقی کاغذ دفتر من / خواهد نوشتید.

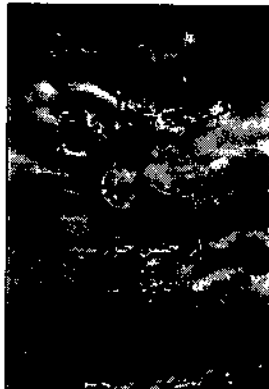
چاپ اول

۹۱- آوایی در تنهایی.
شاعر: عبدالله افشار - تهران: شایستگان - ۲۳۲ ص.
- وزیر (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۲۴۵۱-۵-۳

چاپ اول

۹۲- از جنس خورشید.
شاعر: خسرو قاسمیان - شیراز: زر - ۱۴۴ ص.
- رقی (شمیز) - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۷۷۱-۷-۵

"از جنس خورشید" مجموعه‌ای از غزل‌ها، مثنوی‌ها، دوبیتی‌های پیوسته، دوبیتی‌ها و رباعی‌های "خسرو قاسمیان" با اشعاری از این دست به چاپ رسیده است: باز هم خسته‌ترین است روان من و دل / کس ندارد خبر از زخم نهان من و

دل / شهر بی عاطفه احساس مرا زخمی کرد / و ندانست لطیف است روان من و دل /...

چاپ اول

۹۳- از حوالی برد و بلوط.
شاعر: فروغ رمضان - خرم‌آباد: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی لرستان - ۶۶ ص.
- رقی (شمیز) - چاپ اول / ۱۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۴۳۱-۳۵-۶

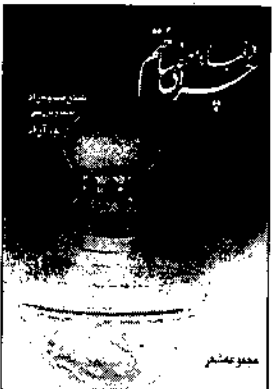
چهل و یک سروده نو با مضامین اجتماعی در این مجموعه گردآمده که از آن جمله است: نگاه کن / چه آسان، آسان / فرو می‌ریزم / از چشم جهان / من از گلولی کفتری تشنه / آب نوشیدم / نگاه کن / چگونه / فرو می‌ریزم.

چاپ اول

۹۴- از غبار و مه چراغی ساختم.
شاعر: شکوه سیه‌زاد - تهران: شهراب، امید انقلاب - ۲۰۴ ص.
- رقی (شمیز) - ۹۸۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۱۴-۱۲۱-۷

در ابتدای این مجموعه نوشته‌های از "م آزاد" با انگیزه نقد و بررسی اشعار "شکوه سیه‌زاد" به چاپ رسیده است. وی خاطر نشان می‌کند: "سیه‌زاد در غزل و مثنوی مجموعه واژگانی را به کار می‌گیرد که رنگ و طنین عاطفی دارند.

منطق شاعر در بازآفرینی کلام، خلق تصویرهای ذهنی است... اگر رباعی‌ها و غزل‌های خاتم سیه‌زاد، وصف حال یا بیان موضوع اجتماعی است، مثنوی‌ها

تاملاتی است در هستی و عشق و کمال انسانی. بعد از این بررسی، برخی اشعار خاتم شکوه سیه‌زاد در سه قالب رباعی، غزل و مثنوی عرضه می‌شود که اینک نمونه‌ای از رباعی‌های او درج می‌گردد: پاییزم و زرد، نوبهاراتم کن / فریاد کویر و چشمه ساراتم کن / این قطره ناچیز به دریازده را / چون ابر به برگیر و باراتم کن.

چاپ اول

۹۵- از ولایت باران.
شاعر: احمد عزیزی - تهران: سروش - ۸۰ ص.
- رقی (شمیز) - ۲۸۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۳۵-۲۷۲-۹

اشعار این مجموعه در مدح و توصیف امام علی (ع) و ولایت اوست و نخستین آن نیز مدحی است از حضرت آیت‌الله خامنه‌ای - رهبر انقلاب - "با پیر چنگی" نمونه‌ای از اشعار این مجموعه است: هر که از مهر علی سرباز زد / شاهباز بخت در پرواز زد / ای که در راه نبی کردی جهاد / دست در دست ولی باید نهاد...

چاپ اول

۹۶- از هزار بنفشه‌ی عشق: مجموعه شعر.
شاعر: محمدحسین بیگ‌آقا - تهران:

محمدحسین بیگ‌آقا - ۷۰ ص.
- رقی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

On thousand violets of love: az-hezar - ...

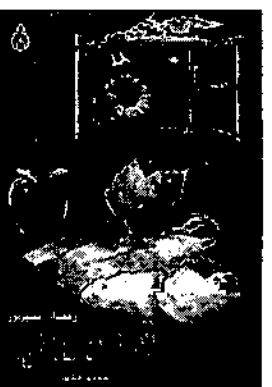

"از هزار بنفشه عشق"، از رنگین کمان عشق و از رنگین کمان واژه‌ها عناوین کلی این سروده‌هاست که عمدتاً به شیوه و سبک نو فراهم آمده است. تجربه بهار نمونه‌ای از این سروده‌هاست: در ریگزار کویر / همیشه فصل، فصل خزانست / اگر بنفشه‌ای / حتی یک بنفشه روییده بود / در کویر / تجربه بهار / سنگ را زنده می‌کرد / و به عشق هزار بنفشه / ریگ و سنگ / خاک می‌شد / خاک.

۹۷- ازدحام رنگ و شور و عاطفه: مجموعه شعر.
شاعر: شکوه سیه‌زاد - تهران: شهراب، امید انقلاب - ۱۵۴ ص.
- رقی (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال.
- چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۱۴-۱۲۰-۹

چاپ اول

۹۸- اگر نبود عاشقی ... (مجموعه شعر).
شاعر: رحمت‌الله نصیریور: مقدمه: صادق رحمانی - قم: همسایه - ۸۰ ص.
- رقی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۹۹-۸۴-۴

اشعار کتاب در سه بخش تحت عنوان: "کوچه اول: غزل‌ها"، "کوچه دوم: نوسروده‌ها" و "کوچه سوم: لحظه‌واره‌ها" به چاپ رسیده است. در بخش اول، شاعر در خلوت و اندوه خویش غزل‌هایی با مضمون عشق و حیرت به رشته نظم می‌کشد. و در دو بخش بعدی کتاب نیز عمدتاً همان مضامین را با اشعاری به سبک نو عرضه می‌کند. "طفره نمونه‌ای از اشعار این مجموعه است: تو را نشانه می‌کسم / طفره می‌روی! / بهانه می‌کنی که عشق، آخرش غروب می‌کند. مرا بگو چقدر ساده‌ام / که آسمان قلب خویش را / زمینه / طلوع آشنایی تو کرده‌ام!

می‌دانید که عشق / تمامیت ارضی دل را / نقض می‌کند / آقای بمب اتم! / لطفاً / پرونده انفجار را ببندید / زندگی یک

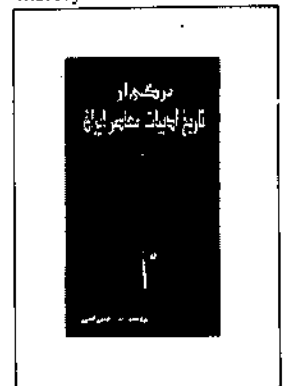
مسابقه تسلیحاتی ست.

چاپ اول

۹۹- برگی از تاریخ ادبیات معاصر ایران.

حسن امین. - قم: طیب. - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

A page from the literary history in modern iran

در این کتاب، شرح و گزارشی از زندگی "ابراهیم صهیّا" (تولد: ۱۲۹۱) و شعر او فراهم آمده است. "شرح حال صهیّا"، "طنز صهیّا"، "صهیّا یا تاریخ ادبیات متحرک" و "صهیّا و برگزیدگان ادبی معاصر" از جمله موضوعات این کتاب است که با نمونه‌هایی چند از شعر او به چاپ رسیده است.

چاپ اول

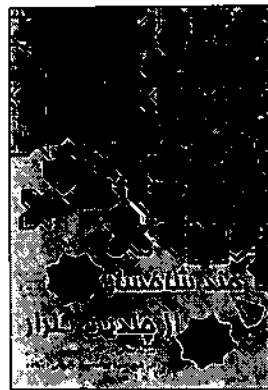
۱۰۰- تا زنگ بخورد...

شاعر: محمد مهدی دادفرما. - تهران: تهران صدا. - ۶۴ ص. - رقی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۴۱۱-۴-۱

بی و هشت شعر به شیوه سنتی و نو - با مایه‌هایی از طنز - محتوای این مجموعه را تشکیل می‌دهد. روابط مسالمت‌آمیز نمونه‌ای از اشعار این مجموعه است: ای روابط مسالمت‌آمیز!

طفرایی. - ۱۸۶ ص. - رقی (شمیز). - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

مجموعه حاضر متضمن اشعاری است در قالب‌های غزل، رباعی و یک منظومه به صورت مختصر یا مسدس که شاعر چمگلی آنها را از اشعار شعرائی مشهور ایران تضمین کرده است. شعر نخست کتاب که تضمینی است از ترجیع‌بند "هاتف اصفهانی" این گونه آغاز می‌شود: ای گل از مهر تو چنین خندان / ای همه دل ز هجر تو تالان / خالق شینی و هم زمین و زمان / ای دو چشمم به یاد تو گریان / ای فدای تو هم دل و هم جان / ای تار رخت هم این و هم آن...

چاپ اول

۱۰۴- خیال یاس. شاعر: احمد حسینی منفرد. ... و دیگران. - تهران: نخستین. - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۱۶-۴-۷

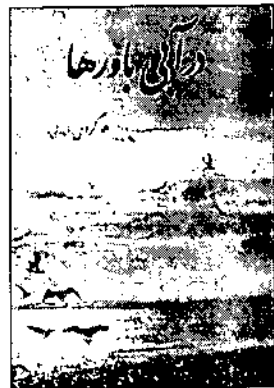

در مجموعه حاضر اشعاری از خانواده "حسینی منفرد" (احمد، سربین، روح‌الله و زینب) درج گردیده که اغلب در قالب سستی و با مضامین عاشقانه و مذهبی به نظم کشیده شده است. برای نمونه "شب در مه" سرودهای است از احمد حسینی منفرد: بیا با من ترنم کن. بخوان آواز شب در مه / که طوفان می‌شود آری طنین‌انداز شب در مه / من از دیوار و از

پرچین، من از دلتنگی پاییز / به چشم پاک باران می‌کنم پرواز شب در مه...

چاپ اول

۱۰۵- در آبی باورها. هما گرامی. - تهران: جهانگیر. - ۱۲۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۴۶۲-۱-۷

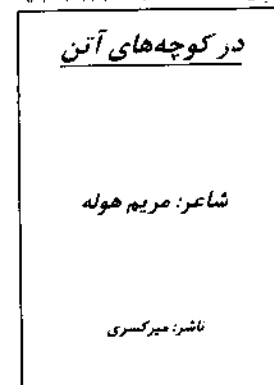
سروده‌های این مجموعه اغلب به وزن عروضی و به شیوه سنتی به نظم درآمده که اینک نمونه‌ای از آن درج می‌گردد: نه هوای خاتمانی که روم به آشیانه / نه دو چشم انتظاری که بخواندم به خانه / نه چراغ روشنی کلو بکشد به نور خویشم / نه دلی، نه دلستانی که مرا شود بهانه / نه ترنم هوایی نفس گرفتارم را / نه نسیم خواهی در خفتان تنگ خانه...

۱۰۶- در خلوت علی (ع) زیباترین سروده‌های پارسی در مقام علی (ع).

رضا معصومی. - تهران: حافظ نوین. - ۵۵۰ ص. - رقی (سلفون). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۱۸۰-۱۲-۴

چاپ اول

۱۰۷- در کوچه‌های آتن. شاعر: مریم هوله. - تهران: میرکسری. - ۲۸ ص. - رقی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۲۳۹-۱-۹

شاعر: مریم هوله. ناشر: میرکسری

در این دفتر، اشعاری چند به شیوه نو همراه با طرح متعدد به چاپ رسیده است. "هذیان نسیم" شعر نخست این مجموعه است که این گونه آغاز می‌شود: پاک است پروردگار / پندار پاک است... / تو کتاب‌هایت را / با قلاب‌هایی از بخار به ابرها می‌آوری / و تصویر تقدست / پیوسته در خاک / فرو می‌روند...

۱۰۸- دعای کمال با ترجمه نظم و نشر.

به‌استقام: ابوالحسن طفرایی. - تهران: طفرایی. - ۷۴ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۳۲۴-۳-۸

چاپ اول

۱۰۹- دیوان عماد خراسانی: متن کامل (جلد اول و دوم).

عمادالدین عماد خراسانی. - تهران: نگاه. - ۴۲۰ ص. - وزیری (گالینگور). - ۳۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۳۶-۶۷-X

چاپ اول

۱۱۰- شمالی‌های خواستن و شالی‌های دود (مجموعه شعر).

شاعر: مصطفی پسرری. - تهران: آذریب. - ۷۲ ص. - رقی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۱۸۱-۷۵-۲

دفتر حاضر، عمدتاً حاوی سروده‌هایی است به سبک و سیاق نو که اینک نمونه‌ای از آن درج می‌گردد: دریا کنار! / فانوس آبیانوسام را / بر سمت‌های من بتابان! / بگذار تا آن فوج فوج موج‌های / در این من آرام‌تر آسود باشند! / شاید تب تند تنم را / چشم‌هایش / - چشمان

دربا - / لحظه‌ای مرطوب باشند!..

چاپ اول

۱۱۱- صحیفه سجادیه منظوم.
شاعر: محمدحسین سلطانی لرگانی -
کجوری - تهران: آرون - ۲۸۶ ص. -
وزیری (شمیز) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ
اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۱۵۳-۶-۱

محمدحسین سلطانی لرگانی کجوری
متن صحیفه سجادیه امام چهارم (ع) را
در این کتاب به نظم کشیده و هر یک از
ابواب صحیفه را نیز با یک عنوان خاص
آورده است.

۱۱۲- فروغ فرخزاد: شعر فروغ
فرخزاد از آغاز تا امروز ...
محمد حقوقی - تهران: نگاه - ۳۳۲
ص. - رقصی (شمیز) - ۱۲۵۰۰ ریال -
چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۳۴-۸۷-۴

چاپ اول

۱۱۳- گزیده ادبیات معاصر:
مجموعه شعر.
شاعر: گلشن کردستانی - تهران:
بیستان - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز) -
۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۰۵-۲

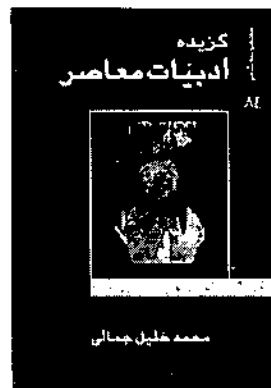

در شماره حاضر از "گزیده ادبیات معاصر"

۴۶ غزل و یک دوبیتی از "گلشن
کردستانی" به چاپ رسیده است. "شوره"
زار غزل نخست از این مجموعه است:
مار را بلا و درد، جز از دل نمی‌رسد / هر
بد رسد، جز از دل غافل نمی‌رسد /
مشکل که چنان به در برد از موج خیز
غم / کشتی شکستهای که به ساحل
نمی‌رسد / سرگشتگی نگر که پس از
عمرها تلاش / این کاروان، هنوز به منزل
نمی‌رسد!..

چاپ اول

۱۱۴- گزیده ادبیات معاصر:
مجموعه شعر.
شاعر: محمد خلیل جمالی - تهران:
بیستان - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز) -
۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۸۸۲-۳۹-۰

۴۷ غزل از "محمد خلیل جمالی" در این
شماره از "گزیده ادبیات معاصر" گردآمده
که از آن جمله است غزل "سُخ و
سیرین": قصه شب تمام شد شب به
سحر نمی‌رسد / سیر شدم ز زندگی عمر
به سر نمی‌رسد / روی به روی آینه دور ز
خود ننشستم / زان طوفی که من منم
هیچ خبر نمی‌رسد!..

چاپ اول

۱۱۵- گزیده ادبیات معاصر:
مجموعه شعر.
شاعر: ضیاءالدین شفیعی - تهران:
بیستان - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز) -
۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۰۵-۷

"ضیاءالدین شفیعی" در این شماره از
مجموعه "گزیده ادبیات معاصر" اشعاری
چند به شیوه سنتی و گاه نو فراهم آورده
که از آن جمله است "غزل تنان": گرچه
دفترم سیاه، شعر من سیاه نیست / ای
فلم! گواه باش راهم اشتباه نیست / مثل
یک ستاره‌ام گم در آسمان شعر / می

درخشم از خودم بودم به ماه نیست!..

چاپ اول

۱۱۶- گزیده ادبیات معاصر:
مجموعه شعر.
شاعر: محمدعلی بهمنی - تهران:
بیستان - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز) -
۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۴۹-۶

این کتاب از مجموعه "گزیده ادبیات
معاصر" متضمن اشعاری است به سبک و
سیاق سنتی از "محمدعلی بهمنی" که
سروده‌هایی از این دست را شامل می-
شود: من با غزلی قائم و با غزلی شاد /
تا یاد ز دنیای شما، قسمم این باد /
ویرانه نشیتم من و بیت غزل را / هرگز
نفروشم به دو صد خانه آباد / من حسرت
پرواز ندارم به دل، آری / در من قفسی
هست که می‌خواهم آزاد!..

چاپ اول

۱۱۷- گزیده ادبیات معاصر:
مجموعه شعر.
شاعر: ایرج قنبری - تهران: بیستان -
۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال -
چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۰۰-۳

شماره ۹۳ از مجموعه "گزیده ادبیات
معاصر" به اشعاری از ایرج قنبری
اختصاص دارد که در دو قالب سنتی و نو

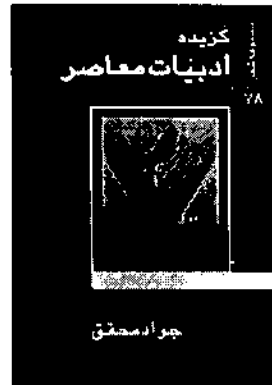
به طبع رسیده است. "صداقت محض"
نمونه‌ای از غزل‌های این مجموعه است:

رفتی و پس از تو خانه خالی‌ست / لب-
های من از ترانه خالی‌ست / ای آبی
چشم‌ها، دریا / جای تو در این کرانه
خالی‌ست / در سوک تو ای بهار خاموش /
باغ از تیش جوانه خالی‌ست!..

چاپ اول

۱۱۸- گزیده ادبیات معاصر:
مجموعه شعر.
شاعر: جواد محقق - تهران: بیستان -
۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال -
چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۴۷-X

شماره حاضر از مجموعه "گزیده ادبیات
معاصر" که به اشعاری از "جواد محقق"
اختصاص یافته متضمن سب و شش
غزل، چهارده شعر نو و چند دوبیتی و
رباعی است که اغلب دارای مضامین
سیاسی و مذهبی هستند. "واژه‌های
خونین" غزل نخست از این مجموعه
است: اگر چه زخمی زرنه داس پاییزم /
هنوز منتظر دست‌های کاریزم / صفای
سبز بهاران لاله‌گون دارم / اگر که روز و
شب از انتظار لبریزم / شبی، شهر
سیاهی به نور خواهم زد / به یمن همت
اندیشه سحرخیزم!..

۱۱۹- گزیده ادبیات معاصر:
مجموعه شعر.
شاعر: محمدرضا عبدالملکیان - تهران:

بیستان - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز) -
۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۸۸۲-۷۹-X

"محمدرضا عبدالملکیان" در شماره "۸۲"
از "گزیده ادبیات معاصر" بیست و شش
سروده نو فراهم آورده که اینک نمونه‌ای
از آن تحت عنوان "ایلیاتی" درج می-
گردد. من ایلیاتی / از نسل رنج / از نسل
دست‌های ترک خورده / از نسل کوه و
تنگه و پرتو / از نسل قله‌های نشسته در
ابر و آوج / از نسل مردهای نم‌پوش /
آزادگان دشت / دلبستان کوه / بسیار
سال، قلم / با قلب کوه تپیده است / با
نمره تفنگ!..

چاپ اول

۱۲۰- گزیده ادبیات معاصر:
مجموعه شعر.
شاعر: ابوالقاسم حسینیجانی - تهران:
بیستان - ۹۴ ص. - رقصی (شمیز) -
۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۹۲-۵

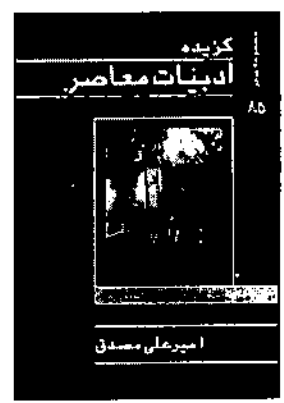

کتاب متشکل از دو بخش اشعار سنتی و
نو سروده‌هاست که "ابوالقاسم
حسینیجانی" آن را در شماره "۸۹" از
"گزیده ادبیات معاصر" فراهم آورده است.
پاره‌ای از این اشعار در توصیف فضایل و
رئای شخصیت‌های دینی است، از جمله:
زمین را از عدالت، پاک کردند / گریبان

فلک را چاک کردند/ ز چشمان خدا - هم - اشک می ریخت: بمیرم، مرفی را خاک کردند!

چاپ اول

۱۲۱- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر. شاعر: امیرعلی مصدق. - تهران: نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۰۱-۱

امیر علی مصدق در شماره حاضر از "گزیده ادبیات معاصر" نوزده غزل و چند رباعی و دو بیتی فراهم آورده است. برخی از این اشعار با موضوعات مذهبی به نظم کشیده شده است که از آن جمله است: خداوند شکسته کاسه جم به خون غلتیده روح اسم اعظم / ندیده کس ز آدم تا به خاتم / یکی را شعرتر از این ملجم.

چاپ اول

۱۲۲- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر. شاعر: علیرضا سیاهی لائین. - تهران: نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۰۸-۸

هفتاد و ششمین شماره از "گزیده ادبیات معاصر" به اشعاری سنتی از علیرضا سیاهی لائین اختصاص یافته است.

"فرصت ایجاز" نخستین سروده این مجموعه است: روزی که بود فرصت ایجاز در زمین / می زیستم، خلاصه شدم باز در زمین / یاران ناشناس من اما شبه آب / رفتند، مثل یک راز در زمین /

۱۲۳- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر. شاعر: مهرداد اوستا. - تهران: نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۰۳۸-۰

۱۲۴- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر. شاعر: نصرالله مردانی. - تهران: نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۰۲۶-۷

۱۲۵- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر. شاعر: سلمان هراتی. - تهران: نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۰۲۵-۹

چاپ اول

۱۲۶- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر. شاعر: روح الله خمینی (ره). - تهران: نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۰۰۳-۸

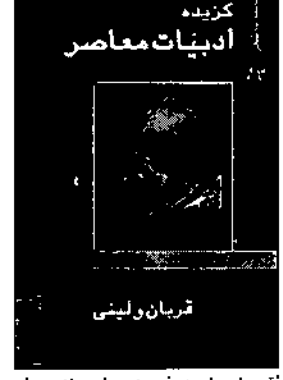

در شماره ۸۷ از مجموعه اشعار "گزیده ادبیات معاصر" ۴۹ غزل از حضرت امام خمینی (ره) به چاپ رسیده است. جملگی این غزلها حاوی مضامین عرفانی است و "جان جهان" عنوان یکی از غزلهای این مجموعه است: به تو دل بستم و غیر تو کسی نیست مرا / جز تو ای جان جهان دانرسی نیست مرا / عاشق روی توام ای گل بی مثل و مثال /

به خدا غیر تو هرگز هوس نیست مرا / یا تو هستم ز تو هرگز نشدم دور،

چاپ اول

۱۲۷- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر. شاعر: قربان ولینی. - تهران: نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۰۲۰-۸

"قربان ولینی" در شماره حاضر از مجموعه "گزیده ادبیات معاصر" بیست و شش غزل از سرودههای خویش را فراهم آورده است. پاره ای از این سروده ها حاوی بن مایه های مذهبی است که از آن جمله است: ای هیاهوی قیامت در طنین گام تو / آتش بیداری ما خفته در پیغام تو / ای نگین شب فروز خاتم پیغمبران / تخت و تاج صد سلیمان در پناه نام تو / هفت دریای خروشان - آبروی خاک ما - / قطره واروی در نگاه آسمان / اشام تو / ای شراب شعله بار محفل پیغمبران / طور سینا جرعه ای نوشیده بود از جام تو /

چاپ اول

۱۲۸- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر. شاعر: قادر طهماسبی. - تهران: نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۰۸۹-۵

۴۸ غزل و ۲۳ دوبیتی اشعاری است از عبدالرحیم سعیدی راد که در این شماره از مجموعه "گزیده ادبیات معاصر" به چاپ رسیده است. بخشی از این اشعار برای رزمندگان و شهدای جنگ تحمیلی سروده شده است. آخرین سوار نمونه ای

هفت مثنوی، شش غزل و چند سروده پراکنده از "قادر طهماسبی" در شماره ۹۴ از "گزیده ادبیات معاصر" به چاپ رسیده که اینک نمونه ای از آن درج می گردد: ز گریه های غریبانه تا جفا شدم / به درد مردم این شهر مبتلا شدم / میان این همه گل های خنده دار ای باغ / مرا بیخش اگر غمگانه وا شدم /

چاپ اول

۱۲۹- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر. شاعر: فاطمه راکمی. - تهران: نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۰۰۲-۷

هشتاد و یکمین شماره از مجموعه "گزیده ادبیات معاصر" به اشعاری چند از فاطمه راکمی اختصاص یافته است. پاره ای از این اشعار به برخی شخصیت های سیاسی و مذهبی تقدیم شده است. "ارمغان" نمونه ای است از غزل های این مجموعه: چشم من پر کدام آینده است / حکم من در کدام پرونده است / خنده هایم چقدر پر گریه / زخم هایم چقدر پر خنده است! / من چه دارم که با شما گویم / از زبان دلی که شرمند است! /

چاپ اول

۱۳۰- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه شعر. شاعر: عبدالرحیم سعیدی راد. - تهران: نیستان. - ۱۰۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۰۲۶-۱

۴۸ غزل و ۲۳ دوبیتی اشعاری است از عبدالرحیم سعیدی راد که در این شماره از مجموعه "گزیده ادبیات معاصر" به چاپ رسیده است. بخشی از این اشعار برای رزمندگان و شهدای جنگ تحمیلی سروده شده است. آخرین سوار نمونه ای

است از اشعار این مجموعه: ای مردمان خوبا / خوبان بی شمار / امشب دلم پر

است، از دست روزگار / دیگر فنا شدم در زیر پای شهر / دیگر دلم گرفت از این همه حصار /

چاپ اول

۱۳۱- گل های طارم. شاعر: امان الله سلطانی. - زنجان: زنگار. - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۰-۰۰۲۷-۶

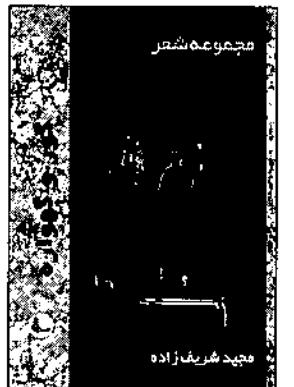
در این مجموعه، اشعاری سنتی به زبان آذری و پارسی گردآمده است. پیش از اشعار، نوشتاری ذیل "درآمد" به قلم فرزند شاعر به طبع رسیده که طی آن، شرح مختصر از زندگی شاعر به دست داده شده است. آغازین سروده این دفتر به وصف شهر زنجان اختصاص دارد. در پی آن، شعری در ستایش ذات احدیت به چشم می خورد و پس از آن، سروده ای به زبان آذری در توصیف ییلاق سندستان به طبع رسیده است. شاعر، توصیف سندستان را که عنوان "سند ستاندان" حیدر بابا به سلام برای آن برگزیده، متأثر از منظومه ماندگار "حیدر بابای استاد شهریار" به نظم کشیده است. اینک نمونه ای از اشعار، برگرفته از "شکوه از گردش روزگار": ای چرخ ز جور توتیا سودم من / از روز ازل عذاب کش بودم من / کودک که شدم پدر گرفتی

افسوس / هم مادر من بردی و آزردم
من / مانند یتیم و درین سرگردان /
سلی ز برادران بد خوردم من /...

چاپ اول

۱۳۲- گور و گهواره: مجموعه شعر.

مجید شریفزاده. - تهران: تهران صدا. - ۹۶ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۴۱۱-۲۶-۶

اشعاری که در این مجموعه گردآمده
جملگی به شیوه نو سروده شده است.
برای نمونه: هراسم از مرغن نیست / باکم
از دیوار هاست / باکم از سینه‌های ستر
پولاد است / هراسم از رفتن نیست / باکم
ماندن به هیاتی است / که دیگرانش
ترسیم کرده‌اند /...

چاپ اول

۱۳۳- لعنت جاودانه: خوانش ده شعر شاملو.

بهمن ارجمند. - تهران: آندا. - ۷۶ ص. - رقی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۸۶-۰۸-۹

کتاب حاضر شرح و تفسیری است از ده شعر احمد شاملو که عبارت‌اند از: پایتخت عطش، شبانه (زیباترین تماشا)، شکاف، صبحی، شبانه (میان خورشیدهای همیشه)، آغاز.

شبانه (مرا تو بی‌سبی...): سرود برای مرد روشن... عاشقانه و زبان دیگر. نگارنده در این کتاب بر آن است رابطه ویژه را در ساختار شعر مشخص سازد.

۱۳۴- مدایح بی‌صلا (اشعار تا سال ۱۳۶۹).

احمد شاملو. - تهران: زمانه. - ۱۶۸ ص. - رقی (شمیز). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۷۵-۰۷-۹

چاپ اول

۱۳۵- میل دارم غم تو در دل من ریشه کند.

احمد مسعود. - تهران: عادیات. - ۸۶ ص. - رقی (شمیز). - ۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۵۷۵-۱۳-۷

کتاب مجموعه‌ای است از چند غزل و سروده‌هایی به شیوه نو که از آن جمله است: ساقیا جام می از باده گلگون دادی / سهم ما از سر لطفت دل پر خون دادی / گرچه از خون کرم لطف فراوان کردی / آنچه بوده است نه این بوده تو افزون دادی / هرچه از شوق تو بر بستر لب می‌آید / از حضوری است که یکباره ز افسون دادی /...

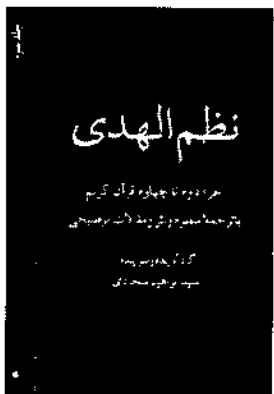
چاپ اول

۱۳۶- نظم الهدی: جزء دوم تا چهارم قرآن کریم با ترجمه منظوم و نثر و مقالات توضیحی.

گردآورنده: ابراهیم سجادی. - تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی. - ۲۵۶ ص. - جلد سوم. - وزیری (شمیز). - ۱۱۳۲۰ ریال. - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۰-۸۷۸-۶

جلد سوم از مجموعه 'نظم الهدی' متضمن ترجمه و اشعار جزء دوم، سوم و چهارم قرآن مجید است. برای نمونه، جزء دوم قرآن با این ابیات آغاز می‌شود که موضوع آن 'تغییر قبله' است: به

زودی که جهال از مردمان / بیارند این

گفته‌ها را میان / چه گردید باعث که این مسلمین / نمودند اعراض از راه دین /...

۱۳۷- نیلوفر خاموش: نظری به شعر سهراب سپهری.

صالح حسینی. - تهران: نیلوفر. - ۱۹۶ ص. - رقی (شمیز). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۴۸-۱۱۱-۹

چاپ اول

۱۳۸- نیما یوشیج به روایت جلال آل احمد.

به‌اهتمام: منوچهر علی‌پور. - تهران: ترفند. - ۱۳۴ ص. - رقی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۶۸۴-۲-۱

نقد و بررسی منظومه 'افسانه' اثر 'نیما یوشیج' موضوعی است که در ابتدای کتاب آمده و در پی آن جلال آل احمد نوشته‌ای با عنوان 'دفاع از نیما' دارد و در آن به صراحت از ارزش‌های شعر نیما دفاع کرده به انتقاد دیگران به ویژه 'پرتو علوی' پاسخ می‌دهد. مقاله بدی 'جلال آل احمد' در کتاب مربوط به دشواری‌هایی است که نیما در عرصه شعر نو با آن مواجه بوده است. جلال در این مقاله برخی از این مشکلات را در حوزه بدعت در وزن و شکل، معنا و سبیل‌های شعری نیما معرفی می‌کند. مطلب بدی

کتاب تحت عنوان 'دوست پیر شدم' آقای نیما' انتقادی است از عملکرد نیما در ایام پیری او. در بخش دیگر کتاب، مقاله 'پیرمرد چشم ما بود' آمده که در آن به روزهای پایانی زندگی نیما اشاره شده و خاطره مرگ این شاعر بازگو گردیده است. موضوع پایانی کتاب، 'در زندگانی پس از مرگ' نام دارد که آن نیز مقدمه 'جلال آل احمد' است بر برگزیده آثار نیما که پس از مرگ نیما یوشیج به اهتمام 'چنتی عطایی' منتشر گردید.

چاپ اول

۱۳۹- وقتی که می‌گیرد دلم: مجموعه شعر.

آرزو کواکبیان. - تهران: روزنامه پیام استان سمنان. - ۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۵۰-۴۳۹-۵

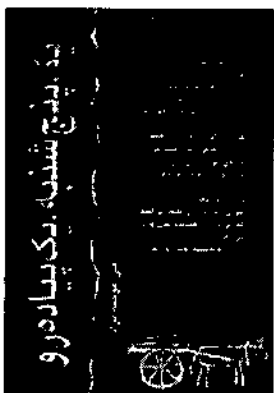
سروده‌های این مجموعه اغلب 'غزل' هستند که اینک نمونه‌ای از آن درج می‌گردد: در میان هاله‌ای از غم نشستم تا بیایی / بنفش‌های بی صدایم را شکستم تا بیایی / چشم خود را جویدار اشک و دل آواره کردم / التماس می‌کنم تا هر چه هستم تا بیایی /...

۱۴۰- هشت کتاب: مرگ رنگ، زندگی خوابها، آوار آفتاب، شوق آندوه، صدای پای آب، ...

سهراب سپهری. - تهران: طهوری. - ۴۶۸ ص. - وزیری (کالیگور). - ۲۲۵۰۰ ریال. - چاپ بیست و هفتم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۰۷۹-۰۰-۳

چاپ اول

۱۴۱- یک پنجم‌شنبه، یک پیاده‌رو. شاعر: علی آموخته‌زاد. - تهران: معیار. - ۸۰ ص. - رقی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۱۱-۰۸-۳

کتاب، مجموعه‌ای است از پنجاه سروده نو که اینک نمونه‌ای از آن درج می‌گردد: در جاده‌ها / پیاده پیر می‌شویم و / باز / دست از سر ترانه‌ها مان / بر نمی‌داریم / و فکر می‌کنیم / پشت هر تپه کسی به انتظار ما / از قصه‌ها برگشته است /...

چاپ اول

۱۴۲- چهار فصل در بازخوانی شعر.

شاعر: محمدرحیم اخوند. - تهران: نقش خورشید. - ۳۲۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۴۱-۱۳-۳

کتاب حاضر نوعی تشریح و بازخوانی شعر معاصر فارسی است که به شعر سرایندگان اصفهانی اختصاص یافته است. فصل نخست کتاب با دو عنوان فراهم آمده است: 'انکار مرگ: در چرایی و چگونگی بازخوانی' و 'آفرینش در هنر: در چرایی و چگونگی انتخاب'. نگارنده در بخشی از این فصل یادآور می‌شود که 'شاعر امروز نه روایتگر تاریخ و خاطره-های روزمره، که خالق رویدادهای شعری و کاشف جهان گسترده شعر است'. در فصل دوم کتاب ابتدا گزارش و تفسیری از شعر محمد حقوقی تحت عنوان 'مرثیه رباب' به دست داده می‌شود: سپس زبان شعر حقوقی بررسی و تشریح می‌شود و در پی آن چهار سروده از او، از جمله

صربیه ریاضیه به چاپ می‌رسد. در فصل سوم از این مجموعه شعر 'غراب‌های سفید' سروده 'ضیاء موجد' گزارش و ارزیابی می‌شود؛ آن‌گاه چهارده سروده او درج می‌گردد. در فصل چهارم کتاب، شعر 'پریخوئی‌ها' و 'بخشتک' سروده 'کیوان قدرخواه' تفسیر و تحلیل می‌گردد و در انتها متن این سروده‌ها به چاپ می‌رسد.

چاپ اول

۱۴۳- روزنه‌ای به روشنی: شعر اجتماعی ایران در قرن بیستم. گردآورنده: حمیدرضا باقرزاده‌بیوی. - تهران: هیرمند - ۵۱۶ ص. - رقصی (گالینگور). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۵۲۱-۳۶-X

روزنه‌ای به روشنی: مجموعه‌ای است از سروده‌های شاعران اجتماعی گوی پس از جنبش مشروطه از محمد تقی بهار (ملک الشعراء) تا دکتر محمد رضا شفیعی کدکنی (م. سرشک) که پیش از گزینه اشعار، مختصری از احوال و آثار شاعر بازگو می‌شود. همچنین کتاب شناسی آثار و کتاب شناسی مراجع شاعر به‌دست داده می‌شود. در ابتدای کتاب مقاله مفصل 'دکتر پرویز نائل خانلری' تحت عنوان 'بست و بلند شعر نو' درج می‌گردد و در پی آن نمونه‌هایی چند از شاعران معاصر به طبع می‌رسد.

۱۴۴- قافله اشک: فصلنامه عاشورایی: نوحه‌های محرم و صفر سال ۱۳۷۹.

حسن باقری. - تهران: حق بین. - ۳۰۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۴۰۸-۱۸-۴

چاپ اول

۱۴۵- نغمه‌های سبز: گزیده شعر شاعران استان کهگیلویه و بویراحمد. گردآورنده: میترا الاهی. - تهران: دالخوا.

۱۱۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۶۳۵-۰۰-۱

آنچه در این مجموعه گردآمده، اشعاری است اغلب به طرز سستی، سروده شاعرانی از استان کهگیلویه و بویراحمد. شعر 'تاول' از 'میترا الاهی' نمونه‌ای از اشعار این مجموعه است: نفسی کز عطش بودن تو شلمور است / می‌زند چار که این غمزه بی بال و پر است / پس که بر جاده غم ماندم و حسرت خوردم / باورم شد که دعاها دلم بی اثر است / سال‌ها تاول پاهای مرا می‌بوسد / جاده‌ای سرد که در حسرت یک رهگذر است /...

داستان فارسی (از سال ۱۳۳۰-)

۱۴۶- آبی عشق.

مهدی اعتمادی. - تهران: سمیر. - ۳۶۸ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۵۵۲-۱۸-۸

۱۴۷- ابلیس کوچک.

فهیمة رحیمی. - تهران: چکاوک. - ۳۰۰ ص. - رقصی (سلفون). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۴۳-۱۱-۹

چاپ اول

۱۴۸- از بی‌قراری تا قنار. حشمت‌الله ریاضی: به‌اهتمام: محمد داروگر و ایراستار: فاطمه پیرهادی. - تهران: محسن. - ۳۱۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۴۳-۰۴-۲

در ابتدای داستان، گردآورنده از زندگی خود در مغرب زمین و آمریکا سخن می‌گوید و گوشه‌ای از تمدن زورمدار و ناهنجاری‌های آن را بازگو می‌کند؛

سپس به چگونگی آشنایی خود با نویسنده - حشمت‌الله ریاضی - اشاره می‌کند که در آمریکا به تدریس عرفان مولوی مشغول بوده است. اما محتوای اصلی داستان، نوعی سیر و سلوک

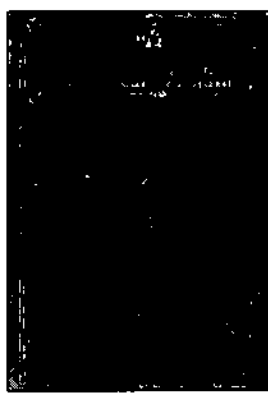

عرفانی است و به تعبیری از 'بی‌قراری تا قنار'. ماجرا با تلاطم روحی جوانی آغاز می‌شود که قصد دارد خود را بکشد و از نیرنگ مردمان و زندگی خود را نجات دهد، اما در همین اثنا پیرمردی او را از لبه پرتگاه به جانب دیگر می‌کشد و خودکشی او را نوعی زبونی و ضعف قلمداد می‌کند. بدین ترتیب، پیرمرد چوپان سعی می‌کند رمز و راز واقعی زندگی را برای او شرح دهد و از این رهگذر، او را به سفری خیالی می‌برد و حقایق هستی و عرفان را برای او در قالب ماجراهای، بازگو می‌کند.

چاپ اول

۱۴۹- برگزیده‌ای از داستانهای مثنوی معنوی.

م. بلخی: ویراستار: صالح زمانی. - تهران: شکوه دانش. - ۳۶ ص. - جلد سوم. - رقصی (شمیز). - ۱۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۲۸۵-۳-۶

شماره سوم از مجموعه 'برگزیده‌ای از داستان‌های مثنوی معنوی' شامل چهار قصه از مثنوی مولوی است که با آمیزه‌ای از نظم و نثر فراهم آمده است. این قصه‌ها عبارتند از: 'عطار و گل‌خوار'،

'نهری و روستایی'، 'معلم و شاگردان' و 'فقیر و گنج'.

چاپ اول

۱۵۰- برگزیده‌ای از داستانهای مثنوی معنوی.

م. بلخی: ویراستار: صالح زمانی. - تهران: شکوه دانش. - ۲۸ ص. - جلد دوم. - رقصی (شمیز). - ۱۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۲۸۵-۲-۸

در کتابچه دوم از مجموعه حاضر، شش حکایت از قصه‌های مثنوی مولوی با آمیزه‌ای از نظم و نثر به چاپ رسیده که عبارتند از: 'حلوا خربین شیخ احمد خضرویه'، 'قروختن خر صوفی'، 'قصه خفته و مار'، 'قصه شغال و خم رنگ'، 'قصه پیرمرد و زرگر' و 'قصه دزد نیمه شب'.

چاپ اول

۱۵۱- برگزیده‌ای از داستانهای مثنوی معنوی.

م. بلخی: ویراستار: صالح زمانی. - تهران: شکوه دانش. - ۳۲ ص. - جلد اول. - رقصی (شمیز). - ۱۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۲۸۵-۱-X

کتابچه نخست از مجموعه 'برگزیده‌ای از داستان‌های مثنوی معنوی' شامل

شش قصه از مثنوی مولوی است که با نظم آمیخته با نثر به طبع رسیده است. این قصه‌ها عبارتند از: 'بقال و طوطی'، 'طوطی و بازرگان'، 'نحوی و کشتیان'، 'پهلوان و خالکوب'، 'دزد و مارگیر' و 'صوفی و خادم خانقاه'.

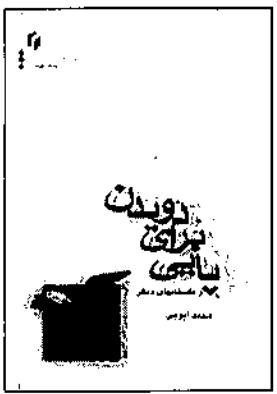
چاپ اول

۱۵۲- به انتظارت خواهیم ماند. مریم (امینی) جعفری. - تهران: چکاوک. - ۳۳۲ ص. - رقصی (سلفون). - ۱۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۴۳-۷۶-۳

چاپ اول

۱۵۳- پایی برای دویدن و داستانهای دیگر.

محمد ایوبی. - تهران: فرهنگ گستر. - ۲۶۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Feet for running and other stories. شابک: ۹۶۴-۵۹۶۱-۵۸-۰

'پایی برای دویدن' عنوان داستان کوتاهی است که به همراه هفت داستان دیگر از 'محمد ایوبی' در این مجموعه گردآمده است. راوی در داستان 'پایی برای دویدن' خاطرات دوران کودکی خود را بازگو می‌کند و طی آن بخشی از آداب و زندگی و رسوم مردمان جنوب کشور را به تصویر می‌کشد.

۱۵۴- پاییز را فراموش کن.

فهیمة رحیمی. - تهران: چکاوک. - ۲۶۸ ص. - رقصی (سلفون). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۴۳-۱۶-X

۱۵۵- جاسوس: مجموعه قصه انقلاب.

مجید درخشانی. - تهران: هماهنگ. - ۱۱۶ ص. - رقی (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۸۸-۲۸-۶

چاپ اول

کتاب متشکل از سه داستان است که با این عناوین به چاپ رسیده‌اند: 'جاسوس'، 'شغل جدید بابا' و 'گرفتار'. داستان نخست شرحی است از مبارزات یک روحانی به نام 'شیخ فتح‌الله' که در روستایی از توابع یزد به موعظه و ارشاد مشغول بوده است. شیخ که یک چند پرده از ظلم و فساد رژیم برمی‌داشت دستگیر می‌شود، اما اهالی ده و ساکنان روستاهای دیگر به هواخواهی او قیام می‌کنند و...

۱۵۶- جبه خانه.

هوشنگ گلشیری. - تهران: نیلوفر. - ۱۶۸ ص. - رقی (شمیز). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۲۲۸-۱۲۴-۰

۱۵۷- حرم دل.

فهیمة رحیمی. - تهران: چکاوک. - ۲۴۶ ص. - رقی (سلفون). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۴۳-۵۰-X

چاپ اول

۱۵۸- خانه مخروبه.

احمد عینی. - تهران: کوهرین. - ۲۰۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۸۶-۱۱-۶

داستان با ورود معلمی به نام 'قاسمی' به ده آغاز می‌شود. او مأموریت یافته تا کار تدریس بچه‌های ده را بر عهده گیرد. او از بدو ورود به مدرسه با سرایندها پیری

روبه‌رو می‌شود که به تنهایی در مدرسه به سر می‌برد. معلم تازه وارد در فکر

اتاقی است تا اثباتش را در آن بگذارد، اما سرایندها پیر به او می‌گوید که باید خانه‌ای در ده بگیرد و از اقامت در مدرسه پرهیز کند. به باور او ساختمان کهنه همچوار مدرسه دارای 'آجنه' است و به همین دلیل صلاح نیست که معلم شب را در مدرسه بیتوته کند. بدین ترتیب آن چه در داستان رخ می‌دهد حوادثی است که به نوعی با آن 'خانه مخروبه' ارتباط دارد.

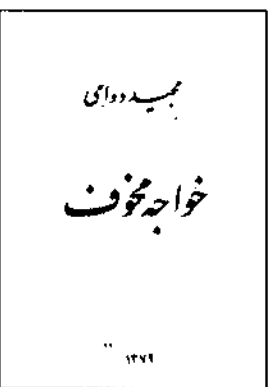
۱۵۹- خلوت شبهای تنهایی.

فهیمة رحیمی. - تهران: چکاوک. - ۲۲۶ ص. - رقی (سلفون). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Solitude in lonely nights. شابک: ۹۶۴-۶۰۴۳-۰۰۰-۳

چاپ اول

۱۶۰- خواجه مخوف.

مجید دواپی. - تهران: رفعت. - ۷۱۴ ص. - وزیری (گالینگور). - ۳۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۸۷-۰۲-۲

این رمان تاریخی، توصیفی است از زندگی و اقدامات 'آغا محمدخان قاجار' مؤسس سلسله قاجاریه (وفات ۱۲۱۱ هـ - ق). وی رئیس دسته 'آشاقه باش' از ایل‌های قاجار ساکن دشت گرگان و

مشهور به 'قویونلو' (قوانلو) بود. آغامحمدخان ۱۵ سال با چانشینان کریم‌خان زند جنگ کرد تا سرانجام در اثر خیانت‌های اطرافیان لطفعلی‌خان - پادشاه جوان و شجاع زندیه - دولت زندیه را منقرض ساخت و...

چاپ اول

۱۶۱- خون‌بوس و عشق‌های خیابانی.

زهرا گل محمدی. - شیراز: تخت جمشید. - ۶۸ ص. - رقی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۹۴-۳۷-۸

'دل آرام' در این داستان دختری است که با پسری از خانواده معروف محل ازدواج می‌کند، اما در روز عروسی مطابق سنت قبیله‌ای، پدر دل آرام چند تیر از تفنگ خود شلیک می‌کند و در اثر ازدحام جمعیت، تیری به جانب داماد شلیک می‌شود و او را در دم به قتل می‌رساند. پدر داماد که اینک برافروخته و عزادار است، از پدر عروس می‌خواهد که آماده مرگ شود و جواب خون را با خون پاسخ گوید، سرانجام پس از چند روز کشمکش و نزاع، بزرگان محل تصمیم می‌گیرند که 'دل آرام' کنیز خانواده داماد شود تا بدین ترتیب صلح و آشتی با رسم 'خون‌بوس' صورت پذیرد. دل آرام نیز ناگزیر به خانواده داماد می‌رود و در آن جا با وقایعی روبه‌رو می‌شود که ماجرای اصلی داستان بر آن استوار است.

۱۶۲- خیال تو.

فهیمة رحیمی. - تهران: چکاوک. - ۳۰۰ ص. - رقی (سلفون). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۴۳-۳۰-۵

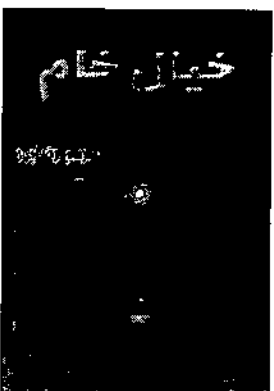
چاپ اول

۱۶۳- خیال خام.

سریم رضایی. - تهران: بانوس. - ۲۹۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۱۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک:

۹۶۴-۶۵۱۲-۱۶-X

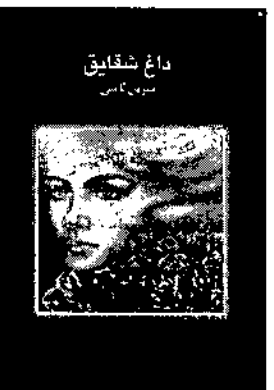

داستان با شرح زندگی 'نصیر' ناتوای جوان آغاز می‌شود که به تازگی صاحب همسری به نام 'شهر' شده، اما پس از چندی پدر و مادرش را از دست داده است. پدر نصیر دو زن اختیار کرده بود و نصیر هیچ رابطهای با برادران ناتنی‌اش نداشت. روزگاری سری می‌شود و نصیر صاحب دختری می‌گردد به نام 'زرین' که وقایع اصلی داستان با زندگی او پیوند می‌خورد و...

چاپ اول

۱۶۴- داغ شقایق.

نسرین نامی. - تهران: چکاوک. - ۳۱۲ ص. - رقی (سلفون). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۴۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۴۳-۷۲-۰۰

داستان حاضر، توصیف خانوادهای مستمند در جنوب شهر تهران است که ازدواج دختر اول آن خانواده با شکست مواجه می‌شود، اما دختر دوم خانواده با درایت، متانت و صبر بر مشکلات فائق می‌آید و با پسری از طبقه متمول که سخت عاشقش شده ازدواج می‌کند.

۱۶۵- در پهنای شب.

رحمان امینی. - تهران: آنگاه. - ۲۴۰ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۱۲-۰۰۰-۰۰

رمان حاضر شرحی است از دلاوری‌های سپاه ایران در برابر ارتش بعثی عراق. داستان با محاصره سربازان ایرانی آغاز می‌شود؛ همچنین خشونت که ارتش عراق بر اسرای ایرانی روا می‌دارند، اما در این میان، سرگرد 'آریا پناه' و سرگرد 'مشرقی' به ظاهر از مخممه جان سالم به در برده‌اند و در جست و جوی پناهگاهی در میان نزارها هستند و...

چاپ اول

۱۶۶- در خم آهن.

مهدی اخوان لنگرودی. - تهران: ثالث. - ۱۰۶ ص. - رقی (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۴۰۴-۱۸-۹

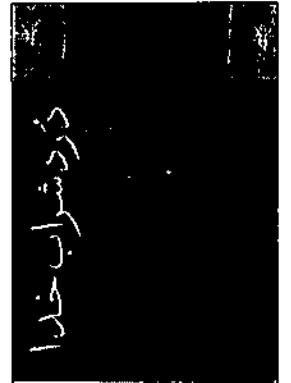
داستان، سرگذشت پهلوانی است به نام شاپور که در خطه سرسبز شمال یک چند به معرکه‌گیری مشغول بوده و در میان مردم، به ویژه مستمندان، به سخاوت و جوانمردی شهرت داشته است. پهلوان شاپور به یکباره از چشم اهل محل ناپدید می‌شود و پهلوانی دیگر به نام 'آنور' جای خالی پهلوان شاپور را پر می‌کند و خاطره مردانگی‌های او را در اذهان زنده می‌سازد. اما 'آنور' در جست و جوی پهلوان شاپور است تا از او رسم و راه جوانمردی و پهلوانی را بیاموزد. او پس از جست و جوی بی‌گیر موفق می‌شود پهلوان را در قهوه‌خانه‌ای بیابد که در آن به کار مشغول است، در حالی که پیکره نستبر و قوی او به ضعف و سستی

گراییده است. انور اینک نزد پهلوان آمده تا خاطرات تلخ و شیرین او را به گوش جان بشنود...

چاپ اول

۱۶۷- درد شراب خدا.

آسیه ایزدبار. - تهران: میرکسری. - ۹۶ ص. - رقصی (شعری). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۲۳۹-۸-۴

این داستان مضمونی عرفانی دارد و در آن، حال و روز انسان سرگشته امروز به ویژه نسل جوان که تشنه حقیقتاند، بازگو می‌شود. نقش پیر در راهنمایی جوانان، در این داستان، تأثیری بسزا دارد، به گونه‌ای که این پیر سی دارد راه و روش عشق، محبت و یکرنگی را به جوانان بیاموزد.

چاپ اول

۱۶۸- راز کلیه مرگ.

اصغر موسوی‌نیکجه. - تهران: مزروع. - ۴۸ ص. - جیبی (شعری). - ۲۸۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۱۳۷-۲-۴

راوی در این داستان، جزئیات یک پرونده جنایی را شرح می‌دهد. متهم فردی است که به اتهام سرقت و حمل یک مجسمه بازداشت شده است. او همچنین قاتل دو

نفر و همدست در قتل یک نفر دیگر است.

چاپ اول

۱۶۹- رقص در دل آتش.

سید عاکف. - تهران: کوثر. - ۴۱۶ ص. - رقصی (شعری). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

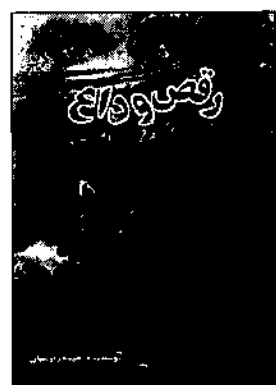

داستان، ماجرای زندگی جوانی است به نام 'هاشم' که سخت به اصول و معتقدات مذهبی پایبند است. با این همه، هاشم شیفته دختری می‌شود که جز زیبایی ظاهری بهرهای از اخلاق و معنویت ندارد و هرزهای بیش نیست. کار او اغفال پسران است و هاشم نیز از جمله کسانی است که در دام عشق او گرفتار آمده است، اما...

چاپ اول

۱۷۰- رقص وداع.

طیبه زارعیان/ ویراستار: فریبا ابراهیمی. - تهران: بدیهه. - ۱۹۲ ص. - رقصی (شعری). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۴۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۰۱-۱۵-۹

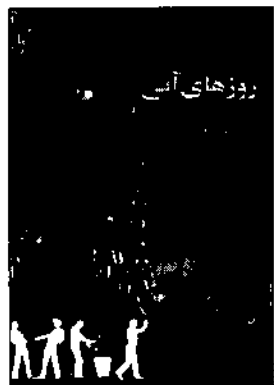
داستان، ماجرای پزشک جوانی است به نام 'شهبخش' که جان یک دختر زیبایی را نجات می‌دهد. او که 'نگار' نام دارد در اثر تصادف اتومبیل سخت مجروح می‌شود و دکتر شهبخش نیز با مشاهده وضعیت دختر او را سریعاً به بیمارستانی منتقل می‌کند که خود در آن جا مشغول

طبابت است. بستری شدن 'نگار' در بیمارستان و مراقبت دکتر 'شهبخش' از او علاقه شدیدی میان این دو ایجاد می‌کند و...

چاپ اول

۱۷۱- روزهای آبی.

محمد خادم‌فر. - تهران: نقطه. - ۲۲۰ ص. - رقصی (شعری). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۲۸-۵۳-۵

هفته داستان کوتاه با مضامین گوناگون اجتماعی، در این مجموعه گردآمده است. 'روزهای آبی' نخستین داستان کتاب است که در آن زندگی مردی آواره بازگو می‌شود. داستان از این قرار است که چندتن از بچه‌های محل در جنوب تهران که همکلاس و همبازی هستند روزی با مردی مواجه می‌شوند و تأثیری عمیق از حال و روزگار او برمی‌گیرند؛ مردی به ظاهر آواره که زندگی و صفای باطن خود را به گونه نظم حکایت می‌کند و بچه‌ها را سخت شیفته خود می‌ساخت و...

۱۷۲- روزهای سرد برفی.

فهیمة رحیمی. - تهران: چکاوک. - ۲۲۶ ص. - رقصی (سلفون). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: The cold snowing days

شابک: ۹۶۴-۶۰۴۲-۲۹-۱

۱۷۳- زخم‌خوردگان تقدیر.

فهیمة رحیمی. - تهران: چکاوک. - ۲۹۲ ص. - رقصی (سلفون). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ نهم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۴۲-۲۰-۸

۱۷۴- سالهایی که بی تو گذشت.

فهیمة رحیمی. - تهران: چکاوک. - ۳۲۲ ص. - رقصی (سلفون). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۴۲-۱۲-۷

۱۷۵- سپیده عشق. رویا خسرونجدی. - تهران: شقایق. - ۲۵۶ ص. - رقصی (سلفون). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۲۳۶-۴-۶

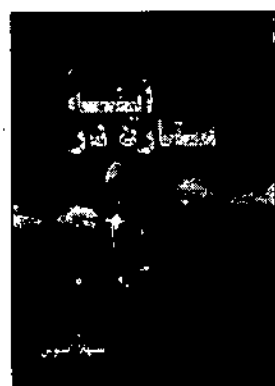

کتاب، داستانی است پر ماجرا درباره جوانی به نام 'منصور' که بیست سال پیش در اثر سانحه رانندگی جان سپرده و بی‌خبر از خانواده‌اش نامزد خود به نام 'آفسون' را به حال خود واگذاشته است. 'آفسون' اما همچنان عشق دیرینه را فراموش نکرده و هر از گاهی بر سر مزار او حاضر می‌شود. 'مانی' خواهرزاده 'منصور' که شباهت بسیاری به او دارد در اثر یک واقعه 'آفسون' را می‌یابد و زمینه آشنایی را با او ایجاد می‌کند و...

چاپ اول

۱۷۶- ستاره در آینه.

شهلا آبنوس. - تهران: میبار. - ۲۰۰ ص. - رقصی (شعری). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۱۱-۱۰-۵

داستان مربوط به دختری است به نام 'ستاره' که قرار است دوره سپاهی خود را در دهی سپری کند. او به اتفاق پدر به ده می‌رود و پس از گفت و گوی پدر با بزرگ ده - 'کربلایی' - در آن جا اقامت می‌کند. کربلایی به پدر قول داده که از

هر نظر مواظب 'ستاره' باشد و از هیچ کمکی فروگذار نکند. آن چه در این داستان بازگو می‌شود وقایعی است پر فراز و نشیب که 'ستاره' در آن ده پشت سر می‌گذارد و...

۱۷۷- سنگ و لگد.

صادق هنایت: مقدمه: محمد بهارلو. - تهران: قطره. - ۱۷۲ ص. - رقصی (شعری). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۴۱-۰۲۲-۶

چاپ اول

۱۷۸- سی‌پری چهارشنبه‌ها.

عباس ری‌را. - تهران: میبار. - ۱۶۸ ص. - رقصی (شعری). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.

ده داستان کوتاه در این مجموعه گردآمده که نخستین آنها 'سی‌پری چهارشنبه‌ها' نام دارد. این داستان که براساس اعتقاد اسطوره‌ای روستائیان شکل گرفته حکایت پیرزنی است به نام 'شاه زنان' که در ایام جوانی چشم‌های خود را از دست داده است. او در اوان جوانی برخلاف سنت‌ها و رسوم اهالی و متناسب با خواسته‌ها و غرایز خویش عمل می‌کرده و از این رو، نایبانی خود را نیز عدم التفات به آن باورها می‌پندارد.

۱۷۹- شکوه یک عشق.

زهرا نیک‌بنیادمتین. - تهران: گلپان. - ۳۲۰ ص. - رقصی (شعری). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۶۸۷-۶-۶

چاپ اول

۱۸۰- شهر آرزوها.

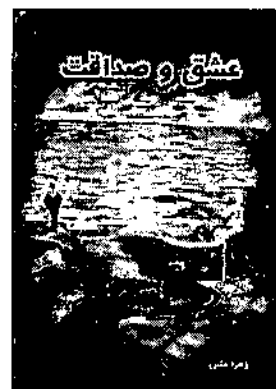
به‌الالدین نجفی. - شیراز: تخت جمشید. - ۶۴ ص. - رقصی (شعری). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۹۴-۳۴-۰

نگارنده در این داستان شاهد مفاسد اجتماعی در رژیم گذشته است که یکایک خاطرات خود را از آن دوره بازگو می‌کند و همواره از روحیه معنوی و دست‌یابی به حق و حقیقت سخن می‌گوید.

چاپ اول

۱۸۱- عشق و صداقت، زهرا نیک‌بنیادمتین، ویرایشگر: محمود میرزاده، تهران: گلپن، ۳۹۰ ص. - رقی (شمیز)، ۱۷۰۰۰ ریال، چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۶۸۷-۷-۴

داستان با ازدواج دو دل‌داده 'رامین' و 'میترا' آغاز می‌شود. این دو در دانشکده با هم آشنا شده و پس از فراز و نشیب‌هایی پیوند زناشویی پسته‌اند. 'میترا' تنها دختری خانواده‌ای متمول است که در زندگی در رفاه کامل به سر برده اما 'رامین' از یک خانواده متوسط برخاسته که اغلب اعضای آن تحصیل کرده‌اند. زندگی این دو مدتی با خوشی سپری می‌شود، اما...

چاپ اول

۱۸۲- غزاله، نصرت‌الله بابایی، تهران: کوشش، ۴۲۴ ص. - رقی (شمیز)، ۱۵۰۰۰

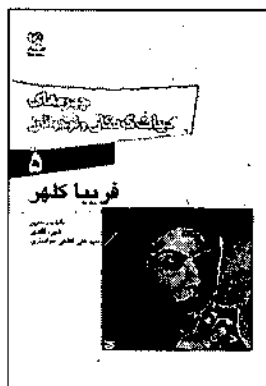
ریال، چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه.

نویسنده در این داستان از عشقی سخن می‌گوید که در لابه‌لای سال‌های دوری و هجران، فرسوده و کهن گشته است. 'فرخ' دهشتی 'مردی است متمول و صاحب شرکت که اینک قدم به زادگاهش گذاشته خاطرات دوره جوانی‌اش را مرور می‌کند. او در همین هنگام عشق سال‌های جوانی خود، 'صفورا' را می‌بیند و با او به گفت و گو می‌نشیند. 'دهشتی' که از زن خود جدا شده قصد دارد عشق گذشته خود را ترمیم کند، از این رو...

چاپ اول

۱۸۳- فریا کلهر، گردآورنده: علی کاشفی‌خوانساری، شهره کاندی، تهران: روزگار، ۱۶۰ ص. - رقی (شمیز)، ۶۰۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۶۷۵-۶۰-۳

پنجمین شماره از مجموعه 'چهره‌های ادبیات کودکان و نوجوانان' به معرفی 'فریا کلهر' اختصاص یافته و در آن مقدمه‌ای از نویسنده درج گردیده، سپس فهرست آثار و ترجمه‌های وی فراهم آمده است. موضوعات بعدی کتاب، عبارت است از: فهرست آثار مطبوعاتی، فهرست مصاحبه‌ها و نظرخواهی، مصاحبه‌ای با خانم کلهر درباره فعالیت‌های ادبی و آثار او، و نمونه‌ای از آثار

خانم کلهر، در کتاب همچنین، آثار فریا کلهر به اجمال بررسی و معرفی شده است. در انتهای کتاب تحت عنوان 'بانوی هزار قصه' شش قصه وی نقد و بررسی شده که عبارتند از: 'امروز چلچله من'، 'هوشمنان سیاره اوراک'، 'مرد سبز شش هزار ساله'، 'دختر آینه-پوش'، 'پسران گل' و 'افسانه گرشناسپ'. در بخشی از کتاب، تنوع آثار خانم کلهر، تصد نگارش - خواه یا محوری دختران یا پسران - و توجه به مقوله اسطوره و حماسه، از ویژگی‌های فعالیت ادبی وی ذکر گردیده است.

چاپ اول

۱۸۴- فصل سرد، مهدی علیزاده، قم: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات، ۱۲۰ ص. - رقی (شمیز)، ۶۰۰۰ ریال، چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۲۴-۷۶۵-۵

چاپ اول

۱۸۵- قلب شیفته، فریده رهنما، تهران: فروغ قلم، ۴۴۸ ص. - رقی (شمیز)، ۲۰۰۰۰ ریال، چاپ اول / ۲۱۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۱۸۲-۲-X

'قلب شیفته' ماجرای دلدادگی 'برمک' و 'مستانه'، دختر و پسر است که در اوان کودکی با هم آشنا شده اینک قصد دارند با هم ازدواج کنند، اما در این میان، پدر 'برمک' بر آن است او را از ازدواج با مستانه منصرف کند و زندگی او را با دختری دیگری پیوند زند. برمک برای احترام به پدر ظاهراً با خواسته او موافقت می‌کند، اما...

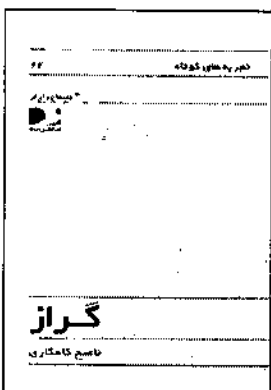
کودک باغ یادها

۱۸۶- کوچه باغ یادها، فهیمه رحیمی، تهران: چکاوک، ۳۳۲ ص. - رقی (سلفون)، ۱۲۰۰۰ ریال،

چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Ethnic identity crisis iran شابک: ۹۶۴-۶۰۴۲-۱۴-۳

چاپ اول

۱۸۷- گراز، ناصح کامگاری، تهران: تجربه، ۲۴ ص. - پالتویی (شمیز)، ۱۵۰۰ ریال، چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۸۱-۹۱-۴

راوی در این داستان کوتاه سربازی است که در جبهه جنگ حضور دارد. او به اتفاق سایر سربازان قصد دارد در گوشه‌ای از منطقه جنگی هندوانه بکارد. اتفاقاتی که در جبهه رخ می‌دهد، همچنین حمله گرازها به مزرعه هندوانه از جمله ماجراهایی است که در این داستان به زبان محاوره فارسی و گویش لری بازگو می‌شود.

چاپ اول

۱۸۸- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان، محمدرضا یوسفی، تهران: نیستان، ۱۰۴ ص. - رقی (شمیز)، ۵۰۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۶۴-X

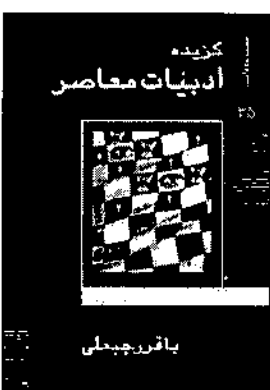

شش داستان کوتاه از 'محمدرضا یوسفی' در این شماره از 'گزیده ادبیات

معاصر' به چاپ رسیده است. 'طلمس' عنوان داستان نخست است که در آن مردی به نام 'شازده' به روستا آمده تا شاید املاک پدری خود را از جنگ روستاییان به در کند. او که در قهوه‌خانه‌ای نشسته و منتظر ورود بقیه شاهزاده‌هاست با کمال تعجب درمی‌یابد که شاگرد قهوه‌چی نیز نام 'شازده' دارد. او ضمن گفت و گو با شاگرد قهوه‌چی متوجه می‌شود که پدر او برای انتقام از ارباب ده نام پسرش را 'شازده' گذاشته تا با این کار آنان را تحقیر نماید. روستای 'شازده آباد' نیز که اینک به 'رسول آباد' تغییر نام داده خشم شازده را افزون‌تر می‌کند. بدین ترتیب او قصد دارد از 'شازده' (شاگرد قهوه‌چی) انتقام بگیرد، اما...

چاپ اول

۱۸۹- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان، باقر رجبعلی، تهران: نیستان، ۱۰۰ ص. - رقی (شمیز)، ۵۰۰۰ ریال، چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۸۸۲-۷۲-۲

در شماره '۲۵' از مجموعه داستان‌های 'گزیده ادبیات معاصر' یازده داستان کوتاه از 'باقر رجبعلی' به چاپ رسیده که نخستین داستان آن 'مهلکه' نام گرفته است. در این داستان سادگی و صفاقت پسرچهای بازگو می‌شود که به هنگام خرید درمی‌یابد پیرمرد منازعه‌دار مبلغی اضافی به پدرش پرداخته است. او پدرش را وادار می‌کند که پول اضافی را به او بازگرداند، اما پدر با حيله و تیرنگ مبالغه اضافی را از آن خود می‌سازد و چنین وانمود می‌کند که پول‌ها را به پیرمرد بازگردانده است.

چاپ اول

۱۹۰- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان، محمود اسدی، تهران: نیستان، ۱۰۴ ص. - رقی (شمیز)، ۵۰۰۰ ریال،

چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۲۲-۲

سیزده داستان کوتاه از 'محمود اسعدی' در شماره حاضر از مجموعه 'گزیده ادبیات معاصر' گردآمده است. در داستان نخست (واله) ضمن یک گفت و گو، خاطره‌ای از شهادت چندن از رزمندگان در جنگ تحمیلی بازگو می‌شود.

۱۹۱- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان. طاهره ایبید - تهران: نیستان. ۱۰۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. چاپ دوم / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۳۳-X

۱۹۲- گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان. شاعر: اکبر خلیلی. - تهران: نیستان. ۱۰۴ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. چاپ اول / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۳۷-۰۱۹-۲

نه داستان کوتاه از اکبر خلیلی در این شماره از 'گزیده ادبیات معاصر' به چاپ رسیده است. 'نون تاقئون' یکی از داستان‌های این مجموعه است که در آن، موضوع ثبت نام دو پسر برنج در بنیم‌خانه روایت می‌شود. این دو جزئی از یک خانواده شش نفری هستند که

پدرشان را از دست داده و در یک خانه استیجاری محقر زندگی می‌کنند. 'محمود' برادر بزرگتر از این که آزادی او سلب می‌شود نداری و فقر را بر محیط بسته یتیم‌خانه ترجیح می‌دهد، اما...

چاپ اول

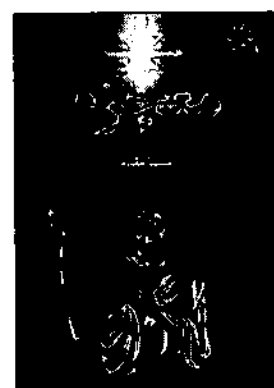
۱۹۳- ماهی‌های گل سرخ: رمان. مهدی کاموس. - تهران: هماهنگ. ۹۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۴۸۰۰ ریال. چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۸۸-۲۹-۲

حوادث این داستان که در بندر انزلی می‌گذرد شرحی است از مبارزات مردی به نام 'گل‌آور' که در صدد است مردم به ویژه جوانان را از ظلم و ستم نظام شاهنشاهی آگاه کند. 'گل‌آور' از این که جامعه دچار فساد و بی‌بند و باری شده سخت نگران است، از این رو...

چاپ اول

۱۹۴- من معجزه عیسی (ع) هستم: شرح زندگی جاویدان ایلغارز. سیما مقدم. - تهران: لوحی. ۴۸۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۲۲۵۰۰ ریال. چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۷۶-۶۲-۲

در این کتاب زندگی شگفت انگیز و جاویدان مردی به نام ایلغارز از اهالی

نیت عتا' به تصویر کشیده می‌شود. او که از دوستان عیسی (ع) است قهرمان اصلی این داستان به شمار می‌آید. ایلغارز که با معجزه عیسی (ع) زندگی دوباره‌ای یافته داستان پرماجرایی زندگی خود را - به صورت ناشناس - برای چوپانی به نام 'تیمور' شرح می‌دهد، اما تیمور عامل اصلی گرفتاری‌های پدرش را ایلغارز می‌داند. با این همه ایلغارز با بیان حوادث واقعی تیمور را از اشتباه می‌رهاند و در قالب عبارات فلسفی و دینی شخصیت او را از فردی عامی به عارفی والا بدل می‌سازد.

چاپ اول

۱۹۵- نرگس صداقت. محسن جمشیدی‌راد. - تهران: سیاره. ۷۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۲۳۹۷-۹-۵

آنچه در این کتاب گرد آمده مجموعه‌ای است از شش داستان کوتاه که در نخستین آن (فرشته نجات یا الهه مقدس) راوی از زحمات و مستانت پرستاری به نام 'فرشته' یاد می‌کند که یک‌چند مادرش را در بیمارستان نگاه‌داری کرده است.

۱۹۶- نگاهی تازه به کلیله و دمنه. امیر اسماعیلی: مصحح: علی کوچکی. - تهران: مکتب الزهراء. ۲۶۶ ص. - جیبی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۲۱۵-۰۰۰-۲

چاپ اول

۱۹۷- ویزا. فروغ متین‌فر. - تهران: تار کتاب. ۱۱۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

راوی در این داستان از مصائب خود در خارج از کشور و ماجراهای تلخی که بر او گذشته سخن می‌گوید.

مقاله‌های فارسی (از سال ۱۳۲۰-)

۱۹۸- تاملاتی در جامعه‌شناسی ادبیات. مسعود کوثری. - تهران: باز. ۱۳۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۳۳-۰۸-۰

'تاملاتی در جامعه‌شناسی ادبیات' مجموعه مقالاتی است که در آن ابتدا 'تاریخچه جامعه‌شناسی ادبیات'، همچنین گستره و محدوده این علم معرفی می‌شود و در پی آن وضعیت جامعه‌شناسی ادبیات در اروپا و ایران بررسی شده، فعالیت‌های موجود در این حوزه با ذکر منابع گوناگون به اطلاع مخاطبان می‌رسد. 'جامعه‌شناسی گونه‌های ادبی'، 'درآمدی بر جامعه‌شناسی ادبیات جنگ'، 'جنبه‌های جامعه‌شناختی خاطره‌نویسی' و 'بررسی جامعه‌شناختی داستان‌های کوتاه جنگ' از دیگر مباحث این کتاب هستند.

۱۹۹- مادر.

بهزاد میرزابیگی. - زنجان: زنگان. ۴۸ ص. - رقصی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۰۲-۲۹-۲

چاپ اول

داستان، زندگی پسری است به نام 'حمید' که پدرش را در اثر تصادف رانندگی از دست داده و اینک با مادرش زندگی می‌کند. حمید جوان سرکش و عاصی است که رفتار شایسته‌ای با مادر ندارد؛ به طوری که پس از آزار و اذیت مادر او را ترک می‌کند و سال‌ها از او بی‌خبر می‌ماند...

طنز و هجو و هزل (از سال ۱۳۲۰-)

۲۰۰- اعتراف.

ابراهیم نبوی. - تهران: نشر نی. ۷۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. چاپ دوم / ۲۴۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۱۲-۵۰۳-۳

نوشته‌های گونه‌گون فارسی

چاپ اول

۲۰۱- از غارت بهار. محمدرضا سنگری. - شیراز: امیدواران. ۸۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۲۰۰۰ ریال. چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۶۳۳-۱۳-۱

نگارنده در این کتاب با توصیف و تفسیری شاعرانه، جنبه‌های گوناگون 'زیارت ناحیه مقدسه' را - که مربوط به قیام عاشورا و فضایل امام حسین است -

بازگو می کند.

نثر ادبی قرن ۷

چاپ اول

۲۰۲- مجموعه کامل مرزبان نامه به زبان فارسی ساده: شامل چندین گفتگو و ۶۵ داستان حکمت آمیز از زبان حیوانات.

به اهتمام: حسین سجادی. - تهران: آرون. - ۳۶۸ ص. - وزیری (سلفون). - ۲۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۰۱۵۳-۹-۶

در این نوشتار به زبانی ساده 'مرزبان نامه' اثر سعدالدین وراوینی باز آفرینی شده و در زیر نویس نیز ترجمه اشعار و عبارات عربی درج گردیده است.

شعر کردی

۹/۲۱۵۸۸

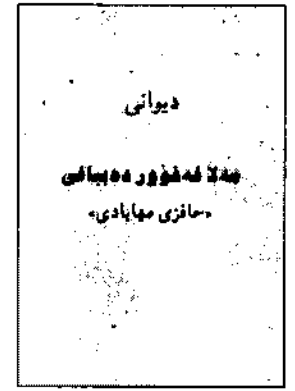
۲۰۳- دیوانی مه و له وی.

عبدالرحیم بن سعیدج معدوم کرد. - سنج: انتشارات کردستان. - ۵۵۶ ص. - جیبی (سلفون). - ۵۰۰۰ ریال. - ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۵۴۶-۴۸-X

۲۰۴- دیوانی مه لاغه قوور ده- بیانی. غفور دباغی، فاروق صفی زاده. - سقز: انتشارات سقز. - ۲۰۸ ص. - رقصی (شمیز). - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

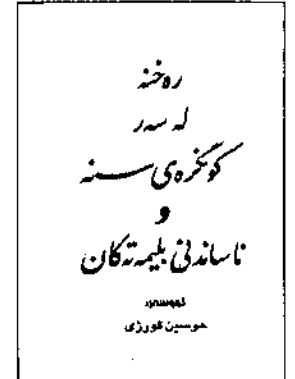
عنوان به لاتین: The collection of poems of mela xefur debaxi شابک: ۹۶۴-۶۷۲۰-۲۱-۸

دیوان حاضر که به زبان کردی سروده شده متضمن اشعاری است به سبک کلاسیک که در انتهای آن نیز واژه نامه 'کردی - فارسی' گردآمده است.

چاپ اول

۲۰۵- ره خنه له سهه کونگره ی سنه و ناساندنی بلیمه ته کان. حسین گورزی. - مهاباد: [بی نا]. - ۱۱۰ ص. - وزیری (کاغذی). - چاپ اول /

کتاب متضمن اشعاری است به زبان کردی که با معرفی کوتاه هر شاعر همراه است. اشعار حاضر بیانگر آداب، سنن و خواسته های اجتماعی مردمان کردی زبان است.

شعر بروجنی

۸/۱۹/۶۱

۲۰۶- بیا یشتو اقدیما. شاعر: احمد میرزاییان بروجنی. - تهران: افصل. - ۷۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۱۵۳۸-۳-۹

تاریخ و نقد ادبی

۸۰۹

چاپ اول

۲۰۷- تخیل. آرال، برت؛ مترجم: مسعود جعفری جزی. - تهران: نشر مرکز. - ۱۱۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۶۹۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۵۳۷-X

'تخیل' ترجمه ای است از 'Fancy and Imagination' که در سه فصل تدوین شده است. مخاطبان در فصل نخست کتاب با نظریات اندیشمندانی چون ارسطو، افلاطون، شکسپیر، بیکسن، سیدنی، هابز، لاک، هیوم و دیگران درباره تخیل و نقش آن در آفرینش ادبی آشنا می شوند. فصل دوم به دیدگاه 'کالریج' در باب تمایز 'تخیل' و 'تخیل' اختصاص یافته است. فصل سوم متضمن بررسی دو مقوله 'نماد' و 'مفهوم' است.

۲۰۸- داستان کوتاه. یان ریذ؛ مترجم: فرزانه طاهری. - تهران: نشر مرکز. - ۱۱۶ ص. - رقصی (شمیز). - ۶۹۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۳۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۳۰۹-۱

نویسنده در این داستان کوشیده است

جنبه های نظری، نیز پیشینه تاریخی 'داستان کوتاه' را بررسی و تحلیل نماید. در کتاب، پس از بحثی درباره مسائل مربوط به تعریف داستان کوتاه، تفاوت های مقوله داستان کوتاه در ادبیات زبان های مختلف بررسی می شود و در پی آن مختصات اصلی 'داستان کوتاه مدرن' بازگو می گردد. 'خاستگاه داستان کوتاه'، 'ویژگی های ساختاری داستان کوتاه' و 'گسترده دامن داستان کوتاه' از دیگر مباحث این کتاب هستند.

209- Literary schools for university students. Manoochehr Haghighi

تهران: آوی نور. - ۲۶۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به فارسی: مکتب های ادبی شابک: ۹۶۴-۶۰۶۳-۵۳-۵

ادبیات آمریکایی به زبان انگلیسی

۸۱۰

۲۱۰- تاریخ ادبیات امریکا. ویلیس ویرگر؛ مترجم: حسن جوادی. - تهران: امیر کبیر. - ۴۳۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۳۹۵-۶

نمایشنامه

۸۱۲

چاپ اول

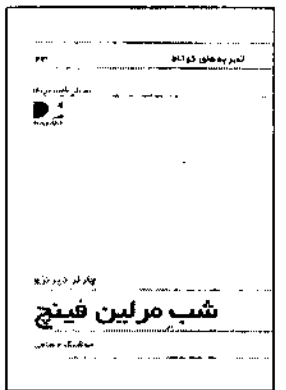
۲۱۱- شب مرلین فیئج. چارلز دیزن؛ مترجم: هوشنگ حسامی. - تهران: تجربه. - ۴۸ ص. - پالتویی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: An evening for merlin finch

شابک: ۹۶۴-۶۴۸۱-۹۳-۰

در این نمایش نامه، رابطه ناهمگن و تحقیرآمیز دو نسل - از یک سو مادر و دختر و از دیگر سو پدر و پسر - به تصویر کشیده می شود. 'دارلی' در این نمایش نامه زنی است که در اثر تحقیرات مادرش دچار نوعی بیماری روانی است. او مدام، شیخ مادرش را مجسم می کند که او را زشت می پندارد و همه تلاش او را در آراستن و زیبا جلوه دادن، بی ثمر

می داند. همسر 'دارلی'، 'فرانگ' نام دارد

که او نیز با پسرش 'مرلین' دچار مشکل است و علاقه ای به فرزند ندارد، زیرا به گمان 'فرانگ'، 'مرلین' هیچ شباهتی به او نداشته کارهایش مطابق میل او نیست، اما مادر همواره سعی دارد رفتار و اعمال 'مرلین' را موجه و نیک جلوه دهد.

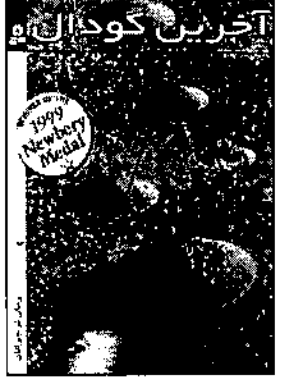
داستان آمریکا

۸۱۳

چاپ اول

۲۱۲- آخرین گودال. لونیس ساکار؛ مترجم: حسین ابراهیمی؛ ویراستار: محمدابراهیم اقلیدی. - تهران: قدیانی، کتابهای بنفشه. - ۲۸۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۴۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۴۱۷-۳۳۵-X

داستان مربوط به نوجوانی است به نام 'استنلی' که او را به اردوگاه بزهکاران آورده اند. او به جرم سرقت کتانی های 'کلاید لیوینگستون' - قهرمان بیس بال - به کانون بازپروری نوجوانان اردوگاه 'گرین لیک' آمده تا دوران محکومیتش را سپری کند. حقیقت امر آن است که 'استنلی' هیچ گاه دست به سرقت نزده بلکه کتانی های یاد شده از روی یک آبارتمان بر سر او افتاده و استنلی نیز آنها را برداشته، سپس با خوشحالی تمام به

جانب خانه دویده که در طول راه توسط پلیس دستگیر می‌شود. «کلاید لیونگستون» قرار بود کتانی‌های خود را به فروش بگذارد و پول آن را صرف مستمنان بکند. به هر صورت استلی وارد اردوگاهی می‌شود که در بیابانی برهوت قرار دارد و در آن جا باید با کندن چاله‌هایی اوقات خود را سپری کند. وقایعی که در این اردوگاه، استلی و دیگران پشت سر می‌گذرانند موضوع اصلی داستان است.

۲۱۳- اسکارلت.

الکزاندرا رییلی: مترجم: پروین قائمی. - تهران: آوازه. - ۱۳۲۷ ص. - وزیری (کالینگور). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۲۱۰۰-۵-۹

۲۱۴- خوشه‌های خشم (ادبیات کلاسیک معاصر).

جان ارنست استاین‌بک: مترجم: شاهرخ مشکوب، عبدالرحیم احمدی. - تهران: امیر کبیر. - ۸۱۴ ص. - رقصی (شمیز). - ۲۴۰۰۰ ریال. - چاپ دهم / ۲۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۶۲۸-۹

چاپ اول

۲۱۵- دارا و نذار.

ایروین شاول: مترجم: مهدی افشار. - تهران: پورشاد. - ۵۶۸ ص. - جلد اول. - رقصی (شمیز). - (دوره) ۷۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۲۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Rich man, poor man

شابک: ۹۶۴-۶۴۹۸-۲۶-۴

رمان «دارا و نذار» اثر سترک «ایروین شاول» در دو جلد با همین عنوان و دنباله حوادث آن کتابی دیگر تحت عنوان «دزد و گدا» (Begger and Thief) و

منتشر شده که اینک ترجمه فارسی آن با یک عنوان مشابه به طبع می‌رسد. نویسنده در این رمان با نگاهی نقادانه جامعه آمریکا را اعم از باورها، ارزش‌ها و حیات امروزی آن جامعه، به تصویر می‌کشد. به دیگر سخن، «دارا و نذار» شرح زندگی یک خانواده از پیکر جامعه است که در پی یک رشته حوادث، روابط پنهان و آشکار موجود میان افراد خانواده در کنار کیفیت وجودی جامعه آمریکا ترسیم می‌شود. «اکسل جوردانش» پدر خانواده، از خیل مهاجرانی است که در سال‌های بعد از جنگ جهانی اول از آلمان - به امید یافتن زندگی بهتر - رهسپار آمریکا می‌شود. «ماری ییز» همسر او، مادری است که کودکی و نوجوانی را در یتیم‌خانه گذرانده، دوران جوانی را با اندوه و حسرت طی می‌کند. او در جوانی، پیری را حس می‌کند و در سال‌های پایانی عمر در جست و جوی جوانی از دست رفته برمی‌آید که البته در این راه ناکام می‌ماند و اما «رودلف جوردانش» چهره محبوب این داستان شخصیتی است که پای‌بند اخلاقیات، یاوز پدر و غمخوار مادر است. دوره دبیرستان و دانشگاه را با موفقیت سپری می‌کند. او در محیط کار و فساد و صمیمی است و زندگانی را از زلال پاکی‌ها می‌نگرد و در جامعه عصبان‌زده آمریکا جایی برای رشد و ترقی می‌باید و تا مقام شهرداری پیش می‌رود. او در این مقام می‌کوشد بنابر مسئولیتش محیط دانشگاه محل را از زشتی‌ها بیالاید و آن را مکانی برای تمالی اندیشه و روان سازد. در حالی که جامعه عصبان‌زده علیه او برمی‌خیزد و از کار برکنار می‌شود و در انزوای خانه به سر می‌برد. «گرتچن» دختر این خانواده که به قول مادرش خون کثیف پدرش در رگ‌های او جاری است و فحشا را از تبار پدر به ارث برده، جز سرخورگی، تنهایی و درماندگی نصیبی نمی‌یابد و حتی یگانه فرزندش را به حال خود رها می‌کند. آخرین و کوچک‌ترین عضو خانواده جوردانش، «توماس» جوانی است پرخاشجو و مشت‌زن، اما هنگامی که به بلوغ فکری می‌رسد، واکنش‌های آگاهانه‌ای دارد و...

چاپ اول

۲۱۶- دارا و نذار.

ایروین شاول: مترجم: مهدی افشار. - تهران: پورشاد. - ۴۷۸ ص. - جلد دوم. - رقصی (شمیز). - (دوره) ۷۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۲۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Rich man, poor man

شابک:

۹۶۴-۶۴۹۸-۲۶-۴

چاپ اول

۲۱۷- دارا و نذار.

ایروین شاول: مترجم: مهدی افشار. - تهران: پورشاد. - ۵۹۶ ص. - جلد سوم. - رقصی (شمیز). - (دوره) ۷۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۲۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Rich man, poor man

شابک:

۹۶۴-۶۴۹۸-۲۷-۲

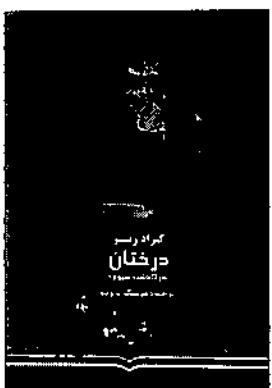
چاپ اول

۲۱۸- درختان (سرگذشت سیوارد).

کنراد ریشر: مترجم: هوشنگ ستوده. - شیراز: نوید. - ۳۴۴ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک:

۹۶۴-۵۹۵۷-۹۸-۲

رمان «درختان» اثر «کنراد ریشر» (نولد: ۱۸۹۰)، بر پایه زندگی دختری به نام «سیوارد» و خانواده او شکل می‌گیرد و همیای توسعه سریع ناحیه «آوهاو» پیش می‌رود. حوادث داستان حدود سال ۱۷۸۲ اتفاق می‌افتد؛ یعنی هنگامی که دنیای نو به محل تاخت و تاز استعمارگران انگلیسی، فرانسوی، آلمانی و دیگران تبدیل شده بود. بدین ترتیب، وقایع داستان مربوط به زمانی است که جویندگان طلا بی‌رحمانه به مناطق سرخپوستان هجوم می‌آوردند و آنان را قلع و قمع می‌کردند. خانواده سرخپوست «سیوارد لوکت» برای ادامه زندگی در جنگل، به نبردی سخت و طاقت فرسا دست می‌زنند. در این وضعیت، «سیوارد» - قهرمان داستان - به تدریج به دوران رشد می‌رسد و حوادث گوناگونی را به عین مشاهده می‌کند. خانواده او در دنیای محدود زندگی می‌کند و با دنیای بیرون ارتباطی ندارد. اما این وضع دیری نمی‌پایید و حمله و هجوم استعمارگران چهره‌های خشن از دنیای بیرون در منظر

چشم آنان می‌گشاید و ... نویسنده در لایه‌لای داستان به بسیاری از ادب و رسوم، خرافات و باورهای مردمان جنگل نشین و قبایل سرخپوست اشاره کرده است.

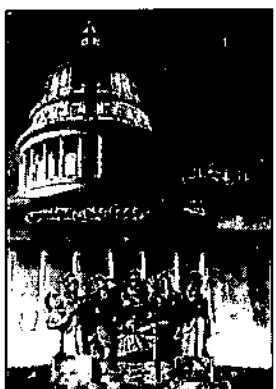
چاپ اول

۲۱۹- کالکی: پس از پایان!

گور وینال: مترجم: فریدون مجلسی. - تهران: البرز. - ۲۸۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک:

۹۶۴-۴۴۲-۲۴۶-۵

رمان «کالکی» دارای جنبه‌های تخیلی بوده، فضای کلی آن متأثر از اوضاع و نگرانی‌های اجتماعی آمریکا و جهان است بدین معنی که در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ گرایش به پاره‌ای اعتقادات مذهبی و اساطیری هندو در آمریکا و جهان، با به پای نیهیلیسم، افزایش می‌یابد. در این رمان نیز سربازی آمریکایی خود را «کالکی» (آخرین تجلی ویشنو، خدای هندوان) معرفی می‌کند. او درصدد است نقشی مخرب ایفا کند؛ به دیگر سخن او در فکر نابودی جهان برای آفرینشی نو برمی‌آید و عقاید افراطی خود را در جای جای رمان آشکار می‌کند و...

چاپ اول

۲۲۰- مرگ جاستینا.

جان چپور: مترجم: ناتالی چوپینه. - تهران: تجربه. - ۲۴ ص. - پالستوی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

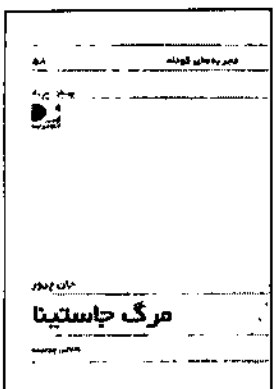
The death of justina

شابک:

۹۶۴-۶۴۸۱-۹۴-۹

این داستان کوتاه، ماجرای مردی است که با مرگ عمه همسرش، دچار دردسرهای می‌شود و برای دفن و کفن او با موانع قانونی روبه‌رو می‌گردد.

قهرمان داستان در اصل، در جامعه‌ای زندگی می‌کند که گرفتار قواعد خشک و غیر انسانی است. خود او در قسمتی از داستان درباره مردمان چنین جامعه‌ای خاطر نشان می‌کند که آنان معنی مرگ

را نمی‌فهمند. حال چگونه می‌توان انتظار داشت که معنی عشق را دریابد.

چاپ اول

۲۲۱- نفرین ابدی بر خواننده این برگ‌ها.

مانوئل پوییگ: مترجم: احمد گلشیری. - تهران: آفریگان. - ۳۲۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۱۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Eternal curse on the reader of these pages

شابک: ۹۶۴-۹۰۲۱۷-۳-۶

«مانوئل پوییگ» نویسنده نام‌آور آرژانتینی است که رمان حاضر را به زبان انگلیسی نوشته و اینک ترجمه فارسی آن عرضه می‌شود. در رمان «نفرین ابدی بر خواننده این برگ‌ها» از راوی خبری نیست، بلکه فضای آن به پاری گفت و گو و ابزارهای دیگر خلق می‌شود و اشخاص داستان نیز از آن طریق به صحنه می‌آیند. گفت و شنود اصلی در این رمان میان یک آمریکایی سی و چهار ساله به نام «لری» و «رامیرز» یک آرژانتینی هفتاد و چهار ساله است. «لری» در گذشته استاد تاریخ بوده که از دانشگاه اخراج شده و اکنون

روزگار خود را با 'رامیرز' پیر سیری می- کند و او را با ویلچر به گردش می-برد. رامیرز که از فعالان جنبش چپ و زنشانی سیاسی بوده گذشته خود را به عمد یا غیرعمد به یاد نمی-آورد. 'لری' نیز در کنار 'رامیرز' به ضد و نقیض گویی مشغول می-شود. ظاهراً یکی به دلیل ترس و دیگری به سبب خشم و دلخوری به تحریف گذشته دست می-زند و... یادآور می-شود شخصیت‌های آثار 'مانوئل پویگ' با پناه بردن به خیال-پردازی از درماتیک و یاس حاصل از موقعیت اسفناک خود می-گریزند و به یاری فرهنگ با بی-عنایتی‌های پیرامون خود مقابله می-کنند.

ادبیات انگلیسی و انگلوساکسون
۸۲۰

222- An introduction to literature in english.
Abbas Ali Rezai - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) - ۶۸۳ ص. - وزیری (شمیز) - ۱۷۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
مقدمه‌ای بر ادبیات انگلیسی
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۰۲۹-X

داستان انگلیسی
۸۲۳

چاپ اول
۲۲۳- آتیل
لوسی دول: مترجم: جلال نعمت‌اللهی. - تهران: گیتی. - ۶۰۲ ص. - جلد پانزدهم. - وزیری (سلفون) - ۲۸۰۰ ریال. - چاپ اول / ۴۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Attila
شابک: ۹۶۴-۵۹۲۹-۰۱-۶

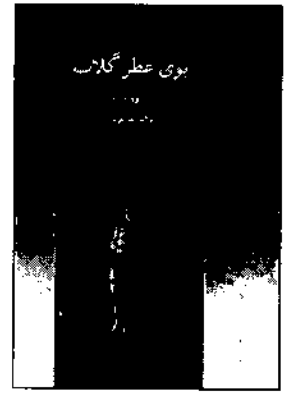

جلد: پانزدهم از مجموعه داستان‌های 'آتیل' شرح دل‌آوری‌ها و ماجراهای افسر

جوانی است به نام 'مارسیان'. او سفیر امپراتور روم است و در قسطنطنیه به جوانمردی و پهلوانی شهرتی وافر دارد. نام او در سرزمین پهن‌آور 'هونها' و در خاک 'آتیل' پیوسته بر سزبان‌هاست. زیر...

چاپ اول

۲۲۴- بوی عطر گلاب.
آنا وودوارد: مترجم: ساغر ساغرینیاوراستار: عبدالرحیم مردودشتی. - تهران: کویر. - ۳۱۴ ص. - رقمی (شمیز) - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۴۴-۵۰-۰

آنا وودوارد: دختر جوان و ماجراجویی از اهالی 'زلاندنو' است که در این کتاب خاطرات خود را شرح می-دهد. او با دانشجوی ایرانی به نام 'بیژن' در انگلستان آشنا می-شود و به وی دل می-بازد. 'بیژن' و 'آنا' سالیانی را در انگلستان و زلاندنو در کنار یک دیگر سیری می-کنند، اما بیژن اینک مجبور است به اصرار خانواده‌اش به ایران بازگردد. ناگزیر بیژن به ایران می-آید و 'آنا' نیز پس از چندی به او می-پیوندد و در مشهد اقامت می-گزینند. بدین ترتیب داستان این کتاب حکایت سیر زندگی و عشق 'آنا' است در ایران پس از انقلاب. 'آنا' در این کتاب از سفرهایش می-نویسد و از انقلاب ایران و روحیات مردم سخن می-گوید، همچنین روابط خانوادگی موجود در خانواده‌های ایرانی را به تصویر می-کشد و...

چاپ اول

۲۲۵- داستان دو شهر (متن کوتاه شده): ادبیات جهان برای جوانان.
چارلز دیکنز: مترجم: مهدی سحابی. - تهران: نشر مرکز، کتاب مریم. - ۱۴۲ ص. - رقمی (شمیز) - ۳۹۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۱۰۵-۶
۲۲۶- دریاچه شیشه‌ای.
مائو بنجی: مترجم: قدسی گلریز. - تهران: روزگار. - ۳۹۲ ص. - جلد اول. - رقمی (شمیز) - (دوره) ۳۷۳۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
The glass lake
شابک: ۹۶۴-۶۶۷۵-۲۳-۹

۲۲۷- دریاچه شیشه‌ای.
مائو بنجی: مترجم: قدسی گلریز. - تهران: روزگار. - ۵۱۹ ص. - جلد دوم. - رقمی (شمیز) - (دوره) ۳۷۳۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
The glass lake
شابک: ۹۶۴-۶۶۷۵-۲۳-۷

۲۲۸- دریاچه شیشه‌ای.
مائو بنجی: مترجم: قدسی گلریز. - تهران: روزگار. - ۲۵۸ ص. - جلد سوم. - رقمی (شمیز) - (دوره) ۳۷۳۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
The glass lake
شابک: ۹۶۴-۶۶۷۵-۲۶-۳

چاپ اول
۲۲۹- کشیش دهکده.
اولیور گلداسمیت: مترجم: داور آل محمد. - تهران: آشیانه کتاب. - ۲۶۴ ص. - رقمی (شمیز) - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
The vicar of wakefield
شابک: ۹۶۴-۶۳۵-۰۴۱-۰

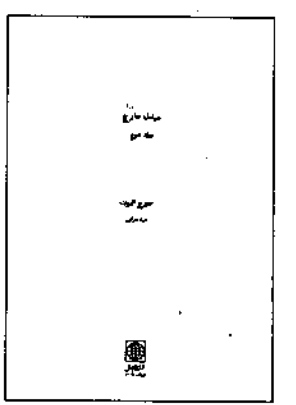

در این داستان، اوضاع اجتماعی انگلستان در قرن هجدهم و نظام ارباب - رعیتی حاکم بر آن به تصویر کشیده شده است. قهرمان داستان، 'دکتر پریمروز' شخصیتی روحانی است که به

اصول مذهبی و اخلاقی سخت پای‌بند است؛ بنابراین، زندان فقر و فشارهای خانوادگی هیچ گاه سبب نمی‌شوند که او اصول خود را زیر پا بگذارد. شخصیت مقابل دکتر پریمروز، مالک دهکده آقای 'تورن هیل' است. او جوانی است که برای اقتاع هوس‌های خود از هیچ رذالتی رو گردان نیست. و از این رو نسبت به دکتر پریمروز و خانواده او نیز ظلم‌ها روا می‌دارد، اما سرانجام در یکی از دام‌هایی که خود برای دیگران گسترده گرفتار می‌آید و...

۲۳۰- میدل مارچ.
جورج الیوت: مترجم: مینا سرابی. - تهران: دنیای نو. - ۶۲۸ ص. - جلد اول. - رقمی (کالینگور) - چاپ سوم / ۱۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۵۶۴-۱۵-۱

۲۳۱- میدل مارچ.
تهران: دنیای نو. - ۶۲۸ ص. - جلد دوم. - رقمی (کالینگور) - چاپ سوم / ۱۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۵۶۴-۱۷-۸

رمان حاضر اثر 'جورج الیوت' بانوی داستان‌نویس و شاعر انگلیسی (۱۸۱۹-۱۸۸۰) است که در چهار جلد به زبان اصلی تحت عنوان: 'a Study of Provincial Life' منتشر شده و اینک ترجمه جلد دوم آن به فارسی عرضه می‌شود. حوادث این رمان در روستا می‌گذرد و قهرمان اصلی آن دختر جوان و خیال‌پردازی است به نام 'دورتا' که در واقع نقشی از خصوصیات اخلاقی نویسنده را در بردارد. وصف محیط شهرستان و ذکر روحیات و آداب مردم، یکی از مشخصه‌های بارز این اثر است. 'دورتا' در این داستان دختر شایسته‌ای که با کشیشی علیل ازدواج می‌کند، کشیشی که می‌توانست جای پدر او باشد. با این همه، یک سال و اندی پس از مرگ او از ثروتش دست کشید تا با پسر خاله شوهرش ازدواج کند. این جوان که بسیار کم سن و سال است

نه دارای ثروت است و نه خانواده‌ای با اسم و رسم. بدین ترتیب، ازدواج بحث برانگیز دورتا در میان اطرافیان با واکنش‌های گوناگونی روبه‌رو می‌شود و به عمق احساس 'دورتا' توجه‌ای نمی‌گردد، زیرا اطرافیان او محصول جامعه‌ای هستند که در آن عواطف بزرگ و انسانی جنبه اشتباه به خود می‌گیرند، حال آن که هیچ روح بزرگی نیست که از محیط خارجی تاثیر نپذیرد و 'دورتا' نیز از این قاعده مستثنا نبوده است.

شعر آلمانی
۸۳۱

چاپ اول

۲۳۲- مرگ من روزی ...
مجموعه‌ای از: نمونه‌های آثار شاعران آلمان در نیمه اول قرن بیستم.
مترجم: فروغ فرخزاد، مسعود فرخ - زاد: خطاط: بیژن بیژنی. - تهران: کتابسرای تندیس. - ۱۶۰ ص. - رقمی (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
One day my death ...
شابک: ۹۶۴-۵۷۵۷-۰۰۰-۲

'مرگ من روزی' متضمن ترجمه اشعار چاپ نشده‌ای از 'فروغ فرخزاد' است که همراه با دست نوشته شاعر منتشر شده است. جملگی این اشعار از زبان آلمانی ترجمه شده که سروده بیست و هشت شاعر آلمانی است. هر شعر به اجمال معرفی می‌شود؛ سپس قطعه‌ای از او درج می‌گردد. 'وقتی که مرگ من فرا می‌رسد' سروده 'اوسپ کالتز' این گونه به فارسی ترجمه شده است؛ وقتی که مرگ من فرا می‌رسد، هنوز کتاب‌های زیادی در گنجینه من/ خواهند بود، که من می-خواستم آن‌ها را بخوانم/ بعدها شاید در روزهای بهتری/ وقتی که مرگ من فرا می‌رسد، هنوز داستان‌های زیادی/ خواهند بود که من می-خواستم آن‌ها را

نمایشنامه آلمانی

۸۳۲

چاپ اول

۲۳۳- خودشیفتگی آنا تول

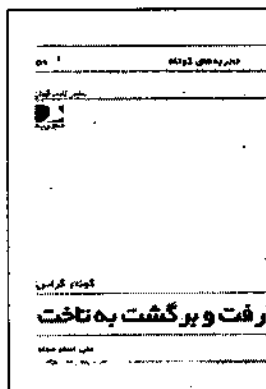
آرتور اشتیسلر: مترجم: مهدی بهرامی - تهران: تجربه، ۴۰ ص. - پالتویی (شمیز)، ۱۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Anatols grossenwahn

شابک: ۹۶۴-۶۲۸۱-۹۲-۲

های امروزی تدوین نماید. او دلقکی به نام کونلی را برای نمایش در نظر گرفته که اغلب در سیرک ایفای نقش کرده و

اکنون باید نقش یک مرده را بازی کند، در حالی که ...

داستان آلمانی

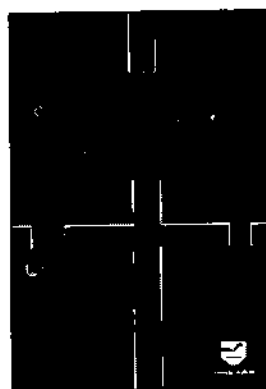
۸۳۳

چاپ اول

۲۳۵- شتل جردانو برانوی مرتد

برتولت برشت: مترجم: کاوه کردونی و پیراستار: علیرضا کوهفلاج - تهران: پژوهنده، ۱۰۴ ص. - پالتویی (شمیز)، ۳۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۱۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۳۰۲-۵۲-۱

ترجمه ۲۱ داستان کوتاه اثر 'برتولت برشت'. نویسنده شهیر آلمانی، در این کتاب جمع آمده که 'شتل جردانو برانوی مرتد' یکی از آنهاست. یادآور می‌شود 'جردانو برانو' دانشمند و متفکری بود که دادگاه تفتیش عقاید رم او را در اوایل قرن هفدهم به جرم ارتداد بر خرمنی از هیزم سوزاند. در این داستان، 'جردانو برانو' هنگامی که در زندان به سر می‌برده زنی طلبکار نزد او می‌آید تا پول دوخت شتل 'جردانو' را از او بازستاند. جردانو نیز به جای آن که اوقات خود را صرف نجات جان خود سازد، راهی برای پرداخت بدهی می‌یابد و ...

۲۳۴- رفت و برگشت به تاخت

گوتتر گراس: مترجم: علی اصغر حداد - تهران: تجربه، ۲۳ ص. - پالتویی (شمیز)، ۱۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Beritten hin und zuruck

شابک: ۹۶۴-۶۲۸۱-۹۰-۶

صحنه اصلی این نمایشنامه مربوط به تدوین نمایشنامه‌ای است که در آن چند بازیگر، مدیر تئاتر و نمایشنامه نویسی حضور دارند. نمایشنامه نویسی قصد دارد نمایشنامه‌ای ترازوی - کمیک با مایه-

۲۳۶- عقاید یک دلقک

هاینریش بل: مترجم: محمد اسماعیل زاده - تهران: نشر چشمه، ۲۵۶ ص. - رقصی (شمیز)، ۱۸۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۵۷۱-۷۶-۶

چاپ اول

'عقاید یک دلقک' اثر 'هاینریش بل'، نویسنده شهیر آلمانی است که اینک ترجمه‌ای از آن به دست داده می‌شود. 'هانس شنیر' قهرمان اصلی داستان است که ماجراها از زبان او (اول شخص) بازگو می‌شود. پیشه 'هانس شنیر' دلقکی است که هر از گاهی به صحنه می‌رود و تماشاگران را محو تماشای حرکات و دلقکی خود می‌سازد. او با دختری به نام 'ماری' که دارای مذهب پروتستان است آشنا شده سرانجام با او ازدواج می‌کند. 'هانس شنیر' که خود یک کاتولیک است بر این باور است که اعتقادات مذهبی مخالف تأثیری در زندگی آنها نخواهد داشت، اما به تدریج 'ماری' بر برخی باورهای خود پای می‌فشارد. از کار و شیوه 'شنیر' در بازیگری انتقاد می‌کند و نهایتاً زندگی این دو با اختلافات عیدهای روبه‌رو شده به چنایی آنها می‌انجامد. ماری سرانجام با دوست و رقیب 'شنیر' به نام 'تسوفتر' ازدواج می‌کند که او نیز معتقد به مذهب پروتستان است. اما 'شنیر' بعد از چنایی از ماری، در سواشیبی قرار می‌گیرد و در کار و زندگی، دچار رخوت، وقفه و سیر نزولی می‌شود. او دیگر چالاک و هنرمندی-های پیشین را در صحنه نمایش ندارد و اندک اندک از کار هنری رانده می‌شود و آخرالمر کار او به دریوزگی می‌کشد. 'هاینریش بل' در داستان حاضر وضعیت انسان معاصر را در عصر نازیسم و دوره جنگ عقاید، به تصویر می‌کشد.

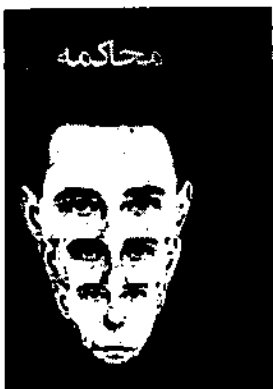
چاپ اول

۲۳۷- محاکمه

یتر هاندکه: مترجم: آرزو اقبالی و پیراستار:

کاظم فرهادی - تهران: نشر چشمه، ۱۷۶ ص. - رقصی (شمیز)، ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۵۷۱-۴۰-۵

کتاب حاضر ترجمه‌ای است از چند داستان کوتاه و نمایشنامه اثر 'یتر هاندکه'. داستان‌های کتاب محصول سال‌های جوانی نویسنده است که در آن به نوعی با قواعد متنازل زمان خود می‌نستیزد. مترجم در این باره خاطر نشان می‌کند: این سستیز در سبک داستان پردازی و بافت متن است، نه در واژه-سازی. استفاده بسیار از جملات فرعی و توضیحی در میان جملات اصلی که حتی در زبان مقصد نیز ابزاری پیچیده به شمار می‌آید، کار هاندکه را متمایز کرده است. به عنوان مثال، در داستان‌های 'درخت اعدام'، 'ساکرامنتو' و 'صحبت-های پدر در مزرعه ذرت'. نویسنده از دید بیننده‌ای بی‌طرف آنچه را که دیده می‌شود به تحریر درآورده است. در داستان 'صحبت‌های پدر در مزرعه ذرت' در صحنه‌های هجوم گرازها به مزرعه و به آتش کشیدن آن توسط جوان بی‌مهارت تمام از این گونه بازگویی بی‌طرفانه وقایع استفاده شده است. یادآور می‌شود دو داستان 'محاکمه' و 'فروشنده دوره-گرد' در این مجموعه نوعی خلاصه-نویسی 'هاندکه' از آثار 'کافکا' است.

ادبیات زبانهای رومانس

فرانسوی

۸۳۰

۲۳۸- سقوط اصفهان

ژان کریستفروفن: مترجم: محمد مجلسی - تهران: بدیهه، ۵۲۰ ص. - رقصی (گالینگور)، چاپ دوم / ۱۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۷۰۱-۱۴-۰

داستان فرانسوی

۸۳۳

۲۳۹- تهوع

ژان ریل: مترجم: امیرجلال الدین

اعلم، - تهران: نیلوفر، ۳۱۲ ص. - رقصی (شمیز)، ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۳۲۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۴۸۱-۰۶۰-۰

چاپ اول

۲۴۰- مادام بوواری

گوستاو فلوبر: مترجم: محمد مهدی فولادوند - تهران: جامی، ۴۱۶ ص. - رقصی (شمیز)، ۲۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Madame bovary

شابک: ۹۶۴-۵۶۲۰-۳۹-۲

قهرمان اصلی داستان، 'اما بوواری'، زن جوانی است که نمی‌تواند در برابر ابتذال و شخصیت عادی شوهرش که در عین حال نیک نفس بود، سر فرود آورد. از این رو، 'اما' پیوسته از زندگی یکنواخت و بی‌جاذبه خود می‌گریزد و سرانجام رابطه‌ای عاشقانه با جوانی به نام 'لئون' برقرار می‌سازد و یک چند روح سرکش خود را به آرامش می‌رساند. اما دیری نمی‌پاید که شوق تجمل در او برانگیخته شده و برای دستیابی به رفاه و زندگی پر تفتن به قرض روی می‌آورد و چنان در این راه افراط می‌کند که کارش به بن بست ختم می‌شود. زیرا او خود را در دست رباخواری پیر گرفتار می‌بیند که تنها بیست و چهار ساعت به او مهلت داده شده تا قرض سنگینش را بپردازد. 'اما' که اینک دستش به جایی نمی‌رسد ناگزیر چاره را در خودکشی می‌بیند. او سرانجام پس از نوشیدن یک شیشه ارسنیک در کنار شوهرش جان می‌دهد. شوهری که پیوسته به او می‌گفت: 'مگر تو خوشبخت نبودی، آیا من مقصوم؟' من هر چه از دستم بر می‌آمد برای تو انجام دادم ...

داستان ایتالیایی

۸۵۳

۲۴۱- از طرف او

آلیا دس پدس: مترجم: بهمن فرزانه - تهران: آگاه، ۶۴۸ ص. - رقصی (شمیز)،

۲۵۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۲۲۰۰
نسخه.
عنوان به لاتین:
Dalla parte di lei
شابک: ۹۶۴-۲۱۶-۰۹۰-۸

چاپ اول

۲۴۲- دفترچه ممنوع.
آلیا دس پدس؛ مترجم: بهمن فرزانه -
تهران: بدیده - ۳۵۲ ص. - رقی
(شمیز) - ۱۹۵۰۰ ریال - چاپ اول /
۲۵۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۰-۱۸-۳

رمان حاضر نشانگر تفاوت‌های سه نسل مختلف است که از زبان یک مادر بازگو می‌شود. او حداقل دو نسل قبل و بعد خود است که خاطرات و ماجراهای روزانه را در دفترچه‌ای یادداشت می‌کند. او از زمانی که دختر بچه‌ای بوده و اینکه که صاحب دختری است بینه تفاوت‌های نسل مادرین خود و فرزندش را لمس می‌کند و طی آن اختلافات سه نسل را از نظر معیارهای اخلاقی، خواسته‌ها، دغدغه‌ها و آرمان‌ها یادآور می‌شود و در قالب یادداشت‌های متعدد تضاد نسل‌ها را در گذر زمان روایت می‌کند.

داستان اسپانیایی
۸۶۳

چاپ اول

۲۴۳- از عشق و دیگر اهریمنان.
گابریل گارسیا مارکز؛ مترجم: احمد گلشیری - تهران: آفرینگان - ۲۲۰ ص. - رقی (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Of love and other demons
شابک: ۹۶۴-۹۰۲۱۷-۳-۴
رمان از عشق و دیگر اهریمنان اثر

گابریل گارسیا مارکز نویسنده شهر کلمبیایی، داستان عشق دختر پر شر و شور، همچنین کشیش کتابخوانی است که برای نظارت بر مراسم جن‌گیری او انتخاب شده است. زمان رمان که در یکی از پناذر آمریکای جنوبی می‌گذرد، دوران مستعمره نشینی، تفتیش عقاید و هنگامه دزدان دریایی است. سگی هار

سی پروا ماریا را که تنها دختر خانواده-ای اشرافی و فاسد است، گاز می‌گیرد. هر چند محل گاز گرفتنی بهبود می‌یابد و پزشک چیزی که جای نگرانی باشد در دختر نمی‌بیند، پس از چندی خبر بیماری سی پروا ماریا به گوش اسقف می‌رسد و او با این استدلال که اهریمن‌ها از راه زخم‌های به جسم دختر راه جستجو، دستور می‌دهد که دختر ترک برای امر جن‌گیری و درمان روحی مدتی را در صومعه بگذراند و...

چاپ اول

۲۴۴- پدرو پارامو.
خوان رولفو؛ مترجم: احمد گلشیری - تهران: آفرینگان - ۲۲۰ ص. - رقی (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Pedro paramo
شابک: ۹۶۴-۹۰۲۱۷-۲-۸

پدرو پارامو اثر خوان رولفو، نویسنده مکزیکی (۱۹۱۷-۱۹۸۶) یکی از ده رمان برجسته قرن بیستم به شمار می‌آید که

به نوعی فضای زندگی نویسنده در آن انعکاس یافته است. پدرو پارامو داستان خودکام‌های است به همین نام که برای رسیدن به خواسته‌های خود هرکاری را مجاز می‌دانند و هرکس را که در سیرایش قرار گیرد از میدان به در می‌کنند. او حتی پدر و شوهر زن را که به او دل بسته است می‌کشد و زن را تصاحب می‌کند. اما این زن، یعنی "سوسانا" با دیبای پسران خود خود کاری ندارد. "سوسانا" زنی عجیب، شکننده، رویایی، پیوسته در مرز دیوانگی و دچار کابوس و اوهام است. حمله‌های پیاپی و تشنج‌های شبانه او را آزار می‌دهد و تنها به خاطر-های گذشته و شوهر پیشین خود دلخوش است. رمان "پدرو پارامو" با سبکی منحصر به فرد به گونه تابلوهای متعدد ارائه می‌شود که بظاهر ارتباطی با یک دیگر ندارد، اما تنها در پایان رمان است که به صورت یک کل منسجم معنای خود را برای خواننده آشکار می‌کند. این تابلوها همچون تکه‌های شکسته آینه‌است که خواننده رفته رفته چهره شخصیت‌های رمان به ویژه "سوسانا" را به صورت کامل در آن مشاهده می‌کند.

۲۴۵- صد سال تنهایی.

گابریل گارسیا مارکز؛ مترجم: محمدرضا راهور؛ ویراستار: نیکتا تیموری - تهران: آنگون - ۲۹۶ ص. - رقی (شمیز) - ۲۳۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۳۱۵۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Cien anos de soledad
شابک: ۹۶۴-۹۱۶۶۸-۳-۱

چاپ اول

۲۴۶- ناپدیدشدگان.
آریل دورفمان؛ مترجم: احمد گلشیری - تهران: آفرینگان - ۲۲۰ ص. - رقی (شمیز) - ۱۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Widows
شابک: ۹۶۴-۹۰۲۱۷-۵-۲

آریل دورفمان نویسنده اهل شیلی است که در سال ۱۹۷۳ به دنبال کودتای نظامی و سرنگونی "سالوادور آلنده" ناگزیر به تبعید خود خواسته دست می‌زند و کشورش را ترک می‌گوید. وی رمان "ناپدیدشدگان" را در همین دوران تبعید به رشته تحریر درمی‌آورد. ماجرای "ناپدیدشدگان" در روستایی می‌گذرد که رودخانه‌ای از دل آن عبور می‌کند، در

آغاز جسد متلاشی شده‌ای را آب

رودخانه با خود می‌آورد و مردم روستا با بهت و حیرت آن را نظاره می‌کنند. جسد شناخته شدنی نیست، از این رو پیرزنی که پدر، شوهر و دو فرزندش گم شده‌اند ادعا می‌کنند که جسد به او تعلق دارد. سپس زنان دیگری نیز که هر کدام، یک یا چند تن از بستگانشان ناپدید شده‌اند ادعای مشابهی سر می‌دهند. اما مقامات محلی از تحویل جسد به زنان خودداری می‌کنند. چندی نمی‌گذرد که جسد دومی را رودخانه با خود می‌آورد و... گفتنی است "ناپدیدشدگان" اثری است جهانی که نماد هراس‌آور موقعیت سیاسی کشورهای آمریکای لاتین بوده و در آن موقعیت تکان دهنده زنان بازگو می‌شود.

ادبیات پرتغالی

چاپ اول

۲۴۷- شعرها و ترانه‌ها.
وینیسوس دموراس؛ مترجم: حمید زرگرباشی - اصفهان: نقش خورشید - ۱۲۴ ص. - رقی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۴۱-۰۸-۷

وینیسوس دموراس شاعر سرشناس برزیلی است که در این جا ترجمه‌ای از اشعار او به چاپ رسیده است. اشعار و ترانه‌های برگزیده در این دفتر به ترتیب تاریخ سرودن آنها تنظیم شده و در

مجموعه اشارتی دارد به تکوین ذهنی شاعر. "قطعه سرگشته" این گونه ترجمه شده است: بیدار خواهم کرد پزندگان شب را / که در هراس از تاریکی / بر شاخسارها خموشند / و طلوع بگاه را، بیدار / به انتظار نشستند / بیدار خواهم کرد مستان را / پای دروازه کلیساها / سگ‌های خوابگرد را / و آن اسرار معمول / که گرد شب را فرا گرفته - اند...

ادبیات زبانهای هند و اروپای شرقی و سلتی

چاپ اول

۲۴۸- حاجی مراد.
لئو تولستوی؛ مترجم: حسین صادق‌اوغلی - تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی - ۲۴۰ ص. - رقی (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۳۰-۸۹۰-۵

"حاجی مراد" اثر "تولستوی" که اینک ترجمه‌ای از آن به دست داده می‌شود شرحی است از دل‌آویزی‌های مردی از ناحیه داغستان که علیه اربابش "شامیل" طغیان می‌کند و یک چند یابی می‌شود. شامیل به همه نیروهای خود و روستاییان اعلام کرده که در صورت دستگیری حاجی مراد - مرده یا زنده - هدایای هنگفتی دریافت خواهند کرد. اما حاجی مراد درصدد راهی است تا بدان وسیله به "شامیل" حمله آورد و از شر او خلاص شود. به همین منظور او به جانب نیروهای روس می‌رود تا از آن طریق بتواند بر شامیل فائق آید، اما...

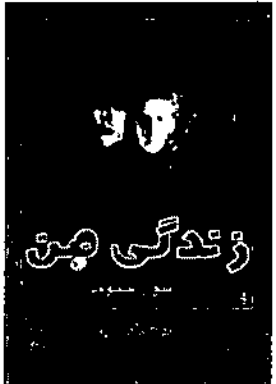
چاپ اول

۲۴۹- زندگی من.
آنتون پاولوویچ چخوف؛ مترجم: احمد گلشیری - تهران: آفرینگان - ۱۸۰ ص. - رقی (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

My life

شابک: ۹۶۴-۹۰۲۱۷-۱-X

زندگی من اثر آنتوان چخوف (۱۸۶۰-۱۹۰۴) نویسنده مشهور روسی. داستان دلدادگی «میسائل» و «مانشا» و به خصوص عشق این دو به روستاست. «میسائل» و «مانشا» هر یک به دلایلی از زندگی در شهر دازدهاند و می‌خواهند در روستا سکنی گزینند. آنان راهی روستایی می‌شوند که عطر ملایم سیدارها، سرسبزی باغ‌ها، نمه پرندگان و هوای پاک و نشاط آور در انتظار آنهاست. اما این همه ظاهر قضیه است، زیرا در روستا زشتی‌هایی نیز هست که بعدها قهرمانان داستان با آن مواجه می‌شوند و...

۲۵۰- عشقهای خنده‌دار.

میلان کوندرا مترجم: فروغ پوریوری - تهران: روشنگران و مطالعات زنان - ۱۷۶ ص. - رقی (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Laughable loves

شابک: ۹۶۴-۵۵۱۲-۸۱-۶

چاپ اول

۲۵۱- و دیگر هیچ ... (مجموعه اشعار بزبان ارمنی).

زور ایراهامیان - تهران: تابری - ۳۶ ص. - رقی (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۴۷۹-۳۱-۶

ادبیات زبانهای آفریقایی - آسیایی (خاص و عامی) ۸۹۲

۲۵۲- برگزیده‌ای از متون نظم و نشر عربی: با تجدیدنظر کلی و اضافات.

به‌اهتمام: محمد رادمنش، امیر سلمانی - رحیمی - مشهد: به نشر - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ چهاردهم / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

A selection of the arabic texts of poetry and prose

شابک: ۹۶۴-۹۰۵۷۶-۶-۸

چاپ اول

۲۵۳- در یثرب: میحی پیرامون ادبیات عرب.

برهان رسول‌آبادی - کرمانشاه: انتشارات کرمانشاه - ۴۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۳۳۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۶۰۳-۰۰-۹

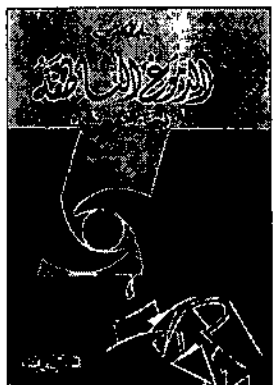

نگارنده ابتدا به اختصار از وضعیت شعر در عرب جاهلی سخن می‌گوید و دلایل روی آوری قبایل را به شعر، نوعی عنصر تبلیغ و تفاخر علیه قبایل دیگر و ارادت به اهل بیت پیامبر (ص) برمی‌شمارد. سپس به اجمال شرحی از زندگی «فرزدق» (تولد ۲۰ هجری) به دست می‌دهد و در پی آن ترجمه‌ای از شعر معروف فرزدق در توصیف امام سجاد (ع) - که در حضور «ولید بن عبدالملک اموی» ولیعهد و برادر هشام صورت گرفت - فراهم می‌آورد. در انتهای کتاب قصیده فرزدق با نظم عبدالرحمان جامی آمده است.

چاپ اول

۲۵۴- الدموع الناطقة فی رثاء النبی (ص) و آله (ع).

جابر کاظمی - قم: شریف الرضی - ۲۰۰ ص. - جلد دوازدهم - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.

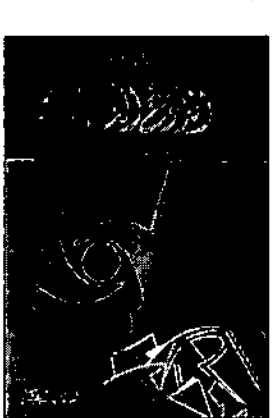
جزء دوازدهم از مجموعه حاضر متضمن قصایدی است به زبان عربی که در وصف و رثای پیامبر اکرم (ص) و اهل بیت ایشان به نظم کشیده شده است.

چاپ اول

۲۵۵- الدموع الناطقة فی رثاء النبی (ص) و آله (ع).

شاعر: جابر کاظمی - قم: شریف الرضی - ۱۹۲ ص. - جلد سیزدهم - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۰۴۶-۷۷-۰

در جزء سیزدهم از مجموعه «الدموع الناطقة» ۲۴ قصیده به زبان عربی در مدح و رثای پیامبر اکرم (ص) و خاندان ایشان به چاپ رسیده است.

چاپ اول

۲۵۶- دیوان العیدانی.

شاعر: عبدالنبی عیدانی - قم: دارالتفسیر - ۷۸ ص. - رقی (شمیز) - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۳۹۸-۳۷-۵

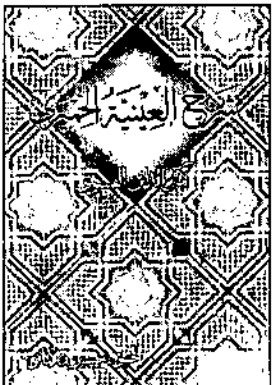
کتاب متضمن اشعاری است به زبان عربی که در وصف و رثای اهل بیت پیامبر به ویژه قیام امام حسین (ع) سروده شده است. دیوان حاضر متعلق به «علاءالدین العیدانی» (تولد: ۱۳۳۰ هـ - ق) است.

۲۵۷- شرح عینیه الحمیری.

کمال‌الدین محمدبن محمد قسوی - قم: دفتر نشر الهادی - ۱۱۶ ص. - رقی (شمیز) - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۴۰۰۰-۷۴-۹

چاپ اول

در کتاب ابتدا متن قصیده عینیه «اسماعیل الحمیری» معروف به «السید» به چاپ رسیده است. (این قصیده به مدح اهل بیت پیامبر (ص) اختصاص دارد). در پی آن شرح مبسوط قصیده با ذکر جزئیات فراهم می‌آید. همچنین در انتها فهرست منابع درج می‌گردد.

۲۵۸- مجموعه داستانهای بهلول عاقل شامل: حکایات شیرین و پند و اندرز.

گردآورنده: محمود متدین - تهران: رجی - ۲۲۴ ص. - جیبی (گلاسه) - ۱۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۰۷۵۴-۸-۸

چاپ اول

۲۵۹- موعظه شیطان و چند داستان کوتاه.

نجیب محفوظ: مترجم: محمد جواهر کلام - تهران: شادگان - ۲۰۰ ص. - رقی (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۹۱۷-۰۳-۴

کتاب در دو بخش فراهم آمده است. بخش نخست حاوی مقالاتی است که در آن «نجیب محفوظ» نویسنده نامی عرب معرفی شده است. در بخش دوم نیز ترجمه چند داستان کوتاه از نامبرده به چاپ رسیده است. در بخش نخست که در معرفی و شناخت نجیب محفوظ نام گرفته این عناوین آمده است:

«گاهشمار وقایع زندگی نویسنده»، مقدمه مترجم انگلیسی، «کوچه مدق» (کوچه

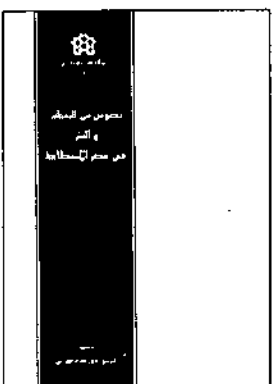
مدق» یکی از آثار نجیب محفوظ است. «پیام نجیب محفوظ به فرهنگستان سوند»، «گفتگو با نویسنده» و «فهرست آثار به ترتیب تاریخ نشر». بخش دوم کتاب ترجمه چند داستان کوتاه از «نجیب محفوظ» است که عبارتند از: «نامه»، «ملاقات»، «پس از غروب»، «تصمیم ناگهانی»، «سلطان»، «آدمکش»، «ایوب» و «موعظه شیطان». داستان «نامه» حکایت مردی است که جنایتی مرتکب شده، اما با تغییر چهره و نام، روال عادی زندگی را پی می‌گیرد و از ترس مجازات در امان می‌ماند. او صاحب منزل نه طبقه‌ای می‌شود و آنها را به اجاره وامی‌گذارد. تا این که یک روز، نامه‌ای به دست او می‌رسد با این مضمون که «آجل رسید» با این نامه مرد دچار دلهره و هراس می‌شود و...

چاپ اول

۲۶۰- نصوص من النظم و النثر فی عصر الانحطاط.

نادر نظام‌طهرانی - تهران: دانشگاه علامه طباطبائی - ۱۴۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۵۴۳-۶۶-۹

در این کتاب تنی چند از شعرا و نویسندگان عرب در دوره انحطاط و

نقصان شعر و ادب - از قرن هفتم تا قرن نهم هـ ق - معرفی می‌شوند، سپس نمونه‌ای از آثار آنان درج می‌گردد. «البوصیری»، «ابن نباته»، «ابن النجاس»، «محمد بن دانیال»، «ابن بطوطه» و «ابن خلکان» از جمله این اشخاص هستند. هر یک از اشعار متن با ذکر معانی آن به عربی، به چاپ رسیده است.

چاپ اول

۲۶۱- هزار و یک شب: قصه‌های گزیده.

عبدالحلیم طسوجی تیریزی؛ مترجم: اقدس رزازی فر، علیرضا رضاداد. - تهران: قدیانی. - ۳۷۲ ص. - جلد اول. - پالتویی (سلفون). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۴۱۷-۲۹۶-۵ شابک:

جلد نخست از «قصه‌های گزیده هزار و یک شب» متضمن پنج حکایت یا قصه بلند است که عبارت‌اند از: «اسب ابنوس»، «علی مصری»، «خودر»، «عجیب و غریب» و «معروف پسنه‌دوز». گزیده حاضر براساس مقایسه سه چاپ فارسی (کلاله خاور، نشر دانش‌نو و گوتنبرگ)، ترجمه «عبدالحلیم طسوجی»، تدوین شده و در زیرنویس معانی پارهای از واژگان، اصطلاحات و عبارات عربی ذکر گردیده است. در مقدمه کتاب، از چگونگی پیدایش قصه‌های هزار و یک شب، افسانه‌ها و حکایات آن، همچنین ارزش‌های ادبی این اثر که ترجمه‌ای است از الف لیله و لیله، سخن به میان آمده است.

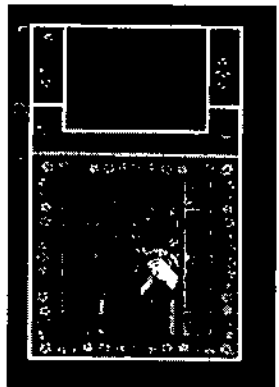
چاپ اول

۲۶۲- هزار و یک شب: قصه‌های گزیده.

عبدالحلیم طسوجی تیریزی؛ مترجم: اقدس رزازی فر، علیرضا رضاداد. - تهران: قدیانی. - ۳۲۴ ص. - جلد دوم. - پالتویی (سلفون). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ

اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک:

۹۶۴-۴۱۷-۲۹۷-۳

در جلد دوم از مجموعه حاضر، پنج قصه بلند از قصه‌های «هزار و یک شب» به طبع رسیده و در زیرنویس معانی برخی عبارات و واژگان دشوار درج گردیده است. عناوین قصه‌های این مجلد بدین قرار است: احمد دلف و حسن شومان با دلیل محتاله و دخترش، «دلیل محتاله و علی زیبیق»، «حسن بصری و نورالستار»، «خلیفه صیاد» و «ابوقیر و ابوصیر».

چاپ اول

۲۶۳- هزار و یک شب: قصه‌های گزیده.

عبدالحلیم طسوجی تیریزی؛ مترجم: اقدس رزازی فر، علیرضا رضاداد. - تهران: قدیانی. - ۲۵۲ ص. - جلد سوم. - پالتویی (سلفون). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. ۹۶۴-۴۱۷-۲۹۸-۱ شابک:

مجلد سوم از «قصه‌های گزیده هزار و یک شب» شامل یک قصه (بطه و طاووس) و چهل و هشت قصه کوتاه است که در پلورقی، معانی واژگان و اصطلاحات دشوار، همچنین عبارات عربی به دست داده شده است.

چاپ اول

۲۶۴- یادداشتهای یک دادستان از روستاها. توفیق حکیم؛ مترجم: حیدر محلاتی. -

تهران: جمال‌الحق. - ۱۷۲ ص. - رقعی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک:

۹۶۴-۵۶۷۱-۲۸۰-۰

«توفیق الحکیم» از نویسندگان نوگرایی عرب است که در سال ۱۸۹۸ م در شهر اسکندریه مصر به دنیا آمد. وی در این اثر زندگی مردم یک روستای دور افتاده و فقیر مصری را به تصویر می‌کشد؛ به گونه‌ای که جنبه‌های اجتماعی آن از قبیل آداب و رسوم، رفتار و کردار، افکار و عقاید، برخوردها و ناهنجاری‌ها را با چند داستان به هم پیوسته بازگو می‌کند. داستان از زبان یک دادستان روایت می‌شود و طی آن سلسله اتفاقات روستا تشریح می‌گردد.

ادبیات زبانه‌های اورال - آلتایی، سبیریایی قدیم و ... ۸۹۲

چاپ اول

۲۶۵- ایکی گویرچین. مهدی روشن ضمیر؛ مترجم: کریم مشروطه‌چی. - تهران: دنیا. - ۵۶ ص. - رقعی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۵۰۰ نسخه. شابک:

۹۶۴-۴۶۴-۰۱۱-X

در این کتاب، منظومه «دو کبوتر» اثر «لاهارتین» به زبان ترکی ترجمه شده و در ابتدای آن نیز شعر «دو کبوتر» سروده

«دکتر اعلم‌الدوله نقفی» به چاپ رسیده که ابیات نخستین آن چنین است: دو کبوتر ساکن یک آشیان / دیرگاهی گشته با هم رایگان / سال‌ها عقد اخوت داشتند / مهربانی‌ها و الفت داشتند / آن یکی گفت عزلتم افسرده کرد / آشیان، قلب مرا پژمرده کرد / قصد آن دارم جهانگردی کنم / این زنی بکنارم و مردی کنم!..

چاپ اول

۲۶۶- حیات نغمه‌لری. شاعر: انشاالله تقی‌زاده. - تهران: اندیشه نو. - ۱۹۲ ص. - رقعی (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Hayat nagmalari ۹۶۴-۶۷۴۱-۲۶-۶ شابک:

در مجموعه حاضر اشعاری چند به زبان ترکی فراهم آمده است. این اشعار به سبک سنتی سروده شده و اغلب دارای مضامین عاشقانه هستند.

چاپ اول

۲۶۷- خلوت‌نشین عشق. امان قلیچ شادمهر. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری. - ۱۲۴ ص. - رقعی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۱۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Love seclusion ۹۶۴-۴۷۱-۵۸۰-۲ شابک:

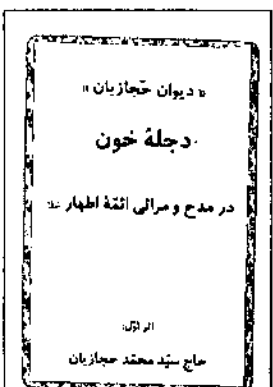

«خلوت‌نشین عشق» کتابی است درباره سرگذشت «مختومقلی فراغی» (۱۱۵۲ - ۱۲۱۰ هـ ق) وی از تیره «گرگز» در شمال شرق «گنبد کاووس» در محلی به نام «گینگ جای» چشم به جهان گشود. دوره نخست زندگی مختومقلی در کسب علوم زمان و مسافرت به اکتاف گذشت و بخش دیگری از روزگار او مقارن جنگ «کریم خان زند» با «محمد حسن خان قاجار» بود. اشعار او که به زبان ترکی سروده شده یادآور زندگی ایللی و دغدغه‌های عرفانی است. در بخش نخست این کتاب شرح‌حالی از زندگی «مختومقلی فراغی» به دست داده شده و در بخش دوم جنبه‌های عرفانی و سلوک او به تفصیل بیان گردیده است. در این بخش ویژگی‌های عرفانی شعر مختومقلی - همراه با نمونه‌هایی چند - بررسی می‌شود.

چاپ اول

۲۶۸- دجله خون: در مدح و مرثیة ائمه اطهار. شاعر: محمد حجازیان. - تهران: احمدی. - ۴۱۶ ص. - جیبی (گالینگور). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک:

۹۶۴-۶۷۹۷-۱۰-۵

آن چه در این کتاب به چاپ رسیده اشعاری است به زبان ترکی که در مدح فضایل و مرثیة اهل بیت پیامبر (ص) به نظم درآمده است.

چاپ اول

۲۶۹- یادگار محمدی در مرثیة و مناقب (ائمه اطهار علیهم السلام). مجید محمدی-هشترودی. - تهران: احمدی. - ۴۸۰ ص. - جیبی (گالینگور). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک:

۹۶۴-۶۷۹۷-۰۹-۱

ادبیات زبانهای چینی و تبتی و زبانهای جنوبشرقی آسیا

چاپ اول

۲۷۰- پیمانی که شکسته شد: داستانهای کوتاه ژاپنی.

لافتادیو هرن، مترجم: امیرعباس خسروی. تهران: نشر مرکز. - ۹۶ ص. - رقمی (مقوایی). - ۵۹۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۵۳۰-۲

نمایه عنوان

An introduction to literature in english 222
Literary schools for university students 209
Shahnameh: the epic of the kings the national epic of persia by ferdowsi 40

آئینه عشق و صفا ۸۹
ای عشق ۱۴۶
ای، تاریخی ۹۰
آینا ۲۲۳
آخرین گودال ۲۱۲
آموزش گام به گام ادبیات فارسی (۱) سال اول نظام جدید ۹
آوایی در تنهایی ۹۱
لیلیس کوچک ۱۴۷
ادبیات فارسی: راهنمای دبیران، دانش آموزان دبیرستانها و داوطلبان کنکور عمومی و اختصاصی ... ۱۰
ادبیات معاصر ایران ۱۶
از بی قراری تا فرار ۱۲۸
از جنس خورشید ۹۲
از حوالی برد و بلوط ۹۳
از خاک تا افلاک ۴۸
از هسبا تا نیما (تاریخ ۱۵۰ سال ادب فارسی) ۱۷-۱۸

از طرف او ۲۴۱
از عشق و دیگر اهریمنان ۲۴۳
از غارت بهار ۲۰۱
از غبار و مه چراغی ساختم ۹۲
از کوچه زندان: درباره زندگی و اندیشه حافظ ۵۹
از ولایت باران ۹۵
از هزار بنفشه عشق: مجموعه شعر ۹۶
از دحام رنگ و شور و عاطفه: مجموعه شعر ۹۷
اسکارت ۲۱۲
اعتراف ۲۰۰
اگر نبود عاشقی ... (مجموعه شعر) ۹۸
امیرحسین فردی ۱۹
ایکی گوچیچین ۲۶۵
باغ سبز عشق: چند داستان منوی ۲۹
برگزیده‌ای از داستانهای منوی منوی ۱۴۹-۱۵۰-۱۵۱
برگزیده‌ای از متون نظم و نثر عربی: با تجدیدنظر کلی و اضافات ۲۵۲
برگی از تاریخ ادبیات معاصر ایران ۹۹
بوی عطر کلاب ۲۲۲
به انتظار تو خواهم ماند ۱۵۲

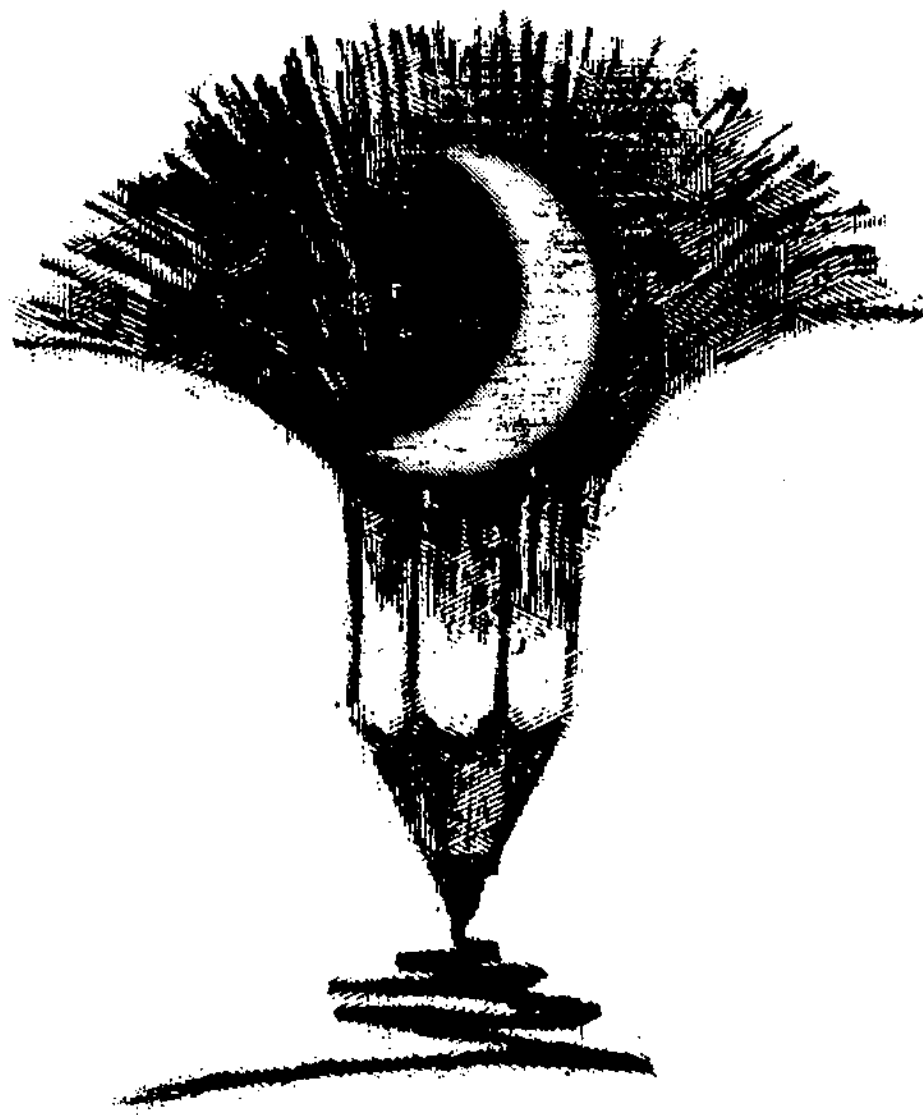
بیا بشنو اقدیم ۲۰۶
پای برای دوشین و داستانهای دیگر ۱۵۳
پاییز را فراموش کن ۱۵۴
پدر پارامو ۳۳۴
پیمانی که شکسته شد: داستانهای کوتاه ژاپنی ۳۷۰
تا رنگ بخورد ... ۱۰۰
تاریخ ادبیات آمریکا ۲۱۰
تاریخ نقد جدید ۱
تاریخ نقد جدید: بخش دوم: نیمه دوم قرن نوزدهم ۲
تاریخچه نقد ادبی ۲
تاملاتی در جامعه‌شناسی ادبیات ۱۹۸
تجلی شخصیت علی (ع) فاطمه (س) حسین (ع) در شعر فارسی (از رودکی تا عصر حافظ) ۲۱
تخیل ۲۰۷
ترانه‌های کوچک غرب (۱۲۵۹ - ۱۲۵۸) ۱۰۱
ترجمه کتاب جواهرالبلاغه ۵
تلوایه ۱۰۲
تپوع ۲۳۹
جاسوس: مجموعه قصه انقلاب ۱۵۵
جبه‌خانه ۱۵۶
چند شاخسار از چندین گلزار ۱۰۳
چهار فصل در بازخوانی شعر ۱۴۲
حاجی مراد ۲۴۸
حافظ شیراز ۶۰
حرم دل ۱۵۷
حیات نقماری ۲۴۶
خانه مخروبه ۱۵۸
خلوت شبهای تنهایی ۱۵۹
خلوت‌نشین عشق ۲۶۷
خواجه مخوف ۱۶۰
خودشنفگی آنتول ۲۳۳
خوشه‌های خشم (ادبیات کلاسیک معاصر) ۲۱۴
خون‌بس و عشق‌های خیابانی ۱۶۱
خیال تو ۱۶۲
خیال خام ۱۶۳
خیال یاس ۱۰۴
دارا و نادر ۲۱۵-۲۱۶-۲۱۷
داستان دو شهر (هفت کوتاه شده): ادبیات جهان برای جوانان ۲۲۵
داستان کوتاه ۲۰۸
داغ شقایق ۱۶۴
دجله خون: در مدح و مراثی ائمه اطهار ۲۶۸
در آبی باورها ۱۰۵
در آرزوی خوبی و زیبایی (گزیده بوستان سمدی) ۵۰
در پهنای شب ۱۶۵
در خلوت علی (ع) زیباترین سروده‌های پارسی در مقام علی (ع) ۱۰۶
در خم آهن ۱۶۶
در رثای نور: مجموعه نوحه‌های سینه‌زنی ۲۴
در کوچه‌های آن ۱۰۷
در مدرسه مولانا: سیری در مثنوی منوی ۵۱
در یثرب: میثی پیرامون ادبیات عرب ۲۵۳
درختان (سرگذشت سیارد) ۲۱۸
درد شراب خدا ۱۶۷
درباره شیشه‌ای ۲۲۶-۲۲۷-۲۲۸
دعای کبیل با ترجمه نظم و نثر ۱۰۸
دقت‌چیز منوع ۲۲۲
دل‌شدگان (ترانه‌ها، سرودها و تصنیف‌های ملی) ۲۳
الدموع الناطقه فی رثاء النبی (س) و آله (ع)

دیوان الیدلانی ۲۵۶
دیوان پروین اعتصامی ۸۸-۸۷
دیوان حافظ ۶۱-۶۲-۶۳
دیوان حافظ شیرازی ۶۴-۶۵
دیوان حافظ شیرازی: از نسخه محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی ۶۶
دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ ۶۷
دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی با استفاده از نسخه تصحیح شده محمد قزوینی و دکتر قاسم غنی ۶۸-۶۹
دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی به همراه شرح‌لغات دشوار ۷۰
دیوان خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی: از روی نسخه محمد قزوینی و قاسم غنی ۷۲
دیوان صفی علیشاه شامل: قصائد - غزلیات - ترجیمات - رباعیات همراه با مثنوی بحرالحقایق ۲۰
دیوان عماد خراسانی: متن کامل (جلد اول و دوم) ۱۰۹
دیوان غزلیات مولانا شمس‌الدین محمد خواجه حافظ شیرازی ۷۶
دیوان کامل حافظ با نفال ۷۷
دیوان نظیری نیشابوری ۸۱
دیوان وحشی بافقی ۸۲-۸۳
دیوانی مه و له وی ۲۰۳
دیوانی مه‌لا غفور دمیباغی ۲۰۴
راز کلیه مرگ ۱۶۸
راهبان کربلا شامل: واقعه کربلا اشعار مذهبی ادعیه و زیارت ۲۶
رباعیات حکیم عمر خیام نیشابوری ۴۱
رباعیات خیام ۷۸
رستم و سهراب از شاهنامه فردوسی ۳۷
رفت و برگشت به تاخت ۲۳۴
رقص در دل آتش ۱۶۹
رقص وداع ۱۷۰
روزنمای به روشنی: شعر اجتماعی ایران در قرن بیستم ۱۴۳
روزهای آبی ۱۷۱
روزهای سرد برفی ۱۷۲
ره‌خسته له سحر کونگره‌ی سته و ناساندنی بلیمه ته کان ۲۰۵
زخم‌خوردگان تقدیر ۱۷۳
زندگی در زندگی: تحلیل موت اختیاری و نقد و تطبیق آن در متونهای عطار ۲۴
زندگی من ۲۴۹
زندگینامه شاعران ایران ۲۲
سنوات چهارگزین‌های ادبیات فارسی (۵) سال سوم نظری ... ۱۱
سالمایی که بی تو گذشت ۱۷۴
سایه عشق ۱۷۵
ستاره در آینه ۱۷۶
سختن و سختوری ۶
سقوط اصفهان ۲۳۸
سگ ولگرد ۱۷۷
سونامه عاشورا: همراه با مدیحه‌سرایی شیوای اهل بیت ۲۵
سی‌بری چهارشنبه‌ها ۱۷۸
شاهنامه فردوسی: براساس چاپ مسکو ۲۸
شب مرین فینچ ۲۱۱
شرح عینیه الحمیری ۲۵۷
شرح مثنوی ۵۲
شمرها و ترانه‌ها ۲۴۷

شکوه یک عشق ۲۵۴-۲۵۵
شمالی‌های خاستن و شالی‌های دود (مجموعه شعر) ۲۵۶
شمر ۸۸-۸۷
شمر جردانو برانوی مرد ۶۱-۶۲-۶۳
شهر آرزوها ۶۴-۶۵
شیخ محمود شبستری فراسوی ایمان و کفر ۶۶
صحیفه سجادیه منظوم ۶۷
صد سال تنهایی ۶۸
عشق و صداقت ۶۹
عشقهای خنده‌دار ۷۰
عقاید یک دلک ۷۱-۷۲-۷۳
عمل نقد ۷۴
غزاله ۷۵
فارسی عمومی: برای دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ۷۶
فروغ فرخزاد: شعر فروغ فرخزاد از آغاز تا امروز ... ۷۷
فروغ گل: گزیده و شرح و تحلیل اشعار مثنوی دامنای ۷۸
فروغی موضوعی غزلیات سمدی ۷۹
فریبا کلهر ۸۰
فصل سرد ۸۱
قافله اشک: فصلنامه عاشورایی: نوحه‌های محرم و صفر سال ۱۳۷۹ ۸۲
قصه مشکل‌گشا: شامل دوازده امام خواجه نصیر و دعای توسل و ... ۸۳
قلب شیفته ۸۴
کالکی 'پس از پایان' ۸۵
کسانی مروزی و شعر و زندگی او ۸۶
کشیش دهکده ۸۷
کلیات سمدی: گلستان، بوستان، غزلیات، قصائد، قطعات و رسائل ۸۸
کوتریه (اشعار حضرت فاطمه زهرا (ع)) ۸۹
کوچه باغ یادها ۹۰
گراز ۹۱
گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان ۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰-۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵-۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸-۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱-۱۱۲-۱۱۳-۱۱۴-۱۱۵-۱۱۶-۱۱۷-۱۱۸-۱۱۹-۱۲۰-۱۲۱-۱۲۲-۱۲۳-۱۲۴-۱۲۵-۱۲۶-۱۲۷-۱۲۸-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۱-۱۳۲-۱۳۳-۱۳۴-۱۳۵-۱۳۶-۱۳۷-۱۳۸-۱۳۹-۱۴۰-۱۴۱-۱۴۲-۱۴۳-۱۴۴-۱۴۵-۱۴۶-۱۴۷-۱۴۸-۱۴۹-۱۵۰-۱۵۱-۱۵۲-۱۵۳-۱۵۴-۱۵۵-۱۵۶-۱۵۷-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱-۱۶۲-۱۶۳-۱۶۴-۱۶۵-۱۶۶-۱۶۷-۱۶۸-۱۶۹-۱۷۰-۱۷۱-۱۷۲-۱۷۳-۱۷۴-۱۷۵-۱۷۶-۱۷۷-۱۷۸-۱۷۹-۱۸۰-۱۸۱-۱۸۲-۱۸۳-۱۸۴-۱۸۵-۱۸۶-۱۸۷-۱۸۸-۱۸۹-۱۹۰-۱۹۱-۱۹۲-۱۹۳-۱۹۴-۱۹۵-۱۹۶-۱۹۷-۱۹۸-۱۹۹-۲۰۰-۲۰۱-۲۰۲-۲۰۳-۲۰۴-۲۰۵-۲۰۶-۲۰۷-۲۰۸-۲۰۹-۲۱۰-۲۱۱-۲۱۲-۲۱۳-۲۱۴-۲۱۵-۲۱۶-۲۱۷-۲۱۸-۲۱۹-۲۲۰-۲۲۱-۲۲۲-۲۲۳-۲۲۴-۲۲۵-۲۲۶-۲۲۷-۲۲۸-۲۲۹-۲۳۰-۲۳۱-۲۳۲-۲۳۳-۲۳۴-۲۳۵-۲۳۶-۲۳۷-۲۳۸-۲۳۹-۲۴۰-۲۴۱-۲۴۲-۲۴۳-۲۴۴-۲۴۵-۲۴۶-۲۴۷-۲۴۸-۲۴۹-۲۵۰-۲۵۱-۲۵۲-۲۵۳-۲۵۴-۲۵۵-۲۵۶-۲۵۷-۲۵۸-۲۵۹-۲۶۰-۲۶۱-۲۶۲-۲۶۳-۲۶۴-۲۶۵-۲۶۶-۲۶۷-۲۶۸-۲۶۹-۲۷۰-۲۷۱-۲۷۲-۲۷۳-۲۷۴-۲۷۵-۲۷۶-۲۷۷-۲۷۸-۲۷۹-۲۸۰-۲۸۱-۲۸۲-۲۸۳-۲۸۴-۲۸۵-۲۸۶-۲۸۷-۲۸۸-۲۸۹-۲۹۰-۲۹۱-۲۹۲-۲۹۳-۲۹۴-۲۹۵-۲۹۶-۲۹۷-۲۹۸-۲۹۹-۳۰۰-۳۰۱-۳۰۲-۳۰۳-۳۰۴-۳۰۵-۳۰۶-۳۰۷-۳۰۸-۳۰۹-۳۱۰-۳۱۱-۳۱۲-۳۱۳-۳۱۴-۳۱۵-۳۱۶-۳۱۷-۳۱۸-۳۱۹-۳۲۰-۳۲۱-۳۲۲-۳۲۳-۳۲۴-۳۲۵-۳۲۶-۳۲۷-۳۲۸-۳۲۹-۳۳۰-۳۳۱-۳۳۲-۳۳۳-۳۳۴-۳۳۵-۳۳۶-۳۳۷-۳۳۸-۳۳۹-۳۴۰-۳۴۱-۳۴۲-۳۴۳-۳۴۴-۳۴۵-۳۴۶-۳۴۷-۳۴۸-۳۴۹-۳۵۰-۳۵۱-۳۵۲-۳۵۳-۳۵۴-۳۵۵-۳۵۶-۳۵۷-۳۵۸-۳۵۹-۳۶۰-۳۶۱-۳۶۲-۳۶۳-۳۶۴-۳۶۵-۳۶۶-۳۶۷-۳۶۸-۳۶۹-۳۷۰-۳۷۱-۳۷۲-۳۷۳-۳۷۴-۳۷۵-۳۷۶-۳۷۷-۳۷۸-۳۷۹-۳۸۰-۳۸۱-۳۸۲-۳۸۳-۳۸۴-۳۸۵-۳۸۶-۳۸۷-۳۸۸-۳۸۹-۳۹۰-۳۹۱-۳۹۲-۳۹۳-۳۹۴-۳۹۵-۳۹۶-۳۹۷-۳۹۸-۳۹۹-۴۰۰-۴۰۱-۴۰۲-۴۰۳-۴۰۴-۴۰۵-۴۰۶-۴۰۷-۴۰۸-۴۰۹-۴۱۰-۴۱۱-۴۱۲-۴۱۳-۴۱۴-۴۱۵-۴۱۶-۴۱۷-۴۱۸-۴۱۹-۴۲۰-۴۲۱-۴۲۲-۴۲۳-۴۲۴-۴۲۵-۴۲۶-۴۲۷-۴۲۸-۴۲۹-۴۳۰-۴۳۱-۴۳۲-۴۳۳-۴۳۴-۴۳۵-۴۳۶-۴۳۷-۴۳۸-۴۳۹-۴۴۰-۴۴۱-۴۴۲-۴۴۳-۴۴۴-۴۴۵-۴۴۶-۴۴۷-۴۴۸-۴۴۹-۴۵۰-۴۵۱-۴۵۲-۴۵۳-۴۵۴-۴۵۵-۴۵۶-۴۵۷-۴۵۸-۴۵۹-۴۶۰-۴۶۱-۴۶۲-۴۶۳-۴۶۴-۴۶۵-۴۶۶-۴۶۷-۴۶۸-۴۶۹-۴۷۰-۴۷۱-۴۷۲-۴۷۳-۴۷۴-۴۷۵-۴۷۶-۴۷۷-۴۷۸-۴۷۹-۴۸۰-۴۸۱-۴۸۲-۴۸۳-۴۸۴-۴۸۵-۴۸۶-۴۸۷-۴۸۸-۴۸۹-۴۹۰-۴۹۱-۴۹۲-۴۹۳-۴۹۴-۴۹۵-۴۹۶-۴۹۷-۴۹۸-۴۹۹-۵۰۰-۵۰۱-۵۰۲-۵۰۳-۵۰۴-۵۰۵-۵۰۶-۵۰۷-۵۰۸-۵۰۹-۵۱۰-۵۱۱-۵۱۲-۵۱۳-۵۱۴-۵۱۵-۵۱۶-۵۱۷-۵۱۸-۵۱۹-۵۲۰-۵۲۱-۵۲۲-۵۲۳-۵۲۴-۵۲۵-۵۲۶-۵۲۷-۵۲۸-۵۲۹-۵۳۰-۵۳۱-۵۳۲-۵۳۳-۵۳۴-۵۳۵-۵۳۶-۵۳۷-۵۳۸-۵۳۹-۵۴۰-۵۴۱-۵۴۲-۵۴۳-۵۴۴-۵۴۵-۵۴۶-۵۴۷-۵۴۸-۵۴۹-۵۵۰-۵۵۱-۵۵۲-۵۵۳-۵۵۴-۵۵۵-۵۵۶-۵۵۷-۵۵۸-۵۵۹-۵۶۰-۵۶۱-۵۶۲-۵۶۳-۵۶۴-۵۶۵-۵۶۶-۵۶۷-۵۶۸-۵۶۹-۵۷۰-۵۷۱-۵۷۲-۵۷۳-۵۷۴-۵۷۵-۵۷۶-۵۷۷-۵۷۸-۵۷۹-۵۸۰-۵۸۱-۵۸۲-۵۸۳-۵۸۴-۵۸۵-۵۸۶-۵۸۷-۵۸۸-۵۸۹-۵۹۰-۵۹۱-۵۹۲-۵۹۳-۵۹۴-۵۹۵-۵۹۶-۵۹۷-۵۹۸-۵۹۹-۶۰۰-۶۰۱-۶۰۲-۶۰۳-۶۰۴-۶۰۵-۶۰۶-۶۰۷-۶۰۸-۶۰۹-۶۱۰-۶۱۱-۶۱۲-۶۱۳-۶۱۴-۶۱۵-۶۱۶-۶۱۷-۶۱۸-۶۱۹-۶۲۰-۶۲۱-۶۲۲-۶۲۳-۶۲۴-۶۲۵-۶۲۶-۶۲۷-۶۲۸-۶۲۹-۶۳۰-۶۳۱-۶۳۲-۶۳۳-۶۳۴-۶۳۵-۶۳۶-۶۳۷-۶۳۸-۶۳۹-۶۴۰-۶۴۱-۶۴۲-۶۴۳-۶۴۴-۶۴۵-۶۴۶-۶۴۷-۶۴۸-۶۴۹-۶۵۰-۶۵۱-۶۵۲-۶۵۳-۶۵۴-۶۵۵-۶۵۶-۶۵۷-۶۵۸-۶۵۹-۶۶۰-۶۶۱-۶۶۲-۶۶۳-۶۶۴-۶۶۵-۶۶۶-۶۶۷-۶۶۸-۶۶۹-۶۷۰-۶۷۱-۶۷۲-۶۷۳-۶۷۴-۶۷۵-۶۷۶-۶۷۷-۶۷۸-۶۷۹-۶۸۰-۶۸۱-۶۸۲-۶۸۳-۶۸۴-۶۸۵-۶۸۶-۶۸۷-۶۸۸-۶۸۹-۶۹۰-۶۹۱-۶۹۲-۶۹۳-۶۹۴-۶۹۵-۶۹۶-۶۹۷-۶۹۸-۶۹۹-۷۰۰-۷۰۱-۷۰۲-۷۰۳-۷۰۴-۷۰۵-۷۰۶-۷۰۷-۷۰۸-۷۰۹-۷۱۰-۷۱۱-۷۱۲-۷۱۳-۷۱۴-۷۱۵-۷۱۶-۷۱۷-۷۱۸-۷۱۹-۷۲۰-۷۲۱-۷۲۲-۷۲۳-۷۲۴-۷۲۵-۷۲۶-۷۲۷-۷۲۸-۷۲۹-۷۳۰-۷۳۱-۷۳۲-۷۳۳-۷۳۴-۷۳۵-۷۳۶-۷۳۷-۷۳۸-۷۳۹-۷۴۰-۷۴۱-۷۴۲-۷۴۳-۷۴۴-۷۴۵-۷۴۶-۷۴۷-۷۴۸-۷۴۹-۷۵۰-۷۵۱-۷۵۲-۷۵۳-۷۵۴-۷۵۵-۷۵۶-۷۵۷-۷۵۸-۷۵۹-۷۶۰-۷۶۱-۷۶۲-۷۶۳-۷۶۴-۷۶۵-۷۶۶-۷۶۷-۷۶۸-۷۶۹-۷۷۰-۷۷۱-۷۷۲-۷۷۳-۷۷۴-۷۷۵-۷۷۶-۷۷۷-۷۷۸-۷۷۹-۷۸۰-۷۸۱-۷۸۲-۷۸۳-۷۸۴-۷۸۵-۷۸۶-۷۸۷-۷۸۸-۷۸۹-۷۹۰-۷۹۱-۷۹۲-۷۹۳-۷۹۴-۷۹۵-۷۹۶-۷۹۷-۷۹۸-۷۹۹-۸۰۰-۸۰۱-۸۰۲-۸۰۳-۸۰۴-۸۰۵-۸۰۶-۸۰۷-۸۰۸-۸۰۹-۸۱۰-۸۱۱-۸۱۲-۸۱۳-۸۱۴-۸۱۵-۸۱۶-۸۱۷-۸۱۸-۸۱۹-۸۲۰-۸۲۱-۸۲۲-۸۲۳-۸۲۴-۸۲۵-۸۲۶-۸۲۷-۸۲۸-۸۲۹-۸۳۰-۸۳۱-۸۳۲-۸۳۳-۸۳۴-۸۳۵-۸۳۶-۸۳۷-۸۳۸-۸۳۹-۸۴۰-۸۴۱-۸۴۲-۸۴۳-۸۴۴-۸۴۵-۸۴۶-۸۴۷-۸۴۸-۸۴۹-۸۵۰-۸۵۱-۸۵۲-۸۵۳-۸۵۴-۸۵۵-۸۵۶-۸۵۷-۸۵۸-۸۵۹-۸۶۰-۸۶۱-۸۶۲-۸۶۳-۸۶۴-۸۶۵-۸۶۶-۸۶۷-۸۶۸-۸۶۹-۸۷۰-۸۷۱-۸۷۲-۸۷۳-۸۷۴-۸۷۵-۸۷۶-۸۷۷-۸۷۸-۸۷۹-۸۸۰-۸۸۱-۸۸۲-۸۸۳-۸۸۴-۸۸۵-۸۸۶-۸۸۷-۸۸۸-۸۸۹-۸۹۰-۸۹۱-۸۹۲-۸۹۳-۸۹۴-۸۹۵-۸۹۶-۸۹۷-۸۹۸-۸۹۹-۹۰۰-۹۰۱-۹۰۲-۹۰۳-۹۰۴-۹۰۵-۹۰۶-۹۰۷-۹۰۸-۹۰۹-۹۱۰-۹۱۱-۹۱۲-۹۱۳-۹۱۴-۹۱۵-۹۱۶-۹۱۷-۹۱۸-۹۱۹-۹۲۰-۹۲۱-۹۲۲-۹۲۳-۹۲۴-۹۲۵-۹۲۶-۹۲۷-۹۲۸-۹۲۹-۹۳۰-۹۳۱-۹۳۲-۹۳۳-۹۳۴-۹۳۵-۹۳۶-۹۳۷-۹۳۸-۹۳۹-۹۴۰-۹۴۱-۹۴۲-۹۴۳-۹۴۴-۹۴۵-۹۴۶-۹۴۷-۹۴۸-۹۴۹-۹۵۰-۹۵۱-۹۵۲-۹۵۳-۹۵۴-۹۵۵-۹۵۶-۹۵۷-۹۵۸-۹۵۹-۹۶۰-۹۶۱-۹۶۲-۹۶۳-۹۶۴-۹۶۵-۹۶۶-۹۶۷-۹۶۸-۹۶۹-۹۷۰-۹۷۱-۹۷۲-۹۷۳-۹۷۴-۹۷۵-۹۷۶-۹۷۷-۹۷۸-۹۷۹-۹۸۰-۹۸۱-۹۸۲-۹۸۳-۹۸۴-۹۸۵-۹۸۶-۹۸۷-۹۸۸-۹۸۹-۹۹۰-۹۹۱-۹۹۲-۹۹۳-۹۹۴-۹۹۵-۹۹۶-۹۹۷-۹۹۸-۹۹۹-۱۰۰۰-۱۰۰۱-۱۰۰۲-۱۰۰۳-۱۰۰۴-۱۰۰۵-۱۰۰۶-۱۰۰۷-۱۰۰۸-۱۰۰۹-۱۰۱۰-۱۰۱۱-۱۰۱۲-۱۰۱۳-۱۰۱۴-۱۰۱۵-۱۰۱۶-۱۰۱۷-۱۰۱۸-۱۰۱۹-۱۰۲۰-۱۰۲۱-۱۰۲۲-۱۰۲۳-۱۰۲۴-۱۰۲۵-۱۰۲۶-۱۰۲۷-۱۰۲۸-۱۰۲۹-۱۰۳۰-۱۰۳۱-۱۰۳۲-۱۰۳۳-۱۰۳۴-۱۰۳۵-۱۰۳۶-۱۰۳۷-۱۰۳۸-۱۰۳۹-۱۰۴۰-۱۰۴۱-۱۰۴۲-۱۰۴۳-۱۰۴۴-۱۰۴۵-۱۰۴۶-۱۰۴۷-۱۰۴۸-۱۰۴۹-۱۰۵۰-۱۰۵۱-۱۰۵۲-۱۰۵۳-۱۰۵۴-۱۰۵۵-۱۰۵۶-۱۰۵۷-۱۰۵۸-۱۰۵۹-۱۰۶۰-۱۰۶۱-۱۰۶۲-۱۰۶۳-۱۰۶۴-۱۰۶۵-۱۰۶۶-۱۰۶۷-۱۰۶۸-۱۰۶۹-۱۰۷۰-۱۰۷۱-۱۰۷۲-۱۰۷۳-۱۰۷۴-۱۰۷۵-۱۰۷۶-۱۰۷۷-۱۰۷۸-۱۰۷۹-۱۰۸۰-۱۰۸۱-۱۰۸۲-۱۰۸۳-۱۰۸۴-۱۰۸۵-۱۰۸۶-۱۰۸۷-۱۰۸۸-۱۰۸۹-۱۰۹۰-۱۰۹۱-۱۰۹۲-۱۰۹۳-۱۰۹۴-۱۰۹۵-۱۰۹۶-۱۰۹۷-۱۰۹۸-۱۰۹۹-۱۱۰۰-۱۱۰۱-۱۱۰۲-۱۱۰۳-۱۱۰۴-۱۱۰۵-۱۱۰۶-۱۱۰۷-۱۱۰۸-۱۱۰۹-۱۱۱۰-۱۱۱۱-۱۱۱۲-۱۱۱۳-۱۱۱۴-۱۱۱۵-۱۱۱۶-۱۱۱۷-۱۱۱۸-۱۱۱۹-۱۱۲۰-۱۱۲۱-۱۱۲۲-۱۱۲۳-۱۱۲۴-۱۱۲۵-۱۱۲۶-۱۱۲۷-۱۱۲۸-۱۱۲۹-۱۱۳۰-۱۱۳۱-۱۱۳۲-۱۱۳۳-۱۱۳۴-۱۱۳۵-۱۱۳۶-۱۱۳۷-۱۱۳۸-۱۱۳۹-۱۱۴۰-۱۱۴۱-۱۱۴۲-۱۱۴۳-۱۱۴۴-۱۱۴۵-۱۱۴۶-۱۱۴۷-۱۱۴۸-۱۱۴۹-۱۱۵۰-۱۱۵۱-۱۱۵۲-۱۱۵۳-۱۱۵۴-۱۱۵۵-۱۱۵۶-۱۱۵۷-۱۱۵۸-۱۱۵۹-۱۱۶۰-۱۱۶۱-۱۱۶۲-۱۱۶۳-۱۱۶۴-۱۱۶۵-۱۱۶۶-۱۱۶۷-۱۱۶۸-۱۱۶۹-۱۱۷۰-۱۱۷۱-۱۱۷۲-۱۱۷۳-۱۱۷۴-۱۱۷۵-۱۱۷۶-۱۱۷۷-۱۱۷۸-۱۱۷۹-۱۱۸۰-۱۱۸۱-۱۱۸۲-۱۱۸۳-۱۱۸۴-۱۱۸۵-۱۱۸۶-۱۱۸۷-۱۱۸۸-۱۱۸۹-۱۱۹۰-۱۱۹۱-۱۱۹۲-۱۱۹۳-۱۱۹۴-۱۱۹۵-۱۱۹۶-۱۱۹۷-۱۱۹۸-۱۱۹۹-۱۲۰۰-۱۲۰۱-۱۲۰۲-۱۲۰۳-۱۲۰۴-۱۲۰۵-۱۲۰۶-۱۲۰۷-۱۲۰۸-۱۲۰۹-۱۲۱۰-۱۲۱۱-۱۲۱۲-۱۲۱۳-۱۲۱۴-۱۲۱۵-۱۲۱۶-۱۲۱۷-۱۲۱۸-۱۲۱۹-۱۲۲۰-۱۲۲۱-۱۲۲۲-۱۲۲۳-۱۲۲۴-۱۲۲۵-۱۲۲۶-۱۲۲۷-۱۲۲۸-۱۲۲۹-۱۲۳۰-۱۲۳۱-۱۲۳۲-۱۲۳۳-۱۲۳۴-۱۲۳۵-۱۲۳۶-۱۲۳۷-۱۲۳۸-۱۲۳۹-۱۲۴۰-۱۲۴۱-۱۲۴۲-۱۲۴۳-۱۲۴۴-۱۲۴۵-۱۲۴۶-۱۲۴۷-۱۲۴۸-۱۲۴۹-۱۲۵۰

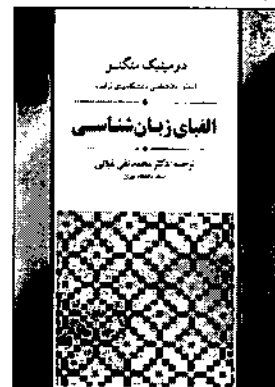
۵۲	مشیری، مهشید	۲۳۲	فرخزاد، مسعود	۱۴۸	ریاضی، حشمت‌الله	۲۲۹	چخوف، آنتون بابولویچ	۲۱۲	ابراهیمی، حسین
۲۰-۲۹	مصباحی، کیوان	۲۳۲	فرخزاد، فروغ	۲۱۳	ریلی، الکزاندر	۲۲۰	چوبینه، ناتالی	۱۷۰	ابراهیمی، فریبا
۱۳۱	مصنق، امیرعلی	۲۸-۳۷	فردوسی، ابوالقاسم	۲۰۸	ریه، یان	۲۲۰	چوپر، جان	۲۰	ابراهیمی، محمد
۲۰۳	مدوم کرد، عبدالرحیم بن سیدج	۴۳۲-۲۳۱	فرزانه، بهمن	۲۱۸	ریشتن، کنراد		حافظ، شمس‌الدین محمد	۲۱۴	احمدی، عبدالرحیم
۱۰۶	مقصودی، رضا	۳	فروزانی، محمد	۱۷۰	زارعیان، طحیه	۷۶-۷۲-۷۱-۶۶-۶۵-۶۴-۶۱		۱۶۶	اخوان لشکرووی، مهدی
۱۹۴	مقدم، سیم	۲۳۷	فرهادی، کاظم	۲۴۷	زرگرشانی، حمید	۱۶	حاکمی، اسماعیل	۱۲۲	اخوت، محمدرحیم
۷۵	منظوری، عباس	۲۵۷	فسوی، کمال‌الدین محمدین محم	۵۹	زرین کوب، عبدالحمین	۲۶۸	حجازیان، محمد	۲۰۱	ارباب‌شیرانی، سعید
۱۶۸	موسوی‌نیکجه، اصغر	۶	فلسفی، محمدتقی	۱۵۱-۱۵۰-۱۴۹	زمانی، صالح	۲۳۴	خلد، علی‌اصغر	۱۳۳	ارجمند، بهمن
۷	موکوفان، مونیسا	۲۴۰	فلویر، گوستاو	۲۳۶	سارتر، ژان پل	۲۱۱	حسامی، هوشنگ	۲۵	ارضی، منصور
	مولوی، جلال‌الدین محمدین محمد	۲۴۰	فولادوند، محمدمهدی	۲۳۴	ساغرانی، ساغر	۱۲۰	حسینی، ابوالقاسم	۲۱۴	استانین، بک، جانارنست
۵۸-۵۷-۵۶-۵۵		۹۲	قاسمیان، خسرو	۲۱۲	ساکار، لوئیس	۱۳۷	حسینی، صالح	۱۹۰	اسمدی، محمود
۱۹۹	میرزاییکی، بهزاد	۲۱۳	قائمی، پروین	۱۲۲	سپاهی‌لایتن، علیرضا	۲۱	حسینی کاررونی، احمد	۲۳۶	اسماعیل‌زاده، محمد
۱۸۱	میرزاده، محمود	۷۰-۶۴-۶۲	قزوینی، محمد	۹۷-۹۴	سپه‌زاد، شکوه	۱۰۴	حسینی منفرد، احمد	۱۹۶	اسماعیلی، امیر
۲۰۶	میرزائیان بروجنی، احمد	۶۱	قزوینی، محمدکاظم	۹۰	سپه‌زادی، مهتاب	۱۱۲	حقوقی، محمد	۲۳۳	اشنیشلر، آرئور
۲۱	میرسالاری، مصطفی	۱۱۷	قزیری، ایرج	۱۴۰	سپهری، سهراب	۲۶۴	حکیم، توفیق	۶۲-۶۱	اصغری، امیر
	ناطق، محمداسماعیل	۱۳	قیصری، ابراهیم	۲۱۸	ستوده، هوشنگ	۵۱	حکیمی، محمود	۱۲۶	اعتمادی، مهدی
۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۸۹-۹۰-۹۱-۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰-۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵-۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸-۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱-۱۱۲-۱۱۳-۱۱۴-۱۱۵-۱۱۶-۱۱۷-۱۱۸-۱۱۹-۱۲۰-۱۲۱-۱۲۲-۱۲۳-۱۲۴-۱۲۵-۱۲۶-۱۲۷-۱۲۸-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۱-۱۳۲-۱۳۳-۱۳۴-۱۳۵-۱۳۶-۱۳۷-۱۳۸-۱۳۹-۱۴۰-۱۴۱-۱۴۲-۱۴۳-۱۴۴-۱۴۵-۱۴۶-۱۴۷-۱۴۸-۱۴۹-۱۵۰-۱۵۱-۱۵۲-۱۵۳-۱۵۴-۱۵۵-۱۵۶-۱۵۷-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱-۱۶۲-۱۶۳-۱۶۴-۱۶۵-۱۶۶-۱۶۷-۱۶۸-۱۶۹-۱۷۰-۱۷۱-۱۷۲-۱۷۳-۱۷۴-۱۷۵-۱۷۶-۱۷۷-۱۷۸-۱۷۹-۱۸۰-۱۸۱-۱۸۲-۱۸۳-۱۸۴-۱۸۵-۱۸۶-۱۸۷-۱۸۸-۱۸۹-۱۹۰-۱۹۱-۱۹۲-۱۹۳-۱۹۴-۱۹۵-۱۹۶-۱۹۷-۱۹۸-۱۹۹-۲۰۰-۲۰۱-۲۰۲-۲۰۳-۲۰۴-۲۰۵-۲۰۶-۲۰۷-۲۰۸-۲۰۹-۲۱۰-۲۱۱-۲۱۲-۲۱۳-۲۱۴-۲۱۵-۲۱۶-۲۱۷-۲۱۸-۲۱۹-۲۲۰-۲۲۱-۲۲۲-۲۲۳-۲۲۴-۲۲۵-۲۲۶-۲۲۷-۲۲۸-۲۲۹-۲۳۰-۲۳۱-۲۳۲-۲۳۳-۲۳۴-۲۳۵-۲۳۶-۲۳۷-۲۳۸-۲۳۹-۲۴۰-۲۴۱-۲۴۲-۲۴۳-۲۴۴-۲۴۵-۲۴۶-۲۴۷-۲۴۸-۲۴۹-۲۵۰-۲۵۱-۲۵۲-۲۵۳-۲۵۴-۲۵۵-۲۵۶-۲۵۷-۲۵۸-۲۵۹-۲۶۰-۲۶۱-۲۶۲-۲۶۳-۲۶۴-۲۶۵-۲۶۶-۲۶۷-۲۶۸-۲۶۹-۲۷۰-۲۷۱-۲۷۲-۲۷۳-۲۷۴-۲۷۵-۲۷۶-۲۷۷-۲۷۸-۲۷۹-۲۸۰-۲۸۱-۲۸۲-۲۸۳-۲۸۴-۲۸۵-۲۸۶-۲۸۷-۲۸۸-۲۸۹-۲۹۰-۲۹۱-۲۹۲-۲۹۳-۲۹۴-۲۹۵-۲۹۶-۲۹۷-۲۹۸-۲۹۹-۳۰۰-۳۰۱-۳۰۲-۳۰۳-۳۰۴-۳۰۵-۳۰۶-۳۰۷-۳۰۸-۳۰۹-۳۱۰-۳۱۱-۳۱۲-۳۱۳-۳۱۴-۳۱۵-۳۱۶-۳۱۷-۳۱۸-۳۱۹-۳۲۰-۳۲۱-۳۲۲-۳۲۳-۳۲۴-۳۲۵-۳۲۶-۳۲۷-۳۲۸-۳۲۹-۳۳۰-۳۳۱-۳۳۲-۳۳۳-۳۳۴-۳۳۵-۳۳۶-۳۳۷-۳۳۸-۳۳۹-۳۴۰-۳۴۱-۳۴۲-۳۴۳-۳۴۴-۳۴۵-۳۴۶-۳۴۷-۳۴۸-۳۴۹-۳۵۰-۳۵۱-۳۵۲-۳۵۳-۳۵۴-۳۵۵-۳۵۶-۳۵۷-۳۵۸-۳۵۹-۳۶۰-۳۶۱-۳۶۲-۳۶۳-۳۶۴-۳۶۵-۳۶۶-۳۶۷-۳۶۸-۳۶۹-۳۷۰-۳۷۱-۳۷۲-۳۷۳-۳۷۴-۳۷۵-۳۷۶-۳۷۷-۳۷۸-۳۷۹-۳۸۰-۳۸۱-۳۸۲-۳۸۳-۳۸۴-۳۸۵-۳۸۶-۳۸۷-۳۸۸-۳۸۹-۳۹۰-۳۹۱-۳۹۲-۳۹۳-۳۹۴-۳۹۵-۳۹۶-۳۹۷-۳۹۸-۳۹۹-۴۰۰-۴۰۱-۴۰۲-۴۰۳-۴۰۴-۴۰۵-۴۰۶-۴۰۷-۴۰۸-۴۰۹-۴۱۰-۴۱۱-۴۱۲-۴۱۳-۴۱۴-۴۱۵-۴۱۶-۴۱۷-۴۱۸-۴۱۹-۴۲۰-۴۲۱-۴۲۲-۴۲۳-۴۲۴-۴۲۵-۴۲۶-۴۲۷-۴۲۸-۴۲۹-۴۳۰-۴۳۱-۴۳۲-۴۳۳-۴۳۴-۴۳۵-۴۳۶-۴۳۷-۴۳۸-۴۳۹-۴۴۰-۴۴۱-۴۴۲-۴۴۳-۴۴۴-۴۴۵-۴۴۶-۴۴۷-۴۴۸-۴۴۹-۴۵۰-۴۵۱-۴۵۲-۴۵۳-۴۵۴-۴۵۵-۴۵۶-۴۵۷-۴۵۸-۴۵۹-۴۶۰-۴۶۱-۴۶۲-۴۶۳-۴۶۴-۴۶۵-۴۶۶-۴۶۷-۴۶۸-۴۶۹-۴۷۰-۴۷۱-۴۷۲-۴۷۳-۴۷۴-۴۷۵-۴۷۶-۴۷۷-۴۷۸-۴۷۹-۴۸۰-۴۸۱-۴۸۲-۴۸۳-۴۸۴-۴۸۵-۴۸۶-۴۸۷-۴۸۸-۴۸۹-۴۹۰-۴۹۱-۴۹۲-۴۹۳-۴۹۴-۴۹۵-۴۹۶-۴۹۷-۴۹۸-۴۹۹-۵۰۰-۵۰۱-۵۰۲-۵۰۳-۵۰۴-۵۰۵-۵۰۶-۵۰۷-۵۰۸-۵۰۹-۵۱۰-۵۱۱-۵۱۲-۵۱۳-۵۱۴-۵۱۵-۵۱۶-۵۱۷-۵۱۸-۵۱۹-۵۲۰-۵۲۱-۵۲۲-۵۲۳-۵۲۴-۵۲۵-۵۲۶-۵۲۷-۵۲۸-۵۲۹-۵۳۰-۵۳۱-۵۳۲-۵۳۳-۵۳۴-۵۳۵-۵۳۶-۵۳۷-۵۳۸-۵۳۹-۵۴۰-۵۴۱-۵۴۲-۵۴۳-۵۴۴-۵۴۵-۵۴۶-۵۴۷-۵۴۸-۵۴۹-۵۵۰-۵۵۱-۵۵۲-۵۵۳-۵۵۴-۵۵۵-۵۵۶-۵۵۷-۵۵۸-۵۵۹-۵۶۰-۵۶۱-۵۶۲-۵۶۳-۵۶۴-۵۶۵-۵۶۶-۵۶۷-۵۶۸-۵۶۹-۵۷۰-۵۷۱-۵۷۲-۵۷۳-۵۷۴-۵۷۵-۵۷۶-۵۷۷-۵۷۸-۵۷۹-۵۸۰-۵۸۱-۵۸۲-۵۸۳-۵۸۴-۵۸۵-۵۸۶-۵۸۷-۵۸۸-۵۸۹-۵۹۰-۵۹۱-۵۹۲-۵۹۳-۵۹۴-۵۹۵-۵۹۶-۵۹۷-۵۹۸-۵۹۹-۶۰۰-۶۰۱-۶۰۲-۶۰۳-۶۰۴-۶۰۵-۶۰۶-۶۰۷-۶۰۸-۶۰۹-۶۱۰-۶۱۱-۶۱۲-۶۱۳-۶۱۴-۶۱۵-۶۱۶-۶۱۷-۶۱۸-۶۱۹-۶۲۰-۶۲۱-۶۲۲-۶۲۳-۶۲۴-۶۲۵-۶۲۶-۶۲۷-۶۲۸-۶۲۹-۶۳۰-۶۳۱-۶۳۲-۶۳۳-۶۳۴-۶۳۵-۶۳۶-۶۳۷-۶۳۸-۶۳۹-۶۴۰-۶۴۱-۶۴۲-۶۴۳-۶۴۴-۶۴۵-۶۴۶-۶۴۷-۶۴۸-۶۴۹-۶۵۰-۶۵۱-۶۵۲-۶۵۳-۶۵۴-۶۵۵-۶۵۶-۶۵۷-۶۵۸-۶۵۹-۶۶۰-۶۶۱-۶۶۲-۶۶۳-۶۶۴-۶۶۵-۶۶۶-۶۶۷-۶۶۸-۶۶۹-۶۷۰-۶۷۱-۶۷۲-۶۷۳-۶۷۴-۶۷۵-۶۷۶-۶۷۷-۶۷۸-۶۷۹-۶۸۰-۶۸۱-۶۸۲-۶۸۳-۶۸۴-۶۸۵-۶۸۶-۶۸۷-۶۸۸-۶۸۹-۶۹۰-۶۹۱-۶۹۲-۶۹۳-۶۹۴-۶۹۵-۶۹۶-۶۹۷-۶۹۸-۶۹۹-۷۰۰-۷۰۱-۷۰۲-۷۰۳-۷۰۴-۷۰۵-۷۰۶-۷۰۷-۷۰۸-۷۰۹-۷۱۰-۷۱۱-۷۱۲-۷۱۳-۷۱۴-۷۱۵-۷۱۶-۷۱۷-۷۱۸-۷۱۹-۷۲۰-۷۲۱-۷۲۲-۷۲۳-۷۲۴-۷۲۵-۷۲۶-۷۲۷-۷۲۸-۷۲۹-۷۳۰-۷۳۱-۷۳۲-۷۳۳-۷۳۴-۷۳۵-۷۳۶-۷۳۷-۷۳۸-۷۳۹-۷۴۰-۷۴۱-۷۴۲-۷۴۳-۷۴۴-۷۴۵-۷۴۶-۷۴۷-۷۴۸-۷۴۹-۷۵۰-۷۵۱-۷۵۲-۷۵۳-۷۵۴-۷۵۵-۷۵۶-۷۵۷-۷۵۸-۷۵۹-۷۶۰-۷۶۱-۷۶۲-۷۶۳-۷۶۴-۷۶۵-۷۶۶-۷۶۷-۷۶۸-۷۶۹-۷۷۰-۷۷۱-۷۷۲-۷۷۳-۷۷۴-۷۷۵-۷۷۶-۷۷۷-۷۷۸-۷۷۹-۷۸۰-۷۸۱-۷۸۲-۷۸۳-۷۸۴-۷۸۵-۷۸۶-۷۸۷-۷۸۸-۷۸۹-۷۹۰-۷۹۱-۷۹۲-۷۹۳-۷۹۴-۷۹۵-۷۹۶-۷۹۷-۷۹۸-۷۹۹-۸۰۰-۸۰۱-۸۰۲-۸۰۳-۸۰۴-۸۰۵-۸۰۶-۸۰۷-۸۰۸-۸۰۹-۸۱۰-۸۱۱-۸۱۲-۸۱۳-۸۱۴-۸۱۵-۸۱۶-۸۱۷-۸۱۸-۸۱۹-۸۲۰-۸۲۱-۸۲۲-۸۲۳-۸۲۴-۸۲۵-۸۲۶-۸۲۷-۸۲۸-۸۲۹-۸۳۰-۸۳۱-۸۳۲-۸۳۳-۸۳۴-۸۳۵-۸۳۶-۸۳۷-۸۳۸-۸۳۹-۸۴۰-۸۴۱-۸۴۲-۸۴۳-۸۴۴-۸۴۵-۸۴۶-۸۴۷-۸۴۸-۸۴۹-۸۵۰-۸۵۱-۸۵۲-۸۵۳-۸۵۴-۸۵۵-۸۵۶-۸۵۷-۸۵۸-۸۵۹-۸۶۰-۸۶۱-۸۶۲-۸۶۳-۸۶۴-۸۶۵-۸۶۶-۸۶۷-۸۶۸-۸۶۹-۸۷۰-۸۷۱-۸۷۲-۸۷۳-۸۷۴-۸۷۵-۸۷۶-۸۷۷-۸۷۸-۸۷۹-۸۸۰-۸۸۱-۸۸۲-۸۸۳-۸۸۴-۸۸۵-۸۸۶-۸۸۷-۸۸۸-۸۸۹-۸۹۰-۸۹۱-۸۹۲-۸۹۳-۸۹۴-۸۹۵-۸۹۶-۸۹۷-۸۹۸-۸۹۹-۹۰۰-۹۰۱-۹۰۲-۹۰۳-۹۰۴-۹۰۵-۹۰۶-۹۰۷-۹۰۸-۹۰۹-۹۱۰-۹۱۱-۹۱۲-۹۱۳-۹۱۴-۹۱۵-۹۱۶-۹۱۷-۹۱۸-۹۱۹-۹۲۰-۹۲۱-۹۲۲-۹۲۳-۹۲۴-۹۲۵-۹۲۶-۹۲۷-۹۲۸-۹۲۹-۹۳۰-۹۳۱-۹۳۲-۹۳۳-۹۳۴-۹۳۵-۹۳۶-۹۳۷-۹۳۸-۹۳۹-۹۴۰-۹۴۱-۹۴۲-۹۴۳-۹۴۴-۹۴۵-۹۴۶-۹۴۷-۹۴۸-۹۴۹-۹۵۰-۹۵۱-۹۵۲-۹۵۳-۹۵۴-۹۵۵-۹۵۶-۹۵۷-۹۵۸-۹۵۹-۹۶۰-۹۶۱-۹۶۲-۹۶۳-۹۶۴-۹۶۵-۹۶۶-۹۶۷-۹۶۸-۹۶۹-۹۷۰-۹۷۱-۹۷۲-۹۷۳-۹۷۴-۹۷۵-۹۷۶-۹۷۷-۹۷۸-۹۷۹-۹۸۰-۹۸۱-۹۸۲-۹۸۳-۹۸۴-۹۸۵-۹۸۶-۹۸۷-۹۸۸-۹۸۹-۹۹۰-۹۹۱-۹۹۲-۹۹۳-۹۹۴-۹۹۵-۹۹۶-۹۹۷-۹۹۸-۹۹۹-۱۰۰۰-۱۰۰۱-۱۰۰۲-۱۰۰۳-۱۰۰۴-۱۰۰۵-۱۰۰۶-۱۰۰۷-۱۰۰۸-۱۰۰۹-۱۰۱۰-۱۰۱۱-۱۰۱۲-۱۰۱۳-۱۰۱۴-۱۰۱۵-۱۰۱۶-۱۰۱۷-۱۰۱۸-۱۰۱۹-۱۰۲۰-۱۰۲۱-۱۰۲۲-۱۰۲۳-۱۰۲۴-۱۰۲۵-۱۰۲۶-۱۰۲۷-۱۰۲۸-۱۰۲۹-۱۰۳۰-۱۰۳۱-۱۰۳۲-۱۰۳۳-۱۰۳۴-۱۰۳۵-۱۰۳۶-۱۰۳۷-۱۰۳۸-۱۰۳۹-۱۰۴۰-۱۰۴۱-۱۰۴۲-۱۰۴۳-۱۰۴۴-۱۰۴۵-۱۰۴۶-۱۰۴۷-۱۰۴۸-۱۰۴۹-۱۰۵۰-۱۰۵۱-۱۰۵۲-۱۰۵۳-۱۰۵۴-۱۰۵۵-۱۰۵۶-۱۰۵۷-۱۰۵۸-۱۰۵۹-۱۰۶۰-۱۰۶۱-۱۰۶۲-۱۰۶۳-۱۰۶۴-۱۰۶۵-۱۰۶۶-۱۰۶۷-۱۰۶۸-۱۰۶۹-۱۰۷۰-۱۰۷۱-۱۰۷۲-۱۰۷۳-۱۰۷۴-۱۰۷۵-۱۰۷۶-۱۰۷۷-۱۰۷۸-۱۰۷۹-۱۰۸۰-۱۰۸۱-۱۰۸۲-۱۰۸۳-۱۰۸۴-۱۰۸۵-۱۰۸۶-۱۰۸۷-۱۰۸۸-۱۰۸۹-۱۰۹۰-۱۰۹۱-۱۰۹۲-۱۰۹۳-۱۰۹۴-۱۰۹۵-۱۰۹۶-۱۰۹۷-۱۰۹۸-۱۰۹۹-۱۱۰۰-۱۱۰۱-۱۱۰۲-۱۱۰۳-۱۱۰۴-۱۱۰۵-۱۱۰۶-۱۱۰۷-۱۱۰۸-۱۱۰۹-۱۱۱۰-۱۱۱۱-۱۱۱۲-۱۱۱۳-۱۱۱۴-۱۱۱۵-۱۱۱۶-۱۱۱۷-۱۱۱۸-۱۱۱۹-۱۱۲۰-۱۱۲۱-۱۱۲۲-۱۱۲۳-۱۱۲۴-۱۱۲۵-۱۱۲۶-۱۱۲۷-۱۱۲۸-۱۱۲۹-۱۱۳۰-۱۱۳۱-۱۱۳۲-۱۱۳۳-۱۱۳۴-۱۱۳۵-۱۱۳۶-۱۱۳۷-۱۱۳۸-۱۱۳۹-۱۱۴۰-۱۱۴۱-۱۱۴۲-۱۱۴۳-۱۱۴۴-۱۱۴۵-۱۱۴۶-۱۱۴۷-۱۱۴۸-۱۱۴۹-۱۱۵۰-۱۱۵۱-۱۱۵۲-۱۱۵۳-۱۱۵۴-۱۱۵۵-۱۱۵۶-۱۱۵۷-۱۱۵۸-۱۱۵۹-۱۱۶۰-۱۱۶۱-۱۱۶۲-۱۱۶۳-۱۱۶۴-۱۱۶۵-۱۱۶۶-۱۱۶۷-۱۱۶۸-۱۱۶۹-۱۱۷۰-۱۱۷۱-۱۱۷۲-۱۱۷۳-۱۱۷۴-۱۱۷۵-۱۱۷۶-۱۱۷۷-۱۱۷۸-۱۱۷۹-۱۱۸۰-۱۱۸۱-۱۱۸۲-۱۱۸۳-۱۱۸۴-۱۱۸۵-۱۱۸۶-۱۱۸۷-۱۱۸۸-۱۱۸۹-۱۱۹۰-۱۱۹۱-۱۱۹۲-۱۱۹۳-۱۱۹۴-۱۱۹۵-۱۱۹۶-۱۱۹۷-۱۱۹۸-۱۱۹۹-۱۲۰۰-۱۲۰۱-۱۲۰۲-۱۲۰۳-۱۲۰۴-۱۲۰۵-۱۲۰۶-۱۲۰۷-۱۲۰۸-۱۲۰۹-۱۲۱۰-۱۲۱۱-۱۲۱۲-۱۲۱۳-۱۲۱۴-۱۲۱۵-۱۲۱۶-۱۲۱۷-۱۲۱۸-۱۲۱۹-۱۲۲۰-۱۲۲۱-۱۲۲۲-۱۲۲۳-۱۲۲۴-۱۲۲۵-۱۲۲۶-۱۲۲۷-۱۲۲۸-۱۲۲۹-۱۲۳۰-۱۲۳۱-۱۲۳۲-۱۲۳۳-۱۲۳۴-۱۲۳۵-۱۲۳۶-۱۲۳۷-۱۲۳۸-۱۲۳۹-۱۲۴۰-۱۲۴۱-۱۲۴۲-۱۲۴۳-۱۲۴۴-۱۲۴۵-۱۲۴۶-۱۲۴۷-۱۲۴۸-۱۲۴۹-۱۲۵۰-۱۲۵۱-۱۲۵۲-۱۲۵۳-۱۲۵۴-۱۲۵۵-۱۲۵۶-۱۲۵۷-۱۲۵۸-۱۲۵۹-۱۲۶۰-۱۲۶۱-۱۲۶۲-۱۲۶۳-۱۲۶۴-۱۲۶۵-۱۲۶۶-۱۲۶۷-۱۲۶۸-۱۲۶۹-۱۲۷۰-۱۲۷۱-۱۲۷۲-۱۲۷۳-۱۲۷۴-۱۲۷۵-۱۲۷۶-۱۲۷۷-۱۲۷۸-۱۲۷۹-۱۲۸۰-۱۲۸۱-۱۲۸۲-۱۲۸۳-۱۲۸۴-۱۲۸۵-۱۲۸۶-۱۲۸۷-۱۲۸۸-۱۲۸۹-۱۲۹۰-۱۲۹۱-۱۲۹۲-۱۲۹۳-۱۲۹۴-۱۲۹۵-۱۲۹۶-۱۲۹۷-۱۲۹۸-۱۲۹۹-۱۳۰۰-۱۳۰۱-۱۳۰۲-۱۳۰۳-۱۳۰۴-۱۳۰۵-۱۳۰۶-۱۳۰۷-۱۳۰۸-۱۳۰۹-۱۳۱۰-۱۳۱۱-۱۳۱۲-۱۳۱۳-۱۳۱۴-۱۳۱۵-۱۳۱۶-۱۳۱۷-۱۳۱۸-۱۳۱۹-۱۳۲۰-۱۳۲۱-۱۳۲۲-۱۳۲۳-۱۳۲۴-۱۳۲۵-۱۳۲۶-۱۳۲۷-۱۳۲۸-۱۳۲۹-۱۳۳۰-۱۳۳۱-۱۳۳۲-۱۳۳۳-۱۳۳۴-۱۳۳۵-۱۳۳۶-۱۳۳۷-۱۳۳۸-۱۳۳۹-۱۳۴۰-۱۳۴۱-۱۳۴۲-۱۳۴۳-۱۳۴۴-۱۳۴۵-۱۳۴۶-۱۳۴۷-۱۳۴۸-۱۳۴۹-۱۳۵۰-۱۳۵۱-۱۳۵۲-۱۳۵۳-۱۳۵۴-۱۳۵۵-۱۳۵۶-۱۳۵۷-۱۳۵۸-۱۳۵۹-۱۳۶۰-۱۳۶۱-۱۳۶۲-۱۳۶۳-۱۳۶۴-۱۳۶۵-۱۳۶۶-۱۳۶۷-۱۳۶۸-۱۳۶۹-۱۳۷۰-۱۳۷۱-۱۳۷۲-۱۳۷۳-۱۳۷۴-۱۳۷۵-۱۳۷۶-۱۳۷۷-۱۳۷۸-۱۳۷۹-۱۳۸۰-۱۳۸۱-۱۳۸۲-۱۳۸۳-۱۳۸۴-۱۳۸۵-۱۳۸۶-۱۳۸۷-۱۳۸۸-۱۳۸۹-۱۳۹۰-۱۳۹۱-۱۳۹۲-۱۳۹۳-۱۳۹۴-۱۳۹۵-۱۳۹۶-۱۳۹۷-۱۳۹۸-۱۳۹۹-۱۴۰۰-۱۴۰۱-۱۴۰۲-۱۴۰۳-۱۴۰۴-۱۴۰۵-۱۴۰۶-۱۴۰۷-۱۴۰۸-۱۴۰۹-۱۴۱۰-۱۴۱۱-									

۶۰	مروارید: تهران	۹۹	طیبه: قم	۲۵۰	روشنگران و مطالعات زنان: تهران	۱۶۶	نالت: تهران	۱۶	اساطیر: تهران
۱۶۸	مزرعه: تهران	۱۲۵	عادیات: تهران	۸۱	رهام: تهران	۲۲	جارجی: تهران	۲۰۶	افضل: تهران
۱۷۸-۱۷۶-۱۳۱	مبارا: تهران	۶۵	فروغ: تهران	۳	رحمتا: تهران	۲۴۰-۴۲-۳۹-۱۳	جامی: تهران	۲۱۹	البرز: تهران
۶۲-۶۱	مقدس: تهران	۱۸۵	فروغ قلم: تهران	۹۲	زرا: شیراز	۲۶	جلوه: تهران	۹۷-۹۴	امید انقلاب: تهران
۱۹۶-۶۳-۵۷-۵۵	مکتب الزهراء: تهران	۷۸	فرهنگ کاوش: تهران	۱۳۴-۱۰۱	زمانه: تهران	۲۶۴	جمال الحق: تهران	۲۰۱-۲۶	امیدواران: شیراز
۱۶۷-۱۰۷	میرکسری: تهران	۱۵۳	فرهنگ گستر: تهران	۱۹۹-۱۳۱-۱۵	زنگان: زنجان	۱۰۵	چهارنگیر: تهران	۲۱۴-۲۱۰-۳۷-۱۴	امیر کبیر: تهران
۲۵۱	نابیری: تهران	۳۰	فرهنگسرا (یساولی): تهران	۱۸-۱۷	زوار: تهران	-۱۵۷-۱۵۲-۱۵۲-۱۳۷	چکاوک: تهران	۱۵۹-۱۶۲-۱۶۴-۱۷۲-۱۷۲-۱۷۲-۱۸۶	امیر کبیر، شرکت سهامی کتابهای جیبی: تهران
۱۰۲	نخستین: تهران	۲۶۳-۲۶۲-۲۶۱-۲۳	قدایی: تهران	۲۶۷-۳۷-۳۶	سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری: تهران	۱۰۶	حافظ نوین: تهران	۲۵	امیر کبیر، کتابهای شکوفه: تهران
۲۳۷-۲۳۶	نشر چشمه: تهران	۲۱۲	قدایی، کتابهای نقشه: تهران	۱۳۷-۲۳	سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی	۷۱-۶۹-۶۸	حدید: تهران	۵۶	انتشارات سقز: سقز
۳	نشر قصه: تهران	۱۷۷-۲۳	قطره: تهران	۲۲۲	دانشگاهها (مست): تهران	۱۳۴	حق بین: تهران	۲۰۴	انتشارات کردستان: سنندج
۳۷۰-۲۰۸-۲۰۷-۷۹	نشر مرکز: تهران	۵۳	ققنوس: تهران	۵۹-۵۰	سخن: تهران	۵	حقوق اسلامی: تهران	۲۰۲	انتشارات کرمانشاه: کرمانشاه
۲۲۵	نشر مرکز، کتاب مریم: تهران	۵۱	قلم: تهران	۱۱	سرمدی: تهران	۱۸۴	حوزه علمی قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز	۲۵۳	اندیشه نو: تهران
۲۰۰	نشر نی: تهران	۷	کاکتوس: تهران	۹۵	سروش: تهران	۲۵۶	انتشارات: قم	۲۶۶	اوحدی: تهران
۲۴۷-۱۴۲	نقش خورشید: تهران	۱۲	کانون فرهنگی آموزش: تهران	۱۲۶	سمیر: تهران	۱۲۵	دارالتفسیر: قم	۱۹۲	باز: تهران
۱۷۱	نقطه: تهران	۸۵-۸۴-۸۳-۸۲	کاوش: تهران	۲۸	سناه: تهران	۴۴	دالاهو: تهران	۱۶۸	بدیعه: تهران
۱۱۲-۱۰۹	نگاه: تهران	۲۳۲	کتاب مریم: تهران	۱۹۵	سیاره: تهران	۲۶۰	دانشگاه علامه طباطبائی: تهران	۳۸	برگ نگار: تهران
۴۱	نور گیتی: تهران	۱۶۹	کتابسرای ندیس: تهران	۷۳-۷۳	سیروس: تهران	۵۳	دانشگاه هرمزگان: بندرعباس	۶۶-۶۴	برهان: تهران
۳۱۸	نویف شیراز	۱۸۲	کوشش: تهران	۲۵۹	شادگان: تهران	۲۵۷	دفتر نشر الهادی: قم	۲۵۲	به نشر: مشهد
۸۸-۸۷	نهال نویدان: تهران	۲۲۳	کویز: تهران	۵۲	شایستگان: تهران	۱۳۶-۶	دفتر نشر فرهنگ اسلامی: تهران	۱۶۳	پانوس: تهران
	نیستان: تهران	۸۶	گل آرا: تهران	۲۵۵-۲۵۴	شرکت انتشارات علمی و فرهنگی: تهران	۲۲۸-	دفتر نشر فرهنگ اسلامی: تهران	۲۳۵	پژوهنده: تهران
۱۳۳-۱۳۲-۱۳۱-۱۱۶-۱۱۵-۱۱۴-۱۱۳		۱۸۱-۱۷۹	گلستان: تهران	۱۷۵	شقایق: تهران	۷۲	دل آگاه: تهران	۲۱۷-۲۱۶-۲۱۵	پورشاد: تهران
-۱۲۶-۱۲۵-۱۲۴-۱۲۰-۱۱۹-۱۱۸-۱۱۷		۷۵	گلشن: تهران	۱۵۱-۱۵۰-۱۳۹	شکوه دانش: تهران	۲۶۵	دبیه: تهران	۹۰	پیام دیگر: اراک
-۱۹۰-۱۸۹-۱۸۸-۱۳۰-۱۲۹-۱۲۸-۱۲۷		۱۵۸	گوهرین: تهران	۹۷-۹۴	شهراب: تهران	۲۳۱-۲۳۰	دبای نو: تهران	۸۰	پیک علوم: تهران
۱۹۲-۱۹۱		۲۲۳	گیتی: تهران	۷۶-۳۰	صفی علیشاه: تهران	۳۴-۳۳-۳۲-۳۱-۳۰-۲۹	دبای هنر: تهران	۵۸	پیمان: تهران
۲۳۹-۱۵۶-۱۳۷-۲-۱	نیلوفر: تهران	۷۰	لوح محفوظ: تهران	۱۰۸-۱۰۳-۸۹	طنابری: تهران	۲۵۸-۲۵۰-۲۷	رجبی: تهران	۱۹۷	تالار کتاب: تهران
۲۴	هات: تهران	۱۰	مبتکران: تهران	۲۹	طلایه: تهران	۱۶۰	رفت: تهران	۲۲۲-۲۲۳-۲۲۰-۲۱۱-۱۸۷	تجربه: تهران
۱۰۲	هزار و یکشب: تهران	۱۳۸	محسن: تهران	۲۵	طلیحه نور: قم	۲۲۸-۲۲۷-۲۲۶-۱۸۳-۱۹	روزگار: تهران	۱۸۰-۱۶۱	تخت چمشید: شیراز
۱۹۳-۱۵۵	مهاکتک: تهران	۹۶	محمدحسین بیگ آقا: تهران	۱۴۰	طهوری: تهران	۱۳۹	روزنامه پیام استان سمنان: تهران	۱۳۸-۲۸	ترقند: تهران
۹۸	مهمایه: قم							۶۷	تکثیر: تهران
۱۳۳	هیرمند: تهران							۱۳۲-۱۰۰	تهران صد: تهران

۱- الفبای زبان‌شناسی.

دومینیک منگونیترجم: محمد تقی غیانی. - تهران: جامی، ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۲۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۶۲۰-۹۱-۰

در این کتاب، تازه‌ترین مسائل و آخرین دستاوردهای 'زبان‌شناسی' به زبانی ساده همراه با مثال‌های روشن‌گر بیان شده است. این مباحث ذیل دوازده فصل سامان یافته است. 'بیان' نخستین فصل کتاب شامل این موضوعات است: ویژگی‌های زبان انسان، 'ارتباط کلامی'، 'رویه‌های زبان' و 'زبان و واقعیت'. در فصل دوم که از دستور زبان تا زبان‌شناسی عنوان گرفته این مباحث به چشم می‌خورد: 'رشته‌های باستانی' و 'دستور سنتی و زبان‌شناسی'. فصل سوم با عنوان 'زبان‌شناسی دانش تکلم' به این مطالب اختصاص دارد: 'زبان‌ها و تکلم'، 'زبان‌شناسی خودمختار و همگن'، در فصل چهارم، مخاطبان ذیل مبحث 'تادهای زبان‌شناسی' این مطالب را مطالعه می‌کنند: 'تادهای پیش فرض‌های زبان‌شناسی'، 'بی‌ثباتی داده‌ها'، 'جنگ داده‌ها' و 'تادهای یافت سخن'. 'مسئله دستوری بودن' میثقی است که مولف در پنجمین فصل کتاب با این مقولات به شرح و تفسیر آن برآمده است: 'دستورگرایی و دستورگریزی' و 'گونه‌های دیگر کژ راهی'. در فصل ششم - شاخه‌های زبان‌شناسی - این موضوعات تشریح می‌شود: 'آواشناسی'، 'سازه‌شناسی'، 'نحو'، 'گفتمان'، 'معناشناسی'، 'کنشگری'، 'دستور متن' و 'روابط بین سازه‌ها'. فصل هفتم یعنی 'زبان‌شناسی در زمانی' این مباحث را در و در زمانی، 'بردارد'، 'همزمانی'، 'دگرگونی زبان'، 'خانواده زبان‌ها' و 'روش‌های بازسازی'. در فصل هشتم با عنوان 'ساختگرایی زبان شناختی' مخاطبان این

مباحث را مطالعه می‌کنند: 'سوسور' که در آن از مقوله 'بیان'، زبان و گفتار سخن به میان می‌آید، همچنین مقوله 'زبان به عنوان نظام نشانه‌ها' شرح و تفسیر می‌شود. ساختگرایی دومین بحث فصل هشتم به موضوعاتی چون 'واحد‌های متمایز'، 'واج‌شناسی' و 'توزیع‌گرایی' اختصاص دارد. دیگر فصل‌های کتاب عبارت‌اند از: 'نمونه‌های ماصصر'، 'کنشگرایی'، 'تامل گرایی'، 'تحلیل گفتار'، 'زبان‌شناسی زبان'، 'جامعه‌شناسی زبان' و 'زبان‌شناسی کاربردی'.

چاپ اول

2- Language laboratory 1 & 2.

John Lyons. - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت). - ۸۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۵۹-۴۱۷-۷

چاپ اول

3- Linguistics.

Jean Aitchison. - تهران: عباسی. - ۲۳۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

زبان‌شناسی کاربردی، کاربرد استاندارد

۴۱۸

چاپ اول

۴- روشهای نوین در تدریس

زبان انگلیسی و زبانهای دیگر. مصطفی عزیزاده. - تهران: هیرمند. - ۸۸ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۷۴-۱۲-۷

در بخش نخست کتاب از روش‌های گوناگون تدریس زبان سخن به میان آمده که عبارت‌اند از: روش دستور ترجمه، روش مستقیم، روش زبانی و

گوشی، روش فهمی، روش فهمی و ایجاد عادت و روش انتخابی. در این بخش، مشخصات کلی هر روش بررسی می‌گردد و مزایا و معایب آنها نیز خاطر نشان می‌شود. در شش بخش دیگر کتاب به ترتیب شیوه‌های آموزش الفبا، روش جمله در زبان فارسی، آموزش آغازین زبان، روش تدریس مکالمه، نحوه تدریس دستور زبان، نیز اصولی به منظور یادگیری زبان دوم به دست داده شده است.

زبانهای ایرانی

۱۵۳

۵- مقدمه فقه‌اللغه ایرانی.

یوسف میخائیلوویچ اراتسکی، مترجم: کریم کشاورز. - تهران: پیام. - ۳۲۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۸۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۵۲۵-۰۲-۴

۶- خودآزمون هدفدار فارسی: سال دوم راهنمایی برای معلمان و دانش‌آموزان.

سیما وزیرنیا، حسین قاسمیپوراستار: فاطمه مجلسی. - تهران: شورا. - ۱۵۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۳۸۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۲۵-۲۸-۴

۷- خودآزمون هدفدار فارسی: سال سوم راهنمایی برای معلمان و دانش‌آموزان.

سیما وزیرنیا، حسین قاسمیپوراستار: فاطمه مجلسی. - تهران: شورا. - ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۴۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۲۵-۲۷-۶

۸- مجموعه طبقه‌بندی شده تست زبان فارسی پیش-دانشگاهی (۱ و ۲) شامل: ۱۰۰۰ تست مولف با پاسخ تشریحی.

حسنعلی محمدی‌نویراستار: سدفاه زارع-کاریزی. - تهران: کانون فرهنگی آموزش. - ۱۶۸ ص. - رحلی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ یازدهم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۲۸-۱۵-۲

زبان فارسی - واژه‌نامه‌ها

۳۵۳

۹- فرهنگ عمید: شامل واژه‌های فارسی و لغات عربی و اروپایی مصطلح در زبان فارسی و اصطلاحات علمی و ادبی.

حسن عمید. - تهران: امیر کبیر. - ۱۲۵۸

ص. - رقصی (کالینگور). - ۴۵۰۰۰ ریال. - چاپ هفدهم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۱۳۱-۷

۱۰- فرهنگ عمید: شامل واژه‌های فارسی و لغات عربی و اروپایی مصطلح در زبان فارسی، و اصطلاحات علمی و ادبی.

حسن عمید. - تهران: امیر کبیر. - ۱۲۹۲ ص. - جلد اول. - رقصی (کالینگور). - (دوره) ۶۴۰۰۰ ریال. - چاپ هفدهم / ۶۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۲۸۹-۱

۱۱- فرهنگ عمید: شامل واژه‌های فارسی و لغات عربی و اروپایی مصطلح در زبان فارسی، و اصطلاحات علمی و ادبی.

حسن عمید. - تهران: امیر کبیر. - ۱۲۹۲ ص. - جلد دوم. - رقصی (کالینگور). - (دوره) ۶۴۰۰۰ ریال. - چاپ هفدهم / ۶۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۰۰۰-۳۹۰-۵

۱۲- فرهنگ فارسی بفارسی سعدی.

امیر حامدی‌ربانی. - تهران: پیک. - ۶۵۶ ص. - جیبی (سلفون). - ۱۵۰۰۰ ریال. - ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۷۹-۱۷-۱

تغییرات زبان فارسی

۷۱۴

چاپ اول

۱۳- دریچه‌ای به دنیای اصطلاحات عامیانه رایج در محاورات روزانه و فیلمها.

غلامرضا حقیقت. - تهران: زر. - ۴۸ ص. - پالتویی (شمیز). - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

A window on the world of current slang and colloquial ...

شابک: ۹۶۴-۷۲۱۰-۰۹-۴

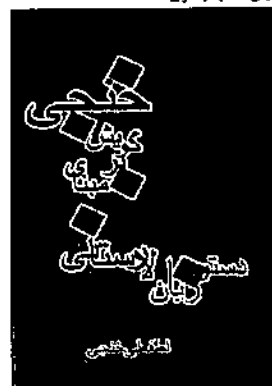
در این مجموعه ۳۰۰ اصطلاح عامیانه - برگرفته از فیلم‌ها، نمایش‌های تلویزیونی و محاورات روزانه - با معادل انگلیسی گردآمده است.

گویش‌های ایرانی

۹۶۲

چاپ اول

۱۴- دستور زبان لارستانی بر مبنای گویش خنجی.
لطفعلی خنجی. - شیراز: دانشنامه فارس. - ۳۰۰ ص. - رقی (شمیز). - ۲۰۰۰ ر. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر، پژوهشی است در ساختار زبان 'لارستانی' که بر مبنای تحقیق گویش 'خنجی' در پنج بخش با این عناوین به چاپ رسیده است: 'گویش‌ها و آواها'، 'محبت اسم، صفت، ضمیر و قید'، 'محبت حروف اضافه، حروف ربط و اصوات'، 'محبت فعل' و 'ترکیب واژه‌ها'. ساختار عبارت و جمله، در انتهای کتاب فهرست الفبایی واژگان لارستانی به کار رفته در متن، همراه با معانی فارسی درج گردیده است.

۱۵- فرهنگ بیجاری: کردی - فارسی.

محمود هاشم‌نیا، ملوک ملک‌محمدی. - مهاباد: محمود هاشم‌نیا، ملوک ملک‌محمدی. - ۱۱۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ر. - ۱۰۰۰ نسخه.

زبان انگلیسی - واژه‌نامه‌ها

۲۲۲

۱۶- فرهنگ آسیا انگلیسی - فارسی با تلفظ فارسی: شامل ۴۰۰۰۰ از مستداول‌ترین و عمومی‌ترین لغات و ...

احمد ترک‌زاده، منوچهر شکرایی. - تهران: آسیا. - ۶۴۴ ص. - جیبی (گالینگور). - ۱۳۵۰۰ ر. - چاپ هفدهم / ۸۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Asia pronouncing english - persian dictionary

شابک: ۹۶۴-۹۰۶۷۹-۱-۲

۱۷- فرهنگ انگلیسی به فارسی و فارسی به انگلیسی: ویژه دانش‌آموزان از پایه راهنمایی تا دانشگاه.

بهمن حاجی‌خانی، نیلوفر الهوردی. - تهران: ابو عطا. - ۴۴۸ ص. - جیبی (شمیز). - ۴۰۰۰ ر. - چاپ چهارم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۰۱۹۲-۲-۷

۱۸- فرهنگ کوچک انگلیسی - فارسی.

سلیمان خیم‌پوراستار: محمدرضا باطنی، شیوا رویگریان، محمد افتخاری. - تهران: فرهنگ معاصر. - ۷۷۲ ص. - جیبی (گالینگور). - ۱۶۵۰۰ ر. - چاپ بیست و یکم / ۲۰۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:
The shorter english persian dictionary

شابک: ۹۶۴-۵۵۴۵-۰۴-۸

۱۹- فرهنگ کوچک انگلیسی - فارسی.

سلیمان خیم، تهران: فرهنگ معاصر. - ۷۷۲ ص. - جیبی (گالینگور). - ۱۸۵۰۰ ر. - چاپ بیستم / عنوان به لاتین:

The shorter english persian dictionary

شابک: ۹۶۴-۵۵۴۵-۰۴-۸

۲۰- فرهنگ گسترده پیشرو آریان‌پور انگلیسی - فارسی (دانشگاهی - دو جلدی).

منوچهر آریان‌پور کاشانی. - تهران: جهان رایانه. - ۲۷۵۸ ص. - جلد دوم. - وزیری (گالینگور). - (دوره) ۱۳۵۰۰۰ ر. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

The aryanpur progressive english - persian dictionary

شابک: ۹۶۴-۶۷۱۵-۶۱-۳

چاپ اول

۲۱- فرهنگ گلستانی انگلیسی - فارسی.

نادر گلستانی‌داریانی. - تهران: یک. - ۳۲ ص. - جیبی (سلفون). - ۱۵۰۰۰ ر. - چاپ اول / ۲۵۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:

Golestani's english - persian dictionary

شابک:

۹۶۴-۶۷۱۹-۱۸-X

۲۲- فرهنگ لغات دانش‌آموز = Student dictionary

تیمینه مهریانی. - تهران: کتاب درخ. - ۱۰۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۵۰۰ ر. - چاپ چهارم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۱۰۵-۰۲-۵

۲۳- فرهنگ معاصر انگلیسی - فارسی یک‌جلدی.

سلیمان خیم. - تهران: فرهنگ معاصر. - ۱۱۰۲ ص. - رقی (گالینگور). - ۳۸۵۰۰ ر. - چاپ هشتم / شابک: ۹۶۴-۵۵۴۵-۲۷-۷

چاپ اول

۲۴- فرهنگ نوین انگلیسی - فارسی (درس به درس) سال اول دبیرستان.

بهروز کلاتری. - تهران: فرهنگ نوین. - ۱۸۲ ص. - جیبی (شمیز). - ۴۰۰۰ ر. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۲۲۲۰-۲-۹

چاپ اول

۲۵- فرهنگ نوین انگلیسی - فارسی (درس به درس) سال دوم دبیرستان.

بهروز کلاتری. - تهران: فرهنگ نوین. - ۱۴۰ ص. - جیبی (شمیز). - ۴۰۰۰ ر. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۲۲۲۰-۵-۷

چاپ اول

۲۶- واژه‌نامه جامع زبان انگلیسی پیش‌دانشگاهی ۱ و ۲.

فرشید مفتون. - تهران: میلاد دانش. - ۲۱۶ ص. - جیبی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ر. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۲۲۲۲-۱-۶

27- Essential american idioms.

Richard A. Spears. - تهران: عباسی. - ۲۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۷۰۰۰ ر. - ۵۰۰۰ نسخه.

28- Longman lexicon of contemporary english.

Tom McArthur. - تهران: معرفت، زبان آموز. - ۹۲۲ ص. - رقی (گالینگور). - ۳۲۰۰۰ ر. - چاپ دوم /

۵۰۰۰ نسخه.

29- Oxford advanced learner's dictionary of current english.

A.S. Hornby. - تهران: Jonathan Crowther. - جهان دانش. - ۱۴۷۲ ص. - وزیری (سلفون). - ۳۶۰۰۰ ر. - چاپ شانزدهم / ۵۰۰۰ نسخه.

30- Oxford advanced learner's dictionary of current english.

Jonathan Crowther. - تهران: عباسی. - ۱۲۴۴ ص. - وزیری (سلفون). - ۳۶۰۰۰ ر. - چاپ دوم / شابک: ۹۶۴-۶۲۵۸-۱۰-۷

چاپ اول

31- Oxford elementary learner's dictionary.

Angela Crawley. - تهران: نور گیتی. - ۳۲۰ ص. - رقی (شمیز). - ۹۵۰۰ ر. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

32- Oxford elementary learner's dictionary.

Angela Crawley. - تهران: هنرهای اندیشه. - ۲۲۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ر. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

33- Oxford elementary learner's dictionary.

Angela Crawley. - تهران: Michael Ashby. - رقی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ر. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

34- Oxford elementary learner's dictionary.

Michael Ashby. - تهران: قلمستان هنر. - ۴۳۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ر. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

35- Oxford elementary learner's dictionary.

Angela Crawley. - تهران: عباسی. - ۱۲۴۴ ص. - وزیری (سلفون). - ۳۶۰۰۰ ر. - چاپ شانزدهم / ۵۰۰۰ نسخه.

Michael Ashby. - تهران: کارین. - ۳۲۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ر. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

36- Oxford elementary learner's dictionary.

Angela Crawley. - تهران: اشرفی. - ۴۴۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ر. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.

37- Oxford elementary learner's dictionary.

Angela Crawley. - تهران: بیکان. - ۴۶۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ر. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۰۴-۳

چاپ اول

38- Oxford learner's wordfinder dictionary.

تهران: رهنما. - ۵۲۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۲۰۰۰ ر. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

39- Oxford photo dictionary.

تهران: کربلا. - ۱۲۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ر. - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

دستور زبان انگلیسی

۲۲۵

۴۰- آموزش نوین انگلیسی: مخصوص دانش‌آموزان سال اول راهنمایی: شامل آموزش صحیح و ساده نوشتن ...

پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۰۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۴۰۰۰ ر. - چاپ هشتم / ۶۵۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۳۶-۲

۴۱- انگلیسی پیش‌دانشگاهی (۱ و ۲).

مسعود آریانیا. - تهران: میتکران. - ۳۰۰ ص. - رحلی (شمیز). - ۲۳۰۰۰ ر. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۲۸۶-۰۶۲-۴

۴۲- جدیدترین آزمون و نمونه سئوالات انگلیسی مخصوص سوم راهنمایی.

پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ر. - چاپ سی و دوم / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۰-۶

۴۳- جدیدترین آزمون و نمونه
سئوالات انگلیسی مخصوص
سوم راهنمایی.
پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۷۶
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. -
چاپ سی و چهارم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۰-۶

۴۴- جدیدترین آزمون و نمونه
سئوالات انگلیسی مخصوص
سوم راهنمایی.
پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۷۶
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. -
چاپ سی و سوم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۰-۶

۴۵- جدیدترین آزمون و نمونه
سئوالات انگلیسی ۱ دوره پیش-
دانشگاهی.
پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۸۸
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. -
چاپ نهم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۶۶۹-۷-۱

۴۶- جدیدترین آزمون و نمونه
سئوالات انگلیسی ۱ دوره پیش-
دانشگاهی.
پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۸۸
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. -
چاپ سیزدهم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۶۶۹-۷-۱

۴۷- جدیدترین آزمون و نمونه
سئوالات انگلیسی ۱ دوره پیش-
دانشگاهی.
پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۸۸
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. -
چاپ دوازدهم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۶۶۹-۷-۱

۴۸- جدیدترین آزمون و نمونه
سئوالات انگلیسی زبان ۱
مخصوص سال اول دبیرستان.
پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۶۸
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. -
چاپ بیست و ششم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۱-۴

۴۹- جدیدترین آزمون و نمونه
سئوالات انگلیسی زبان ۱:
مخصوص سال اول دبیرستان
قابل استفاده برای دانش آموزان
...
پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۶۶
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. -
چاپ بیست و نهم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۱-۴

چاپ بیست و هشتم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۱-۴

۵۰- جدیدترین آزمون و نمونه
سئوالات انگلیسی زبان ۱:
مخصوص سال اول دبیرستان
قابل استفاده برای دانش آموزان
...
پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۶۶
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. -
چاپ بیست و هفتم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۱-۴

۵۱- جدیدترین آزمون و نمونه
سئوالات انگلیسی زبان ۳: قابل
استفاده برای دانش آموزان سال
سوم نظام جدید ...
پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۹۲
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. -
چاپ بیستم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۳-۰

۵۲- جدیدترین آزمون و نمونه
سئوالات انگلیسی زبان ۳: قابل
استفاده برای دانش آموزان سال
سوم نظام جدید ...
پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۹۲
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. -
چاپ نوزدهم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۳-۰

۵۳- جدیدترین آزمون و نمونه
سئوالات انگلیسی زبان ۱
مخصوص سال اول دبیرستان:
قابل استفاده برای ...
پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۶۸
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. -
چاپ بیست و ششم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۱-۴

۵۴- جدیدترین آزمون و نمونه
سئوالات انگلیسی زبان ۱:
مخصوص سال اول دبیرستان.
پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۶۸
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. -
چاپ سی ام / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۱-۴

۵۵- جدیدترین آزمون و نمونه
سئوالات انگلیسی زبان ۱:
مخصوص سال اول دبیرستان.
پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۶۸
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. -
چاپ بیست و نهم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۱-۴

۵۶- جدیدترین آزمون و نمونه
سئوالات انگلیسی زبان ۲:
مخصوص سال دوم دبیرستان
(نظام جدید).
پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۶۶
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. -
چاپ نوزدهم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۲-۲

۵۷- جدیدترین آزمون و نمونه
سئوالات انگلیسی زبان ۲:
مخصوص سال دوم دبیرستان
(نظام جدید).
پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۶۶
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. -
چاپ هجدهم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۲۲-۲

۵۸- جدیدترین آزمون و نمونه
سئوالات انگلیسی مخصوص دوم
راهنمایی: شامل صدها سوال در
زمینه های ساختاری ...
پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۶۸
ص. - وزیری (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. -
چاپ بیست و هشتم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۱۹-۲

۵۹- جدیدترین آزمون و نمونه
سئوالات انگلیسی مخصوص دوم
راهنمایی: شامل صدها سوال در
زمینه های ساختاری ...
پرویز تاجیک. - تهران: تاجیک. - ۱۶۸
ص. - وزیری (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. -
چاپ بیست و هفتم / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۰۵-۱۹-۲

۶۰- جدیدترین تمرینات درس
به درس و نمونه سئوالات
استاندارد انگلیسی: پایه دوم
راهنمایی.
کاظم خزایی. - تهران: خزایی. - ۱۶۰
ص. - وزیری (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. -
چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Activity book (1) for
guidance school students
شابک: ۹۶۴-۹۱۹۷۲-۳-۰

۶۱- جدیدترین تمرینات درس
به درس و نمونه سئوالات
استاندارد انگلیسی پایه سوم
راهنمایی.
کاظم خزایی. - تهران: خزایی. - ۱۶۰
ص. - وزیری (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. -
چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:
Activity book (1) for
guidance school students
شابک: ۹۶۴-۹۱۹۷۲-۳-۰

۶۲- خودآزمون ادیب: نحوه
کاربرد حروف اضافه و افعال چند
قسمتی ...
گردآورنده: فرهاد مقنون. - تهران: جهان
دانش. - ۸۲ ص. - جلد اول. - وزیری
(شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول /
۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۸۸۸-۴-۳

۶۳- خودآزمون گام به گام زبان
انگلیسی (۱) سال اول نظام
جدید.
عبدالصمد تمدن. - تهران: آزمون. - ۲۶۴
ص. - وزیری (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. -
چاپ دوازدهم / ۲۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۱۵۵۱-۱۵۵-۱

۶۴- خودآزمون گام به گام زبان
انگلیسی (۲) سال دوم نظام
جدید.
عبدالصمد تمدن. - تهران: آزمون. - ۲۶۴
ص. - وزیری (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. -
چاپ سیزدهم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۶۱-۲۲۵-۶

۶۵- خودآزمون گام به گام زبان
انگلیسی (۳) سال سوم نظام
جدید.
عبدالصمد تمدن. - تهران: آزمون. - ۲۶۴
ص. - وزیری (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. -
چاپ چهاردهم / ۲۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۴۶۱-۲۲۵-۶

۶۶- خودآزمون گام به گام زبان
انگلیسی (۳) سال سوم نظام
جدید.
علیرضا ساداتمند. - تهران: گلی. - ۱۵۲
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. -
چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۵۱-۵۳-۱

۶۷- خودآزمون و راهنمای زبان (۱)
سال اول نظام جدید.
مسعود فرهنگ. - تهران: پیکان. - ۳۰۲
ص. - وزیری (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. -
چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۷۴۳-۹۵-۱

۶۸- خودآزمون و راهنمای زبان (۲)
سال دوم نظام جدید.
مسعود فرهنگ. - تهران: پیکان. - ۲۸۰
ص. - وزیری (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. -
چاپ دوم / ۴۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۳۲۸-۰۰۱-۲

۶۹- خودآزمون و راهنمای گام به
گام زبان انگلیسی (۱) دوره پیش-
دانشگاهی شامل: ترجمه ...
عبدالله قنبری. - تهران: منتشران. - ۱۷۶
ص. - وزیری (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. -
چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۶۶-۱۴-۰

۷۰- خودآزمون و راهنمای گام به
گام زبان انگلیسی (۱) دوره پیش-
دانشگاهی شامل: ترجمه ...
عبدالله قنبری. - تهران: منتشران. - ۱۷۶
ص. - وزیری (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. -
چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۶۶-۱۴-۰

۷۱- خودآزمون و راهنمای گام به
گام زبان انگلیسی (۱) دوره پیش-
دانشگاهی شامل: ترجمه ...
عبدالله قنبری. - تهران: منتشران. - ۱۷۶
ص. - وزیری (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. -
چاپ هشتم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۶۶-۱۴-۰

۷۲- خودآزمون و راهنمای گام به
گام زبان انگلیسی (۱) دوره پیش-
دانشگاهی.
عبدالله قنبری. - تهران: منتشران. - ۲۰۰
ص. - وزیری (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. -
چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۶۶-۱۴-۰

۷۳- راهنمای انگلیسی (۲) نظام
جدید.
علیرضا ساداتمند. - تهران: گلی. - ۱۵۲
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. -
چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۵۱-۵۳-۱

۷۴- راهنمای انگلیسی (۳) نظام
جدید.
علیرضا ساداتمند. - تهران: گلی. - ۱۹۲
ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. -
چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۵۱-۵۶-۶

۷۵- راهنمای زبان سال دوم
راهنمایی شامل: آموزش کامل
کتاب، حل تمرینات.

علی حیاتی. - تهران: منشور دانش. - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ هشتم / ۷۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۳۶-۲۰-X

۷۶- راهنمای زبان سال دوم راهنمایی شامل: آموزش کامل کتاب، حل تمرینات.

علی حیاتی. - تهران: منشور دانش. - ۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ نهم / ۷۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۳۶-۲۰-X

۷۷- راهنمای زبان سال سوم راهنمایی شامل: آموزش کامل کتاب، حل تمرینات.

علی حیاتی. - تهران: منشور دانش. - ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ هشتم / ۷۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۳۶-۳۱-X

۷۸- راهنمای زبان سال سوم راهنمایی شامل: آموزش کامل کتاب، حل تمرینات.

علی حیاتی. - تهران: منشور دانش. - ۱۶۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ نهم / ۷۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۳۶-۳۱-X

۷۹- زبان انگلیسی (۲) سال دوم دبیرستان آموزش کامل کتاب شامل: تدریس گرامر، ترجمه، تلفظ، تمرین و ...

علی حیاتی. - تهران: منشور دانش. - ۱۸۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ دهم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۳۶-۲۶-X

۸۰- زبان انگلیسی (۳) سال سوم دبیرستان.

علی حیاتی. - تهران: منشور دانش. - ۲۰۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ دهم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۹۳۶-۲۷-X

۸۱- گرامر جامع زبان انگلیسی. مریم رزازیان. - تهران: مبتکران. - ۲۸۳ ص. - جیبی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۹۹۳-۶۱-X

۸۲- گنج‌آزمون انگلیسی مخصوص دوم راهنمایی: جدیدترین تمرینات و نمونه سوالات انگلیسی، شامل ... حمید خزائی. - تهران: جماران. - ۱۲۸

ص. - وزیری (شمیز). - ۶۹۰۰ ریال. - چاپ سی و چهارم / ۲۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Ganjazmoon english language questions
شابک: ۹۶۴-۹۱۳۲۳-۲-۵

۸۳- گنج‌آزمون انگلیسی مخصوص دوم راهنمایی: جدیدترین تمرینات و نمونه سوالات انگلیسی، شامل ... حمید خزائی. - تهران: جماران. - ۱۲۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۹۰۰ ریال. - چاپ سی و سوم / ۲۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Ganjazmoon english language questions
شابک: ۹۶۴-۹۱۳۲۳-۲-۵

۸۴- گنج‌آزمون انگلیسی مخصوص دوم راهنمایی: جدیدترین تمرینات و نمونه سوالات انگلیسی، شامل ... حمید خزائی. - تهران: جماران. - ۱۲۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۹۰۰ ریال. - چاپ بیست و ششم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Ganjazmoon english language questions
شابک: ۹۶۴-۹۱۳۲۳-۲-۵

۸۵- گنج‌آزمون انگلیسی مخصوص دوم راهنمایی: جدیدترین تمرینات و نمونه سوالات انگلیسی، شامل ... حمید خزائی. - تهران: جماران. - ۱۲۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۹۰۰ ریال. - چاپ بیست و هفتم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Ganjazmoon english language questions

۸۶- مجموعه طبقه‌بندی شده از مدرسین استعدادهای درخشان: زبان پیش‌دانشگاهی ۱ و ۲.

منصور عظیمی. - تهران: کانون فرهنگی آموزش. - ۱۷۶ ص. - رحلی (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۰۲۸-۲۷-۳

۸۷- مجموعه طبقه‌بندی شده زبان انگلیسی پیش‌دانشگاهی ۱ و ۲: طبقه‌بندی شده بر اساس هر درس همراه با سوالات ... گردآورنده: بهروز مرادآبادی، علیرضا یوسف‌زاده. - تهران: کانون فرهنگی آموزش. - ۱۹۲ ص. - رحلی (شمیز). -

۱۵۵۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۶-۰۵۵-۰

۸۸- مجموعه طبقه‌بندی شده زبان انگلیسی پیش‌دانشگاهی ۱ و ۲: طبقه‌بندی شده بر اساس هر درس همراه با سوالات ... گردآورنده: بهروز مرادآبادی، علیرضا یوسف‌زاده. - تهران: کانون فرهنگی آموزش. - ۱۹۲ ص. - رحلی (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ هفتم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۶-۰۵۵-۰

۸۹- مجموعه طبقه‌بندی شده زبان انگلیسی نظام جدید، پیش‌دانشگاهی، نظام قدیم: کنکورهای سراسری و آزاد ... گردآورنده: کریم خلیلی. - تهران: کانون فرهنگی آموزش. - ۳۲۸ ص. - رحلی (شمیز). - ۲۸۵۰۰ ریال. - چاپ بیست و چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۶-۰۶۵-۸

چاپ اول

90- English grammar in use: a self - study reference and

Raymond Murphy. - تهران: عباسی. - ۳۶۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۷۰۰۰ نسخه.

91- English grammar in use: a self - study reference and practice

Raymond Murphy. - تهران: گلستان کتاب. - ۲۵۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۱۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

92- English grammar in use: a self - study reference and practice

Raymond Murphy. - تهران: قلم زن. - ۳۶۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۷۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

93- English vocabulary in use.

Stuart Redman. - تهران: قلم زن. - ۲۷۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

94- English vocabulary in use.

چاپ اول

Stuart Redman. - تهران: عباسی. - ۲۷۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

95- Essential grammar in use.

Raymond Murphy. - تهران: چاوش. - ۳۰۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

96- Testing language skills from theory to practice.

Abdoljavad Hossein Farhady. - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). - ۳۲۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰۰ ریال. - چاپ هشتم / ۱۰۰۰۰ نسخه. عنوان به فارسی: آزمون در زبان انگلیسی: نظریه‌ها و کاربردها
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۱۱۱-۹

کاربورد زبان انگلیسی معیار

۹۷- ۶۶ داستان کوتاه انگلیسی و اصطلاحات و مثالهای گوناگون.

گردآورنده: زهرا یزیشکی. - تهران: باستان. - ۱۶۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

66 english short and ...
شابک: ۹۶۴-۹۶۲۲۳-۶-۹

۹۸- انگلیسی در سفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره انگلیسی با ترجمه فارسی و تلفظ واژه‌ها با الفبای فارسی ... حسن اشرف‌الکتابی. - تهران: استاندارد. - ۲۳۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ بیست و سوم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

English on trip
شابک: ۹۶۴-۹۱۴۴۰-۷-۲

۹۹- بازیهای برای آموزش زبان انگلیسی.

الیزابت اشعیت: مترجم: جاوید قیطانچی. - تهران: دانشگاه تهران، موسسه چاپ و

انتشارات. - ۱۵۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: Lets play games in english
شابک: ۹۶۴-۳۰۳۲۳۷-۸

چاپ اول

۱۰۰- راهنما و خودآموز گام به گام زبان انگلیسی سال دوم راهنمایی.

عباس صفی. - تهران: کسرابی. - ۲۰۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۴۷۲-۴۳-۳

۱۰۱- راهنمای انگلیسی برای دانشجویان مهندسی.

مترجم: نادر محمدزاده. - اهواز: مزامیر. - ۳۴۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۰۵۰۰ ریال. - چاپ هشتم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

A guide to english for the students of engineering
شابک: ۹۶۴-۶۴۶۷-۵۹-۹

۱۰۲- راهنمای کامل انگلیسی برای دانشجویان رشته آموزش و پرورش دبستانی و پیش‌دبستانی.

مترجم: حسن کلان‌فرمانفرما، لیلا محمدی‌ساده‌خو. - همدان: دانشجو. - ۱۳۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: English for the students of pre-school and primary ...
شابک: ۹۶۴-۶۵۰۲-۸۲-۲

۱۰۳- راهنمای کامل انگلیسی برای دانشجویان علوم پایه.

هاشمی. - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). - ۲۰۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین: English for the students of sciences
شابک: ۹۶۴-۶۵۰۲-۴۴-X

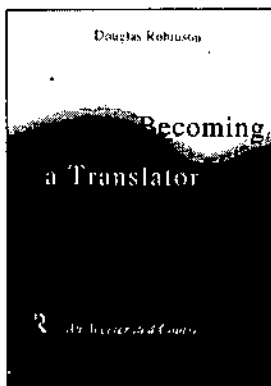
۱۰۴- راهنمای کامل انگلیسی پزشکی ۱.

حسن کلان‌فرمانفرما: لیلا محمدی - ساده‌خو. - همدان: دانشجو. - ۳۹۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

123- Becoming a translator.

تهران: رهسما. - ۳۳۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

در این کتاب سعی شده است راهها و فنون ترجمه - از زبانی به زبان دیگر - براساس مستند علمی و مبتنی بر روح هر زبان، بازگو شود. آموزه‌های این کتاب که به زبان انگلیسی است در یازده بخش متنوع تدوین گردیده و نمونه‌های چندی از متن‌های مختلف نیز در آن گردآمده است.

چاپ اول

124- Candidate for FCE: students book.

تهران: شکوه اندیشه. - ۱۹۲ ص. - رحلی (شمیز). - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

125- Developing Reading Skills: Advanced.

Louise Linda Markstein Hirasawa. - تهران: عباسی. - ۲۳۲ ص. - رقصی (شمیز). - ۴۸۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

126- Developing composition skills.

Mary K. Ruetten. - [بی‌جا]. - ۳۱۶ ص. - وزیری (شمیز). - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

127- Developing reading skills.

Louise Linda Markstein Hirasawa. - تهران: سپهرروز. - ۲۲۰ ص. - رقصی (شمیز). - ۵۲۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

116- 24 Great short stories: chekhov, tolstoy, allan

هنر. - ۱۲۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.

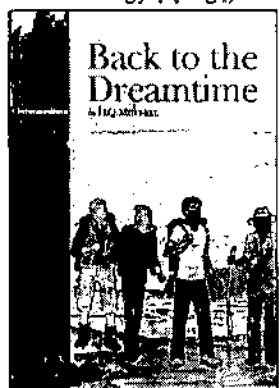
119- Around town: situational conversation practice.

Michael Ockenden Timothy Jones. - تهران: استیری. - ۶۹ ص. - بیاضی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

120- Back to the dreamtime: text & activity book.

H.Q. Mitchell. - تهران: جهان ادیب. - ۶۴ ص. - رقصی (شمیز). - ۴۳۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

داستان بازگشت به هنگامه رویا سفری است ماجراجویی و جذاب که برای زبان آموزان سطح متوسط به چار. رسیده است. این کتاب در دو بخش تدوین شده که بخش نخست آن شامل متن داستان و بخش دوم شامل تمرین‌های متعددی به منظور آموزش زبان انگلیسی است. در انتهای کتاب واژه‌نامه انگلیسی به انگلیسی که متضمن واژه‌های متن داستان است، درج گردیده است.

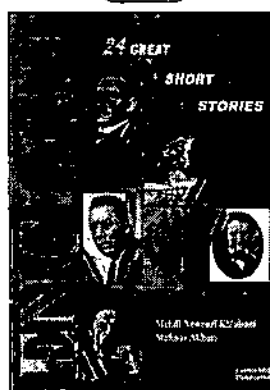
121- A Basic course in reading english: for university students.

Faranak Sadeghi A. Jafarpur M.H. Tahririan. - تهران: فارابی. - ۲۰۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ نهم / ۵۰۰۰ نسخه. - ۹۶۴-۵۶۰۸-۵۰۲

چاپ اول

122- Basic tactics for listening.

Jack C. Richards. - تهران: غزل سرا. - ۱۰۸ ص. - رحلی (شمیز). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

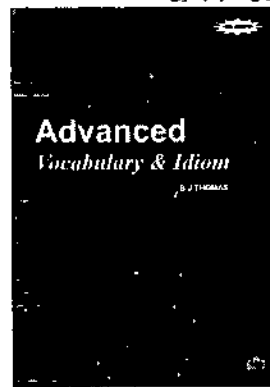

در مجموعه حاضر ۴ داستان کوتاه از ۱۷ نویسنده به زبان انگلیسی درج گردیده است. آندوه (Misery) نوشته آنتوان چخوف و 'سناحه راه آهن' (Railway Accident) اثر توماس مان از جمله این داستان‌ها هستند.

چاپ اول

117- Advanced vocabulary and idiom.

B.J. Thomas. - تهران: زبان ملل. - ۱۲۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

در ویرایش جدید از مجموعه حاضر، متن‌ها و تمرینات متعددی به منظور آموزش واژگان و اصطلاحات زبان انگلیسی گردآمده است. این کتاب برای زبان آموزان سطح پیشرفته در نظر گرفته شده است.

118- Advanced vocabulary and idiom.

B.J. Thomas. - تهران: قلمستان

116- 24 Great short stories: chekhov, tolstoy, allan

باستان. - ۲۱۶ ص. - رقصی (شمیز). - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.

A treasury of the iranain stories

۹۶۴-۹۲۶۲۳-۷-۷

شایک: ۹۶۴-۹۲۶۲۳-۷-۷

۱۱۰- مکالمات روزمره انگلیسی با تلفظ فارسی تمام جملات: قابل استفاده برای: دانش‌آموزان، دانشجویان ...

شهاب. - تهران: میراجی. - ۲۰۰ ص. - جیبی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ شانزدهم / ۵۰۰۰ نسخه. - ۹۶۴-۹۰۵۱۱-۳-۹

111- ۸۸ داستان کوتاه انگلیسی از زندگی رسول اکرم (ص)

شامل: داستان‌هایی ... مصطفی رحایی. - تهران: باستان. - ۱۴۰ ص. - رقصی (شمیز). - چاپ دوم / ۶۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

88 English short stories from the life of the holy...

شایک: ۹۶۴-۹۲۶۲۳-۸-۵

چاپ اول

112- 101 american english idioms.

Harry Collis. - تهران: عباسی. - ۱۱۲ ص. - رقصی (شمیز). - (دوره) ۲۸۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

113- 101 american english idioms understanding and speaking english like an american.

Hary Collis. - تهران: سپهرروز. - ۱۰۴ ص. - رقصی (شمیز). - ۲۸۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

114- 101 american english proverbs

Harry Collis. - تهران: قلم زن. - ۱۱۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۲۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

115- 101 american english proverbs

Harry Collis. - تهران: عباسی. - ۱۲۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۲۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

English: for the students of medicine

شایک: ۹۶۴-۶۵۰۲-۳۱-۸

چاپ اول

۱۰۵- راهنمای کامل انگلیسی تخصصی (۱): رشته ادبیات فارسی دانشگاه پیام نور.

مترجم: حسن کلان‌فرمانفرما، لیلا محمدی‌ساده‌خو، رضا نیلی‌پور. - همدان: دانشگاه. - ۱۷۸ ص. - جلد دوم. - وزیری (شمیز). - ۸۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. - عنوان به لاتین:

English For The Students Of Medicine

شایک: ۹۶۴-۶۵۰۲-۷۳-۲

۱۰۶- گامی نو در آموزش زبان انگلیسی ویژه مبتدیان و سال اول راهنمایی .. A New Step In

English: A Book For. سهراب غلامپور، نویراستار: فرامرز سلیمانی. - تهران: آزمون نوین. - ۱۲۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۵۰۰ نسخه.

شایک: ۹۶۴-۹۰۱۵۲-۵-۶

۱۰۷- گامی نو در آموزش زبان انگلیسی ویژه مبتدیان و سال اول راهنمایی .. A New Step In

English: A Book For. سهراب غلامپور، نویراستار: فرامرز سلیمانی. - تهران: آزمون نوین. - ۱۲۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۵۰۰ نسخه.

شایک: ۹۶۴-۹۰۱۵۲-۵-۶

۱۰۸- گنجینه داستان‌های انگلیسی و اصول نامه‌نگاری شامل: داستان‌ها، ...

عنايت‌الله صدیقی‌ارقصی. - تهران: باستان. - ۲۶۴ ص. - رقصی (شمیز). - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. - عنوان به لاتین:

A treasury of the english stories

شایک: ۹۶۴-۹۰۷۶۸-۱-۶

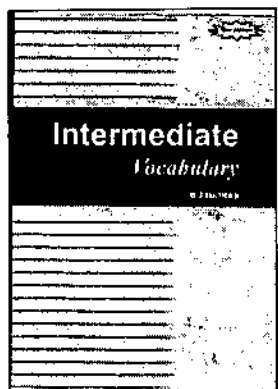
۱۰۹- گنجینه داستان‌های ایرانی به انگلیسی شامل: لغات و اصطلاحات، نکات ...

عنايت‌الله صدیقی‌ارقصی. - تهران:

155- Intermediate vocabulary.

B.J. Thomas - تهران: زبان ملل - ۱۷۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۵۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

ویرایش جدید از مجموعه حاضر مختص زبان آموزان سطح میانه است که در آن متن‌های متنوع و تمرینات متعدد به منظور آموزش واژگان زبان انگلیسی - جمع آمده است.

156- Intermediate vocabulary.

B.J. Thomas - تهران: قلمستان هنر - ۱۷۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

157- Introductory steps to understanding.

L.A. Hill - تهران: سپهرروز - رقمی (شمیز) - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

158- Introductory steps to understanding.

L.A. Hill - تهران: عباسی - ۲۴۰ ص. - رقمی (شمیز) - ۴۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

159- Kish air : work book pre-intermediate.

Jocelyn, Andy Hopkins, Potter - تهران: کربلا - ۳۲ ص. - رحلی (شمیز) - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

160- Kish air: students book beginner.

Liz Soars, Briony Beaven, John Soars - تهران: کربلا - ۸۰ ص.

149- Headway: student's book elementary.

John Soars, Liz Soars - تهران: هزار و یکشب - ۱۷۸ ص. - رحلی (شمیز) - ۱۸۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

150- Headway: upper-intermediate: student's book.

Liz Soars, John Soars - تهران: زبان پژوه - ۱۲۴ ص. - رحلی (شمیز) - (دوره) ۲۸۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

151- Headway: upper-intermediate: workbook.

Liz Soars, John Soars - تهران: زبان پژوه - ۹۶ ص. - رحلی (شمیز) - (دوره) ۲۸۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

152- Headway: workbook elementary.

John Soars, Liz Soars - تهران: هزار و یکشب - ۸۰ ص. - رحلی (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

153- Headway: workbook: intermediate.

John Soars, Liz Soars - تهران: اشتیاق - ۴۸ ص. - رحلی (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

154- Hot dog.

Trevor Millum - تهران: زبان آموز، معرفت - ۳۲ ص. - جیبی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

عنوان به فارسی: سگ ماهر

سگ ماهر داستان است به زبان انگلیسی ساده که همراه با تصاویری چند از ماجراها برای زبان آموزان سطح مبتدی تدوین شده است.

140- Essential words for the TOEFL.

Steven J. Matthiesen - بیرجند: شهرآب - ۲۰۸ ص. - وزیری (شمیز) - ۶۰۰۰ ریال -

چاپ اول

141- Graded exercises in english.

Robert J. Dixon - تهران: هزار و یکشب - ۱۹۲ ص. - رقمی (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

142- Headstart: beginner: workbook.

Tim Falla - تهران: اشتیاق - ۴۸ ص. - رحلی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۱۵۰۰۰ نسخه.

143- Headway elementary: student's book.

John Soars, Liz Soars - تهران: اشتیاق - ۱۲۸ ص. - رحلی (شمیز) - ۱۶۵۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۱۵۰۰۰ نسخه.

144- Headway elementary: workbook.

John Soars, Liz Soars - تهران: اشتیاق - ۸۰ ص. - رحلی (شمیز) - ۶۵۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۱۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

145- Headway intermediate: student's book.

John Soars, Liz Soars - تهران: اشتیاق - ۱۲۸ ص. - رحلی (شمیز) - ۲۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

146- Headway preintermediate: student's book.

Liz Soars, John Soars - تهران: زبانسرا - ۱۴۴ ص. - رحلی (شمیز) - ۱۸۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

147- Headway preintermediate: workbook.

John Soars, Liz Soars - تهران: اشتیاق - ۸۰ ص. - رحلی (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.

148- Headway student's book: pre-intermediate.

Liz Soars, John Soars - تهران: زبانسرا - ۱۴۴ ص. - رحلی (شمیز) - ۱۸۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

۵۰۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

134- English for specific purposes (ESP) animal husbandry book 1.

Mohamoud Behremend [a] - تهران: شرکت جهاد تحقیقات و آموزش - ۲۲۸ ص. - جلد اول - وزیری (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: انگلیسی (ESP) دامپروری ۱
شابک: ۹۶۴-۹۱۹۰۰-۳-۱

135- English for the students of accounting.

Davoud Aghvami - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) - ۳۲۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی: انگلیسی برای دانشجویان رشته حسابداری
شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۱۶۷-۴

چاپ اول

136- English sentence structure.

Robert Krohn - تهران: گلبرگ - ۳۲۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

137- English sentence structure.

Robert Krohn - تهران: فارابی - ۳۲۰ ص. - وزیری (شمیز) - ۷۵۰۰ ریال - چاپ دهم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۰۸-۵۱-۱

چاپ اول

138- English sentence structure.

Robert Krohn - تهران: جاووش - ۳۰۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۹۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

139- English sentence structure.

Robert Krohn - تهران: مقدس - ۳۰۶ ص. - وزیری (شمیز) - ۹۵۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

128- Developing reading skills: intermediate.

چاپ اول

Louise, Linda Markstein, Hirasawa - تهران: سپهرروز - ۱۸۴ ص. - رقمی (شمیز) - ۵۲۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

129- Developing reading skills: intermediate.

Louise, Linda Markstein, Hirasawa - تهران: عباسی - ۱۸۴ ص. - رقمی (شمیز) - ۵۲۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

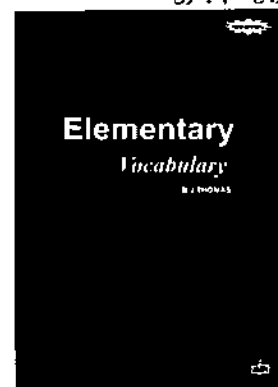
130- \$ 100,000: grade 4.

Jennifer Bassett - تهران: وناد - ۲۴ ص. - رقمی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

131- Elementary vocabulary.

B.J. Thomas - تهران: زبان ملل - ۸۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب که برای زبان آموزان سطح مبتدی به چاپ رسیده متضمن تمرینات متعدد است و طلی آن مجموعه‌ای از واژگان زبان انگلیسی آموزش داده می‌شود.

132- Elementary vocabulary.

B.J. Thomas - تهران: زبان ملل - ۸۴ ص. - وزیری (شمیز) - ۵۰۰۰ ریال - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

133- Elementary vocabulary.

B.J. Thomas - تهران: قلمستان هنر - ۸۸ ص. - وزیری (شمیز) -

182- Street german-1: the best of german idioms.

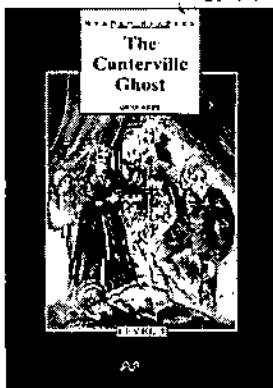
چاپ اول

David Burke - تهران: قلم
فرزانگان - ۲۲۲ ص. - وزیری (شمیز).
۱۶۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

183- The canterville ghost: text and activity book.

E. Moutson - تهران: جهان ادیب.
۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۲۳۰۰ ریال.
چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب برای زبان آموزان سطح متوسط و به منظور آشنایی آنان با ادبیات کلاسیک در دو بخش به زبان انگلیسی تدوین شده است. بخش نخست، داستان مهیجی است از 'اسکار وایلد' تحت عنوان 'روح کنترویل' و بخش دوم متضمن تمرینات متعددی است از متن داستان که با هدف آموزش واژگان و اصطلاحات و گرامر زبان انگلیسی فراهم آمده است.

چاپ اول

184- The mosquito coast: level 4.

Paul Theroux - تهران: قلمستان هنر. - ۶۴ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به فارسی:

ساحل حشرات

Mirhassani - تهران: زبانکده. - ۲۲۴ ص. - جلد اول. - وزیری (شمیز). - ۱۲۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۱۱۷-۰۰۰-۷

176- Scientific english readings.

Akbar Mahdi Sadjadian Mirhassani Masud Yazdani - تهران: زبانکده. - ۳۹۲ ص. - جلد دوم. - وزیری (شمیز). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۱۱۷-۰۰۴-X

177- Spectrum 1A: a communicative course in english.

Donald Nancy Frankfort Jean Dye R.H. Byrd - تهران: شکوه اندیشه. - ۱۸۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۰۴-۰۱۰-۰

178- Spectrum student book 2A: a communicative course in english.

Diane Warshawsky Donald R.H. Byrd - تهران: شکوه اندیشه. - ۸۸ ص. - رقی (شمیز). - چاپ سوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۰۴-۰۱۰-۲

179- Spectrum workbook 2A: a communicative course in english.

David P. Sharon Abrams Donald R.H. Byrd Rein - تهران: شکوه اندیشه. - ۶۴ ص. - چاپ سوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

180- Spectrum workbook 4A: a communicative course in english.

Donald David P. Rein R.H. Byrd - تهران: شکوه اندیشه. - ۶۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

181- Spectrum workbook 4B: a communicative course in english.

Donald David P. Rein R.H. Byrd - تهران: شکوه اندیشه. - ۶۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

Devoy - تهران: زبانسرا. - ۸۰ ص. - رقی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

171- New headway: english course upper - intermediate Student's book.

John Soars Liz Soars - تهران: زبانسرا. - ۱۶۰ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

172- Pair work: elementary to pre-intermediate.

تهران: معلم. - ۹۶ ص. - جلد اول. - رقی (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

173- Pair work: elementary to pre-intermediate.

تهران: معلم. - ۹۶ ص. - جلد دوم. - رقی (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

174- Prime suspect.

Karen Holmes - تهران: Lynda Laplante - قلمستان هنر. - ۷۶ ص. - رقی (شمیز). - ۳۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

زبان آموزان بالاتر از سطح متوسط در این کتاب داستانی جنایی تحت عنوان 'متهم اصلی' مطالعه خواهند کرد و طی آن با ۳۳۰ واژه کاربردی آشنا خواهند شد. کتاب دارای تصاویری از ماجراهاست و در انتهای آن نیز چند تمرین از متن داستان گنجانده شده است.

175- Scientific english readings.

Akbar Mahdi Sadjadian

Potter - تهران: دورآموز. - ۱۲۸ ص. - جلد اول. - رقی (شمیز). - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

166- Look ahead: student's book.

Andy Carolyn Jones Jocelyn Potter Hopkins - تهران: دورآموز. - ۱۲۸ ص. - جلد دوم. - رقی (شمیز). - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

167- Look ahead: workbook.

تهران: دورآموز. - ۶۴ ص. - جلد دوم. - رقی (شمیز). - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

168- Mrs dalloway: level 3.

Virginia Woolf - یازنویسی: Y.K Kerr - لویراستار: Strange - تهران: زبان آموز، معرفت. - ۴۸ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

'خانم دالوی' عنوان داستانی است به زبان انگلیسی که در آن ۱۰۵۰ واژه کاربردی جدید برای زبان آموزان سطح متوسط درج گردیده است. این کتاب مصور که با هدف قرائت زبان آموزان تهیه گردیده دارای چند تمرین از متن داستان است که در انتهای کتاب فراهم آمده است.

169- New generation 1.

David Colin regnarG gniK - تهران: بلوط سبز. - ۱۳۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.

170- New headway: english course intermediate workbook.

Jo John Soars Liz Soars

رجلی (شمیز). - چاپ اول / ۱۰۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

161- Le nouveau sans frontieres 1: cahier d'exercices.

Dominique Philippe - تهران: قلمستان هنر. - ۱۷۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

162- Lisa goes to london text and activity book.

H.Q Mitchell - تهران: جهان ادیب. - ۴۰ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

'لیزا به لندن می‌رود' عنوان داستانی است ساده به زبان انگلیسی که برای زبان آموزان سطح مبتدی به چاپ رسیده است. در بخش دوم این کتاب مصور، تمرینات متعددی از متن به منظور یادگیری واژگان و گرامر زبان انگلیسی فراهم آمده است.

163- Longman preparati-on course for the TOEFL test: teacher's manual.

Deborah Phillips - تهران: اشتیاق. - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

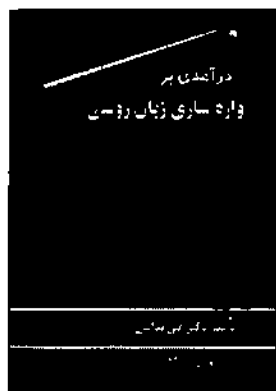
164- Look ahead: classroom.

Andy Carolyn Jones Jocelyn Potter Hopkins - تهران: دورآموز. - ۶۴ ص. - جلد اول. - رقی (شمیز). - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول

165- Look ahead: student's book.

Jocelyn Andy Hopkins

نگارنده در این کتاب سعی دارد مخاطبان خود را با عناصر واژه‌ساز زبان روسی آشنا سازد. به همین منظور در کتاب، عناصر واژه‌ساز که عبارت‌اند از: پیشوندها، پسوندها، ترکیب کلمات و نظایر آن معرفی می‌شود تا از این طریق معانی این ابزارها در ترکیب با کلماتی که در یک حوزه معنایی خاص قرار می‌گیرند، کلماتی را با معانی مورد نظر، ساخته و بیان کند. در مقدمه کتاب، نکاتی درباره اجزای کلمه، ریشه کلمه، پیشوند، پسوند و همانند آن مطرح می‌شود؛ سپس در فصل اول روش‌های اصلی در واژه‌سازی اسامی در قالب بیست و هفت جدول معرفی می‌گردد. مباحث بعدی کتاب نیز که براساس جداول متعدد آموزش داده می‌شود بدین قرار است: روش‌های ساخت صفات، واژه‌سازی افعال، و واژه‌سازی قید.

چاپ اول

۱۹۵- گنجینه سئوالات (یزبان ارمنی).
ژرژ آبراهامیان، - تهران: نائیری، ۴۸ ص. - رقی (شمیز)، ۶۰۰۰ ریال.
چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۴۷۹-۳۰-۸

زبان عربی

۱۹۶- آموزش گام به گام عربی (۲ سال دوم نظام جدید).
مجید نووری، - تهران: آزمون، ۱۸۸ ص. - وزیری (شمیز)، ۸۵۰۰ ریال.
چاپ بیستم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۵۴۰-۰۷-۴

۱۹۷- آموزش گام به گام عربی (۳ سال سوم نظام جدید).
مجید نووری، - تهران: گلستان، ۱۸۸ ص. - وزیری (شمیز)، ۸۰۰۰ ریال.
چاپ بیست و یکم / ۵۰۰۰ نسخه.

زبان آلمانی - واژه‌نامه‌ها

چاپ اول

191- Themen neu: lehrwerk fur deutsch als fremdsprache deutsch - persisch.
Reza Chegini، - تهران: معرفت،
زبان آموز، ۸۸ ص. - جلد اول -
وزیری (شمیز)، ۷۵۰۰ ریال - چاپ
اول / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
کتابچه لغت تمن نوی ۱ آلمانی -
فارسی
شابک: ۹۶۴-۶۱۵۸-۰۰۰-۵

چاپ اول

192- Themen neu: lehrwerk fur deutsch als fremdsprache arbeitsbuch.
تهران: معرفت، زبان آموز، ۱۶۰ ص. -
جلد سوم، - وزیری (شمیز)، ۱۵۰۰۰
ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

کاربرد زبان آلمانی معیار

۱۹۳- آلمانی در سفر =
Deutsch Auf Der Reise
مکالمات و اصطلاحات روزمره
آلمانی با ترجمه فارسی...
حسن اشرف‌الکتابی، به اهتمام: علی‌اصغر
شجاعی، - تهران: استاندارد، ۲۳۸ ص.
- رقی (شمیز)، ۸۰۰۰ ریال - چاپ
هفتم / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
Deutsch auf der reise
شابک: ۹۶۴-۹۱۳۴۰-۶-۴

زبانهای هند و اروپای شرقی و سلنی

چاپ اول

۱۹۴- درآمدی بر واژه‌سازی زبان
روسی.
علی منایینی، - تهران: مهدیه، ۲۱۲
ص. - وزیری (شمیز)، ۱۱۰۰۰ ریال -
چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
عنوان به لاتین:
An introduction to the
russian word formation
شابک: ۹۶۴-۹۲۶۳۲-۶-۴

Derek Strange، - تهران: قلمستان
هنر، ۸۰ ص. - رقی (شمیز)، ۳۵۰۰
ریال. - چاپ اول / ۸۰۰۰ نسخه.

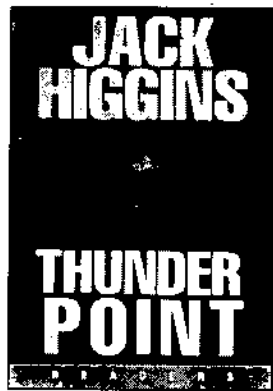
تفسیر در سرنوشت داستانی است
ماجرایی با ۲۳۰۰ واژه جدید که برای
زبان آموزان بالاتر از سطح متوسط به
زبان انگلیسی به چاپ رسیده است.
کتاب دارای چند تصویر از ماجراها و
تمریناتی اندک از متن داستان است.

چاپ اول

190- Web.
John Wyndham
Andy Jocelyn Potter
Hopkins، - تهران: قلمستان هنر،
۶۴ ص. - رقی (شمیز)، ۲۵۰۰ ریال -
چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
تار عنکبوت

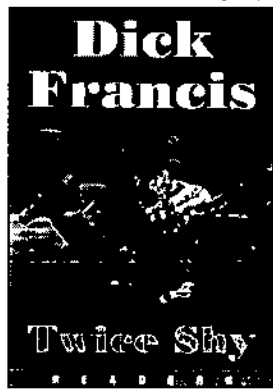
حوادث این داستان مبتنی بر ماجراهای
است که در یک جزیره شکل می‌گیرد و
مخاطبان اصلی آن زبان آموزان سطح
'بالا'تر از متوسط هستند. این داستان
مصور تحت عنوان 'تار عنکبوت' که به
زبان انگلیسی تدوین شده متضمن
۲۳۰۰ واژه کاربردی است که در انتهای
آن تمریناتی چند از متن داستان گردآمده
است.

داستان هیجان‌انگیز 'نقطه برخورد' به
زبان ساده انگلیسی و در قالب ۱۰۵۰
واژه جدید برای زبان آموزان سطح
متوسط تدوین شده است. مخاطبان،
مفاهیم و معانی واژگان را با مرور
تمریناتی در انتهای کتاب، تکرار خواهند
کرد.
187- Thunder point: level
3.
Jack Higgins
Donald Domonkos، - تهران:
قلمستان هنر، ۴۸ ص. - رقی (شمیز)،
۳۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰
نسخه.
عنوان به فارسی:
نقطه برخورد

چاپ اول

188- Twice shy: level 3.
Dick Francis، - تهران: قلمستان
هنر، ۲۸ ص. - رقی (شمیز)، ۲۵۰۰
ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
خجالت‌زده

زبان آموزان سطح متوسط در داستان
مهیج 'خجالت زده' ۱۰۵۰ واژه را فرا
خواهند گرفت. انتهای این داستان
مصور، شامل چند تمرین از متن است.

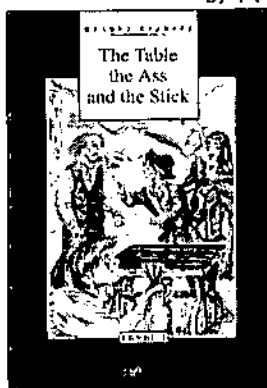
چاپ اول

189- A twist in the tale:
five short stories.
Penny Cameron، - ویراستار:

'ساحل حشرات' عنوان داستانی است به
زبان انگلیسی که در آن ۱۶۵۰ واژه
جدید برای زبان آموزان سطح متوسط
جمع آمده است. مخاطبان در انتهای
داستان، چند تمرین از متن را حل
خواهند کرد. این داستان جذاب با
تصاویری از وقایع آن همراه است.

چاپ اول

185- The table the ass
and the stick text and
activity book.
E. Moutsou، - تهران: جهان ادیب،
۴۰ ص. - رقی (شمیز)، ۳۲۰۰ ریال.
- چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

'فیز، الاغ و تکه چوب' داستانی است به
زبان انگلیسی که برای زبان آموزان
سطوح ابتدایی تهیه شده است. کتاب
مشکل از دو بخش 'داستان' و 'تمرین'
است. داستان، درباره پیرمردی است که
سه پسر دارد و هر یک بی کاری می-
روند. پس از مدتی در راه بازگشت به
خانه، میز جادویی پسر بزرگ، و الاغ
جادویی پسر دوم توسط مهمانخانه‌داری
دزدیده می‌شود، اما پسر سوم با چوب
جادویی خود مهمانخانه‌دار را حسابی
تنبیه می‌کند و الاغ و میز جادویی
برادرانش را پس می‌گیرد. داستان با
تصاویری از حوادث آن همراه است. در
بخش دوم تمرین‌های مختلف و متنوعی
با توجه به متن داستان ضمیمه شده
است. در صفحات پایانی نیز واژه‌های
اصلی متن به چهار زبان دیگر، غیر از
انگلیسی آمده است.

چاپ اول

186- Thunder point.
Jack Higgins
Donald Domonkos، - تهران:
زبان آموز، معرفت، ۴۸ ص. - رقی
(شمیز)، ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول /
۱۰۰۰۰ نسخه.
عنوان به فارسی:
نقطه برخورد

شابک:

۹۶۴-۶۵۴-۶۰۰-۶

۲۰۵- تمرینات و نمونه سوالات عربی مخصوص سوم راهنمایی: شامل ساختار، شناخت و تبدیل انواع فعل، ...

حبیب‌الله درویش - تهران: آزمون نوین - ۱۶۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ پانزدهم / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۱۵۲-۱-۳

۱۹۸- آموزش گام به گام عربی (۴) سال سوم نظام جدید.

مجید نوری - تهران: آزمون - ۲۸۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ دهم / ۲۰۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۲۶۱-۲۱۱-۶

۲۰۶- خودآزمون هدفدار عربی سال اول راهنمایی.

عیسی متقی‌زاده، حمیدرضا میرحاجی، قاسم کریمی - تهران: شورا. - ۸۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۲۵-۴۸-۹

۱۹۹- آموزش گام به گام عربی سال دوم راهنمایی.

مجید نوری - تهران: آزمون. - ۱۳۳ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۶۱-۲۹۰-۶

۲۰۷- خودآزمون هدفدار عربی سال اول راهنمایی.

عیسی متقی‌زاده، حمیدرضا میرحاجی، قاسم کریمی - تهران: شورا. - ۸۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۴۶۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۲۵-۴۸-۹

۲۰۰- تدریس و تمرین گام به گام عربی (۱) نظام جدید.

تهیه کننده: محمد ترابی - تهران: راد. - ۲۰۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۸۲۳-۱۳-۵

۲۰۸- خودآزمون هدفدار عربی سال سوم راهنمایی.

قاسم کریمی - تهران: شورا. - ۱۰۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۴۳۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۵۵۲۵-۵۱-۹

۲۰۱- تعلیم اللغة العربیه (جلد ۲) - (۱).

قم: کلیه اصول الدین. - ۳۱۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ پانزدهم / ۱۰۰۰۰ نسخه.

۲۰۹- خودآموز و راهنمای عربی (۱) و (۲) پیش‌دانشگاهی.

محمد رضوانی - تهران: بیکان. - ۲۵۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۴۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۲۳-۱۱-۰

۲۰۲- تمرینات و مجموعه سوالات عربی مخصوص سال اول راهنمایی.

حبیب‌الله درویش - تهران: آزمون نوین. - ۱۴۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۱۵۲-۳-X

۲۱۰- خودآموز و راهنمای عربی (۴) مشتمل بر: ترجمه روان متن درس، حل کامل تمارین کتاب، ...

مسعود گنجی - تهران: بیکان. - ۳۰۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۴۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۲۳-۳۱-۵

۲۰۳- تمرینات و مجموعه سوالات عربی مخصوص سال اول راهنمایی.

حبیب‌الله درویش - تهران: آزمون نوین. - ۱۴۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۱۵۲-۳-X

۲۱۱- راهنما و خودآموز گام به گام عربی (۲) نظام جدید متوسطه.

شهریار بیدار - تهران: کسرابی. - ۱۴۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۲۳-۲۸-۱

۲۰۴- تمرینات و نمونه سوالات عربی مخصوص سوم راهنمایی: شامل ساختار، شناخت و تبدیل انواع فعل، ...

حبیب‌الله درویش - تهران: آزمون نوین. - ۱۵۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ شانزدهم / ۵۵۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۱۵۲-۱-۳

۲۱۲- راهنما و خودآموز گام به گام عربی (۳) نظام جدید متوسطه.

شهریار بیدار - تهران: کسرابی. - ۱۲۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۷۲۳-۶۲-۱

چاپ اول

۲۱۳- راهنمای گام به گام عربی (۲۰۱) دوره پیش‌دانشگاهی.

علی پروانه - تهران: منتشران. - ۲۴۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۹۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۶۶۶-۸۲-۵

۲۱۴- راهنمای گام به گام عربی سوم راهنمایی.

فضل‌الله شیرمحمدی - تهران: منتشران. - ۱۲۸ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۵۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۶۶۶-۵۲-۳

۲۱۵- عربی (۲) سال دوم دبیرستان شامل: آموزش کامل کتاب، حل تمرینات و تستهای تفکیکی با پاسخ تشریحی.

حجت‌الله گنجی - تهران: منشور دانش. - ۱۹۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوازدهم / ۷۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۴۳۰-۱۶-۳

۲۱۶- عربی (۳) سال سوم دبیرستان شامل: آموزش کامل کتاب، حل تمرینات و تستهای تفکیکی با پاسخ تشریحی.

حجت‌الله گنجی - تهران: منشور دانش. - ۱۹۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ نهم / ۷۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۴۳۰-۱۷-۱

۲۱۷- عربی (۳) سال سوم دبیرستان شامل: آموزش کامل کتاب، حل تمرینات و تستهای تفکیکی با پاسخ تشریحی.

حجت‌الله گنجی - تهران: منشور دانش. - ۱۹۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ دهم / ۷۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۴۳۰-۱۷-۱

۲۱۸- عربی (۳) سال سوم دبیرستان شامل: آموزش کامل کتاب، حل تمرینات و تستهای تفکیکی با پاسخ تشریحی.

حجت‌الله گنجی - تهران: منشور دانش. - ۱۹۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ دهم / ۷۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۴۳۰-۱۷-۱

۱۷۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ یازدهم / ۷۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۴۳۰-۱۷-۱

۲۱۹- عربی (۴) نظام جدید دبیرستان: آموزش کامل کتاب شامل: آموزش دروس، پاسخ تشریحی کلیه تمرینها، ...

حجت‌الله گنجی - تهران: منشور دانش. - ۲۰۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۰۳۰۳-۹-۵

۲۲۰- عربی به زبان ساده شامل: ۶۰ تمرین و حدود ۱۴۰۰ سؤال چهارگزینه‌ای با پاسخهای کلیدی و تشریحی.

ایاد فیلی - تهران: مبتکران. - ۵۵۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۳۰۰۰ ریال. - چاپ سی و ششم / ۴۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۸۶-۰۲۲-۵

۲۲۱- عربی به زبان ساده شامل: ۶۰ تمرین و حدود ۱۴۰۰ سؤال چهارگزینه‌ای با پاسخهای کلیدی و تشریحی.

ایاد فیلی - تهران: مبتکران. - ۵۵۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۲۴۰۰۰ ریال. - چاپ سی و هفتم / ۴۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۴۸۶-۰۲۲-۵

چاپ اول

۲۲۲- العوامل و العواطف فی کتب الاعرابی.

حسین حسینی‌زبانی - قم: دارالتفسیر. - ۱۷۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۱۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۳۹۸-۴۳-X

چاپ اول

۲۲۳- فرهنگ فرزنان: فارسی - عربی.

حمید طیبیان - تهران: فرزنان روز. - ۱۱۶ ص. - وزیری (کالینکورا). - ۷۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۱۱-۰۱۳-۸

چاپ اول

۲۲۴- گنجینه پرسش‌های طلایی عربی پایه تا کنکور.

حمید طاهری - تهران: آیندگان. - ۳۲۶ ص. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۵۵-۱۷-۵

ص. - رحلی (شمیز). - ۲۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۳۲-۰۲۱-۱

چاپ اول

۲۲۵- مبادئ العربیه فی الصرف و النحو.

رشید شرتونی - تهران: شهر کتاب. - ۲۲۲ ص. - جلد دوم. - وزیری (شمیز). - ۸۳۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۷۰۳۲-۰۲۱-۱

۲۲۶- مجموعه طبقه‌بندی شده عربی نظام جدید.

گردآورنده: سهیلا خاکساز. - تهران: کانون فرهنگی آموزش. - ۲۸۰ ص. - رحلی (شمیز). - ۲۲۵۰۰ ریال. - چاپ بیست و پنجم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۶-۱۰۷-۷

۲۲۷- مجموعه طبقه‌بندی شده عربی نظام جدید کتک‌ورهای سراسری و آزاد همراه با تستهای سال ۷۹ با پاسخ تشریحی.

گردآورنده: سهیلا خاکساز. - تهران: کانون فرهنگی آموزش. - ۲۶۴ ص. - رحلی (شمیز). - ۲۲۵۰۰ ریال. - چاپ بیست و چهارم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۳۲۶-۱۰۷-۷

۲۲۸- المنهج القویم لتعلم لغة القرآن الکریم.

عیسی متقی‌زاده، حمیدرضا میرحاجی، ابراهیم رفاعه - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). - ۱۸۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ چهاردهم / ۵۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین: Straight path to learning the language of the holy quran

شابک: ۹۶۴-۴۵۹-۰۶۶-X

زبانهای اورال آسیایی، سیبریایی و دراویدی

۲۲۹- ترکی آذربایجانی در سفر.

عباد معی‌زاده، صابر شیانی‌اصل. - تهران: استاندرد. - ۲۸۰ ص. - رقمی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۶۲۵۵-۱۷-۵

نمایه عنوان

- ۱۰۱ american . english idioms 112
101 american english idioms understanding and speaking english like an american 113
101 american english proverbs ... 114-115
24 Great short stories: chekhov, tolstoy, allan ... 116
Advanced vocabulary and idiom 117-118
Around town: situational conversation practice 119
Back to the dreamtime: text & activity book 120
A Basic course in reading english: for university students 121
Basic tactics for listening 122
Becoming a translator 123
Candidate for FCE: students book 124
Developing Reading Skills: Advanced 125
Developing composition skills 126
Developing reading skills 127
Developing reading skills: intermediate 128-129
\$ 100,000: grade 4 130
Elementary vocabulary 131-132-133
English for specific purposes (ESP) animal husbandry book 1 134
English for the students of accounting 135
English grammar in use: a self - study reference and ... 90
English grammar in use: a self - study reference and practice ... 91-92
English sentence structure 136-137-138-139
English vocabulary in use 93-94
Essential american idioms 27
Essential grammar in use 9
Essential words for the TOEFL 140
Graded exercises in english 141
Headstart: beginner: work - book 142
Headway elementary: student's book 143
Headway elementary: workbook 144
Headway intermediate: student's book 145
Headway pre-intermediate: student's book 146
Headway pre-intermediate: workbook 147
Headway student's book: pre-intermediate 148
Headway: student's book elementary 149
Headway: upper-intermediate: student's book 150
Headway: upper-intermediate: workbook 151
Headway: workbook elementary 152
Headway: workbook: intermediate 153
Hot dog 154
Intermediate vocabulary 155-156
Introductory steps to understanding 157-158
Kish air : work book pre-intermediate 159
Kish air: students book beginner 160
Language laboratory 1 & 22
Le nouveau sans frontieres 1: cahier d'exercices 161
Linguistics 3
Lisa goes to london text and activity book 162
Longman lexicon of contemporary english 28
Longman preparation course for the TOEFL test: teacher's manual 163
Look ahead: classroom 164
Look ahead: student's book 165-166
Look ahead: workbook 167
Mrs dalloway: level 3 168
New generation 1 169
New headway: english course intermediate work - book 170
New headway: english course upper - intermediate Student's book 171
Oxford advanced learner's dictionary of current english 29-30
Oxford elementary learner's dictionary 31-32
33-34-35-36-37
Oxford learner's wordfinder dictionary 38
Oxford photo dictionary 39
Pair work: elementary to pre-intermediate 172-173
Prime suspect 174
Scientific english readings 175-176
Spectrum 1A: a communicative course in english 177
Spectrum student book 2A: a communicative course in english 178
Spectrum workbook 2A: a communicative course in english 179
Spectrum workbook 4A: a communicative course in english 180
Spectrum workbook 4B: a communicative course in english 181
Street german-1: the best of german idioms 182
Testing language skills from theory to practice 96
The canterville ghost: text and activity book 183
The mosquito coast: level 4 184
The table the ass and the stick text and activity book 185
Themen neu: lehrwerk fur deutsch als fremdsprache arbeitsbuch 192
Themen neu: lehrwerk fur deutsch als fremdsprache deutsch - persisch 191
Thunder point 186
Thunder point: level 3 187
Twice shy: level 3 188
A twist in the tale: five short stories 189
Web 190
۶۶ داستان کوتاه انگلیسی و اصطلاحات و مثالهای گوناگون ۹۷
آلمانی در سفر = Deutsch Auf Der Reise
روزمره آلمانی یا ترجمه فارسی ... ۱۹۳
آموزش گام به گام عربی (۲) سال دوم نظام جدید ۱۹۶
آموزش گام به گام عربی (۳) سال سوم نظام جدید ۱۹۷
آموزش گام به گام عربی (۴) سال سوم نظام جدید ۱۹۸
آموزش گام به گام عربی سال دوم راهنمایی ۱۹۹
آموزش نوین انگلیسی: مخصوص دانش آموزان سال اول راهنمایی: شامل آموزش صحیح و ساده نوشتن ... ۴۰
الفبای زبان شناسی ۱
انگلیسی پیش دانشگاهی (۱ و ۲) ۳۱
انگلیسی در سفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره انگلیسی یا ترجمه فارسی و تلفظ واژه‌ها با الفبای فارسی ... ۹۸
بازرهای برای آموزش زبان انگلیسی ۹۹
تدریس و تمرین گام به گام عربی (۱) نظام جدید ۲۰۰
ترکی آذربایجانی در سفر ۲۲۹
تعلیم اللغة العربیه (جلد ۱ - ۲) ۲۰۱
تمرینات و مجموعه سوالات عربی مخصوص سال اول راهنمایی ۲۰۲-۲۰۳
تمرینات و نمونه سوالات عربی مخصوص سوم راهنمایی: شامل ساختار، شناخت و تبدیل انواع فعل ... ۲۰۴-۲۰۵
جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی مخصوص سوم راهنمایی
english 179
Spectrum workbook 4A: a communicative course in english 180
Spectrum workbook 4B: a communicative course in english 181
Street german-1: the best of german idioms 182
Testing language skills from theory to practice 96
The canterville ghost: text and activity book 183
The mosquito coast: level 4 184
The table the ass and the stick text and activity book 185
Themen neu: lehrwerk fur deutsch als fremdsprache arbeitsbuch 192
Themen neu: lehrwerk fur deutsch als fremdsprache deutsch - persisch 191
Thunder point 186
Thunder point: level 3 187
Twice shy: level 3 188
A twist in the tale: five short stories 189
Web 190
۶۶ داستان کوتاه انگلیسی و اصطلاحات و مثالهای گوناگون ۹۷
آلمانی در سفر = Deutsch Auf Der Reise
روزمره آلمانی یا ترجمه فارسی ... ۱۹۳
آموزش گام به گام عربی (۲) سال دوم نظام جدید ۱۹۶
آموزش گام به گام عربی (۳) سال سوم نظام جدید ۱۹۷
آموزش گام به گام عربی (۴) سال سوم نظام جدید ۱۹۸
آموزش گام به گام عربی سال دوم راهنمایی ۱۹۹
آموزش نوین انگلیسی: مخصوص دانش آموزان سال اول راهنمایی: شامل آموزش صحیح و ساده نوشتن ... ۴۰
الفبای زبان شناسی ۱
انگلیسی پیش دانشگاهی (۱ و ۲) ۳۱
انگلیسی در سفر: مکالمات و اصطلاحات روزمره انگلیسی یا ترجمه فارسی و تلفظ واژه‌ها با الفبای فارسی ... ۹۸
بازرهای برای آموزش زبان انگلیسی ۹۹
تدریس و تمرین گام به گام عربی (۱) نظام جدید ۲۰۰
ترکی آذربایجانی در سفر ۲۲۹
تعلیم اللغة العربیه (جلد ۱ - ۲) ۲۰۱
تمرینات و مجموعه سوالات عربی مخصوص سال اول راهنمایی ۲۰۲-۲۰۳
تمرینات و نمونه سوالات عربی مخصوص سوم راهنمایی: شامل ساختار، شناخت و تبدیل انواع فعل ... ۲۰۴-۲۰۵
جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی مخصوص سوم راهنمایی
جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی ۱ دوره پیش دانشگاهی ۲۲-۲۳
جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی ۲ دوره پیش دانشگاهی ۲۴
جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی زبان ۱: مخصوص سال اول دبیرستان ۵۲
جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی زبان ۲: مخصوص سال دوم دبیرستان (نظام جدید) ۴۹-۵۱
جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی زبان ۳: قابل استفاده برای دانش آموزان ۵۰
جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی مخصوص دوم راهنمایی: شامل صدها سوال در زمینه‌های ساختاری ... ۵۹
جدیدترین آزمون و نمونه سوالات انگلیسی مخصوص دوم راهنمایی: شامل صدها سوال در زمینه‌های ساختاری ... ۵۸
جدیدترین تمرینات درس به درس و نمونه سوالات استاندارد انگلیسی پایه سوم راهنمایی ۶۱
جدیدترین تمرینات درس به درس و نمونه سوالات استاندارد انگلیسی: پایه دوم راهنمایی ۶۰
خودآزمون ادیب: نحوه کاربرد حروف اضافه و افعال چند قسمتی ... ۶۲
خودآزمون هدفدار عربی سال اول راهنمایی ۲۰۶-۲۰۷
خودآزمون هدفدار عربی سال سوم راهنمایی ۲۰۸
خودآزمون هدفدار فارسی: سال دوم راهنمایی برای معلمان و دانش آموزان ۶
خودآزمون هدفدار فارسی: سال سوم راهنمایی برای معلمان و دانش آموزان ۷
خودآموز گام به گام زبان انگلیسی (۱) سال اول نظام جدید ۶۳
خودآموز گام به گام زبان انگلیسی (۲) سال دوم نظام جدید ۶۴
خودآموز گام به گام زبان انگلیسی (۳) سال سوم نظام جدید ۶۵-۶۶
خودآموز و راهنمای زبان (۱) سال اول نظام جدید ۶۷
خودآموز و راهنمای زبان (۲) سال دوم نظام جدید ۶۸
خودآموز و راهنمای عربی (۱) و (۲) پیش دانشگاهی ۲۰۹
خودآموز و راهنمای عربی (۴) مشتمل بر: ترجمه روان متن درس، حل کامل تمرین کتاب، ... ۲۱۰
خودآموز و راهنمای گام به گام زبان انگلیسی (۱) دوره پیش دانشگاهی ۷۰
خودآموز و راهنمای گام به گام زبان انگلیسی (۱) دوره پیش دانشگاهی شامل: ترجمه ... ۶۹-۷۱-۷۲
درآمدی بر واژه سازی زبان روسی ۱۹۴
درچه ای به دنیای اصطلاحات عامیانه رایج در محاورات روزانه و فیلمها ۱۳
دستور زبان لارستانی بر مبنای گویش خنجی ۱۴
راهنما و خودآموز گام به گام زبان انگلیسی سال دوم راهنمایی ۱۰۰
راهنما و خودآموز گام به گام عربی (۲) نظام جدید متوسطه ۲۱۱
راهنما و خودآموز گام به گام عربی (۳) نظام جدید متوسطه ۲۱۲
راهنمای انگلیسی (۲) نظام جدید ۷۳
راهنمای انگلیسی (۳) نظام جدید ۷۴
راهنمای انگلیسی برای دانشجویان مهندسی ۱۰۱
راهنمای زبان سال دوم راهنمایی شامل: آموزش کامل کتاب، حل تمرینات ۷۵-
راهنمای زبان سال سوم راهنمایی شامل: آموزش کامل کتاب، حل تمرینات ۷۷-
راهنمای کامل انگلیسی برای دانشجویان رشته آموزش و پرورش دبستانی و پیش دبستانی ۱۰۲
راهنمای کامل انگلیسی برای دانشجویان علوم پایه ۱۰۳
راهنمای کامل انگلیسی پزشکی ۱ ۱۰۴
راهنمای کامل انگلیسی تخصصی (۱): رشته ادبیات فارسی دانشگاه پیام نور ۱۰۵
راهنمای گام به گام عربی (۱ و ۲) دوره پیش دانشگاهی ۲۱۳
راهنمای گام به گام عربی سوم راهنمایی ۴
روشهای نوین در تدریس زبان انگلیسی و زبانهای دیگر ۴
زبان انگلیسی (۲) سال دوم دبیرستان آموزش کامل کتاب شامل: تدریس گرامر، ترجمه، تلفظ، تمرین و ... ۷۹
زبان انگلیسی (۳) سال سوم دبیرستان شامل: آموزش کامل کتاب، حل تمرینات و تستهای تفکیکی با پاسخ تشریحی ۲۱۵
عربی (۳) سال سوم دبیرستان شامل: آموزش کامل کتاب، حل تمرینات و تستهای تفکیکی با پاسخ تشریحی ۲۱۶-
عربی (۴) نظام جدید دبیرستان: آموزش کامل کتاب شامل: آموزش دروس، پاسخ تشریحی کلیه تمرینها، ... ۲۱۹
عربی به زبان ساده شامل: ۶۰ تمرین و حدود ۱۲۰۰ سوال چهارگزینه ای با پاسخهای کلیدی و تشریحی ۲۲۰-۲۲۱

- النوامل و البواطل فی کتب الاغارب ۲۲۲
فرهنگ آسیا انگلیسی - فارسی با تلفظ فارسی: شامل ۴۰۰۰۰ از متداول ترین و عمومی ترین لغات و ... ۱۶
فرهنگ انگلیسی به فارسی و فارسی به انگلیسی: ویژه دانش آموزان از پایه راهنمایی تا دانشگاه ۱۷
فرهنگ بیجاری: کردی - فارسی ۱۵
فرهنگ عمید: شامل واژه های فارسی و لغات عربی و اروپایی مصطلح در زبان فارسی و اصطلاحات علمی و ادبی ۹
فرهنگ عمید: شامل واژه های فارسی و لغات عربی و اروپایی مصطلح در زبان فارسی و اصطلاحات علمی و ادبی ۱۰
فرهنگ فارسی به فارسی سمدی ۱۲
فرهنگ فرزاد: فارسی - عربی ۲۲۳
فرهنگ کوچک انگلیسی - فارسی ۱۸
فرهنگ گسترده پیشرو آریان پور انگلیسی - فارسی (دانشگاهی - دو جلدی) ۲۰
فرهنگ گلستانی انگلیسی - فارسی ۲۱
فرهنگ لغات دانش آموز = Student dictionary ۲۲
فرهنگ معاصر انگلیسی - فارسی یک - جلدی ۲۳
فرهنگ نوین انگلیسی - فارسی (درس به درس) سال اول دبیرستان ۲۴
فرهنگ نوین انگلیسی - فارسی (درس به درس) سال دوم دبیرستان ۲۵
گامی نو در آموزش زبان انگلیسی ویژه مبتدیان و سال اول راهنمایی = A New Step In English: A Book For ۱۰۷-۱۰۶
گرامر جامع زبان انگلیسی ۸۱
گنج از موزن انگلیسی مخصوص دوم راهنمایی: جدیدترین تمرینات و نمونه سوالات انگلیسی، شامل ... ۸۲-۸۳-۸۴-۸۵
گنجینه پرسش های طلایی عربی پایه تا کنکور ۲۲۴
گنجینه داستانهای انگلیسی و اصول نامه نگاری شامل: داستانها، ... ۱۰۸
گنجینه داستانهای ایرانی به انگلیسی شامل: لغات و اصطلاحات، نکات ... ۱۰۹
گنجینه سوالات (زبان ارمنی) ۱۹۵
مبادی العربیه فی الصرف والنحو ۲۲۵
مجموعه طبقه بندی شده از مدرسین استعدادهای درخشان: زبان پیش-دانشگاهی ۱ و ۲ ۸۶
مجموعه طبقه بندی شده تست زبان فارسی پیش-دانشگاهی (۱ و ۲) شامل: ۱۰۰۰ تست مولف با پاسخ تشریحی ۸
مجموعه طبقه بندی شده زبان انگلیسی پیش-دانشگاهی (۱ و ۲): طبقه بندی شده بر اساس هر درس همراه با سوالات ... ۸۷-۸۸
- مجموعه طبقه بندی شده زبان انگلیسی نظام جدید، پیش دانشگاهی، نظام قدیم: کنکورهای سراسری و آزاد ... ۸۹
مجموعه طبقه بندی شده عربی نظام جدید ۲۲۶
مجموعه طبقه بندی شده عربی نظام جدید کنکورهای سراسری و آزاد همراه با تستهای سال ۷۹ با پاسخ تشریحی ۲۲۷
مقدمه فقهالانته ایرانی ۵
مکالمات روزمره انگلیسی با تلفظ فارسی تمام جملات: قابل استفاده برای دانش آموزان، دانشجویان ... ۱۱۰
المنهج القویم لتعلم لغة القرآن الکریم ۲۲۸
واژه نامه جامع زبان انگلیسی پیش-دانشگاهی ۱ و ۲ ۲۶
۸۸ داستان کوتاه انگلیسی از زندگی رسول اکرم (ص): شامل: داستانهای ... ۱۱۱
- نمایه پدیدآور**
- Abrams, Sharon 179
Aghvami, Davoud 135
Aitchison, Jean 3
Akbari, Mahnaz 116
Ashby, Michael 33-34-36
Bassett, Jennifer 130
Beaven, Briony 160
Behremand, Mohamoud 134
Birjandi, Parviz 96
Burke, David 182
Byrd, Donald R.H. 177
Cameron, Penny 178-179-180-181
Chegini, Reza 189
Collis, Harry 112-114-115
Collis, Hary 113
Crawley, Angela 31-32-34
Crowther, Jonathan 29-30
Devoy, Jo 170
Dixon, Robert J. 141
Domonkos, Donald 186
Dye, Jean 177
Fall, Tim 142
Farhady, Hossein 96
Francis, Dick 188
Frankfort, Nancy 177
Higgins, Jack 186-187
Hill, L.A. 157-158
Hirasawa, Louise 125-127
Hobkins, Andy 165-166
Holmes, Karen 174
Hopkins, Andy 159-164
Homby, A.S. 30
Jafarpur, A. 121
Jafarpur, Abdoljavad 96
Jones, Carolyn 164-166
Jones, Timothy 119
Joseph, Fiona 124
Kerr, J.Y.K. 168
Krohn, Robert
- 136-137-138-139
Laplante, Lynda 174
Lyons, John 2
Markstein, Linda 125-127
Matthiesen, Steven J. 140
McArthur, Tom 28
Millum, Trevor 154
Mirhassani, Akbar 175-176
Mitchell, H.Q. 162
Mitchell, H.Q. 120
Moutson, E. 183
Moutsou, E. 185
Murphy, Raymond 90-91
Nowruzi Khiabani, Mehdi 16
Ockenden, Michael 119
Philippe, Dominique 161
Phillips, Deborah 163
Potter, Jocelyn 159-164
Redman, Stuart 93-94
Rein, David P. 179-180
Richards, Jack C. 122
Ruetten, Mary K. 126
Sadeghi, Faranak 121
Sadjadian, Mahdi 176
Sajadian, Mahdi 175
Soars, John 143-144-145
Soars, Liz 146-147-148-149-150-151
Spears, Richard A. 27
Strange, Derek 168-189
Tahririan, M.H. 121
Theroux, Paul 184
Thomas, B.J. 117-118-131
Warshawsky, Diane 178
Woolf, Virginia 168
Wyndham, John 190
Yazdani, Masud 176
Jla tef ... 136-137-138-139
gniK, David 169
regnarG, Colin 169
آبراهامیان، زرز ۱۹۵
آریانپور کاشانی، منوچهر ۲۰
آرانیان، مسعود ۴۱
ارانسکی، یوسف میخائیلوویچ ۵
اشرف الکتابی، حسن ۱۹۳-۹۸
اشمیت، الیزابت ۹۹
افتخاری، محمد ۱۹
اللهوردی، نیلوفر ۱۷
باطنی، محمدرضا ۱۹
بیدار، شهریار ۲۱۲-۲۱۱
پروانه، علی ۲۱۳
پزشکی، زهرا ۹۷
تاجیک، پرویز ۴۰
۴۶-۴۵-۴۴-۴۳-۴۲-۴۱-۴۰-۳۹-۳۸-۳۷-۳۶-۳۵-۳۴-۳۳-۳۲-۳۱-۳۰-۲۹-۲۸-۲۷-۲۶-۲۵-۲۴-۲۳-۲۲-۲۱-۲۰-۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱-۰-۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۸۹-۹۰-۹۱-۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰-۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵-۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸-۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱-۱۱۲-۱۱۳-۱۱۴-۱۱۵-۱۱۶-۱۱۷-۱۱۸-۱۱۹-۱۲۰-۱۲۱-۱۲۲-۱۲۳-۱۲۴-۱۲۵-۱۲۶-۱۲۷-۱۲۸-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۱-۱۳۲-۱۳۳-۱۳۴-۱۳۵-۱۳۶-۱۳۷-۱۳۸-۱۳۹-۱۴۰-۱۴۱-۱۴۲-۱۴۳-۱۴۴-۱۴۵-۱۴۶-۱۴۷-۱۴۸-۱۴۹-۱۵۰-۱۵۱-۱۵۲-۱۵۳-۱۵۴-۱۵۵-۱۵۶-۱۵۷-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱-۱۶۲-۱۶۳-۱۶۴-۱۶۵-۱۶۶-۱۶۷-۱۶۸-۱۶۹-۱۷۰-۱۷۱-۱۷۲-۱۷۳-۱۷۴-۱۷۵-۱۷۶-۱۷۷-۱۷۸-۱۷۹-۱۸۰-۱۸۱-۱۸۲-۱۸۳-۱۸۴-۱۸۵-۱۸۶-۱۸۷-۱۸۸-۱۸۹-۱۹۰-۱۹۱-۱۹۲-۱۹۳-۱۹۴-۱۹۵-۱۹۶-۱۹۷-۱۹۸-۱۹۹-۲۰۰-۲۰۱-۲۰۲-۲۰۳-۲۰۴-۲۰۵-۲۰۶-۲۰۷-۲۰۸-۲۰۹-۲۱۰-۲۱۱-۲۱۲-۲۱۳-۲۱۴-۲۱۵-۲۱۶-۲۱۷-۲۱۸-۲۱۹-۲۲۰-۲۲۱-۲۲۲-۲۲۳-۲۲۴-۲۲۵-۲۲۶-۲۲۷-۲۲۸-۲۲۹-۲۳۰-۲۳۱-۲۳۲-۲۳۳-۲۳۴-۲۳۵-۲۳۶-۲۳۷-۲۳۸-۲۳۹-۲۴۰-۲۴۱-۲۴۲-۲۴۳-۲۴۴-۲۴۵-۲۴۶-۲۴۷-۲۴۸-۲۴۹-۲۵۰-۲۵۱-۲۵۲-۲۵۳-۲۵۴-۲۵۵-۲۵۶-۲۵۷-۲۵۸-۲۵۹-۲۶۰-۲۶۱-۲۶۲-۲۶۳-۲۶۴-۲۶۵-۲۶۶-۲۶۷-۲۶۸-۲۶۹-۲۷۰-۲۷۱-۲۷۲-۲۷۳-۲۷۴-۲۷۵-۲۷۶-۲۷۷-۲۷۸-۲۷۹-۲۸۰-۲۸۱-۲۸۲-۲۸۳-۲۸۴-۲۸۵-۲۸۶-۲۸۷-۲۸۸-۲۸۹-۲۹۰-۲۹۱-۲۹۲-۲۹۳-۲۹۴-۲۹۵-۲۹۶-۲۹۷-۲۹۸-۲۹۹-۳۰۰-۳۰۱-۳۰۲-۳۰۳-۳۰۴-۳۰۵-۳۰۶-۳۰۷-۳۰۸-۳۰۹-۳۱۰-۳۱۱-۳۱۲-۳۱۳-۳۱۴-۳۱۵-۳۱۶-۳۱۷-۳۱۸-۳۱۹-۳۲۰-۳۲۱-۳۲۲-۳۲۳-۳۲۴-۳۲۵-۳۲۶-۳۲۷-۳۲۸-۳۲۹-۳۳۰-۳۳۱-۳۳۲-۳۳۳-۳۳۴-۳۳۵-۳۳۶-۳۳۷-۳۳۸-۳۳۹-۳۴۰-۳۴۱-۳۴۲-۳۴۳-۳۴۴-۳۴۵-۳۴۶-۳۴۷-۳۴۸-۳۴۹-۳۵۰-۳۵۱-۳۵۲-۳۵۳-۳۵۴-۳۵۵-۳۵۶-۳۵۷-۳۵۸-۳۵۹-۳۶۰-۳۶۱-۳۶۲-۳۶۳-۳۶۴-۳۶۵-۳۶۶-۳۶۷-۳۶۸-۳۶۹-۳۷۰-۳۷۱-۳۷۲-۳۷۳-۳۷۴-۳۷۵-۳۷۶-۳۷۷-۳۷۸-۳۷۹-۳۸۰-۳۸۱-۳۸۲-۳۸۳-۳۸۴-۳۸۵-۳۸۶-۳۸۷-۳۸۸-۳۸۹-۳۹۰-۳۹۱-۳۹۲-۳۹۳-۳۹۴-۳۹۵-۳۹۶-۳۹۷-۳۹۸-۳۹۹-۴۰۰-۴۰۱-۴۰۲-۴۰۳-۴۰۴-۴۰۵-۴۰۶-۴۰۷-۴۰۸-۴۰۹-۴۱۰-۴۱۱-۴۱۲-۴۱۳-۴۱۴-۴۱۵-۴۱۶-۴۱۷-۴۱۸-۴۱۹-۴۲۰-۴۲۱-۴۲۲-۴۲۳-۴۲۴-۴۲۵-۴۲۶-۴۲۷-۴۲۸-۴۲۹-۴۳۰-۴۳۱-۴۳۲-۴۳۳-۴۳۴-۴۳۵-۴۳۶-۴۳۷-۴۳۸-۴۳۹-۴۴۰-۴۴۱-۴۴۲-۴۴۳-۴۴۴-۴۴۵-۴۴۶-۴۴۷-۴۴۸-۴۴۹-۴۵۰-۴۵۱-۴۵۲-۴۵۳-۴۵۴-۴۵۵-۴۵۶-۴۵۷-۴۵۸-۴۵۹-۴۶۰-۴۶۱-۴۶۲-۴۶۳-۴۶۴-۴۶۵-۴۶۶-۴۶۷-۴۶۸-۴۶۹-۴۷۰-۴۷۱-۴۷۲-۴۷۳-۴۷۴-۴۷۵-۴۷۶-۴۷۷-۴۷۸-۴۷۹-۴۸۰-۴۸۱-۴۸۲-۴۸۳-۴۸۴-۴۸۵-۴۸۶-۴۸۷-۴۸۸-۴۸۹-۴۹۰-۴۹۱-۴۹۲-۴۹۳-۴۹۴-۴۹۵-۴۹۶-۴۹۷-۴۹۸-۴۹۹-۵۰۰-۵۰۱-۵۰۲-۵۰۳-۵۰۴-۵۰۵-۵۰۶-۵۰۷-۵۰۸-۵۰۹-۵۱۰-۵۱۱-۵۱۲-۵۱۳-۵۱۴-۵۱۵-۵۱۶-۵۱۷-۵۱۸-۵۱۹-۵۲۰-۵۲۱-۵۲۲-۵۲۳-۵۲۴-۵۲۵-۵۲۶-۵۲۷-۵۲۸-۵۲۹-۵۳۰-۵۳۱-۵۳۲-۵۳۳-۵۳۴-۵۳۵-۵۳۶-۵۳۷-۵۳۸-۵۳۹-۵۴۰-۵۴۱-۵۴۲-۵۴۳-۵۴۴-۵۴۵-۵۴۶-۵۴۷-۵۴۸-۵۴۹-۵۵۰-۵۵۱-۵۵۲-۵۵۳-۵۵۴-۵۵۵-۵۵۶-۵۵۷-۵۵۸-۵۵۹-۵۶۰-۵۶۱-۵۶۲-۵۶۳-۵۶۴-۵۶۵-۵۶۶-۵۶۷-۵۶۸-۵۶۹-۵۷۰-۵۷۱-۵۷۲-۵۷۳-۵۷۴-۵۷۵-۵۷۶-۵۷۷-۵۷۸-۵۷۹-۵۸۰-۵۸۱-۵۸۲-۵۸۳-۵۸۴-۵۸۵-۵۸۶-۵۸۷-۵۸۸-۵۸۹-۵۹۰-۵۹۱-۵۹۲-۵۹۳-۵۹۴-۵۹۵-۵۹۶-۵۹۷-۵۹۸-۵۹۹-۶۰۰-۶۰۱-۶۰۲-۶۰۳-۶۰۴-۶۰۵-۶۰۶-۶۰۷-۶۰۸-۶۰۹-۶۱۰-۶۱۱-۶۱۲-۶۱۳-۶۱۴-۶۱۵-۶۱۶-۶۱۷-۶۱۸-۶۱۹-۶۲۰-۶۲۱-۶۲۲-۶۲۳-۶۲۴-۶۲۵-۶۲۶-۶۲۷-۶۲۸-۶۲۹-۶۳۰-۶۳۱-۶۳۲-۶۳۳-۶۳۴-۶۳۵-۶۳۶-۶۳۷-۶۳۸-۶۳۹-۶۴۰-۶۴۱-۶۴۲-۶۴۳-۶۴۴-۶۴۵-۶۴۶-۶۴۷-۶۴۸-۶۴۹-۶۵۰-۶۵۱-۶۵۲-۶۵۳-۶۵۴-۶۵۵-۶۵۶-۶۵۷-۶۵۸-۶۵۹-۶۶۰-۶۶۱-۶۶۲-۶۶۳-۶۶۴-۶۶۵-۶۶۶-۶۶۷-۶۶۸-۶۶۹-۶۷۰-۶۷۱-۶۷۲-۶۷۳-۶۷۴-۶۷۵-۶۷۶-۶۷۷-۶۷۸-۶۷۹-۶۸۰-۶۸۱-۶۸۲-۶۸۳-۶۸۴-۶۸۵-۶۸۶-۶۸۷-۶۸۸-۶۸۹-۶۹۰-۶۹۱-۶۹۲-۶۹۳-۶۹۴-۶۹۵-۶۹۶-۶۹۷-۶۹۸-۶۹۹-۷۰۰-۷۰۱-۷۰۲-۷۰۳-۷۰۴-۷۰۵-۷۰۶-۷۰۷-۷۰۸-۷۰۹-۷۱۰-۷۱۱-۷۱۲-۷۱۳-۷۱۴-۷۱۵-۷۱۶-۷۱۷-۷۱۸-۷۱۹-۷۲۰-۷۲۱-۷۲۲-۷۲۳-۷۲۴-۷۲۵-۷۲۶-۷۲۷-۷۲۸-۷۲۹-۷۳۰-۷۳۱-۷۳۲-۷۳۳-۷۳۴-۷۳۵-۷۳۶-۷۳۷-۷۳۸-۷۳۹-۷۴۰-۷۴۱-۷۴۲-۷۴۳-۷۴۴-۷۴۵-۷۴۶-۷۴۷-۷۴۸-۷۴۹-۷۵۰-۷۵۱-۷۵۲-۷۵۳-۷۵۴-۷۵۵-۷۵۶-۷۵۷-۷۵۸-۷۵۹-۷۶۰-۷۶۱-۷۶۲-۷۶۳-۷۶۴-۷۶۵-۷۶۶-۷۶۷-۷۶۸-۷۶۹-۷۷۰-۷۷۱-۷۷۲-۷۷۳-۷۷۴-۷۷۵-۷۷۶-۷۷۷-۷۷۸-۷۷۹-۷۸۰-۷۸۱-۷۸۲-۷۸۳-۷۸۴-۷۸۵-۷۸۶-۷۸۷-۷۸۸-۷۸۹-۷۹۰-۷۹۱-۷۹۲-۷۹۳-۷۹۴-۷۹۵-۷۹۶-۷۹۷-۷۹۸-۷۹۹-۸۰۰-۸۰۱-۸۰۲-۸۰۳-۸۰۴-۸۰۵-۸۰۶-۸۰۷-۸۰۸-۸۰۹-۸۱۰-۸۱۱-۸۱۲-۸۱۳-۸۱۴-۸۱۵-۸۱۶-۸۱۷-۸۱۸-۸۱۹-۸۲۰-۸۲۱-۸۲۲-۸۲۳-۸۲۴-۸۲۵-۸۲۶-۸۲۷-۸۲۸-۸۲۹-۸۳۰-۸۳۱-۸۳۲-۸۳۳-۸۳۴-۸۳۵-۸۳۶-۸۳۷-۸۳۸-۸۳۹-۸۴۰-۸۴۱-۸۴۲-۸۴۳-۸۴۴-۸۴۵-۸۴۶-۸۴۷-۸۴۸-۸۴۹-۸۵۰-۸۵۱-۸۵۲-۸۵۳-۸۵۴-۸۵۵-۸۵۶-۸۵۷-۸۵۸-۸۵۹-۸۶۰-۸۶۱-۸۶۲-۸۶۳-۸۶۴-۸۶۵-۸۶۶-۸۶۷-۸۶۸-۸۶۹-۸۷۰-۸۷۱-۸۷۲-۸۷۳-۸۷۴-۸۷۵-۸۷۶-۸۷۷-۸۷۸-۸۷۹-۸۸۰-۸۸۱-۸۸۲-۸۸۳-۸۸۴-۸۸۵-۸۸۶-۸۸۷-۸۸۸-۸۸۹-۸۹۰-۸۹۱-۸۹۲-۸۹۳-۸۹۴-۸۹۵-۸۹۶-۸۹۷-۸۹۸-۸۹۹-۹۰۰-۹۰۱-۹۰۲-۹۰۳-۹۰۴-۹۰۵-۹۰۶-۹۰۷-۹۰۸-۹۰۹-۹۱۰-۹۱۱-۹۱۲-۹۱۳-۹۱۴-۹۱۵-۹۱۶-۹۱۷-۹۱۸-۹۱۹-۹۲۰-۹۲۱-۹۲۲-۹۲۳-۹۲۴-۹۲۵-۹۲۶-۹۲۷-۹۲۸-۹۲۹-۹۳۰-۹۳۱-۹۳۲-۹۳۳-۹۳۴-۹۳۵-۹۳۶-۹۳۷-۹۳۸-۹۳۹-۹۴۰-۹۴۱-۹۴۲-۹۴۳-۹۴۴-۹۴۵-۹۴۶-۹۴۷-۹۴۸-۹۴۹-۹۵۰-۹۵۱-۹۵۲-۹۵۳-۹۵۴-۹۵۵-۹۵۶-۹۵۷-۹۵۸-۹۵۹-۹۶۰-۹۶۱-۹۶۲-۹۶۳-۹۶۴-۹۶۵-۹۶۶-۹۶۷-۹۶۸-۹۶۹-۹۷۰-۹۷۱-۹۷۲-۹۷۳-۹۷۴-۹۷۵-۹۷۶-۹۷۷-۹۷۸-۹۷۹-۹۸۰-۹۸۱-۹۸۲-۹۸۳-۹۸۴-۹۸۵-۹۸۶-۹۸۷-۹۸۸-۹۸۹-۹۹۰-۹۹۱-۹۹۲-۹۹۳-۹۹۴-۹۹۵-۹۹۶-۹۹۷-۹۹۸-۹۹۹-۱۰۰۰-۱۰۰۱-۱۰۰۲-۱۰۰۳-۱۰۰۴-۱۰۰۵-۱۰۰۶-۱۰۰۷-۱۰۰۸-۱۰۰۹-۱۰۱۰-۱۰۱۱-۱۰۱۲-۱۰۱۳-۱۰۱۴-۱۰۱۵-۱۰۱۶-۱۰۱۷-۱۰۱۸-۱۰۱۹-۱۰۲۰-۱۰۲۱-۱۰۲۲-۱۰۲۳-۱۰۲۴-۱۰۲۵-۱۰۲۶-۱۰۲۷-۱۰۲۸-۱۰۲۹-۱۰۳۰-۱۰۳۱-۱۰۳۲-۱۰۳۳-۱۰۳۴-۱۰۳۵-۱۰۳۶-۱۰۳۷-۱۰۳۸-۱۰۳۹-۱۰۴۰-۱۰۴۱-۱۰۴۲-۱۰۴۳-۱۰۴۴-۱۰۴۵-۱۰۴۶-۱۰۴۷-۱۰۴۸-۱۰۴۹-۱۰۵۰-۱۰۵۱-۱۰۵۲-۱۰۵۳-۱۰۵۴-۱۰۵۵-۱۰۵۶-۱۰۵۷-۱۰۵۸-۱۰۵۹-۱۰۶۰-۱۰۶۱-۱۰۶۲-۱۰۶۳-۱۰۶۴-۱۰۶۵-۱۰۶۶-۱۰۶۷-۱۰۶۸-۱۰۶۹-۱۰۷۰-۱۰۷۱-۱۰۷۲-۱۰۷۳-۱۰۷۴-۱۰۷۵-۱۰۷۶-۱۰۷۷-۱۰۷۸-۱۰۷۹-۱۰۸۰-۱۰۸۱-۱۰۸۲-۱۰۸۳-۱۰۸۴-۱۰۸۵-۱۰۸۶-۱۰۸۷-۱۰۸۸-۱۰۸۹-۱۰۹۰-۱۰۹۱-۱۰۹۲-۱۰۹۳-۱۰۹۴-۱۰۹۵-۱۰۹۶-۱۰۹۷-۱۰۹۸-۱۰۹۹-۱۱۰۰-۱۱۰۱-۱۱۰۲-۱۱۰۳-۱۱۰۴-۱۱۰۵-۱۱۰۶-۱۱۰۷-۱۱۰۸-۱۱۰۹-۱۱۱۰-۱۱۱۱-۱۱۱۲-۱۱۱۳-۱۱۱۴-۱۱۱۵-۱۱۱۶-۱۱۱۷-۱۱۱۸-۱۱۱۹-۱۱۲۰-۱۱۲۱-۱۱۲۲-۱۱۲۳-۱۱۲۴-۱۱۲۵-۱۱۲۶-۱۱۲۷-۱۱۲۸-۱۱۲۹-۱۱۳۰-۱۱۳۱-۱۱۳۲-۱۱۳۳-۱۱۳۴-۱۱۳۵-۱۱۳۶-۱۱۳۷-۱۱۳۸-۱۱۳۹-۱۱۴۰-۱۱۴۱-۱۱۴۲-۱۱۴۳-۱۱۴۴-۱۱۴۵-۱۱۴۶-۱۱۴۷-۱۱۴۸-۱۱۴۹-۱۱۵۰-۱۱۵۱-۱۱۵۲-۱۱۵۳-۱۱۵۴-۱۱۵۵-۱۱۵۶-۱۱۵۷-۱۱۵۸-۱۱۵۹-۱۱۶۰-۱۱۶۱-۱۱۶۲-۱۱۶۳-۱۱۶۴-۱۱۶۵-۱۱۶۶-۱۱۶۷-۱۱۶۸-۱۱۶۹-۱۱۷۰-۱۱۷۱-۱۱۷۲-۱۱۷۳-۱۱۷۴-۱۱۷۵-۱۱۷۶-۱۱۷۷-۱۱۷۸-۱۱۷۹-۱۱۸۰-۱۱۸۱-۱۱۸۲-۱۱۸۳-۱۱۸۴-۱۱۸۵-۱۱۸۶-۱۱۸۷-۱۱۸۸-۱۱۸۹-۱۱۹۰-۱۱۹۱-۱۱۹۲-۱۱۹۳-۱۱۹۴-۱۱۹۵-۱۱۹۶-۱۱۹۷-۱۱۹۸-۱۱۹۹-۱۲۰۰-۱۲۰۱-۱۲۰۲-۱۲۰۳-۱۲۰۴-۱۲۰۵-۱۲۰۶-۱۲۰۷-۱۲۰۸-۱۲۰۹-۱۲۱۰-۱۲۱۱-۱۲۱۲-۱۲۱۳-۱۲۱۴-۱۲۱۵-۱۲۱۶-۱۲۱۷-۱۲۱۸-۱۲۱۹-۱۲۲۰-۱۲۲۱-۱۲۲۲-۱۲۲۳-۱۲۲۴-۱۲۲۵-۱۲۲۶-۱۲۲۷-۱۲۲۸-۱۲۲۹-۱۲۳۰-۱۲۳۱-۱۲۳۲-۱۲۳۳-۱۲۳۴-۱۲۳۵-۱۲۳۶-۱۲۳۷-۱۲۳۸-۱۲۳۹-۱۲۴۰-۱۲۴۱-۱۲۴۲-۱۲۴۳-۱۲۴۴-۱۲۴۵-۱۲۴۶-۱۲۴۷-۱۲۴۸-۱۲۴۹-۱۲۵۰-۱۲۵۱-۱۲۵۲-۱۲۵۳-۱۲۵۴-۱۲۵۵-۱۲۵۶-۱۲۵۷-۱۲۵۸-۱۲۵۹-۱۲۶۰-۱۲۶۱-۱۲۶۲-۱۲۶۳-۱۲۶۴-۱۲۶۵-۱۲۶۶-۱۲۶۷-۱۲۶۸-۱۲۶۹-۱۲۷۰-۱۲۷۱-۱۲۷۲-۱۲۷۳-۱۲۷۴-۱۲۷۵-۱۲۷۶-۱۲۷۷-۱۲۷۸-۱۲۷۹-۱۲۸۰-۱۲۸۱-۱۲۸۲-۱۲۸۳-۱۲۸۴-۱۲۸۵-۱۲۸۶-۱۲۸۷-۱۲۸۸-۱۲۸۹-۱۲۹۰-۱۲۹۱-۱۲۹۲-۱۲۹۳-۱۲۹۴-۱۲۹۵-۱۲۹۶-۱۲۹۷-۱۲۹۸-۱۲۹۹-۱۳۰۰-۱۳۰۱-۱۳۰۲-۱۳۰۳-۱۳۰۴-۱۳۰۵-۱۳۰۶-۱۳۰۷-۱۳۰۸-۱۳۰۹-۱۳۱۰-۱۳۱۱-۱۳۱۲-۱۳۱۳-۱۳۱۴-۱۳۱۵-۱۳۱۶-۱۳۱۷-۱۳۱۸-۱۳۱۹-۱۳۲۰-۱۳۲۱-۱۳۲۲-۱۳۲۳-۱۳۲۴-۱۳۲۵-۱۳۲۶-۱۳۲۷-۱۳۲۸-۱۳۲۹-۱۳۳۰-۱۳۳۱-۱۳۳۲-۱۳۳۳-۱۳۳۴-۱۳۳۵-۱۳۳۶-۱۳۳۷-۱۳۳۸-۱۳۳۹-۱۳۴۰-۱۳

منتشران: تهران ۶۹-۷۱-۷۲-۷۳-۲۱۳-۲۱۴	۱۹۷	گلستان: تهران	۱۸۲	قلم فرزاتگان: تهران	۶-۷-۲۰۶-۲۰۷-۲۰۸-۲۰۹	شورا: تهران	۱۵۱-۱۵۰	زبان پژوه: تهران
۲۱۴	۹۲	گلستان کتاب: تهران	-۱۱۸-۱۱۹-۱۲۳	قلمستان هنر: تهران	۲۲۵	شهر کتاب: تهران	۱۵۵-۱۳۲-۱۳۱-۱۱۷	زبان ملل: تهران
منتشران: تهران ۷۵-۷۶-۷۷-۷۸	۷۳-۷۴	گلی: تهران	۱۸۹-۱۸۸-۱۸۷-۱۸۴-۱۷۴-۱۶۱-۱۵۶	کتابستان: تهران	۱۴۰	شهراب: بیرجند	۱۷۱-۱۷۰-۱۴۸-۱۴۶	زبانسرا: تهران
۲۱۹-۲۱۸-۲۱۷-۲۱۶-۲۱۵-۸۰-۷۹	۲۲۱-۲۲۰-۸۱-۴۱	مبتکران: تهران	۱۹۰-	کارین: تهران	۱۱۲-۹۳-۹۰-۲۹-۲۷-۳	عباسی: تهران	۱۷۶-۱۷۵	زبانکده: تهران
۱۹۴	۱۵	محمود هاشم‌نیا: مهاباد	۳۴	کانون فرهنگی آموزش: تهران ۸۶-۸۷-۸۸	۱۵۸-۱۲۹-۱۲۵-۱۱۵-	غزل سر: تهران	۱۳	زیر: تهران
۲۶	۱۰۱	میرامیر: اهواز	۲۳۷-۲۳۶-۸۹-۸۸-	کتاب درنا: تهران	۱۲۲	فازابی: تهران	سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت): تهران ۹۶-۲	سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت): تهران ۹۶-۲
۱۹۵	۱۱۰	میراجی: تهران	۲۲	کریلا: تهران	۱۳۹-۱۳۱	فرزان روز: تهران	۲۲۸-۱۳۵-۱۰۳	سپهرروز: تهران
۳۱	۱۹۲-۱۹۱	معرفت: تهران	۱۶۰-۱۵۹-۳۹	کسرای: تهران	۲۳-۱۹-۱۸	فرهنگ ماص: تهران	۱۵۷-۱۲۸-۱۲۷-۱۱۳	شرکت جهاد تحقیقات و آموزش: تهران
۱۳۰	۱۷۳-۱۷۲	معلم: تهران	۲۱۲-۲۱۱-۱۰۰	کلیه اصول الدین: قم	۲۵-۲۴	فرهنگ نوین: تهران	۱۳۴	شکوه اندیشه: تهران
۱۵۳-۱۴۹-۱۴۱	۱۳۸	مقدس: تهران	۱۳۶	گلبرگ: تهران	۱۱۶	فرهنگ نوین: تهران	۱۳۴	شکوه اندیشه: تهران
۳۲	۱۵	ملوک ملک‌محمدی: مهاباد			۱۱۴-۹۳-۹۱	قلم زن: تهران	-۱۷۸-۱۷۷-۱۲۴	۱۸۱-۱۸۰-۱۷۹
۴		هیرمند: تهران						

بهای اشتراک

الف (کتاب هفته : شش ماه (۲۶ شماره) یکسال (۵۲ شماره)

شهرستان	تهران
شش ماهه	یکساله
شش ماهه	یکساله
۲۲,۰۰۰ ریال	۴۴,۰۰۰ ریال
۳۴,۰۰۰ ریال	۶۸,۰۰۰ ریال

ب (کتاب ماه : شش ماه (۶ شماره) یکسال (۱۲ شماره)

موضوع	تهران	شهرستان	موضوع	تهران	شهرستان
شش ماهه	یکساله	شش ماهه	یکساله	شش ماهه	یکساله
کلیات	۱۲,۵۰۰ ریال	۲۲,۵۰۰ ریال	هنر	۱۲,۵۰۰ ریال	۲۲,۵۰۰ ریال
دین	۱۲,۵۰۰ ریال	۲۲,۵۰۰ ریال	ادبیات و فلسفه	۱۲,۵۰۰ ریال	۲۲,۵۰۰ ریال
علوم اجتماعی	۱۲,۵۰۰ ریال	۲۲,۵۰۰ ریال	تاریخ و جغرافیا	۱۲,۵۰۰ ریال	۲۲,۵۰۰ ریال
علوم و فنون	۱۲,۵۰۰ ریال	۲۲,۵۰۰ ریال	کودک و نوجوان	۱۲,۵۰۰ ریال	۲۲,۵۰۰ ریال

(مبالغ فوق شامل هزینه های ارسال نیز می باشد)

حدود اشتراک

جدول زیر را تکمیل و بر اساس جداول بالا بهای اشتراک را محاسبه و به شماره حساب ۸۶۹-۱۸۵۲۰ بانک تجارت شعبه انقلاب فلسطین واریز نموده و اصل فیش را به همراه جدول زیر به نشانی تهران، صندوق پستی ۱۳۱۴۵-۲۱۳ و یا تهران خیابان انقلاب، بین صبا و فلسطین، ساختمان شماره ۱۱۷۸ خانه کتاب ارسال فرمائید. برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۶۴۶۵۶۲۵ تماس حاصل فرمائید.

نام / موسسه / سازمان : مدت اشتراک : ☐ یکسال ☐ شش ماه

نشانی :

تلفن :

موارد درخواستی :

- ☐ کتاب ماه کتاب هفته ☐ کتاب ماه علوم اجتماعی ☐ کتاب ماه ادبیات و فلسفه
- ☐ کتاب ماه کلیات ☐ کتاب ماه علوم و فنون ☐ کتاب ماه تاریخ و جغرافیا
- ☐ کتاب ماه دین ☐ کتاب ماه هنر ☐ کتاب ماه کودک و نوجوان

تاریخ وصول درخواست :

شروع اشتراک : خاتمه اشتراک :

لطفا در این مکان چیزی ننویسید

لطفا بر صورت تمایل به دریافت شماره های قبلی با ما مکاتبه نمائید.

پیرا روانشناسی و علوم غریبه

۱- پدیده های روحی و روانی و آموزشهایی برای تقویت آنها.

محمد مهدی علیخواه - تهران: جمال - الحق - ۱۳۳ ص - رقی (شمیز) - ۷۰۰۰ ریال - چاپ چهارم / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۷۱-۰۲-۷

۲- فال حافظ یا معنی.

شمس الدین محمد حافظ به اهتمام: کاظم لاهیجی - تهران: میلاد - ۲۰۸ ص - جیبی (سلفون) - ۷۰۰۰ ریال - ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۲۶۱-۴۴-۲

۳- فال نامه حافظ.

تدوین: غلامعلی محبی نژاد به اهتمام: سیروس خلیفائی؛ گردآورنده: ابوالفضل حسن زاده - تهران: اسماء - ۸۰ ص - جیبی (شمیز) - ۱۵۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۶۰۶-۱۲-۱

۴- فال نامه حافظ.

به اهتمام: کاظم لاهیجی - تهران: دژ - ۸۰ ص - جیبی (شمیز) - ۲۵۰۰ ریال - چاپ سوم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۵۸-۱۰-۹

چاپ اول

۵- فال نامه حافظ یا معنی: خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی 'لسان الغیب'.

با همکاری: علی محمد عدنی - تهران: دژ - ۱۶۰ ص - رقی (سلفون) - ۸۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۹۵۸-۱۰-۹

چاپ اول

۶- کف شناسی آسان به زبان تصویر.

کاناکار: مترجم: فرامرز جواهری نیا - تهران: بدیهه - ۱۴۴ ص - رقی (شمیز) - ۹۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Learn hand reading the easy way palmistry ...

شابک: ۹۶۴-۶۷۰۱-۲۲-۱

در نوشتار حاضر نخست قسمت های مختلف کف دست و نشانه های موجود در آن معرفی شده سپس با استفاده از ۴۲۷ تصویر، مطالبی درباره معنی و مفهوم هر یک از خط های موجود در کف دست ذکر گردیده است. عناوین برخی از این خط ها عبارت اند از: خط زندگی، خط سرنوشت، خط خورشید، خط دل، خط شهود و الهام، خط ازدواج، خطوط فرزندان و خطوط مسافرت.

چاپ اول

۷- گذر ساحران (سفر باتویی در طریقت معرفت یاک).

تایسا ابلا: مترجم: مهران کنردی - تهران: میترا - ۲۵۰ ص - وزیری (شمیز) - ۱۹۵۰۰ ریال - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۹۹۸-۵۶-۵

'کفر ساحران' مجموعه ای است از آموزه های 'دون خوان ماتوس' به سه تن از ساحران زن مکزیکی که در گروه کمین کنندگان شکاری قرار دارند. به اعتقاد کارلوس کاستاندا: کمین کنندگان شکاری آن دسته از ساحرانند که سهولت درونی برای سر و کار داشتن با امور را دارند و قادرند با دست کاری و کنترل رفتار خویش وارد حالات ابر آگاهی شوند. در این کتاب 'تایسا ابلا' آموزش هایی که در طریقت معرفت یاک آموخته برای دیگران روایت می کند، 'تایسا' دختری ۲۰ ساله است که هنگام

استراحت در منطقه ای در کوه های آریزونا با پیرزنی آشنا می شود. این آشنایی به انس و الفتی میان او و پیر زن می انجامد در پی آن، پیرزن تعالیمی به وی می دهد تا به کمک آن زرفای اسرارآمیز معرفت خویش را کشف کند. این تعلیم همان 'طریقت معرفت یاک' است.

روایاها و رازواره ها

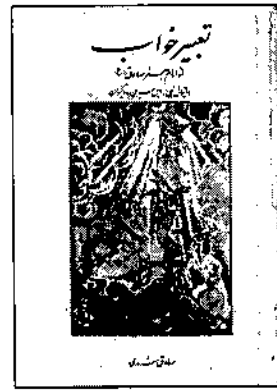
۱۳۵

۸- تعبیر خواب از اقوال: محمدابن سیرین، ابراهیم اشعث، دانیال نبی (ع)، کرمانی، جابر مغربی و مرحوم مجلسی... گردآورنده: عباس رجبی - تهران: رجبی - ۹۶ ص - جیبی (شمیز) - ۱۲۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۱۰۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۹۰۷۵۴-۲-۹

چاپ اول

۹- تعبیر خواب از امام جعفر صادق علیه السلام ابن سیرین دانیال نبی و دیگران.

به اهتمام: صادق سرمذی - تهران: جامی - ۵۲۴ ص - رقی (سلفون) - ۲۲۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۵۶۲۰-۰۳-۱

در این کتاب، تعبیر و تفسیر برخی خواب ها و رویاها براساس تعبیر خواب امام جعفر صادق (ع)، دانیال پیامبر، ابن سیرین و حبیب بن ابراهیم تغلیسی به ترتیب حروف الفبای فارسی آمده است. ذیل هر مدخل همچون: ابلیس، انگشتری، جند، چشمه، ریحان، ریسمان، سنج، کبوتر و غیره، توضیحات مختصری آمده است.

۱۰- متن کامل تعبیر خواب محمدابن سیرین و دانیال پیغمبر (ص).

حبیب بن ابراهیم تغلیسی - تهران: درنا.

۴۰۰ ص - وزیری (سلفون) - ۱۴۰۰۰ ریال - چاپ ششم / ۵۰۰۰ نسخه.
شابک: ۹۶۴-۶۱۰۵۴-۳-۸

روانشناسی

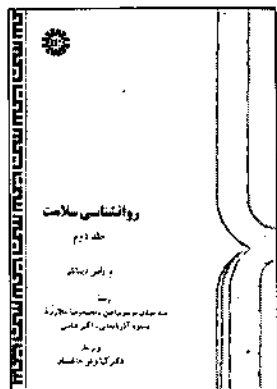
۱۵۰

چاپ اول

۱۱- روانشناسی سلامت به ضمیمه نگرشی بر منابع اسلامی. ام. رابین دیماتو: مترجم: محمد کابانی... (و دیگران) زیر نظر: کیانوش هاشمیان نویراستار: کریم جباری - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) - ۴۲۲ ص - جلد دوم - وزیری (شمیز) - ۱۰۰۰۰ ریال - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The psychology of health
شابک: ۹۶۴-۴۵۹۹-۳۹۸-۷

مباحث دومین جلد از مجموعه 'روان شناسی سلامت' از فصل هشتم آغاز و به فصل چهاردهم ختم می شود. نگارنده در این کتاب - که ویژه دانشجویان روان شناسی فراهم آمده - مهم ترین مسائل روان شناسی سلامت روح و جسم را بیان می کند. عناوین برخی فصول بدین شرح است: انتقال احساسات در محیط درمان، وضعیت متخصصان پزشکی در کار آموزی و طبابت، 'فراوندهای روان شناختی، تنیدگی و بیماری جسمی' و 'نقش فرایندهای روانی در سالم ماندن'. کتاب با فهرست منابع و مآخذ آن - که متجاوز از ۱۰۲۰ عنوان را در بر دارد - به پایان می رسد.

۱۲- مجموعه تست های کارشناسی ارشد روان شناسی: علوم تربیتی و مشاوره.

ابوالفضل بیرقی - اراک: سیاره - ۲۶۶ ص - جلد اول - وزیری (شمیز) - ۱۵۰۰۰ ریال - چاپ پنجم / ۵۰۰۰

نسخه.

شابک:

۹۶۴-۹۲۲۹۷-۲-۸

۱۳- مجموعه تستهای کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی و بالینی.

ابوالفضل بیرقی. - اراک: سیار. - ۲۵۴ ص. - جلد دوم. - وزیری (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۵۰۰۰ نسخه.

نسخه.

شابک:

۹۶۴-۹۲۲۹۷-۳-۶

ادراک حسی، حرکت، هیجانها و سائقهها

۱۵۲

چاپ اول

۱۴- تعبیر خواب (تحلیل علمی و گام به گام رویا).

لیلی وایس؛ مترجم: منصور حکیم جوادی. - تهران: کیانوش. - ۱۹۶ ص. - رقی (شمیز). - ۹۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک:

۹۶۴-۵۶۵۰۰-۷-۰

در این کتاب، برخی خوابها و رویاها از دیدگاه روان شناختی بررسی و تعبیر شده است. نگارنده در این کتاب با بررسی مستند خوابهای بیماران خویش، به تحلیل و تفسیر روان شناسی آنها دست میزند. وی ابتدا استفاده از رویاها در روان درمانی را توضیح می دهد، سپس نظریه رویا را بررسی می کند؛ آن گاه مراحل اساسی رویا و تحلیل آن را عرضه می دارد. مکانیزمهای رویا، پیام رویا و کاربردهای بالینی، و تعاریف و تناسباتی - های جهت دار مطالب بعدی کتاب هستند.

هوش، عقل و قوای ذهنی

۱۵۲

چاپ اول

۱۵- یک هفته رژیم برای تناسب فکر شما.

جان اوکیف؛ مترجم: سیمین دخت جهان -

پناه نویر استار: ارمنان جزایری. - تهران: پیکان. - ۲۲۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۱۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. عنوان به لاتین:

Your one week way to mind - fitness

شابک:

۹۶۴-۳۲۸-۰۶۹-۱

روانشناسی ناخودآگاه و دگرگونی

حالت ضمیر

۱۵۲

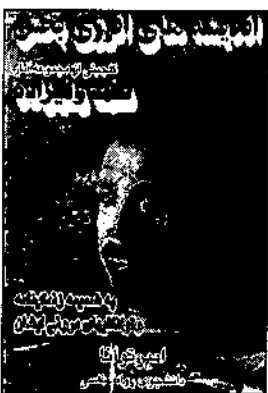
چاپ اول

۱۶- اندیشه های انرژی بخش: چکیده های از کتابهای اسرار ...

امیر توانا. - تهران: نشاء. - ۸۰ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک:

۹۶۴-۷۰۵۸۰-۰۳-۹

اندیشه های انرژی بخش چکیده دو کتاب 'اسرار خود هیپنوتیزم' و 'فلسفه یوگ و ایز نیروی چی' تألیف صمد ولی زاده است. که در آن شیوه های خواب مصنوعی و برخی آموزه های 'تای چی' چوان را یادآور می شود. علم تنفس، مدیتیشن، سبک هسینگ چوان، درمان اختلالات شخصیتی و هیستری با خود هیپنوتیزم، مراحل هشت گانه یوگ یا آشنانگ یوگ، پاره های از موضوعات کتاب را تشکیل می دهد.

۱۷- رازهای پنهان هیپنوتیزم.

علی اظهاری. - تهران: مسیر. - ۱۵۲ ص. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک:

۹۶۴-۹۱۱۶۸-۱-۸

روانشناسی افتراقی و روانشناسی

رشد

۱۵۵

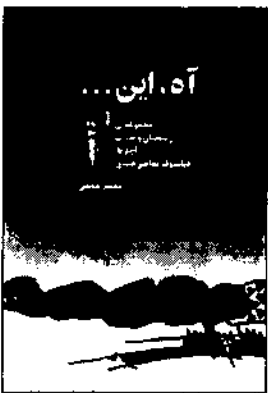
۱۸- اه، این ...

آچارپا؛ مترجم: محسن خاتمی. - تهران:

نگارستان. - ۲۲۰ ص. - رقی (شمیز). - ۱۰۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه. شابک:

۹۶۴-۶۶۵۲-۱۲-۲

چاپ اول

سختان و تالیام آچارپا (۱۹۲۱ - ۱۹۹۰) - فیلسوف معاصر هندی - درباره خودشناسی، زندگی منوی، و تحولات روحانی در این کتاب جمع آمده است. عناوین برخی مطالب به این قرار است: زن، شناخت، ترک عادات ناپسند، پاسخ های درونی انسان، اسرار زندگی، عشق و خودکشی، و یگانگی و کثرت.

چاپ اول

۱۹- تفاوت های فردی (نظریه و سنجش).

کالین کوپر؛ مترجم: حسن یاشا شریفی، جعفر نجفی زند. - تهران: سخن. - ۵۲۴ ص. - وزیری (شمیز). - ۳۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۳۰۰ نسخه.

شابک:

۹۶۴-۶۹۶۱-۳۲-۰

در این کتاب تفاوت های فردی از منظر علم روان شناسی بررسی و تبیین شده، همچنین مولف با اشاره به این که چرا افراد با یک دیگر تا به این حد تفاوت دارند، چگونگی اندازه گیری این تفاوت ها را با استفاده از آزمون های روان شناسی و سایر فنون نشان می دهد. دانشجویان رشته های روان شناسی در این کتاب، طی

بیست فصل با نظریات و ابزار سنجش تفاوت های فردی آشنا می شوند. در فصل نخست، راه های کشف تفاوت های فردی و تعریف مفاهیم اساسی تفاوت های فردی بیان شده، در فصل دوم تا چهارم آرای کلی و راجرز، 'نظریه روان تحلیلی فروید' و 'آرزشیایی نظریه های فروید' گردآمده است. در فصل پنجم نظریه های صفت شخصیت تشریح می شود و در فصل ششم به پایه های زیستی بیولوژیکی و اجتماعی شخصیت اشاره می گردد. عناوین برخی فصل های دیگر بدین قرار است: 'ساختار و اندازه گیری توانایی ها'، 'فراوندهای توانایی'، 'حالت های خلقی و حالت های انگیزشی'، 'اندازه گیری تفاوت های فردی' و 'شخصیت از راه درون نگری: آزمون نظریه های کلی و راجرز'.

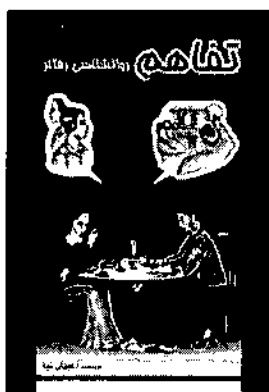
چاپ اول

۲۰- تفاهم: روان شناسی رفتار و روش صحیح مذاکره.

اصغر کیهان نیانویراستار: الهام مهویزانی. - تهران: مادر. - ۳۷۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک:

۹۶۴-۵۶۷۷-۰۱-۷

در این نوشتار با استناد به نمونه های واقعی شرحی از مسائل و مشکلات زندگی زنانشویی به دست داده شده، سپس رهنمودهایی برای برطرف ساختن آن ذکر گردیده است. بدگویی از خویشان شوهر، خطا بودن مقایسه شوهر با پدر، توقع مهر مادری از همسر، مشکلات زن مهرطلب، دروغگویی پیش از ازدواج، مرور شدن مرد و مشکلات ناشی از اختلافات سطح دانش از جمله مباحث کتاب به شمار می روند.

۲۱- جوانان و ازدواج:

روانشناسی رفتار زوجهای جوان. اصغر کیهان نیانویراستار: محمدعلی حبیبی. - تهران: مادر. - ۳۱۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ

چهارم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک:

۹۶۴-۹۰۸۶۹-۷-۸

۲۲- روان شناسی زنانشویی.

حسین نجاتی. - تهران: بیکران. - ۲۱۴ ص. - رقی (سلفون). - ۱۳۰۰۰ ریال. - چاپ چهارم / ۵۱۰۰ نسخه.

شابک:

۹۶۴-۹۰۶۷۵-۱-۵

۲۳- روان شناسی رشد.

سوسن سیف، ... [و دیگران]. - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). - ۳۶۰ ص. - جلد اول. - وزیری (شمیز). - ۸۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۱۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Developmental psychology

شابک:

۹۶۴-۲۵۹۰-۰۲۳-۲

۲۴- روان شناسی کودکان و نوجوانان استثنائی.

بهروز میلانی فر. - تهران: قومس. - ۲۸۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ نهم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Exceptional children and adolescents

شابک:

۹۶۴-۵۵۱۶-۲۳-۹

۲۵- کلیدهای پرورش اعتماد به نفس در کودکان و نوجوانان.

گلن استنهاوس؛ مترجم: ناهید آزادمنش نویراستار: احمد پروچردی. - تهران: مسابین، کتابهای دانه. - ۱۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Confident children: developing your child's ...

شابک:

۹۶۴-۶۱۸۱-۲۴-۳

۲۶- مردان، زنان و روابط.

جان گری؛ مترجم: ابوالفضل حاج حسینی. - تهران: پیک فرهنگ. - ۳۶۸ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک:

۹۶۴-۶۱۸۸-۳۶-۲

روانشناسی عملی

۱۵۸

۲۷- از دولت عشق.

کاترین پائو؛ مترجم: گیتی خوشدل. - تهران: روشنگران و مطالعات زنان. - ۱۱۲ ص. - رقی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ هفدهم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The prospering power of love

شابک: ۹۶۴-۵۵۱۲-۰۸-۵

۲۸- به سوی کامیابی (نیروی بیکران).

آنتونی رابینز؛ مترجم: مهدی مجردزاده - کرمانی. - تهران: راه بین. - ۲۲۰ ص. - جلد اول. - وزیری (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ بیست و دوم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Unlimited Power

شابک: ۹۶۴-۶۲۷۶-۰۱-۶

۲۹- چهار اثر از فلورانس اسکاول شین: بازی زندگی و راه این بازی، کلام تو عصای معجزه گر تو است، در مخفی ...

فلورانس اسکاول شین؛ مترجم: گیتی خوشدل. - تهران: کتابسرا. - ۲۸۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۶۰۰۰ ریال. - چاپ هفدهم / ۳۰۰۰ نسخه.

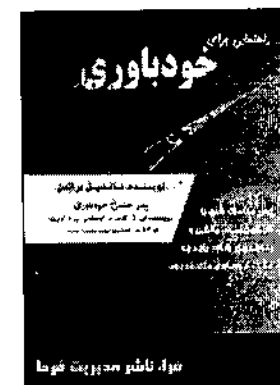
شابک: ۹۶۴-۵۵۰۶-۰۳-۴

چاپ اول

۳۰- راهنمایی برای خودباوری زنان: کوششها و موفقیتها در جستجوی هویت.

ناتانیل براندن؛ مترجم: مینو سلسله. - تهران: فرا. - ۱۸۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۲۲۹۸-۲-۵

مجموعه حاضر در قالب داستان‌هایی است که در آن از زندگی زنان موفق و تلاشگر دنیا سخن رفته است. 'براندن' خودباوری را این گونه تعریف کرده است: 'خودباوری یعنی تجربه داشتن شایستگی برای روبروایی با چالش‌های بزرگ زندگی و داشتن لیاقت سعادت'. به نظر او بزرگترین چالشی که زنان در سازمان‌ها یا آن روبرو هستند، عبور از

سقف شیشه‌ای (نگرش‌ها و تعصب‌های منفی بر علیه زنان) و دستیابی به پست‌های مدیریتی است و خودباوری آنان را برای این عبور روین تن می‌سازد. اهمیت خودباوری، آگاهانه زیستن، خویشتن‌پذیری، خودمستولی، خودتأییدی، هدفمند زیستن، صداقت داشتن، ترس از خودخواهی و دوری از هر نوع حسادت کورکورانه برخی از موضوعات این کتاب را تشکیل می‌دهد.

۳۱- راهنمایی برای خودباوری زنان: کوششها و موفقیتها در جستجوی هویت.

ناتانیل براندن؛ مترجم: مینو سلسله؛ ویراستار: حسین حسینیان. - تهران: فرا. - ۱۸۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

A woman's self esteem

شابک: ۹۶۴-۹۲۲۹۸-۴-۵

۳۲- راهنمایی برای خودباوری زنان: کوششها و موفقیتها در جستجوی هویت.

ناتانیل براندن؛ مترجم: مینو سلسله؛ ویراستار: حسین حسینیان. - تهران: فرا. - ۱۸۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

A woman's self esteem

شابک: ۹۶۴-۹۲۲۹۸-۲-۵

۳۳- روانشناسی تصویر ذهنی: سایکوسپیئرنتیک، علم کنترل ذهن.

ماکسول مالتز؛ مترجم: مهدی قراچه‌داغی. - تهران: اسرار دانش. - ۳۲۶ ص. - رقی (شمیز). - ۱۲۵۰۰ ریال. - چاپ دوازدهم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

The magic power of self-image psychology: the new way...

شابک: ۹۶۴-۶۷۱۹-۳۱-۷

۳۴- زندگی در روشنایی.

شاکتی گاوین؛ مترجم: مزگان بانو مومنی. - تهران: روزبهان. - ۱۹۲ ص. - رقی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ سوم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۵۵۲۹-۰۱-۸

۳۵- معجزه باور: شما همان باورهای خود هستید.

شارین کامالودین؛ مترجم: مهدی قراچه-

داغی. - تهران: اوحدی. - ۱۷۲ ص. - رقی (شمیز). - ۷۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

You are what you believe

شابک: ۹۶۴-۶۲۷۶-۲۳-۱

۳۶- موفقیت نامحدود: اعتماد به نفس در ۱۰ روز.

مجتبی حورایی؛ ویراستار: فریا نوری. - تهران: دکلمه گران. - ۱۷۰ ص. - جلد اول. - رقی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ چهاردهم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۱۲۵۰-۵-۲

۳۷- موفقیت نامحدود: صمیمیت، نفوذ و تأثیرگذاری در ۱۰ دقیقه.

مجتبی حورایی؛ ویراستار: فریا نوری. - تهران: دکلمه گران. - ۱۷۸ ص. - جلد دوم. - رقی (شمیز). - ۵۰۰۰ ریال. - چاپ دوازدهم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۱۲۵۰-۶-۰۰

۳۸- موفقیت نامحدود: مطالعه موفق با تمرکز.

مجتبی حورایی. - تهران: دکلمه گران. - ۲۰۰ ص. - جلد چهارم. - رقی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ پنجم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۳۲۲-۱۹-۰۰

۳۹- موفقیت نامحدود: همه چیز با خدا ممکن است: قانونصدی-طبیعت.

مجتبی حورایی؛ ویراستار: فریا نوری. - تهران: دکلمه گران. - ۱۲۲ ص. - جلد سوم. - رقی (شمیز). - ۴۵۰۰ ریال. - چاپ ششم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۳۲۲-۲۱-۲

۴۰- وضعیت آخر.

توماس آنتونی هریس؛ مترجم: اسماعیل فصیح. - تهران: زریاب. - ۳۲۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۵۵۰۰ ریال. - چاپ شانزدهم / ۵۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

I'm Ok - You're Ok

شابک: ۹۶۴-۷۰۹۷-۱۱-۵

اخلاق

۱۷۰

چاپ اول

۴۱- اخلاق باور.

مصطفی ملکیان. - تهران: دفتر نشر

فرهنگ اسلامی. - ۲۴ ص. - رقی (شمیز). - ۳۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۴۳۰-۸۸۵-۹

کتاب حاضر متن سخنرانی مصطفی ملکیان در ۲۰ فروردین ماه ۷۸ است که پیرامون اخلاق باور ایراد شده است. وی در این سخنرانی با اشاره به گفته‌های ویلیام جیمز در کتاب اراده معطوف به باور مباحثی در باب اخلاق مطرح می‌کند، سپس نقد و تحلیلی از نظریات اخلاقی ویلیام جیمز به دست می‌دهد. در بخشی از کتاب آمده است: نکته‌ای که به لحاظ اخلاقی مهم است، این که اگر کسی توانست طرف مقابل را به عقیده‌ای مجاب کند، نمی‌تواند و نباید از او انتظار رفتار مطابق آن عقیده را داشته باشد.

چاپ اول

۴۲- نکات مهم زندگی.

جکسون برلون؛ مترجم: میترا حبیبی؛ ویراستار: نسرين عنايت‌مهر. - تهران: ترسیم. - ۱۴۴ ص. - رقی (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ اول.

شابک: ۹۶۴-۶۹۵۴-۲۷-۸

کتاب حاضر مشتمل بر پنجاه توصیه‌ها و نکات آموزنده‌ای پیرامون مسائل روزمره زندگی است که در قالب ۴۸۶ پاراگراف کوتاه عرضه شده است. برخی نکات گردآمده در کتاب بدین شرح است: همیشه به افکار و عقاید دیگران احترام

بگذارید. هرگز پیشنهاد رفتن به مکان‌های تفریحی را رد نکنید. بهتر است شخصیت افراد را تنها از روی شناختی که نسبت به اقوام و بستگان‌شان دارید محک نزنید و توصیه می‌شود به حافظه خود زیاد اعتماد نکنید و مطالب ضروری و حایز اهمیت را یادداشت نمایید.

اخلاق جنسی و توالد

۱۷۶

۴۳- جوانان در طوفان غرایز.

همت سهراب‌پور. - قم: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات. - ۱۶۰ ص. - رقی (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۳۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۴۲۲۳-۵۱۲-X

۴۴- فلسفه قدیم، قرون وسطی و شرق

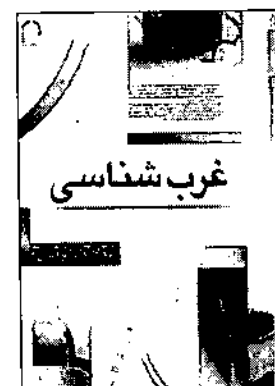
۱۸۰

چاپ اول

۴۵- غروب‌شناسی: سیری در تحولات فرهنگی - سیاسی غرب از یونان باستان تا پایان هزاره دوم.

احمد رهنمایی؛ ویراستار: محمود پاک-روان. - قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره). - ۱۹۲ ص. - وزیری (شمیز). - ۷۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۵۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۷۴۰-۷۵-۸

'غروب‌شناسی' مشتمل بر مباحثی در باب تحولات فرهنگی - سیاسی غرب از یونان باستان تا پایان هزاره دوم است که در پنج فصل فراهم آمده است. نگارنده ذیل هر فصل ضمن معرفی آرا و اندیشه‌های گوناگون هر دوره، مهم‌ترین مکاتب آن را بررسی و ارزیابی می‌نماید. فصل نخست شرحی است از عصر تأثیرپذیری از تمدن‌های شرقی و ظهور و تکوین مبانی اندیشه‌های غرب در دوره پیش از قرون وسطا. فصل دوم به

تشریح ویژگی‌های عصر جاهلیت فرهنگی - سیاسی غرب یعنی قرون وسطا اختصاص دارد. در فصل سوم مهم‌ترین دوره غرب، یعنی دوره رنسانس که عصر اصلاح‌طلبی، بازیابی و بازسازی اندیشه‌ها بر مبنای بی‌ارزش کردن دین استوار بود، بررسی می‌شود. در دو فصل بعدی پایه‌های اساسی اندیشه‌های مدرنیسم و پست مدرنیسم تحلیل و ارزیابی می‌گردد.

فلسفه شرق

۱۸۱

چاپ اول

۴- آرامش مطلق

گرتروود توینسن؛ مترجم: ع. عبداللهی، م. رازگردانی. - تهران: ثالث. - ۱۸۸ ص. - رقی (شمیز). - ۹۸۰۰ ریال. - چاپ اول / ۳۳۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۶۳۰۴-۱۹-۷

در این کتاب با استفاده از تصاویر، شیوه‌ها و تمرین‌هایی به منظور آرامش و تمدد اعصاب فراهم آمده است. موضوعات اصلی کتاب بدین قرار است: «مدیتیشن»، «تمرین‌های تونزی»، «تکنیک‌های تنفس»، «یوگا»، «تای چی»، «تواین»، «تمرین‌های تمدد اعصاب برای ماهیچه‌ها»، «لوی تونی»، «تناسب اندام تدریجی»، «برنامه غذایی مناسب» و «استفاده از عطرها و خوشبو برای تمدد اعصاب».

۵- اصول فلسفه و روش رئالیسم

محمدحسین طباطبائی؛ مقدمه: مرتضی مطهری. - تهران: صدرا. - ۲۲۲ ص. - جلد پنجم. - وزیری (شمیز). - ۶۵۰۰ ریال. - چاپ هفتم / ۲۰۰۰ نسخه. - شابک: ۹۶۴-۵۶۰۰-۳۵-۶

فلسفه آلمان و اتریش

۱۸۲

۷- آشنایی با هگل

پل استراتن؛ مترجم: مسعود علیا. -

تهران: نشر مرکز. - ۸۰ ص. - رقی (شمیز). - ۲۸۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Hegel in 90 minutes

شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۵۳۹-۶

چاپ اول

کتاب حاضر بیست و سومین جلد از مجموعه «آشنایی با فیلسوفان» است که به معرفی گئورگ ویلهلم فریدریش هگل (۱۷۷۰ - ۱۸۳۱م) فیلسوف مشهور آلمانی اختصاص یافته است. در این کتاب ضمن مروری بر زندگی، آثار و تحصیلات وی، بخش‌هایی از مهم‌ترین آرا و اندیشه‌های هگل بررسی می‌شود. در پایان کتاب زمان‌نگاری وقایع مهم فلسفی، تقویم زندگی هگل، تقویم عصر هگل و نمایه موضوعی به چاپ رسیده است. یادآوری می‌شود هگل بنیان‌گذار اندیشه‌ای بود که می‌گفت: «هر آنچه عقلانی است واقعی است و هر آنچه واقعی است عقلانی است». پارهای از عقاید هگل بدین شرح است: «حکومت حتی نباید درصدد برآید که درخواست مردم را بیان کند. مردم هرگز نمی‌دانند که چه می‌خواهند». «ما در تاریخ به آنچه هست می‌پردازیم؛ اما در فلسفه بر خلاف تاریخ، نه با آنچه منحصر به گذشته یا حتی به آینده تعلق دارد، بلکه با آنچه هست.

۸- چنین گفت زرتشت: کتابی برای همه کس و هیچ کس.

فریدریش ویلهلم نیچه؛ مترجم: داریوش آشوری. - تهران: آگه. - ۲۸۴ ص. - رقی (شمیز). - ۱۵۰۰۰ ریال. - چاپ پانزدهم / ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Also sprach zarathustra

شابک: ۹۶۴-۴۱۶-۰۲۲-۸

۹- چنین گفت زرتشت: کتابی برای همه کس و هیچکس.

فریدریش ویلهلم نیچه؛ مترجم: مسعود

انصاری. - تهران: جامی. - ۲۸۴ ص. - رقی (گالینگور). - ۲۰۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۵۰۰ نسخه.

عنوان به لاتین:

Also sprach zarathustra

شابک: ۹۶۴-۵۶۲۰-۶۱-۹

چاپ اول

۵۰- عقل در تاریخ.

گئورگ ویلهلم هگل؛ مترجم: حمید عنایت؛ ویراستار: علی‌اصغر حق‌نار. - تهران: شغی. - ۳۲۲ ص. - رقی (شمیز). - ۱۷۵۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه.

شابک: ۹۶۴-۹۱۸۹۳-۲-۲

«عقل در تاریخ» مشتمل بر مجموعه یادداشت‌هایی است از گئورگ ویلهلم هگل که از در مقدمه درس‌هایش راجع به فلسفه تاریخ فراهم آمده و با بحث و انتقاد از شیوه‌های تاریخ‌نویسی، به سه گونه اصلی در تاریخ‌نویسی تدوین گردیده است. از نظر هگل تاریخ‌نویسی یا تاریخ دست اول است، یا تاریخ اندیشیده و یا تاریخ فلسفی. «عقل در تاریخ» تحولات جهانی در روند گشت و گذار روح جهانی بوده که از نظر هگل، این سفر از عهد باستان و در میان ملل شرق شروع شده و با گذار از مراحل یونانی و رومی به قرون وسطی رسیده، سپس در فرهنگ و تمدن مدرن غربی اروپایی سکونت گزیده است. چگونگی گزارش این سیر و سفر روح در عرصه جهانی، چارچوب‌های فلسفی هگل به تاریخ را تشکیل می‌دهد و اندیشه تونی در میان فیلسوفان تاریخ بازگو می‌کند. مفهوم کلی فلسفه تاریخ، «تحقق روح در تاریخ»، «تعریف روح»، «وسائل تحقیق»، «سواد تحقق روح»، «واقعیت روح»، «سیر تاریخ جهانی»، «اصل تکامل»، «آغاز تاریخ» و «جریان تکامل» پارهای از مباحث کتاب را تشکیل می‌دهد.

۵۱- غایت تاریخ از دیدگاه کارل یاسپرس و آیزایا برلین.

بهروز رشیدی. - تهران: علی‌بن ابیطالب

(ع. - ۱۸۶ ص. - وزیری (شمیز). - ۶۰۰۰ ریال. - چاپ دوم / ۲۰۰۰ نسخه. شابک: ۹۶۴-۹۱۱۱۴-۶-۸

چاپ اول

۲- لودویگ فونر باخ و ایدئولوژی آلمانی.

لودویگ آندریاس فویرباخ؛ گئورگی والنتینوویچ پلخانوف؛ مترجم: پرویز بابایی. - تهران: نشر چشمه. - ۳۹۰ ص. - رقی (شمیز). - ۲۵۰۰۰ ریال. - چاپ اول / ۲۰۰۰ نسخه. - شابک: ۹۶۴-۵۵۷۱-۶۷-۷

نمایه عنوان

آرامش مطلق	۲۵
آشنایی با هگل	۳۷
آه، این ...	۱۸
اخلاق باور	۴۱
از دولت عشق	۲۷
اصول فلسفه و روش رئالیسم	۴۶
اندیشه‌های اثرزوی بخش: چکیدهای از کتابهای اسرار ...	۱۶
به سوی کامیابی (نیروی بیکران)	۲۸
پدیده‌های روحی و روانی و آموزش‌هایی برای تقویت آنها	۱
تعبیر خواب (تحلیل علمی و گام به گام روای)	۱۴
تعبیر خواب از اقوال: محمدابن سیرین، ابراهیم اشعث، دانیال نبی (ع)، کرمانی، جابر مغربی و مرحوم مجلسی...	۸
تعبیر خواب از امام جعفر صادق علیه السلام ابن سیرین دانیال نبی و دیگران	۹
تفاوت‌های فردی (نظریه و سنجش)	۱۹
تفاهم: روان‌شناسی رفتار و روش صحیح مذاکره	۲۰
جوانان در طوفان غرایز	۲۳
جوانان و ازدواج: روانشناسی رفتار زوجهای جوان	۲۱
چنین گفت زرتشت: کتابی برای همه کس و هیچ کس	۲۸
چنین گفت زرتشت: کتابی برای همه کس و هیچکس	۴۹
چهار اثر از فلورانس اسکاول شین: بازی زندگی و راه این بازی، کلام تو عصای معجزه‌گر توست، در مخفی ...	۲۹
رازهای پنهان هیپنوتیزم	۱۷
راهنمای برای خودباوری زنان: کوششها و موفقیتها در جستجوی هویت ۳۰-۳۱-	۳۲
روان‌شناسی زناشویی	۲۲

روانشناسی سلامت به ضمیمه نگرشی بر منابع اسلامی	۱۱
روانشناسی کودکان و نوجوانان استثنائی	۲۴
زندگی در روشنائی	۳۳
عقل در تاریخ	۵۰
غایت تاریخ از دیدگاه کارل یاسپرس و آیزایا برلین	۵۱
غیرشناسی: سیری در تحولات فرهنگی - سیاسی غرب از یونان باستان تا پایان هزاره دوم	۴۴
فال حافظ با معنی	۲
فال‌نامه حافظ	۳
فال‌نامه حافظ	۴
فال‌نامه حافظ با معنی: خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی کسان‌القیاب	۵
کف‌شناسی آسان به زبان تصویر	۶
کلیدهای پرورش اعتماد به نفس در کودکان و نوجوانان	۲۵
گذر ساحران (سفر بانویی در طریقت معرفت یاک)	۷
لودویگ فونر باخ و ایدئولوژی آلمانی	۵۲
متن کامل: تعبیر خواب محمدابن سیرین و دانیال یسیر (ص)	۱۰
مجموعه تستهای کارشناسی ارشد روان‌شناسی: علوم تربیتی و مشاوره	۱۲
مجموعه تستهای کارشناسی ارشد روان‌شناسی: عمومی و بالینی	۱۳
مردان، زنان و روابط	۲۶
معجزه باور: شما همان باورهای خود هستید	۳۵
موفقیت نامحدود: اعتماد به نفس در ۱۰ روز	۳۶
موفقیت نامحدود: صمیمیت، نفوذ و تاثیرگذاری در ۱۰ دقیقه	۳۷
موفقیت نامحدود: مطالعه موفق با تمرکز	۳۸
موفقیت نامحدود: همه چیز با خدا ممکن است: قانونمندی طبیعت	۳۹
نکات مهم زندگی	۴۲
وضعیت آخر	۴۰
یک هفته رژیم برای تناسب فکر شما	۱۵

نمایه پدیدآور

آپلار، تابشا	۷
آچاربا	۱۸
آزادمنش، ناهید	۲۵
آشوری، داریوش	۳۸
استراتن، پل	۳۷
استنهاوس، گلن	۲۵
اظهاری، علی	۱۷
انصاری، مسعود	۴۹
لوکیف، جان	۱۵
بابایی، پرویز	۵۲
برلین، ناتانیل	۳۲-۳۱-۳۰
براون‌جر، جکسون	۴۲
بروجردی، احمد	۲۵
بیرقی، ابوالفضل	۱۲-۱۳